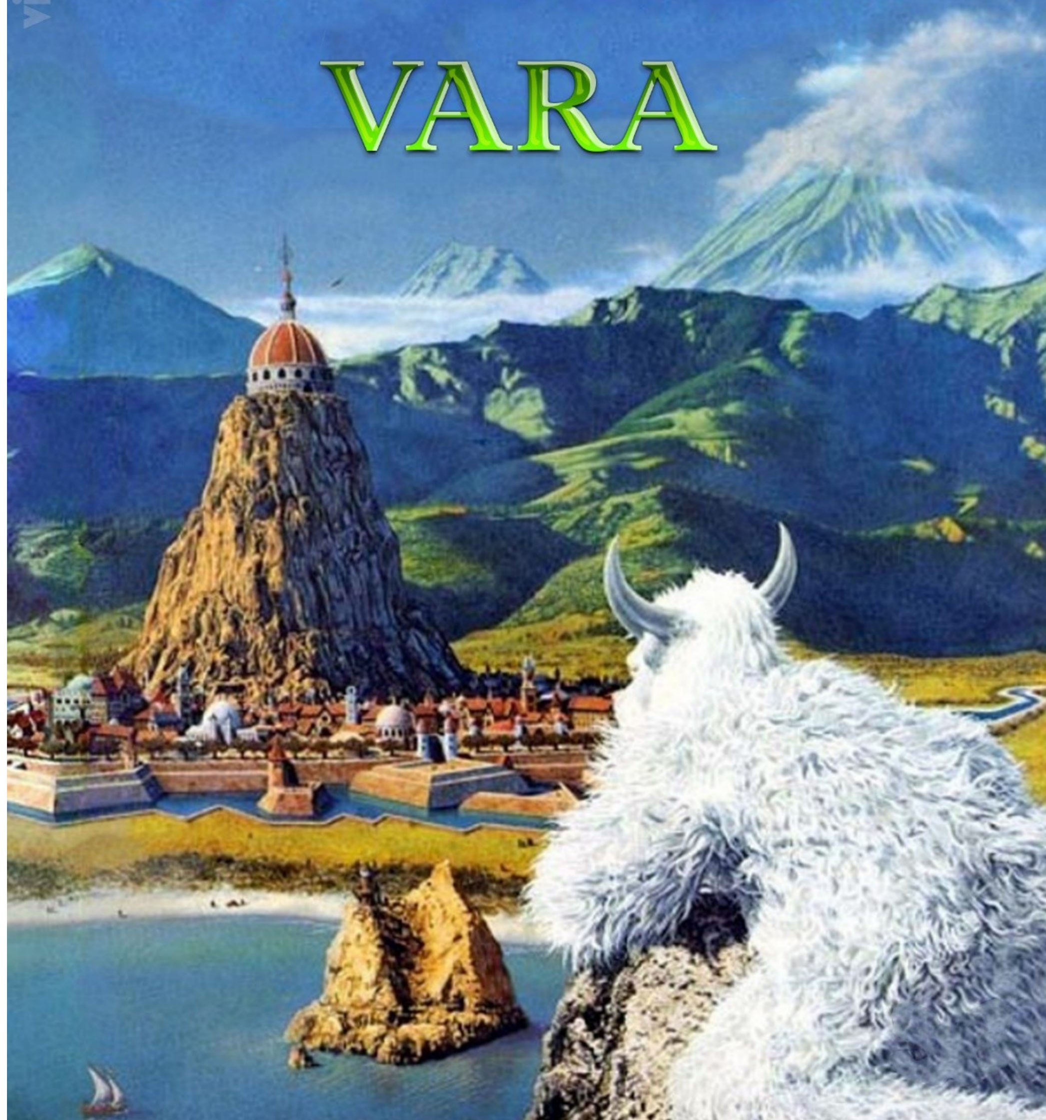
aldiss

HELICONIA.

VARA

BRIAN ALDISS

Seria: Helliconia

Volumul 2

VARA

Original: *Helliconia Summer* (1983)

Traducere din limba engleză:
CRISTINA și ȘTEFAN GHIDOVEANU

virtual-project.eu

PALADIN

2019

Dacă-ți închipui că toate acestea au fost și-nainte,
Dar generații de oameni pierit-au în foc mistuite,
Sau că orașe-au căzut într-un groaznic cutremur al lumii,
Că, desfundându-se cerul, șuvoaie ce iau ce-i în cale,
Tot răvășind pe pământ, coperit-au și multe orașe,
Încă mai mult e nevoie, înfrânt, să ne faci mărturia
Că viitoare pieire și cer și pământ își așteaptă.
Toate, cum fost-au lovite de boli, de primejdii atâte,
Dacă-n spre ele-ar fost să s-abat-o mai dură pricină.
Până în larg nesfârșitul cădea numa-n praf și-n ruină.

Lucrețiu,
Poemul naturii

PRELUDIU

Omul e pe de-a-ntregul simetrie,
Plin de proporții între mădulare,
Și pe de-a-ntregul cu întreaga lume;
Fiece parte cu altele-nfrățită;
Căci capul cu piciorul sunt împreunate,
Și ambele cu luni și cu maree.

Mai multe slugi azi îl slujesc
Decât va observa: *pe fiece poteci*
Pe care calcă acei ce-i sunt prieteni,
Când boala îl slăbește și-i înmoaie.
Puternică iubire! *Omul e o lume*
Și are încă una să-i slujească.

George Herbert (1593-1633),
Omul (trad. Florea Pitea)

I

ȚĂRMUL BORLIENULUI

Valurile scăldau plaja, se retrăgeau, apoi reveneau.

La mică distanță spre largul mării, cortegiul talazurilor era întrerupt de o masă stâncoasă acoperită de vegetație care delimita adâncurile de apele puțin adânci. Cândva, stânca făcuse parte dintr-un munte aflat mult în interiorul uscatului, până când erupțiile vulcanice o azvârliseră în golf.

Stânca avea de-acum un nume. Era cunoscută ca Stânca Linien. Golful și locul acela erau numite Gravabagalinien, după numele stâncii. Dincolo de ea se întindea albastrul strălucitor al Mării Vulturilor. Valurile care stropeau țărmul erau tulburate de nisipul strâns, înainte de a se împrăștia în vârtejuri de spumă albă, ce urcau în fugă panta, doar pentru a se scurge cu voluptate pe plajă.

După ce tălăzuiau în jurul bastionului Stâncii Linien, valurile se întâlneau pe plajă în unghiuri diferite, răbufnind cu putere, pentru a se învolbura în jurul unui tron aurit pe care tocmai îl așezau pe nisip patru fagori. În vâltoare se cufundară cele zece degete trandafirii ale picioarelor reginei Borlienului.

Ancipitalii cu coarnele retezate stăteau nemișcați. Fără altceva decât o tresărire de ureche, lăsau talazurile albe ca laptele să le înspumeze picioarele, oricât de mult se temeau de apă. Deși își purtaseră povara regală aproape un kilometru de la Palatul Gravabagalinien, nu dădeau niciun semn de oboseală. Cu toate că era arșiță, nu arătau nici urmă de disconfort. Însă nici vreo urmă de interes când regina păși goală de pe tron către mare.

În urma fagorilor, pe nisipul uscat, majordomul palatului supraveghea doi sclavi umani ocupați să înalțe un cort, pe care-l umpleau cu sclipitoare covoare madiș.

Vălurelele se gudurau în jurul gleznelor reginei MyrdemInggala. „Regina reginelor”, așa o numea țărănimea din Borlien. Alături pășeau fiica ei și a regelui, prințesa Tatro, și unii dintre însoțitorii permanenți ai reginei.

Prințesa țipa entuziasmată și țopăia de zor. La vârsta de doi ani și trei zecimi, privea marea ca pe un prieten gigant, fără minte.

— Oh, uită-te la valul ăsta care vine, mami! Cel mai mare val până acum. Și după el… uite-l că vine… oooh! Un monstru, înalt până la cer. Oh, se fac așa de mari! Tot mai mari, mamă, *uite*! Privește acum la ăsta! Uite, o să se spargă și… ooh, vine altul, de-a dreptul uriaș! Uite, uite, mamă!

Regina dădu din cap aprobator văzând cât de încântată era fiica ei de valurile liniștite și ridică ochii către depărtări. Nori de culoarea ardeziei se adunau la orizont, înspre sud, vestitori ai apropierii anotimpului musonic. Apele adânci aveau reflexe pentru care „albastru” nu era o descriere potrivită. Regina zărea în ele azuriu, acvamarin, turcoaz și verde-albăstrui. Pe deget purta un inel pe care i-l vânduse un negustor din Oldorando, cu o piatră – unică și de proveniență necunoscută – care imita culorile din zori ale mării. Își simțea viața, și viața copilului ei, fiind, față de întreaga existență, la fel cum era piatra față de ocean.

Din acest rezervor al vieții se iveau valurile care o încântau pe Tatro. Pentru fetiță, fiecare val era un eveniment aparte, trăit fără nicio legătură cu ceea ce fusese și ceea ce urma să vină. Fiecare val era unicul val. Tatro zăbovea încă în prezentul etern al copilăriei.

Pentru regină, valurile reprezentau o activitate continuă, nu doar a oceanului, ci și a mersului lumii. Includea aici respingerea soțului ei, armatele aflate în marș dincolo de orizont, arșița tot mai mare și pânza de corabie pe care spera în fiecare zi s-o zărească la orizont. Nu putea scăpa de niciunul dintre aceste lucruri. Trecut și viitor erau cuprinse în prezentul ei primejdios.

Strigându-i la revedere lui Tatro, o luă la fugă și se cufundă în apă. Se despărți de mica siluetă șovăitoare în apele puțin adânci pentru a îmbrățișa oceanul. Inelul îi străluci pe deget când mâinile despicară suprafața și porni înot.

Apa aluneca suav pe membrele ei, răcorindu-le cu voluptate. Simțea energiile oceanului. Un șir de brizanți albi, undeva în față, indicau hotarul dintre apele golfului și marea propriu-zisă, unde curgea către vest marele curent care separa continentul torid Campannlat de frigurosul Hespagorat, apoi cuprindea lumea. MyrdemInggala nu înota niciodată mai departe de linia

aceea decât dacă prietenii erau alături de ea.

Prietenii tocmai soseau, ademeniți de puternica ei feminitate. Înotau în apropiere. Regina se scufundă împreună cu ei în timp ce vorbeau în limbajul lor orchestral, care încă-i era străin. O avertizau că ceva – o neplăcere – era pe cale să se întâmple. Avea să iasă din mare, domeniul ei.

Exilul o adusese în acest loc uitat de lume din sudul extrem al Borlienului, Gravabagalinien, străvechiul Gravabagalinien, bântuit de fantomele unei armate care pierise aici cu multă vreme în urmă. Era domeniul ei restrâns. Și totuși descoperise un alt domeniu, în mare. Descoperirea fusese întâmplătoare și data din ziua în care intrase în mare în perioada menstruației. Mirosul ei în apă îi atrăsese pe prieteni. Deveniseră însoțitorii de fiecare zi, o consolare pentru tot ceea ce pierduse și pentru tot ceea ce o amenința.

Înconjurată de creaturi, MyrdemInggala pluti pe spate, cu părțile delicate expuse la arșița lui Batalix. Apa îi susura în urechi. Avea sâni mici, cu sfârcuri de culoarea scorțișoarei, buze groase, talie îngustă. Soarele îi sclipea pe piele. Însoțitorii umani se hârjoneau prin preajmă. Unii înotau aproape de Stânca Linien, alții alergau de-a lungul plajei; cu toții o foloseau pe regină, fără să-și dea seama, ca punct de referință. Strigătele lor se luau la întrecere cu plesnetul valurilor.

Mai departe în susul plajei, dincolo de algele aruncate la mal de valuri, se înălța palatul alb și auriu Gravabagalinien, locuința în care era exilată acum regina, așteptându-și divorțul – sau asasinarea. Pentru înotători, arăta ca o jucărie pictată.

Fagorii stăteau nemișcați pe plajă, în picioare. În largul mării, o corabie cu pânze plutea imobilă. Norii dinspre sud nu păreau să se miște. Totul era în așteptare.

Dar timpul se scurgea. Ziua-obscură trecea greu – nicio persoană sus-pusă nu s-ar fi aventurat în aer liber la aceste latitudini când ambii sori se aflau pe cer. Și, pe măsură ce ziua-obscură se apropia de sfârșit, norii deveneau tot mai amenințători, corabia se deplasa pieziș către est, îndreptându-se către portul Ottassol.

La timpul cuvenit, valurile aduseră cu ele un cadavru uman. Aceasta era neplăcerea despre care avertizaseră prietenii. La vederea trupului, scoaseră țipete de dezgust.

Corpul se apropie legănându-se pe după colțul Stâncii Linien

ca și cum poseda încă viață și voință, dar sfârși prin a fi aruncat într-un loc puțin adânc. Acolo rămase întins, nepăsător, cu fața în jos. O pasăre marină îi ateriză pe umăr.

MyrdemInggala zări sclipirea albă și, curioasă, înotă spre ea. Una dintre doamnele de la Curte se afla deja acolo, privind plină de oroare la straniul pește. Părul negru și des era țepos din cauza apei sărate. Un braț era înfășurat în jurul gâtului și părea rupt. Soarele usca deja carnea zbârcită când umbra reginei poposi deasupra cadavrului.

Trupul era umflat și începuse să se descompună. Mici creveți se repezeau să se hrănească dintr-un genunchi rupt. Doamna de la Curte întinse un picior și întoarse cadavrul, care rămase pe spate, duhnind.

O mulțime de pești-gunoieri dând din coadă se prinseseră de față, devorând plini de zel gura și orbitele. Nici măcar privirea arzătoare a lui Batalix nu reuși să le întrerupă ospățul.

Regina se răsuci cu agilitate când auzi apropiindu-se lipăitul unor picioare mici. O prinse pe Tatro și o săltă deasupra capului, o sărută, îi zâmbi cu căldură ca s-o liniștească, apoi, luând-o la fugă pe plajă, își chemă majordomul.

— ScufBar! Ia chestia asta de pe plajă. Pune să fie îngropată cât mai curând posibil. În afara vechilor ziduri.

Servitorul se ridică din umbra cortului, scuturându-și nisipul de pe charfrul.

— Imediat, doamnă, răspunse el.

•

Mai târziu în cursul zilei, regina, împinsă de temeri, se gândi la o metodă mai bună de a scăpa de cadavru.

— Du-l la un om pe care-l cunosc eu în Ottassol, îi ordonă micului majordom, fixându-l serioasă cu privirea. E un om care cumpără cadavre. O să-ți dau și o scrisoare, dar nu pentru anatomist. Nu trebuie să-i spui anatomistului de unde vii, pricepi?

— Cine-i omul ăsta, doamnă?

ScufBar era imaginea vie a reticenței.

Se numește CaraBansity. Nu trebuie să-i pomenești numele meu. Are o reputație de om viclean.

Se străduia să-și ascundă tulburarea față de servitori, gândindu-se prea puțin că va veni vremea când onoarea ei avea să se afle în mâinile lui CaraBansity.

Dedesubtul palatului de lemn scârțâitor se întindea, sub formă de fagure, un șir de beciuri răcoroase. Unele erau pline cu grămezi de blocuri de gheață care fuseseră tăiate dintr-un ghețar din îndepărtatul Hespagorat. După apusul ambilor sori, majordomul ScufBar coborî printre blocurile de gheață, purtând deasupra capului un felinar cu seu de balenă. După el venea un băiețel sclav, agățat de poalele charfrului majordomului, ca să fie mai sigur. Ca mijloc de autoapărare într-o viață de corvoadă, ScufBar căpătase un piept scobit, umeri căzuți și un pântece rotund, ca pentru a-și susține insignifianța și pentru a evita alte îndatoriri. De data aceasta, apărarea nu funcționase. Regina avea o misiune pentru el.

Își puse mănuși din piele și un șorț tot din piele. Trăgând deoparte rogojina, îi dădu băiatului felinarul și apucă o secure pentru gheață. Din două lovituri, desprinse unul dintre blocuri de cel de alături.

Cu blocul în brațe, icnind ca să-l convingă pe băiat de greutatea lui, își croi încet drum în sus pe scări și avu grijă ca sclavul să încuie ușa în urma lui. Fu întâmpinat de câțiva câini enormi, care colindau coridoarele întunecoase. Cunoscându-l pe ScufBar, aceștia nu lătrară.

Își continuă drumul printr-o ușă dosnică, pășind până sub cerul liber. Ciuli urechea ca să-l audă pe băiatul sclav cum trage bine zăvorul din interior. Abia atunci porni de-a curmezișul curții.

Stelele licăreau deasupra și din când în când se zărea câte o pâlpâire violetă a unei aurore, care îi lumina calea pe sub o arcadă de lemn până la grajduri. Izul de băligar de zenel îi pătrundea în nări.

Un grăjdar aștepta dârdâind în semiîntuneric. Toți erau nervoși în Gravabagalinien după lăsarea nopții, pentru că era momentul în care, se zicea, mărșăluiau soldații din armata moartă în căutare de sol-armonice favorabile. Câțiva zeneli cafenii se foiau în întuneric.

— Zenelul meu e pregătit, băiete?

— Da.

Grăjdarul pregătise un zenel de povară pentru călătoria lui ScufBar. Pe spinarea animalului fusese fixat un coș lung din răchită, folosit pentru transportul bunurilor care necesitau gheață pentru a se păstra proaspete. Cu un ultim mormăit, ScufBar făcu blocul de gheață să alunece în ladă, peste un strat

de rumeguș.

— Și acum, dă-mi o mână de ajutor la cadavrul ăsta, băiete, și nu face nazuri.

Trupul aruncat de valuri în golf zăcea într-un colț al grajdului, într-o băltoacă de apă de mare. Cei doi îl traseră lângă zenel, îl urcară în coș și-l aranjară deasupra gheții. Cu o oarecare ușurare, închiseră și apoi legară capacul.

— Al naibii de rece chestia asta, comentă rândașul, ștergându-și mâinile de charfrul.

— Puțini se gândesc cu plăcere la un cadavru uman, comentă ScufBar scoțându-și mănușile și șorțul. Din fericire, deuteroscopistul din Ottassol face parte dintre ei.

Mână zenelul afară din grajd, pe lângă gărzile palatului, ale căror chipuri mustăcioase se ițeau nervoase dintr-o baracă din apropierea meterezelor. Regele îi dăduse reginei sale părăsite, ca s-o apere, numai pe cei bătrâni sau nedemni de încredere. ScufBar era agitat și nu înceta să privească în jur. Chiar și vuietul îndepărtat al mării îl neliniștea. Odată ajuns în afara palatului, se opri, trase aer în piept și se uită în urmă.

Conturul masiv al palatului se înălța în linii frânte pe fundalul bolții înstelate. Doar într-un singur loc, o lumină străpungea întunericul. Acolo putea fi distinsă o siluetă de femeie, stând pe balcon și privind către interiorul uscatului. ScufBar dădu din cap, se întoarse către drumul de pe coastă și trase capul zenelului către răsărit, în direcția Ottassolului.

Regina MyrdemInggala își chemase majordomul mai devreme. Deși femeie religioasă, era chinuită de superstiții, iar descoperirea corpului din apă o neliniștea. Avea tendința să considere întâmplarea ca pe o prevestire a propriei morți iminente.

Îi dădu prințesei TatromanAdala un sărut de noapte bună și se retrase ca să se roage. În seara asta, Akhanaba nu avea de oferit nicio mângâiere, deși ea pusese la cale un plan simplu, cu ajutorul căruia cadavrul putea fi bine folosit în interes propriu.

Se temea de ceea ce le-ar fi putut face regele ei și fiicei sale. Nu se putea apăra de mânia lui și înțelegea limpede că, atât timp cât trăia, popularitatea de care se bucura făcea ca regina să fie o amenințare pentru soțul ei. Exista cineva care ar fi protejat-o, un tânăr general; lui îi trimisese o scrisoare, dar el lupta în Războaiele Apusene și nu-i răspunsese.

Acum trimitea încă un mesaj, încredințat lui ScufBar. La Ottassol, la o sută șaizeci de kilometri depărtare, urma să sosească, în scurtă vreme, unul dintre trimișii Sfântului Imperiu Pannovalan, împreună cu soțul ei. Numele solului era Alam Esomberr și aducea cu el un act de divorț pe care regina trebuia să-l semneze. Gândul la această împrejurare o făcea să tremure.

Prin intermediul misivei menite să ajungă la Alam Esomberr, MyrdemInggala cerea protecție față de soțul ei. În vreme ce un mesager obișnuit ar fi fost oprit de patrulele regelui, un omuleț amărât cu un animal de povară avea să treacă neobservat. Niciunul dintre cei care ar fi cercetat corpul nu s-ar fi gândit să caute o scrisoare.

Scrisoarea nu-i era adresată trimisului Esomberr, ci Sfântului C'Sarr însuși, care avea motive să nu-l placă pe rege și avea să-i ofere cu siguranță protecție unei regine cucernice aflate la necaz.

MyrdemInggala stătea desculță pe balcon, cu ochii ațintiți în noapte. Râse în sinea ei de felul în care-și punea încrederea într-o scrisoare, când lumea întreagă putea fi pe cale să ia foc. Privirea i se îndreptă către nord. Acolo ardea cometa lui YarapRombry; pentru unii un simbol al distrugerii, pentru alții al salvării. Se auzi chemarea unei păsări de noapte. Regina ascultă țipătul chiar și după ce se stinse, la fel cum cineva urmărește un cuțit care cade în apă limpede fără a-l putea recupera.

Când se asigură că majordomul pornise la drum, regina se întoarse pe sofa, trase perdelele de mătase în jurul acesteia și se întinse cu ochii deschiși.

•

Prin penumbra deasă, praful de pe drumul de coastă părea alb. ScufBar își târa picioarele alături de povara lui, privind neliniștit în jur. Și totuși, tresări când o siluetă se materializă din întuneric și-i strigă să se oprească.

Bărbatul era înarmat și avea ținută militară. Era unul dintre oamenii regelui JandolAnganol, plătit să-i supravegheze pe toți cei care veneau sau plecau cu treburile reginei. Adulmecă lada. ScufBar îi spuse că avea de gând să vândă cadavrul.

— Așadar, chiar atât de săracă e regina? întrebă paznicul și-l lăsă să-și vadă de drum.

ScufBar merse mai departe fără oprire, atent la alte sunete în afară de scârțâitul lăzii. De-a lungul coastei acționau

contrabandiști, dar și alții mai răi decât aceștia. Borlienul era implicat în Războaiele Apusene împotriva Randonanului și a Kacelui, iar zonele sale rurale erau deseori năpăstuite de bande de soldați, de năvălitori sau de dezertori.

După două ore de mers, ScufBar mână zenelul sub un arbore care-și întindea ramurile deasupra drumului. Poteca urca abrupt în față, unde se întâlnea cu drumul sudic principal care ducea de la Ottassol către apus, tocmai până la hotarul cu Randonan.

Ar fi avut nevoie de toate cele douăzeci și cinci de ore ale zilei ca să ajungă la Ottassol, dar erau metode mai ușoare de a face călătoria decât să te târăști pe lângă un zenel încărcat cu poveri.

După ce-și legă animalul de copac, ScufBar se cățără pe o creangă groasă, cu intenția de a aștepta, însă ațipi.

Când îl trezi huruitul unei căruțe care se apropia, se lăsă să alunece la pământ și așteptă ghemuit la marginea drumului. Aurora care licărea deasupra îl ajuta să-l deslușească pe călător. Fluieră, se auzi un fluierat de răspuns, iar căruța se opri alene.

Proprietarul căruței era un vechi prieten din aceeași parte a Borlienului ca ScufBar, pe nume FloerCrow. În fiecare săptămână din vara Anului Mic, transporta la piață produse agricole de la fermele din partea locului. FloerCrow nu era prea prietenos, dar era gata să-l ducă pe ScufBar la Ottassol pentru avantajul de a avea un animal în plus care să mai treacă între hulube din când în când.

Căruța se opri atât cât să fie legat zenelul în spate și cât să urce ScufBar. FloerCrow pocni din bici, iar vehiculul porni huruind, tras de un zenel cafeniu.

În ciuda nopții călduroase, FloerCrow purta o pălărie cu boruri late și o pelerină groasă. La șold îi atârna o sabie într-o teacă din fier. Încărcătura cuprindea patru purceluși negri, curmale, fructe guing-guing și o grămadă de legume. Purcelușii se legănau neajutorați în plase atârnate de căruță. ScufBar se rezemă de spătarul de scânduri și adormi cu tichia trasă pe ochi.

Se trezi când roțile se mișcau cu greutate prin făgașele uscate. Zorii făceau stelele să pălească în timp ce Freyr se pregătea să răsară. Se simțea o adiere care aducea cu ea mirosurile viețuirii umane.

Deși era încă întuneric, țăranii se îndreptau către câmp. Se mișcau tăcuți, ca niște spectre, uneltele pe care le duceau

scoțând din când în când câte un clinchet. Pasul statornic și capetele aplecate spre pământ aminteau de istovirea cu care străbătuseră drumul spre casă în seara dinainte. Bărbați, femei, tineri, bătrâni, țăranii înaintau la înălțimi diferite, unii mai sus de nivelul drumului, alții mai jos. Peisajul, așa cum se dezvăluia încetul cu încetul, era alcătuit din creste, pante și pereți, toate de un maroniu-stins, la fel ca zenelii. Țăranii erau locuitorii marii câmpii de loess care forma partea central-sudică a continentului ecuatorial Campannlat. Ducea către nord, aproape până la hotarul cu Oldorando, și către răsărit până la râul Takissa, unde se afla Ottassol. Solul argilos fusese săpat de nenumărați lucrători vreme de mulți ani. Se construiseră faleze, terase și diguri, pentru a fi continuu distruse sau reconstruite de generațiile succesive. Chiar în vremuri de secetă, precum aceasta, loessul trebuia lucrat de către aceia a căror soartă era să cultive până și în gunoi.

— Ho! exclamă FloerCrow când căruța intră huruind într-un sat de pe marginea drumului.

Pereți groși de loess apărau îngrămădirea de sălașe împotriva jefuitorilor. Poarta se rupsese și se năruise în timpul musonului din anul precedent și nu fusese reparată. Deși bezna era încă adâncă, la ferestre nu se zăreau lumini. Găini și gâște ciuguleau sub pereții de lut peticiți, pe care erau pictate simboluri religioase menite să protejeze împotriva răului.

Singura lumină vizibilă venea dinspre cuptorul care ardea lângă poartă. Bătrânul negustor care supraveghea focul nu avea nevoie să-și strige marfa; aceasta emana un miros care-și făcea singur reclamă. Era vânzător de gofre. Un șir neîntrerupt de țărani cumpărau de la el gofre ca să le mănânce în drum spre câmp.

FloerCrow îi dădu lui ScufBar un ghiont în coaste și arătă cu biciul către negustor. ScufBar pricepu aluzia. Coborî, înțepenit, și se duse să cumpere micul dejun. Gofrele ieșeau dintre fălcile dogoritoare ale cuptorului direct în mâinile clienților. FloerCrow o mâncă pe-a lui cu lăcomie și se urcă în spatele căruței ca să doarmă. ScufBar schimbă zenelii, luă hățurile și puse din nou căruța în mișcare.

Ziua se scurgea încet. Alte vehicule se înghesuiau pe drum. Peisajul se schimba. Uneori, drumul trecea atât de mult sub nivelul solului, încât nu se zărea nimic în afară de pereții cafenii

ai câmpului. Alteori, calea mergea de-a lungul unui dig, și atunci se deschidea o perspectivă largă asupra terenurilor cultivate.

Câmpia se întindea în toate direcțiile, la fel de plată ca o masă, presărată cu siluete aplecate. Liniile drepte predominau. Câmpurile și terasele erau dreptunghiulare. Arborii creșteau în șiruri de-a lungul potecilor de acces. Râurile fuseseră deviate în canale; până și pânzele ambarcațiunilor de pe canale erau dreptunghiulare.

Oricare ar fi fost priveliștea, oricât de mare ar fi fost arșița – temperatura de azi depășea patruzeci de grade –, țăranii lucrau câtă vreme era lumină pe cer. Legumele, fructele și veronika, principalul produs destinat comerțului, trebuiau îngrijite. Spinările le rămâneau aplecate, indiferent dacă pe cer domnea un soare sau doi.

Freyr era nemilos de strălucitor, în contrast cu chipul roșu-închis al lui Batalix. Nimeni nu se îndoia care dintre cei doi era stăpânul cerurilor. Călătorii veniți din Oldorando, în apropierea ecuatorului, vorbeau despre păduri care izbucneau în flăcări la porunca lui Freyr. Mulți credeau că acesta avea să mistuie în scurtă vreme lumea, însă brazdele trebuiau săpate și apa făcută să picure pe culturile delicate.

Căruța se apropia de Ottassol. Satele nu mai erau vizibile. Se zăreau numai câmpuri, întinzându-se până la un orizont care se topea în miraje schimbătoare.

Drumul cobora în pantă până într-un șanț, mărginit pe ambele părți de pereți de pământ înalți de aproape zece metri. Satul se numea Mordec. Bărbații coborâră și legară zenelul, care moțăi între hulube până când i se aduse apă. Micile animale în culori stinse dădeau semne de oboseală.

Tuneluri înguste intrau în pământ pe ambele părți ale drumului. Prin ele pătrundea lumina soarelui, retezată precis în formă dreptunghiulară. Cei doi ieșiră dintr-un tunel într-o curte în aer liber, mult sub nivelul solului.

Pe una dintre laturile curții se afla Carafa Plină, un han săpat în pământ. Interiorul, confortabil de răcoros, era luminat doar de reflexiile razelor care pârjoleau curtea. Pe partea opusă hanului erau mici locuințe, și ele scobite în loess. Fațadele gălbui erau înviorate de ghivece cu flori.

Satul se extindea printr-un labirint de pasaje subterane, deschizându-se din când în când în curți, multe dintre ele cu

scări care duceau până la suprafață, unde lucrau cei mai mulți dintre locuitorii din Mordec. Acoperișurile caselor erau terenuri cultivate.

În timp ce mâncau ceva în grabă și beau vin, FloerCrow observă:

— Pute un pic.

— E mort de ceva vreme. Regina l-a găsit pe mal, aruncat de valuri. Aș zice c-a fost omorât în Ottassol, cel mai probabil, și azvârlit în mare de pe chei. Curentul trebuie să-l fi adus la Gravabagalinien.

În timp ce se întorceau la căruță, FloerCrow adăugă:

— E semn rău pentru regina reginelor, fără îndoială.

Coșul zăcea în spatele căruței, alături de legume. Din gheața care începuse să se topească, apa se prelingea și picura pe pământ, unde o spirală de praf iriza băltoaca formată. Muștele bâzâiau în jurul căruței.

Se urcară și porniră pe cei din urmă kilometri până la Ottassol.

— Dacă regele JandolAnganol vrea să scape de cineva, o s-o facă…

ScufBar fu șocat.

— Regina e foarte iubită. Are prieteni peste tot.

Pipăi scrisoarea din buzunarul interior și dădu din cap ca pentru sine: „Prieteni influenți”.

— Iar el o să se însoare în schimb cu o bucățică de fată de unsprezece ani.

— Unsprezece și cinci zecimi.

— Nu contează. E dezgustător.

— O, da, e dezgustător, chiar așa, încuviință ScufBar. Unsprezece și jumătate, închipuie-ți!

Plescăi din buze și fluieră.

Se uitară unul la altul și rânjiră.

Căruța își continuă, scârțâind, drumul spre Ottassol, iar muștele albastre se luară după ea.

•

Ottassol era marele oraș invizibil. În vremuri mai reci, câmpia îi susținuse clădirile; acum ele susțineau câmpia. Ottassol era un labirint subteran în care trăiau oameni și fagori. Tot ceea ce rămăsese pe suprafața pârjolită erau drumuri și câmpuri, presărate cu găuri dreptunghiulare în pământ. Jos, în

dreptunghiuri, erau curțile, înconjurate de fațadele caselor, care, altfel, nu aveau nicio configurație externă.

Ottassol consta din pământ și din opusul său, găuri în pământ, negativul și pozitivul solului, ca și cum fusese săpat de gurile unor viermi geometrici.

Orașul adăpostea șase sute nouăzeci și cinci de mii de oameni. Întinderea sa nu era vizibilă și rareori era apreciată chiar și de locuitori. Solul, clima și poziția geografică favorabile făcuseră ca portul să crească mai mult decât capitala Borlienului, Matrassyl. Așa că vizuinile se extinseseră, deseori la niveluri diferite, până când se opriseră la râul Takissa.

Prin subteran treceau coridoare pavate, unele destul de late ca să aibă loc două căruțe. ScufBar păși, mânându-și zenelul, de-a lungul unuia dintre ele. Se despărțise de FloerCrow la o piață de la periferia orașului. Pe drum, trecătorii întorceau capul să se uite la el, strâmbând din nas din cauza mirosului care plutea în urma lui. Blocul de gheață de pe fundul coșului se topise aproape complet.

— Anatomistul și deuteroscopistul? întrebă pe cineva. Bardol CaraBansity?

— La Curtea Gărzii.

Cerșetori de toate soiurile cereau de pomană lângă locașurile de cult, soldați răniți întorși din războaie, schilozi, bărbați și femei cu oribile cancere de piele. ScufBar îi ignoră pe toți. Păsări pecubea cântau din coliviile lor la fiecare colț și în fiecare curte. Ciripitul diferitelor specii de pecubea era destul de diferit pentru ca orbii să-l deosebească și să se orienteze.

ScufBar își croi drum prin labirint, merse câțiva pași prin Curtea Gărzii și ajunse la o ușă pe care se afla o inscripție cu numele Bardol CaraBansity. Sună clopoțelul.

Cineva trase zăvorul și ușa se deschise. În cadru apăru un fagor, îmbrăcat într-un veșmânt aspru de cânepă, care îl privi lipsit de expresie pe ScufBar și îl întrebă scurt:

— Ce vrei?

— Îl caut pe anatomist.

Legându-și zenelul de un stâlp de priponit, ScufBar intră într-o încăpere mică boltită. Adăpostea o tejghea, în spatele căreia stătea un al doilea fagor.

Primul fagor păși de-a lungul unui coridor, căruia îi atingea ambii pereți cu umerii. Împinse o perdea către o cameră de zi în

care într-un colț se afla un divan. Anatomistul se delecta împreună cu soția lui. Se opri să asculte ce avea de spus servitorul non-uman, apoi oftă.

— Naiba să te ia, vin imediat.

Se ridică în picioare și se rezemă de perete ca să-și tragă pantalonii pe sub charfrul, pe care-l aranjă cu încetineală intenționată.

Soția lui aruncă o pernă după el.

— Prostănacule, de ce nu te concentrezi niciodată? Termină ce-ai început. Zi-le neghiobilor ăstora să plece.

El clătină din cap și obrajii durdulii îi tremurară.

— E mecanismul necruțător al lumii, frumoasa mea. Păstrează căldura până mă întorc. Nu hotărăsc eu când vin și când pleacă oamenii…

Porni pe coridor și se opri în pragul magazinului ca pentru a-l cerceta pe străin. Bardol CaraBansity era un bărbat solid, nu atât înalt cât plin de importanță, cu un fel greoi de-a vorbi și o țeastă masivă, nu prea diferită de a unui fagor. Purta un brâu gros din piele peste charfrul și un cuțit la brâu. Deși arăta ca un măcelar obișnuit, CaraBansity avea reputația binemeritată a unui om abil.

Cu pieptul scobit și abdomenul proeminent, ScufBar nu avea un aspect prea impunător, iar CaraBansity lăsă clar să se înțeleagă că nu era impresionat.

— Am un corp de vânzare. Un cadavru uman.

Fără să scoată niciun cuvânt, CaraBansity le făcu semn fagorilor, care aduseră trupul între ei, lăsându-l să cadă pe tejghea. Se lipiseră de el rumeguș și bucăți de gheață.

Anatomistul și deuteroscopistul făcu un pas mai aproape.

— A cam început să se strice. De unde l-ai căpătat, omule?

— Dintr-un râu, domnule. Când pescuiam.

Trupul era atât de umflat de gaze, încât părea să rupă hainele. CaraBansity îl întoarse pe spate și scoase din cămașă un pește mort, pe care îl aruncă la picioarele lui ScufBar.

— Ăsta-i un așa-numit scufundac. Pentru aceia dintre noi cărora le pasă de adevăr, nu e câtuși de puțin un pește, ci puiul marin al unui vierme al lui Wutra. Marin. Apă sărată de mare, nu dulce. De ce minți? L-ai omorât pe bietul om? Arăți ca un criminal. Așa ar sugera frenologia.

— Foarte bine, domnule, dacă preferați, l-am găsit în mare.

Din moment ce sunt servitor al nefericitei regine, nu vreau ca acest lucru să fie cunoscut de prea multă lume.

CaraBansity îl privi cu atenție.

— O slujești pe MyrdemInggala, regina reginelor, așa e, potlogarule? Merită servitori buni și mult noroc această doamnă.

Arătă o fotografie ieftină a chipului reginei care atârna într-un colț al magazinului.

— O slujesc destul de bine. Spune-mi cât o să-mi plătești pentru cadavru.

— Ai făcut tot drumul pentru zece rooni, nu mai mult. În vremurile astea nenorocite, pot găsi corpuri pentru disecție în fiecare zi a săptămânii. Și mai proaspete decât ăsta.

— Mi s-a zis c-o să-mi plătiți cincizeci, domnule. Cincizeci de rooni, domnule.

ScufBar privi cu șiretenie și-și frecă mâinile.

— Cum se face că apari aici cu amicul tău urât mirositor tocmai când regele în persoană și un sol din partea Sfântului C’Sarr sunt pe cale să sosească în Ottassol? Ești o unealtă a regelui?

ScufBar desfăcu mâinile și se retrase puțin în spate.

— Singurele mele legături sunt cu zenelul de-afară. Plătiți-mi numai douăzeci și cinci, domnule, și mă întorc imediat la regină.

— Voi, ticăloșilor, sunteți lacomi. Nu-i de mirare că lumea se duce de râpă.

— Dacă așa stau lucrurile, domnule, o să accept douăzeci. Douăzeci de rooni.

Întorcându-se către unul dintre fagorii care stăteau deoparte, smucindu-și lapții albicioși prin nările ca niște despicături, CaraBansity ordonă:

— Plătește-l și dă-l afară de-aici.

— Cât zză-i plătezzc?

— Zece rooni.

ScufBar lăsă să-i scape o exclamație de supărare.

— Bine. Cincisprezece. Iar tu, amice, transmite-i reginei urările lui Bardol CaraBansity.

Fagorul bâjbâi în veșmântul lui de cânepă și scoase o pungă mică, din care căzură trei monede din aur în palma noduroasă a mâinii sale cu trei degete. ScufBar le înșfăcă și, posomorât, se îndreptă spre ușă.

•

CaraBansity îi ordonă cu asprime unuia dintre ajutoarele sale non-umane să ia cadavrul pe umăr – un ordin îndeplinit fără nicio ezitare vizibilă – și-l urmă pe coridorul întunecos în care pluteau mirosuri stranii. CaraBansity știa la fel de multe despre stele ca despre intestine, iar casa lui – și ea cu o formă destul de asemănătoare unui intestin – se întindea până departe în loess, cu intrări în camere dedicate tuturor lucrurilor care-l interesau, în câteva domenii.

Intrară într-un atelier. Lumina cădea pieziș prin două ferestruici pătrate tăiate în pereții de pământ, groși că ai unei fortărețe. Unde călca fagorul, sclipeau puncte de lumină sub tălpile lui late. Arătau ca niște diamante. Erau cioburi de sticlă împrăștiate când deuteroscopistul făcea lentile.

Camera era ticsită de fleacuri de-ale învățaților. Pe un perete erau pictate cele zece case ale zodiacului. Pe un alt perete atârnau trei corpuri în stadii diferite ale disecției: un pește uriaș, un zenel și un fagor. Zenelul fusese deschis ca o carte, părțile moi fuseseră date la o parte ca să scoată la vedere coastele și șira spinării. Pe un birou de alături erau întinse foi de hârtie pe care anatomistul desenase imagini amănunțite ale animalului mort, cu diferitele părți înfățișate cu cerneală colorată.

Fagorul coborî de pe umăr cadavrul din Gravabagalinien și-l atârnă cu capul în jos de o grindă. Două cârlige împunseră carnea între tendonul lui Ahile și calcaneu. Brațele frânte se bălăngăniră, palmele umflate se lăsară pe podea ca niște crabi în carapacea lor. La un șuierat al lui CaraBansity, ajutorul ieși. Anatomistul detesta să-i aibă pe ancipitali prin preajmă, dar erau mai ieftini decât servitorii sau chiar decât sclavii umani.

După o examinare critică a cadavrului, CaraBansity scoase cuțitul și tăie hainele de pe omul mort. Nu ținu seama de duhoarea putreziciunii.

Trupul aparținea unui tânăr, doisprezece ani, doisprezece și jumătate, poate doisprezece și nouă zecimi, nu mai mult. Hainele aveau o textură aspră și străină, iar părul era tuns într-un stil folosit de obicei de către marinari.

— Tu, frumosule, probabil că nu ești din Borlien, îi vorbi CaraBansity cadavrului. Hainele tale sunt după moda din Hespagorat, probabil din Dimariam.

Abdomenul era atât de umflat, încât se revărsase și ascunsese un brâu din piele. CaraBansity îl scoase la iveală.

Când carnea se dădu deoparte, apăru la vedere o rană. Anatomistul își puse o mănușă și înfipse pumnul în rană. Degetele întâlniră un obstacol. După câteva smucituri, extrase un corn cenușiu, curbat, de ancipital, care străpunsese splina și pătrunsese adânc în corp. Privi cu interes obiectul. Cele două margini ascuțite făceau din el o armă folositoare. Avusese cândva un mâner, care lipsea, pierdut probabil în mare.

Privi corpul cu o curiozitate reînnoită. Un mister îl încânta întotdeauna.

Lăsând cornul din mână, examină brâul. Era lucrat cu deosebită măiestrie, dar în genul lucrurilor obișnuite vândute oriunde – la Osoilima, de exemplu, unde pelerinii se înghesuiau să cumpere asemenea mărfuri. În interior se afla un buzunar cu clapă, pe care-l deschise. Din buzunar scoase un obiect de neînțeles.

Încruntat, luă obiectul în palma murdară și se duse cu el la lumină. Nici măcar nu recunoștea metalul din care era făcut în cea mai mare parte. Un fior de teamă superstițioasă îi străbătu mintea pragmatică.

În timp ce-l spăla la pompă, înlăturând urmele de nisip și de sânge, soția lui, Bindla, intră în atelier.

— Bardol? Ce faci acum? Credeam că te întorci în pat. Știi ce păstram cald pentru tine?

— Îmi place la nebunie, dar am altceva de făcut.

Îi aruncă unul dintre zâmbetele lui solemne. Femeia era de vârstă mijlocie – douăzeci și opt de ani și o zecime, cu aproape doi ani mai puțin decât el – și părul ei bogat, roșcat, începuse să-și piardă din culoare; el admira însă felul în care era conștientă încă de farmecele ei coapte. În acest moment, exagera revolta față de mirosurile din încăpere.

— Nici măcar nu scrii la tratatul tău despre religie, scuza ta obișnuită.

El mârâi:

— Prefer duhorile mele.

— Perversule! Religia e eternă, duhorile nu sunt.

— Dimpotrivă, frumoasa mea fără pereche, religiile se schimbă tot timpul. Duhorile sunt cele care rămân neschimbate pe veci.

— Ești încântat de asta?

Bărbatul era ocupat să șteargă uimitorul obiect cu o cârpă și

nu răspunse.
— Ia uită-te!
Se apropie și se sprijini cu mâna de umărul lui.
— Pe bolovan! exclamă el copleșit.
I-l întinse femeii, iar ei i se tăie răsuflarea.
O fâșie de metal întrețesută cu iscusință, foarte asemănătoare cu o brățară, susținea un cadran transparent pe care luceau trei șiruri de numere.
Citiră numerele cu voce tare, în timp ce el le arăta cu degetul bont:

06:16:55 12:37:76 19:20:14

Numerele șerpuiau și se schimbau în timp ce priveau. Soții CaraBansity se uitară unul la altul cu o uluire mută. Priviră din nou.
— N-am mai văzut niciodată un asemenea talisman, rosti Bindla uluită.
Se simțiră obligați să se uite din nou, fascinați. Cifrele erau negre pe fundal galben. Bărbatul le citi cu voce tare:

06:20:25 13:00:00 19:23:44

Când CaraBansity duse mecanismul la ureche ca să vadă dacă scotea vreun sunet, ceasul cu pendul de pe perete începu să sune ora treisprezece. Ceasul era unul complicat, construit chiar de CaraBansity în tinerețe. Înfățișa, sub forma unei picturi, orele răsăritului și apusului celor doi sori, Batalix și Freyr, dar și diviziunile anului, cele o sută de secunde dintr-un minut, cele patruzeci de minute dintr-o oră, cele douăzeci și cinci de ore dintr-o zi, cele opt zile dintr-o săptămână, cele șase săptămâni dintr-o zecime și cele zece zecimi dintr-un an de patru sute optzeci de zile. Exista și un indicator care arăta cei 1 825 de Ani Mici dintr-un An Mare; acel ac arăta acum 381, data prezentă, după calendarul Borlien-Oldorando.
Bindla duse mecanismul la ureche și nu auzi nimic.
— E un soi de ceas?
— Trebuie să fie. Cifrele din mijloc arată ora treisprezece, ora Borlienului…
Femeia știa întotdeauna când el era în încurcătură. Își mușca

încheieturile degetelor ca un copil.

Pe marginea brățării se afla un șir de butoane. Apăsă unul.

În cele trei deschizături apăru un set diferit de numere.

6877	828 (1177)	3269

— Cel din mijloc e anul, după cine știe care calendar străvechi. Cum merge ăsta?

Apăsă butonul și apăru șirul dinainte. Lăsă brățara pe masă și se uită la ea, dar Bindla o luă și și-o puse la mână. Brățara se ajustă singură, potrivindu-se exact pe încheietura ei durdulie. Femeia scoase un țipăt.

CaraBansity traversă camera către un raft cu cărți de referință jerpelite. Trecu peste un străvechi exemplar in-folio din *Testamentul lui RayniLayan* și scoase *Tabelele calendaristice ale clarvăzătorului și deuteroscopistului*, legată în piele de vițel. După ce răsfoi câteva pagini, se opri la una și-și plimbă degetul în josul unei coloane.

Deși conform calendarului Borlien-Oldorando anul era 381, numerotarea nu era acceptată de toată lumea. Alte națiuni foloseau alte socoteli, care erau înșirate în tabele; pe listă erau 828. O găsi sub arhaicul „Calendar al lui Denniss", la care se renunțase de mult, asociat acum cu vrăjitoria și ocultismul. Denniss era numele unui rege legendar, despre care se presupunea că domnise peste întregul Campannlat.

— Ecranul din mijloc al brățării se referă la timpul local…

CaraBansity își mușcă din nou degetele.

— A supraviețuit scufundării în apă. Unde există acum meșteri care să poată face o asemenea bijuterie? Trebuie să fi ajuns cumva până la noi din vremea lui Denniss…

Apucă încheietura mâinii soției sale și urmăriră amândoi numerele care se schimbau întruna. Găsiseră un ceas foarte sofisticat, probabil de o valoare incomensurabilă, cu siguranță ascunzând un mister fără egal.

Oriunde s-ar fi aflat meșterii care făcuseră brățara, trebuie să fi fost la adăpost de starea disperată în care regele JandolAnganol adusese Borlienul. Lucrurile mai mergeau cât de cât în Ottassol pentru că era port și făcea comerț cu alte țări. Oriunde în altă parte, condițiile erau mai proaste, cu secetă,

foamete și nelegiuiri. Un om de stat mai bun decât regele, sfătuit de o scritină (un parlament) mai puțin coruptă, ar fi făcut pace cu dușmanii Borlienului și ar fi avut grijă de bunăstarea populației.

Și totuși nu era cu putință să-l urăști pe JandolAnganol – deși CaraBansity încerca acest lucru cu regularitate –, pentru că era gata să-și sacrifice frumoasa soție, regina reginelor, ca să se însoare cu un copil prostuț, pe jumătate madiș. De ce-ar trebui Vulturul să facă așa ceva, dacă nu pentru a consolida alianța dintre Borlien și vechiul său dușman, Oldorando, de dragul țării? JandolAnganol era un om primejdios, toți erau de acord, dar la fel de mult la mâna împrejurărilor precum cel din urmă țăran.

Clima care se înrăutățea din ce în ce mai mult era în mare parte de vină. Nebunia arșiței, tot mai mare cu fiecare generație, până când arborii luau foc…

— Mai lasă visurile, exclamă Bindla. Vino și ia-ți drăcia asta ridicolă de pe mâna mea.

II

CÂTEVA APARIȚII LA PALAT

Evenimentul de care se temea regina era deja în curs de desfășurare. Regele JandolAnganol pornise la drum către Gravabagalinien ca să divorțeze de ea.

Din capitala borlieneză Matrassyl avea să coboare cu o corabie pe râul Takissa până la Ottassol, de unde urma să ia un vas de coastă către apus, spre golful îngust din Gravabagalinien. JandolAnganol avea să-i ofere reginei sale, în fața unor martori, actul de divorț al Sfântului C'Sarr. Apoi aveau să se despartă, poate pentru totdeauna.

Acesta era planul regelui și îl urmărea cu înverșunare.

Însoțit de un sunet fastuos de trompete, escortat de membri ai Curții sale în straiele cele mai fine, regele JandolAnganol era purtat în caleașca de ceremonie pe dealul care cobora de la palat, pe străzile întortocheate ale Matrassylului, către docuri. Alături de el în caleașcă se afla un însoțitor singuratic: Yuli, fagorul lui favorit. Yuli nu era decât un pui, cu firele maronii de păr ale copilăriei încă vizibile prin blana albă. I se tăiaseră coarnele și stătea lipit de stăpânul lui, foindu-se nervos în așteptarea călătoriei.

Când JandolAnganol coborî din vehicul, căpitanul corăbiei care-l aștepta înaintă și salută cu promptitudine.

— Pornim la drum îndată ce sunteți gata, zise JandolAnganol.

Regina lui plecase în exil chiar de la acest debarcader, cu vreo cinci zecimi în urmă. Grupuri de cetățeni se înșirau pe malul râului, dornici să-l vadă pe regele care avea o reputație atât de contradictorie. Primarul venise să-și ia rămas-bun de la monarhul său. Uralele nici nu se comparau cu vuietul care o însoțise la plecare pe regina MyrdemInggala.

Regele urcă la bord. Se auzi un răpăit de lemn, strident ca niște copite pe pavaj. Vâslașii începură să vâslească. Se întinseră pânzele.

În timp ce corabia se îndepărta lin de locul său de ancorare, JandolAnganol se întoarse brusc să se uite fix la primarul

Matrassylului, care stătea țeapăn pe chei împreună cu însoțitorii săi ca să-și ia rămas-bun. Întâlnind privirea regelui, primarul își plecă fruntea cu supunere, dar JandolAnganol știa cât era omul de furios. Primarul detesta plecarea monarhului din capitală când orașul era amenințat din afară. Profitând de războiul Borlienului cu Randonan în vest, națiunile sălbatice din Mordriat, dinspre nord-est, se puseseră în mișcare.

Când chipul morocănos dispăru dincolo de pupa corăbiei, regele întoarse capul către sud. Recunoscu față de el însuși că exista o oarecare justificare în atitudinea primarului. Din stepele înalte, frământate din Mordriat soseau vești că despotul războinic Unndreid Barosul se agita din nou. La comanda Armatei Borlieneze de Nord, pentru a i se ridica moralul, ar fi trebuit să fie numit ca general fiul regelui, RobaydayAnganol. Dar acesta dispăruse în ziua în care auzise de planul tatălui său de a divorța de mama lui.

— Un fiu în care să ai încredere..., rosti JandolAnganol în bătaia vântului, cu o expresie plină de amărăciune.

Dădea vina pe fiul lui pentru călătoria în care pornise.

Așa că regele își întoarse profilul către sud, uitându-se după o demonstrație de loialitate. Pe lemnăria punții, umbrele velaturii formau desene complicate. Umbrele se dublară când Freyr se înălță în splendoare. Apoi Vulturul se duse la culcare.

Un baldachin de mătase oferea adăpost la pupa corăbiei. Acolo rămase regele pentru cea mai mare parte a călătoriei de trei zile, cu însoțitorii alături. La câțiva metri dedesubtul punctului său de observație, sclavi umani aproape goi, în cea mai mare parte randonanezi, stăteau la rame, gata să ajute pânzele când vântul ar fi încetat să mai sufle. Mirosul lor plutea în sus din când în când, amestecându-se cu mirosurile de catran, de cherestea și de apă stătută din santină.

— Facem un popas la Osoilima, anunță regele.

La Osoilima, loc de pelerinaj aflat pe malul râului, avea să se ducă la sanctuar și să fie biciuit. Era un om religios și avea nevoie de bunăvoința lui Akhanaba, Atotputernicul, în încercarea care urma să vină.

JandolAnganol avea un fel de-a se purta distins și posac. La douăzeci și cinci de ani și o zecime sau două, era încă tânăr, dar avea chipul puternic brăzdat de riduri, care-i dădeau o aparență de înțelepciune, pe care dușmanii săi pretindeau că nu o avea.

La fel ca unul dintre șoimii săi, avea un fel autoritar de a-și ține capul. Către capul lui se îndrepta cea mai mare parte a atenției, ca și cum cârmuitorul națiunii ar fi fost întruchipat de țeasta sa. Înfățișarea lui JandolAnganol avea ceva de vultur, accentuată de nasul ascuțit ca o lamă de cuțit, de sprâncenele negre, aprige și de barba și mustața aranjate cu grijă, cea de-a doua ascunzând parțial o gură senzuală. Ochii îi erau întunecați și pătrunzători; privirea scăpărătoare a acelor ochi, căreia nu-i scăpa nimic, îi adusese în bazare porecla de Vulturul din Borlien.

Cei care-i erau apropiați și aveau darul de a înțelege caracterul oamenilor pretindeau că vulturul era mereu închis într-o colivie și că regina reginelor încă ținea cheia care l-ar fi putut elibera. JandolAnganol purta blestemul khmirului, mai bine descris ca o dorință trupească impersonală, bine înțeleasă în aceste anotimpuri fierbinți.

Deseori, mișcările rapide din cap, în contrast vizibil cu nemișcarea încordată a trupului, reprezentau ticurile nervoase ale unui om care spera să vadă încotro se putea întoarce în continuare.

Ceremonia de sub stânca înaltă din Osoilima se termină curând. Regele, cu sângele infiltrându-se prin tunică, păși înapoi pe ambarcațiunea de lemn și începu a doua parte a călătoriei. Pentru că detesta duhoarea corăbiei, regele dormea noaptea pe punte, întins pe o saltea din puf de lebădă. Puiul lui de fagor, Yuli, dormea lângă el, păzindu-l.

În urma corăbiei regelui, păstrând o distanță discretă, se afla o a doua corabie, un vas pentru transportul vitelor ce fusese modificat. În el călătoreau soldații lui cei mai credincioși, Corpul Întâi de Gardă Fagorian. Se apropie protector de nava regelui la intrare în portul interior din Ottassol, în după-amiaza celei de-a treia zile de drum.

Steagurile atârnau pe catarge în arșița înăbușitoare din Ottassol. Mulțimea se aduna pe chei. Printre drapele și alte însemne ale patriotismului se aflau semne mai sumbre, care anunțau: „Vine pârjolul. Oceanele vor arde. Trăiți cu Akha sau muriți pentru vecie cu Freyr”. Clerificii profitau de vremurile de îngrijorare generală și încercau să-i îngenuncheze pe păcătoși.

O fanfară mărșălui, plină de importanță, între două depozite și începu să cânte o piesă regală. Când coborî pe pasarelă, regele fu întâmpinat cu aplauze destul de reținute.

Veniseră să-l salute membri ai scritinei orașului și cetățeni importanți. Cunoscând reputația Vulturului, își scurtară discursurile, iar Maiestatea Sa le răspunse la fel de scurt.

— Ne bucurăm întotdeauna să vizităm Ottassol, portul nostru principal, și să-l găsim înfloritor. Nu pot rămâne aici prea mult. Evenimentele se derulează rapid. Intenția mea neclintită este să divorțez de regina MyrdemInggala printr-un act de divorț emis de Marele C'Sarr Kilandar al IX-lea, Cârmuitorul Sfântului Imperiu Pannovalan și Părintele Suprem al Cultului lui Akhanaba, ai cărui slujitori suntem. După ce îi voi fi înmânat actul, așa cum trebuie să fac după lege, când Sfântul C'Sarr primește actul înapoi, o să fiu liber să o iau, și o voi lua, ca soție legitimă pe Simoda Tal, Fiică a Oldorandoului. Astfel voi întări prin legături matrimoniale alianța dintre țara noastră și Oldorando, o legătură străveche, și voi confirma parteneriatul nostru în cadrul Sfântului Imperiu. Uniți, dușmanii noștri comuni vor fi înfrânți, iar noi vom atinge măreția, ca în vremurile bunicilor noștri.

Se auziră câteva urale și aplauze. Cea mai mare parte a publicului se repezi să vadă cum debarcă soldații fagori.

Regele își lăsase deoparte keedrantul obișnuit. Îmbrăcase o tunică în galben și negru, fără mâneci, care-i etala brațele musculoase. Avea pantaloni de mătase galbenă, strâmți pe picior. Cizmele răsfrânte erau din piele de culoare închisă. Purta la brâu o sabie scurtă. Părul lui negru era împletit în jurul cercului de aur al lui Akhanaba, prin al cărui har domnea asupra regatului. Stătea în picioare, cu ochii ațintiți asupra comitetului de primire.

Poate că așteptau ceva mai practic din partea lui. Adevărul era că regina MyrdemInggala își atrăsese aproape la fel de multă afecțiune în Ottassol ca în Matrassyl.

Cu o scurtă privire către suită, JandolAnganol se întoarse și se îndepărtă cu pași apăsați.

În fața lui se întindeau râpele joase de loess. O fâșie de pânză galbenă fusese întinsă pe chei pentru ca regele să calce pe ea. El o ocoli, se îndreptă spre trăsura care-l aștepta și urcă. Lacheul închise ușa, iar vehiculul porni de îndată. Intră pe sub o arcadă și ajunse imediat în labirintul Ottassolului. Garda fagoriană îl urmă.

JandolAnganol, care ura multe lucruri, își ura palatul din Ottassol. Dispoziția nu i se îmbunătăți când văzu că era

întâmpinat la poartă de către vicarul regal, glacialul AbstrogAthenat cel cu față de târfă.

— Marele Akhanaba să vă binecuvânteze, sire! Ne bucurăm să vedem chipul Maiestății Voastre și să avem parte de prezența voastră printre noi, chiar când sosesc vești proaste de la Armata a Doua din Randonan.

— O să ascult problemele militare de la militari, rosti regele și păși mai departe în sala de primire. Palatul era răcoros, și rămânea răcoros pe măsură ce anotimpurile deveneau tot mai fierbinți, dar construcția lui subterană îl deprima. Îi amintea de cei doi ani de preoție pe care-i petrecuse în Pannoval în copilărie.

Tatăl lui, VarpalAnganol, extinsese mult palatul. Așteptând laude de la fiul său, îl întrebase dacă îi place. „Este rece, complicat, prost gândit”, fusese răspunsul prințului JandolAnganol.

Era tipic pentru VarpalAnganol, niciodată un artist într-ale războiului, să nu aprecieze că palatul subteran nu putea fi nicicum apărat cu eficacitate.

JandolAnganol își amintea ziua în care fusese invadat palatul. Avea trei ani și o zecime. Se distra cu o sabie de lemn într-o curte subterană. Unul dintre pereții netezi de loess se năruise. Prin el se năpustiseră mai mult de zece rebeli înarmați. Săpaseră neobservați un tunel prin pământ. Pe JandolAnganol încă îl contraria amintirea țipătului îngrozit, apoi se repezise la ei cu sabia de jucărie.

Din întâmplare, în curte avea loc schimbarea gărzilor, astfel încât soldații erau cu armele pregătite. După o încăierare furioasă, invadatorii fuseseră uciși. Tunelul fusese mai târziu încorporat în proiectul palatului, în timpul uneia dintre răscoalele pe care VarpalAnganol nu reușise să le reprime cu destulă duritate.

Bătrânul era acum prizonier în fortăreața din Matrassyl, iar curțile și pasajele palatului din Ottassol erau păzite de santinele umane și ancipitale. Ochii lui JandolAnganol aruncară o privire către oamenii tăcuți în timp ce trecea pe lângă ei pe coridoarele șerpuite; dacă unul s-ar fi clintit măcar, era hotărât să-l omoare.

•

Veștile despre dispoziția sumbră a regelui se răspândiră printre personalul palatului. Fuseseră organizate festivități

pentru a-l distra. Dar mai întâi trebuia să primească raportul de pe câmpurile de bătălie din vest.

O companie a Armatei a Doua, înaintând peste Culmile Chwart cu intenția de a ataca portul randonanez Poorich, fusese surprins într-o ambuscadă de către forțe dușmane superioare numeric. Lupta încetase la amurg, când câțiva supraviețuitori scăpaseră și avertizaseră trupele principale. Un rănit fusese trimis să comunice veștile de-a lungul sistemului de semnalizatoare de pe Șoseaua de Sud până în Ottassol.

— Ce știi despre generalul TolramKetinet?

— Luptă mai departe, sire, răspunse mesagerul.

JandolAnganol primi raportul aproape fără să comenteze, apoi coborî la capela sa privată să se roage și să fie biciuit. Era o pedeapsă rară să fie flagelat de lascivul AbstrogAthenat.

Curții îi păsa prea puțin de ceea ce se întâmpla cu armatele la aproape cinci mii de kilometri depărtare; era mai important ca festivitățile serii să nu fie stricate de iritarea regelui. N-ar fi scăpat nimeni de pedepsele Vulturului.

O scară în spirală cobora către capela palatului. Acest loc apăsător, proiectat în stil pannovalan, era cioplit din stratul de lut aflat sub loess și căptușit cu plumb până la nivelul taliei și cu piatră deasupra. Umezeala dăinuia în picături sau curgea în cascade miniaturale. În spatele unor abajururi de sticlă colorată ardeau lumini. Razele acestor felinare proiectau dreptunghiuri de culoare în aerul jilav.

Se auzea o muzică mohorâtă în timp ce vicarul regal își luă de lângă altar biciul cu zece cozi. Pe altar stătea Roata lui Akhanaba, două spițe sinuoase care legau cercul interior de cel exterior. În spatele altarului atârna o tapiserie în auriu și roșu, înfățișându-l pe Marele Akhanaba în toată slava contradicțiilor sale: Doi-în-Unu, om și zeu, copil și fiară, temporal și etern, spirit și piatră.

Regele stătea în picioare și privea îndelung la chipul de animal al zeului său. Îl venera din toată inima. De-a lungul întregii sale vieți, din anii adolescenței, petrecuți într-o mănăstire pannovalană, religia îi fusese ghid lui JandolAnganol. În aceeași măsură, el domnea prin religie. Religia ținea în jug cea mai mare parte a Curții și a poporului său.

Venerarea comună a lui Akhanaba unea Borlienul, Oldorando și Pannovalul într-o alianță zbuciumată. Fără Akhanaba, ar fi

existat numai haos, iar dușmanii civilizației ar fi câștigat supremația.

AbstrogAthenat îi făcu semn penitentului regal să îngenuncheze și citi o scurtă rugăciune deasupra capului său.

— Venim înaintea Ta, Măreț Akhanaba, să cerem iertare pentru neîmpliniri și să aducem în fața ochilor Tăi sângele vinovăției. Prin răutatea tuturor oamenilor, Tu, Marele Tămăduitor, ai fost vătămat, și Tu, Atotputernicul, ai cunoscut slăbiciunea. De aceea Tu ai mânat pașii noștri prin foc și gheață, pentru ca noi să putem trăi în ființa noastră materială, aici, pe Helliconia, ceea ce Tu ai trăit altundeva, în numele nostru, chinul veșnic al Arșiței și al Înghețului. Primește această suferință, Mărețul nostru Stăpân, așa cum noi ne trudim să o primim pe a Ta.

Biciul se abătu asupra umerilor regali. AbstrogAthenat era un tânăr efeminat, dar cu brațe puternice și sârguincios în îndeplinirea voinței lui Akhanaba.

•

După penitență, regele îndeplini ceremonialul băii, apoi urcă la petrecere.

Aici, bicele lăsau loc foșnetelor fustelor fluturate în timpul dansului. Muzica era vioaie, muzicienii – grași și zâmbitori. Regele afișă și el un zâmbet, și-l purtă ca pe o armură, când își aminti că încăperea fusese luminată cândva de prezența reginei MyrdemInggala.

Pereții erau împodobiți cu florile zilei-obscure, cu idront și vispard parfumat. Mesele erau pline cu fructe și urcioare cu vin negru. Țăranii puteau să flămânzească, nu însă și palatul.

JandolAnganol catadicsi să se înviooreze cu vin negru, la care adăugă suc de fructe și gheață de Lordryardry. Privea fără să acorde prea multă atenție scenei din fața lui. Curtenii păstrau o distanță discretă. Regele le îndepărtă pe femeile trimise să-l dezmierde.

Își concediase bătrânul cancelar înainte să plece din Matrassyl. Un nou cancelar, aflat în perioada de probă, se agita alături de el. În același timp lingușitor și neliniștit în urma avansării, venise să discute despre aranjamentele pentru expediția apropiată către Gravabagalinien. Fu și el dat afară.

Regele intenționa să rămână în Ottassol cât mai puțin timp posibil. Avea să-l întâlnească pe trimisul C'Sarrului și apoi să

meargă mai departe împreună cu el până la Gravabagalinien. După ceremonia cu regina, urma un marș forțat spre Oldorando; acolo avea să se însoare cu prințesa Simoda Tal și să termine cu toată povestea. Urma să-și învingă dușmanii, cu ajutoare din Oldorando și Pannoval, și să impună pacea înăuntrul propriilor sale hotare. Cu siguranță, prințesa-copil, Simoda Tal, va locui în palatul din Matrassyl, dar nu exista niciun motiv pentru care să o viziteze. Planul pe care îl ticluise îi trecea constant prin minte și trebuia dus la îndeplinire.

Se uită în jur după trimisul C'Sarrului, stilatul Alam Esomberr. Îl cunoscuse în timpul șederii sale în mănăstirea pannovalană și rămăseseră în relații prietenești în tot acest timp. JandolAnganol avea nevoie ca demnitarul puternic, trimis de Kilandar al IX-lea în persoană, să fie martorul semnăturii sale și a reginei pe documentul de divorț și să i-l ducă chiar el înapoi C'Sarrului înainte ca mariajul să fie nul din punct de vedere legal. Esomberr trebuia să fie acum de partea lui.

Însă trimisul Esomberr întârziase pe drum când era pe cale să-și părăsească suita. Un omuleț rufos cu burtă mare, păr plin de păduchi și haine murdare de pe drum reușise să se strecoare în prezența persoanei pudrate a trimisului.

— Înțeleg că nu vii din partea croitorului meu?

Omulețul negase o asemenea însărcinare și scosese o scrisoare dintr-un buzunar interior. I-o întinsese trimisului. Așteptase în picioare și se fâțâise cât timp Esomberr deschisese scrisoarea cu un gest elegant.

— Este menită, domnule… menită să fie dusă mai departe. Numai pentru ochii C'Sarrului, iertați-mă.

— Eu sunt reprezentantul C'Sarrului în Borlien, mulțumesc, replicase Esomberr.

Citise scrisoarea, dăduse din cap și scosese o monedă de argint pentru aducătorul ei.

Mormăind, acesta se retrăsese. Părăsise palatul subteran, se dusese unde-și legase zenelul și își croi drum înapoi către Gravabagalinien, să-i raporteze reginei succesul.

Trimisul zâmbise în sinea lui și se scărpinase în vârful nasului. Era un bărbat mlădios, chipeș, de douăzeci și patru de ani și jumătate, îmbrăcat cu un keedrant bogat împodobit, lung până-n pământ. Legănase scrisoarea între degete. Zâmbi din nou, de astă dată slugarnic, imaginii închipuite a reginei MyrdemInggala.

Din orice situație nouă erau de câștigat avantaje, atât personale, cât și politice. Dacă era posibil, avea să-și savureze călătoria către Gravabagalinien. Esomberr își promisese că n-avea să-și facă prea multe scrupule în privința propriei sale distracții la palat.

De îndată ce intrase în port corabia regală, bărbați și femei se îngrămădiseră în curtea din față a palatului ca să încerce să stea de vorbă cu regele. După lege, toate petițiile trebuiau să treacă prin scritină, dar arhaica tradiție de a-i adresa o jalbă direct regelui nu dispăruse. Regele prefera munca în locul trândăviei. Sătul să aștepte și să-și vadă curtenii învârtindu-se prin preajmă până-și pierdeau răsuflarea, acceptă să țină audiențe într-o încăpere alăturată. Fagorul lui stătea, plin de neastâmpăr, lângă micul tron, iar regele îl mângâia din când în când.

După ce primii doi solicitanți veniseră și plecaseră, Bardol CaraBansity ajunse în fața regelui. Aruncase o vestă brodată peste charfrul. JandolAnganol recunoscu mersul țanțoș al omului și se încruntă când îi făcu o plecăciune reverențioasă.

— Omul acesta este Bardol CaraBansity, sire, zise cancelarul aflat în probă, care stătea la dreapta regelui. Aveți în biblioteca regală câteva dintre desenele lui anatomice.

Regele vorbi:

— Îmi aduc aminte de tine. Ești un prieten al fostului meu cancelar, SartoriIrvrash.

CaraBansity clipi din ochii injectați.

— Sper că SartoriIrvrash se simte bine, deși este „fost cancelar”.

— A fugit în Sibornal, dacă asta înseamnă că se simte bine. Ce vrei de la mine?

— Mai întâi, un scaun, sire. Mă dor picioarele dacă nu stau jos.

Se priviră lung unul pe altul. Apoi regele îi făcu semn unui paj să mute un scaun mai jos de estrada pe care stătea.

Fără să se grăbească să se așeze, CaraBansity spuse:

— Am un obiect pe care vreau să vi-l arăt – neprețuit, cred eu –, știind că Maiestatea Sa este un om învățat.

— Sunt neștiutor și destul de prost ca să nu-mi placă lingușeala. Un rege al Borlienului nu se ocupă decât de politică, pentru a-și păstra țara întreagă.

— Facem ce știm mai bine pentru a fi bine informați. Pot să rup mai ușor mâna unui om dacă știu cum îi funcționează

încheieturile.

Regele izbucni în râs. Era un sunet strident, nu prea des auzit din gura lui. Se apleacă în față.

— Ce înseamnă învățătura împotriva furiei tot mai mari a lui Freyr? Nici măcar Atotputernicul Akhanaba nu pare să aibă vreo putere împotriva lui.

CaraBansity coborî privirea către podea.

— Nu știu nimic despre Atotputernicul, Maiestatea Voastră. Nu stă de vorbă cu mine. Nu știu ce binefăcător public a mâzgălit săptămâna trecută cuvântul „Ateu” pe ușa mea, așa că ăsta mi-e numele acum.

— Atunci ai grijă de sufletul tău.

Regele vorbea acum mai puțin provocator și coborî vocea.

— Ca deuteroscopist, ce înțelegi din arșița asta copleșitoare? A păcătuit omenirea atât de grav, încât să trebuiască să piară în flăcările lui Freyr? Cometa de pe cerul de miazănoapte nu e un semn al distrugerii care va să vină, așa cum susțin oamenii de rând?

— Maiestatea Voastră, cometa aceea, cometa lui YarapRombry, e un semn al speranței. Aș putea explica pe îndelete, dar mă tem să nu vă plictisesc cu atâtea calcule astronomice. Cometa a fost numită după înțeleptul – cartograful și astronomul – YarapRombry din Kevassien. El a făcut prima hartă a globului, așezând Ottaassaal, așa cum se numea pe atunci acest oraș, în centrul hărții, și el a dat numele cometei. Asta s-a întâmplat acum o mie opt sute douăzeci și cinci de ani – un An Mare. Întoarcerea cometei este dovada că ne rotim în jurul lui Freyr, precum cometa, și o să treacă pe lângă noi doar o flăcăruie!

Regele căzu pe gânduri.

— Îmi dai un răspuns științific, la fel ca SartoriIrvrash. La întrebarea mea trebuie să existe și un răspuns religios.

CaraBansity își mușcă încheietura degetului.

— Ce spune Sfântul Imperiu Pannovalan referitor la subiectul Freyr? Pentru numele lui Akha, e îngrozit de orice manifestare de pe cer și se folosește de cometă numai ca să-i înfricoșeze și mai mult pe oameni. Mai proclamă vreo sfântă prostie pentru a elimina fagorii din mijlocul nostru. Argumentul clerului este că, dacă acele creaturi fără suflete ar fi înlăturate, clima s-ar răcori imediat. Cu toate astea, ni se dă de înțeles că, în anii înghețului,

clericii susțineau că păgânii fagori erau aducătorii frigului. Așa că ideile lor sunt lipsite de logică, la fel ca toate ideile religioase.

— Nu mă supăra. Sunt reprezentantul din Borlien al religiei.

— Maiestate, iertare. Eu spun doar adevărul. Dacă vă jignește, alungați-mă, așa cum l-ați alungat pe SartoriIrvrash.

— Omul de care vorbești era cu totul de partea nimicirii ancipitalilor.

— Sire, la fel sunt și eu, deși mă bazez pe ei. Ca să fiu din nou sincer, favoarea pe care le-o arătați mă neliniștește. Dar n-am să-i omor din cine știe ce motiv religios prostesc. Am să-i omor pentru că sunt dușmanii tradiționali ai omenirii.

Vulturul din Borlien izbi cu mâna brațul tronului. Cancelarul tresări.

— Nu vreau să mai aud nimic. Argumentele tale sunt deplasate, hrattock impertinent!

CaraBansity se înclină.

— Prea bine, sire. Puterea îi surzește pe oameni. Voi, nu eu, sire, v-ați numit singur neștiutor. Pentru că puteți amenința cu o privire, nu sunteți capabil să învățați. Acesta e ghinionul vostru.

Regele se ridică în picioare. Cancelarul se făcu mic. CaraBansity rămase nemișcat, alb la față. Știa că mersese prea departe.

Însă JandolAnganol arătă cu degetul către cancelarul chircit.

— M-am săturat de oameni care tremură în fața mea, ca ăsta. Dă-mi sfaturi așa cum sfetnicul meu nu poate și te voi numi cancelar – fără îndoială, ca să te dovedești la fel de enervant ca prietenul și predecesorul tău. Când o să mă recăsătoresc și-o s-o iau de nevastă pe fiica regelui Sayren Stund din Oldorando, regatul acesta va fi legat mai strâns de Sfântul Imperiu Pannovalan și prin această legătură voi obține mai multă putere. Dar o să fiu supus unei presiuni puternice din partea C’Sarrului pentru distrugerea rasei ancipitale, așa cum s-a făcut în Pannoval. Borlien duce lipsă de soldați și are nevoie de fagori. Pot respinge edictul C’Sarrului cu ajutorul științei tale?

— Hm…

CaraBansity se ciupi de obrazul rotofei.

— Pannoval și Oldorando i-au urât întotdeauna pe fagori așa cum Borlien nu i-a urât niciodată. Nu suntem pe rutele de migrație ale ancipitalilor, ca Oldorando. Preoții au găsit un pretext nou pentru a duce un război vechi…

— Există o direcție științifică pe care ați putea-o urma, sire. Știința care ar alunga ignoranța religiei, mă iertați c-o spun.

— Atunci vorbește. Puiul meu drăguț și cu mine vom asculta.

— Sire, voi veți înțelege. Puiul vostru nu. Cunoașteți probabil după reputație tratatul istoric intitulat *Testamentul lui RayniLayan*. În acel volum, citim despre o doamnă cucernică, VryDen, soția înțeleptului RayniLayan. VryDen a dezvăluit o parte dintre secretele cerului, unde, credea ea, la fel ca mine, sălășluiește adevărul, nu răul. VryDen a pierit în marele incendiu care a mistuit Oldorando în anul 26. Asta a fost acum trei sute cincizeci și cinci de ani – cincisprezece generații, deși noi trăim mai mult decât trăiau ei în vremurile acelea. Sunt convins că VryDen a fost o persoană reală, nu o invenție dintr-un basm al Epocii de Gheață, așa cum ar vrea religia să credem.

— Ce vrei să spui? întrebă regele.

Începu să pășească energic de colo până colo, în timp ce Yuli țopăia după el. Își aminti că regina punea mare preț pe cartea lui RayniLayan și-i citea lui Tatro fragmente din ea.

— Păi, ceea ce vreau să spun e foarte clar. Aceeași doamnă VryDen era atee și ca urmare vedea lumea așa cum este, neumbrită de zeități închipuite. Înainte de vremea ei, se credea că Freyr și Batalix erau doi străjeri vii care păzeau lumea noastră împotriva unui război în ceruri. Cu ajutorul geometriei, aceeași minunată doamnă a reușit să prezică un șir de eclipse care au pus capăt epocii sale. Cunoașterea se poate clădi numai pe cunoaștere și nu se știe niciodată unde va duce următorul pas. Cercul acela este chiar emblema cultului religios.

— Pe care îl prefer în locul bâjbâielii tale prin beznă.

— Am găsit o cale de a vedea prin beznă până la lumină. Cu ajutorul cunoștinței noastre comune, SartoriIrvrash, am șlefuit câteva lentile de sticlă asemenea unui cristalin.

Descrise cum construiseră un telescop. Prin acest instrument, studiaseră fazele lui Ipocrene și ale celorlalte planete de pe cer. Păstraseră informațiile pentru ei, fiindcă cerul nu era un subiect popular printre națiunile aflate sub stăpânirea religioasă a Pannovalului.

— Una câte una, aceste hoinare ne-au dezvăluit fazele prin care trec. Curând, o să le putem prezice schimbările cu precizie. Asta-i deuteroscopia! Din acest punct, SartoriIrvrash și cu mine am confirmat observațiile prin calcule. Astfel am ajuns la legile

geometriei cerești, despre care credem că trebuie să-i fi fost cunoscute lui YarapRombry – dar el a suferit martiriul din cauza religiei. Aceste legi afirmă că orbitele lumilor sunt trasate în jurul lui Batalix, iar orbita lui Batalix, în jurul lui Freyr. Și că vectorul razei mișcărilor solare acoperă arii egale de spațiu în perioade egale. Am mai descoperit și că planeta rapidă, pe care VryDen a numit-o Kaidaw, își are orbita nu în jurul lui Batalix, ci al Helliconiei. Ca urmare, este un satelit, o lună.

Regele se opri din mers ca să întrebe tăios:

— Oamenii ca noi ar putea trăi pe Kaidaw?

Întrebarea contrazicea în asemenea măsură interesul său reticent de mai înainte, încât CaraBansity fu surprins.

— E doar un ochi argintiu, sire, nu o lume adevărată, ca Helliconia sau Ipocrene.

Regele plesni din palme.

— Destul. Nu mai explica nimic. Ai putea sfârși ca YarapRombry. Nu înțeleg nimic.

— Dacă am explica toate astea pe înțelesul locuitorilor din Pannoval, am putea să le schimbăm gândirea perimată. Dacă C’Sarrul ar putea fi făcut să înțeleagă geometria celestă, atunci ar putea ajunge să aprecieze o geometrie umană destul cât să permită omenirii și ancipitalilor să graviteze unii în jurul celorlalți la fel ca Batalix și Freyr, în loc să-și răspândească bălmăjelile care tulbură viața liniștită.

CaraBansity vru să-i ofere regelui mai multe explicații, dar acesta făcu din nou unul dintre gesturile lui de nerăbdare.

— Altă dată. Nu pot asculta prea multe erezii deodată, deși apreciez iscusința gândirii tale. Ai tendința de a te pierde în detalii, la fel ca mine. Pentru asta ai venit?

CaraBansity înfruntă privirea tăioasă a regelui, apoi răspunse:

— Nu, Maiestatea Voastră, am venit, ca mulți dintre supușii voștri credincioși, sperând să vă vând ceva.

Scoase de la brâu brățara cu trei șiruri de numere pe care o descoperise asupra cadavrului și i-o întinse regelui.

— Ați mai văzut vreodată o asemenea podoabă, Maiestatea Voastră?

Regele privi surprins obiectul, răsucindu-l în mână.

— Da, răspunse el. Da, am mai văzut chiar această brățară, în Matrassyl. E stranie, într-adevăr, și provine de la un om ciudat, care pretindea că a sosit dintr-o altă lume. De pe Kaidaw.

Închise gura după acest discurs misterios, de parcă-i păruse rău că vorbise.

Urmări pentru un timp cifrele din bijuterie învârtindu-se și schimbându-se, apoi adăugă:

— Îmi poți povesti într-un moment mai liniștit cum a ajuns asta în posesia ta. Acum, audiența s-a încheiat. Am alte treburi de care trebuie să mă ocup.

Strânse mâna în jurul brățării.

CaraBansity protestă îndurerat. Comportarea regelui se schimbă. Furia radia din ochii lui, din fiecare cută de pe chip. Se aplecă în față ca o pasăre de pradă.

— Voi, ateii, n-o să pricepeți niciodată că Borlien trăiește sau moare prin religia sa. Nu suntem oare amenințați din toate părțile de barbari, de necredincioși? Imperiul nu poate exista fără credință. Brățara amenință imperiul, amenință credința însăși. Numerele ei rotitoare vin dintr-un sistem care ne-ar putea distruge…

Cu un glas mai puțin încordat, adăugă:

— Asta-i convingerea mea și trebuie să trăim sau să murim potrivit convingerilor noastre.

Deuteroscopistul își mușcă încheietura degetului și nu zise nimic.

JandolAnganol îl privi îndelung, apoi reîncepu să vorbească.

— Dacă te hotărăști să devii cancelar, întoarce-te aici mâine. O să avem timp să vorbim mai mult. Între timp, o să păstrez fleacul ăsta ateist. Care crezi că o să fie răspunsul tău? O să devii primul meu sfetnic?

Văzându-l pe rege ascunzând brățara printre haine, CaraBansity se simți înfrânt.

— Îi mulțumesc Maiestății Voastre. În această privință, trebuie să mă consult cu primul meu sfetnic, soția mea…

Se înclină adânc în timp ce regele trecu pe lângă el și ieși val-vârtej din încăpere.

•

Pe un coridor apropiat al palatului, trimisul C’Sarrului se pregătea să intre la rege.

Portretul reginei MyrdemInggala era pictat pe o bucată ovală de fildeș tăiată dintr-un colț de animal marin. Înfățișa chipul incomparabil, cu fruntea de o frumusețe fără cusur și cu părul strâns în creștet. Ochii reginei, de un albastru intens, erau

umbriți de pleoape grele, în timp ce bărbia dădea un aspect delicat unei expresii altfel destul de autoritare. Alam Esomberr recunoștea trăsăturile din portretele mai vechi pe care le contemplase în Pannoval, pentru că frumusețea reginei era cunoscută pretutindeni.

În timp ce-și ațintea ochii asupra imaginii, trimisul oficial al Sfântului C'Sarr își lăsă mintea să zăbovească asupra unor gânduri lascive. Se gândi că peste scurtă vreme avea să se afle față în față cu originalul capodoperei.

Doi agenți din Pannoval care spionau pentru C'Sarr stăteau în fața lui Esomberr. În timp ce el se uita la pictură, aceștia discutau despre bârfele din Ottassol și despre pericolul în care urma să se afle regina reginelor odată cu încheierea divorțului. JandolAnganol va dori să o înlăture complet din scenă. Complet.

Pe de altă parte, majoritatea mulțimii o prefera mai degrabă pe regină decât pe rege. Oare nu-și aruncase regele în închisoare propriul tată și-și dusese țara la ruină? Mulțimea ar fi putut să se răscoale, să-l ucidă pe rege și s-o pună pe tron pe MyrdemInggala. Ar fi fost de înțeles.

Esomberr se uită la ei cu blândețe.

— Viermilor, rosti el. Hrattocki ce sunteți! Bârfitorilor! Nu-și ruinează toți regii țările? Nu și-ar închide toți tatăl dacă ar pune mâna pe putere? Nu sunt reginele întotdeauna în primejdie? Nu visează mereu mulțimile să se răscoale și să răstoarne pe unul sau pe altul? Nu trăncăniți decât despre roluri tradiționale în mărețul teatru al vieții, dar în general cu o distribuție destul de monotonă. Nu-mi spuneți nimic esențial. Agenții din Oldorando ar fi biciuiți dacă ar aduce un asemenea raport.

Cei doi bărbați plecară capul.

— Trebuie să raportăm și că agenți din Oldorando își fac de lucru pe-aici.

— Să sperăm că nu-și petrec tot timpul zbenguindu-se cu târfele din port, așa cum e limpede că o faceți voi. Data viitoare când vă chem, mă voi aștepta la vești din partea voastră, nu la bârfe.

Agenții se înclinară și mai adânc și, zâmbind excesiv, părăsiră culoarul ca și cum fuseseră plătiți mai mult decât trebuia.

Alam Esomberr oftă, exersă o înfățișare severă și aruncă încă o privire către miniatura ce o reprezenta pe regină.

— Sunt sigur că-i proastă sau are un alt defect care să

contrabalanseze atâta frumusețe, comentă el cu voce tare. Îndesă fildeșul într-un buzunar sigur.

Trimisul C'Sarrului Kilandar al IX-lea era un nobil dintr-o familie profund religioasă de Primitori cu legături chiar în Orașul Sacru. Austerul său tată, membru al Marii Curți de Justiție, avusese grijă ca avansarea fiului său, care-l disprețuia, să aibă loc devreme. Esomberr privea această călătorie pentru a sluji drept martor la divorțul prietenului său ca pe o vacanță. În vacanță, orice om avea dreptul la puțină distracție. Începea să spere că regina MyrdemInggala avea să i-o furnizeze.

Era pregătit de întâlnirea cu JandolAnganol. Chemă un lacheu, care îl conduse la rege. Cei doi bărbați se îmbrățișară.

Esomberr observă că regele era mai nervos decât altă dată. Pe furiș, îi cercetă profilul bărbos și uscățiv în timp ce regele îl conduse către camerele unde petrecerea era încă în toi. Puiul Yuli se ținea după ei. Esomberr îi aruncă o privire de dezgust, dar nu scoase niciun cuvânt.

— Așadar, Jan, am reușit amândoi să ajungem cu bine la Ottassol. Niciunuia dintre noi nu i-a tăiat calea vreunul dintre invadatorii tărâmului tău.

Erau prieteni, așa cum era înțeleasă prietenia în acele cercuri. Regele își amintea bine aerul cinic al lui Esomberr și obiceiul lui de a-și ține capul ușor înclinat într-o parte, ca și cum lua lumea la întrebări.

— Deocamdată am fost ocoliți de jafurile lui Unndreid Barosul. Ai auzit de întâlnirea mea cu Darvlish Țestosul.

— Sunt convins că tâlharii despre care vorbești sunt înfricoșători. Te întrebi: n-ar fi fost ceva mai plăcuți dacă li s-ar fi dat nume mai puțin barbare?

— Sper că apartamentul tău este confortabil, schimbă regele discuția.

— Ca să fiu sincer, Jan, detest palatul tău subteran. Ce se întâmplă când se revarsă râul Takissa?

— Țăranii fac baraj cu trupurile lor. Dacă îți permite programul, ar trebui să ridicăm mâine ancora către Gravabagalinien. Am întârziat destul și se apropie musonul. Cu cât terminăm mai repede cu divorțul, cu atât mai bine.

— Abia aștept să călătoresc pe mare dacă voiajul este scurt și dacă nu ne îndepărtăm prea mult de coastă.

Li se aduse vin, la care fu adăugată gheață sfărâmată.

— Te îngrijorează ceva, vere.

— Mă îngrijorează multe lucruri, Alam. Nu contează. Zilele astea, până și propria mea credință mă îngrijorează.

Șovăi și se uită înapoi peste umăr.

— Când eu sunt în primejdie, Borlien e în primejdie. Stăpânul tău, C'Sarrul, venerabilul nostru împărat, ar înțelege asta cu siguranță. Trebuie să trăim potrivit credinței. Pentru credință renunț la MyrdemInggala.

— Vere, putem recunoaște între noi: credința suferă de o anumită lipsă de substanță, nu? În timp ce frumoasa ta regină…

În buzunar, regele pipăi brățara luată de la CaraBansity. Asta avea substanță. Asta era opera unui dușman înșelător care, după cum îi spunea intuiția, putea aduce dezastrul asupra statului. Încleștă pumnul în jurul metalului.

Esomberr gesticula. Gesturile lui, spre deosebire de ale regelui, erau apatice, le lipsea spontaneitatea.

— Lumea se duce de râpă, vere, dacă nu în brațele lui Freyr. Deși trebuie să spun că religia nu m-a făcut să pierd niciodată vreo clipă de somn. De fapt, religia mă adoarme deseori. Toate națiile își au necazurile lor. Randonan și temutul Baros sunt preocupările tale. Oldorando trece acum printr-o criză legată de Kace. În Pannoval, suntem din nou atacați de sibornalezi. Au trecut spre sud prin Chalce, nemaiputând să-și suporte înfiorătoarea patrie nici măcar o clipă. O axă puternică Pannoval-Oldorando-Borlien o să mărească stabilitatea întregului Campannlat. Celelalte națiuni nu sunt decât niște adunături de barbari.

— Alam, ți se cere să mă înveselești, nu să-mi provoci depresie în ajunul divorțului de MyrdemInggala.

Trimisul își goli paharul.

— Femeile nu se deosebesc prea mult între ele. Sunt convins că o să fii fericit până la extaz cu Simoda Tal.

Zări suferința pe chipul regelui. JandolAnganol spuse, întorcând privirea către dansatoare:

— Fiul meu ar trebui să se însoare cu Simoda Tal, dar nu reușesc să-i bag mințile-n cap. MyrdemInggala înțelege că fac acest pas în interesul Borlienului.

— Pe bolovan, chiar înțelege?

Esomberr strecură degetele în interiorul jachetei de mătase și scoase scrisoarea.

— Ai face mai bine să citești asta. Abia mi-a ajuns în mâini.
Văzând scrisul apăsat al lui MyrdemInggala, JandolAnganol luă foaia tremurând și citi.

Venerabilului împărat, C'Sarrul Kilandar al IX-lea, Cârmuitorul Sfântului Imperiu Pannovalan, în Orașul Pannoval, din țara cu acest nume.

Venerat suveran, a cărui credință este urmată cu evlavie de către subsemnata,

Privește cu mărinimie către rugămintea uneia dintre cele mai lipsite de noroc fiice ale tale.

Eu, regina MyrdemInggala, am fost pedepsită fără a comite vreo crimă. Am fost acuzată pe nedrept de conspirație împotriva Sibornalului de către soțul meu, regele, și de către tatăl său și mă aflu în mare primejdie.

Venerat suveran, stăpânul meu, regele JandolAnganol, m-a tratat cu o nedreptate plină de cruzime, alungându-mă de lângă el pe acest țărm uitat de lume. Aici trebuie să rămân până când regele scapă de mine așa cum dorește, victimă a khmirului său.

I-am fost soție credincioasă vreme de treisprezece ani și i-am dăruit un fiu și o fiică. Fiica este încă mică și rămâne cu mine. Fiul meu a devenit nesăbuit de la această separare și nu știu unde este.

De când stăpânul și regele meu a uzurpat tronul tatălui său, lucruri rele s-au abătut asupra regatului nostru. Și-a făcut dușmani în toate părțile. Pentru a ieși dintr-un cerc al răzbunărilor, plănuiește o căsătorie dinastică, și anume cu Simoda Tal, fiica regelui Sayren Stund din Oldorando. Din câte înțeleg, acordul a obținut aprobarea voastră. Trebuie să mă înclin în fața judecății voastre. Dar pentru JandolAnganol nu va fi de-ajuns să mă alunge cu ajutorul manipulării legii; va cere și eliminarea mea de pe scena pământească.

Prin urmare, îl implor pe veneratul meu împărat să trimită cât mai curând posibil o scrisoare care să-i interzică regelui să-mi facă vreun rău mie sau copiilor, în orice fel, sub pedeapsa excomunicării. Cel puțin regele face paradă de credința religioasă; o asemenea

amenințare ar trebui să aibă efect asupra lui.

Mâhnita voastră fiică întru religie,
ConegUndunory MyrdemInggala

Scrisoarea va ajunge la înălțimea Voastră prin trimisul special din Ottassol. Mă rog ca el să o depună cu amabilitate în prețioasele voastre mâini prin cele mai rapide mijloace.

— Păi, o să trebuiască să ne ocupăm de asta, comentă regele, cu o privire îndurerată, ținând strâns scrisoarea.
— *Eu* trebuie să mă ocup de asta, îl corectă Esomberr luându-i din mână epistola.

•

În ziua următoare, grupul porni către apus, de-a lungul coastei Borlienului. Împreună cu regele plecă și noul său cancelar, Bardol CaraBansity.

•

Regele căpătase un tic nervos în aceste vremuri, acela de a se uita peste umăr, ca și cum se simțea privit de Akhanaba, marele zeu al Sfântului Imperiu Pannovalan.
Existau unii care-l priveau – sau care obișnuiau să-l privească –, dar se aflau mai departe în spațiu și în timp decât și-ar fi închipuit JandolAnganol. Se numărau cu milioanele. În acest moment, planeta Helliconia adăpostea nouăzeci și șase de milioane de ființe umane și, poate, o treime din acest număr de fagori. Privitorii îndepărtați erau și mai numeroși.
Locuitorii planetei Pământ urmăriseră cândva, cu destul de multă detașare, viața de pe Helliconia. Transmisiile de pe Helliconia, comunicate către Pământ de Stația Terestră de Observație, abia dacă fuseseră o sursă de distracție la început. De-a lungul secolelor, în timp ce Marea Primăvară de pe Helliconia se transforma în Vară, lucrurile se schimbau. Observația devenea angajament. Privitorii erau marcați de ceea ce vedeau; în ciuda faptului că Prezentul și Trecutul de pe două planete n-ar fi putut niciodată să coincidă, se formase acum o conexiune empatică. Se întocmeau planuri pentru a face conexiunea mai intensă. Maturitatea crescândă și înțelegerea tot mai mare a ceea ce însemna o entitate organică reprezentau

o datorie pe care popoarele de pe Pământ o aveau față de Helliconia. Ele vedeau acum îmbarcarea regelui în Ottassol nu așa cum vedea Tatro valul de pe plajă, ca pe un eveniment separat, ci mai curând ca pe un fir din plasa inevitabilă a cosmologiei, culturii și istoriei. Faptul că regele poseda liber-arbitru nu era niciodată pus la îndoială printre observatori; dar indiferent în cefei sfârșea JandolAnganol prin a-și exercita voința – una feroce – legăturile infinite ale continuumului se închideau la loc în urma lui, lăsând o urmă abia cu puțin mai vizibilă decât chila corăbiei sale pe Marea Vulturilor. Deși tereștrii priveau divorțul cu compătimire, îl vedeau mai puțin ca pe un act individual cât ca pe un exemplu crud de ruptură în natura umană între aspectele fals romantice ale iubirii și datorie. Reușeau să facă acest lucru pentru că ceva din îndelungata răstignire a Pământului se încheiase. Răsturnarea produsă de divorțul lui JandolAnganol de MyrdemInggala avea loc în anul 381 după calendarul local Borlien-Oldorando. Așa cum indicase misteriosul ceas, pe Pământ anul era 6877 după nașterea lui Cristos; dar acest lucru sugera o falsă sincronicitate, iar evenimentele divorțului aveau să devină reale pentru popoarele de pe Pământ numai după trecerea a încă o mie de ani.

Mai presus de asemenea date locale se afla însă una cosmică, mult mai semnificativă. Momentul astronomic din sistemul helliconian se afla pe culme. Planeta, la fel ca planetele ei surori, se apropia de periastru, punctul de pe orbită cel mai apropiat de steaua strălucitoare cunoscută cu numele Freyr.

Helliconia avea nevoie de două mii cinci sute nouăzeci și doi de ani tereștri ca să încheie un An Mare pe orbita sa în jurul lui Freyr, timp în care planeta îndura arșiță și frig extreme. Primăvara se terminase. Vara, enervanta vară a Anului Mare, sosise.

Durata verii se întindea pe două sute treizeci de ani tereștri. Pentru cei care locuiau pe Helliconia în această perioadă, iarna și pustiirea ei nu mai erau decât legende, deși unele cu un puternic ecou. Așa că aveau să mai dăinuie o vreme, așteptând în mintea umană pentru a deveni realitate.

Deasupra Helliconiei strălucea propriul ei soare local, Batalix. Acesta era guvernat de giganticul său însoțitor binar, Freyr, care avea în prezent o luminozitate aparentă cu treizeci la sută mai mare decât a lui Batalix, deși era de două sute treizeci și șase

de ori mai îndepărtat.

În ciuda implicării în propria lor istorie, observatorii de pe Pământ urmăreau îndeaproape evenimentele helliconiene. Vedeau că firele plasei – nu în ultimul rând firul religios – care se încâlceau acum în jurul regelui din Borlien fuseseră țesute cu multă vreme în urmă.

III

UN DIVORȚ PREMATUR

În ciuda coastei lor maritime lungi, borlienezii nu erau o națiune de navigatori. Ca urmare, nu erau nici mari constructori de nave, ca sibornalezii sau chiar ca unele națiuni din Hespagorat. Corabia care-l ducea pe rege la Gravabagalinien ca să divorțeze era un bric nu prea mare, cu prora rotundă. Păstra coasta în raza vizuală în cea mai mare parte a timpului și folosea estima grafică, cursul mediu parcurs în timpul fiecărui cart fiind calculat după pozițiile acelor înfipte în hartă.

Un bric și mai asemănător cu un remorcher îl urma pe primul, purtând ancipitalii din Corpul Întâi de Gardă Fagorian.

Regele se despărți de însoțitorii săi de îndată ce corabia porni la drum și se duse să stea lângă parapet, cu privirea ațintită înainte, parcă nerăbdător să fie primul care s-o vadă pe regină. Yuli începu să se simtă îngrozitor din cauza legănării vasului și se întinse lângă cabestan. Ca niciodată, regele nu-i acordă nicio atenție favoritului său.

Cu parâmele scârțâind, bricul plutea pe apele liniștite.

Regele căzu brusc pe punte. Curtenii alergară spre el și-l ridicară. JandolAnganol fu purtat până în cabină și așezat pe pat. Era palid ca un mort și se răsucea pe toate părțile ca și cum avea dureri, ascunzându-și fața.

Un medic îl examină și ordonă ca toată lumea să iasă din cabină, în afară de CaraBansity.

— Stai lângă Maiestatea Sa. Are rău de mare, nimic mai mult. Își va reveni de îndată ce ajungem la țărm.

— Din câte știu, vărsăturile sunt o caracteristică a răului de mare.

— Hm, păi, în unele cazuri. La oamenii de rând. Persoanele de sânge regal reacționează diferit.

Doctorul făcu o plecăciune și ieși.

După o vreme, gemetele mormăite ale regelui deveniră articulate.

— Lucrul oribil pe care trebuie să-l fac… Mă rog lui Akhanaba

să se termine curând…

— Maiestate, haideți să discutăm un subiect rezonabil și important, ca să vi se liniștească mintea. Brățara aceea rară a mea pe care o țineți…

Regele înălță capul și rosti inflexibil:

— Ieși, cretinule! O să pun să te arunce peste bord, ca hrană pentru pești. Nimic nu e important, nimic… nimic pe lumea asta!

— Fie ca Maiestatea Sa să se refacă repede, zise CaraBansity ieșind din cabină cu spatele.

•

Nava înaintă destul de repede către vest și intră în golfulețul din Gravabagalinien în dimineața celei de-a doua zile petrecute pe mare. JandolAnganol, redevenit brusc el însuși, păși pe pasarelă și apoi în valurile care se spărgeau pe plajă – nu exista debarcader la Gravabagalinien –, urmat îndeaproape de Alam Esomberr, care-și ridicase poalele hainei.

Împreună cu el călătorea o escortă de zece demnitari de rang ecleziastic înalt, la care Esomberr se referea ca la adunătura lui de vicari. Suita regelui era formată din căpitani și armurieri.

Palatul reginei îi aștepta în depărtare și nu dădea niciun semn de viață. Ferestrele înguste erau acoperite cu obloane. Un steag negru flutura în bernă într-un turnuleț. Chipul regelui, întors către steag, era la fel de inexpresiv ca o fereastră închisă cu oblon. Nimeni nu îndrăznea să se uite lung la el, cu atât mai puțin să întâlnească privirea Vulturului.

Al doilea bric intra în port, înaintând cu stângăcie. În ciuda nerăbdării lui Esomberr, JandolAnganol insistă să aștepte acostarea și întinderea pasarelei între vas și mal, astfel încât soldații săi non-umani să ajungă pe uscat fără să trebuiască să pună piciorul în apă.

Apoi, adresându-li-se în limba lor maternă, îi strânse în formație și le făcu instructajul. Acum erau pregătiți să parcurgă cei opt sute de metri care-i despărțeau de palat. Yuli alerga înaintea regelui, țopăind în nisip, încântat să calce iar pe pământ.

Fură salutați de o bătrână îmbrăcată cu un keedrant negru acoperit de un șorț alb. Dintr-o aluniță de pe obraz atârnau fire albe de păr. Mergea sprijinită într-un baston. Două gărzi neînarmate stăteau puțin înapoia ei.

Văzută din apropiere, clădirea alb-aurie își dezvăluia uzura. Se

zăreau găuri acolo unde căzuseră țigle de pe acoperiș, scânduri de la verande, stâlpi din balustrade și nu fuseseră înlocuite. Nu mișca nimic, în afară de o turmă de căprioare care pășteau iarbă pe un deal îndepărtat. Marea izbea fără încetare țărmul.

Costumul regelui împrumuta atmosfera generală sumbră. Purta o tunică fără ornamentații și pantaloni albastru-închis, aproape negru. Pe de altă parte, Esomberr pășea țanțoș alături de el în cele mai elegante nuanțe de albastru-deschis pe care le avea, completate cu o mantie scurtă, roz. Se parfumase în dimineața asta, ca să ascundă duhorile corăbiei.

Un căpitan de infanterie sună dintr-o goarnă ca să le anunțe sosirea.

Ușa palatului rămase însă închisă. Bătrâna își frământa mâinile și murmura în adierea vântului.

Hotărându-se să acționeze, JandolAnganol se duse la ușă și bătu cu mânerul spadei în canaturile de lemn. Zgomotul stârni ecouri înăuntru, asmuțind câinii să latre.

Se auzi o cheie răsucindu-se în încuietoare. Ușa se deschise, împinsă de o altă cotoroanță, care făcu o reverență țeapănă în fața regelui.

Înăuntru domnea penumbra. Câinii care făcuseră atâta larmă când ușa era încuiată se furișau acum prin colțuri întunecoase.

— Poate că Akhanaba, cu îndurarea lui oarecum temperamentală, a trimis molima aici, sugeră Esomberr.

— Eliberând astfel ocupanții de suferința pământească și făcând din călătoria noastră una inutilă.

Regele scoase un strigăt de salut.

O lumină apăru la capătul de sus al scării, unde altfel totul era în beznă. Ridicară privirea și văzură o femeie care ducea o lumânare. O purta deasupra capului, așa că trăsăturile ei rămâneau în umbră. În timp ce cobora scările, fiecare treaptă scârțâia. Pe măsură ce se apropia de cei care așteptau dedesubt, lumina de afară începea să-i dezvăluie chipul. Chiar și înainte de asta, ceva din ținuta ei dezvălui cine era. Lumina se înteți, iar fața reginei MyrdemInggala ieși la iveală. Se opri la câțiva pași în fața lui JandolAnganol și a lui Esomberr și făcu o reverență, întâi în fața unuia, apoi în fața celuilalt.

Frumusețea îi devenise cadaverică, buzele aproape lipsite de culoare, ochii întunecați pe chipul palid, încadrat de părul negru și abundent. Purta o rochie gri-deschis, lungă până la pământ,

care se încheia cu nasturi până la gât pentru a-i ascunde sânii.

Regina îi spuse ceva bătrânei, care se duse la uși și le închise, lăsându-i pe Esomberr și pe JandolAnganol în beznă, cu sâcâitorul pui de fagor în spatele lor. Bezna se dovedi brăzdată de șuvițe de lumină. Palatul era șubred și căptușit cu scânduri. La lumina soarelui, aspectul scheletic ieșea în evidență. În timp ce regina îi conducea către o cameră laterală, razele îi trădau prezența.

Îi așteptă în picioare în mijlocul camerei conturate de geometriile fine ale iluminației, în locurile unde soarele se strecura printre obloane.

— În acest moment nu e nimeni în palat, vorbi MyrdemInggala, în afară de mine și de prințesa TatromanAdala. Poți să ne ucizi acum și cu excepția Atotputernicului n-o să existe niciun martor.

— N-avem intenția să vă facem niciun rău, doamnă, replică Esomberr.

Se duse către una dintre ferestre și deschise obloanele. Întorcându-se în lumina prăfuită, îi văzu pe cei doi soți stând unul lângă altul în încăperea aproape goală.

MyrdemInggala țuguie buzele și suflă în lumânare.

JandolAnganol spuse:

— Cune, așa cum ți-am explicat, divorțul ăsta e o problemă de politică de stat.

Purtarea lui era anormal de liniștită.

— Poți să mă silești să-l accept. N-o să mă faci niciodată să-l înțeleg.

Esomberr deschise fereastra și-și chemă suita și pe AbstrogAthenat.

— Ceremonia n-o să vă rețină mult, doamnă, vorbi el.

Păși țeapăn până în mijlocul încăperii și se înclină în fața reginei.

— Numele meu este Esomberr din neamul Esomberr. Sunt trimisul și reprezentantul în Borlien al Marelui C’Sarr Kilandar al IX-lea, Părintele Suprem al Cultului lui Akhanaba și Împăratul Sfântului Pannoval. Am misiunea de a fi martor, în numele Părintelui Suprem, la o ceremonie scurtă. Aceasta-i îndatorirea mea publică. Îndatorirea mea privată este să declar că sunteți mai frumoasă decât ar putea fi orice reprezentare a voastră.

Regina îi șopti lui JandolAnganol:

— După tot ce-am însemnat unul pentru altul…

Esomberr continuă fără să schimbe tonul vocii:

— Ceremonia îl va absolvi pe regele JandolAnganol de orice legături matrimoniale de acum înainte. Conform actului special de divorț acordat de Părintele Suprem în persoană, veți înceta să fiți soț și soție, jurămintele vor fi revocate, iar Domnia Voastră veți renunța la titlul de regină.

— Care sunt motivele divorțului, domnule? Care e pretextul? Cum i s-a spus veneratului C'Sarr că aș fi păcătuit, ca să fiu tratată astfel?

Regele părea în transă, cu privirea ațintită în gol, în timp ce Alam Esomberr scoase un document din buzunar, îl despături și citi.

— Doamnă, avem martori care pot dovedi că în timpul vacanței voastre aici, în Gravabagalinien – schiță un gest senzual –, ați intrat în mare fără veșminte. Că v-ați împreunat carnal cu delfini. Că acest act nefiresc, interzis de religie, s-a repetat frecvent, deseori sub ochii copilului vostru.

Regina răspunse calm:

— Știi că e o născocire de la cap la coadă.

Întorcându-se către JandolAnganol, continuă:

— Statul nu poate supraviețui decât târându-mi numele în noroi, făcându-mă de ocară și făcându-te pe tine mai josnic decât un sclav?

— Iată-l pe vicarul regal, doamnă, care va oficia ceremonia noastră, anunță Esomberr. Nu trebuie să mai spuneți nimic. Nu veți mai fi stânjenită în niciun fel.

AbstrogAthenat intră, răspândind răceala personalității sale în încăpere. Ridică o mână și rosti o binecuvântare. Doi băiețel care cântau la fluiere veneau în urma lui.

Regina rosti glacial:

— Dacă farsa asta sacră trebuie să aibă loc, insist ca Yuli să fie scos din cameră.

JandolAnganol se smulse din reverie ca să-i ordone puiului să iasă. După câteva proteste, fagorul plecă.

AbstrogAthenat înaintă ținând într-o mână o hârtie pe care erau scrise cuvintele ceremoniei de nuntă și îi puse pe rege și pe regină să țină o margine a hârtiei, ceea ce ei făcură ca hipnotizați. Apoi citi actul cu glas subțire, limpede. Esomberr își muta ochii de la un membru la celălalt al perechii regale. Ei

priveau în jos. Vicarul ridică o sabie de ceremonie. Murmurând o rugăciune, o lăsă în jos.

Actul nupțial pe care-l țineau fu tăiat în două. Regina lăsă jumătatea ei să plutească până pe scândurile dușumelei.

Vicarul scoase un document pe care JandolAnganol îl semnă. La fel făcu și Esomberr, ca martor. AbstrogAthenat semnă și el, apoi îi înmână actul lui Esomberr pentru a-l transmite mai departe. Vicarul se înclină în fața regelui și ieși din cameră urmat de cei doi băieți.

— S-a terminat, conchise Esomberr.

Nimeni nu se mișcă.

Începu să cadă o ploaie deasă. Marinarii și soldații de pe corăbii se înghesuiseră la fereastra deschisă ca să privească o ceremonie cu care se puteau lăuda tot restul vieții. Acum fugeau la adăpost, iar ofițerii răcneau la ei. Ploaia se întețea. Cerul era brăzdat de fulgere și dintr-odată răbufniră tunete. Se apropia musonul.

— Ah, bine, trebuie să ne facem comozi, zise Esomberr, străduindu-se să-și recapete tonul frivol obișnuit. Poate că regina – fosta regină, scuzați-mă – își va trimite doamnele să ne aducă niște gustări.

Își chemă apoi unul dintre oameni și îi porunci:

— Caută în pivniță. Servitoarele s-au ascuns probabil acolo. Dacă nu le găsești, adu tu vinul.

Ploaia se scurgea pe fereastra deschisă și oblonul deschis se trântea.

— Furtunile astea izbucnesc din senin și se termină repede, comentă JandolAnganol.

— Așa trebuie s-o iei, Jan, ca pe o metaforă, replică Esomberr jovial și îl bătu pe rege pe umăr.

Fără să spună o vorbă, regina lăsă pe un raft lumânarea stinsă, apoi se întoarse și ieși din cameră.

Esomberr luă două scaune tapițate și le puse unul lângă altul, deschizând un oblon din apropiere ca să admire furia naturii. Se așezară amândoi, iar regele își luă capul în mâini.

— După căsătoria cu Simoda Tal, îți promit că lucrurile se vor îmbunătăți, Jan. În Pannoval, suntem destul de angajați pe frontul de nord, împotriva sibornalezilor. Lupta este deosebit de îndârjită din cauza diferențelor religioase tradiționale. Oldorando e altfel. După apropiata ta căsătorie, vei afla că Oldorando se va

angaja de partea ta. Au și ei greutățile lor. Sau – și asta e destul de probabil – Kace ar putea cere pace după căsătorie. La urma urmei, Kace are legături de sânge cu Oldorando. De-a dreptul prin Oldorando și Kace trece ruta migrațiilor de la est la vest ale fagorilor și ale raselor subumane, cum ar fi madișii. Hm, după cum știi, mama dragei Simoda Tal, regina, e chiar o sub… ăăă, o protognostică, să zicem. Acest cuvințel, „subuman”, e dăunător. Iar Kace… ei bine, e un loc sălbatic. Așa că, dacă încheie pace cu Borlien, am putea chiar – cine știe? – să-i convingem pe locuitori să atace Randonan. Asta ți-ar da posibilitatea să te ocupi de necazurile cu Mordriat și de tipii cu nume amuzante.

— Ceea ce i-ar conveni de minune Pannovalului, remarcă JandolAnganol.

Esomberr dădu din cap.

— Le-ar conveni tuturor. Vreau din toată inima ca toată lumea să fie mulțumită. Tu nu?

Omul lui se întoarse, însoțit de bubuituri de tunete și de cinci doamne derutate care, îmboldite de câțiva fagori, purtau carafe cu vin.

Intrarea lor dădu o înfățișare diferită lucrurilor, chiar și pentru rege, care se ridică și începu să umble prin încăpere ca și cum abia acum învăța să meargă. Doamnele, dându-și seama că nu le amenința niciun pericol imediat, începură să zâmbească și-și intrară repede în roluri. De acum aveau obligația de a le face pe plac oaspeților de sex masculin și de a-i servi cu atât de mult vin, încât să se îmbete cât mai repede cu putință. Armurierul regal și diferiți căpitani își făcură apariția și se alăturară petrecerii.

Cum furtuna continua, se aprinseră lămpile. Fură aduse alte captive drăgălașe și se porni muzica. Soldații de sub acoperișurile de pânză aduseră din bric mâncare pentru ospăț.

Regele bea vin de curmale și savura crap argintiu cu orez aromat cu șofran.

Prin acoperiș se scurgea apă.

— O să stau de vorbă cu MyrdemInggala și-o să-mi văd fetița, pe Tatro, vorbi el ceva mai târziu.

— Ar fi imprudent. Femeile îi pot umili pe bărbați. Tu ești regele, ea este o persoană lipsită de importanță. O să luăm fetița cu noi la plecare. Când se liniștește marea. Propun să petrecem noaptea în ciurul ăsta ospitalier al tău.

După o vreme, pentru a învinge tăcerea regelui, Esomberr zise:

— Am un dar pentru tine. E un moment bun să ți-l ofer, înainte de a ne îmbăta prea tare ca să mai vedem limpede.

Își șterse mâinile pe costumul de catifea și băgă degetele într-un buzunar din care scoase o cutie subțire, delicată, cu capac brodat.

— E un dar din partea lui Bathkaarnet-ea, regina Oldorandoului, pe a cărei fiică o vei lua în căsătorie. Însăși regina a făcut broderia.

JandolAnganol deschise cutia. Înăuntru se afla un portret în miniatură al lui Simoda Tal, pictat la vârsta de unsprezece ani. Purta în păr o panglică și întorcea puțin fața într-o parte, ca din sfială sau poate cochetărie. Părul se ondula bogat, însă artistul nu-i ascunsese înfățișarea de papagal. Nasul și ochii proeminenți, tipici pentru un madiș, se vedeau clar.

Regele ținu portretul la lungimea brațului, încercând să citească ce se putea citi. Simoda Tal avea într-o mână modelul unui castel – castelul de pe Valvoral care făcea parte din zestrea ei.

— E o fată drăguță, fără îndoială, comentă Esomberr cu entuziasm. Unsprezece ani și jumătate e vârsta cea mai senzuală, indiferent ce-ar spune oamenii. Sincer, Jan, te invidiez. Deși sora ei mai mică, Milua Tal, e și mai drăguță.

— Este educată?

— E cineva educat în Oldorando? Dacă urmează exemplul regelui lor, nu.

Cei doi bărbați izbucniră în râs și ținură un toast în cinstea plăcerilor oferite de vinul de curmale.

•

Până la apusul lui Batalix, furtuna se potolise. Palatul de lemn vibra zgomotos și scârțâia ca o corabie înainte de a ancora în ape liniștite. Soldățimea regală își găsise calea către pivnițe, printre blocurile de gheață și butoaiele cu vin. Chiar și fagorii erau cufundați în somnul beției.

Nu stătea nimeni de strajă. Palatul părea prea departe de orice necazuri posibile, în timp ce reputația macabră a Gravabagalinienului îi descuraja pe eventualii intruși. Pe măsură ce seara se scurgea încet, zgomotul se stingea. Se auziră oameni vomitând, râsete și înjurături, apoi se lăsă tăcerea.

JandolAnganol adormi cu capul în poala unei servitoare. În scurtă vreme, ea se desprinse de lângă el și-l lăsă să zacă într-un colț, ca un soldat oarecare.

În orele care urmară, regina reginelor stătu de veghe la etaj. Se temea pentru fetița ei. Dar locul exilului fusese bine ales. N-avea nimeni unde să fugă. În cele din urmă, le spuse doamnelor de onoare să plece. Deși tăcerea de jos o liniștea, rămânea atentă, într-o anticameră a încăperii în care dormea prințesa Tatro.

Se auzi un ciocănit. Se ridică și se duse la ușă.

— Cine-i acolo?

— Vicarul regal, doamnă, implorându-vă să-l lăsați să intre.

Regina șovăi, apoi oftă și trase zăvorul. Alam Esomberr intră în cameră rânjind.

— Ei, nu chiar vicarul, doamnă, ci un vecin apropiat, care vă poate oferi mai multă mângâiere decât stă în puterile bietului nostru vicar.

— Te rog, pleacă. Nu vreau să vorbesc cu tine. Nu mă simt bine. Ar trebui să chem garda.

MyrdemInggala era palidă. Îi tremura mâna când o rezemă de perete. N-avea încredere în surâsul de pe chipul bărbatului.

— Toți sunt beți. Chiar și eu... chiar și eu, model de excelență, fiul demnului meu tată, sunt un pic amețit.

Închise ușa cu piciorul și o apucă pe regină de braț, împingând-o până când fu silită să se așeze pe divan.

— Nu fi atât de inospitalieră, doamnă. Fă-mă să mă simt binevenit, pentru că sunt de partea ta. Am venit să te avertizez că fostul tău soț are intenția să te omoare. Te afli într-o situație dificilă, iar tu și fiica ta aveți nevoie de sprijin. Îți pot oferi protecție dacă te porți frumos cu mine.

— Nu am fost necuviincioasă. Sunt doar speriată, domnule, dar nu într-atât încât să fac ceva ce aș regreta mai târziu.

Trimisul o luă pe regină în brațe, în ciuda zbaterilor ei.

— Mai târziu! Asta-i diferența dintre sexele noastre, doamnă: pentru femei există întotdeauna *mai târziu*. Prevalența graviditășii trebuie să dea socoteală pentru toate aceste „mai târziu”. În noaptea asta lasă-mă în cuibul tău parfumat și îți jur că n-o să regreți niciun „mai târziu”. Între timp, eu voi avea parte de „acum”-urile mele.

MyrdemInggala îl plesni peste față. Esomberr își supse buzele.

— Ascultă-mă. I-ai scris C'Sarrului o scrisoare, nu-i așa, fermecătoarea mea fostă regină? Ziceai că regele Jan are intenția să te omoare. Curierul te-a trădat. I-a vândut scrisoarea fostului tău soț, care a citit fiecare cuvințel răutăcios pe care l-ai scris.

— ScufBar m-a trădat? Nu, a fost întotdeauna în serviciul meu!

Esomberr o prinse de brațe.

— În noua ta situație, n-ai pe nimeni pe care să te poți baza. Nimeni în afară de mine. O să fiu apărătorul tău dacă te porți cum trebuie.

Regina izbucni în plâns.

— Jan mă iubește încă, știu asta! Îl înțeleg.

— Te detestă și tânjește după îmbrățișările lui Simoda Tal.

Bărbatul se descheie la haine. În clipa aceea, ușa se deschise și Bardol CaraBansity intră și înaintă către centrul camerei. Stătea cu mâinile în șold și cu degetele de la mâna dreaptă pe mânerul pumnalului.

Esomberr sări în sus, apucându-și pantalonii, și-i ordonă deuteroscopistului să iasă. CaraBansity rămase pe poziție. Avea fața congestionată. Arăta ca un om obișnuit cu măcelăria.

— Domnule, sunt obligat să vă cer să încetați imediat s-o consolați pe biata doamnă. Îndrăznesc să vă deranjez pentru că nu există niciun paznic în palat și o armată se apropie dinspre nord.

— Găsește pe altcineva!

— E o urgență! Suntem pe cale să fim căsăpiți! Veniți!

Porni primul pe coridor. Esomberr se uită înapoi la MyrdemInggala, care stătea țeapănă, țintuindu-l cu o privire sfidătoare. Înjură și porni în grabă după CaraBansity.

La capătul coridorului se afla un balcon care domina partea din spate a palatului. Esomberr îl urmă pe cancelar pe balcon și privi în noapte.

Aerul era cald și dens și părea să acopere vuietul mării. Orizontul se întindea sub greutatea cerului.

Undeva în apropiere se zăreau mici limbi de foc, care apăreau și dispăreau. Esomberr rămase cu ochii ațintiți la ele fără să înțeleagă, încă pe jumătate beat.

— Se apropie oameni printre copaci, zise CaraBansity. Probabil numai doi, după socoteala mea. Intrasem în panică și

probabil că le-am supraestimat numărul.

— Ce vor?

— O întrebare pătrunzătoare, domnule. Dacă nu vă deranjează să stați aici, cobor să descopăr răspunsul. Rămâneți aici, iar eu o să mă întorc cu informații.

Îi aruncă însoțitorului său o privire piezișă, șireată.

Esomberr, aplecându-se peste balustrada balconului, se clătină când privi în jos și se rezemă de perete ca să se simtă la adăpost. Auzi strigătul lui CaraBansity și un răspuns din partea celor care se apropiau. Închise ochii, ascultându-le vocile. Se auzeau multe alte voci, unele furioase, chemându-l pe un ton acuzator, deși nu pricepea ce spuneau. Lumea se clătina.

Se smulse din amorțeală ca să-l audă pe CaraBansity cum îl strigă de jos.

— Ce zici?

— Vești proaste, domnule, care nu pot fi răcnite cu voce tare. Vă rog să coborâți.

— Ce e?

Însă CaraBansity nu răspunse și, cu voce scăzută continuă dialogul cu nou-veniți. Esomberr se urni din loc, intră pe coridor și aproape căzu pe scări.

— Ești mai beat decât credeam, nătărăule, rosti el cu voce tare.

Croindu-și drum afară printr-o ușă deschisă, fu cât pe ce să se izbească de CaraBansity și de un bărbat tras la față, plin de praf, care ducea o făclie. În spatele lui, un alt bărbat, la fel de prăfuit, se uita în jur de parcă se temea că este urmărit.

— Cine sunt oamenii ăștia?

Bărbatul tras la față, măsurându-l pe Esomberr cu neîncredere, răspunse:

— Suntem din Oldorando, Înălțimea Voastră, de la Curtea Maiestății Sale Regele Sayren Stund. Din cauza tulburărilor din zonele rurale am avut de parcurs un drum dificil. Avem a-i transmite personal un mesaj regelui JandolAnganol.

— Regele doarme. Ce treabă ai cu el?

— Sunt vești proaste, domnule, care mi s-au încredințat pentru a i le transmite personal.

Esomberr, începând să se înfurie, se prezentă. Mesagerul îl privi cu asprime.

— Dacă sunteți într-adevăr cine spuneți, atunci aveți

autoritatea să mă duceți la rege.

— L-aș putea însoți eu, domnule, sugeră CaraBansity.

Se îndreptară toți spre palat, lăsându-și torțele jos înainte de a intra. CaraBansity îi conduse pe mesageri către încăperea principală, unde siluete adormite zăceau în dezordine pe podea. Traversă camera către locul unde dormea regele și-l scutură de braț fără să se formalizeze.

JandolAnganol se dezmetici și sări imediat în picioare, cu mâna pe spadă.

Bărbatul tras la față se înclină.

— Îmi cer iertare că vă trezesc, sire, și îmi pare rău că ajung târziu. Soldații voștri mi-au omorât doi oameni din escortă, iar eu abia am scăpat cu viață.

Scoase niște documente ca să-și dovedească identitatea. Începuse să tremure violent, cunoscând soarta mesagerilor aducători de vești proaste.

Regele abia dacă aruncă o privire pe documente.

— Spune-mi care-ți sunt veștile, omule.

— E vorba de madiși, Maiestatea Voastră.

— Ce-i cu ei?

Mesagerul se mută de pe un picior pe altul și-și acoperi fața cu mâna ca să-și oprească tremurul bărbiei.

— Prințesa Simoda Tal a murit, sire. Madișii au omorât-o.

Se lăsă tăcerea. Apoi Alam Esomberr izbucni în râs.

IV

O INOVAȚIE ÎN COSGATT

Râsul amar al lui Alam Esomberr ajunse în cele din urmă la urechile locuitorilor Pământului. În ciuda hăului enorm dintre Helliconia și Pământ, răspunsul la capriciile sorții fu întâmpinat cu imediată înțelegere.

Între Pământ și Helliconia era intercalat un fel de releu, Stația Terestră de Observație numită Avernus, care își avea orbita în jurul Helliconiei, așa cum planeta avea orbita în jurul lui Batalix și cum Batalix avea orbita în jurul lui Freyr. Avernus era lentila prin care observatorii tereștri trăiau experiența evenimentelor de pe Helliconia.

Ființele umane care lucrau în Avernus își dedicau viața studiului tuturor aspectelor Helliconiei. Această dedicare nu era însă alegerea lor. N-aveau nicio alternativă.

În spatele nedreptății dominante se ridica o dreptate generală. Nu exista sărăcie în Avernus, nimeni nu flămânzea fizic. Dar era un domeniu îngust. Stația sferică avea un diametru de numai o mie de metri, cu cei mai mulți dintre locuitori trăind înăuntrul carcasei exterioare, iar între limite prevala lipsa de vitalitate, storcând viața de bucuria ei. Privitul în jos nu înalță spiritul.

Billy Xiao Pin era un reprezentant tipic al societății avernusiene. În aparență, se supunea tuturor normelor: lucra fără sârguință, era logodit cu o fată atrăgătoare, făcea cu regularitate exercițiile prescrise, avea un sfătuitor care-i predica virtuțile cele mai înalte ale credinței. Și totuși, pe dinăuntru, Billy nu tânjea decât după un singur lucru. Râvnea să ajungă pe suprafața helliconiană, la o mie cinci sute de kilometri dedesubt, ca s-o vadă pe regina MyrdemInggala, s-o atingă, să-i vorbească și să facă dragoste cu ea. În visele sale, regina îl invita în brațele ei.

Observatorii îndepărtați de pe Pământ aveau alte preocupări. Respectau scenarii de care Billy și cei că el nu erau conștienți. În timp ce priveau, cu suferință, divorțul din Gravabagalinien,

puteau să identifice sursa despărțirii în timpul unei bătălii care avusese loc la răsărit de Matrassyl, într-o regiune cunoscută sub numele Cosgatt. Experiențele din Cosgatt ale lui JandolAnganol îi influențaseră regelui acțiunile ulterioare și duseseră – așa părea la o privire retrospectivă – inevitabil la divorț.

Ceea ce a devenit cunoscut ca bătălia de la Cosgatt a avut loc cu cinci zecimi – două sute patruzeci de zile sau o jumătate de An Mic – înainte de ziua în care regele și MyrdemInggala și-au desfăcut legăturile matrimoniale la malul mării.

În regiunea Cosgatt, regele a primit o rană fizică menită să ducă la ruptura spirituală.

Atât viața regelui, cât și reputația lui au avut de suferit în bătălie. Și acestea au fost amenințate, ca o ironie a sorții, de nimic altceva decât o pleavă: triburile pestrițe ale driaților.

Sau, așa cum spuneau observatorii tereștri mai înclinați spre istorie, de o inovație. O inovație care a schimbat nu numai viața regelui și a reginei, ci și a întregului lor popor. O pușcă.

•

Lucrul cel mai umilitor pentru rege era acela că-i disprețuia pe driați, la fel cum îi disprețuia fiecare discipol al lui Akhanaba din Borlien și Oldorando. Pentru că driații, se știa acest lucru, erau ființe umane – dar abia dacă puteau fi numiți astfel.

Pragul dintre non-uman și uman e neclar. De o parte a lui se întinde o lume plină de libertăți iluzorii, de cealaltă, o lume de captivitate iluzorie. Ceilalți rămâneau animale și locuiau în jungle. Madișii – legați de un mod de viață nomad – atinseseră pragul inteligenței, dar rămâneau protognostici. Driații abia trecuseră pragul și zăboveau acolo de prea mult timp, ca o pasăre încremenită în zbor.

Condițiile ostile de pe planetă și ariditatea zonei locuite de ei contribuiau la înapoierea permanentă a driaților. Pentru că triburile de driați ocupau terenurile ierboase din Thribriat, un ținut la sud-vest de Borlien, dincolo de Takissa. Driații trăiau printre turme de yelki și de biyelki care pășteau în acele regiuni înalte în timpul verii Anului Mare.

Obiceiuri privite ca revoltătoare de către lumea din afară ajutau la supraviețuirea driaților. Practicau o formă de ucidere rituală, prin care membrii inutili ai unei familii erau omorâți după ce eșuau în urma anumitor încercări. În vremurile în care se apropia foametea, masacrarea bătrânilor era deseori salvarea

nevinovaților. Obiceiul le dăduse driaților o reputație proastă printre cei a căror existență se desfășura pe tărâmuri mai primitoare. În realitate, erau un popor pașnic sau prea prost ca să fie războinici eficienți.

Invazia către sud a diferitelor națiuni, de-a lungul lanțurilor muntoase ale Nktryhkului – în special a acelor popoare războinice grupate temporar sub conducerea lui Unndreid Barosul –, schimbase acest lucru. Sub presiunea năvălitorilor, driații își ridicară taberele și porniră să jefuiască văile mai joase din Thribriat, care se întindeau pe latura ploioasă a masivului Nktryhkul Mic.

O căpetenie războinică abilă, pe nume Darvlish Țestosul, adusese ordinea în rândurile lor. Descoperind că mintea simplă a driaților reacționa la disciplină, îi organiză în trei regimente și-i conduse în regiunea Cosgatt. Intenția lui era să atace capitala lui JandolAnganol, Matrassyl.

Borlien era deja implicat în deloc popularele Războaie Apusene. Niciun conducător al Borlienului, nici măcar Vulturul, nu spera cu adevărat să câștige înfruntarea cu Randonan sau Kace, deoarece aceste țări muntoase nu puteau fi ocupate sau guvernate chiar dacă ar fi fost cucerite.

Acum, Armata a Cincea era rechemată din Kace și trimisă în Cosgatt. Campania împotriva lui Darvlish nu era învrednicită cu numele de război. Totuși, înghițea la fel de mulți oameni ca un război, costa la fel de mult, era purtată cu la fel de multă pasiune. Thribriat și ținutul sălbatic din Cosgatt erau mai aproape de Matrassyl decât Războaiele Apusene.

Darvlish avea o răfuială personală cu JandolAnganol și dinastia lui. Tatăl războinicului fusese baron în Borlien. El luptase alături de tatăl său când tatăl lui JandolAnganol, VarpalAnganol, își însușise pământurile lui. Darvlish își văzuse tatăl răpus de tânărul JandolAnganol.

Când un conducător murea în bătălie, însemna sfârșitul luptei. Armata tatălui lui Darvlish întorsese spatele și o luase la fugă. Darvlish se retrăsese către răsărit cu o mână de oameni. VarpalAnganol și fiul lui îi urmăriseră, vânându-i ca pe niște șopârle prin labirinturile pietroase ale Cosgattului până când forțele borlieneze refuzaseră să meargă mai departe pentru că nu mai aveau ce prădui.

După aproape unsprezece ani petrecuți în sălbăticie, lui

Darvlish i se ivise ocazia de a se răzbuna și profitase. „Vulturii îmi vor preamări numele!” devenise strigătul său de luptă.

O jumătate de An Mic înainte ca regele să divorțeze de regina lui – înainte măcar ca ideea să pună stăpânire pe mintea lui –, JandolAnganol fusese silit să organizeze trupe noi și să pornească în fruntea lor. Oamenii erau greu de găsit și cereau plată sau prada pe care Cosgatt n-o mai furniza, ceea ce-l făcuse pe rege să apeleze la fagori. Acestora li se promiseseră libertatea și împroprietărirea cu pământ, în schimbul serviciului, fuseseră înființate Primul și al Doilea Regiment al Gărzii Regale Fagoriene din Armata a Cincea. Fagorii erau ideali într-o privință: luptau atât masculii, cât și femelele, iar puii intrau în bătălie împreună cu ei.

Înaintea lui, tatăl lui JandolAnganol își răsplătise și el soldații ancipitali cu pământ. Ca rezultat al acestei politici – la care regii fuseseră obligați din cauza lipsei de oameni –, fagorii trăiau mai confortabil în Borlien decât în Oldorando și erau mai puțin supuși persecuției.

Armata a Cincea mărșăluia spre est, prin jungle de piatră. Invadatorii se topeau în fața ei. Cele mai multe încăierări se limitau la ziua-obscură – niciuna dintre părți n-ar fi luptat fie pe întuneric, fie când amândoi serii erau sus pe cer. Însă Armata a Cincea, aflată sub comanda lui Kolob-Ektofer, era silită să se deplaseze în plină zi.

Călătorea prin țara cutremurelor, unde ravenele îi tăiau calea de-a curmezișul. Ținutul era puțin locuit. Ravenele conțineau o încâlceală de vegetație, dar aici, ca niciunde, se găsea apă – laolaltă cu șerpi, lei și alte creaturi. Restul teritoriului era presărat cu cactuși-umbrelă și tufișuri, ceea ce făcea ca înaintarea să fie lentă.

Era greu de trăit de pe urma pământului. Două soiuri de creaturi stăpâneau câmpia: nenumărate furnici și leneșii-de-pământ, care se hrăneau cu furnici. Armata a Cincea prindea leneși și-i frigea, dar carnea lor era amăruie.

Vicleanul Darvlish continua să-și retragă trupele, ademenindu-l pe rege departe de bază. Uneori lăsa în urmă focuri de tabără fumegânde sau false forturi construite pe înălțimi, astfel că armata regelui pierdea o zi făcând investigații.

Stegarul-maior KolobEktofer fusese un mare explorator în tinerețe și cunoștea pustietățile din Thribriat și munții care se

înălțau peste Thribriat, unde se sfârșea aerul.

— O să ne înfrunte, o să ne înfrunte curând, îi zise regelui într-o seară, când Vulturul, frustrat, blestema greutățile prin care treceau. Țestosul trebuie să lupte în scurt timp, altfel triburile se vor întoarce împotriva lui. El înțelege asta foarte bine. Odată ce știe că suntem destul de departe de Matrassyl și de convoaiele de aprovizionare, o să ne atace. Iar noi trebuie să fim pregătiți pentru șiretlicurile lui.

— Ce fel de șiretlicuri?

KolobEktofer clătină din cap.

— Țestosul e viclean, însă nu deștept. O să încerce una dintre vechile șmecherii ale tatălui său. Dar o să fim pregătiți.

În ziua următoare, Darvlish atacă.

În timp ce Armata a Cincea se apropia de o ravenă adâncă, cercetașii din avangardă zăriră pe malul opus ceata driaților aliniată în șiruri de luptă. Ravena ducea dinspre nord-est către sud-vest și era sufocată de junglă. De la un mal la celălalt era o distanță de peste patru aruncături de suliță.

Folosind semnale de mână, regele îi comandă armatei să înfrunte dușmanul de-a lungul ravenei. Gărzile fagoriene erau plasate în față, pentru că rândurile de fiare nemișcate aveau să provoace neliniște printre membrii tribului.

Aceștia aveau o înfățișare spectrală. Abia sosiseră zorii – douăzeci de minute după ora șase. Freyr se înălțase în spatele norilor. Când soarele ieși dintre nori, deveni dar că dușmanul și o parte a ravenei aveau să se afle în umbră în următoarele două ore și ceva; Armata a Cincea avea să fie expusă arșiței lui Freyr.

Pantele stâncilor sfărâmicioase se ridicau în spatele formației driaților, cu un teren și mai înalt deasupra. Pe flancul stâng al regelui se afla un pinten înalt, cu muchii ieșind în relief către ravenă. Un platou rotunjit se întindea între pinten și stânci, ca și cum forțele geologice îl așezaseră acolo ca să păzească flancul Țestosului. În vârful platoului se zăreau zidurile unui fort rudimentar; pereții erau de lut, iar în spatele meterezelor apărea, din când în când, câte o flamură.

Vulturul din Borlien și stegarul-maior analizară împreună situația. În spatele stegarului-maior stătea credinciosul său aghiotant, un bărbat taciturn cunoscut cu numele Bivolul.

— Trebuie să aflăm câți oameni sunt în fort, vorbi JandolAnganol.

— E unul dintre șiretlicurile pe care Darvlish le-a învățat de la tatăl lui. Speră că o să ne pierdem vremea atacând poziția aceea. Pariez că nu-i niciun driat acolo. Flamurile pe care le vedem cum se mișcă sunt legate de capre sau de asokini.

Așteptară în tăcere. Din partea ravenei ocupate de dușmani, de sub stânci, se înălța fum și o aromă de mâncare gătită plutea până la ei ca să le amintească de propria lor foame.

Bivolul își luă ofițerul deoparte și-i murmură la ureche.

— Să auzim ce-ai de spus, aghiotant, rosti regele.

— Nu-i nimic, sire.

Regele îl privi furios.

— Atunci să auzim acest nimic.

Aghiotantul lăsă privirea în pământ.

— Nu ziceam, sire, decât că oamenii noștri o să fie dezamăgiți. Singura cale prin care un om obișnuit – adică eu – își poate îmbunătăți starea este să intre în armată și să spere că va avea ocazia să jefuiască. Dar driații ăștia nu merită prădați. Mai mult, nu par să aibă femele – adică femei, sire –, așa că imboldul de a ataca nu e… ei bine, nu e prea mare.

Regele se ridică în picioare, înfruntându-l, până când Bivolul se dădu înapoi un pas.

— O să ne facem griji pentru femei după ce-o să-l punem pe fugă pe Darvlish, Bivole. S-ar putea să-și fi ascuns femeile într-o vale din apropiere.

KolobEktofer își drese glasul.

— În afară de cazul în care aveți un plan, sire, aș zice că avem aici o sarcină aproape imposibilă. Ne depășesc numeric în proporție de doi la unu și, deși animalele noastre de călărie sunt mai rapide decât ale lor, în lupta corp la corp zenelii noștri ar fi fragili în comparație cu yelkii și biyelkii lor.

— Nici nu poate fi vorba de retragere acum, că i-am ajuns în sfârșit din urmă.

— Am putea să ne desprindem de ei, sire, și să căutăm o poziție mai avantajoasă din care să atacăm. Dacă am fi pe stâncile de deasupra lor, de exemplu…

— Sau i-am putea captura într-o ambuscadă, sire, adică…

JandolAnganol răbufni cuprins de mânie.

— Sunteți ofițeri sau capre? Iată-ne aici, dincolo stă dușmanul țării noastre. Ce vreți mai mult? De ce să șovăim când putem deveni eroi până la apusul lui Freyr?

KolobEktofer își îndreptă spatele.

— E de datoria mea să vă atrag atenția asupra slăbiciunii poziției noastre, sire. Parfumul unor femei ca pradă ar fi încurajat spiritul de luptă al bărbaților.

JandolAnganol continuă cu patimă:

— Nu trebuie să ne fie frică de niște javre subumane. Arbaletrierii noștri o să-i pună pe fugă într-un ceas.

— Foarte bine, sire. Poate că, dacă v-ați adresa lui Darvlish ca unui gunoi, ar stimula spiritul de luptă al oamenilor noștri.

— O să-i vorbesc.

KolobEktofer și Bivolul schimbară o privire sumbră, dar nu mai spuseră niciun cuvânt, iar cel dintâi dădu ordine pentru dispunerea armatei.

Corpul principal de soldați fu dispersat de-a lungul marginii accidentate a ravenei. Flancul stâng era întărit de a Doua Gardă Fagoriană. Zeneli, în număr de cincizeci, se aflau în stare proastă după călătorie. Fuseseră folosiți mai ales ca animale de povară. Acum erau descărcați pentru a servi drept animale pentru cavalerie, ca să-i impresioneze pe oamenii lui Darvlish. Poverile fură îngrămădite înăuntrul unei peșteri puțin adânci, a cărei intrare era acum păzită de santinele umane și de fagori. Dacă ziua nu se bucura de succes, proviziile urmau să cadă pradă driaților.

În timp ce dispozițiile erau îndeplinite, umbra lăsată de marginea stâncilor opuse se retrăgea, ca un ceas solar uriaș construit să-i amintească fiecărui om că este muritor.

Forțele Țestosului se dezvăluiră cu nimic mai puțin impunătoare decât păruseră când erau ascunse în umbra albăstruie. Triburile arheo-umane erau îmbrăcate cu piei și pături ponosite aruncate pe trupuri cu aceeași neglijență cu care se acopereau yelkii. Unii purtau pături cu dungi strălucitoare înfășurate în jurul umerilor, ca să pară mai masivi. Alții aveau cizme până la genunchi, însă mulți erau desculți. Purtau căciuli mari din blană de biyelk, deseori cu coarne simple sau ramificate, care arătau rangul. O trăsătură comună multora era un penis în erecție pictat sau brodat pe pantaloni, pentru a indica țelurile lor hrăpărețe.

Țestosul putea fi văzut fără dificultate. Căciula din piele și blană era vopsită portocaliu. Coarnele de cerb ce ieșeau din ea erau îndreptate spre înainte, deasupra chipului mustăcios. O

rană de sabie, căpătată în bătăliile mai vechi cu JandolAnganol, îi retezase obrazul stâng și carnea maxilarului inferior, oasele și dinții întărind senzația de rânjet sinistru. Darvlish reușea să arate la fel de feroce ca aliații săi, ai căror ochi tiviți cu blană și fălci proeminente le dădeau în mod natural un aspect sălbatic. Războinicul călărea un biyelk puternic.

Ridică sulița deasupra capului și strigă:

— Vulturii îmi vor preamări numele!

Cei din jurul lui Darvlish ovaționară, ecoul se răsfrânse de stâncile din spatele lor.

JandolAnganol încălecă pe zenel și așteptă un moment. Răcnetul pe care-l scoase în cele din urmă fu purtat, limpede, până la hoarda inamică.

Strigă în oloneză stricată:

— Darvlish, ai cutezat să mă înfrunți înainte ca fața să-ți putrezească de tot?

Un cor de murmure se înălță dinspre ambele armate aflate față în față. Țestosul își îngenunche biyelkul la marginea râpei și tună către dușmanul său.

— Mă auzi, Jandol, gândac de băligar cu urechi înfundate? Ai fost dat afară cu un pârț din laba stângă a piciorului tatălui tău și îndrăznești să înfrunți bărbați adevărați? Toată lumea știe că-ți tremură oasele de frică. Târăște-te departe de-aici, rahat ce ești, și ia-ți cu tine războinicii ăștia râioși scărmănători de cururi!

Glasul lui stârni ecouri repetate dinspre stânci. Când tăcerea fu deplină, JandolAnganol răspunse pe același ton.

— Da, îți aud behăiturile muierești, Darvlish din Dealurile de Băligar. Te aud spunând că acești Ceilalți cu trei picioare de lângă tine, pricopsiți cu sculament, sunt bărbați adevărați. Știm toți că bărbații adevărați nu s-ar întovărăși niciodată cu cei ca tine. Cine-ar îndura duhoarea putreziciunii tale în afară de maimuțoii ăștia barbari cu baligă de fagor drept bunici?

Capul portocaliu se clătină în lumina soarelui.

— Băligar de fagor, așa, hrattock de zi-obscură! Știi despre ce vorbești, pentru că o farfurie cu baligă de fagor e masa ta zilnică, la cât de mult îi venerezi pe pidosnicii ăștia ai lui Batalix. Azvârle-i în ravenă și îndrăznește să te bați cinstit, gândac cu coroană de rahat!

Un vuiet de râsete sălbatice se auzi dinspre ceata driaților.

— Dacă ai atât de puțin respect pentru cei care sunt culmea

creației în comparație cu bădăranii tăi călare pe yelki, scutură-ți păianjenii și râia din prohab și atacă-ne, puțoi driat laș cu jumătate de față!

Schimbul de insulte continuă o vreme. JandolAnganol era tot mai dezavantajat, neavând resursele minții murdare a lui Darvlish din care să se inspire. În timpul desfășurării bătăliei verbale, KolobEktofer îl trimise pe Bivol cu o coloană mică de oameni pentru a crea o diversiune.

Arșița se întețea. Creaturi înțepătoare, o adevărată năpastă, se abătură asupra ambelor armate. Fagorii se moleșeau sub privirea lui Freyr și părea că în curând vor rupe rândurile. Insultele se întețeau.

— Epitaf pentru sicriu de ancipital!

— Căpușă de leneș-de-pământ din Cosgatt!

Armata borlieneză începu să se deplaseze de-a lungul marginii râpei, urlând și fluturându-și armele, în timp ce hoarda driaților făcea același lucru pe partea cealaltă.

KolobEktofer îl întrebă pe rege:

— Cum o să atacăm fortul de pe platou?

— Sunt convins că ai dreptate. Fortul e o momeală. Uită cu totul de el. Tu comanzi cavaleria, cu infanteria și Prima Gardă Fagoriană după ea. Eu o să pornesc în marș cu a Doua Gardă Fagoriană în spatele platoului, astfel încât driații să ne piardă din vedere. Când pornești lupta, noi o să năvălim de la adăpost și o să le atacăm flancul drept, pătrunzând în spatele lor. Atunci ar trebui să fie posibil să-l împingem pe Darvlish în râpă cu o mișcare de clește.

— O să vă îndeplinesc ordinele, sire.

— Akhanaba fie cu tine, maiorule!

Regele dădu pinteni zenelului și se îndreptă către Garda Fagoriană.

Ancipitalii aveau o mulțime de nemulțumiri și trebuiau muștruluiți înainte să se pună în mișcare. Neînțelegând moartea, pretindeau că aer-armonicele din vale nu erau favorabile cauzei lor; în caz că erau înfrânți, nu ar fi avut capacitatea de a rezista.

Regele li se adresă în hurdhu. Această limbă guturală nu era genul de oloneză amestecată vorbită între rase, ci o veritabilă punte între conceptele umane și non-umane, despre care se spunea că ar fi provenit – ca atât de multe alte inovații – din

îndepărtatul Sibornal. Încărcată cu substantive, îndesată cu gerunzii, hurdhu era acceptată în aceeași măsură și de oameni, și de ancipitali.

Ancipitala nativă era o limbă cu un singur timp verbal, prezentul continuu. Nu era o limbă adaptată pentru gândirea abstractă; până și număratul, limitat la baza trei, era finit. Matematica ancipitală era însă dedicată enumerării seriilor de ani și dispunea de un mod special eotemporal. Eotemporala era o formă de vorbire sacră care se ocupa de problemele eternității și susținea că este limba de căpătâi.

Moartea naturală fiind necunoscută fagorilor, a lor era un *umwelt*[1] în mare parte inaccesibil înțelegerii ființelor umane. Nici măcar fagorii nu treceau cu ușurință de la nativă la eotemporală. Hurdhu, concepută să rezolve asemenea probleme, folosea un mod intraspecific de comunicare. Și totuși, fiecare frază în hurdhu avea o povară a dificultății potrivită vorbitorilor săi. Oamenii aveau nevoie de ordinea rigidă a frazelor, corespunzătoare olonezei. Fagorii aveau nevoie de un limbaj fix, în care neologismele erau aproape la fel de imposibile ca abstracțiunile. Astfel, echivalentul hurdhu pentru „omenire” era „fiii lui Freyr”. „Civilizație” era „multe acoperișuri”; „dispozitiv militar” era „sulițe care se mișcă la comandă” și așa mai departe. Ca urmare, JandolAnganol avu nevoie de timp ca să formuleze limpede ordinele pentru a Doua Gardă Fagoriană.

Când înțeleseră pe deplin că dușmanul care-i înfrunta le spurca pășunile și le punea la frigare puii ca pe niște purcei de lapte, stallunii și gillotele porniră în marș. Erau aproape neînfricați, deși arșița îi făcea mai puțin ageri. Alături de ei mergeau puii, scâncind să fie duși în brațe.

În timp ce a Doua Gardă Fagoriană se puse în mișcare, KolobEktofer răcni ordine către restul trupelor, care porniră și ele prin praful deja ridicat. Mișcări treziră mișcări reciproce în tabăra driaților. Rândurile zdrențăroase înșirate unul lângă altul se întoarseră, formând o coloană și plecând către confruntare. Cele două forțe urmau să se întâlnească pe întinderea de la picioarele stâncilor, între gura râpei și platou.

Ambele tabere porniră în pas vioi, încetinind pe măsură ce întâlnirea devenea inevitabilă. Nici nu se punea problema unui

---

[1] În etologie, lumea așa cum este percepută de un organism specific. (n. red.).

atac în forță; câmpul de bătălie ales era presărat cu bolovani sfărâmați, amintiri ale revoltelor istorice care dominau încă ținutul. Părea că beligeranților le este dificil să-și croiască drum către inamic.

Strigătele generale lăsară loc insultelor personale când trupele adversare se apropiară. Tropăind, soldații stăteau față în față, șovăind să micșoreze distanța de câțiva metri care-i despărțea. Mai-marii driați răcneau și-i îmboldeau pe cei din primele rânduri, însă fără niciun rezultat. Aflat în spatele oamenilor săi, Darvlish le striga că sunt niște fricoși mâncători de baligă; dar tribalii nu erau obișnuiți cu felul ăsta de a se război, preferând incursiunile rapide și retragerile imediate.

Se aruncau sulițe. În sfârșit, săbiile se izbiră de săbii și lamele de trupuri. Insultele se transformară în țipete. Păsările începură să se adune pe cer. Darvlish galopa cel mai înverșunat. Detașamentul lui JandolAnganol apăru din spatele platoului și atacă flancul drept al driaților, potrivit planului.

Apoi se auziră strigăte triumfătoare venite dinspre dealurile situate mai sus de locul bătăliei. Acolo, protejate de umbra stâncilor de deasupra lor, câteva dintre cotoroanțele tribului – alaiul târfelor sălbatice – se ghemuiseră în așteptarea ambuscadei. Așteptară doar ca dușmanul să facă mișcarea prevăzută și să ocolească platoul. Sărind în picioare, rostogoliră bolovani pe povârniș, declanșând o alunecare de teren care surprinse a Doua Gardă Fagoriană. Fagorii încremeniră de groază și fură risipiți ca niște popice. Mulți copii muriră odată cu ei.

Devotatul sergent Bivolul fusese cel dintâi care bănui că femeile se aflau undeva în apropiere. Ele îl interesau în mod special. Se deplasase cu un mic grup de oameni în timp ce schimbul de insulte era în toi. La adăpostul cactușilor-umbrelă, coloana coborâse în râpă prin încâlceala de ghimpi și urcase pe partea opusă, unde reușise să ocolească hoarda driaților și să cucerească stâncile fără să fie zărită.

Escaladarea stâncilor fusese dificilă, însă Bivolul nu cedă. Își conduse oamenii mai sus de oaste, unde găsi o potecă presărată cu fecale umane proaspete. Descoperirea îl făcu să zâmbească; se părea că bănuielile îi erau confirmate. Își continuă urcușul urmat de soldații săi. Când ajunseră la o altă potecă, totul deveni mai ușor. Se târâră în patru labe, ca să

evite să fie văzuți de oricare dintre armatele de dedesubt. Răsplata fu imaginea a cel puțin patruzeci de femei înfofolite în pături și fuste puturoase, ghemuite pe panta aflată puțin mai jos de ei. Bolovanii stivuiți în fața cotoroanțelor spuneau propria lor poveste.

Cățărătorii fuseseră nevoiți să-și lase deoparte sulițele.

Singurele lor arme erau niște săbii scurte. Dealul era prea accidentat ca să năvălească în jos. Singura speranță era să se lupte cu zgripțuroaicele cu propriile lor arme și să le atace cu pietre.

Acestea trebuiau adunate în tăcere, nelăsând nicio piatră să se rostogolească pe pantă ca să le dezvăluie poziția. Bivolul și însoțitorii lui strângeau încă muniție când a Doua Gardă Fagoriană atacă prin jurul platoului și cotoroanțele trecură la acțiune.

— Atacați, vitejii mei, strigă sergentul.

Trimiseră o salvă de pietre în zbor. Femeile se risipiră țipând, dar nu înainte ca avalanșa lor improvizată să intre în acțiune. Dedesubtul lor, fagorii fură nimiciți.

Cu această încurajare, hoarda driată se bătu cu armata borlieneză principală cu și mai multă îndârjire; săbiile lungi sclipeau în rândurile din față, iar din spate erau aruncate sulițe. Masa dezordonată de oameni se sparse în grupuri care se încăierau. Deasupra scenei de luptă se înălță praful. Peste tot răsunau bufnituri, strigăte, urlete.

Bivolul privea îmbulzeala din poziția lui înaltă. Ar fi vrut să se afle jos, în toiul ei. Zărea din când în când silueta uriașă a maiorului său, alergând de la un grup la altul, încurajând, mânuindu-și fără încetare sabia însângerată. Putea să vadă și în interiorul fortului de pământ de pe platou. Regele se înșelase. Acolo se ascundeau războinici printre asokini.

Valul bătăliei înconjura baza platoului, în afară de locul unde căderea de pietre de pe stâncă acoperea trupurile fagorilor din a Doua Gardă. Bivolul răcni ca să-l prevină pe KolobEktofer de primejdia în care se afla, însă strigătul îi fu acoperit de zarva bătăliei.

Bivolul le ordonă oamenilor săi să coboare de pe stâncă spre nord-vest și să reintre în luptă. Se lăsă și el în jos pe pantă, alunecând și căzând, până când se redresă în patru labe pe cărarea unde așteptaseră zgripțuroaicele. O femeie tânără,

lovită la genunchi de o piatră, era întinsă în apropiere. Scoase un pumnal și se aruncă asupra Bivolului. El îi răsuci brațul până când trosni și o trânti cu fața în jos, azvârlindu-i arma cu piciorul.

— O să mă ocup de tine mai târziu, târfă, zise el.

Când o luaseră la fugă, femeile își lăsaseră în urmă sulițele. Sergentul luă una și o balansă în mână privind către platou. De la această înălțime mai mică, abia dacă putea distinge spinările oamenilor care stăteau ghemuiți în spatele zidurilor. Însă unul dintre ei îl zări printr-o crăpătură și se ridică. Înălță la piept o armă misterioasă, al cărei capăt opus și-l fixă pe umăr un alt bărbat.

Încordându-se, Bivolul aruncă sulița cu toată puterea, dar, deși zbură drept, căzu, inofensivă, în afara fortului.

În timp ce privea nemulțumit, Bivolul văzu că din arma pe care cei doi o ațințeau spre el ieșea un norișor de fum. Ceva asemănător unei viespi îi șuieră pe la ureche.

Bâjbâind printre oalele și cârpele murdare pe care le lăsaseră femeile, Bivolul găsi și alte sulițe. Alese una și ținti din nou.

Cei doi oameni de pe podiș își făcuseră și ei de lucru, îndesând ceva într-un capăt al armei. Își luară pozițiile ca mai înainte și Bivolul văzu din nou, în timp ce-și lansa sulița, un nor de fum urmat de un bubuit. În clipa următoare, ceva îl lovi în umărul stâng, făcându-l să se răsucească de parcă încasase un pumn violent, și căzu pe spate.

Femeia rănită se ridică în picioare, apucă una dintre sulițe și-și adună puterile ca s-o înfigă în abdomenul sergentului. El o lovi însă peste picioare, îi cuprinse gâtul cu brațul drept și se rostogoliră amândoi la vale.

Între timp, mușchetarii de pe podiș se ridicară sub privirile tuturor și începură să-și descarce arma în oamenii lui KolobEktofer. Darvlish răcni de încântare și își mână biyelkul spre locul încăierării. Întrezărea că izbânda putea fi de partea lui.

Îngrozit de ce se întâmplase cu trupele regelui, KolobEktofer lupta mai departe, dar arma de foc avea un efect devastator asupra oamenilor săi. Unii erau loviți. Niciunuia nu-i plăcea natura lașă a acestei invenții care putea să omoare la distanță. KolobEktofer își dădu seama imediat că driații cumpăraseră armele de artilerie de mână de la sibornalezi sau de la alte

triburi care făceau comerț cu sibornalezii. Armata a Cincea șovăia. Singura cale de a câștiga bătălia era să reducă imediat fortul la tăcere.

Chemă alături de el șase vechi combatanți oțeliți și nu le îngădui niciun moment de pauză; lupta evolua împotriva rămășițelor armatei regelui. Cu săbiile scoase, stegarul-maior îi conduse pe soldați în susul singurei cărări accesibile către platou.

Când grupul lui KolobEktofer ajunse la fort avu loc o explozie. Una dintre flintele sibornaleze sărise în aer, ucigând un trăgător. În același timp, alte arme – erau unsprezece în total – se înțepeniră sau rămaseră fără praf de pușcă. Driații nu erau experți în întreținerea armelor. Demoralizată, compania fu repede măcelărită. Nimeni nu se așteptase la milă și KolobEktofer nu le dădu nicio speranță de scăpare. Masacrul fu observat de driați, care înconjurară podișul.

Trupele regelui, sau ce mai rămăsese din ele, văzându-și cei mai buni dintre lideri doborâți, se hotărâră să se retragă cât mai era posibil. Câțiva dintre locotenenții mai tineri ai lui KolobEktofer făcură încercări de a-și croi drum cu săbiile până lângă rege, dar nu reușiră și căzură secerați. Restul trupelor se întoarseră și fugiră la adăpost, urmărite de driați proferând amenințări care le înghețau sângele în vene.

Deși KolobEktofer și însoțitorii săi luptară cu vitejie, fură copleșiți și uciși, trupurile fiindu-le ciopârțite și aruncate în râpă. Întărâtat de victorie, în ciuda numărului mare de victime, Darvlish și cohortele lui se despărțiră în grupuri pentru a-i vâna pe supraviețuitori. Până la căderea nopții, pe câmpul de bătălie rămăseseră numai vulturi și alte creaturi care se furișau printre cadavre. Aceasta a fost prima utilizare a armelor de foc împotriva Borlienului.

•

Într-o casă rău famată de la periferia Matrassylului, un negustor de gheață se trezi. Prostituata cu care împărțise patul peste noapte umbla deja prin cameră și căsca. Negustorul se ridică într-un cot, se scărpină pe piept și tuși. Era chiar înainte de răsăritul lui Freyr.

— Ai foi-de-munte, Metty? întrebă el.

— Le-am pus la fiert, răspunse ea în șoaptă.

De când o cunoscuse, Metty bea întotdeauna ceai de foi-de-

munte dimineața devreme.

Bărbatul se așeză pe marginea patului, privind-o prin penumbra deasă, și se acoperi. Acum, că dorința dispăruse, nu era prea mândru de corpul lui, care începuse să se rotunjească.

O urmă în mica bucătărie-spălătorie de lângă coliba ei. Un vas cu mangal fusese trezit la viață cu niște foale; pe el șuiera un ceainic. Mangalul incandescent furniza singura lumină din încăpere, în afară de șuvițele de lumină a zorilor strecurate printr-un oblon crăpat. La această lumină slabă, o observă pe Metty în timp ce-și vedea de treburi, de parcă era nevasta lui. Da, începea să îmbătrânească, gândi el, cercetându-i fața slabă, ridată – douăzeci și nouă, poate chiar treizeci de ani. Doar cu cinci ani mai tânără decât el. Nu mai era frumoasă, dar era bună la pat. Nu se mai prostitua. O prostituată pensionată. Bărbatul oftă. Zilele astea primea numai vechi prieteni, și asta ca o favoare.

Metty se îmbrăcase, îngrijit și simplu, având intenția să meargă la locașul de cult.

— Ce-ai zis?

— N-am vrut să te trezesc, Krillio.

— Nu-i nimic.

Simțind un val de afecțiune, continuă șovăitor:

— N-aș vrea să plec fără să-ți mulțumesc și să-mi iau rămas-bun.

— Acum o să te-ntorci la nevastă și la familie.

Femeia dădu din cap fără să-l privească pe negustor și se concentră să aranjeze câteva frunze de plantă în două cești. Țuguie buzele. Avea mișcări eficiente – ca toate mișcările ei, gândi bărbatul.

Ambarcațiunea negustorului de gheață trăsese la țărm târziu în ziua precedentă. Venise din Lordryardry cu încărcătura lui obișnuită, tot drumul peste Marea Vulturilor până la Ottassol, apoi în sus pe Takissa până la Matrassyl. În această călătorie, în afară de gheață, își adusese fiul, pe Div, ca să-i facă cunoștință cu negustorii de pe traseu. Și ca să-l introducă pe Div în casa lui Metty, la care venise de când începuse să facă negoț cu palatul regal. Băiatul lui nu avea cunoștință de nimic.

Metty avea o fată care-l aștepta pe Div, o orfană a Războaielor Apusene, subțire și blondă, cu o gură atrăgătoare și părul curat. Aproape la fel de lipsită de experiență ca Div, ai fi

zis la prima vedere. Krillio o examinase, încercând cu o monedă să vadă dacă nu era bolnavă. Moneda de aramă nu se înverzise, așa că fusese mulțumit. Sau aproape. Voia ce era mai bun pentru fiul lui, așa netot cum era băiatul.

— Metty, ai o fată cam de vârsta lui Div, nu-i așa?

Însă Metty nu era o femeie comunicativă.

— Fata asta nu e potrivită?

Îl privi pe bărbat de parcă i-ar fi zis să-și vadă de treabă. Apoi se înmuiase, poate pentru că el era mereu generos financiar și nu s-ar mai fi întors la ea.

— Fiica mea Abathy vrea tot ce-i mai bun pentru ea, vrea să se mute la Ottassol. Îi tot spun că nu-i nimic acolo care să nu poată fi găsit și aici. Dar ea vrea să vadă marea. Tot ce-o să vezi sunt marinarii, i-am zis.

— Și unde-i Abathy acum?

— O, se descurcă bine. Are o cameră, perdele, haine... Cum câștigă ceva bani, cum pleacă spre sud. Și-a găsit repede un protector bogat, așa tânără și frumoasă cum e.

Negustorul de gheață zărise gelozia înăbușită din ochii lui Metty și încuviințase în sinea lui. Mereu curios, nu rezistase să întrebe cine era protectorul.

Femeia aruncase una dintre privirile ei tăioase către tânărul Div și către fată, care stăteau lângă pat, nerăbdători ca vârstnicii să plece. Neavând prea multă încredere în ceea ce făcea, șoptise un nume în urechea negustorului.

El suspină:

— Prea bine!

Însă atât el, cât și Metty erau prea bătrâni și învechiți în rele ca să mai fie șocați de ceva.

— Pleci, tăticule? își întrebase Div tatăl.

Plecase, așadar, ca să-l lase pe Div să se descurce cât putea el de bine. Ce neghiobi sunt bărbații când sunt tineri, ce epave când îmbătrânesc!

Acum, când dimineața se strecura în colibă, Div dormea probabil, cu capul lipit de al fetei. Însă toată plăcerea pe care o încercase negustorul în noaptea dinainte, făcându-și datoria părintească, dispăruse. Îi era foame, dar avea destulă minte ca să nu-i ceară mâncare lui Metty. Îi înțepeniseră picioarele – paturile târfelor nu erau făcute pentru dormit.

Într-o dispoziție meditativă, negustorul de gheață își dădu

seama că în seara dinainte, îndeplinise fără intenție, o ceremonie. Predându-și fiul tinerei prostituate, își abandonase, de fapt, vechile pofte. Și ce se întâmpla când pofta pierea? Cândva ajunsese să cerșească din cauza femeilor; își dezvoltase afacerea, se bucura de prosperitate și nu încetase niciodată să poftească trupește. Dar dacă interesul față de femei dispărea, ceva trebuia să ocupe locul lăsat liber.

Se gândi la Hespagorat, continentul său lipsit de credință. Da, Hespagorat avea nevoie de un zeu, deși, cu siguranță, nu de cel care infesta Campannlatul. Oftă întrebându-se de ce oare ceea ce se afla între coapsele înguste ale lui Metty părea mult mai puternic decât un zeu.

— Pleci la locul de închinăciune? Pierdere de vreme.

Femeia se mulțumi să dea din cap aprobator. Nu se contrazicea niciodată cu un client.

Luă ceașca pe care i-o oferise ea și simți în palmă căldura. Se îndreptă apoi spre camera fără ușă, dar se opri acolo și se uită în urmă.

Metty nu zăbovise cu ceaiul ei de foi-de-munte, ci îl diluase cu apă rece și-l dăduse pe gât. Acum își trăgea mănuși negre care-i ajungeau până la cot, potrivind șiretul în jurul pielii ridate.

Zărindu-i privirea, femeia îi zise:

— Poți să te bagi la loc în pat. O vreme n-o să se mai foiască nimeni prin casă.

— Noi doi ne înțelegem mereu bine, Metty.

Hotărât să obțină un cuvânt de afecțiune din partea ei, adăugă:

— Mă înțeleg mai bine cu tine decât cu soția și cu fiica mea.

Metty auzea asemenea mărturisiri în fiecare zi.

— Ei bine, atunci sper să-l văd pe Div la următoarea călătorie, Krillio. La revedere.

Vorbea repede, înaintând astfel încât bărbatul să se dea la o parte din calea ei. Negustorul intră în cameră, iar ea trecu pe lângă el, făcându-și încă de lucru cu o mănușă. Lăsa să se înțeleagă limpede că ideea de a exista orice fel de afecțiune între ei era doar o fantezie a lui. Mintea ei zbura la ceva care-l excludea pe el.

Ducându-și ceașca înapoi la pat, sorbi din ceaiul încă fierbinte. Deschise oblonul pentru plăcerea – durerea sau ce-o fi fost – de a o vedea pășind de-a lungul străzii tăcute. Casele îngrămădite

erau întunecate; ceva din înfățișarea lor îl neliniștea. Bezna domnea încă pe aleile laterale. O singură persoană era vizibilă – un bărbat care înainta ca un somnambul, sprijinindu-se de ziduri cu o mână. În urma lui venea un pui de fagor care scâncea.

Metty ieși pe o ușă din spatele ferestrei negustorului de gheață, făcu un pas pe stradă. Se opri când îl văzu pe bărbat apropiindu-se. „Știe totul despre bețivi”, gândi el. Băutura și femeile ușoare mergeau împreună, pe toate continentele. Omul ăsta însă nu era beat. De pe picior i se scurgea sânge pe caldarâm.

— Vin acum, Metty, strigă negustorul.

Cu bustul gol, se repezi spre ușă și ieși pe strada fantomatică. Femeia nu se mișcase.

— Lasă-l, e rănit. Nu-l vreau în casa mea. O să-mi facă necazuri.

Rănitul gemu, poticnindu-se de zid. Se opri, înălță capul și se uită fix la negustorul de gheață, care, uimit, rămase fără suflare.

— Metty! E regele… regele JandolAnganol!

Cei doi alergară spre el și-l sprijiniră până în casă.

•

Puțini dintre soldații regelui se întoarseră la Matrassyl. Bătălia de la Cosgatt, așa cum ajunsese să fie numită, se încheiase cu o înfrângere îngrozitoare. Hoitarii preamăriră numele lui Darvlish în ziua aceea.

După ce se refăcu – îngrijit fiind la palat de către devotata lui regină, MyrdemInggala –, regele susținuse în scritină că fusese risipită o mare armată a dușmanului. Însă baladele pe care le vindeau negustorii ambulanți afirmau altceva. Moartea lui KolobEktofer era deplânsă în mod deosebit. Casele modeste din Matrassyl și-l aminteau pe Bivol cu admirație. Niciunul dintre cei de aici nu se întorsese acasă.

În zilele în care zăcea în camera lui, slăbit din cauza rănilor, JandolAnganol ajunse la concluzia că, dacă Borlien voia să supraviețuiască, trebuia să formeze o alianță mai strânsă cu membrii învecinați ai Sfântului Imperiu Pannovalan, în special cu Oldorando și Pannoval. Și trebuia să obțină cu orice preț armele de foc pe care bandiții din ținuturile de graniță le folosiseră atât de devastator.

Toate acestea le discută cu sfetnicii săi. În acordul dintre ei fură sădite semințele planului pentru divorț și pentru o căsătorie

dinastică menit să-l ducă pe JandolAnganol la Gravabagalinien o jumătate de an mai târziu. Ceea ce urma să-l înstrăineze de fiul lui. Și ceea ce, printr-o fatalitate și mai stranie, avea să-l pună în fața unei alte morți, de data asta atribuită rasei protognostice cunoscute sub numele madiș.

V

CALEA MADIȘILOR

Madișii de pe continentul Campannlat alcătuiau o rasă aparte. Obiceiurile lor erau deosebite atât față de ale omenirii, cât și față de rasa ancipitală. Iar triburile lor erau separate unul de altul.

Un trib înainta încet către vest, printr-o regiune a Hazzizului care se transformase în deșert, la câteva zile de mers spre nord din Matrassyl.

Tribul migra de mai multă vreme decât ar fi putut spune cineva. Nici protognosticii înșiși, nici oricare dintre națiunile care-i vedeau trecând pe lângă ele nu știau când sau unde își începuseră madișii peregrinările. Erau nomazi. Nășteau pe drum, creșteau și se căsătoreau pe drum și, în cele din urmă, mureau tot pe drum.

Cuvântul lor pentru Viață era Ahd, care însemna Migrație.

Unii dintre cei care își manifestau interesul față de madiși – și erau câțiva – credeau că Ahd era ceea ce îi ținea separați. Alții credeau că limba lor era motivul separării. Limbajul le era un cântec, unul în care melodia părea mai importantă decât cuvintele. Limba madiș avea o complexitate și în același timp o asprime care părea să consolideze tribul, dar care, cu siguranță, punea în încurcătură orice ființă umană care încerca s-o învețe.

Însă o tânără ființă umană încerca acum s-o învețe.

În copilărie făcuse câteva încercări de a vorbi hr’Madi’h. Ajuns acum adolescent, situația era mai gravă, iar lecțiile lui, în mod corespunzător, mai serioase.

Aștepta lângă un stâlp de piatră pe care era gravat simbolul unui zeu. Marca o graniță a unei sol-armonice sau a unei linii-de-sănătate, deși lui îi păsa prea puțin de superstiția asta străveche.

Madișii se apropiau în grupuri dezordonate sau în coloane. Melodia lor molcomă îi preceda. Trecură pe lângă el fără să-l privească, deși mulți dintre adulți mângâiară în trecere piatra lângă care stătea. Bărbații și femeile purtau, în egală măsură,

veșminte ca niște saci, legate neglijent în talie. Hainele aveau glugi înalte și țepene care puteau fi ridicate ca să-i apere de vremea rea, dându-le o înfățișare grotescă. Saboții din lemn erau ciopliți rudimentar, ca și cum picioarele care trebuiau să-i poarte prin Ahd nu aveau nicio însemnătate.

Tânărul privea convoiul uman ce șerpuia ca un fir de ață prin semideșert. N-avea niciun capăt. Praful plutea pe deasupra lui, încețoșându-l ușor. Madișii se deplasau murmurând ceva în limba protognostică. În orice moment, cineva cânta altora, notele circulând de-a lungul șirului ca sângele printr-o arteră. Tânărul socotise cândva că discursul acela ar fi fost un comentariu despre drum. Acum înclina către presupunerea că era un soi de istorisire; dar n-avea nici cea mai mică idee la ce s-ar fi putut referi, din moment ce pentru madiși nu exista nici trecut, nici viitor.

Adolescentul aștepta un moment anume.

Cercetă chipurile care veneau spre el ca și cum căuta pe cineva iubit și pierdut, prevăzând un semn. Deși madișii erau umani ca aspect fizic, înfățișarea lor avea ceva fascinant, inocența lor protognostică reamintindu-le celor care-i priveau de fețele animalelor sau de flori.

Existau trăsături comune. Ochi proeminenți, cu iris cafeniu-deschis, adăpostiți între gene stufoase. Nas pronunțat acvilin, amintind de ciocul unui papagal. Frunte teșită și maxilar inferior puțin ieșit în afară. Efectul de ansamblu era uimitor de frumos în ochii tânărului. Îi aminteau de un câine fermecător, o corcitură adorată în copilărie, dar și de florile alb-cafenii ale tufișului de mărgăritar-câinesc.

Chipul masculin putea fi distins de cel feminin printr-un singur semn distinctiv. Masculul avea două proeminențe la tâmple și două pe maxilare. Uneori, umflăturile erau năpădite de păr. Odată, tânărul văzuse un mascul cu cioturi scurte de corn ieșind din umflături.

Se uită cu afecțiune la mulțimea de chipuri. Reacționa la simplitatea madișă. Și totuși, sufletul îi era mistuit de ură. Dorea să-și ucidă tatăl, pe regele JandolAnganol din Borlien.

Mișcarea și murmurele curgeau pe lângă el. Dintr-odată, iată semnul!

Unul dintre madiși, o femelă care mâna un arang, își întoarse capul spre tânăr și îi oferi Privirea Acceptării. Era o privire

anonimă, dispărută la fel de repede precum apăruse, o rază de inteligență care nu era menită să dureze. Intră în rând alături de femelă, dar ea nu-i mai acordă nicio atenție. Privirea trecuse.

Devenise o parte din Ahd.

Alături de migratori mergeau animalele de povară, ca yelkii prinși pe pășunile înverzite ale Verii Mari, dar și animalele doar pe jumătate domesticite: câteva soiuri de arangi, oi și fhlebihți – toate copitate –, laolaltă cu asokini și câini, care păreau la fel de dedicate vieții migratoare, asemenea stăpânilor.

Tânărul, care-și spunea doar Roba și detesta titlul de prinț, își aminti cu dispreț de felul în care doamnele plictisite de la Curtea tatălui său căscau și-și doreau să fie „libere ca pribegii madiș”. Madișii, fără mai multă conștiință decât un câine deștept, erau înrobiți de tiparul vieții lor.

În fiecare zi, ridicau tabăra înaintea zorilor. La răsăritul soarelui, tribul era deja în mers, deplasându-se după un tipar neregulat. Pe parcursul zilei, existau perioade de odihnă de-a lungul coloanei, însă pauzele erau scurte și nu țineau seama de faptul că pe cer domneau doi sori sau doar unul. Roba se convinse că madișii nu erau preocupați de asemenea lucruri, ci doar de veșnica lor călătorie.

În unele zile, pe traseu apăreau diverse obstacole: un râu sau un versant. Indiferent ce-ar fi fost, tribul reușea să le depășească. Deseori se îneca un copil, era ucis un bătrân, se pierdea o oaie. Însă Ahd continua, iar armonia discursului nu înceta.

La apusul lui Batalix, tribul făcea un scurt popas și din piepturile madișilor se înălțau în aer, repetate monoton, cele două cuvinte care însemnau „apă” și „lână”. Dacă exista un zeu madiș, probabil că era alcătuit din apă și din lână.

Bărbații aveau grijă ca toate animalele să aibă apă înainte să pregătească masa principală a zilei. Femeile și fetele descărcau de pe animalele de povară războaie de țesut rudimentare și lucrau rogojini și veșminte din lână vopsită.

Apa era o necesitate, lâna însemna confort.

— Apa este Ahd, lâna este Ahd…

Cântecul era lipsit de sensibilitate, însă spunea adevărul.

Bărbații tundeau lâna de pe animale și o vopseau, iar femeile, începând cu vârsta de patru ani, mergeau de-a lungul convoiului torcând lâna pe furci. Toate obiectele erau confecționate din

lână. Cea de fhlebihți cu picioare lungi era cea mai fină și se folosea pentru a face rochii satara, demne de ținuta reginelor.

Lucrurile țesute erau fie depozitate pe animalele de povară, fie purtate în aceeași măsură de bărbați și de femei pe sub veșmintele ponosite de deasupra. Mai târziu, erau vândute în vreun târg de pe traseu: Distack, Yicch, Oldorando, Akace…

După masa de seară, mâncată în timp ce crepusculul se îndesea, oameni și animale se înghesuiau împreună și dormeau.

Femeile intrau rareori în călduri. Când veni vremea tinerei cu care călătorea Roba, ea veni lângă el pentru a-și potoli dorința, iar bărbatul se lăsă desfătat într-o îmbrățișare emoționantă. Sunete muzicale punctaseră orgasmele femeii.

Calea pe care o luaseră madișii era la fel de predestinată ca tiparul zilelor. Migrau spre răsărit și spre apus pe trasee diferite, care se intersectau câteodată, alteori deviau sute de kilometri. Un drum într-o direcție lua un întreg An Mic, așa că ceea ce știau ei despre trecerea timpului era exprimat în termeni de distanță – înțelegerea acestui lucru a însemnat introducerea lui Roba în hr'Madi'h.

Faptul că migrația dura de secole, și poate de alte secole înaintea lor, era dovedit de flora care creștea de-a lungul drumului. Creaturile cu chip de floare, care nu posedau nimic în afară de animale, lăsau să cadă tot felul de lucruri peste tot de-a lungul drumului. Erau presărate fecale și semințe. În timpul mersului, femeile aveau obiceiul de a culege ierburi și plante ca afram, henna, spânz și crețișoară. Din acestea se extrăgeau vopselele pentru pături. Semințele plantelor erau semănate odată cu cele ale plantelor alimentare precum orzul. Scaieții și sporii se lipeau de blana animalelor.

Migrația pustia temporar pășunile pe întreaga ei lungime. Însă făcea și pământul să înflorească.

Deși se aflau în semideșert, madișii mergeau pe un drum străjuit de arbori, tufișuri și ierburi pe care le plantaseră chiar ei din întâmplare. Chiar și pe versanții golași ai munților înfloreau flori care altfel se găseau numai la câmpie. Drumurile spre est și spre vest – numite ucte de către madiși – traversau continentul ecuatorial al Helliconiei ca niște panglici, uneori împletite, marcând o neobișnuită dâră de gunoaie.

Mergând la nesfârșit, Roba uită de legăturile cu ființele umane și de ura față de tatăl său. Migrația pe ucte era viața lui, Ahdul

lui. Uneori, reușea să se mintă singur și să creadă că înțelegea istorisirea care curgea prin fluxul sangvin zilnic.

Deși prefera viața migratoare celei pline de comploturi de la Curte, îi era dificil să se adapteze la obiceiurile alimentare ale madișilor. Încă se temeau de foc, astfel încât gătitul lor era primitiv, deși făceau o pâine plată, nedospită, numită la'hrap, întinzând un aluat pe pietre fierbinți. Păstrau acest la'hrap ca să-l mănânce, fie proaspăt, fie uscat, cu sânge și lapte de la animale. Din când în când, la ospețe, mâncau carne crudă tocată.

Sângele era important pentru madiși. Roba se războia cu o întreagă înlănțuire de cuvinte și fraze care aveau de-a face cu drumul, cu sângele, cu mâncarea și cu zeul-în-sânge. Avea deseori intenția să-și limpezească gândurile în cursul nopții, să aștearnă pe hârtie ceea ce afla, dar îndată ce-și mâncau hrana frugală, toată lumea adormea. Roba adormea și el.

Nicio putere nu-i putea opri pleoapele să se închidă. Dormea fără vise, așa cum își închipuia că făceau și tovarășii săi de drum. Poate că, dacă ar fi învățat vreodată să viseze, credea el, ar fi depășit acel colț misterios care separa existența lor de una umană.

Când femeia, după ce se agățase de Roba pentru scurtul ei extaz, se desprinse de el, se întrebă în clipa dinainte de a adormi dacă era fericită. Nu exista niciun mijloc prin care s-o întrebe sau prin care ea să răspundă. Fusese crescut cu dragoste de mama lui, regina reginelor, și totuși știa că în întreaga fericire umană zace o suferință neîncetată. Poate că madișii scăpaseră de suferință nereușind să devină umani.

•

Ceața se învolbura peste Takissa și peste Matrassyl, iar deasupra orașului ardeau serii. Din cauză că aerul era sufocant în palat, regina MyrdemInggala stătea întinsă în hamac.

Petrecuse dimineața ocupându-se de cei veniți cu jalbe. Îi cunoștea pe nume pe mulți dintre cetățeni. Acum visa la umbra unui mic pavilion de marmură. Reveriile ei se îndreptau către rege, care se refăcuse după ce fusese rănit și apoi, fără nicio explicație, plecase într-o călătorie – unii ziceau că în susul râului, spre Oldorando. Ea nu fusese invitată. În schimb, își luase cu el puiul orfan de fagor, supraviețuitor, la fel ca regele, al Bătăliei de la Cosgatt.

Lângă pavilion, prima doamnă de onoare a lui MyrdemInggala, Mai TolramKetinet, se juca împreună cu prințesa Tatro. O făcea să râdă cu o pasăre de lemn pictat care dădea din aripi. Pe mozaicul pavilionului erau împrăștiate jucării și cărți cu povești.

Abia dându-și seama de flecăreala fiicei sale, regina lăsă pasărea să zboare liber în mintea ei. O făcu să fâlfâie până la ramurile unui arbore guing-guing, în care fructele coapte atârnau în ciorchini. În magia gândurilor ei, Freyr devenea un guing-guing inofensiv. Înaintarea lui amenințătoare către lume deveni nimic altceva decât coacerea unui fruct. Prin aceeași magie care dormita sub pleoapele reginei, ea era și totodată nu era carnea moale a fructelor de guing-guing.

Carnea lor cădea și atingea pământul. Sferele, cu povara lor vărατică, erau pufoase. Se rostogoleau pe sub gardurile vii, se risipeau pe catifeaua mușchiului de dedesubt, cu obrajii moi pe stratul verde. Și apăru mistrețul sălbatic.

Era un mistreț, dar era și soțul, stăpânul, regele ei.

Mistrețul țopăi peste fructe, le zdrobi, le devoră, până când sucul i se scurse pe bărbie. Chiar în timp ce umplea grădina cu gândurile ei suculente, se ruga lui Akhanaba s-o apere de această violență sau, mai degrabă, s-o lase să se bucure și să n-o pedepsească pentru lipsa ei de cumpătare. Pe cer zburau comete, cețurile clocoteau deasupra orașului, pârjolul lui Freyr cădea asupra lor pentru că ea își îngăduia să viseze la marele mistreț.

În reverie, regele venise la ea. Spatele uriaș, ghimpat, se arcuia deasupra reginei. Erau nopți în timpul verii când o chema în dormitorul lui. Se ducea în picioarele goale, masată cu uleiuri. Mai își târșâia picioarele alături de ea cu lampa cu seu de balenă, cu flacăra închisă într-un balon de sticlă, ca niște vin incandescent. Apărea în fața lui știind că era regina reginelor. Avea ochii mari și întunecați, sfârcurile înfierbântate, coapsele însuflețite de o livadă de guing-guing coapte pentru colțul lui.

Cei doi se îmbrățișau cu o patimă mereu nouă. El o chema pe numele de alint, ca un copil care strigă în somn. Sufletele lor păreau să se înalțe ca aburul din două torente fierbinți care se amestecă.

Datoria lui Mai TolramKetinet era să stea lângă culcușul lor și să le lumineze extazul. Nu li se putea refuza plăcerea de a-și

vedea unul altuia trupurile goale.

Uneori, fata, deși avea o fire cumpătată, era copleșită și ducea mâna la propriul ei kooni. Atunci, JandolAnganol, nemilos când era în khmir, o trăgea lângă regină și o poseda ca și cum nu era nicio deosebire între cele două femei.

Regina nu scosese niciodată vreun cuvânt despre asta. Intuiția îi spunea însă că Mai îi povestise fratelui ei, acum general al Armatei a Doua, ce se petrecea; își dădea seama după felul în care o privea tânărul general. Uneori, în hamac, visând cu ochii deschiși, se întreba cum ar fi dacă Hanra TolramKetinet s-ar fi alăturat și el întâlnirilor din dormitorul regelui.

Khmirul se stingea din când în când. Uneori, când fluturii de noapte zburau în jurul lămpii incandescente a reginei, JandolAnganol venea prin pasajul secret în locul unde ea dormea. Nimeni nu mai avea pasul lui. Era, credea regina, iute și nehotărât în același timp, amprenta exactă a caracterului lui. Se arunca asupra ei. Guing-guing erau acolo, dar nu și colțul. Îl cuprindea furia din cauza trădării propriului corp. Într-un palat în care prea puțini curteni erau de încredere, aceasta era trădarea supremă.

Apoi punea stăpânire pe el un khmir intelectual. Se flagela singur cu o ură la fel de intensă ca pasiunea dinainte. Regina țipa și plângea. Dimineața, ferindu-se de privirile indiscrete și de bârfele curtenilor, sclavele îngenuncheau să șteargă sângele de pe dalele de lângă patul reginei reginelor.

MyrdemInggala nu pomenea niciodată despre această trăsătură a stăpânului ei. Nici lui Mai TolramKetinet, nici celorlalte doamne de la Curte. Precum zgomotul pașilor, făcea parte din el. Era la fel de nerăbdător cu dorințele sale cum se dovedea și cu cele ale curtenilor săi. Nu putea fi destul de liniștit ca să se confrunte cu el însuși, iar cât timp i se vindecaseră rănile, rămăsese singur cu gândurile lui.

Invocând și mai multe ramuri de guing-guing ca să îndulcească ceea ce spunea în sinea ei, regina se gândi că filonul de slăbiciune făcea parte din forța lui. Ar fi fost și mai slab fără el. Însă nu putea recunoaște niciodată față de el că înțelegea. În schimb, țipa. Iar în noaptea următoare, animalul cocoșat râma din nou printre gardurile vii.

Uneori, ziua, când părea că guing-guing roșeau pentru că se

lăsau devorate, regina se arunca goală în bazin, cufundându-se în îmbrățișarea apei, și, uitându-se în sus, vedea explozia orbitoare a lui Freyr. Într-o zi – o, știa asta în adâncul sufletului –, Freyr avea să se năpustească în adâncurile bazinului ca s-o ardă pentru intensitatea dorințelor ei. „Bunule Akhanaba, cruță-mă. Sunt regina reginelor, am și eu khmir”.

Și, desigur, îl urmărea ziua.

Când le vorbea curtenilor, înțelepți sau neghiobi – sau poate chiar când discuta cu ambasadorul din Sibornal care o țintuia cu o privire de care se temea –, regele întindea o mână și lua un măr dintr-o fructieră. Apuca fără să se uite. Putea să fie unul dintre merele cinnabriene aduse pe râu din Ottassol. Mușca din el nu așa cum făceau curtenii, care ciuguleau pulpa de jur-împrejur și lăsau un cotor gros în mijloc pentru a fi aruncat. Regele Borlienului mânca din toată inima, și totuși fără să pară că se delectează, și devora fructul întreg, coaja, pulpa, cotorul, sâmburii maronii. Totul se ducea, în întregime, în timp ce vorbea. Apoi se ștergea pe barbă, în aparență fără să închine vreodată fructului măcar un gând. Și, în secret, MyrdemInggala se gândea la mistrețul din tufișuri.

Akhanaba o pedepsea pentru gândurile ei lascive. O pedepsea cu înțelegerea faptului că n-avea să-l cunoască niciodată pe Jan, indiferent de cât de apropiați erau. În plus – asta era și mai dureros –, el n-avea s-o cunoască niciodată așa cum dorea ea să fie cunoscută. Așa cum o cunoștea, în mod misterios, Hanra TolramKetinet, fără să fi schimbat o vorbă.

Vraja reveriei fu întreruptă de apropierea unor pași. Deschizând un ochi, MyrdemInggala îl zări pe cancelar. SartoriIrvrash era singurul bărbat de la Curte admis în grădina ei personală; era un drept pe care i-l acordase la moartea soției sale. Din perspectiva ei de douăzeci și patru de ani și jumătate, SartoriIrvrash era bătrân la treizeci și șapte de ani și câteva zecimi. N-avea să se lege de femeile ei.

Închise totuși ochiul la loc. Era ora la care cancelarul se întorcea de la o carieră din apropiere. JandolAnganol îi povestise, râzând strident, despre experimentele pe care le desfășura SartoriIrvrash pe captivii nenorociți închiși în cuști. Soția lui fusese ucisă de aceste experimente.

Creștetul chel luci în soare când își scoase pălăria în fața lui Tatro și a lui Mai. Copilei îi plăcea de el. Regina nu voia să

intervină.

SartoriIrvrash se înclină în fața siluetei culcate a reginei, apoi în fața fiicei sale. Îi vorbea fetiței ca și cum era adultă, ceea ce explica poate de ce îl plăcea Tatro. Erau puțini oameni în Matrassyl care puteau pretinde că îi erau prieteni.

Omul acesta retras, de înălțime mijlocie și îmbrăcat neglijent, reprezenta de multă vreme o forță în Borlien. Astfel, când regele zăcea neputincios din cauza rănilor primite în Cosgatt, SartoriIrvrash guvernase în locul lui, conducând treburile statului de la biroul său dezordonat. Dacă nimeni nu-i era prieten, toți îl respectau. Pentru că SartoriIrvrash era dezinteresat și nu făcea favoruri nimănui.

Era prea singuratic pentru astfel de gesturi. Nici măcar moartea soției nu părea să fi schimbat ceva în comportarea lui. Nu vâna și nu bea. Râdea rareori. Era prea prudent ca să fie prins cu o greșeală.

Nu avea nici măcar roiul obișnuit de relații asupra căruia să-și reverse protecția. Frații lui muriseră, iar sora locuia departe. SartoriIrvrash era un bun exemplu de om imposibil, om fără defecte, slujind un rege plin de ele.

Avea însă un singur punct vulnerabil în fața curtenilor religioși: era intelectual și ateu.

Până și jignirea ateismului trebuia trecută cu vederea. Nu încerca să convertească pe nimeni la modul său de gândire. Când nu era ocupat cu afaceri de stat, lucra la o carte, separând adevărul de minciuni și legende. Asta nu-l împiedica însă să arate, din când în când, o latură mai umană a firii sale și să-i citească basme prințesei.

Dușmanii din scritină ai lui SartoriIrvrash se întrebau deseori cum de el – atât de glacial – și regele JandolAnganol – atât de înflăcărat – nu săreau unul la gâtul celuilalt. Adevărul era că SartoriIrvrash era un om umil; știa cum să treacă peste insulte. Și era prea retras față de alți oameni pentru a fi jignit de ei – până când lucrurile nu mergeau prea departe. Vremea aceea încă nu venise.

— Credeam că nu mai vii, Rushven, îl dojeni Tatro.

— Trebuie să înveți să-mi acorzi mai multă încredere. Apar mereu când e nevoie de mine.

Curând, Tatro și SartoriIrvrash stăteau împreună în pavilion, iar prințesa îi arunca una dintre cărțile ei, cerând să i se citească

o poveste. El i-o citi pe cea care o nelinișstea mereu pe regină, basmul Ochiului de argint.

— A fost odată ca niciodată un rege care domnea peste regatul Ponptpandum de la apus, unde merg la culcare toți sorii. Oamenii și fagorii din Ponptpandum se temeau de regele lor deoarece credeau că are puteri magice.

Tânjeau să scape de el și să aibă un rege care să nu-i asuprească, dar nimeni nu știa ce să facă.

De câte ori cetățenii se gândeau la vreun plan, regele afla. Era un magician atât de puternic, încât invoca un ochi uriaș de argint. Ochiul plutea pe cer toată noaptea, spionând tot ce se petrecea în nefericitul regat. Ochiul se deschidea și se închidea. Ajungea complet deschis de zece ori pe an, așa cum știa toată lumea. Atunci vedea cel mai mult.

Când ochiul vedea o conspirație, regele afla. Executa atunci toți conspiratorii, fie oameni, fie fagori, în fața porții palatului.

Regina se întrista când vedea o asemenea cruzime, însă nu putea face nimic. Regele jura că, orice altceva ar fi făcut, n-avea să-i facă niciodată vreun rău fermecătoarei lui regine. Când îl implora să fie îndurător, n-o lovea, așa cum ar fi procedat cu oricare altul, chiar și cu sfetnicii.

În temnița cea mai adâncă era o celulă păzită de șapte paznici fagori orbi. Nu aveau coarne, pentru că fagorii își tăiau coarnele cu fierăstrăul când creșteau, la târgul anual din Ponptpandum, ca să arate mai uman. Temnicerii îl lăsau pe rege să intre în celulă.

Înăuntru trăia o gillotă, o bătrână femelă fagor. Era singurul fagor cu coarne din regat. Ea reprezenta sursa întregii magii a regelui. Prin el însuși, regele nu însemna nimic. În fiecare seară, regele o ruga fierbinte să trimită pe cer Ochiul de argint. În fiecare seară, ea făcea cum i se cerea.

Apoi regele vedea tot ce se întâmpla în regatul lui. Îi punea bătrânei gillote și multe întrebări iscoditoare despre natură, la care ea răspundea fără greș.

Într-o noapte, când era un frig de crăpau pietrele, ea îl întrebă:

— O, rege, de ce cauți o asemenea cunoaștere?

— Pentru că puterea stă în cunoaștere, răspunse regele. Cunoașterea îi eliberează pe oameni.

La asta, gillota nu replică nimic. Era vrăjitoare și totuși

prizoniera lui. În cele din urmă, rosti cu glas teribil:

— Atunci a venit vremea să mă eliberezi.

Auzind vorbele, regele leșină. Gillota ieși din temniță și începu să urce scările. Regina se întreba de multă vreme de ce se ducea regele în fiecare seară într-o cameră de sub pământ. În această noapte, curiozitatea învinsese. Cobora scările ca să-l spioneze, când întâlni gillota în întuneric.

Regina țipă îngrozită. Ca să nu țipe din nou, femela fagor îi dădu o lovitură puternică și o ucise. Trezit de sunetul glasului reginei sale mult iubite, regele se ridică și o luă la fugă în sus pe scări. Aflând ce s-a întâmplat, scoase sabia și o ucise pe gillotă.

Chiar în clipa în care vrăjitoarea căzu la pământ, Ochiul de argint începu să se îndepărteze în spirală. Se duse din ce în ce mai departe, devenind tot mai mic, până când se pierdu din vedere. În sfârșit, oamenii își dădură seama că erau liberi, iar Ochiul de argint nu mai apăru niciodată.

Tatro rămase tăcută pentru o clipă.

— Nu-i groaznică partea când gillota e omorâtă? întrebă ea. O mai citești o dată?

Ridicându-se într-un cot, regina îl tachină pe cancelar:

— De ce-i citești lui Tatro povestea asta prostească, Rushven? Nu-i decât un basm.

— O citesc pentru că-i place lui Tatro, doamnă, răspunse bărbatul, netezindu-și mustața, așa cum făcea deseori în prezența ei, și zâmbind.

— Așa cum îți știu părerea despre rasa ancipitală, nu-mi închipui că-ți place ideea că omenirea a căutat cândva înțelepciunea la fagori.

— Doamnă, ce-mi place la poveste este că regii căutau cândva înțelepciunea la alții.

MyrdemInggala bătu din palme, încântată de răspuns.

— Să sperăm că măcar asta nu-i doar un basm…

•

În cursul Ahdului, madișii ajunseră din nou în Oldorando și la orașul care purta acest nume.

Un sector al orașului, numit Portul, aflat dincolo de Poarta de Sud, era rezervat migratorilor. Acolo făcură una dintre rarele lor opriri, pentru câteva zile. Avură loc sărbătoriri modeste. Se mâncă arang condimentat și se dansă complicatul zyganke.

Apă și lână. În Oldorando, hainele și păturile țesute în timpul

migrației fură schimbate cu negustorii pentru câteva lucruri necesare. Unu sau doi dintre negustorii umani câștigaseră încrederea triburilor. Deoarece nu prelucrau metal, madișii aveau mereu nevoie de tigăi și de clopoței pentru capre.

De fiecare dată, unii membri ai tribului aranjau să rămână în Oldorando, fie până când tribul se întorcea data următoare, fie permanent. Infirmitatea și boala erau motive pentru a părăsi Ahdul.

Câțiva ani mai înainte, o tânără madișă șchioapă părăsise Călătoria și-și găsise o slujbă de măturătoare în palatul regelui Sayren Stund. Numele ei era Bathkaarnet-ea. Fata avea trăsăturile tradiționale madiș, în parte floare, în parte pasăre, și își făcea treaba, indiferent unde era pusă să măture, fără să obosească, spre deosebire de oldorandanii leneși. În timp ce mătura, păsărelele se adunau în jurul ei fără teamă și îi ascultau cântecul.

Regele o văzu de la balcon. În zilele acelea, Sayren Stund nu se înconjurase de consilieri de protocol și religioși. Puse pe cineva ca Bathkaarnet-ea să fie adusă la el. Spre deosebire de cei mai mulți dintre madiși, tânăra măturătoare avea o privire ageră, care se putea concentra la fel ca a unei ființe umane. Era foarte umilă, ceea ce-i convenea nervosului Sayren Stund.

El hotărî ca fata să învețe oloneza și angajă un dascăl bun. Însă rezultatele nu au fost vizibile decât în momentul în care regele avu inspirația să-i cânte fetei. Ea cântă ca răspuns. Prinse mai mult din limbă, dar nu reuși niciodată să vorbească, ci doar să cânte.

Această lipsă i-ar fi exasperat pe mulți, însă pe rege îl încânta. Descoperi că tatăl fetei fusese om și că se alăturase în tinerețe migrației, fugind de sclavie.

În ciuda sfaturilor contrare, regele se însură cu Bathkaarnet-ea și o converti la credința lui. Curând, tânăra soție îi dărui un fiu cu două capete, care muri, apoi două fete normale, care supraviețuiră: Simoda Tal, cea dintâi născută, și apoi isteața Milua Tal.

Prințul RobaydayAnganol auzise povestea când era mic. Acum, cu numele Roba și îmbrăcat ca un madiș, își croia drum din Port către una dintre porțile din spatele palatului. Scrise un bilet către Bathkaarnet-ea, pe care îl trimise printr-un servitor.

Roba așteptă răbdător în picioare, în arșiță, într-un loc unde

un zaldal care înflorea noaptea se întindea pe zid. Pentru prinț, Oldorando era un oraș straniu. Nu se zărea niciun fagor.

Intenția lui era să afle de la regină cât mai mult cu putință despre madiși înainte să-și reia călătoria. Era hotărât să fie cel dintâi om care să cânte fluent în limba madiș. Înainte de a pleca de la Curtea tatălui său, stătuse deseori de vorbă cu SartoriIrvrash, care trezise în el dorința de cunoaștere – încă un motiv pentru care nu se mai înțelesese cu tatăl lui, regele.

Roba aștepta lângă zid. Sărutase obrazul aspru al femeii sale, pudrat cu praful de pe marginea drumului, știind că s-ar putea să n-o mai găsească niciodată, chiar atunci când avea să se alăture din nou călătoriei. Pentru că atunci Privirea Acceptării ar fi putut fi aruncată de altcineva sau, dacă ar fi venit tot de la ea, cum avea să fie sigur c-o recunoaște? Avea sentimentul că însușirea individualității era ceva prețios, acordat numai ființelor umane și, într-o măsură mai mică, fagorilor.

După o oră, îl văzu pe servitor întorcându-se, îi urmări mersul omenesc, plin de importanță, atât de deosebit de târșâitul care-i purta pe madiși în siguranță de-a lungul întregii vieți. Bărbatul ocoli pe două laturi ale pieței palatului, pe sub galerii umbroase, mai curând decât să înfrunte răsuflarea lui Freyr în spațiu deschis.

— Regina îți va acorda o audiență de cinci minute. Ai grijă să faci o plecăciune în fața ei, vagabondule.

Se strecură pe poarta laterală și porni să traverseze piața, folosind târșâitul specific madișilor, care menținea coloana vertebrală suplă. Cineva se îndrepta spre el cu un soi de aroganță șovăitoare care nu avea nevoie de nicio prezentare. Era tatăl lui, regele JandolAnganol.

Roba își scoase gluga veche de pânză de sac și se plecă, măturând pământul cu ea, cu mișcări lente și calme, în stilul madiș. JandolAnganol trecu pe lângă el, vorbind însuflețit cu un alt bărbat, și nu-i aruncă nici măcar o privire. Roba se îndreptă și-și continuă drumul către regină.

Regina șchioapă stătea într-un balansoar de argint legănată de un lacheu îmbrăcat în verde. Degetele picioarelor îi erau acoperite de inele. Camera în care-l întâmpină pe Roba era năpădită de vegetație, prin care zburau păsări pecubea și cântau pagali.

Când descoperi cine era el, și descoperi repede, regina refuză

să cânte despre vechea ei viață și ciripi în schimb, în termeni lingușitori, despre JandolAnganol.

Însă asta nu fu pe placul lui Roba. Cuprins de furie, tânărul i se adresă reginei:

— Eu vreau să învăț cântecul limbii tale native. Dar cântecul tău este despre blestemul nașterii mele. Ca să-l cunoști pe omul pe care-l lauzi, trebuie să devii fiul lui. În inima acelui om nu e loc pentru carne și sânge, ci numai pentru abstracțiuni. Religie și țară. Religia și țara, nu Tatro și Roba.

— Regii cred în asemenea lucruri. Știu. Știu că sunt puși deasupra noastră ca să viseze la lucrurile mărețe la care noi nu putem, cântă regina. E pustiu unde trăiesc regii.

— Măreția e o piatră, răspunse el apăsat. Sub piatra aceea își ține prizonier propriul tată. Iar eu, fiul lui... m-a ținut prizonier doi ani într-o mănăstire. Doi ani ca să mă învețe măreția! Un vot al tăcerii într-o mănăstire din Matrassyl, ca să mă prezinte acelei pietre, Akhanaba... Cum să îndur? Sunt vreun crab-crestat sau vreun limax care se târăște pe sub o piatră? O, inima tatălui meu e de piatră, așa că am fugit, am fugit ca vântul ca să mă alătur Ahdului neamului tău, bună regină.

Bathkaarnet-ea începu să cânte.

— Dar neamul meu e drojdia pământului. Nu avem niciun pic de inteligență, numai ucte, și prin urmare nici sentimente de vinovăție. Cum numești asta? N-avem conștiință. Nu știm decât să umblăm, să umblăm până ne isprăvim viața – în afară de mine, care, din fericire, sunt șchioapă. Dragul meu soț, Sayren, m-a învățat să prețuiesc religia, care este necunoscută bieților, neștiutorilor madiși. Închipuie-ți! Să trăiești vreme de secole și să nu știi că existăm doar prin îndurarea Atotputernicului! Așa că îl respect pe tatăl tău pentru sentimentele lui religioase. Se flagelează de fiecare dată când vine aici.

Când glasul melodios încetă, Roba întrebă cu amărăciune:

— Și ce face aici? Mă caută pe mine, un membru rătăcitor al regatului său?

— O, nu, nu, râse regina pe ton de flaut. A fost să se consulte cu Sayren și cu liderii religioși din îndepărtatul Pannoval. Da, i-am văzut, au vorbit cu mine.

Tânărul se ridică în picioare în fața ei, în așa fel încât lacheul fu nevoit s-o legene mai încet.

— Cine se consultă și nu vorbește niciodată? Cine a căutat și

caută încă?

— Cine știe despre ce se consultă regii? cântă regina.

Una dintre păsări fâlfâi prin fața lui Roba, iar el o alungă.

— Trebuie să știți ce plănuiesc, Maiestatea Voastră.

— Tatăl tău are o rană. O văd pe fața lui, intonă ea. Are nevoie ca națiunea lui să fie puternică, să-și doboare dușmanii în luptă. Pentru asta, o să-și sacrifice chiar și regina, mama ta.

— Cum o s-o sacrifice?

— O s-o sacrifice istoriei. Nu e viața unei femei mai puțin decât destinul unui bărbat? Nu suntem decât obiecte nefolositoare în mâinile bărbaților…

•

Pentru Roba, acum, nimic nu mai avea sens. Avea presimțirea că se apropie ceva rău. Judecata îl părăsea. Încercă să se întoarcă la madiși și să uite de trădarea oamenilor. Însă Ahdul cerea pace sau cel puțin inexistența minții. După câteva zile de mers, părăsi uctul și rătăci în pustietate, trăind în copacii din pădure sau în vizuinile pe care le abandonaseră leii. Vorbea singur, într-o limbă numai a lui. Mânca fructe, ciuperci și creaturi care se târau pe sub pietre.

Printre creaturi se număra și un crustaceu, crabul-crestat. Făptura mică cocoșată avea un chip mititel care privea de sub carapacea chitinoasă și douăzeci de picioare delicate, albe. Crabii-crestați se adunau cu zecile pe sub bușteni și pietre, strânși unul în altul.

Se întindea și-i privea, se juca cu ei, se rostogolea pe o parte cu un braț îndoit ca să-i susțină capul și-i răsturna încet pe spate cu un deget. Se minuna de lipsa lor de teamă, de indolența lor. Care le era scopul? Cum puteau exista făcând atât de puțin?

Însă creaturile micuțe supraviețuiseră vreme îndelungată. Chiar dacă Helliconia era insuportabil de fierbinte sau insuportabil de rece – SartoriIrvrash îi povestise –, crabii-crestați rămâneau lipiți de pământ, ascunși, și probabil că nu făcuseră nimic mai mult încă de la începutul timpului.

I se păreau minunați, chiar și când stăteau pe spate, dând din piciorușele grațioase în încercarea caraghioasă de a se redresa.

Uimirea îi fu înlocuită de neliniște. Ce-ar fi făcut dacă Atotputernicul nu i-ar fi pus aici?

În timp ce stătea întins, lui Roba îi trecu prin minte că s-ar putea să se înșele și că tatăl lui ar putea avea dreptate; poate

că exista un Atotputernic îndrumător al oamenilor. În care caz, multe dintre cele care i se păruseră lui rele erau bune, iar el greșea.

Se ridică în picioare tremurând, uitând de făpturile neînsemnate de la picioarele lui.

Roba se uită la norii deși de pe cer. Vorbise cineva?

Dacă exista un Akhanaba, atunci trebuia să-și închine voința zeului. Orice poruncea Atotputernicul trebuia făcut. Chiar și crima era justificată dacă scopul îi aparținea lui Akhanaba.

Măcar credea în idolul originar, personajul matern care avea grijă de pământ și de nevoile sale. Zeitatea neguroasă, identificată cu lumea însăși, avea prioritate față de Akhanaba.

Zilele treceau, iar sorii le traversau pârjolind. Pierdut în pustietate, abia dându-și seama că era pierdut, Roba nu vorbea cu nimeni, nu vedea pe nimeni. Prin jur erau nondazi, la fel de greu de zărit ca gândurile, dar n-avea nicio treabă cu ei. El asculta glasul lui Akhanaba, al idolului.

În timp ce rătăcea, îl surprinse un incendiu de pădure. Prințul se aruncă într-un pârâu și urmări dezastrul cum urca în goană panta unul deal și cobora pe partea cealaltă, degajând energie. În mijlocul flăcărilor zări chipul unui zeu; fumul care se risipea în urmă forma barba și părul zeului, încărunțit de înțelepciunea cosmică. La fel ca tatăl său, viziunea lăsă în urmă dezastru. Roba stătea întins, cu jumătate de față în apă și cu ochii larg deschiși, și vedea două universuri aprinse de vizitator. După ce acesta trecu mai departe, Roba ieși din apă și urcă dealul, ca și cum fusese atras în urma monstrului, clătinându-se printre tufișurile fumegânde.

Zeul focului lăsase o cărare neagră. O vedea în față, urmându-și cursul ca o trombă răzbunătoare.

Prințul RobaydayAnganol începu să alerge râzând. Era convins că tatăl lui era prea puternic pentru a fi ucis. Dar cei din apropierea lui puteau fi omorâți, iar dispariția lor i-ar slăbi puterea.

Gândul ardea ca focul în mintea tânărului și-l recunoscu: era glasul Atotputernicului. Nu mai simțea durerea; devenise anonim, ca un adevărat madiș.

•

Prins în udul propriei sale vieți, RobaydayAnganol vedea în fiecare noapte stelele rotindu-se deasupra capului său. Adormea

privind cometa YarapRombry arzând la nord. Vedea steaua Kaidaw cum trece repede pe deasupra.

Ochii ageri ai lui Robayday desluşeau fazele lui Kaidaw când ajungea la zenit. Dar se mişca repede, traversând cerul de la sud la nord. În timp ce-l urmărea repezindu-se către orizont, nu mai era posibil să distingă discul lui Kaidaw; se micşora până la dimensiunea unui punct de lumină strălucitoare şi apoi dispărea.

Locuitorilor săi, Kaidaw le era cunoscut cu numele Avernus, Staţia Terestră de Observaţie Avernus. În această perioadă, era căminul a vreo şase mii de locuitori, bărbaţi, femei, copii şi androizi. Fiinţele umane erau separate în şase familii sau clanuri erudite. Fiecare clan studia un aspect al planetei de dedesubt sau al planetelor sale surori. Informaţiile pe care le adunau erau transmise pe Pământ.

Cele patru planete care se roteau în jurul stelei de clasa G cunoscute ca Batalix cuprindeau marea descoperire a erei interstelare a Pământului. Explorarea interstelară – „cucerirea", după cum au numit-o popoarele acelei ere arogante – s-a realizat cu o cheltuială enormă. Cheltuiala a devenit atât de ruinătoare, încât zborul interstelar a fost în cele din urmă abandonat.

Totuşi, avusese ca efect o transformare a spiritului uman. O abordare mai integrată a vieţii însemna că oamenii nu mai căutau să stoarcă mai mult decât partea care li se cuvenea dintr-un sistem global de producţie mult mai bine înţeles şi controlat acum. Cu adevărat, relaţiile interpersonale căpătară un soi de sacralitate, odată ce se descoperi că, dintr-un milion de planete aflate la distanţă rezonabilă de Pământ, niciuna nu putea susţine viaţa umană sau nu se ridica la nivelul diversităţii miraculoase a Pământului însuşi.

Universul era incredibil de generos cu vidul, însă zgârcit cu viaţa organică. Pe lângă altele, amploarea pustietăţii universului făcu omenirea să abandoneze cu oroare zborul interstelar. Totuşi, în acel moment, planetele sistemului Freyr-Batalix fuseseră descoperite.

„Dumnezeu a clădit Pământul în şapte zile. A petrecut restul vieţii nefăcând nimic. Abia la bătrâneţe s-a urnit şi a creat Helliconia". Aşa spunea o glumă terestră.

Aşa că planetele din sistemul Freyr-Batalix erau de primă importanţă pentru existenţa spirituală a Pământului. Iar dintre

aceste planete, Helliconia prezenta cel mai mare interes.

•

Helliconia nu era prea deosebită de Pământ. Alte ființe umane trăiau acolo, respirau aer, sufereau, se bucurau și mureau. Sistemele ontologice ale celor două planete erau paralele.

Helliconia se afla la o mie de ani-lumină de Pământ. Ca să călătorești de la o lume la cealaltă în cea mai avansată navă din punct de vedere tehnologic dura peste o mie cinci sute de ani. Caracterul muritor al oamenilor nu favoriza un asemenea drum.

Și totuși, o nevoie profundă a spiritului uman, o dorință de a se identifica cu ceva mai presus de sine însuși, a căutat să întrețină o legătură între Pământ și Helliconia. În ciuda tuturor dificultăților impuse de prăpastia enormă de spațiu și timp, un post de observație permanent a fost construit pe orbită în jurul Helliconiei: Stația Terestră de Observație. Sarcina sa era să studieze Helliconia și să trimită descoperirile pe Pământ.

Astfel a început o îndelungată implicare unilaterală, care punea în practică unul dintre darurile cele mai atrăgătoare ale omenirii: puterea empatiei. Tereștri obișnuiți se îndreptau în fiecare zi – sau urmau să se întoarcă peste multă vreme – să afle ce mai făceau prietenii și eroii lor de pe suprafața îndepărtatei planete. Se temeau de fagori. Urmăreau evenimentele de la palatul lui JandolAnganol. Scriau cu litere oloneze; mulți vorbeau una sau alta dintre limbi. Într-o anumită măsură, Helliconia colonizase Pământul fără să știe.

Această legătură a durat multă vreme după sfârșitul marii ere interstelare a Pământului.

Într-adevăr, Helliconia, trofeul acelei epoci, era încă o cauză a declinului său. Iat-o, lumea splendorii și a groazei, la fel de frumoasă ca orice vis – a păși pe ea însemna moartea pentru orice ființă umană. Nu imediată, dar sigură.

În atmosfera Helliconiei erau răspândite virusuri care, prin procese îndelungate de adaptare, erau inofensive pentru localnici. Cel puțin în cea mai mare parte a Anului Mare. Însă pentru oricine de pe Pământ, aceste virusuri imposibil de filtrat formau o barieră ca sabia unui înger care – într-un mit străvechi de pe Pământ – păzea intrarea în grădina Edenului.

•

Pentru mulți oameni de la bordul lui Avernus, planeta de dedesubt semăna cu o grădină a Edenului, cel puțin după

trecerea crudelor secole nesfârșite ale iernii Anului Mare.

Avernus avea parcuri, cu ape curgătoare și lacuri, și o mie de simulări electronice ingenioase cu care să-și pună la încercare tinerii, bărbați și femei. Dar rămânea o lume artificială. Mulți dintre cei aflați la bordul ei simțeau că viețile lor rămâneau și ele artificiale, fără farmecul realității.

Simțul artificialității era deosebit de apăsător în cazul clanului Pin. Pentru că acesta răspundea de observarea genealogiilor. Responsabilitatea lor era în primul rând sociologică.

Sarcina principală a clanului Pin era să înregistreze desfășurarea vieții a una sau două familii de-a lungul generațiilor, în cei două mii cinci sute nouăzeci și doi de ani pământeni ai unui An Mare și dincolo de ei. Asemenea date, imposibil de colectat de pe Pământ, erau de mare valoare științifică. Asta însemna și că membrii clanului Pin se identificau strâns cu subiecții lor.

Apropierea era întărită de cunoașterea unui fapt care le umbrea fiecare zi – acela că Pământul era irecuperabil de departe. A te naște în stație însemna a te naște într-un exil neîndurător. Cea dintâi lege care guverna viața în Avernus era aceea că nu exista întoarcere acasă.

Nave computerizate soseau din când în când de pe Pământ. Aceste nave de legătură, așa cum erau numite, ofereau întotdeauna spațiu de urgență în care puteau călători oameni. Poate că exista pe Pământ o slabă speranță că unul dintre avernusieni avea să se poată întoarce, ca rezultat al noilor metode; cel mai probabil, navele, învechite ca model, nu fuseseră niciodată modernizate. Prăpastia de timp și spațiu făcea ridicol gândul la o asemenea călătorie; chiar și trupurile cufundate adânc în somn criogenic intrau în descompunere după o mie cinci sute de ani.

Helliconia se afla mult mai aproape decât Pământul. Și totuși, virusurile păstrau Helliconia intangibilă.

Existența din Avernus era utopică – plăcută, echilibrată și monotonă. Nu existau orori de înfruntat, nici nedreptăți, nici lipsuri, și apăreau puține șocuri neașteptate. Nu exista nicio religie aducătoare de revelații; credința religioasă nu-și găsea locul într-o societate a cărei datorie era să urmărească transformările lumii de dedesubt. Agoniile și extazele metafizice ale personalităților individuale erau declarate incorecte.

Totuși, pentru unii avernusieni din fiecare generație lumea lor rămânea o închisoare, orbita ei un uct care nu ducea nicăieri. Unii membri ai clanului Pin, privind jos la bietul Roba –, cu mintea rătăcită, pribegind prin ținuturi sălbatice, erau invidioși pe libertatea lui.

Sosirea intermitentă a navelor de legătură le accentua doar anxietatea. Mai demult, o navă de legătură provocase o revoltă. Adusese înregistrări cu vești – știri străvechi despre carteluri, sporturi, națiuni, artefacte, nume, toate necunoscute. Conducătorul revoltei fusese prins și, printr-o hotărâre fără precedent, trimis la moarte pe suprafața Helliconiei.

Toată lumea din stația de observație urmărise cu aviditate aventurile lui extraordinare dinainte să fie doborât de virus. Indirect trăiseră și ei pe planeta aflată la o aruncătură de băț.

De atunci înainte, trebuise să existe o supapă de siguranță, o tradiție de sacrificiu ritual și de evadare. Astfel apăru ironic botezată Loterie Helliconiană de Vacanță. Loteria se ținea o dată la fiecare zece ani în timpul secolelor de vară helliconiană. Câștigătorului i se permitea să coboare către moarte sigură și să-și aleagă orice loc în care să aterizeze. Unii preferau singurătatea, alții orașele, unii munții, alții câmpiile. Niciun câștigător nu refuza vreodată să plece, nici nu fugea de faimă și de libertate.

Vremea loteriei sosi din nou la o mie o sută șaptezeci și șapte de ani tereștri după apastron[2] *– nadirul Anului Mare.*

Cei trei câștigători anteriori fuseseră femei. De data asta, premiantul era Billy Xiao Pin, care făcu alegerea fără greutate. Avea să coboare în Matrassyl, capitala Borlienului. Dorea să privească fața reginei reginelor înainte ca helico-virusul să-l învingă.

Moartea trebuia să fie premiul lui Billy: o moarte în care avea să se armonizeze din plin cu orchestrația de secole a Verii Mari de pe Helliconia.

---

[2] Punctul de distanță maximă aflată într-un sistem binar. (n.red.).

VI

DIPLOMAȚI CARE ADUC DARURI

Regele JandolAnganol se întoarse în cele din urmă din Oldorando la regina lui. Trecuseră patru săptămâni. Nu mai șchiopăta. Însă incidentul ce avusese loc la Cosgatt nu fusese uitat. Era solstițiul de iarnă și în Capitală erau așteptați diplomați din Pannoval.

O arșiță de plumb se întindea peste Matrassyl, învăluind palatul de pe dealul care se înălța deasupra orașului. Zidurile exterioare ale reședinței regelui licăreau de parcă erau un miraj prin care puteai trece. Cu secole în urmă, în iarna Anului Mare, solstițiul era sărbătorit serios; acum era altfel. Oamenilor le era prea cald ca să le pese.

Curtenii leneveau în camerele lor. Ambasadorul sibornalez își punea gheață în vin și visa la femeile cu sânge rece din țara lui natală. Diplomații care soseau, încărcați de bagaje și de daruri, asudau în robele de ceremonie și se prăbușeau pe canapele odată ce primirea oficială se termina.

Cancelarul Borlienului, SartoriIrvrash, se duse în camera lui și fumă o veronikană, ascunzându-și furia față de rege.

Momentul nu era potrivit și putea aduce necazuri. Nu aranjase el întârzierile. Regele nu-l consultase.

Fiind un singuratic, SartoriIrvrash practicase un fel solitar de diplomație. Convingerea lui interioară era că Borlienul n-ar trebui să fie atras mai departe pe orbita puternicului Pannoval printr-o alianță cu acesta sau cu Oldorando. Aceste trei țări erau deja unite de o religie comună pe care SartoriIrvrash, în calitate de cărturar, n-o împărtășea.

Existaseră secole în care Borlienul fusese dominat de Oldorando. Cancelarul nu voia să le vadă întorcându-se. Înțelegea mai bine decât mulți alții cât de înapoiat era Borlienul; dar căderea sub puterea Pannovalului n-avea să vindece această rămânere în urmă. Regele credea altceva, iar consilierii lui religioși îl încurajau în credința aceea.

Cancelarul introdusese în Matrassyl reguli stricte care să

guverneze venirile și plecările străinilor. Poate că solitudinea lui includea un strop de xenofobie; pentru că îi alungase pe madiși din Matrassyl, în timp ce niciunui diplomat străin nu-i era permis să aibă o relație sexuală cu o femeie din Matrassyl, sub amenințarea pedepsei cu moartea. Ar fi introdus legi împotriva fagorilor dacă regele n-ar fi intervenit categoric.

SartoriIrvrash oftă. Nu dorea decât să-și vadă de studiile lui. Detesta felul în care fusese introdus în vâltorile puterii; în consecință, deveni un tiran în sensuri meschine, sperând să se oțelească pentru a fi îndrăzneț când miza era mare. Oricât de incomod îi era să mânuiască puterea, își dorea puterea totală.

Nu s-ar fi aflat în prezent în această situație periculoasă, în care mai mult de cincizeci de străini aveau să facă pe stăpânii în palat după bunul-plac. Știa, cu o certitudine glacială, că regele avea intenția să facă schimbări și că va avea loc o dramă care urma să afecteze mersul rezonabil al vieții sale. Soția lui îl numise insensibil. SartoriIrvrash putea spune mai curând că emoțiile sale se concentrau în jurul muncii.

Se gheboșă într-un mod caracteristic; probabil acest obicei îl făcea să arate mai înspăimântător decât în realitate. Cei treizeci și șapte de ani – treizeci și șapte de ani și cinci zecimi, după socoteala precisă a vârstei celor din Campannlat – își puseseră amprenta asupra lui, îi ridaseră fața în jurul nasului și al mustății, făcându-l să arate ca un rozător inteligent.

— Îți iubești regele și semenii, se îmbărbătă singur și părăsi camera.

Ca multe alte fortărețe asemănătoare, palatul era o acumulare de vechi și de nou. Existaseră câteva forturi în grotele de sub stânca din Matrassyl în timpul ultimei Ierni Mari. Creștea sau scădea, devenea fortăreață sau cuib de plăceri, în funcție de soarta Borlienului.

Distinsele personaje din Pannoval erau deranjate de Matrassyl, unde fagorilor li se permitea să meargă pe stradă fără să fie brutalizați, dar și fără să provoace brutalități. Prin urmare, nu vedeau decât neajunsuri la palatul lui JandolAnganol. Îl numeau provincial.

În anii în care soarta nu îi fusese atât de potrivnică, iar căsnicia cu MyrdemInggala era abia la început, JandolAnganol îi adusese în Capitală pe cei mai buni arhitecți, constructori și artiști ai provinciei ca să dreagă ravagiile timpului. Acordase o

grijă deosebită apartamentelor reginei.

Deși atmosfera generală a palatului tindea către una militară, nu exista nimic din eticheta sufocantă proprie Curților din Oldorando și din Pannoval. Iar pe alocuri, înflorea un fel de cultură superioară. Apartamentele cancelarului SartoriIrvrash, în special, se dovedeau un adevărat cuib al artelor și al învățăturii.

Cancelarul porni dezgustat să se consulte cu regele. Prin mintea lui treceau gânduri mai plăcute decât afacerile de stat. Cu o zi înainte rezolvase o problemă care-l pusese multă vreme în încurcătură, o problemă de anticariat. Adevărul și minciuna erau mai ușor de deosebit în trecut decât în prezent.

Regina se apropie de el, purtând una dintre rochiile roșii ca focul, însoțită de fratele ei și de prințesa Tatro, care veni în fugă și i se agăță de picior. Cancelarul se înclină. Deși era absorbit de propriile gânduri, își dădu seama după expresia reginei că și ea era neliniștită de vizita diplomatică.

— O să ai treabă astăzi cu Pannovalul, i se adresă ea.

— Trebuie să le țin companie unor dobitoci înfumurați. În timpul ăsta, istoria mea stă nescrisă.

Apoi se stăpâni și râse tăios.

— Scuzele mele, doamnă, am vrut să spun doar că nu-l socotesc pe prințul Taynth Indredd din Pannoval un mare prieten al Borlienului…

Regina avea uneori un zâmbet aproape imperceptibil, de parcă șovăia să se amuze, care începea de la ochi, includea nasul și apoi își croia drum spre curbele buzelor.

— Suntem de acord în privința asta. Borlien duce lipsă de mari prieteni în prezent.

— Recunoaște, Rushven, că istoria noastră n-o să fie terminată niciodată, vorbi YeferalOboral, fratele reginei. Pur și simplu îți oferă o scuză ca să dormi toată după-amiaza.

Cancelarul oftă; fratele reginei n-avea inteligența surorii sale. Replică sever:

— Dacă ai înceta să-ți ciocnești călcâiele pe la Curte, ai putea organiza o expediție și să navighezi în jurul lumii. Cât ți-ar îmbogăți cunoștințele!

— Aș dori ca Robayday să fi făcut așa ceva, interveni MyrdemInggala. Cine știe pe unde-i băiatul?

SartoriIrvrash n-avea intenția să risipească simpatia pentru fiul reginei.

— Am făcut ieri o descoperire, zise el. Vrei să auzi despre ea sau nu? O să te plictisesc? Simpla enunțare a unor sâcâieli cărturărești te va face să sari de pe metereze?

Regina izbucni în râsul ei cristalin și-l apucă de mână.

— Yef și cu mine nu suntem imbecili. Care-i descoperirea? Se răcește lumea?

Fără să-i bage în seamă aerul poznaș, SartoriIrvrash întrebă încruntat:

— Ce culoare are un zenel?

— Asta știu, strigă prințesa cea mică. Sunt maro. Toată lumea știe că zenelii sunt maro.

Icnind, SartoriIrvrash o ridică în brațe.

— Și ce culoare aveau zenelii ieri?

— Maro, bineînțeles.

— Și alaltăieri?

— Maro, Rushven, prostuțule!

— Corect, mică prințesă înțeleaptă. Dar dacă e așa, de ce în miniaturile din manuscrisele antice zenelii sunt înfățișați ca având dungi în două culori strălucitoare?

Trebui să răspundă propriei întrebări.

— Asta l-am întrebat pe prietenul meu Bardol CaraBansity în Ottassol. El a jupuit un zenel și i-a examinat pielea. Și ce-a descoperit? Că zenelul nu e un animal maro, așa cu credem toți. E un animal maro vărgat, cu dungi maro pe fond maro.

Tatro râse.

— Ne tachinezi. Dacă e maro cu maro, atunci e maro, nu?

— Da și nu. Aspectul blănii arată că zenelul nu e un animal maro simplu. El are și dungi maro. Ce rost ar putea avea asta? Ei bine, am aflat răspunsul și-o să vedeți cât de deștept sunt. Zenelii erau odată vărgați în dungi strălucitoare, exact așa cum arată cronicile. Când s-a întâmplat asta? Păi, în primăvara Anului Mare, când pășunatul a fost din nou posibil. Atunci zenelii aveau nevoie să se înmulțească cât mai repede cu putință. Așa că au apelat la cea mai sclipitoare etalare sexuală. În zilele noastre, câteva secole mai târziu, zenelii sunt bine cunoscuți peste tot. Nu mai au nevoie să se reproducă exponențial, așa că etalarea de împerechere a dispărut. Dungile s-au estompat până la un maro neutru, dar vor fi din nou vizibile în primăvara următorului An Mare.

Regina îl privi contrariată.

— Dacă o să mai *fie* o altă primăvară a Anului Mare și nu ne prăbușim toți peste Freyr.

SartoriIrvrash bătu din palme cu arțag.

— Dar nu vezi că geometria adaptativă a speciei zenelilor e o garanție că *nu* ne prăbușim în Freyr, că reapare la apropierea fiecărei Veri Mari?

— Noi nu suntem zeneli, comentă YeferalOboral cu un gest disprețuitor.

— Maiestatea Voastră, se adresă cancelarul reginei în mod serios, descoperirea mea arată și că putem avea mai multă încredere în manuscrisele vechi. Știți că regele, soțul dumneavoastră, și eu nu suntem de acord. Puneți o vorbă pentru mine, vă rog. Să fie echipată o corabie. Să fiu eliberat doi ani de sarcinile mele ca să călătoresc în jurul lumii, să adun manuscrise. Să fac din Borlien un centru de învățătură, cum a fost cândva, în zilele lui YarapRombry din Keevasien. Soția mea a murit și nimic nu mă mai ține aici în afară de fermecătoarea dumneavoastră prezență.

Pe chipul reginei trecu o umbră.

— Regele trece printr-o criză, simt asta. Trupul i s-a vindecat, nu însă și inima. Lasă-mă să mă gândesc, Rushven, și așteaptă până când se termină întâlnirea îngrijorătoare cu pannovalanii. Mă tem de ceea ce se pregătește.

Regina îi zâmbi bătrânului cu multă căldură. Îi suporta nervozitatea cu ușurință, pentru că îi înțelegea sursa. Nu era cu desăvârșire bun – de fapt, considera unele dintre experimentele lui ca fiind răutate pură, în special experimentul în care fusese ucisă soția lui. Dar cine era în întregime bun? Relația lui SartoriIrvrash cu regele era dificilă, iar ea încerca deseori, la fel ca acum, să-l apere de mânia lui JandolAnganol.

Străduindu-se să-l scape de propria lui orbire, adăugă cu blândețe:

— De la incidentul din Cosgatt, trebuie să fiu atentă cu Maiestatea Sa.

Tatro îl trase pe SartoriIrvrash de mustață.

— Nu trebuie să pleci pe mare la vârsta ta, Rushven.

El o lăsă la loc pe podea și o salută.

— S-ar putea să trebuiască să facem toți călătorii neașteptate înainte să se termine cu noi, drăguța mea Tatro.

Ca în cele mai multe dimineți, MyrdemInggala și fratele ei

porniră de-a lungul meterezelor dinspre apus ale palatului și priviră orașul de sus. În această dimineață, lipsea ceața pe care o aducea de obicei Iarna Mică. Orașul se întindea limpede în fața lor.

Străvechea fortăreață era construită pe o stâncă înălțată deasupra orașului, în interiorul unei cotituri pronunțate a râului Takissa. Puțin mai spre nord, Valvoral sclipea în locul unde se întâlnea cu râul cel mare. Tatro nu se sătura niciodată să se uite la oamenii de pe străzi sau din ambarcațiunile de pe râu.

Copila întinse un deget spre docuri și strigă:

— Uite, vine gheață, mămico!

Un barcaz cu pânze și la proră, și la pupă era legat la chei. Bocaporții tocmai fuseseră deschiși, pentru ca aburul să poată ieși. Mai multe căruțe se aliniaseră de-a lungul ambarcațiunii și blocuri din cea mai bună gheață din Lordryardry sclipeau în soare pentru o clipă înainte de a fi mutate din cală în vehicule. Ca întotdeauna, livrarea se făcea la timp, iar palatul, cu oaspeții săi, o așteptau.

Carele cu gheață veneau huruind pe drumul către castel, cu câte patru boi trăgând la hulube, ca să ajungă la fortăreața care se contura ca o corabie de piatră printre stânci.

Tatro voia să privească drumul șerpuit al căruțelor încărcate cu gheață, însă regina nu avea răbdare să-i urmeze exemplul. Rămăsese la o oarecare distanță de fiica ei, supraveghind-o discret.

JandolAnganol venise în zori și o îmbrățișase. Simțise că era îngândurat. Situația se înrăutățise când dinspre Armata a Doua din Randonan sosiseră vești proaste. Întotdeauna veneau vești rele din Randonan.

— Dacă nu te vor plictisi, poți asculta discuțiile de astăzi din balconul privat, spuse regele. Roagă-te pentru mine, Cune.

— Întotdeauna mă rog pentru tine. Atotputernicul îți va fi alături.

Regele scutură din cap.

— De ce nu este viața simplă? De ce credința nu o face ușoară? se întrebă ducându-și o mână la cicatricea de la picior.

— Suntem în siguranță cât timp suntem împreună, Jan.

Regele își sărută soția.

— Ar trebui să fiu alături de armata mea. Numai astfel am ieși victorioși. TolramKetinet este inutil ca general.

„Nu există nimic între mine și general”, gândi regina. „Dacă nu cumva știe că este…”

Între timp, JandolAnganol o părăsise, ceea ce o întristă pe regină. Atitudinea lui devenise oricum glacială, iar poziția lui MyrdemInggala începuse să fie amenințată.

Fără să se gândească, regina îl luă de braț pe fratele ei în timp ce stăteau sprijiniți de metereze.

Prințesa Tatro striga, arătând către servitorii pe care-i recunoștea în timp ce urcau dealul spre palat.

Cu mai puțin de douăzeci de ani în urmă, se construise un drum acoperit pe coasta dealului până la ziduri. Sub protecția sa, o armată avansase până la fortăreața asediată. Folosind încărcături de praf de pușcă, distrusese intrarea pe terenurile palatului. Se dusese o bătălie sângeroasă.

Locuitorii fuseseră învinși, trecuți prin sabie, bărbați și femei, fagori și țărani. Toți în afară de baronul care stăpânise palatul.

Baronul se deghizase și legându-și soția, copiii și servitorii apropiați îi condusese la adăpost prin zidul spart. Urlând către dușmani să se dea la o parte din drum, îi păcălise și-și croise cu succes drum către libertate cu așa-zișii lui prizonieri. Așa scăpase de moarte fiica lui.

Baronul RantanOboral era tatăl reginei. Isprava sa devenise renumită. Însă adevărul era că nu mai reușise niciodată să-și recapete vechea putere.

Omul care cucerise fortăreața – descrisă, ca toate fortărețele înainte de a cădea, ca fiind de necucerit – era bunicul belicos al lui JandolAnganol. Acest bătrân războinic redutabil era pe atunci preocupat să unifice Borlienul răsăritean și să-și consolideze granițele. RantanOboral fusese ultimul șef războinic căzut în fața armatelor sale.

Oștile erau în mare parte de domeniul trecutului, iar MyrdemInggala, măritându-se cu JandolAnganol și asigurând un viitor familiei sale, ajunsese să locuiască în vechea citadelă a tatălui ei.

O parte din palat era încă în ruină. Unele secțiuni fuseseră reconstruite în timpul domniei tatălui lui JandolAnganol. Alte planuri mărețe de reconstrucție, începute în grabă, se năruiră încet. Grămezile de piatră formau o parte importantă a peisajului fortăreței. MyrdemInggala îndrăgea această semi-ruină extravagantă, dar trecutul apăsa greu peste crenelurile

sale.

Își croi drum, apucând-o de mână pe Tatro, spre o clădire din spate cu o colonadă mică. Aici era apartamentul ei. Deasupra unui zid simplu de gresie roșie erau construite câteva pavilioane excentrice din marmură albă. În spatele zidului erau grădinile și un bazin privat unde îi plăcea să înoate. În mijlocul bazinului se afla o insuliță artificială pe care se înălța zvelt un templu închinat lui Akhanaba. Acolo regele și regina făcuseră deseori dragoste în primele zile ale căsniciei lor.

După ce-și luă la revedere de la fratele ei, regina porni în sus pe scări și apoi de-a lungul unui pasaj. Din acest pasaj, deschis adierilor vântului, se vedea de sus grădina unde tatăl lui JandolAnganol, VarpalAnganol, crescuse cândva câini de rasă și păsări multicolore. Unele dintre ele rămăseseră în cuibarele lor – Roba le hrănise în fiecare dimineață înainte de a fugi. Acum le hrănea Mai TolramKetinet.

MyrdemInggala simțea o teamă apăsătoare. Vederea păsărilor nu făcea decât s-o întristeze. Lăsă o slujnică să se joace cu Tatro în pasaj și se duse către o ușă la capătul celălalt, pe care o deschise cu o cheie ascunsă printre cutele fustei. Un paznic o salută când trecu pragul ușii. Pașii, așa ușori cum erau, răsunau pe podeaua cu dale. Ajunse la un alcov de lângă o fereastră, peste care se trăseseră draperii, și se așeză pe un divan. În fața ei se afla un grilaj ornamentat. Prin el putea să privească fără să fie observată din partea cealaltă.

Din poziția sa avantajoasă, vedea de sus marea sală de consiliu. Soarele răzbătea prin ferestrele zăbrelite. Niciunul dintre demnitari nu sosise încă. Numai regele era acolo cu puiul lui de fagor, cel care-l însoțise în permanență de la Bătălia din Cosgatt.

Yuli nu ajungea mai sus de pieptul regelui. Avea blana albă și încă înspicată cu smocurile roșii ale copilăriei. Sălta, făcea piruete și deschidea gura urâtă când regele întindea mâna după el. Regele râdea și trosnea din degete.

— Bun băiat, bun băiat, exclamă el.

— Daaa, eu bun băiat, răspunse Yuli.

Râzând, regele îl îmbrățișă, ridicându-l de pe podea.

Regina se dădu înapoi. O cuprinse frica. Când se rezemă, scaunul de răchită de sub ea trosni. Își feri ochii. Dacă el știa că era aici, nu făcu nicio încercare de a-i da semn.

„Mistrețul meu sălbatic, dragul meu mistreț sălbatic”, îl chemă ea în sinea ei. „Ce s-a ales de tine?” Mama ei fusese dăruită cu puteri stranii; regina gândi: „Ceva îngrozitor se va abate asupra Curții și a vieților noastre…”

Când regina îndrăzni să se uite din nou, intrau demnitarii, stând de vorbă între ei și făcându-se comozi. Perne și rogojini fuseseră împrăștiate peste tot. Femei sumar îmbrăcate aduceau băuturi colorate.

JandolAnganol păși printre invitați în stilul lui princiar și apoi se aruncă pe un divan cu baldachin. SartoriIrvrash intră, salutând sobru din cap, și se opri în spatele divanului regelui, aprinzând în acest timp o veronikană. Yuli se așeză pe o pernă, gâfâind și căscând.

— Sunteți străini la curtea noastră, vorbi regina cu voce tare, privind prin grilajul ei. Sunteți străini în viața noastră.

Lângă JandolAnganol stătea un grup de demnitari locali, printre care primarul din Matrassyl, care era și șeful scritinei, vicarul lui JandolAnganol, armurierul lui regal și unu sau doi reprezentanți ai armatei. Unul dintre militari era, după însemne, căpitan de fagori, dar, din respect pentru oaspeți, nu era prezent niciun fagor în afară de favoritul regelui.

În grupul străin, cei care atrăgeau cel mai mult atenția erau sibornalezii. Ambasadorul în Borlien, Io Pasharatid, era din Uskut. El și soția lui stăteau țepeni, departe unul de celălalt. Unii spuneau că se certaseră, alții că pur și simplu așa erau sibornalezii. Era însă clar că cei doi, care trăiseră la Curte mai mult de nouă zecimi – urmau să-și încheie primul lor an peste trei săptămâni – rareori zâmbeau sau schimbau vreo privire.

— De tine mi-e frică, Pasharatid, stafie ce ești, murmură regina.

Pannoval trimisese un prinț. Alegerea fusese făcută cu grijă. Pannoval era națiunea cea mai puternică printre cele șaptesprezece țări din Campannlat, iar ambițiile îi erau temperate doar de războiul pe care trebuia să-l poarte continuu împotriva Sibornalului pe frontul din nord. Religia sa domina continentul. Pannoval curta Borlienul, care plătea deja tribut în grâne și taxe pentru cultul religios; însă această curtare era precum cea dintre o văduvă în vârstă și un tânăr parvenit, iar băiatului i se trimitea un prinț neînsemnat.

Poate că era neînsemnat, dar prințul Taynth Indredd

compensa lipsa de importanță prin masivitate. Era o rudă îndepărtată a familiei regale din Oldorando. Nimănui nu-i plăcea prea mult de Taynth Indredd, dar un diplomat din Pannoval îi trimisese pe post de consilier principal un preot în vârstă, Guaddl Ulbobeg, cunoscut ca prieten al lui JandolAnganol din zilele în care regele își îndeplinise stagiul preoțesc în mănăstirile din Pannoval.

— Bărbați cu limbaj rafinat, oftă regina, neliniștită în spatele grilajului.

JandolAnganol vorbea acum pe un ton modest. Buzele i se mișcau repede, la fel ca privirea. De fapt, le dădea vizitatorilor săi un raport despre starea regatului.

— Tot Borlienul este acum pacificat în interiorul granițelor. Există câțiva bandiți, dar nu sunt importanți. Armatele noastre sunt angajate în Războaiele Apusene, care ne secătuiesc resursele. Și la hotarele răsăritene suntem amenințați de invadatori periculoși, Unndreid Barosul și Darvlish Țestosul.

Se uită în jur cu un aer provocator. Era o rușine că primise o rană de la un adversar atât de insignifiant ca Darvlish.

— Pe măsură ce Freyr se apropie, suferim din cauza secetei. Foametea s-a răspândit. Nu trebuie să vă așteptați ca Borlienul să lupte în altă parte. Suntem o țară mare ca întindere, dar săracă în recolte.

— Hai, vere, ești prea modest, vorbi Taynth Indredd. Toată lumea știe din copilărie: câmpia ta de loess din sud este cel mai bogat pământ de pe continent.

— Bogăția nu constă în pământ, ci în pământ cultivat cum trebuie, replică JandolAnganol. Presiunea asupra granițelor este atât de mare, încât trebuie să-i obligăm pe țărani să intre în armată și să lăsăm femeile și copiii să lucreze la ferme.

— Atunci cu siguranță ai nevoie de ajutorul nostru, vere, zise Taynth Indredd, rotindu-și privirea după aplauzele pe care simțea că le merită.

Io Pasharatid interveni:

— Dacă un fermier are un zenel șchiop, îl va ajuta un kaidav sălbatic?

Remarca fu ignorată. Unii socoteau că Sibornalul nici n-ar fi trebuit să fie prezent la întâlnire.

Pe tonul cuiva care vrea să lămurească totul, Taynth Indredd continuă:

— Vere, insiști să te ajutăm într-o vreme în care toate națiunile au necazuri. Bogățiile de care se bucurau bunicii noștri s-au dus, în timp ce câmpurile ard și fructele se zbârcesc. Trebuie să vorbesc sincer și să spun că între noi există un conflict nerezolvat. Asta sperăm noi foarte mult să rezolvăm. Trebuie să ajungem la o înțelegere ca să existe unanimitate între noi.

Se lăsă tăcerea.

Poate că JandolAnganol se temea să continue. Sări în picioare cu o privire furioasă pe chipul întunecat.

Yuli se ridică sprinten, ca pentru a face orice i-ar cere stăpânul lui.

— M-am dus la Sayren Stund în Oldorando ca să cer ajutor numai împotriva dușmanilor comuni. V-ați adunat aici ca vulturii! Mă înfruntați în propriul palat! Care-i conflictul pe care-l născociți între noi? Spuneți-mi!

Taynth Indredd și sfetnicul său, Guaddl Ulbobeg, se sfătuiră. Cel de-al doilea, prietenul regelui, fu cel care-i răspunse. Se ridică, făcu o plecăciune și arătă către Yuli.

— Nu-i nicio născocire, Maiestatea Voastră. Îngrijorarea noastră e reală, la fel și creatura pe care o aduceți aici, printre noi. Din cele mai vechi timpuri, rasa umană și neamul fagorilor au fost dușmani. Niciun armistițiu nu este posibil între ființe atât de diferite. Sfântul Imperiu Pannovalan a organizat campanii militare și prigoane împotriva acestor creaturi odioase, cu scopul de a scăpa lumea de ele. Și totuși, Maiestatea Sa le oferă adăpost între hotarele sale.

Vorbise aproape scuzându-se, cu ochii plecați, ca pentru a-și lipsi cuvintele de forță. Stăpânul său readuse forța răcnind:

— Te aștepți la ajutor din partea noastră, vere, când adăpostești astfel de paraziți cu milioanele? Au mai cucerit Campannlat înainte și o s-o facă din nou având în vedere ocazia pe care le-o oferi.

JandolAnganol își înfruntă oaspeții cu mâinile în șolduri.

— N-o să accept ca nimeni din afara granițelor mele să se amestece în politica mea internă. Îmi ascult scritina, iar scritina nu se plânge. Da, primesc cu plăcere ancipitali în Borlien. Un armistițiu este posibil cu ei. Cultivă terenurile sterpe de care oamenii noștri nu s-ar atinge. Fac muncile umile de care sclavii se feresc. Luptă fără plată. Vistieria mea e goală. Voi, mizerabili

din Pannoval, s-ar putea să nu pricepeți că nu-mi pot permite decât o armată de fagori. Își iau singuri răsplata în pământ sărac. Mai mult, nu întorc spatele s-o ia la fugă în fața pericolului. Sunt prea proști, ați putea spune. Dar eu vă răspund că prefer oricând un fagor unui țăran. Atât timp cât sunt regele Borlienului, fagorii se vor bucura de protecția mea.

— Cred că vrei să spui că fagorii se vor bucura de protecția ta atâta vreme cât MyrdemInggala este regina Borlienului.

Cuvintele fură rostite de unul dintre vicarii lui Taynth Indredd, un bărbat slab, ale cărui oase erau înveșmântate într-un charfrul negru de lână. Din nou, încordarea inundă Curtea. Profitând de avantaj, vicarul continuă:

— Regina, cu bine cunoscuta ei afecțiune față de orice ființă vie, și tatăl ei, șeful războinic RantanOboral tatăl Maiestății Voastre de la care a luat palatul acum nici douăzeci de ani –, sunt cei care au pornit alianța degradantă cu ancipitalii, pe care tu ai menținut-o.

Guaddl Ulbobeg se ridică și se înclină în fața lui Taynth Indredd.

— Sire, nu sunt de acord cu turnura pe care a luat-o această întâlnire. Nu suntem aici s-o denigrăm pe regina Borlienului, ci să-i oferim ajutor regelui.

Însă JandolAnganol, parcă simțindu-se obosit, se așeză. Vicarul îl lovise în punctul sensibil: pretenția sa la tron era recentă, iar consoarta sa, fiica unui baron neînsemnat.

Cu o privire compătimitoare către stăpânul său, SartoriIrvrash se ridică în picioare, cu fața la oaspeții din Pannoval.

— În calitate de cancelar al Maiestății Sale, sunt uimit – este totuși o uimire diminuată oarecum de obișnuință – să descopăr asemenea prejudecăți, aș putea spune chiar ostilități, printre membrii măreţului Sfânt Imperiu Pannovalan. Eu, așa cum puteți înțelege, sunt ateu și, prin urmare, observ cu detașare absurditățile cultului vostru religios. Unde-i îndurarea pe care o predicați? Îl ajutați pe Maiestatea Sa încercând să subminați poziția reginei? Am ajuns la capătul vieții, dar îți spun, ilustre prinț Taynth Indredd, că îi urăsc pe fagori la fel de mult ca tine. Dar reprezintă un factor al vieții cu care trebuie să trăim, la fel cum voi, în Pannoval, trăiți cu ostilitățile permanente împotriva Sibornalului. Ați nimici toți sibornalezii așa cum vreți să nimiciți toți fagorii? Nu omorul în sine e greșit? Akhanaba al vostru nu

predică asta? Din moment ce vorbim sincer, o să vă spun că în Borlien se crede de multă vreme că, dacă Pannovalul n-ar fi angajat în luptele contra coloniștilor sibornalezi pe un front larg către nord, ne-ar invada pe noi în sud, așa cum încercați acum să ne dominați cu ideologiile voastre. De aceea, le suntem recunoscători sibornalezilor.

Când cancelarul se opri ca să discute cu JandolAnganol, ambasadorul sibornalez se ridică și rosti:

— Din moment ce națiunile progresiste din Sibornal primesc rareori altceva decât acuzații din partea Imperiului, aș dori să consemnez recunoștința mea plină de uimire pentru acest discurs.

Taynth Indredd ignoră intervenția sarcastică și i se adresă lui SartoriIrvrash:

— Ești atât de aproape de sfârșitul vieții, încât apreciezi greșit situația reală. Pannoval servește drept bastion între voi și incursiunile spre sud ale sibornalezilor războinici. Ca cercetător al istoriei autoproclamat, ar trebui să știi că aceiași sibornalezi nu încetează niciodată – generație după generație – să încerce să plece din mizerabilul lor continent nordic și să-l cucerească pe al nostru.

Indiferent dacă ultima afirmație era reală sau nu, pannovalanii se simțeau la fel de ofensați și de prezența sibornalezilor, și de a fagorilor din camera de consiliu. Dar până și Taynth Indredd știa că adevăratul bastion dintre Sibornal și Borlien era geografic: culmile ascuțite ale munților Quzint și marele coridor dintre Quzint și Mordriat numit Hazziz, care, în această perioadă, era un deșert pârjolitor.

JandolAnganol și SartoriIrvrash se sfătuiau. Cancelarul luă din nou cuvântul.

— Plăcuții noștri oaspeți aduc în discuție subiectul sibornalezilor războinici. Înainte de a continua cu sâcâielile și cu insultele, ar trebui să intrăm în miezul problemei. Stăpânul meu, regele JandolAnganol, a fost grav rănit în ultima vreme apărându-și regatul, atât de grav, încât viața i-a atârnat de un fir. Îl slăvește pe Akhanaba pentru salvarea sa, în timp ce eu slăvesc ierburile pe care chirurgul meu le-a aplicat pe rană. Am aici cauza rănii.

Îl chemă pe armurierul regal, un omuleț scund, cu mustață, îmbrăcat în piele, care șchiopătă până în centrul încăperii și

scoase o bilă de plumb, pe care o ținu între degetul mare și arătătorul mâinii înmănușate. Pe ton protocolar, anunță:

— Acesta este un glonț. A fost extras din piciorul Maiestății Sale cu un scalpel. A provocat o rană gravă. A fost tras dintr-o armă de artilerie de mână numită flintă.

— Mulțumesc, zise SartoriIrvrash, făcându-i semn că poate să plece. Recunoaștem că Sibornal este extrem de progresist. Flinta e o dovadă a progresului. Înțelegem că acum se produc flinte în Sibornal în număr mare și că există o descoperire mai târzie, pe nume pistol cu cremene, care va face un dezastru mai mare. Aș sfătui Sfântul Imperiu Pannovalan să dea dovadă de unitate în fața acestei schimbări. Vă asigur că inovația este mult mai de temut decât Unndreid Barosul în persoană. Trebuie să vă aduc la cunoștință că agenții noștri raportează că triburile care au invadat Cosgatt au fost dotate cu aceste arme nu direct de către Sibornal, așa cum ar fi de așteptat, ci dintr-o sursă sibornaleză din Matrassyl.

La auzul cuvintelor, privirile tuturor celor prezenți se îndreptară spre ambasadorul sibornalez. Din întâmplare, Io Pasharatid tocmai se răcorea cu o băutură cu gheață. Se opri cu paharul la jumătatea drumului spre gură, cu o expresie răvășită.

Soția lui, Dienu Pasharatid, stătea întinsă pe perne, lângă el. Se ridică îndată, o femeie înaltă și grațioasă, subțire, cu pielea ușor cenușie și înfățișare severă.

— Dacă voi, oameni de stat, vă întrebați de ce în țara mea sunteți numiți Continentul Sălbatic, nu căutați răspunsul mai departe de această minciună sfruntată. Pe cine s-ar putea da vina pentru un asemenea comerț cu arme? De ce nimeni, niciodată, n-are încredere în soțul meu?

SartoriIrvrash se trase de mustață astfel încât părea că zâmbește.

— De ce pomenești de soțul tău, doamnă Dienu? Nimeni altcineva n-a făcut-o. Eu nu.

JandolAnganol se ridică din nou.

— Doi dintre agenții noștri, dându-se drept membri ai tribului driaților, s-au dus într-un bazar și au cumpărat una dintre noile invenții. Propun o demonstrație a ceea ce poate face arma, astfel încât să nu mai aveți nicio îndoială că am intrat într-o nouă eră a războiului. Poate că atunci o să înțelegeți și nevoia mea de a păstra fagori în armată și în regat.

Adresându-se direct prințului pannovalan, continuă:

— Dacă rafinamentul vă va permite să tolerați prezența ancipitalilor în sală…

Diplomații înălțară capul și se uitară cu neliniște la rege, care bătu din palme. Un căpitan din suita sa se duse către un pasaj și dădu un ordin. Doi fagori cu coarnele tăiate intrară în cameră. Stătuseră nemișcați în umbră. Blana lor albă reflectă lumina la trecerea prin dreptul ferestrelor. Unul dintre ei purta o flintă. Se eliberă un culoar pe mijlocul sălii când o puse jos și se lăsă pe vine lângă ea s-o pregătească pentru tragere.

Arma de artilerie ușoară avea o țeavă de fier lungă de un metru și optzeci de centimetri și un pat din lemn lustruit. Atât țeava, cât și patul erau legate din loc în loc cu sârmă de argint. Aproape de gura țevii se afla un trepied rabatabil. Fagorul îndesă în mecanism praf de pușcă dintr-un corn pe care-l scoase de la brâu și folosi o vergea ca să bage pe țeavă o bilă rotundă de plumb. Se așeză și aprinse un fitil. Căpitanul fagorilor se apleca deasupra lui ca să aibă grijă să fie totul îndeplinit cum trebuie.

Între timp, al doilea fagor se dusese la celălalt capăt al sălii și se așezase lângă perete, atent la pregătirile ce aveau loc. Toți oamenii tolăniți pe perne eliberaseră repede un spațiu larg în jurul lui.

Primul fagor miji ochii de-a lungul țevii, folosind suportul ca să sprijine gura țevii. Fitilul sfârâi. Se auzi o explozie îngrozitoare și se înălță un nor de fum.

Celălalt fagor se clătină. O pată galbenă apăru în partea de sus a pieptului, unde se aflau intestinele. Spuse ceva, apucându-se de locul unde glonțul intrase în corp. Apoi căzu mort, prăbușindu-se pe podea cu o bufnitură.

Pe măsură ce fumul și mirosul umpleau sala de consiliu, diplomații începură să tușească. Îi cuprinse panica. Săriră în picioare, strângându-și charfrulurile în jurul lor, și fugiră spre ieșire. JandolAnganol și cancelarul său rămaseră singuri.

•

După demonstrația de putere de foc de dimineață, la care fusese spectator secret, regina se duse și se ascunse în apartamentul ei. Ura calculele pe care le presupunea politica. Știa că grupul din Pannoval, condus de odiosul prinț Taynth Indredd, nu-și ațintea replicile către Sibornal, deoarece se știa

că Sibornalul era un dușman permanent; relația, deși ostilă, era bine înțeleasă. JandolAnganol reprezenta ținta vorbelor lor, pentru că doreau să și-l apropie mai mult. În consecință, regina – care avea putere asupra lui – reprezenta și ea ținta lor.

MyrdemInggala luă prânzul cu doamnele ei. JandolAnganol, potrivit legilor politeții, lua masa cu oaspeții săi. Guaddl Ulbobeg se alese cu priviri mânioase din partea stăpânului său, pentru că se opri lângă rege și-i spuse cu voce joasă:

— Demonstrația ta a fost spectaculoasă, dar nu prea eficace. Pentru că armatele noastre din nord trebuie să lupte din ce în ce mai des împotriva trupelor sibornaleze înarmate chiar cu flinte. Cu toate acestea, arta fabricării lor se poate învăța, așa cum o să vezi mâine. Ai grijă, prietene, pentru că prințul o să-ți impună condiții grele!

După masa de prânz, din care abia gustase, regina plecă singură în apartamentul ei și se așeză la fereastra favorită, pe bancheta capitonată construită în jurul nișei sale. Se gândea la odiosul prinț Taynth Indredd, care semăna cu o broască. Știa că era înrudit cu la fel de dezgustătorul rege din Oldorando, Sayren Stund, a cărui nevastă era madișă. Cu siguranță, până și fagorii erau de preferat acestor capete încoronate și uneltirilor lor!

De la fereastră, se uită dincolo de grădină la bazinul căptușit cu dale în care înota. Pe partea cealaltă a bazinului se înălța un zid înalt, ascunzându-i frumusețea de ochi iscoditori, iar la poalele zidului, chiar deasupra nivelului apei, era un grilaj mic de fier. Grilajul acoperea fereastra unei temnițe. Acolo era închis tatăl lui JandolAnganol, regele detronat VarpalAnganol, încă de la scurtă vreme după căsătoria reginei. În bazin erau crapi aurii, vizibili din locul unde stătea. La fel ca ea, la fel ca VarpalAnganol, erau prizonieri aici.

Se auzi un ciocănit la ușă. O deschise un servitor, ca să anunțe că fratele reginei aștepta compania ei.

YeferalOboral stătea rezemat de balustrada balconului. Știau amândoi că JandolAnganol l-ar fi omorât demult dacă nu era regina.

Fratele ei nu era un bărbat chipeș; toată frumusețea din familie fusese dăruită, mai mult decât din belșug, lui MyrdemInggala. Avea trăsături uscățive și înfățișare posacă. Era curajos, ascultător, răbdător; altfel avea puține calități. Nu se purta niciodată bine, ca regele, de parcă voia să scoată în

evidență că n-avea intenția să facă vreo impresie în viață. Îl slujea totuși pe JandolAnganol fără să protesteze și era devotat surorii a cărei viață o prețuia mai mult decât pe a sa. Regina îl iubea pentru simplitatea lui.

— N-ai fost la întâlnire.

— Nu era pentru cei ca mine.

— A fost oribilă.

— Așa am auzit. Nu știu de ce-i supărat Io Pasharatid. De obicei e atât de glacial, ca un bloc de gheață de Lordryardry. Și totuși, gărzile spun că are o femeie în oraș – închipuie-ți! Dacă-i așa, își asumă un mare risc.

MyrdemInggala surâse.

— Detest felul în care se uită la mine. Dacă are o femeie, cu atât mai bine!

Izbucniră în râs. Pentru scurtă vreme, continuară să vorbească despre fleacuri plăcute. Tatăl lor, bătrânul baron, era în țară, plângându-se de arșiță, prea bătrân ca să fie socotit un pericol pentru stat. Se apucase de curând de pescuit, o preocupare liniștitoare.

Sună clopotul din curte. Se uitară jos și-l văzură pe JandolAnganol intrând în curte, urmat îndeaproape de un soldat din gardă care-i ținea deasupra capului o umbrelă de mătase roșie. Își chemă regina.

— Vrei să cobori, Cune? Am întrerupt discuțiile și oaspeții noștri ar trebui să-și descrețească frunțile în timpul pauzei. O să-i încânți mai mult decât aș reuși eu vreodată.

MyrdemInggala își părăsi fratele și i se alătură regelui sub umbrelă. El o luă de braț cu politețe protocolară. Regina se gândi că arăta obosit, deși țesătura umbrelei îi arunca pe obraji o roșeață febrilă.

— Ajungi la o înțelegere cu Pannovalul și Oldorando care să mai ușureze presiunea războiului? îl întrebă cu timiditate.

— Idolul știe la ce ajungem, răspunse el aspru. Trebuie să păstrăm relațiile bune cu afurisiții ăștia și să-i îmbunăm, altfel vor profita de slăbiciunea noastră temporară și ne vor invada. Sunt la fel de vicleni pe cât sunt de fățarnici.

Oftă.

— O să vină vremea când tu și cu mine o să mergem la vânătoare și-o să ne bucurăm iar de viață, ca altă dată, îl liniști ea, strângându-l de braț.

N-avea de gând să-l dojenească pentru că-și invitase oaspeții.

Fără să ia în seamă speranța ei pioasă, izbucni furios:

— SartoriIrvrash n-a dat dovadă de înțelepciune astăzi când și-a recunoscut ateismul. Trebuie să scap de el. Taynth îmi reproșează că am un cancelar care nu e membru al cultului religios.

— Prințul Taynth a vorbit și împotriva mea. O să scapi și de mine pentru că nu sunt pe placul lui?

Ochii ei aruncau fulgere de mânie în timp ce vorbea, deși încerca să păstreze buna dispoziție. Însă el răspunse posomorât:

— Tu știi, și scritina știe, că am cuferele goale. S-ar putea să fim împinși către multe lucruri pentru care n-avem nicio tragere de inimă.

Ea își smulse brusc mâna de pe brațul lui.

Vizitatorii, împreună cu servitorii și concubinele lor, erau adunați într-o curte verde, sub colonade. Prin fața lor erau purtate animale sălbatice; un grup de jongleri îi distrau cu giumbușlucurile lor mărunte. JandolAnganol își conduse regina printre oaspeți. MyrdemInggala observă cum se luminau chipurile bărbaților când le vorbea ea. „Trebuie să mai am o oarecare valoare pentru Jan”, gândi ea.

Un bătrân membru al tribului thribriatan, cu o braffista complicată pe cap, pășea fălos alături de doi goriloizi în lanțuri din specia Ceilalți. Creaturile atrăgeau privirile câtorva spectatori. Departe de habitatul lor arboricol, se purtau cu stângăcie. Semănau cel mai bine – era de părere unul dintre privitori – cu doi curteni beți.

Prințul Taynth Indredd stătea în picioare sub o marchiză galbenă, răcorit cu un evantai și fumând o veronikană în timp ce se uita la goriloizii care executau câteva trucuri modeste. Lângă el, râzând zgomotos de captivi, stătea în picioare o fată cu mișcări rigide, de vreo unsprezece ani și șase zecimi.

— Nu sunt nostimi? îl întrebă pe prinț. Sunt ca oamenii, în afară de blana aia.

Thribriatanul, auzind-o, își atinse braffista și i se adresă prințului:

— Vă place să vedeți cum îi pun să se bată între ei?

Amuzat, prințul luă râzând o monedă de argint și spuse:

— Primești asta dacă-i faci să se reguleze între ei.

Toată lumea izbucni în râs. Fata țipă de încântare.

— Unchiulețule, ce necuviincios ești! Chiar o s-o facă?

Politicos, thribriatanul răspunse:

— Fiarele astea n-au khmir ca oamenii. Numai o dată la fiecare zecime fac dragoste, se regulează. E mai ușor să-i pun să se bată.

Clătinând din cap și râzând, prințul păstră moneda. Când întoarse capul, MyrdemInggala îi șopti ceva. Mica lui însoțitoare se îndepărtă, plictisită dintr-odată. Era îmbrăcată ca un adult și avea obrajii fardați.

Îndată ce putu s-o facă în mod decent, regina îi lăsă să vorbească pe JandolAnganol și pe Taynth Indredd și traversă către fântână ca să stea de vorbă cu fata, care se uita bosumflată la apă.

— Te uiți după pești?

— Nu. Avem pești mult mai mari de-atât acasă, în Oldorando.

Arătă mărimea copilărește, folosindu-și mâinile.

— Înțeleg. Tocmai am vorbit cu tatăl tău, prințul.

Fata ridică pentru prima oară ochii către cea care-i punea întrebări, cu o expresie disprețuitoare. Chipul ei o uimi pe MyrdemInggala, atât de stranie era, cu ochi uriași, tiviți cu gene anormal de lungi, cu nasul ca un cioc de papagal mic. „Pe idol, e un copil pe jumătate madiș! Ce nostim! Trebuie să fiu drăguță cu ea”.

— Zyganki! Taynth, tatăl meu! Nu-i tatăl meu. Ce te-a făcut să crezi asta? E doar un văr îndepărtat prin alianță. Nu mi-ar plăcea să-mi fie tată – e prea gras.

Ca pentru a trece la un ton mai plăcut, fetița adăugă:

— E prima oară când mi s-a dat voie să plec departe de Oldorando fără tatăl meu. Femeile sunt cu mine, sigur, dar e tare plictisitor aici, nu-i așa? Tu locuiești aici?

Făcu ochii mici când se uită în sus la regină. O trăsătură a feței o făcea să pară în același timp drăgălașă și prostuță.

— Știi ce? Arăți chiar atrăgătoare pentru o persoană mai în vârstă.

Păstrând o expresie serioasă, regina spuse:

— Am un bazin drăguț, răcoros, ascuns vederii. Vrei să înoți? Ai voie?

Fata cugetă.

— Pot să fac ce-mi place, sigur, dar nu cred că înotul ar fi potrivit acum pentru o doamnă. La urma urmei, sunt prințesă.

Mereu trebuie să țin seama de asta.

— Adevărat? Te deranjează dacă-mi spui cum te cheamă?

— Zyganki, chiar e *primitiv* Borlienul! Credeam că toată lumea știe cum mă cheamă. Sunt prințesa Simoda Tal, iar tatăl meu e regele din Oldorando. Presupun c-ai auzit de Oldorando.

Regina pufni în râs. Părându-i rău pentru copilă, zise:

— Păi, dac-ai venit atâta drum din Oldorando, cred că meriți o baie.

— O să fac baie când am chef, mulțumesc, replică domnișoara.

•

Și domnișoara avu chef în dimineața următoare. Găsi drumul spre apartamentul reginei și o trezi. MyrdemInggala fu mai mult amuzată decât supărată. O sculă pe Tatro și coborâră cu Simoda Tal până la bazin, însoțite numai de servitoare care duceau prosoape și de o gardă fagoriană. Copila îi alungă pe fagori, zicând că o dezgustă.

O lumină rece se revărsa asupra orașului, însă apa era caldă de-a binelea. Cândva, pe vremea tatălui lui JandolAnganol, fuseseră aduse din munți care cu zăpadă și gheață pentru a răci bazinele, dar din motive de mână de lucru și de dezordini în triburile mordriaților se terminase cu asemenea lux.

Deși nicio fereastră în afară de a ei nu dădea spre bazin, regina înota întotdeauna într-un costum mulat care-i acoperea trupul. Simoda Tal nu avea asemenea rezerve. Își aruncă hainele și dezvălui un corp mic, robust, presărat cu fire de păr de culoare închisă, care ieșeau în evidență ca niște pini pe dealurile înzăpezite.

— O, te iubesc, ești așa frumoasă! exclamă fetița către regină, repezindu-se imediat ce rămase goală ca s-o îmbrățișeze.

MyrdemInggala nu reuși să răspundă nestingherită. Simțea ceva nepotrivit în îmbrățișare. Tatro țipă.

Fata înotă și se scufundă pe lângă regină, depărtându-și de mai multe ori picioarele în timp ce se juca în apă, ca și cum dorea s-o asigure pe MyrdemInggala că era pe deplin adultă acolo unde era cel mai important.

În același timp, SartoriIrvrash era trezit din somn din patul lui de către un funcționar al Curții. Gărzile raportaseră că ambasadorul sibornalez, Io Pasharatid, plecase călare pe zenel,

singur, o oră după amurgul lui Freyr.

— Și nevasta lui, Dienu?

— E încă în apartamentul ei, domnule. Mi s-a raportat că e indispusă.

— Indispusă? Ce înseamnă asta? Femeia e inteligentă. Nu pot spune că-mi place, dar e deșteaptă. Fir-ar să fie... Și sunt atâția neghiobi... Hei, ajută-mă să cobor din pat, te rog.

Trase pe umeri un halat și o trezi pe sclava care-i servise drept menajeră de la moartea soției lui. Îi admira pe sibornalezi. Estimase că în această perioadă a Anului Mare erau poate cincizeci de milioane de ființe umane care trăiau în șaptesprezece țări din Campannlat; aceste țări nu reușeau să cadă de acord unele cu altele.

Războaiele erau endemice. Imperii se ridicau și se prăbușeau. Nu domnea niciodată pacea.

În Sibornal, frigurosul Sibornal, lucrurile stăteau altfel. În cele șapte țări din Sibornal trăiau aproximativ douăzeci și cinci de milioane de oameni. Aceste șapte țări formau o alianță puternică. Campannlat era incomparabil mai bogat decât continentul nordic, și totuși disputele permanente între națiunile sale reprezentau dovada că nimic nu era desăvârșit – în afară de religii, care prosperau bazându-se pe disperare. De aceea, SartoriIrvrash ura slujba de cancelar. Îi disprețuia pe cei mai mulți dintre oamenii pentru care lucra.

Cancelarul mituise oameni și știa, așadar, că prințul Taynth Indredd adusese la palat o ladă cu arme – exact cele despre care se discutase cu o zi înainte. Erau în mod clar destinate să slujească drept factor în negocieri, dar rămânea de văzut care aveau să fie negocierile.

Nu era imposibil ca ambasadorul sibornalez să fi aflat și el vești despre lada cu flinte. Asta putea să-i explice plecarea grăbită. S-ar fi îndreptat spre nord, către Hazziz și către cele mai apropiate așezări sibornaleze. Trebuia adus înapoi.

SartoriIrvrash sorbi dintr-o cană cu ceai de foi-de-munte, adusă de sclavă, și se întoarse către funcționarul care aștepta.

— Am făcut ieri o descoperire fabuloasă cu privire la zeneli, care influențează istoria lumii; o descoperire remarcabilă. Dar cine-a ținut seama de ea?

Clătină din cap și continuă:

— Învățătura nu înseamnă nimic, intriga e totul. Așa că

trebuie să mă agit să prind un neghiob care călărește spre nord... Ce mai bătaie de cap! Așa. Cine-i călăreț bun și la îndemână? Unul în care pot avea încredere, dacă există așa ceva. Știu. Fratele reginei, YeferalOboral. Vrei să-l aduci la mine? Pregătit de drum.

Când apăru YeferalOboral, SartoriIrvrash explică situația.

— Adu-l înapoi pe nebunul de Pasharatid. Călărește repede și-o să-l prinzi din urmă. Spune-i... ceva. Stai să mă gândesc. Spune-i că regele s-a hotărât să nu-și ia niciun angajament față de Oldorando și de Pannoval. În schimb, vrea să semneze un tratat cu Sibornal. Sibornal are flotă. Spune-i că o să le oferim dreptul de a ancora în Ottassol.

— Ce să facă navele sibornaleze atât de departe de casă? întrebă YeferalOboral.

— Lasă-l pe el să se gândească la asta. Convinge-l doar să se întoarcă.

— De ce-l vrei înapoi?

SartoriIrvrash împreună strâns mâinile.

— E vinovat. De-aia a plecat atât de brusc ticălosul. Vreau să aflu exact ce-a făcut. Sibornalezii ăștia ascund mereu câte ceva în mânecă. Acum pleacă, te rog, fără alte întrebări.

YeferalOboral porni spre nord prin oraș, pe străzile care erau deja pline de oameni ce ieșiseră cu treburi dis-de-dimineață, și peste câmpurile de dincolo. Călărea constant, mânându-și zenelul când la trap, când la pas.

Ajunse la un pod peste Mar, unde râul se vărsa în Takissa. Acolo se înălța o mică fortificație care păzea podul. Se opri și schimbă zenelul cu unul odihnit.

După încă o oră, când arșița începea să se întețească, se opri lângă un pârâu și bău apă. Pe mal erau urme proaspete de potcoave de zenel, care spera să fie ale animalului lui Pasharatid.

YeferalOboral își continuă drumul spre nord. Ținutul deveni mai puțin fertil. Locuitorii erau rari. Bătea vântul, uscându-i gâtul și pielea.

Bolovani uriași erau presărați peste tot. Cu vreun secol înainte, regiunea fusese căutată de sihaștri, care construiseră mici locașuri de cult alături sau chiar pe bolovani. Se mai zăreau unu sau doi bătrâni, dar arșița intensă îi alungase pe cei mai mulți dintre ei. Fagorii lucrau petice de pământ pe sub blocurile

de piatră; fluturi strălucitori le fâlfâiau în jurul picioarelor.
În spatele unui bolovan, Io Pasharatid își aștepta urmăritorul. Zenelul era istovit. Pasharatid se aștepta să fie capturat și fu surprins la apropierea unui călăreț singuratic. Neghiobia celor din Campannlat nu avea limite.
Încărcă flinta, o așeză pe poziție și așteptă momentul potrivit s-o aprindă. Urmăritorul se apropia încet, călărind printre bolovani fără nicio grijă.
Pasharatid aprinse fitilul, fixă pe umăr patul armei, miji ochii și ținti. Detesta să folosească armele astea monstruoase. Erau pentru barbari.
Nu orice foc avea succes. Acesta însă avu. Se auzi o explozie asurzitoare și glonțul zbură către țintă. YeferalOboral fu doborât de pe animal cu o gaură în piept. Se târî la umbra unui bolovan și muri.
Ambasadorul sibornalez prinse zenelul și-și continuă călătoria către nord.

•

Trebuie spus că la Curtea regelui JandolAnganol nu existau bogății care să rivalizeze cu bogățiile de la Curțile prietenoase lui din Oldorando și din orașul Pannoval. Aceste centre de civilizație mai favorizate adunaseră comori de toate felurile; cărturarii erau protejați și chiar religia – deși asta era mai adevărat cu privire la Pannoval – încuraja învățătura și artele într-o oarecare măsură. Dar Pannoval avea avantajul unei dinastii domnitoare care, stimulând o religie adeptă a prozelitismului, se îndreptase către stabilitate.
Aproape în fiecare săptămână, corăbiile descărcau în portul Matrassyl mirodenii, leacuri, piei, colți de animale, lapislazuli, lemn parfumat și păsări rare. Însă prea puține dintre comori ajungeau la palat. Pentru că JandolAnganol era un rege parvenit, în ochii lumii și probabil în propriii săi ochi. Se mândrea cu domnia luminată a bunicului său, dar adevărul era că bunicul nu fusese cu mult mai bun decât un războinic de succes – unul dintre cei mulți care-și disputau teritoriul borlienez – care avusese inspirația să înroleze fagori sub comandă umană și astfel să-și subjuge inamicii.
Însă nu fuseseră uciși toți dușmanii. Una dintre cele mai izbitoare „reforme” ale domniei tatălui lui JandolAnganol fusese numirea unui parlament, a unei scritine care reprezenta poporul

și-l sfătuia pe rege. Se baza pe un vechi model din Oldorando. VarpalAnganol alcătuise scritina din două categorii de bărbați: conducătorii breslelor, cum ar fi Breasla Fierarilor, care avea în mod tradițional putere în țară, și șefii războinici înfrânți sau familiile lor, dându-le astfel șansa să-și exprime nemulțumirile, iar lui oferindu-i o metodă de a le domoli mânia. Multe dintre mărfurile descărcate la Matrassyl erau destinate plății acestor nemulțumiți.

Când tânărul JandolAnganol își detronase și întemnițase tatăl, încercase să desființeze scritina, dar parlamentul refuzase măsura aceea. Se întrunise cu regularitate și continuase să-l hărțuiască pe rege și să-și îmbogățească propriii membri. Conducătorul său, BudadRembitim, era și primarul Matrassylului.

Scritina convocă o ședință extraordinară. Avea să ceară cu siguranță o nouă încercare de a supune Randonanul și o apărare mai puternică împotriva triburilor războinice ale mordriaților, care nu se aflau la mai mult de două-trei zile de galop de casele lor. Regele trebuia să răspundă și să se angajeze la o linie clară de acțiune.

Regele se prezentă în fața scritinei în după-amiaza aceea, când distinșii vizitatori își făceau siesta. Își lăsă acasă fagorul și se trânti pe tron într-o tăcere sumbră.

După greutățile dimineții, încă un rând de greutăți. Privirea i se roti prin încăperea consiliului de parcă le căuta.

Câțiva membri ai vechilor familii se ridicară să vorbească. Cei mai mulți dintre ei insistau asupra unei teme noi și asupra uneia deja cunoscute: vistieria era goală. Cea nouă era raportul supărător din Războaiele Apusene potrivit căruia fusese jefuit orașul de frontieră Keevasien. Unități militare randonaneze traversaseră râul Kacol și năvăliseră în oraș.

Invazia duse la acuzația că generalul Hanra TolramKetinet era prea tânăr, prea nepriceput ca să comande o armată. Fiecare plângere era o critică adusă regelui. JandolAnganol ascultă nerăbdător, bătând darabana cu degetele pe brațul tronului. Își amintea de zilele mizerabile ale copilăriei, după moartea mamei sale. Tatăl lui îl bătuse și-l neglijase. Se ascunsese prin pivnițe de servitorii tatălui și își jurase că, atunci când avea să crească, nu va lăsa pe nimeni să stea în calea fericirii sale.

După ce fusese rănit în Cosgatt, după ce reușise să-și

găsească drumul înapoi în Capitală, zăcuse într-o stare de slăbiciune care-i readusese în minte trecutul pe care voise să-l alunge. Era din nou neputincios. Atunci observase că tânărul și chipeșul căpitan TolramKetinet îi zâmbea lui MyrdemInggala și primea un alt zâmbet drept răspuns.

Îndată ce reușise să se ridice din pat, îl avansase pe TolramKetinet la gradul de general și-l trimisese să lupte în Vest. Unii dintre membrii scritinei considerau – și pe bună dreptate – că fiii lor ar fi meritat mult mai mult avansarea. Fiecare eșec suferit în junglele aspre din Vest le întărea convingerea și mânia împotriva regelui, care știa că avea nevoie foarte curând de o victorie, indiferent în ce fel. Pentru asta, era silit să se întoarcă spre Pannoval.

În dimineața următoare, înainte de reîntâlnirea oficială cu diplomații, JandolAnganol se duse devreme să-l vadă pe prințul Taynth Indredd în apartamentul lui. Îl lăsă pe Yuli afară, unde se așeză confortabil, întinzându-se pe jos ca un câine. Asta era concesia regelui față de un om care-i displăcea.

Prințul Taynth Indredd își lua micul dejun, un păstrăv-de-grotă gătit în făină de ovăz, servit cu fructe tropicale. Ascultă, dând din cap în semn de încuviințare, ceea ce avea de spus JandolAnganol.

Remarcă, în aparență fără nicio legătură:

— Am auzit că fiul tău a dispărut.

— Lui Robay îi place în deșert. Clima i se potrivește. Pleacă deseori și lipsește săptămâni la rând.

— Nu-i pregătirea potrivită pentru un rege. Regii trebuie educați. RobaydayAnganol ar trebui să petreacă timp la o mănăstire, la fel ca tine. În schimb, s-a alăturat protognosticilor, așa am auzit.

— Pot să am grijă de fiul meu. N-am nevoie de sfaturi.

— Mănăstirea e bună. Te învață că există lucruri pe care trebuie să le faci chiar dacă nu-ți plac. Se întrevăd lucruri rele în viitor. Pannoval a supraviețuit iernilor lungi. Verile lungi sunt mai dificile… Deuteroscopiștii și astronomii mei raportează necazuri în viitor. Sigur, e meseria lor, ai putea spune.

Se opri, aprinse o veronikană și dădu un spectacol întreg, expirând fumul cu senzualitate, alungând norul cu gesturi languroase.

— Da, vechile religii ale Pannovalului au spus adevărul când

au avertizat că relele vin din cer. Originea lui Akhanaba este o piatră. Știai asta?

Se ridică și păși legănat până la fereastră, unde se urcă pe pervaz și se uită afară. Dosul lui mare era îndreptat în direcția lui JandolAnganol.

Regele nu scoase niciun cuvânt, așteptând ca Taynth Indredd să vorbească primul.

— Deuteroscopiștii spun că Helliconia și soarele nostru, Batalix, sunt atrași mai aproape de Freyr cu fiecare An Mic. În următoarele câteva generații – optzeci și trei de ani, ca să fiu exact – ne apropiem și mai mult. După asta, dacă geometria celestă se dovedește corectă, iar o să ne îndepărtăm încet. Așa că următoarele generații sunt cele puse la încercare. Avantajele se vor muta tot mai mult către continentele polare Hespagorat și Sibornal. Pentru noi, la tropice, condițiile vor deveni din ce în ce mai rele.

— Borlien poate supraviețui. E mai răcoare de-a lungul coastei de sud. Ottassol e un oraș răcoros sub pământ, foarte asemănător cu Pannovalul.

Taynth Indredd își întoarse fața de broască peste umăr, ca să-l privească atent pe rege.

— Există un plan, vezi tu, vere... Știu că nu prea mă iubești, dar aș prefera să auzi asta de la mine decât de la prietenul tău, bătrânul meu consilier sacru, Guaddl Ulbobeg. Borlienul o să se descurce în punctul de apropiere maximă. La fel și Pannovalul, adăpostit între munți. Oldorando va suferi cel mai mult. Atât țara ta, cât și a mea au interesul ca Oldorando să rămână intact, să nu cadă în mâinile barbarilor. Crezi că ai putea găzdui Curtea din Oldorando, pe Sayren Stund și ai lui, în Ottassol?

Întrebarea era atât de surprinzătoare, încât JandolAnganol rămase, de data asta, fără cuvinte.

— Asta ar trebui să decidă succesorul meu...

Prințul din Pannoval schimbă tonul și subiectul.

— Vere, inspiră aer curat la fereastră, împreună cu mine. Uite, acolo jos e protejata mea, Simoda Tal, unsprezece ani și jumătate, fiica dinastiei din Oldorando, cu ascendența urcând până la lorzii Den care au domnit în Vechiul Embruddock, în vremurile reci.

Fata, crezându-se neobservată, țopăia în curte și își usca părul răsucind prosopul în jurul capului.

— De ce-a venit cu tine, Taynth?
— Pentru că am vrut s-o vezi. O fată simpatică, nu crezi?
— Destul de atrăgătoare.
— Tânără, adevărat, dar, după anumite semne, cu o fire foarte lascivă.
JandolAnganol simți că i se întinde o capcană. Se îndepărtă de fereastră și începu să se plimbe prin încăpere. Taynth se întoarse și se așeză comod pe marginea ferestrei, dând fumul afară.
— Vere, dorim ca statele membre al Sfântului Imperiu Pannovalan să fie cât mai unite. Trebuie să ne protejăm împotriva vremurilor grele – nu numai acum, ci și pe viitor, în Pannoval am avut întotdeauna darul prevederii al lui Akhanaba. De aceea dorim să te căsătorești cu această prințesă tânără și drăguță, Simoda Tal.
JandolAnganol se îngălbeni la față și abia putu replica:
— Știi că sunt deja însurat… și cu cine…
— Înfruntă câteva lucruri neplăcute, vere. Actuala regină e fiica unui brigand. Nu este o partidă potrivită pentru tine. Căsătoria te înjosește pe tine și țara ta, care cere un statut mai bun. În schimb, căsătorit cu Simoda Tal, vei avea o forță demnă de luat în seamă.
— Nu se poate. În orice caz, mama acelei fete e madișă, nu-i așa?
Taynth Indredd ridică din umeri.
— Sunt madișii mai răi decât fagorii pe care-i îndrăgești atât? Ascultă, vere, vrem ca această căsătorie să aibă loc în liniște. Fără ostilitate, numai ajutor reciproc. Peste optzeci și trei de ani, Oldorando va fi în flăcări de la un capăt la altul, cu temperaturi de aproape șaizeci și cinci de grade, potrivit calculelor. Oldorandanii vor fi obligați să se mute spre sud. Încheie acum o căsătorie politică și vor fi în puterea ta. Vor fi rudele sărace care cerșesc la ușa ta. Tot Borlien-Oldorando va fi al tău sau cel puțin al nepotului tău. E o șansă care nu trebuie ratată. Acum hai să mâncăm niște fructe. Squaanejele sunt excelente.
— Nu se poate.
— Se poate. Venerabilul C’Sarr e pregătit să anuleze actuala ta căsătorie printr-un act special.
JandolAnganol ridică o mână ca pentru a-l lovi pe prinț, dar se opri și rosti:

— Actuala mea căsătorie este căsătoria mea trecută și cea viitoare. Dacă am nevoie de această căsătorie dinastică, o să-l însor pe Robayday cu Simoda. Ar fi o partidă egală.

Prințul se aplecă înainte și îndreptă un deget spre JandolAnganol.

— Cu siguranță nu. Uită de o asemenea sugestie. Băiatul ăla e nebun. Bunica lui a fost Shannana cea sălbatică.

Ochii Vulturului scânteiară.

— Nu-i nebun. Doar un pic necugetat.

— Ar fi trebuit să intre la o mănăstire, ca tine și ca mine. Religia trebuie să-ți spună că fiului tău nu-i este permis să pețească. Tu trebuie să faci sacrificiul, dacă preferi să-l consideri astfel. O să fii răsplătit pentru orice pierdere prin ajutorul nostru considerabil. Când o să avem consimțământul tău, o să-ți oferim un cufăr plin cu noile arme, împreună cu toată muniția necesară. Vor urma și mai multe cufere. Poți să antrenezi pușcași pentru a-i folosi împotriva lui Darvlish Țestosul și a triburilor din Randonan. Vei beneficia de toate avantajele.

— Și ce va câștiga Pannovalul? întrebă cu amărăciune JandolAnganol.

— Stabilitate, vere, stabilitate. În instabila perioadă următoare. Sibornalezii n-o să piardă din putere pe măsură ce se apropie Freyr.

Ciuguli dintr-un squaanej violaceu.

JandolAnganol stătea încremenit, evitând să-l privească pe prinț.

— Sunt deja căsătorit cu o femeie pe care o iubesc. N-o să mă despart de MyrdemInggala.

Prințul izbucni în râs.

— Iubire! Zyganki, cum ar spune Simoda Tal! Regii nu-și pot permite să gândească în asemenea termeni. Trebuie să-ți pui țara pe primul loc. De dragul Borlienului, însoară-te cu Simoda Tal, unifică, stabilizează…

— Și dacă refuz?

Fără să se grăbească, Taynth Indredd alese din fructieră încă un squaanej.

— În acest caz, o să fii înlăturat de pe câmpul de joc, nu?

JandolAnganol îl lovi peste mână și-i aruncă fructul din mână. Acesta se rostogoli pe podea și se opri lângă perete.

— Am convingerile mele religioase. Ar fi împotriva lor dacă aș

îndepărta-o pe regină. Și unii dintre membrii Cultului tău religios m-ar susține.

— Nu te gândești la bietul Ulbobeg?

Deși prințului îi tremura mâna, se aplecă și alese încă un fruct.

— Mai întâi, găsește un pretext s-o trimiți undeva în afara palatului. Trimite-o pe coastă. Apoi gândește-te la toate avantajele care vor apărea dacă vei face așa cum dorim noi. Trebuie să mă întorc în Pannoval la sfârșitul săptămânii, cu vestea că vei face căsătoria dinastică pe care C'Sarrul însuși o va binecuvânta.

•

Ziua continuă dificil pentru JandolAnganol. În timpul întâlnirii de dimineață, în timp ce Taynth Indredd stătea tăcut pe tronul lui de broască, Guaddl Ulbobeg prezentă planul pentru noua căsătorie, de data asta în termeni diplomatici. Când totul se va fi terminat, vor apărea beneficiile. Marele C'Sarr Kilandar al IX-lea, Părintele Suprem al Cultului lui Akhanaba, avea să aprobe atât un act de divorț, cât și unul de căsătorie.

În mod înțelept, nu se spuse nimic despre avantajele care s-ar fi putut acumula sau nu în optzeci și trei de ani. Cea mai mare parte a diplomației era preocupată să treacă de următorii cinci ani.

Casa regală dădu un dejun pentru oaspeți, peste care prezidă regina MyrdemInggala, cu regele așezat lângă ea fără să mănânce și micul fagor stând în spatele lui. Erau prezenți și membri de rang înalt ai scritinei borlieneze.

Se consumară din belșug cocor fript, pește, porc și lebădă.

După banchet, prințul Taynth Indredd, pretextând că se revanșează pentru ospăț, își puse garda de corp să facă o demonstrație a capacităților noilor arme. Trei lei-de-munte fură aduși în lanțuri într-una dintre curțile interioare și trimiși pe lumea cealaltă.

În timp ce fumul încă se risipea, flintele îi fură dăruite lui JandolAnganol. Fură prezentate aproape cu dispreț, ca și cum acordul lui privind cererile Pannovalului era de la sine înțeles.

Motivul pentru demonstrație era limpede. Scritina avea să ceară ca regele să obțină mai multe arme din Pannoval ca să lupte în diferitele războaie. Iar Pannovalul avea să le furnizeze, însă cu un preț.

Nici nu se termină bine ceremonia, că doi negustori intrară în palat, aducând legat pe spinarea unui kaidav bătrân un trup învelit în pânză de sac. Cadavrul lui YeferalOboral se rostogoli afară, cu o parte din piept și umăr sfărâmate.

Un rege chinuit intră în apartamentul cancelarului său în seara aceea. Batalix apunea printre nenumărate fuioare de nori, pe care străluceau cu întreruperi razele lui Freyr. Văpaia caldă a apusului lumina colțurile întunecoase ale încăperii.

SartoriIrvrash se ridică de la masa lungă și încărcată la care stătea și se înclină în fața regelui. Lucra de zor la cartea *Alfabetul istoriei și al naturii*. Peste tot erau împrăștiate surse antice și relatări moderne, asupra cărora privirea regelui se opri nepăsătoare.

— Ce hotărâre ar trebui să-i comunic lui Taynth Indredd? întrebă regele.

— Pot să vorbesc deschis, Maiestatea Voastră?

— Vorbește.

Regele se trânti la nimereală pe un scaun, iar fagorul se duse în spatele lui, ca pentru a evita privirea lui SartoriIrvrash.

Cancelarul își lăsă privirea în jos, așa că regele vedea numai creștetul chel.

— Principala datorie a Maiestății Sale nu e față de sine însuși, ci față de țară. Așa spune străvechea Lege a Regilor. Planul Pannovalului de a întări bunele relații cu Oldorando printr-o căsătorie dinastică este realist. Tronul Maiestății Voastre va fi mai sigur, drepturile asupra lui mai puțin îndoielnice. O să garanteze că în viitor ne putem adresa Pannovalului pentru ajutor. Mă gândesc în special la ajutor sub formă de grâne și arme. Au câmpii întinse în nordul lor mai temperat, către marea Pannovalului. Anul acesta avem recoltă proastă, dar va fi și mai proastă pe măsură ce sporește arșița. Apoi se presupune că armurierul nostru regal poate să imite flintele sibornaleze. Ca urmare, toate argumentele sunt în favoarea căsătoriei cu Simoda Tal din Oldorando, în ciuda puținilor ei ani – toate în afară de unul. Regina MyrdemInggala. Actuala noastră regină este o femeie bună și cucernică, iar dragostea vă unește. Dacă renunțați la iubire, veți suferi.

— Poate o să reușesc să o iubesc pe Simoda Tal.

— Poate că da, Maiestatea Voastră.

SartoriIrvrash se întoarse să se uite la apusul sorilor pe

fereastra lui mică.

— Dar odată cu acea dragoste va merge și umbra amară a urii. N-o să mai găsiți niciodată o femeie ca regina; în caz contrar, acea femeie nu va purta numele Simoda Tal.

— Dragostea n-are importanță, vorbi JandolAnganol făcând câțiva pași. Supraviețuirea e mai importantă. Așa spune prințul. Poate că are dreptate. În orice caz, ce mă sfătuiești? Să accept sau nu toate astea?

Cancelarul se trase de mustață.

— Problema fagorilor e o altă sâcâială. A adus-o prințul în discuție dimineață?

— N-a mai scos niciun cuvânt pe tema asta.

— O va face. Oamenii în numele cărora vorbește o s-o facă. De îndată ce se încheie o înțelegere.

— Așadar, sfatul tău, cancelare? Ar trebui să spun da Pannovalului, sau nu?

Cancelarul privi asupra talmeș-balmeșului de hârtii de pe masă și se așeză pe banchetă. În mână îi flutura un pergament, scoțând un foșnet ca de frunze uscate.

— Mă solicitați, sire, într-o problemă crucială, o problemă în care dorințele inimii intră în conflict cu cerințele statului. Nu eu sunt în măsură să spun da sau nu… Nu-i o chestiune religioasă, pentru care e mai bine să vă sfătuiți cu vicarul?

JandolAnganol izbi cu pumnul în masă.

— Toate chestiunile sunt religioase, dar în această problemă anume trebuie să mă adresez cancelarului. Faptul că o venerezi pe actuala regină este o calitate pentru care te respect, Rushven. Cu toate acestea, lasă deoparte prețuirea și oferă-mi judecata ta. Ar trebui s-o dau deoparte și să închei această căsătorie dinastică, pentru a asigura viitorul țării noastre? Răspunde.

Cancelarul știa prea bine că nu trebuia să fie responsabil pentru decizia regelui. Altfel, avea să devină mai târziu țap ispășitor; cunoștea dispoziția schimbătoare a regelui, se temea de accesele lui de furie. Vedea multe argumente în favoarea coaliției dintre Borlien și Oldorando; pacea dintre cei doi vecini ostili în mod tradițional i-ar fi avantajat pe toți; acea uniune, dacă era manevrată cu înțelepciune – așa cum ar putea-o manevra el –, ar fi fost un bastion împotriva Pannovalului și a presiunilor venite dinspre continentul nordic Sibornal.

Pe de altă parte, era la fel de loial reginei pe cât era de loial regelui. În felul lui egocentric, o iubea pe MyrdemInggala ca pe o fiică, în special de când soția lui fusese ucisă în împrejurări atât de oribile. Avea frumusețea ei în fața ochilor în fiecare zi, ca să-i încălzească bătrâna inimă de cărturar. Nu trebuia decât să ridice un deget, să afirme cu tărie: „Trebuie să rămâi alături de femeia pe care o iubești, aceasta este cea mai măreață alianță pe care o poți face...”, dar, aruncând pe furiș o privire către chipul înnegurat al regelui, curajul îl părăsi. Avea de apărat marele lui proiect de-o viață, cartea.

Întrebarea era prea amplă pentru ca oricine altcineva în afară de rege să răspundă la ea.

— Dacă se agită prea mult, Maiestatea Sa va avea o sângerare nazală. Vă rog, beți niște vin...

— Pe idol, ești tot ce poate fi mai rău! Nu mă ajuți deloc!

Bătrânul se gheboșă și mai mult și clătină din cap.

— În calitate de sfetnic, datoria mea într-o chestiune personală atât de dificilă este să formulez problema limpede pentru Maiestatea Sa. Dumneavoastră trebuie să decideți care este cea mai bună soluție, Maiestate, pentru că numai dumneavoastră trebuie să trăiți cu această decizie. Problema cu care vă confruntați poate fi privită în două feluri.

JandolAnganol porni spre ușă, apoi se opri și îl țintui pe bătrân cu privirea.

— De ce trebuie să sufăr? De ce nu pot fi regii scutiți de soarta obișnuită? Dacă accept ceea ce mi s-a propus, o să fiu un om virtuos sau unul detestabil?

— Numai dumneavoastră veți ști, sire.

— Nu-ți pasă deloc de mine sau de regat, ci numai de mizerabilul ăla de trecut mort la care lucrezi toată ziua.

Cancelarul își prinse între genunchi mâinile tremurânde.

— Se poate să ne pese, Maiestate, și totuși să fim incapabili să facem ceva. Vă atrag atenția că problema cu care ne confruntăm este rezultatul climei care se înrăutățește. Se întâmplă să studiez chiar acum o cronică veche a unui alt rege, pe nume AozroOnden, care a fost lord al unui Oldorando foarte diferit cu aproape patru secole în urmă. Cronica se referă la masacrarea de către AozroOnden a doi frați care domniseră împreună asupra lumii cunoscute.

— Cunosc legenda. Ce-i cu ea? Ameninț să omor pe cineva în

acest moment?

— Această poveste frumoasă, introdusă într-o relatare istorică, este tipică pentru gândirea acelor vremuri primitive. Poate că nu trebuie să luăm povestea literal. Este alegoria responsabilității omului pentru moartea celor două anotimpuri bune, reprezentate ca doi oameni buni, și pentru faptul că au provocat iernile reci și verile arzătoare care ne năpăstuiesc acum. Suferim toți de această vină primordială. Nu puteți acționa fără să vă simțiți vinovat. Asta-i tot ce spun.

Regele lăsă să-i scape un mârâit.

— Bătrân șoarece de bibliotecă, dragostea mă sfâșie, nu vinovăția!

Ieși trântind ușa în urma lui. N-avea de gând să recunoască față de cancelar că se simțea vinovat. O iubea pe regină; și totuși, o dispoziție perversă îl făcea să tânjească să fie liber, iar faptul că-și dădea seama de asta era o adevărată tortură.

Ea era regina reginelor. Tot Borlienul o iubea, în aceeași măsură în care nu-l iubea pe el. Mai mult, știa că ea merita această dragoste. Poate că MyrdemInggala socotise prea de la sine înțeles că el o iubea… Poate că avea prea multă putere asupra lui…

Și trupul ei, copt ca un snop de grâu, valurile moi ale părului, coapsele, privirea orbitoare, zâmbetul… Dar cum ar fi să pătrundă în trupul pubescent al acelei înfumurate prințese pe jumătate madiș? Ceva cu totul diferit…

Gândurile întortocheate, șerpuind când într-o parte, când într-alta, erau înlănțuite în labirintul palatului. Acesta crescuse fără niciun plan prestabilit. Curțile se umpluseră de clădiri, iar camerele servitorilor fuseseră improvizate din ruine. Măreția și sordidul stăteau alături. Privilegiații care locuiau aici, deasupra orașului, sufereau aproape la fel de multe neajunsuri ca locuitorii orașului.

Un semn al neajunsurilor consta în profilul grotesc al acoperișurilor ce se contura, acum vizibil pe norul tot mai întunecat de deasupra. Aerul din vale se întindea sufocant peste oraș, ca o pisică tolănită peste un șoarece muribund. Pânze de corabie, aripi de moară din lemn și moriști de aramă fuseseră cocoțate cât mai sus pe coșuri de aerisire, pentru a trage aer proaspăt până la cei care sufereau dedesubt în camere. Această orchestră de semnale în căutarea alinării scârțâia deasupra

capului regelui în timp ce se plimba prin labirintul său. Se uită în sus o dată, atras parcă de un refren al damnării.

Nu era nimeni altcineva în jur, în afară de santinele. Stăteau la fiecare cotitură, iar cele mai multe erau fagori. Purtători de arme, în marș sau înțepeniți în post, ar fi putut fi singurii posesori ai castelului și ai secretelor sale.

JandolAnganol îi salută absent în timp ce trecea prin umbrele tot mai dese. Exista o singură persoană căreia îi putea cere sfaturi. Puteau fi sfaturi abominabile, dar aveau să-i fie date. Omul care le dădea era el însuși unul dintre secretele castelului. Tatăl lui.

Pe măsură ce se apropia de mijlocul palatului, locul unde era închis bătrânul, tot mai multe santinele încremeneau la sosirea regelui, ca și cum, printr-o însușire puternică a regalității, le putea împietri cu prezența. Din ungherele zidurilor de piatră zburau lilieci, găini îi alergau printre picioare; dar locul era ciudat de tăcut, întețind dilema regelui.

Se îndreptă către o scară din spate protejată de o ușă roasă. Acolo se afla un fagor; înalta castă militară din care făcea parte era indicată de faptul că își păstrase coarnele.

— Vreau să intru.

Fără o vorbă, fagorul scoase o cheie și descuie ușa, apoi o împinse cu piciorul ca să se deschidă larg. Domnea o penumbră deasă, care se îndesea și mai mult pe măsură ce scara se curba în jos. La picioarele ei era o anticameră unde stătea încă un paznic în fața altei uși închise. Și aceasta fu deschisă în fața regelui.

JandolAnganol intră în camerele umede rezervate tatălui său.

Cu toată preocuparea de sine, simți răcoarea și umezeala zidurilor și îl cuprinse remușcarea.

VarpalAnganol stătea în ultima dintre cele trei camere, înfășurat într-o pătură, cu ochii ațintiți la un foc de bușteni fumegând într-un șemineu. Un grilaj, sus pe un perete, lăsa să intre ultimele raze de soare ale zilei. Bătrânul înălță ochii, clipind, și plescăi din buze, ca pentru a-și umezi gura, dar nu scoase niciun cuvânt.

— Tată… Eu sunt. N-ai nicio lampă?

— Încercam doar să calculez în ce an suntem.

— 381, iarna.

Trecuseră câteva săptămâni de când nu-și mai văzuse tatăl.

Îmbătrânise vizibil și curând avea să devină una cu strigoii.

Se ridică în picioare sprijinindu-se de un braț al scaunului.

— Vrei să stai jos, băiete? Nu-i decât un fotoliu. Locul ăsta nu-i prea bine mobilat. O să-mi facă bine să stau o vreme în picioare.

— Ia loc, tată. Vreau să stau de vorbă cu tine.

— Ți-au găsit fiul… cum îl cheamă? Roba? L-au găsit pe Roba?

— E nebun, chiar și străinii știu.

— Vezi tu, în copilărie îi plăcea deșertul. I-am dus acolo pe el și pe maică-sa. Cerul vast…

— Tată, mă gândesc să divorțez de Cune. Din rațiuni de stat.

— O, bine, ai putea s-o închizi cu mine. Îmi place Cune, drăguță femeie. Sigur, o să avem nevoie de încă un scaun…

— Tată, am nevoie de un sfat. Vreau să-ți vorbesc.

Bătrânul se așează pe fotoliu. JandolAnganol traversă încăperea până în fața lui și se lăsă pe vine cu fața la el și cu spatele la focul domol.

— Vreau să te întreb despre… dragoste, orice-ar fi ea. Mă urmărești? Toată lumea trebuie să iubească. Cei mai de sus și cei mai de jos. Îl iubesc pe Atotputernicul Akhanaba și-mi îndeplinesc ritualul de venerație în fiecare zi; sunt unul dintre reprezentanții săi aici pe pământ. O iubesc și pe MyrdemInggala, mai presus de toate femeile care au respirat vreodată. Știi că am ucis bărbați care o priveau pofticios.

— Ești un bun spadasin, asta n-am negat niciodată.

Bătrânul chicoti.

— N-a zis un poet că Dragostea seamănă cu Moartea? Îl iubesc pe Akhanaba și o iubesc pe Cune, da. Și totuși, iubirea – mă întreb deseori – nu ascunde și ură? Ar trebui? Toți oamenii sunt la fel ca mine?

Bătrânul nu răspunse.

— Când eram copil, ce mă mai băteai! Mă pedepseai închizându-mă undeva. Odată m-ai încuiat chiar aici, în celula asta, îți amintești? Și totuși te iubeam, te iubeam orbește. Fatala dragoste inocentă a unui băiat pentru tatăl lui. Cum se face că nu pot iubi pe nimeni altcineva fără ca otrava urii să se strecoare și ea?

Bătrânul se foise pe scaun în timp ce vorbise fiul lui, ca și cum suferea de mâncărime.

— Nu se termină niciodată, zise. N-are niciun capăt… nu ne putem da seama unde se încheie o emoție și unde începe

următoarea. Necazul tău nu e ura, ci vinovăția. Asta-i ceea ce simți… vină, Jan. O simt și eu, toți oamenii o simt. E o nefericire moștenită, crescută în oase, pentru care Akha ne pedepsește cu frig și arșiță. Femeile nu par să simtă la fel ca bărbații. Bărbații controlează femeile, dar cine să-i controleze pe bărbați? Ura nu-i deloc rea. Îmi place ura, am savurat-o mereu. Îți ține de cald noaptea… Ascultă, când eram tânăr, uram aproape pe toată lumea. Te uram pe tine, pentru că nu făceai ce ți se spunea. Dar vina… vina e altă treabă, vina te face nefericit. Ura te înveselește, te face să uiți de vină.

— Și dragostea?

Bătrânul oftă, răspândindu-și răsuflarea urât mirositoare în atmosfera jilavă. Era atât de întuneric, încât fiul lui nu-i vedea fața, ci doar o pată neagră.

— Câinii își iubesc stăpânii, de asta sunt sigur. Am avut cândva un câine minunat, alb cu fața maro și ochi ca de madiș. Avea obiceiul să se întindă lângă mine în pat. Am iubit câinele ăla. Cum îl chema?

JandolAnganol se ridică.

— Asta-i singura dragoste pe care ai simțit-o vreodată? Dragostea pentru o javră?

— Nu-mi aduc aminte să fi iubit pe altcineva… Oricum, o să divorțezi de MyrdemInggala și vrei o scuză ca să nu te simți atât de vinovat, nu?

— Asta-i ceea ce-am zis?

— Când? Nu-mi aduc aminte. Cât crezi că e ceasul? Trebuie să anunți că ea și YeferalOboral, fratele ei, au complotat să-l asasineze pe ambasadorul sibornalez și că așa a fost omorât fratele ei. O conspirație. Și astfel, când o s-o alungi, o să mulțumești și Sibornalul, pe lângă Pannoval și Oldorando.

JandolAnganol își cuprinse capul cu palmele.

— Tată, cum ai aflat de moartea lui YeferalOboral? Cadavrul a fost adus abia acum o oră.

— Vezi tu, fiule, dacă stai foarte liniștit, așa cum trebuie să fac eu, cu încheieturile mele țepene, totul ajunge până la tine. Am mai mult timp… Mai e însă o posibilitate…

— Care-i asta?

— Pur și simplu poți s-o faci să dispară în neant într-o noapte. Să n-o mai vadă nimeni niciodată. Acum, că fratele ei a murit, nimeni nu mai e destul de interesat să facă scandal. Tatăl ei mai

trăiește?

— Nu. N-aș putea să fac așa ceva. Nici măcar nu visez s-o fac.

— Sigur că da…

Gâfâi puțin, în loc de râs.

— Dar ideea mea despre conspirație e o metodă bună, nu?

Regele se duse să stea sub fereastră. Valuri de lumină pluteau pe tavanul boltit de cărămidă al închisorii. Afară era bazinul reginei. Durerea se aduna ca apa. Cât de perfid era încă omul ăsta…

— Bună? Plină de viclenie și profitând de împrejurări, da. Văd limpede de la cine mi-am moștenit caracterul.

Bătu cu pumnul în ușă ca să i se dea drumul.

După beciuri, lumea înserată părea scăldată în lumină. Ieși pe o ușă laterală și ajunse lângă bazin, în locul în care câteva trepte duceau până la apă. Cândva, aici fusese legată o barcă; își amintea cum se jucase în ea când era mic; între timp, lemnul putrezise și mica ambarcațiune se scufundase.

Cerul avea o nuanță gălbuie, presărată cu șuvițe de nori cenușii. Pe partea cealaltă a bazinului, ca o stâncă, se înălța apartamentul reginei, cu silueta elegantă proiectată în negru pe cer. O lumină ardea slab la o fereastră. Poate că frumoasa lui soție era acolo, se pregătea de culcare. Putea să se ducă să-i ceară iertare. Putea să se piardă în frumusețea ei.

În schimb, pe neașteptate, sări în bazin.

Ținu mâinile deasupra capului ca și cum căzuse de pe o clădire. Apa se întuneca repede pe măsură ce se scufunda.

— Fie să nu mai ies niciodată, își spuse.

Apa era adâncă, rece și neagră. Primi groaza cu bucurie, încercând să îmbrățișeze mâlul de pe fund. Din nas îi ieșeau bule de aer.

Procesele vitale controlate de Atotputernic nu-i îngăduiau însă să se îndrepte spre cărările morții. În ciuda eforturilor, regele se trezi plutind spre suprafața apei. Când ieși, cu răsuflarea tăiată, lumina din camera reginei se stinse.

VII

REGINA VIZITEAZĂ VIII ȘI MORȚII

Ziua următoare începu fierbinte și apăsătoare. Regina reginelor se lăsă îmbăiată de femeile ei. Se jucă un timp cu Tatro, apoi îl convocă pe SartoriIrvrash la cripta familiei.

Acolo îi aduse ultimul omagiu fratelui ei. Curând, avea să fie înmormântat în sol-armonica lui corectă. Corpul, înfășurat în pânză galbenă, stătea întins pe un bloc de gheață de Lordryardry. Observă cu durere că nici măcar moartea nu-i schimbase trăsăturile banale. Plânse pentru toate lucrurile prozaice și exotice, pentru tot ceea ce se întâmplase și pentru ceea ce nu i se întâmplase fratelui ei în această viață. Așa o găsi cancelarul.

Purta o bluză mânjită cu cerneală. Avea cerneală și pe degete. Se înclină adânc; avea cerneală și pe creștet.

— Rushven, trebuie să-mi iau rămas-bun, dar doresc și să-mi salut fratele, acum, că sufletul lui a trecut în lumea de jos. Doresc să stai lângă mine când intru în pauk, să ai grijă să nu mă deranjeze nimeni.

El păru neliniștit.

— Doamnă... Permite-mi să-ți reamintesc două lucruri. Mai întâi, că reconcilierea cu strămoșii – pauk, dacă preferi termenul învechit – este descurajată de cultul tău religios. În al doilea rând, nu este posibil să comunici cu spiritele înainte ca trupurile lor muritoare să fie îngropate în sol-armonica lor. Și în al treilea rând, tu crezi că pauk e oricum un basm.

Regina surâse, căci vechea lor dispută reînviase.

Cancelarul clătină din cap.

— Știu prea bine ce-am spus cândva. Totuși, vremurile se schimbă. Am învățat chiar eu să intru în pauk, pentru a-mi căuta consolarea comunicând cu spiritul soției mele plecate dintre noi.

Își mușcă buzele. Văzând expresia reginei, adăugă:

— Da, m-a iertat.

MyrdemInggala își puse mâna pe umărul cancelarului.

— Mă bucur.

Apoi învățatul continuă:

— Însă vezi, Maiestate, există o dificultate filosofică în credința că reconcilierea cu strămoșii este altceva decât un ritual subiectiv. Sub pământ *nu pot* exista strigoi cu care să vorbească oamenii vii.

— Știm că există. Tu și cu mine și milioane de țărani vorbim cu strămoșii noștri când vrem. Unde-i dificultatea?

— Consemnările istorice, din care am din belșug, relatează toate că strigoii erau cândva creaturi ale urii, jelindu-și viețile ratate, revărsând dispreț asupra celor vii. De-a lungul secolelor, situația s-a schimbat; în zilele noastre, tot ce obținem este blândețe și consolare. Asta sugerează că întreaga experiență e doar o împlinire a dorințelor, un soi de autohipnoză. Mai mult, vechea idee potrivit căreia lumea noastră stă pe un bolovan originar, către care coboară spectrele, s-a demodat de când cu geometria stelară.

MyrdemInggala bătu din picior.

— Trebuie să chem vicarul? N-am parte de destulă suferință și presiune fără să fiu obligată să ascult prelegerile tale istorice absurde?

Îi păru imediat rău pentru răbufnire și-l luă de braț în timp ce urcau în camera ei.

— E o consolare, orice-ar fi, spuse ea. Slavă Atotputernicului, există un tărâm al spiritului dincolo de cunoaștere.

— Draga mea regină, deși urăsc religia, recunosc evlavia când mă aflu în prezența ei.

Când ea îl strânse de braț, fu încurajat să continue:

— Însă cultul nostru religios n-a acceptat niciodată pe de-a-ntregul paukul ca parte a ritualului, nu-i așa? Nu prea știe ce să creadă despre strigoi. În consecință, i-ar plăcea să-l interzică, dar dacă ar face asta, un milion de țărani ar părăsi cultul. Așa că ignoră toată povestea.

Regina își plecă ochii și se uită la mâinile ei fine. Se pregătea deja pentru ritual.

— Cât de inteligent din partea Bisericii, murmură.

SartoriIrvrash, la rândul lui, fu destul de inteligent să nu răspundă.

MyrdemInggala se îndreptă spre dormitor, intră și se așeză pe pat. Se liniști, își controlă respirația, își relaxă mușchii. SartoriIrvrash luă loc în tăcere lângă pat, făcându-și pe frunte

semnul sacru, pentru a-și începe veghea. Își dădu seama că regina intra deja în starea de pauk.

Cancelarul ținu ochii strâns închiși, neîndrăznind să-i contemple frumusețea lipsită de apărare, și-i ascultă expirațiile rare.

•

Sufletul nu are ochi, și totuși vede în lumea de dedesubt. Sufletul reginei își îndreptă privirea în jos în timp ce-și începea îndelungata coborâre. Acolo se întindea un spațiu mai larg decât cerul nopții, mai bogat, mai impunător. Nu era câtuși de puțin spațiu; era opusul spațiului, al conștiinței chiar – o densitate stâncoasă stranie, fără formă.

Așa cum uscatul privește o corabie de pe ocean ca pe un semn de libertate, în timp ce marinarii închiși pe acea corabie privesc uscatul în aceiași termeni, la fel, tărâmul uitării era în același timp spațiu și non-spațiu.

Pentru conștiință, tărâmul apărea infinit. În jos, înceta numai acolo unde începea neamul omenesc, într-un pântece verde și necunoscut, incognoscibil, pântecele idolului originar. Idolul originar – acel principiu matern pasiv – primea sufletele morților care se cufundau înapoi în conștiință. Deși era posibil ca ea să nu fie mai mult decât un parfum fosil încastrat în rocă, nu i se putea rezista.

Deasupra idolului originar pluteau mii de strigoi, ca și cum toate stelele nopții fuseseră aranjate în ordine potrivit străvechii idei a sol-armonicelor.

Sufletul explorator al reginei se scufundă, plutind ca o pană către spectre. De la distanță mică, nu semănau atât de mult cu stelele, cât cu niște găini mumificate, cu ochi și stomacuri goale, cu picioarele atârnându-le dizgrațios. Vârsta le erodase. Erau transparente. Măruntaiele circulau ca niște pești luminescenți într-un acvariu. Aveau gurile deschise, aidoma peștilor, ca pentru a încerca să sufle o bulă către o suprafață pe care n-o vor mai vedea niciodată. În straturile superioare, unde strigoii erau mai puțin arhaici, din laringele fantomatice mai scăpa încă niște pulbere, ultimele apostrofuri la cazul posesiv al vieții.

Pentru unele suflete care se aventurau acolo, rândurile celor plecați erau înfiorătoare. Pentru regină, ofereau consolare. Se uită la ele de sus, gurile acelea păstrate în obsidian, și fu încurajată să creadă că rămâneau măcar niște sfărâmături din

existență și că vor rămâne mereu până când planeta avea să fie mistuită de foc. Și cine știe dacă și atunci…

Pentru sufletele îndrăznețe, nicio busolă nu părea posibilă. Exista totuși o direcție. Idolul era un magnet. Totul aici fusese adunat potrivit planului, așa cum pietrele de pe țărmuri sunt sortate după mărime. Șirurile de spectre se întindeau sub întreg pământul, ducând dincolo de Borlien și de Oldorando până în îndepărtatul Sibornal și chiar în părțile foarte depărtate ale Hespagoratului, în semilegendarul Pegovin de dincolo de marea Climent, chiar și la poli.

Vasul sufletului se mișcă pe o adiere care nu sufla, rătăcind în cele din urmă către strigoiul care fusese cândva mama ei, sălbatica Shannana, soția lui RantanOboral, conducătorul Matrassylului. Strigoiul matern semăna cu o colivie sfărâmată, cu coastele și oasele bazinului formând desene aurii nesigure pe fundalul întunericului, ca o frunză strivită cu multă vreme în urmă în cartea unui copil. Vorbi.

Strigoii erau chinuitori. Ca negative ale ființei, își aminteau numai incidentele plăcute din viața lor. Binele fusese înmormântat cu ei; răul se pierduse odată cu libertatea de acțiune.

— Dragă mamă, vin din nou în fața ta cu respect, ca să văd ce mai faci.

Salutul ei ritual.

— Draga mea fiică, aici nu sunt probleme. Totul e senin, nimic nu poate merge prost. Iar când apari, e numai bucurie. Frumoasa și vesela mea fată, cum am scos o asemenea odraslă din coapsele mele nevrednice? Bunica ta este tot aici, încântată și ea să se afle din nou în prezența ta.

— E o alinare și pentru mine să fiu în prezența ta, mamă.

Dar cuvintele erau o formulă împotriva entropiei.

— O, nu, nu trebuie să spui asta, pentru că încântarea este numai a noastră. Mă gândesc adesea că în zilele grăbite ale vieții mele nu te-am prețuit niciodată de-ajuns, cu siguranță nu atât cât meritau calitățile tale. Erau mereu atâtea de făcut, și încă o bătălie de dus, și acum ne putem întreba de ce se risipea energia pe aceste lucruri lipsite de importanță, în timp ce adevărata bucurie a vieții era să fiu lângă tine și să te văd crescând și devenind…

— Mamă, ai fost un părinte bun, iar eu un copil nu destul de

ascultător. Am fost mereu încăpățânată…

— Încăpățânată! exclamă bătrâna-strigoi. Nu, nu, n-ai făcut nimic ca să mă superi. În acest stadiu de existență vezi lucrurile altfel, vezi care e adevărul, ce e important. Câteva mici greșeli nu înseamnă nimic și îmi pare rău doar că am făcut caz atunci. A fost doar prostia mea; am știut tot timpul că tu erai cea mai mare comoară a mea. Să nu dai viață mai departe este un eșec așa cum vor mărturisi cei de-aici, de jos, care n-au copii.

Continuă să vorbească plină de veselie, iar regina nu o întrerupse, mângâiată de cuvintele ei, deoarece adevărul era că în timpul vieții își socotise mama preocupată doar de ea; nu-i arătase decât o afecțiune superficială. O încânta să afle că femeia își amintea de evenimente din copilărie pe care regina le uitase. Carnea murise; amintirea era îmbălsămată aici.

În cele din urmă o întrerupse.

— Mamă, am venit aici pregătită oarecum să-l întâlnesc pe YeferalOboral; mă așteptam ca sufletul lui să vină alături de tine și de bunica.

— Ah… dragul meu fiu a ajuns la sfârșitul anilor lui pământești? O, mulțumesc, asta-i chiar o veste bună, cât o să ne bucurăm să fim unite cu el, pentru că el n-a stăpânit niciodată paukul la fel ca tine, fata mea isteață. Câtă încântare ne aduci!

— Dragă mamă, a fost împușcat cu o armă sibornaleză.

— Splendid! Splendid! Cu cât mai curând, cu atât mai bine, în ceea ce mă privește. E o adevărată plăcere… Și când îl așteptăm?

— Rămășițele lui muritoare vor fi îngropate în câteva ore.

— O să ne uităm după el și o să-l primim cum se cuvine. O să fii și tu aici cu noi într-o zi, nu te teme…

— Abia aștept, mamă. Am o rugăminte, pe care trebuie s-o transmiți semenilor tăi, spectrele. E o întrebare dificilă. Este cineva la suprafață care încă mă iubește, deși nu și-a declarat niciodată dragostea; am simțit-o radiind dinspre el. Simt că pot să am încredere în el cum în puțini oameni pot avea. A fost trimis departe de Matrassyl să lupte într-o țară îndepărtată.

— Noi nu avem războaie aici, dulce copilă.

— Acest prieten de încredere al meu intră deseori în pauk. Tatăl lui este aici, în lumea de jos. Numele lui este Hanra TolramKetinet. Vreau să-i transmiți un mesaj tatălui lui, să

întrebi unde se află Hanra, pentru că trebuie să-i comunic ceva.

Se lăsă o tăcere înspăimântătoare înainte ca umbra lui Shannana să vorbească iar.

— Scumpul meu copil, în lumea voastră nimeni nu comunică pe deplin. Multe lucruri rămân necunoscute. Aici suntem desăvârșiți. Nu pot exista secrete când ne dezbrăcăm de carne.

— Știu, mamă, răspunse sufletul.

Se temea de acest fel de împlinire. Auzise afirmația de multe ori. Explică încă o dată ce solicita de la veneratul strigoi. După multe abateri, se ajunse la înțelegere, iar întrebarea sufletului fu trimisă mai departe, ca o adiere care făcea să foșnească frunzele moarte ale unei păduri.

Pentru suflet era greu să se susțină. Fantasme ale lumii de sus se strecurau până la el. O perdea flutură, ceva zdrăngăni funebru. Sufletul începu să plutească, în ciuda măgulirilor strigoiului mamei sale.

În sfârșit se întoarse la ea un mesaj prin obsidian. Prietenul ei era încă printre cei vii. Strigoii familiei sale declarau că vorbiseră de curând cu el, când trupul său era în apropierea unui sat numit Ut Pho, în jungla de pe Culmile Chwart, la marginea de răsărit a țării numite Randonan.

— Mulțumesc pentru ceea ce aveam nevoie să știu, exclamă sufletul.

În timp ce își revărsa recunoștința, strigoiul matern tuși praf din gât și vorbi din nou.

— Aici ne e milă de bietele voastre vieți tulburi, când vederea fizică vă orbește. Noi comunicăm cu voce puternică, dincolo de cunoașterea voastră, unde multe glasuri sunt unul singur. Vino curând și convinge-te. Alătură-te nouă!

Dar sufletul fragil știa aceste cereri de demult. Morții și viii erau armate opuse; pauk era doar un armistițiu.

Cu lacrimi de afecțiune, părăsi scânteia care fusese cândva Shannana, ca să navigheze în sus, către spectrul mișcării și al răsuflării.

•

Când MyrdemInggala își recăpătă puterile, îi îngădui lui SartoriIrvrash să iasă din cameră fără să pomenească nimic din ceea ce aflase în pauk.

O chemă pe Mai TolramKetinet, sora prietenului despre care întrebase în lumea de jos. Mai o ajută în ritualul băii de după

pauk. Regina își scăldă corpul cu multă grijă, de parcă fusese pângărită de călătoria către moarte.

— Aș dori să merg în oraș, Mai. Deghizată. O să mă însoțești. Prințesa o să rămână aici. Pregătește două rânduri de haine țărănești.

Când rămase singură, MyrdemInggala îi scrise o scrisoare generalului TolramKetinet, punându-l la curent cu evenimentele amenințătoare de la palat. Semnă scrisoarea, o pecetlui, apoi puse hârtia într-un săculeț din piele, îl sigilă și pe acesta.

Alungând senzația de slăbiciune, îmbrăcă hainele de țărancă pe care le adusese Mai și ascunse în ele săculețul cu mesajul.

— O să plecăm prin poarta laterală.

Poarta laterală atrăgea mai puțină atenție. La poarta principală erau mereu cerșetori și alți intruși, iar aerul duhnea din cauza capetelor de criminali înfipte în prăjini.

Paznicul le lăsă să treacă nepăsător, iar femeile coborâră drumul șerpuit către oraș. La ora asta, JandolAnganol probabil dormea. Avea obiceiul, învățat de la tatăl lui, să se trezească în zori și să iasă, încoronat, la balcon, pentru a fi văzut. Gestul nu numai că trezea un sentiment de siguranță în rândul națiunii; îi impresiona pe toți cu orele lungi în care muncea, „ca un țăran olog”, după cum era expresia. Dar, în general, regele se ducea înapoi în pat după ce-și făcea apariția.

Nori grei se roteau pe deasupra. Vântul arzător sufla dinspre sud-est, aruncându-și în fața femeilor răsuflarea lui fierbinte până când li se uscară ochii. Fu o ușurare să ajungă pe aleile înguste de la poalele dealului, în ciuda prafului care le biciuia călcâiele.

— O să intrăm în biserică pentru o binecuvântare, zise MyrdemInggala.

La capătul străzii se afla un locaș de închinăciune, cu trepte care coteau în jurul zidului curbat, în stilul tradițional al vechii arhitecturi religioase borlieneze. În afară de cupolă, o mică parte a edificiului era deasupra nivelului solului. În acest fel, slujitorii locașului imitau dorința de a trăi în subteran care-i stăpânea pe Primitori, acei oameni pioși din Pannoval care aduseseră credința în Borlien, cu secole în urmă.

Cele două femei nu erau singure. Un țăran bătrân își târa picioarele înaintea lor, condus de un băiat. Le întinse o mână. Povestea lui era că își abandonase pământul pentru că arșița îi

distrusese recolta și venise în oraș să cerșească. Regina îi dădu o monedă de argint.

În locașul de cult domnea întunericul. Mulțimea îngenunchea în bezna menită să amintească de starea muritoare a omului. Lumina se strecura de deasupra. Imaginea pictată a lui Akhanaba din spatele altarului circular era luminată de lumânări. Chipul lung, bovin, pictat în albastru, ochii blânzi, dar inumani, erau vag umbrite.

Elementelor tradiționale li se adăugau decorațiuni mai moderne. Lângă ușă, luminat de o lumânare, se afla un portret stilizat al unei mame, cu ochi triști, plecați, cu mâinile întinse. Multe dintre femeile care intrau sărutau idolul originar când treceau pe lângă el.

Nu se desfășura nicio slujbă oficială, dar, din moment ce locașul era totuși pe jumătate plin, un preot se ruga cu voce tare într-o incantație nazală.

— Mulți vin să bată la ușa ta, o, Akhanaba, și mulți întorc spatele fără să bată. Și celor care întorc spatele, și celor care bat cucernic la ușă tu le spui: „Nu mai strigați: «Când o să-mi deschizi, o, Atotputernicule?» Pentru că vă spun că ușa stă deschisă tot timpul și nu s-a închis niciodată”. Aceste lucruri pot fi văzute, dar voi nu le vedeți.

MyrdemInggala se gândi la ce-i spusese strigoiul mamei sale. Ei comunicau cu voce mai puternică. Și totuși, Shannana nu pomenise de Akhanaba. Ridicând ochii către chipul Atotputernicului, se gândi: „E adevărat, suntem înconjurați de mister. Nici măcar Rushven nu înțelege”.

— Aveți în jur tot ce vă trebuie dacă acceptați, și nu luați prin forță. Dacă luați, dar vă jertfiți sufletul, veți vedea ceea ce este mai presus de voi. Toate lucrurile sunt egale în această lume, dar există ceva superior lor. „Nu întrebați, așadar, dacă sunt om, animal sau piatră. Toate acestea sunt și mai mult de atât, încât trebuie să învățați să înțelegeți”.

Incantația continuă și corul i se alătură. Regina cugetă la cât de frumos răsunau vocile de alto în piatra care se boltea deasupra; aici, într-adevăr, spiritul și piatra se uneau.

Duse o mână sub haine și o puse pe piept, încercând să-și potolească bătaia inimii.

În ciuda frumuseții cântării, neliniștea reginei nu se lăsa potolită. N-avea timp să contemple eternitatea sub presiunea

groaznicelor evenimente.

După ce preotul le binecuvântă, fu gata să plece mai departe. Cele două femei, cu șaluri în jurul capului, ieșiră iar în bătaia vântului și a luminii.

Regina o duse pe Mai până pe chei, unde râul Takissa își urma învolburat cursul. O ambarcațiune abia sosită din Oldorando acosta cu oarecare greutate. Erau încărcate bărci mici, dar activitatea era mai puțin intensă decât de obicei din cauza vântului. În jur erau împrăștiate cărute goale, butoaie, bârne, scripeți și alte echipamente esențiale celor care trăiau de-a lungul apei. O prelată fâlfâia într-o parte și-n alta în bătaia vântului. Cele două femei își continuară drumul până când ajunseră la un antrepozit a cărui inscripție atrăgea atenția că acolo își avea sediul COMPANIA DE COMERCIALIZARE A GHEȚII LORDRYARDRY.

Era sediul din Matrassyl al faimosului Căpitan al Gheții Krillio Muntras din Lordryardry.

Antrepozitul avea un șir de uși la toate etajele, mari și mici. MyrdemInggala o alese pe cea mai mică de la parter și intră urmată de Mai.

Înăuntru se afla o curte pietruită, în care bărbați masivi rostogoleau către o căruță butoaie imense.

— Vreau să vorbesc cu Krillio Muntras, i se adresă regina celui mai apropiat lucrător.

— E ocupat. N-o să discute cu nimeni, răspunse bărbatul privind bănuitor.

Regina își trăsese un voal pe față, ca să nu fie recunoscută.

— O să discute cu mine.

Scoase de pe un deget de la mâna stângă un inel având în el culorile mării.

— Du-i ăsta.

Omul plecă bombănind. După statură și accent, își dădu seama că era din Dimariam, una dintre țările de pe continentul sudic Hespagorat. Așteptă cu nerăbdare, bătând din picior, dar bărbatul reveni destul de repede. Atitudinea i se schimbase.

— Permiteți-mi să vă conduc la căpitanul Muntras.

MyrdemInggala se întoarse spre Mai.

— O să aștepți aici.

— Dar, doamnă…

— Și nu-i încurca pe oameni la treabă.

Regina fu condusă într-un atelier care mirosea a cleiuri și a lemn proaspăt rindeluit, în care bărbați în vârstă și ucenici tăiau cherestea cu fierăstrăul și o transformau în cufere și lăzi pentru gheață. Bancurile de lucru erau pline de rumeguș. Bărbații priviră curioși silueta feminină acoperită cu glugă care trecea pe lângă ei.

Însoțitorul deschise o ușă ascunsă în spatele unor haine de protecție. Urcară o scară prăfuită până la etaj, unde o cameră lungă și joasă avea ferestrele îndreptate spre râu. La un capăt al camerei, câțiva slujbași erau aplecați asupra unor registre. La capătul celălalt se afla un birou cu un scaun la fel de solid ca un tron, de pe care se ridicase un bărbat gras, brunet, care înainta cu chipul radios. Îi făcu însoțitorului reginei semn să plece, salută ceremonios și o conduse pe MyrdemInggala într-o odăiță privată din spatele camerei principale.

Deși încăperea dădea spre un ocol de vite, era bine mobilată, cu gravuri pe perete, cu o eleganță care contrazicea aspectul funcțional al clădirii. Una dintre gravuri o înfățișa pe regina MyrdemInggala.

— Prezența aici a Maiestății Voastre mă onorează.

Căpitanul Gheții zâmbi din nou și înclină capul într-o parte cât de mult putu, ca s-o privească mai bine pe MyrdemInggala când își scoase voalul și acoperământul de pe cap. El era îmbrăcat simplu, cu un charfrul, modelul cu buzunare purtat de mulți localnici din regiunile ecuatoriale.

După ce o invită să se așeze confortabil și-i oferi un pahar cu vin răcit cu gheață proaspătă de Lordryardry, căpitanul întinse o mână spre regină. Când deschise pumnul, dezvălui inelul, pe care i-l restitui ceremonios, insistând să-l pună pe degetul delicat.

— A fost cel mai frumos inel pe care l-am vândut vreodată.

— Pe atunci erai doar un umil vânzător ambulant.

— Mai rău, eram cerșetor, dar un cerșetor hotărât.

Se lovi în piept.

— Acum ești foarte bogat.

— Ei, ce înseamnă bogățiile, doamnă? Cumpără ele fericirea? Sincer, măcar ne îngăduie să fim nefericiți în mod confortabil. Situația mea, o să recunosc față de tine, e mai bună decât a celor mai mulți dintre oamenii obișnuiți.

Negustorul avea un râs reconfortant. Își propti neprotocolar

unul dintre picioarele dolofane pe marginea mesei și ridică paharul să toasteze în cinstea vizitatoarei. Regina reginelor se uită drept în ochii lui. Căpitanul Gheții plecă privirea, apărându-se de fiorul unei senzații semănând foarte mult cu venerația. Avusese de-a face cu femei, aproape la fel de mult ca și cu gheața; în fața frumuseții reginei se simțea însă neputincios.

MyrdemInggala stătu de vorbă cu bărbatul despre familia lui. Știa că are o fată deșteaptă și un băiat prostuț, iar băiatul cel prostuț, Div, urma să preia afacerea cu gheață după retragerea tatălui său. Numai că negustorul renunțase deocamdată la idee. Muntras făcuse ultima călătorie în urmă cu o zecime și jumătate, în vremea Bătăliei de la Cosgatt, care se dovedise a nu fi de fapt ultima din moment ce Div mai avea nevoie de instruire.

Regina știa că Muntras era blând cu băiatul lui. Și totuși, tatăl Căpitanului Gheții fusese aspru cu el, trimițându-l de-acasă când era doar un băiețandru, ca să cerșească și să vândă mărunțișuri, pentru a dovedi că era capabil să preia afacerea cu gheață având o singură navă. Mai auzise povestea, dar nu o plictisea.

— Ai avut o viață agitată, comentă regina.

Căpitanul crezu că remarca presupunea un fel de critică, pentru că păru stânjenit. Ca să-și ascundă jena, își plesni piciorul și replică:

— Nu mi-e rușine să spun că am prosperat într-o vreme în care majoritatea cetățenilor fac exact opusul.

Regina îi privi figura robustă, întrebându-se parcă dacă înțelegea că făcea și ea parte din acea majoritate, dar spuse doar, în felul ei stăpânit:

— Mi-ai zis cândva că ai pornit în afaceri cu o singură corabie. Câte ai acum, căpitane?

— Bătrânul meu tată a început cu un singur barcaz, pe care l-am moștenit eu. Astăzi îi las fiului meu o flotă de douăzeci și cinci de nave. Goelete rapide pentru navigat pe mare și iole, pescadoare și barcazuri pentru cabotaj, fiecare dintre ele adaptată pentru comerț. Avantajele afacerii cu gheață sunt evidente. Cu cât se face mai cald, cu atât va avea mai multă căutare un bloc de gheață bună de Lordryardry. Cu cât merg mai rău lucrurile pentru alții, cu atât mai bine merg pentru mine.

— Dar gheața ta se topește, căpitane.

— Așa-i. Oamenii fac multe glume despre asta. Însă gheața de Lordryardry, fiind pură, așa cum e scoasă din ghețar, se topește

mai încet decât gheața vândută de alții.

Negustorul se bucura de prezența reginei, deși remarcă aerul ei înnegurat, atât de diferit de dispoziția obișnuită.

— O să subliniez încă ceva. Ești devotată religiei țării tale, regină, așa că nu-i nevoie să-ți aduc eu aminte de izbăvire. Ei, gheața mea seamănă cu ispășirea ta. Cu cât e mai puțină, cu atât devine mai rară, și cu cât e mai rară, cu atât costă mai mult. Corăbiile mele parcurg acum drumul de la Dimariam, peste Marea Vulturilor, pe râurile Takissa și Valvoral până la Matrassyl și orașul Oldorando, dar și de-a lungul coastei până în Keevasien și în porturile assatassilor.

MyrdemInggala zâmbi, poate nu cu totul încântată că religia și comerțul sunt amestecate în discuție.

— Ei, mă bucur că cineva o duce bine într-o epocă proastă.

Nu uitase de vremurile când, ca fetiță în prima ei vizită în Oldorando, îl întâlnise în bazar pe dimariaman. Era zdrențăros, dar zâmbitor; scosese dintr-un buzunar interior cel mai frumos inel pe care-l văzuse vreodată. Shannana, mama ei, îi dăduse banii. Se întorsese în ziua următoare să-l cumpere și-l purtase mereu de-atunci.

— Mi-ai plătit prea mult pentru inel, continuă Krillio Muntras, și cu profitul m-am dus acasă și am cumpărat o ghețărie. Așa că ți-am fost dator tot timpul ăsta.

Începu să râdă, iar ea i se alătură.

— Acum, Maiestate, n-ai venit aici să te târguiești pentru gheață, din moment ce o furnizez prin intermediul majordomului palatului. Pot să-ți fac vreo favoare?

— Căpitane Muntras, sunt într-o situație dificilă și am nevoie de ajutor.

Căpitanul deveni brusc rezervat.

— Nu vreau să pierd favoarea regală care-mi permite mie, un străin, să fac comerț aici. Altfel…

— Apreciez, dar nu-ți cer decât încrederea de care sunt convinsă că vei da dovadă. Vreau să înmânezi în secret o scrisoare pentru mine. Ai pomenit de Keevasien, la granița cu Randonan. Poți să înmânezi în siguranță o scrisoare unui anumit domn care luptă în Randonan în Armata a Doua?

Chipul expresiv al lui Muntras arăta atât de mohorât, încât obrajii i se încordară în jurul gurii.

— În război, totul e îndoielnic. Vin vești că armata borlieneză

o duce prost. Keevasienul la fel. Dar… dar… pentru tine, Maiestate… Vasele mele urcă pe râul Kacol mai sus de Keevasien, tocmai până la Ordelay. Da, aș putea trimite un mesager de acolo. Cu condiția să nu fie prea primejdios. O să fie nevoie să fie plătit, desigur.

— Cât?

Căpitanul cugetă.

— Am un băiat care-ar face-o. Când ești tânăr, nu te temi de moarte.

Îi spuse cât ar costa. Regina plăti fără să protesteze și-i dădu săculețul cu scrisoarea către generalul TolramKetinet.

Muntras făcu încă o plecăciune.

— Sunt mândru s-o fac pentru tine. Mai întâi, trebuie să livrez o încărcătură în Oldorando. Asta-i la patru zile în amonte, două de stat acolo și două înapoi. O săptămână în total. Apoi mă întorc aici și drept spre sud, în Ottassol.

— Atâta întârziere… Trebuie să te duci mai întâi în Oldorando?

— Trebuie, doamnă. Comerțul e comerț.

— Foarte bine. Las totul în seama ta. Dar înțelegi că asta are o importanță vitală și e un secret absolut între noi doi? Îndeplinește misiunea cu credință și o să am grijă să-ți primești răsplata.

— Sunt recunoscător pentru șansa de a te ajuta, Maiestate.

După ce regina mai bău un pahar cu vin răcoritor și se despărțiră, era mai bine dispusă. Drumul de întoarcere la palat i se păru mai ușor acum cu doamna ei de onoare, sora generalului căruia urma să-i fie trimisă scrisoarea. Avea o speranță, indiferent ce hotărâse regele.

•

Prin tot palatul se trânteau uși și fluturau perdele în vânt. Palid la față, JandolAnganol vorbea cu sfetnicii săi religioși. Unul dintre ei îi spuse în cele din urmă:

— Maiestatea Voastră, acest stat este sacru, iar noi credem că în adâncul inimii ați luat deja hotărârea. Veți întări alianța din motive sacre și vă vom binecuvânta pentru asta.

Regele replică vehement:

— Dacă sunt de acord cu alianța înseamnă că sunt ticălos și accept ticăloșia.

— Nu-i așa, stăpâne! Regina și fratele ei au conspirat împotriva Sibornalului și trebuie pedepsiți!

Deja credeau pe jumătate minciuna pe care o pusese regele în circulație; era vechea minciună a tatălui său, dar acum devenise a tuturor și pusese stăpânire pe ei, unul câte unul.

În apartamentele lor, politicienii aflați în vizită, așteptau vești de la rege și se plângeau de lipsa de confort a acestui palat mizerabil și de sărăcia ospitalității. Sfetnicii se certau între ei, invidioși fiecare pe privilegiile celorlalți. Erau însă de acord asupra unui singur lucru: că, dacă și când regele divorța de regina lui și se însura cu Simoda Tal, problema numeroasei populații de fagori a Borlienului trebuia redeschisă.

Istorii vechi relatau cum hoarde de ancipitali coborâseră cândva asupra Oldorandoului și-l arseseră din temelii. Ostilitatea față de ei nu dispăruse niciodată. An după an, populația de fagori era redusă. Se impunea ca Borlien să urmeze aceeași politică. Dacă JandolAnganol îi avea alături pe Simoda Tal și pe preoții ei, se putea insista mai mult asupra problemei. Iar odată înlăturată generoasa MyrdemInggala, eliminarea fagorilor ar fi mult mai facilă.

Dar unde era regele și ce hotărâre luase?

Era ora paisprezece și câteva minute, iar regele stătea gol într-o cameră de la etaj. Un pendul masiv din cositor se balansa pe un perete și anunța trecerea secundelor. Pe celălalt perete atârna o oglindă enormă de argint. Retrase într-un colț, câteva servitoare pregătiseră veșmintele pe care JandolAnganol urma să le îmbrace pentru a apărea în fața diplomaților.

JandolAnganol pășea agitat între pendul și oglindă. Nehotărât, își plimba degetul de-a lungul cicatricii de pe coapsă, își admira bărbăția sau privea mormăind urmele autoflagelării care se întindeau de la omoplați până la fesele înguste.

Regele putea cu ușurință să-i trimită pe diplomați să-și facă bagajele; furia și khmirul său erau la înălțimea unei asemenea isprăvi. Putea la fel de ușor să înșface ce-i era mai drag – regina –, să-i acopere gura cu sărutări fierbinți și să jure că n-o s-o scape niciodată din ochi. Sau putea face contrarul – să fie un nemernic în particular și să devină un virtuos în ochii multora, pregătit să renunțe la tot în favoarea țării lui.

Unii dintre cei care-l observau de departe, cum ar fi membrii familiei Pin din Avernus, care studiau arborele genealogic al familiei regelui, susțin că decizia fusese luată de altcineva cu multă vreme în urmă. Istoria familiei lui JandolAnganol era

consemnată de-a lungul a șaisprezece generații, încă din vremea în care cea mai mare parte a Campannlatului era acoperită de zăpadă, până la un strămoș îndepărtat al regelui, AozroOn, care domnise peste un sat numit Oldorando. De-a lungul acelei ramuri genealogice, pe care cei ce făceau parte din ea n-o urmăriseră, se afla povestea neînțelegerii dintre tată și fiu, ascunsă timp de câteva generații, dar niciodată inexistentă.

Acest tipar al neînțelegerii era atât de înrădăcinat în psihicul lui JandolAnganol, atât de adânc, încât nu-l observa la el însuși. Dedesubtul aroganței exista un dispreț de sine și mai vechi. Disprețul de sine îl făcea să se întoarcă împotriva celor mai dragi prieteni și să se asocieze cu fagorii; era o înstrăinare pe care o nutriseră primii lui ani. Fusese îngropată, dar nu lipsită de glas, și trebuia să vorbească.

Se întoarse brusc din fața oglinzii, din fața acelei siluete întunecate care iscodea din argint, și chemă servitoarele. Ridică brațele, iar ele îl îmbrăcară.

— Și coroana, ceru el în timp ce femeile îi periau părul lung.

Demnitarii care-l așteptau aveau să fie pedepsiți distanțându-se de ei.

Câteva minute mai târziu, dregătorii scoși brusc din apatie, se îndreptară grăbiți spre ferestre când de afară răzbătu zgomot de pași. Priviră în jos, către capetele mari încununate de coarne lucioase, spre umerii musculoși și trupurile solide, la copitele care răsunau și la harnașamentul de război. Prima Gardă Fagoriană Regală defila – o priveliște care provoca neliniște în cei mai mulți dintre spectatorii umani, din moment ce ancipitalii aveau atâtea articulații la genunchi și la coate încât picioarele și brațele se puteau întoarce în toate direcțiile. Marșul era nefiresc, cu o flexiune imposibilă a piciorului în față la fiecare pas.

Un sergent răcni un ordin. Plutoanele se opriră, trecând de la mișcare la imobilitatea instantanee caracteristică fagorilor. Vântul pârjolitor le răscolea firele lungi de păr.

Regele ieși dintre rânduri și intră în palat. Oaspeții se uitară neliniștiți unii la alții, gândindu-se că vor fi asasinați.

JandolAnganol intră în încăpere. Se opri și-i cercetă pe toți cu privirea. Unul câte unul, politicienii se ridicară în picioare. De parcă făcuse un efort să vorbească, regele lăsă tăcerea să se prelungească. Apoi spuse:

— Mi-ați cerut să fac o alegere nemiloasă. Cu toate acestea, de ce-aș șovăi? Datoria pe care o am este în primul rând față de țară. Sunt hotărât să nu las sentimentele personale să se amestece în această problemă. O voi trimite departe pe regina MyrdemInggala. Va pleca astăzi și se va retrage într-un palat de pe țărmul mării. Dacă Sfânta Biserică Pannovalană, al cărei slujitor sunt, îmi acordă un act de divorț, voi divorța de regină și mă voi căsători cu Simoda Tal din Casa Oldorando.

Izbucniră aplauze și murmure de felicitare. Chipul regelui era lipsit de orice expresie. În timp ce se apropiau, dar înainte ca demnitarii să ajungă la el, regele se răsuci pe călcâie și ieși din sală.

Vântul trânti ușa în urma lui.

VIII

ÎN PREZENȚA MITOLOGIEI

Billy Xiao Pin avea fața rotundă, așa cum îi erau și ochii, și nasul. Gura avea forma unui boboc de trandafir. Pielea era netedă și măslinie. Mai părăsise Avernus o singură dată, când câțiva membri apropiați ai familiei Pin îl luaseră într-un zbor pe lângă Ipocrene.

Billy era un tânăr modest, dar hotărât, manierat, ca toți membrii familiei sale, și toți credeau că se puteau bizui pe el să-și înfrunte moartea cu sânge rece. Avea douăzeci de ani pământeni, adică puțin peste paisprezece după măsurătoarea helliconiană a timpului.

Deși Loteria Helliconiană de Vacanță funcționa sub semnul hazardului, se credea în general – cel puțin în rândul celor vreo mie de membri ai familiei Pin – că Billy fusese alegerea perfectă în calitate de câștigător.

După ce rezultatul loteriei fu anunțat, familia lui Billy îl trimise pe tânăr într-un tur al Stației de Observație Avernus, însoțit de prietena lui, Rose Yi Pin. Coridoarele mobile ale satelitului erau orientate potrivit evenimentelor, iar cei care se deplasau prin ele se trezeau deseori prinși în taifunuri tehnologice sau înconjurați de grafică animată pe computer. Avernus se afla pe orbită de trei mii două sute șaizeci și nouă de ani; fiecare instalație disponibilă era folosită pentru a contracara boala mortală care-i amenința pe ocupanți: letargia.

Împreună cu un grup de prieteni, Billy își luă o vacanță într-o stațiune montană. Acolo dormiră într-o cabană din lemn situată deasupra pârtiilor de schi. Astfel de locuri de agrement simulate se bazaseră cândva pe stațiuni reale de pe Pământ; acum fuseseră refăcute pentru a imita locuri de pe Helliconia. Billy și prietenii săi păreau să schieze în Nktryhkul Înalt.

Mai târziu, navigară pe marea Ardent, către estul Campannlatului. Pornind din portul aflat la o mie șase sute zece kilometri de coastă, aveau ca fundal stâncile eterne ale Mordriatului, înălțându-se din spumă la înălțimi de aproape o

mie opt sute treizeci de metri, crestele lor fiind învăluite în nori. Cascada Iataganului cădea, se oprea și cădea iarăși, în saltul său de peste o mie șase sute zece metri către marea agitată.

Oricât de plăcute ar fi fost asemenea senzații, mintea era întotdeauna conștientă că fiecare pericol, fiecare priveliște erau captive într-o cameră de oglinzi nu mai mare de cinci metri jumătate lungime pe aproape patru lățime.

La încheierea vacanței, Billy Xiao Pin se duse singur la Sfătuitorul său și se așeză în fața lui în poziția Smereniei.

— Tăcerea rememorează conversațiile lungi, rosti Sfătuitorul. În căutarea vieții, vei găsi moartea. Amândouă sunt iluzorii.

Sfătuitorul nu dorea ca Billy să părăsească Stația Avernus, iar tânărul știa asta, din motivul profund că se temea de orice dinamism. Sfătuitorul era devorat de iluzionismul fatal care devenise filosofia predominantă. În tinerețe, scrisese un tratat poetic lung de o sută de silabe, intitulat *Despre prelungirea unui anotimp helliconian dincolo de durata vieții unei ființe umane*.

Tratatul era un produs și un factor susținător al iluzionismului care domina Stația de Observație Avernus. Billy n-avea niciun mijloc intelectual de a lupta cu filosofia, dar acum, că trebuia să părăsească nava, simțea o ură față de ea căreia îndrăzni să-i dea glas.

— Urmează să trăiesc pe o lume reală și să simt o bucurie reală, o suferință reală. Voi avea de înfruntat munți reali și voi păși pe străzi pavate cu piatră. Voi întâlni oameni cu destine reale.

— Tot faci abuz de acest cuvânt înșelător, „real”. Dovada simțurilor noastre este evidentă doar pentru simțurile noastre. Înțelepciunea privește în altă parte.

— Da. Ei bine, mă duc în altă parte.

Însă morbiditatea nu știa unde să se oprească. Bărbatul mai în vârstă continuă prelegerea. Billy continuă să asculte cu supunere.

Bătrânul știa că la rădăcina poveștii stătea sexul. Își dădea seama că Billy are o fire senzuală care avea nevoie să fie strunită. Tânărul renunța la Rose ca s-o întâlnească pe regina MyrdemInggala – da, cunoștea dorințele lui Billy. Dorea s-o vadă pe regina reginelor față în față.

Aceasta era o idee sterilă. Rose nu era o idee sterilă. Realitatea – ca să folosească acest cuvânt – trebuia găsită nu în

afară, ci înăuntrul misterului personalității; în cazul lui Billy, în personalitatea lui Rose. Existau însă și alte considerente.

— Avem un rol de îndeplinit, o obligație față de Pământ. Satisfacția noastră cea mai deplină provine din îndeplinirea acestui rol. Pe Helliconia, vei pierde rolul și comunitatea.

Billy Xiao Pin îndrăzni să ridice privirea ca să se poată uita în ochii Sfătuitorului său. Trupul acestuia era ghemuit, ancorat de podea, expirația trăgându-i greutatea în jos, inspirația înălțându-l spre tavan. Nu putea fi perturbat nici măcar de pierderea elevului său favorit.

Scena era înregistrată de camerele video, care supravegheau permanent, și transmisă oricăruia dintre cei șase mii de oameni doritori s-o privească. Nu exista intimitate. Intimitatea încuraja disidența.

Privind înțelepții ochi simieni, Billy observă că bătrânul sfătuitor nu mai credea în Pământ. Pământul! Subiectul pe care Billy și contemporanii săi îl discutau la nesfârșit, tema veșnic interesantă. Pământul nu era accesibil, ca Helliconia. Însă Pământul, pentru sfătuitor și pentru sute de oameni ca el, devenise un fel de ideal, o proiecție a vieții interioare a celor de la bord.

În timp ce glasul dădea formă unor fleacuri, Billy își dădea seama că bătrânul nu credea nici în realitatea obiectivă a Helliconiei. Pentru el, cufundat în sofismele controversei care forma o parte atât de mare a vieții intelectuale a stației, Helliconia era doar o proiecție, o ipoteză.

Marele premiu al loteriei era menit să contracareze pierderea simțurilor. Speranțele echipajului Stației Avernus – care, în mod magic, erau centrate asupra acelui mare obiect de studiu care-și schimba anotimpurile dedesubtul lor – se pierduseră, generație după generație, până când captivitatea forțată devenise captivitate voluntară. Billy trebuia să plece și să moară pentru ca alții să trăiască.

Își dorea să plece acolo unde regina cu ochi de tăciune se împotrivea răsuflării vântului în timp ce urca spre castel.

Discursul încetă în sfârșit. Billy își asumă riscul.

— Mii de mulțumiri pentru grija ta, învățătorule.

Făcu apoi o plecăciune și plecă răsuflând adânc.

Plecarea din Avernus fu pusă în scenă ca un mare eveniment. Toată lumea avea sentimente puternice față de plecarea lui

Billy. Era dovada concretă că Helliconia exista. Cei șase mii deveniseră incapabili să trăiască folosindu-și imaginația dincolo de stație, în ciuda tuturor instrumentelor concepute să-i ajute să facă acest lucru. Premiul era un gest de valoare supremă, chiar și pentru cei care pierdeau.

Rose Yi Pin întoarse fața mică și frumoasă către a lui Billy și-și înfășură brațele în jurul lui pentru ultima oară.

— Cred că o să trăiești veșnic acolo, Billy. O să te urmăresc în timp ce îmbătrânesc și mă urâțesc. Ai doar grijă cu religiile lor stupide. Aici, viața este echilibrată. Acolo, jos, noțiunile religioase i-au înnebunit – chiar și pe regina ta atât de frumoasă.

Billy își sărută iubita pe buze.

— Stai liniștită. Nu-ți face griji din cauza mea.

Brusc, furia fetei răbufni.

— De ce-mi distrugi viața? Crezi că voi avea liniște, dacă pleci?

El clătină din cap.

— Asta trebuie să descoperi singură.

Naveta automatizată aștepta să-l ia din purgatoriu. Billy urcă prin pasajul către cochilia mică, iar ușa se închise șuierând în urma lui. Îl cuprinse groaza; își fixă centura de scaun și savură emoția plecării.

Alegerea îi aparținea dacă să coboare cu ferestrele acoperite sau nu. Apăsă un buton. Obloanele se ridicară și Billy fu răsplătit cu priveliștea unei balene magice de lângă al cărei flanc era acum excomunicat. O centură de stele neregulate se întindea în depărtare precum coada unei comete. Cu răsuflarea tăiată, își dădu seama că stelele erau gunoaie neprocesate aruncate din Avernus, care intrau pe orbită în jurul stației.

O clipă, Avernus fu o imensitate, cele optsprezece milioane de tone acoperind câmpul vizual; în următoarea, se micșora, iar Billy uită să mai privească. Avea Helliconia în fața ochilor, la fel de familiară ca propriul chip văzut în oglindă, dar acum se zărea clar, cu nori plutind deasupra părții luminate și peninsula Pegovin intrând în marea centrală. Uriașa calotă sudică de gheață îl orbea.

Billy se uită după cei doi sori ai sistemului binar, iar ferestrele se întunecară ca să-l apere de lumină.

Batalix, soarele cel mai apropiat, era pierdut în spatele planetei, la numai 1,26 unități astronomice depărtare.

Freyr, vizibil ca o minge uriașă dincolo de geamul opacizat, era extrem de strălucitor la 240 de unități astronomice. Când va ajunge la 236 de unități astronomice, Helliconia avea să atingă periheliul, cel mai apropiat punct de Freyr; vremea aceea era la peste o sută optsprezece ani pământeni. Apoi, încă o dată, Batalix și planetele sale aveau să fie purtate departe pe orbite, nemaiajungând atât de aproape de membrul dominant al sistemului pentru încă două mii cinci sute nouăzeci și doi de ani tereștri.

Pentru Billy Xiao Pin, setul de cifre astronomice, pe care le învățase odată cu alfabetul la vârsta de trei ani, forma o diagramă limpede. Era pe cale să aterizeze acolo unde diagrama devenea o chestiune dezordonată de istorie, de crize și de provocări.

Chipul rotund i se alungi la acest gând. Deși Helliconia fusese sub observație permanentă vreme atât de îndelungată, rămânea, din multe puncte de vedere, un mister.

Billy știa că planeta va supraviețui periheliului, că temperaturile la ecuator aveau să crească până la șaizeci și cinci de grade, dar nimic mai rău; că Helliconia avea un sistem extraordinar de homeostază, cel puțin la fel de puternic ca al Pământului, care menținea o stare de echilibru cât mai stabilă posibil. Nu împărtășea temerile superstițioase ale țărănimii că Freyr era pe cale să-i înghită, deși înțelegea cum se nășteau asemenea temeri.

Nu știa însă cum aveau să supraviețuiască diferitele națiuni încercării arșiței. Țările ecuatoriale ca Borlien și Oldorando erau cele mai amenințate.

Avernus exista și observa dinainte de primăvara Anului Mare anterior. Văzuse o dată cum Iarna Mare pusese treptat stăpânire pe planeta de dedesubt, asistase la nenumărate morți și prăbușiri de națiuni. Rămânea de văzut cât de exact avea să se repete tiparul în iarna încă foarte îndepărtată. Stația Terestră de Observație trebuia să funcționeze și cele șase familii să existe pentru încă paisprezece secole terestre înainte ca misterul să fie elucidat.

Acestei lumi copleșitoare îi încredințase Billy sufletul.

Îl cuprinse tremuratul. Urma să îmbrățișeze această lume, urma să se nască.

Naveta ocoli planeta de două ori pe orbită, încetinind, și

ateriză pe un platou la est de Matrassyl.

Billy se ridică de pe scaun și ascultă. În sfârșit își aduse aminte să respire. Avea ca însoțitor un android, un alter ego pentru a-l apăra. Avernusienii își simțeau vulnerabilitatea. Produsul a generații de oameni având u-și originea într-un mediu blând, Billy urma să aibă nevoie de apărare. Deși programat să fie agresiv, androidul purta arme defensive. Arăta uman, iar chipul chiar fusese modelat să semene cu al lui Billy. Nu era însă la fel de mobil; expresia feței i se schimba greoi, dându-i un aer posac. Lui Billy nu-i plăcea. Se uită la el în timp ce aștepta într-o nișă de forma corpului său.

— Rămâi pe loc, zise Billy. Întoarce-te în Avernus cu naveta.

— Ai nevoie de protecția mea, răspunse androidul.

— O să mă descurc cât de bine pot. E viața mea.

Apăsă un buton de temporizare care avea să asigure decolarea automată într-o oră. Apoi activă ușa și coborî din navetă.

Stătea pe planeta visată, îi respira parfumurile, lăsa o mie de sunete stranii să-i inunde auzul. Aerul nefiltrat îi rănea plămânii. Îl apucă amețeala.

Se uită în sus. Deasupra lui se întindea un cer senin, albastru. Billy era obișnuit să privească spațiul; paradoxal, arcul cerului apărea mai larg. Ochiul era atras pe vecie în el. Acoperea lumea vie și era cea mai frumoasă expresie a lui.

Către vest, Batalix, în aureole de aur și de bronz, se pregătea să apună. Freyr, cu discul la doar treizeci la sută din cel al lui Batalix, ardea cu o splendidă intensitate aproape la zenit. Era înconjurat de un înveliș albastru, primul lucru de pe Helliconia care se vedea din spațiu, semnul distinctiv al unei planete purtătoare de viață. Forma de viață sosită în vizită aplecă fruntea și trecu o mână peste ochi.

La mică distanță se aflau cinci arbori, încărcați de plante agățătoare cărnoase. Către ele se îndreptă Billy, mergând ca și cum gravitația abia fusese inventată. Căzu lângă cel mai apropiat trunchi, îmbrățișându-l, și mâinile îi fură sfâșiate de ghimpi. Totuși, se agăță strâns și închise ochii, tresărind la orice sunet inexplicabil. Nu reușea să se miște. Când naveta decolă ca să se întoarcă la stația-mamă îi dădură lacrimile.

Aici era realitatea, din plin. Îi pătrundea toate simțurile.

Agățându-se de copac, întinzându-se pe pământ, ascunzându-

se lângă un trunchi prăbușit, Billy se obișnui cu experiența de a fi pe o planetă uriașă. Obiectele îndepărtate, norii și în special un șir de dealuri îl înspăimântau prin implicațiile lor: mărimea și – da – realitatea. La fel de alarmante erau toate vietățile mici cu preferințe aleatorii proprii, încrengături întregi absente din existența la bordul Stației Avernus. Se uită în jos cu teamă când o creatură mică, înaripată, coborî pe mâna lui stângă și o folosi ca drum către mânecă. Gândul că nu deține controlul asupra tuturor acestor lucruri era cel mai alarmant; nicio apăsare de buton nu le putea îmblânzi.

Mai exista problema sorilor, pe care n-o luase în calcul. În Avernus, lumina și întunericul erau în mare măsură o problemă de temperament; aici n-avea de-ales. Când ziua-obscură fu urmată de noapte, Billy simți pentru prima oară nesiguranța arhaică a neamului său. Cu multă vreme în urmă, omenirea construise locuri de cuibărit împotriva întunericului. Se dezvoltaseră orașe, care crescuseră, devenind metropole, apoi oamenii decolaseră în spațiu; Billy se simțea acum la începutul istoriei.

Supraviețui nopții. Fără voie, adormise și se trezise nevătămat. Exercițiile obișnuite de dimineață îi redădură conștiința de sine și putu să plece de la adăpostul pâlcului de copaci și să se bucure de dimineață. După ce bău și mâncă din rații, porni în direcția Matrassylului.

În timp ce mergea pe o potecă din junglă, îmbătat de cântecul păsărilor, distinse un zgomot de pași în urma lui. Se întoarse. Un fagor încremeni la numai câțiva pași depărtare.

Fagorii făceau parte din mitologia din Avernus.

Portrete și modele ale lor erau accesibile peste tot. Acesta avea totuși prezența și individualitatea vieții. Mesteca în timp ce-l privea pe Billy, cu saliva prelingându-se de pe buza groasă de jos. Silueta greoaie era acoperită cu un veșmânt dintr-o singură bucată, vopsită din loc în loc cu șofran. Smocuri din părul lung și alb erau vopsite asemănător, dându-i un aspect neplăcut. Un șarpe mort era înnodat pe un umăr – evident, o pradă recentă. În mână ținea un cuțit curbat. Nu era nicidecum copia idealizată a unei piese de muzeu, nici jucăria unui copil. Când păși mai aproape, emană un miros rânced care pe Billy îl ameți.

Îl privi drept în față și vorbi încet în hurdhu:

— Poți să-mi arăți drumul spre Matrassyl?

Creatura continuă să rumege. Părea să mestece un soi de nucă stacojie; suc roșu-aprins îi picura din gură. O picătură îl stropi pe Billy Xiao Pin. Își duse mâna la obraz și o șterse.

— Matrassyl, rosti fagorul, pronunțând cuvântul greoi, ca „Madrazzyl”.

— Da. Încotro e Matrassylul?

— Da.

Părea imposibil de stabilit dacă privirea din ochii cireșii era blajină sau ucigașă. Billy întoarse privirea și descoperi că mai mulți fagori stăteau în apropiere, zburliți ca niște tufișuri în umbra frunzelor.

— Înțelegi ce spun?

Frazele lui veneau din ghidul de conversație. Era uluit de irealitatea situației.

— A duce într-un loc e în măsura puterilor.

Din partea unei făpturi care avea forța naturală a unui bloc de stâncă, bunul-simț era greu de așteptat, dar Billy nu se îndoi de intențiile fagorului. Creatura se legănă înainte cu o mișcare ușoară și-l împinse pe Billy pe cărare. Billy se urni. Celelalte siluete tropăiau printre hățișuri, ținând pasul.

Ajunseră la o pantă abruptă. Aici, jungla fusese curățată – unii copaci fuseseră retezați, iar porcii care rămau aveau grijă ca aceia care creșteau să nu ajungă niciodată la maturitate. Printre culturi sporadice se aflau colibe sau, mai curând, acoperișuri susținute de stâlpi.

La umbra colibelor, siluete mătăhăloase stăteau ca vitele. Unele se ridicară și se îndreptară spre cei care veneau cu hrana; una dintre ele sună dintr-un corn ca să le anunțe sosirea. Billy fu înconjurat de ancipitali masculi și femele, creagi, gillote și pui care-l priveau cu interes. Unii pui alergau în patru labe.

Billy se lăsă în poziția Smereniei.

— Încerc să ajung la Matrassyl, vorbi el.

Absurditatea frazei îl făcu să râdă; fu nevoit să se controleze înainte de a deveni isteric, dar zgomotul avu efectul de a face pe toată lumea să se dea înapoi.

— Kzahhnul inferior trebuie mai întâi să te verifice, zise o gillotă atingându-i brațul și făcând o mișcare din cap.

O urmă printr-o vâlcea presărată cu pietre și toți ceilalți veniră după el. Toate lucrurile pe lângă care trecu – de la boboci

verzi delicați până la bolovani rotunjiți – erau mai grosolane decât și-ar fi imaginat.

Sub un cort lipit de peretele scund al vâlcelei stătea întins un fagor mai bătrân, cu brațele îndoite în unghiuri imposibile. Se ridică în capul oaselor cu mișcări line și se arătă a fi de fapt o gillotă bătrână cât lumea, cu ugere proeminente, ofilite, și peri negri răsăriți în blană. În jurul gâtului îi atârna un colier din sâmburi de guing-guing. Purta o brățară de față curbată peste nas, ca însemn al rangului. Aceasta era, evident, „kzahhnul inferior”.

Rămase așezată, ridică ochii spre Billy și îl chestionă.

Billy fusese învățăcel în clanul sociologic Pin, nu unul prea conștiincios. Lucrase în divizia care studia familia Anganol, generație după generație. Unii dintre superiorii săi erau familiarizați cu istoriile predecesorilor actualului rege până în primăvara precedentă, cu șaisprezece generații în trecut. Vorbea oloneza, limba principală din Campannlat și Hespagorat, și câteva dintre variantele sale, inclusiv oloneza veche. Însă nu încercase niciodată limba ancipitalilor, nativa; nici nu stăpânise cum trebuie limba pe care o vorbea kzahhnul inferior, hurdhu, limba folosită în aceste vremuri între oameni și fagori.

— Nu înțeleg, zise el în hurdhu, și avu o senzație stranie când ea îl înțelese, ca și când pășise din lumea reală într-un soi de basm straniu.

— Înțelegerea mea este tu fiind dintr-un loc depărtat, spuse ea, traducând propriul ei limbaj, sufocat de substantive, în hurdhu. Ce așezare e acel loc depărtat?

Poate că văzuseră naveta aterizând. Făcu un gest neclar și spuse o frază pregătită dinainte.

— Vin dintr-un oraș îndepărtat din Morstrual, unde sunt kzahhn.

Billy știa că Morstrual era mai departe decât Mordriat, astfel încât vorbele sale puteau fi crezute.

— Oamenii tăi vor fi răsplătiți dacă mă însoțesc la regele JandolAnganol în Matrassyl.

— Regele JandolAnganol.

— Da.

Gillota rămase nemișcată, cu privirea ațintită înainte. Un stallun așezat pe vine în apropiere îi dădu o ploscă din piele din care bău lăsând lichidul să se scurgă. Mirosea înțepător și

alcoolizat. Ah, gândi Billy, raffel; o băutură nocivă distilată de ancipitali. Nimerise peste un trib sărac de fagori. Iată-l tratând cu pricepere cu aceste fiare enigmatice, urmărit de pe Avernus prin sistemul optic. Chiar și de bătrânul sfătuitor. Chiar și de Rose.

Arșița și scurta plimbare pe teren accidentat îl puseseră la încercare. Dar un alt motiv, ținând de o conștiință de sine mai acută, îl făcu să se așeze pe o piatră plată și să-și întindă picioarele, să-și rezeme coatele de genunchi, să se uite nonșalant la creatura care-l înfrunta. Cea mai incredibilă întâmplare devenea banală când n-aveai de-ales.

— Rasa ancipitală cară mult sulițe pentru luptă, pentru regele JandolAnganol.

Gillota făcu o pauză. În spatele ei se deschidea o grotă, în umbra căreia luceau ochi cireșii abia vizibili. Billy presupuse că strămoșii tribali erau adunați acolo, degradându-se până la cheratină pură. În același timp strămoș și idol, fiecare fagor care nu murea își ajuta direct succesorii prin secolele dureroase în care domina Freyr.

— Fii ai lui Freyr se luptă cu alți fii ai lui Freyr în fiecare anotimp și noi împărțim sulițe.

Billy recunoscu termenul fagorian tradițional pentru omenire. Ancipitalii, incapabili să inventeze termeni noi, îi adaptau pe cei vechi.

— Ordonă la doi din tribul tău să mă însoțească la regele JandolAnganol.

Din nou nemișcarea – toți ceilalți, când Billy se uită în jur, participau la aceeași imobilitate. Numai porcii și potăile își făceau simțită prezența, căutând prin țărână resturi de mâncare.

Bătrâna gillotă începu apoi un discurs lung, care depăși înțelegerea lui Billy. Acesta fu nevoit s-o oprească, cerându-i să repete. Simțea hurdhu pe limbă la fel de înțepător ca gustul de brânză de capră. Alți fagori se apropiară și se strânseră în jurul lui, înecându-l cu mirosul greu – dar nu atât de neplăcut pe cât anticipase, își zise tânărul – și ajutându-și conducătoarea să dea explicații. La final, nimic nu era însă clar.

Fagorii îi arătară lui Billy răni vechi, spinări lipsite de piele și de blană, picioare rupte, brațe sfărâmate. Era revoltat și fascinat totodată. Fagorii scoaseră din grotă flamuri și o sabie.

Treptat, Billy prinse înțelesul. Cei mai mulți dintre fagori îl slujiseră pe regele JandolAnganol în Armata a Cincea. Cu câteva săptămâni în urmă, mărșăluiseră împotriva triburilor driate. Suferiseră o înfrângere aici, în Cosgatt. Triburile folosiseră o armă nouă, care lătra ca un câine uriaș.

Acești bieți oameni supraviețuiseră. Dar nu îndrăzneau să se întoarcă în serviciul regelui în caz că dulăul uriaș lătra din nou. Trăiau cum puteau. Visau să se întoarcă în regiunile răcoroase din Nktryhk.

Era o poveste lungă. Billy se întristă din cauza ei. Îl chinuiau muștele. Bău un pic din raffelul lor. Era toxic, exact așa cum spuneau culegerile de texte. I se făcu somn și încetă să asculte când încercară să-i descrie bătălia de la Cosgatt. Pentru ei putea să se fi întâmplat ieri.

— Mă vor însoți doi dintre voi la rege, sau nu?

Fagorii nu răspunseră, apoi mormăiră între ei în ancipitala nativă.

În cele din urmă, gillota îi vorbi în hurdhu.

— Ce dar e din mâna ta pentru asemenea însoțire?

Billy purta la încheietură un ceas cenușiu, plat; cele trei șiruri de cifre ce sclipeau indicau ora pe Pământ, în Campannlatul Central și pe Avernus. Era un echipament standard. Pe fagori nu-i interesa măsurarea timpului; creierii lor eotemporali rămâneau fixați într-o temporalitate care înregistra numai o mișcare sporadică; dar avea să le placă ceasul ca podoabă.

Bătrâna kzahhn-inferior privi mirată când Billy îi întinse dispozitivul. Unul dintre coarnele ei se rupsese la jumătate și ciotul fusese înlocuit cu un cui din lemn.

Gillota se ridică pe vine și-i chemă pe doi dintre stallunii mai tineri.

— Faceți ce cere creatura.

•

Escorta se opri când două case se zăriră în depărtare. Nu mergeau mai departe. Billy Xiao Pin scoase ceasul de la mână și-l oferi celor doi. După ce îl contemplară o vreme, refuzară să-l accepte. Billy nu le înțelese explicația. Păreau să fi alunecat din hurdhu în nativă. Pricepu că avea de-a face cu numerele. Poate că se temeau de metalul necunoscut. Refuzul era exprimat fără emoție; pur și simplu nu voiau să-l ia; nu voiau nimic.

— JandolAnganol, spuseră.

Evident, încă respectau numele regelui.

În timp ce înainta, Billy se uita înapoi spre ei acoperiți parțial de o plantă agățătoare înflorită care atârna dintr-un copac. Nu se mișcau. Se temea de ei; era uimit că se aflase în compania lor și avea încă mintea întreagă.

În curând se trezi trecând din visul acela într-altul, la fel de minunat, când intră pe străzile înguste ale Matrassylului. Calea șerpuită îl duse sub stânca masivă pe care se înălța palatul. Începu să recunoască locul în care se afla. Văzuse tot felul de lucruri prin aparatele optice din Avernus. Ar fi putut să-i îmbrățișeze pe primii helliconieni pe care-i văzu.

În rocă fuseseră săpate locașuri de cult; ordinele religioase mai stricte imitau preferințele stăpânilor lor din Pannoval și se închideau departe de lumină. Mănăstirile se cuibăreau lângă stâncă, înalte de trei etaje, cele mai prospere construite din piatră, cele mai sărace – din lemn. În ciuda propriilor planuri, Billy zăbovi ca să pipăie fibrele lemnului, să-și plimbe unghiile prin crăpături. Venea dintr-o lume unde totul era înnoit – sau distrus și reconstruit – de îndată ce se învechea. Acest lemn străvechi cu fibră în relief… Cât de superb era desenul format de neregularitățile sale!

Lumea era plină de detalii pe care Billy nu și le-ar fi putut închipui niciodată.

Mănăstirile erau pictate vesel, în roșu și galben sau roșu și violet, cu cercul lui Akhanaba în fundal. Ușile erau sculptate cu reprezentări ale zeului coborând în foc. Părul negru și lung era strâns într-un coc deasupra capului. Zâmbetul de pe fața pe jumătate umană dezvelea dinți albi, ascuțiți. Purta torțe în fiecare mână. Un veșmânt de pânză se înfășură ca un șarpe în jurul corpului albastru.

Pe flamuri erau și reprezentări ale unor oameni pioși, ale unor spirite binevoitoare sau sperietori: preotul Yuli, regele Denniss, Withram, Wutra și șiruri de Ceilalți, mari și negri, mici și verzi, cu gheare în loc de unghii la picioare și inele pe degetele de la picioare. Printre ființele supranaturale – grase, pleșuve sau păroase – se aflau oameni, în general în poziții imploratoare.

Oamenii erau reprezentați mici. „Acolo de unde vin eu, oamenii ar fi înfățișați mari” își zise Billy. Dar aici stăteau în posturi umilitoare, doar pentru a fi secerați de către zei într-un fel sau altul: prin flăcări, prin gheață, prin sabie.

Amintiri din lecțiile de la școală îi reveniră în minte, nutrite de realitate. Învățase cât de importante erau religiile pe înapoiata Helliconie. Uneori, națiunile fuseseră convertite la o religie diferită într-o zi, cum se întâmplase în Oldorando. Alte națiuni, pierzându-și religia la fel de brusc, se prăbușiseră și dispăruseră fără urmă. Aici era însuși bastionul crezului Borlienului. Ca ateu, Billy era atât atras, cât și dezgustat de picturile sinistre de pe pereți.

Călugării nu păreau prea copleșiți de starea înfiorătoare a lumii; devastarea era doar o parte a marelui ciclu, fundalul existențelor lor pașnice.

— Culorile! exclamă Billy cu voce tare.

Culorile distrugerii erau ca paradisul. „Nu-i nimic rău aici”, își spuse. „Răul e negativ. Aici totul e robust. Răul era acolo de unde vin eu, în negativitate”.

Robust. Da, e robust. Râse.

Cu gura deschisă, cu brațele întinse în lături, stătea în mijlocul străzii. Aromele care pluteau ca niște culori ale aerului îl țineau pe loc. Fiecare pas din drumul lui fusese urmărit de tot felul de mirosuri – o dimensiune a vieții care lipsea în Avernus. În apropiere, la umbra stâncii, se afla un puț, cu tarabe îngrămădite în jurul lui. Călugării veneau în grupuri din clădirile lor să cumpere mâncare de acolo.

Îl sâcâia ideea că tot spectacolul era numai pentru el. Moartea putea să vină. Merita doar să fi stat aici, să fi simțit mirosurile savuroase și să-i fi văzut pe călugări ridicând la gură turte unsuroase. Deasupra lor, într-un balcon monastic, flutura un steag roșu și galben, pe care Billy citi: „Toată înțelepciunea lumii a existat dintotdeauna”. Râse în sinea lui de această inscripție antiștiințifică; înțelepciunea era ceva ce trebuia creat, altfel, el n-ar fi fost aici.

În aglomerația străzii, Billy înțelese mai bine cum era societatea asuprită de preoți și cum influența credința în Akhanaba faptele oamenilor. Antipatia lui față de religie era adânc înrădăcinată; acum se afla într-o civilizație fondată pe ea.

Când se apropie de tarabe, o vânzătoare îi strigă să vină la ea. Era o femeie înaltă, prost îmbrăcată, cu fața mare și roșie. Întreținea un foc într-un cuptor și vindea gofre. Billy avea la el bani falși, dar și alte lucruri folositoare pentru vizită. Scoțând câteva monede dintr-un buzunar, îi plăti femeii și primi în

schimb o gofră cu miros apetisant. Avea imprimat simbolul religios al lui Akhanaba, un cerc în interiorul altuia, cele două legate între ele prin linii oblice. Se gândi pentru prima oară, când mușcă din gofră, că poate simbolul reprezenta în mod primitiv orbita soarelui mai mic, Batalix, în jurul celui mai mare.

— N-o să te muște și ea, zise femeia râzând de Billy.

Mâncă mai atent decât călugării, conștient de privirile celor de pe Avernus. Încă mestecând, porni țanțoș mai departe pe stradă. Curând, urca pantele care duceau la palatul din Matrassyl. Era minunat. Mâncarea adevărată era minunată. Helliconia era minunată.

Traseul deveni mai familiar. Pentru că studiase familia, numită acum regală, de-a lungul a trei generații, Billy cunoștea în detaliu planul palatului și împrejurimile. Urmărise de mai multe ori înregistrările din arhivă care arătau cum această fortăreață era cucerită de trupele bunicului actualului rege.

La poarta principală, ceru să-i vorbească lui JandolAnganol. Prezentă documente false, care dovedeau că este mesager din țara îndepărtată Morstrual. După un scurt interogatoriu ce avu loc în corpul de gardă, fu escortat spre altă clădire. Urmă o așteptare lungă, până când fu dus într-o secțiune a palatului pe care o recunoscu drept domeniul cancelarului.

Aici așteptă din nou, uitându-se îndelung, cu febrilitate, la ceea ce se afla în încăpere: covoare, mobilă sculptată, sobă, draperii, petele de pe tavan. Gofra îi provocase sughițuri. Lumea era un labirint de amănunte fascinante și fiecare fibră din covorul pe care stătea – bănuia că e de origine madișă – avea o semnificație care ducea înapoi în istoria planetei.

Regina MyrdemInggala, regina reginelor, se aflase chiar în această încăpere, călcase pe acest covor, iar modelele animalelor și păsărilor țesute îi primiseră cu recunoștință greutatea în timp ce pășea.

În timp ce se uita la covor, îl cuprinse amețeala. Nu, nu putea fi moartea. Se ținu strâns de burtă. Poate gofra? Se cufundă într-un fotoliu.

Afară se întindea lumea în care totul avea două umbre. Îi simțea arșița și puterea. Era lumea reală a reginei, nu lumea artificială a lui Billy și Rose. Dar se putea să nu fie la înălțimea ei…

Sughiță din nou, de această dată mai tare. Înțelegea acum ce

voise să spună Sfătuitorul când afirmase că Billy ar fi putut găsi împlinirea cu Rose. Însă nu s-ar fi putut întâmpla niciodată în timp ce regina imaginației sale stătea în cale. Adevărata regină era acum aproape.

Ușa se deschise – chiar și asta era o minune, ușa aceea din lemn. Apăru un secretar bătrân și deșirat, care-l conduse în apartamentul cancelarului. Acolo se așeză pe un scaun într-o anticameră și așteptă. Spre ușurarea lui, sughițurile se opriră și se simți mai bine.

Cancelarul SartoriIrvrash apăru pășind obosit. Avea umerii încovoiați și, în ciuda politeții afișate, părea îngândurat. Îl ascultă pe Billy fără prea mult interes și-l conduse într-o cameră mare, în care cărțile și documentele ocupau o parte importantă a spațiului. Billy se uita la el cu venerație. Era un personaj coborât din istorie, cândva tânărul consilier cu chip de pasăre de pradă care îi ajutase pe bunicul și pe tatăl lui JandolAnganol să întemeieze statul borlienez.

Cei doi bărbați se așezară. Cancelarul se trăgea agitat de mustață și murmura ceva pentru sine. Nu păru să asculte când Billy se prezentă ca venind dintr-un oraș din Morstrual, de pe malul golfului Chalce. Își înfășură brațele în jurul corpului ca pentru a se liniști singur.

Când Billy rămase fără cuvinte, stătu nedumerit în timp ce se lăsă tăcerea. Nu-i înțelegea cancelarul oloneza?

SartoriIrvrash vorbi în sfârșit.

— O să facem tot ce este posibil ca să fim de ajutor, domnule, deși vremurile nu sunt prielnice.

— Vreau să discut cu dumneavoastră, dar și cu Maiestatea Sa și cu regina. Am de oferit cunoștințe, însă și câteva întrebări de pus.

Lăsă să-i scape un sughiț.

— Scuzați.

— Da, da. Pe mine scuză-mă. Sunt ceea ce se numea cândva amator de cunoaștere, dar astăzi se întâmplă să fie o zi dificilă.

Se ridică în picioare, ținându-se de charfrulul pătat și clătinând din cap când îl privi pe Billy ca pentru prima oară.

— Ce-i atât de rău astăzi? întrebă Billy alarmat.

— Regina, domnule, regina MyrdemInggala…

Cancelarul lovi cu degetele în masă pentru a-și accentua vorbele.

— Regina noastră este dată deoparte, alungată, domnule. Astăzi urcă pe corabie spre exil. Spre străvechiul Gravabagalinien.

SartoriIrvrash își acoperi fața cu mâinile și începu să plângă.

IX

BĂTAIE DE CAP PENTRU CANCELAR

Exista o veche zicală printre țăranii din țara cunoscută încă de localnici sub numele Embruddock, referitoare la continentul pe care trăiau: „Niciun acru de pământ nu este locuibil cum se cuvine și niciun acru nu este nelocuit”.

Zicala se apropia de adevăr. Chiar și acum, când milioane de ființe credeau că lumea va fi mistuită de flăcări, călători de toate soiurile traversau în lung și-n lat Campannlatul. De la triburi întregi, ca migratorii madiși și națiunile nomade din Mordriat, până la pelerini care nu-și măsurau pelerinajul în kilometri, ci în altare; bande de hoți, care socoteau teritoriul în gâturi tăiate și în pungi cu bani; negustori singuratici, care umblau kilometri întregi să vândă un cântec sau o piatră pentru un preț mai mare decât ar căpăta acasă – toți își găseau împlinirea în mișcare.

Nici măcar incendiile care devorau interiorul continentului, oprindu-se brusc doar în dreptul râurilor și al deșerturilor, nu-i descurajau pe călători. Mai curând, le sporeau numărul, adăugând refugiați în căutarea unui nou cămin.

Un asemenea grup ajunsese la Matrassyl coborând pe Valvoral la timp ca s-o vadă pe regina MyrdemInggala plecând în exil. Curioșii nu au avut însă prea mult timp să caște gura. Ofițerii recrutori îi ridicară și-i trimiseră să lupte în Războaiele Apusene.

În acea după-amiază, localnicii din Matrassyl uitaseră temporar de războaie sau lăsaseră la o parte gândul la ele în favoarea dramei mai noi. Acesta era cel mai dramatic moment al vieții lor monotone; sărăcia, condamnându-i la simpla subzistență, îi silea să trăiască prin intermediari, prin cei iluștri. Pentru acest motiv, își înzestrau regii și reginele cu vicii și le tolerau, astfel încât emoțiile sau încântarea să pătrundă în existența lor.

Peste oraș plutea fum, învăluind mulțimile mute de-a lungul cheiului. Trăsura în care sosi regina se strecură printre șirurile de oameni. Fluturau steaguri, pe unele dintre ele fiind scris

„Pocăiți-vă!” și „Semnele sunt pe cer”. Regina nu se uită nici în dreapta, nici în stânga.

Trăsura se opri pe malul râului. Un lacheu sări jos și deschise portiera. Maiestatea Sa întinse un picior delicat și păși pe caldarâm. Tatro o urmă, apoi doamna de onoare.

MyrdemInggala șovăi și se uită în jur. Purta voal, dar aura frumuseții o înconjura ca un parfum. Vasul pe care regina urma să se îmbarce împreună cu anturajul ei, în aval către Ottassol și de acolo la Gravabagalinien, era pregătit de plecare. Un slujitor al cultului religios îmbrăcat în odăjdii, o aștepta pe punte. Regina păși pe pasarelă, iar mulțimea începu să se agite.

Ținea capul plecat. După ce ajunse pe punte și primi salutul preotului, MyrdemInggala își dădu voalul la o parte și ridică o mână în semn de rămas-bun.

La vederea acelui chip fără pereche, un murmur se înălță de pe chei, de pe aleile și de pe acoperișurile din apropiere, murmur care se înteți până la urale, salutul Matrassylului pentru regina reginelor.

Regina își lăsă voalul să cadă, se răsuci pe călcâie și coborî sub punte, dispărând din ochii mulțimii.

În timp ce nava ridica ancora, un tânăr galant de la Curte se repezi la marginea cheiului și declamă un poem foarte cunoscut: „E însăși vara”. Nu se auzi nicio muzică, iar uralele încetară.

Nimeni dintre cei care își luau rămas-bun în tăcere nu știa de evenimentele de la palat din după-amiaza aceea, deși vești despre fapte îngrozitoare aveau să se răspândească destul de curând.

Se înălțară pânzele. Corabia exilului se îndepărtă încet de chei și-și începu călătoria în aval. Vicarul reginei rămăsese pe punte și se ruga. Nimeni nu se clintea în mulțimea care asista pe străzi, pe faleză sau pe acoperișuri. Carena din lemn începu să se îndepărteze, amănuntele se șterseră.

Oamenii plecară în tăcere la casele lor, luându-și steagurile cu ei.

•

Curtea din Matrassyl mișuna de facțiuni. Unele se întâlneau numai la palat, însă altele se bucurau de sprijin în întreaga națiune. Cel mai bine susținut dintre ultimele grupuri era, fără îndoială, cel al myrdolatrilor. Clica, numită astfel în mod ironic, i se opunea regelui în majoritatea problemelor și o susținea pe

regina reginelor în toate.

În interiorul grupurilor majore existau grupări minore. Interesul personal era motivul pentru care fiecare om era separat într-un fel sau altul de fratele său. În intrigile nesfârșite pentru o poziție mai bună la Curte se puteau inventa multe motive pentru a susține sau pentru a se opune unei uniuni cu Oldorando.

Existau unii – poate dintre cei care urau femeile – care sperau s-o vadă pe regina MyrdemInggala în dizgrație. Erau și unii – probabil dintre cei care o doreau – care voiau ca ea să rămână. Dintre cei care doreau s-o vadă rămânând, unii dintre cei mai fervenți myrdolatri credeau că ar trebui ca ea să rămână și regele să plece. La urma urmei, argumentau ei, privind problema din punct de vedere legal – și fără să țină seama de farmecele ei fizice – dreptul reginei la tronul Borlienului era la fel de întemeiat ca al Vulturului.

Invidia avea grijă ca atât dușmanii regelui, cât și ai reginei să fie activi în permanență. În ziua plecării reginei, mulți erau gata să pună mâna pe arme.

În dimineața acelei zile, JandolAnganol luase măsuri împotriva nemulțumiților.

Printr-un șiretlic, regele și SartoriIrvrash făcuseră ca myrdolatrii să se întâlnească într-o încăpere a palatului. Se strânseseră șaizeci și unu, unii dintre ei cu bărbi cărunte, care juraseră credință părinților lui MyrdemInggala, RantanOboral și Shannana cea Sălbatică. Veniseră indignați la întrunire. Garda palatului trântise ușile după ce intrară și păzise camera. În timp ce myrdolatrii strigau și leșinau din cauza căldurii, Vulturul, cu o veselie răutăcioasă pe chip, se dusese la o ultimă întâlnire cu încântătoarea lui regină.

MyrdemInggala încă era copleșită de răsturnarea sorții. Avea obrajii palizi și o privire febrilă în ochi. Nu reușea să mănânce. Tresărea din orice. Când regele veni la ea, se plimba cu Mai TolramKetinet, discutând despre perspectivele copiilor ei. Dacă regina era amenințată, la fel erau și cei mici. Tatro era mică. Pe deasupra și fată. Răzbunarea regelui se putea îndrepta spre Robayday. Însă băiatul dispăruse într-una dintre excursiile lui nesocotite. MyrdemInggala își dădea seama că nici măcar nu avea să-și poată lua rămas-bun de la el. Nici fratele ei nu avea să fie aici ca să-și exercite influența asupra nepotului său

îndărătnic.

Cele două femei mergeau prin grădina de zi-obscură a reginei. Tatro se juca – o ironie care putea fi suportată dacă nu o contemplai prea îndeaproape – cu prințesa Simoda Tal.

Regina crease chiar ea grădina, îndrumându-și grădinarii. Arbori și stânci artificiale apărau aleile de ochii lui Freyr. Era suficientă umbră pentru a înflori mutațiile genetice și formele de vegetație cu pigmentație neagră.

Plante de zi-obscură înfloreau alături de cele de zi-lumină. Jeodfrayul, o plantă agățătoare de zi-lumină cu flori roz și portocaliu-deschis, devenise pipernicita nalbă care îmbrățișa pământul. Nalba scotea uneori boboci grotești, colorați în stacojiu și portocaliu, de-a lungul unui lujer cărnos, pentru a atrage atenția fluturilor de zi-obscură. În apropiere creșteau olvyl, yarrpel, idront și broot țepos, toate dând umbră. Vispardul iubitor de pământ producea inflorescențe adăpostite de frunze în formă de glugă. Era o adaptare a unei specii nocturne, tufișul de zadal, și trecuse către condiții mai luminoase, de la cele mai întunecate.

Asemenea plante fuseseră aduse de către supușii reginei din părți diferite ale regatului. Nu înțelegea prea bine explicațiile astronomice ale lui SartoriIrvrash sau manevrele lente, de lungă durată, ale lui Freyr pe ceruri decât prin admirarea acestor plante, care reprezentau un răspuns vegetal instinctiv la elipsele zăpăcitor de abstracte despre care îi plăcea cancelarului să vorbească.

Acum n-avea să mai viziteze acest loc favorit. Elipsele propriei vieți se mișcau împotriva ei.

Regele și cancelarul apărură la poartă. Le simți chiar și de la distanță dorința de a păstra întâlnirea protocolară. Zări încordarea din atitudinea regelui. Neliniștită, MyrdemInggala puse o mână pe încheietura doamnei de onoare.

SartoriIrvrash se apropie și făcu o plecăciune ceremonioasă. Apoi o luă cu el pe doamna de onoare, ca să lase singur cuplul regal. Mai încercă să protesteze.

— Regele o s-o omoare pe Cune! Bănuiește că-l iubește pe fratele meu, Hanra, dar nu-i adevărat. Regina n-a făcut nimic rău. E nevinovată!

— Socotelile lui sunt altele și n-o s-o omoare, replică SartoriIrvrash.

Însă cancelarul nu părea capabil s-o liniștească. Își controla greu anxietatea și era cenușiu la față.

— Se descotorosește de regină din motive politice. S-a mai întâmplat.

Alungă agitat un fluture de pe mânecă.

— Atunci de ce a pus să fie omorât Yeferal?

— Năpasta asta nu trebuie pusă pe seama regelui, ci mai degrabă pe a mea. Termină cu flecăreala, femeie! Du-te în exil cu regina și ai grijă de ea. Dacă situația îmi va permite, sper să păstrăm legătura. Gravabagalinien nu-i un loc atât de rău în care să trăiești.

Intrară sub o arcadă și fură învăluiți imediat de complexitatea înăbușitoare a construcției.

Mai TolramKetinet întrebă pe un ton mai calm:

— Ce a întunecat mintea regelui?

— Nu știu nimic de mintea lui, ci doar de mândrie. E strălucitoare ca un diamant. Va reteza mândria tuturor celorlalți. Nu poate tolera cu ușurință blândețea reginei.

Când tânăra îl părăsi, rămase la picioarele scării, încercând să se liniștească. Undeva deasupra lui auzea glasurile diplomaților. Așteptau impasibili să audă cum se rezolva problema și urmau să plece curând, orice s-ar fi întâmplat.

— În cele din urmă, toate trec, își zise cancelarul.

În clipa aceea se gândea la nevasta lui moartă.

Între timp, regina asculta vocea joasă, precipitată a lui JandolAnganol, care încerca să-i transmită emoțiile sale. Ea se dădea înapoi ca din fața unui val uriaș.

— Cune, sunt obligat să mă despart de tine pentru supraviețuirea regatului. Îmi cunoști sentimentele, dar știi că am îndatoriri care trebuie îndeplinite…

— Nu, nu accept. Te supui unui capriciu. Nu datoria, ci khmirul vorbește.

Regele clătină din cap, ca pentru a încerca să scuture suferința care i se citea pe chip.

— Trebuie să fac ceea ce fac, deși mă distruge. Nu-mi doresc pe nimeni altcineva în afară de tine. Înainte de a ne despărți, spune-mi că înțelegi atâta lucru.

Chipul reginei rămase încremenit.

— Ai ponegrit reputația fratelui meu mort și pe a mea. Cine în afară de tine a dat ordinul de a răspândi acea minciună?

— Înțelege, te rog, ce trebuie să fac pentru regat. N-am nici cea mai mică dorință să ne despărțim.

— Cine a dat ordinul de despărțire, nu tu? Cine comandă aici, nu tu? Dacă nu tu dai ordine, atunci s-a instalat anarhia, iar regatul nu merită salvat.

El o privi pieziș. Vulturul era bolnav.

— Asta-i politica pe care trebuie s-o duc. Nu te închid, ci te trimit în palatul cel frumos din Gravabagalinien, unde Freyr nu stăpânește cerul atât de mult. Fii mulțumită acolo și nu unelti împotriva mea, sau tatăl tău o să răspundă pentru asta. Dacă furia războaielor se mai domolește, s-ar putea să fim din nou împreună.

Regina se răsuci spre el, făcându-l, prin vehemența ei, să-i privească fața îmbujorată.

— Plănuiești să te însori anul ăsta cu fetița asta lascivă din Oldorando și apoi să divorțezi de ea, așa cum faci cu mine? Ai în minte un șir nesfârșit de căsătorii și de divorțuri prin care să salvezi Borlienul? Spui că mă trimiți departe. Te avertizez că voi rămâne mereu departe de tine.

JandolAnganol întinse o mână, dar nu îndrăzni s-o atingă pe regină.

— Spun că în inima mea – dacă mă crezi că am una – nu te trimit departe. Înțelegi? Tu trăiești numai după religie și principii. Înțelege ceva din ce înseamnă să fii rege.

MyrdemInggala culese o rămurică de idront și apoi o aruncă.

— O, m-ai învățat ce înseamnă să fii rege. Să-ți întemnițezi tatăl, să-ți alungi fiul, să-ți ponegrești cumnatul, să mă alungi la capătul regatului – asta înseamnă să fii rege! Am învățat bine lecția de la tine. Așa că o să-ți răspund, Jan, chiar în felul tău. Nu te pot împiedica să mă exilezi. Dar făcând asta îți asumi consecințele. Trebuie să trăiești și să mori potrivit lor. Asta-i vocea religiei, nu a mea. Nu te aștepta să schimb ceea ce nu se poate schimba.

— Nu mă aștept.

Înghiți în sec. O apucă strâns de braț și nu-i dădu drumul, în ciuda zbaterilor ei. O trase de-a lungul aleii și fluturii își luară zborul.

— Nu mă aștept. Mă aștept să mă mai iubești și să nu încetezi să o faci doar din interes. Mă aștept să fii deasupra naturii omenești și să vezi dincolo de suferința ta, să vezi suferința

altora. Până acum, în lumea asta nemiloasă, frumusețea te-a salvat de suferință. Eu te-am păzit. Recunoaște, Cune, te-am protejat în toți anii ăștia groaznici. M-am întors din Cosgatt numai pentru că erai tu aici. M-am întors prin puterea voinței… Nu va deveni frumusețea un blestem când n-o să mai fiu eu să servesc drept scut? N-o să fii vânată ca o căprioară în pădure de către bărbați despre ale căror dorințe n-ai știut niciodată până acum? Care va fi sfârșitul tău fără mine? Jur că o să te iubesc în continuare, în ciuda a o mie de Simoda Tal, dacă-mi spui acum – doar spune-mi, când ne sărutăm de rămas-bun – că încă mă îndrăgești, în ciuda a ceea ce trebuie să fac.

MyrdemInggala se smulse din strânsoarea regelui și se rezemă de o stâncă. Amândoi erau palizi și asudați.

— Vrei să mă înspăimânți și reușești. Adevărul este că mă alungi pentru că nu te înțelegi pe tine însuți. În sinea ta, știi că eu te înțeleg, pe tine și slăbiciunile tale, ca nimeni altcineva – în afară poate de tatăl tău. Și nu poți îndura asta. Te simți torturat deoarece te compătimesc. Așa că, da, luate-ar naiba, pentru că mă forțezi să mărturisesc, da, te iubesc și o să te iubesc până la contopirea cu idolul originar. Dar nu poți accepta asta, nu-i așa? Nu asta dorești.

Regele explodă.

— Iată! Mă urăști, de fapt! Vorbele tale mint!

— Ah, ah, ah!

Regina se înfurie și o luă la fugă.

— Pleacă! Pleacă! Ești nebun! Am mărturisit, și asta te înnebunește. Vrei să te urăsc. Ura e tot ce știi. Pleacă! Dacă asta îți mulțumește sufletul, da, te urăsc!

JandolAnganol nu încercă s-o urmărească.

— Atunci să vină furtuna, zise el.

•

Așadar, fumul începu să umple bazinul Matrassylului. Regele se purta necugetat după despărțirea de MyrdemInggala. Ordonă să fie aduși baloți de paie de la grajduri pentru a fi puși în dreptul ușilor camerei în care se aflau încă închiși myrdolatrii. Se aduseră vase cu seu de balenă purificat. JandolAnganol smulse de la un sclav o faclă aprinsă și o aruncă peste paie. O limbă de foc se înălță brusc spre tavan.

În după-amiaza aceea, în timp ce regina naviga pe râu, focul se dezlănțui. Nimănui nu-i fu îngăduit să-l oprească. Furia lui își

urmă cursul neabătut.

Abia în timpul nopții, când regele se așeză cu fagorul lui să bea până la pierderea cunoștinței, reușiră servitorii să vină cu pompe și să stingă incendiul.

Când palidul Batalix răsări în dimineața următoare, regele, așa cum avea obiceiul, se ridică și se prezentă oamenilor săi în lumina zorilor.

Îl aștepta o mulțime mai mare decât cea obișnuită. La apariția lui, se înălță un mormăit grav, nearticulat, ca zgomotul pe care l-ar fi scos un câine rănit. De teama fiarei cu multe capete, JandolAnganol se retrase în camera lui și se aruncă pe pat. Acolo rămase toată ziua, fără să mănânce sau să vorbească.

După încă o zi, păru să fie din nou el însuși. Chemă preoți, dădu ordine, își luă rămas-bun de la Taynth Indredd și de la Simoda Tal. Apăru chiar, pentru scurtă vreme, în fața scritinei.

Regele avea motive să acționeze. Agenții îi aduseră vești că Unndreid Barosul, Năpasta Mordriatului, pornise din nou spre sud-vest și încheiase o alianță cu Darvlish, dușmanul său.

În scritină, regele explică felul în care regina MyrdemInggala și fratele ei, YeferalOboral, plănuiseră să-l asasineze pe ambasadorul din Sibornal, care fugise. De aceea, regina fusese trimisă în exil; amestecul ei în treburile statului nu putea fi tolerat. Fratele ei fusese ucis.

Conspirația trebuia să fie o lecție clară pentru toți în aceste vremuri de primejdie pentru națiune. El, regele, pregătea un plan prin care Borlien să devină mai strâns legat de prietenii săi tradiționali, oldorandanii și pannovalanii. Avea să-și dezvăluie intențiile, în întregime, la timpul potrivit. Privirea sfidătoare a suveranului se roti peste scritină.

SartoriIrvrash luă cuvântul și spuse că scritina trebuie să privească noile evenimente în lumina istoriei.

— Cu bătălia de la Cosgatt încă proaspătă în minte, știm că sunt disponibile noi arme de artilerie de atac. Chiar și triburile barbare ale driaților au aceste noi… *puști*, cum sunt numite. Cu o pușcă, un om poate omorî un dușman de îndată ce-l vede. Asemenea lucruri sunt pomenite în vechile istorii, deși nu putem avea mereu încredere în ceea ce citim în ele. În orice caz, astfel de arme ne îngrijorează. Ați fost martori la demonstrație. Sunt făcute pe marele continent nordic de către națiunile din Sibornal, care dețin superioritatea în artele manufacturiere.

Posedă depozite de lignit și minereuri metalice pe care noi nu le avem. Este necesar să rămânem în relații bune cu asemenea națiuni puternice, așa că am reprimat cu fermitate încercarea de a-l ucide pe ambasador.

Unul dintre baronii din spatele scritinei strigă mânios:

— Spune-ne adevărul! Nu era Pasharatid corupt? N-a avut o legătură cu o fată din Borlien în partea de jos a orașului, contravenind legilor noastre și alor lui?

— Agenții noștri fac investigații, răspunse SartoriIrvrash și continuă grăbit. O să trimitem o solie la Askitosh, capitala națiunii Uskutoshk, pentru a deschide o rută comercială, în speranța că sibornalezii vor fi mai prietenoși decât până acum. Între timp, întâlnirea noastră cu distinșii diplomați din Oldorando și din Pannoval a fost un succes. Am primit câteva puști de la ei, după cum știți. Dacă putem trimite o cantitate suficientă de puști viteazului nostru general Hanra TolramKetinet, atunci războiul cu Randonan se va încheia curând.

Atât discursul regelui, cât și cel al lui SartoriIrvrash fură primite cu răceală. La scritină erau prezenți susținători ai baronului RantanOboral, tatăl lui MyrdemInggala. Unul dintre ei se ridică și întrebă:

— Trebuie să înțelegem că armele noi au fost responsabile pentru moartea a șaizeci și unu de myrdolatri? Dacă e așa, sunt cu adevărat niște arme puternice.

Răspunsul cancelarului fu nesigur.

— Un incendiu nefericit a izbucnit la castel, pornit de suporterii fostei regine, dintre care mulți și-au pierdut viața în focul pe care l-au provocat singuri.

Când SartoriIrvrash și regele ieșiră din sală, izbucni o furtună de zgomote.

— Anunțați nunta, zise SartoriIrvrash. O să-și uite furia când vor avea ca subiect al discuțiilor drăgălășenia copilei-mirese. Făceți nunta cât mai curând posibil, Maiestatea Voastră. Neghiobii ăștia au să uite o înșelătorie cu ajutorul alteia.

Întoarse capul ca să-și ascundă repulsia față de propriul său rol.

•

Încordarea apăsa asupra tuturor celor care trăiau în castelul de la Matrassyl, în afară de fagori, al căror sistem nervos era imun la așteptări. Dar până și fagorii erau neliniștiți, pentru că

duhoarea de ars încă îmbiba totul.

Încruntat, regele se retrase la el în apartament. Un detașament din Prima Gardă Fagoriană stătea de strajă la ușă, iar Yuli rămase cu ei cât timp JandolAnganol se rugă în capela privată împreună cu vicarul regal. După ce se prosternă în rugăciune, se lăsă biciuit.

În timp ce servitoarele îl îmbăiau, îl chemă înapoi pe cancelar. SartoriIrvrash apăru după a treia chemare, îmbrăcat într-un charfrul înflorat, pătat de cerneală, și încălțat cu papuci din paie. Bătrânul părea îndurerat și stătea în fața regelui fără să vorbească, netezindu-și barba.

— Ești supărat? i se adresă JandolAnganol din bazin.

Yuli stătea la mică distanță, cu gura deschisă.

— Sunt bătrân, Maiestatea Voastră, și am avut parte de multă bătaie de cap astăzi. Mă odihneam.

— Mai curând îți scriai afurisita de istorie.

— Ca să fiu sincer, mă odihneam și deplângeam uciderea celor șaizeci și unu.

Regele lovi apa cu palma.

— Ești ateu. N-ai nicio conștiință de împăcat. Nu trebuie să te autoflagelezi. Lasă asta în seama mea.

SartoriIrvrash zâmbi circumspect.

— Cu ce vă pot fi de folos, Maiestate?

JandolAnganol se ridică, ieși din bazin, iar femeile îl înfășurară cu prosoapele.

— Ai făcut destule servicii.

Îi aruncă lui SartoriIrvrash una dintre privirile lui de o strălucire întunecată.

— E timpul să te trimit la pășune, ca pe zenelii bătrâni de care ești atât de atașat. O să găsesc pe cineva mai apropiat de modul meu de gândire care să mă sfătuiască.

Femeile se retrăseseră într-un colț și ascultau cu atenție.

— Mulți dintre curteni se vor preface că gândesc așa cum doriți dumneavoastră să gândească, Maiestate. Dacă acordați încredere unor asemenea oameni, e decizia dumneavoastră. Poate îmi veți spune cu ce v-am nemulțumit. Nu v-am sprijinit toate planurile?

Regele își aruncă prosoapele și păși prin cameră gol și furios. Avea privirea la fel de repezită ca mersul. Yuli scânci compătimitor.

— Uită-te la toate necazurile din jurul meu. Ruinat. Fără regină. Nepopular. Nimeni n-are încredere în mine. Sfidat în scritină. Nu-mi spune că o să fiu favoritul gloatei când o să mă însor cu fetița aceea din Oldorando. Tu m-ai sfătuit să fac asta, și-mi ajung sfaturile tale.

SartoriIrvrash se lipise cu spatele de perete, ferindu-se din calea regelui, și, profund întristat, își frângea mâinile.

— Dacă pot să vorbesc... V-am slujit cu credință pe dumneavoastră și, înaintea voastră, pe tatăl vostru. Am mințit pentru dumneavoastră. Am mințit azi. M-am implicat în asasinarea myrdolatrilor de dragul dumneavoastră. Spre deosebire de alți cancelari pe care i-ați putea alege, n-am ambiții politice... Sunteți atât de bun... Mă stropiți, Maiestate!

— Asasinat! Suveranul tău e un asasin, așa-i? Cum altfel era să înăbuș o revoltă?

— V-am sfătuit având în minte mai curând binele vostru decât avansarea mea, sire. Mai ales în această afacere tristă a divorțului. Vă aduceți aminte că v-am spus că n-o să mai găsiți niciodată o femeie ca regina și...

Regele apucă un prosop și și-l înfășură în jurul taliei subțiri. La picioare i se forma o băltoacă.

— Mi-ai spus că datoria mea se îndreaptă întâi către țară. Așa că am făcut sacrificiul, l-am făcut la sugestia ta...

— Nu, Maiestatea Voastră, nu, eu am spus deslușit...

Flutură mâinile tulburat.

— Dezzlușit, rosti Yuli, învățând un cuvânt nou.

— Căutați un țap ispășitor pe care să vă vărsați mânia, sire. N-ar trebui să mă alungați așa. E o crimă.

Cuvintele răsunară în camera de îmbăiere. Femeile dăduseră impresia că ar vrea să iasă, apoi încremeniseră cu gesturi prudente, ca nu cumva regele să se întoarcă împotriva lor. Dar acesta, roșu din cauza mâniei, îl privea amenințător pe cancelar.

— Iar criminal! Sunt un criminal? Șobolan bătrân, îndrăznești să-mi dai ordine și să mă insulți? Aranjez eu cu tine!

Se îndreptă spre locul unde erau împrăștiate hainele.

Temându-se că a mers prea departe, SartoriIrvrash vorbi cu voce tremurată:

— Maiestatea Voastră, iertați-mă, vă pricep planul. Alungându-mă, sunteți liber să dați vina pe mine în fața scritinei pentru tot ce s-a întâmplat și astfel să păreți nevinovat în ochii

lor. Cât despre posibilitatea ca adevărul să poată fi modificat astfel… E o tactică mult încercată – și transparentă –, dar cu siguranță putem cădea de acord cu privire la cum anume…

Șovăi și tăcu. O lumină bolnăvicioasă de seară umplea încăperea. Urme ale unei furtuni aurorale licăreau în masa de nori de afară. Regele își trăsese sabia din teacă, din locul unde stătea pe masă. O flutură.

SartoriIrvrash se dădu înapoi, răsturnând un urcior cu apă parfumată.

JandolAnganol păru că se pregătește de luptă cu un dușman invizibil, fandând și parând loviturile. Se mișca repede prin cameră. Femeile se înghesuiră unele într-altele, țipând speriate.

— Hei! Ha! Ho! Hei!

Regele schimbă direcția și lama sabiei țâșni către cancelar.

Când se opri la un deget de claviculă, suveranul întrebă:

— Așadar, unde-i fiul meu, unde-i Robayday, bătrân ticălos? Știi că-mi poate salva viața?

— Păi, cunosc istoria familiei voastre, sire, spuse SartoriIrvrash, acoperindu-și fără succes pieptul cu mâinile.

— Trebuie să discut cu fiul meu. Îl ascunzi în apartamentele tale.

— Nu, sire.

— Mi se spune că da, *sire*, Garda Fagoriană m-a informat. Și mi-a șoptit, *sire*, că mai ai ceva sânge în măruntaie.

— Sire, sunteți copleșit de încercările prin care ați trecut. Dați-mi voie să…

— Nu-ți dau deloc voie, *sire*, decât să capeți niște oțel în gâtlej. Atât de demn de încredere! Ai un vizitator în apartament!

— Din Morstrual, sire, un băiat, nimic mai mult.

— Așa, acum adăpostești băieți…

Dar subiectul păru să-și piardă interesul. Cu un strigăt, regele azvârli sabia în sus, astfel încât se înfipse în grinzile de deasupra. Când se întinse și o apucă de mâner, prosopul îi căzu.

SartoriIrvrash se aplecă și-l luă de jos, bâlbâindu-se:

— Înțeleg sursa furiei, și îngăduiți-mi…

În loc să apuce prosopul, regele trase de charfrulul bătrânului, făcându-l să se răsucească. Prosopul zbură prin aer și cancelarul scoase un țipăt de spaimă. Picioarele îi alunecară de sub el și cei doi bărbați căzură greoi pe dalele umede.

Regele se săltă în picioare cu agilitatea unei pisici, făcându-le

semn femeilor să-l ajute pe SartoriIrvrash să se ridice. Cancelarul gemu și se ținu de spate în timp ce două femei îl ajutau.

— Acum pleacă, *sire*, zise regele. Fă-ți bagajele înainte să-ți demonstrez cât de furios sunt. Ține minte: știu că ești ateu și myrdolatru!

•

Ajuns în apartamentul lui, cancelarul SartoriIrvrash puse o sclavă să-i ungă spatele cu alifii și își îngădui câteva gemete de încântare. Fagorul care-i servea drept gardă personală, Lex, privea cu indiferență.

După un timp, ceru suc de squaneej cu gheață de Lordryardry și îi scrise regelui ținându-se de spate între fraze.

Onorate sire,

Am slujit Casa Anganol cu credință și merit să fiu răsplătit pentru asta. Sunt gata să slujesc în continuare, în ciuda atacului asupra persoanei mele, pentru că știu cât de mult suferă Maiestatea Voastră în prezent.

Cât despre ateismul și învățătura mea, pe care le condamnați atât de des, pot să subliniez că ele sunt unul și același lucru și că ochii mei sunt deschiși asupra adevăratei naturi a lumii noastre. Nu caut să vă îndepărtez de credința voastră, ci doar să vă explic că ea vă pune în dificila situație prezentă.

Văd lumea noastră ca o unitate. Știți despre descoperirea mea că zenelul este un animal dungat, în ciuda aparențelor contrare. Această descoperire are o importanță vitală, pentru că leagă anotimpurile Anului Mare și ne oferă o nouă înțelegere a lor. Multe plante și animale ar putea avea mecanisme similare prin care să-și perpetueze specia de-a lungul climatelor contradictorii ale Anului.

Este posibil ca omenirea să aibă în religie un mod asemănător de perpetuare? Unul diferit doar în măsura în care omenirea diferă de animalele sălbatice? Religia este o forță socială de coeziune care poate unifica în vremuri de frig extrem sau, ca acum,

de arșiță extremă. Această forță socială de coeziune, această unitate este prețioasă, pentru că duce la supraviețuirea noastră în entități naționale sau tribale.

Ceea ce nu trebuie să facă este să ne stăpânească viețile individuale și gândirea. Dacă sacrificăm prea mult religiei, suntem prizonierii ei, așa cum madișii sunt prizonierii uctului. Trebuie să mă iertați, sire, că vă atrag atenția asupra acestui lucru. Mă tem că-l veți găsi inacceptabil, dar ați arătat chiar dumneavoastră o asemenea slugărnicie față de Akhanaba…

Cancelarul se opri. Nu, ca de obicei, mergea prea departe. Regele, în mânia lui, l-ar distruge dacă ar citi acea frază. Cu efort, luă o foaie nouă de pergament și scrise o versiune modificată a primei scrisori. Îl însărcină pe Lex s-o ducă, apoi se așeză și începu să plângă.

Ațipi. Mai târziu, se trezi și-l găsi pe Lex stând aplecat deasupra lui, cu lapții tremurând pe canalele nărilor. Se obișnuise de mult cu tăcerea fagorilor; deși ura acele creaturi, erau mai puțin sâcâitoare decât sclavii umani.

Ceasul de pe masă îi spuse că se apropia de a douăzeci și cincea oră a zilei. Căscă, se întinse și-și puse o haină mai groasă. Afară, aurora licărea peste curtea goală. Palatul dormea – în afară poate de rege…

— Lex, o să mergem să vorbim cu prizonierul. I-ai dat să mănânce?

Fagorul, nemișcat, răspunse:

— Prizonierul a primit mâncarea, domnule.

Vorbi cu voce joasă, bâzâită, așa că „prizonierul” se auzi ca „prozzonerul”. Oloneza lui era limitată, dar SartoriIrvrash, în dezgustul lui, refuza să învețe hurdhu.

Printre rafturile care acopereau cea mai mare parte a unui perete lung se afla un dulap. Lex trase de el și deblocă accesul spre o ușă din fier. Ancipitalul băgă cu stângăcie o cheie în broască și o răsuci, apoi deschise ușa. Omul și fagorul intrară într-o celulă secretă.

Aceasta fusese cândva o cameră independentă. În zilele lui VarpalAnganol, cancelarul pusese să fie zidită ușa exterioară. Acum, singura posibilitate de a intra era prin biroul lui. Peste fereastră fuseseră fixate bare solide. De afară, fereastra se

pierdea în fațada castelului.
În cameră, muștele bâzâiau sau pluteau ca și cum dormeau în aerul dens. Se târau pe masă și pe mâinile lui Billy Xiao Pin.
Billy stătea pe un scaun. Era legat cu lanțuri de un inel ancorat în podea. Avea hainele pătate de sudoare. Duhoarea din cameră era copleșitoare.
Scoțând un săculeț cu rarizom, foi-de-munte și alte ierburi, SartoriIrvrash îl duse la nas și făcu semn către o găleată din colțul camerei.
— Golește-o.
Lex execută ordinul.
Cancelarul luă un scaun și-l puse la o distanță mai mare decât ar fi putut să se întindă prizonierul său. Se așeză cu atenție, ținându-se de spate și oftând. Aprinse o veronikană lungă înainte de a vorbi.
— BillishOwpin, ești aici de două zile. Trebuie să mai stăm de vorbă. Sunt cancelarul din Borlien și, dacă mă minți, am depline puteri să te torturez. Mi te-ai prezentat ca primar al unul oraș din Golful Chalce. Apoi, când te-am închis, ai pretins că ești o persoană mult mai importantă, care vine dintr-o lume mai presus de asta. Azi cine mai ești? Adevărul, acum!
Billy se șterse pe față cu mâneca și răspunse:
— Domnule, crede-mă, știam despre camera asta înainte de a sosi aici. Sunt totuși neștiutor în multe dintre aspectele modului vostru de viață. Greșeala mea inițială a fost să mă dau drept altcineva pentru că am avut îndoieli că ai crede adevărul.
— Aș putea spune, fără trufie, că, întâmplător, sunt unul dintre cei mai avizi căutători ai adevărului din generația mea.
— Știu, domnule. Tocmai de aceea îți cer să mă eliberezi. Lasă-mă s-o urmez pe regină. De ce să mă închizi când nu vreau să fac niciun rău?
— Te închid pentru că s-ar putea să scot ceva bun de la tine. Ridică-te.
Cancelarul își examină captivul. Cu siguranță, era ceva ciudat cu el. Fiziologic, nu era uscățiv ca locuitorii Campannlatului, nici n-avea forma de butoi a oamenilor acelora monstruoși expuși uneori la bâlciuri, ai căror strămoși (potrivit gândirii medicale) scăpaseră de aproape universala febră a oaselor.
Prietenul său CaraBansity din Ottassol ar fi spus că structura oaselor explica aspectul deosebit, rotunjit al trăsăturilor

prizonierului. Textura pielii era netedă, cu o paloare remarcabilă, deși nasul cât un nasture era ars de soare. Avea părul fin.

Erau și alte diferențe subtile, cum ar fi calitatea și durata privirii captivului. Părea să se uite în altă parte ca să asculte și-l privea pe SartoriIrvrash numai când vorbea – deși frica putea să explice asta. Ochii lui erau îndreptați deseori în sus, nu în jos. În special, vorbea oloneza într-un mod străin.

Toate acestea le observă cancelarul înainte de a spune:

— Descrie-mi lumea de deasupra din care pretinzi că vii. Sunt un om rațional și o să ascult fără prejudecăți ceea ce ai de spus.

Trase din veronikană și tuși.

Lex se întoarse cu găleata goală și rămase nemișcat lângă un perete, ațintindu-și privirea cireșie asupra unui punct nedefinit.

Când Billy se așeză, lanțurile zornăiră. Puse mâinile pe masă în fața lui și vorbi:

— Milostive domn, sosesc, așa cum v-am spus, dintr-o lume mult mai mică decât a voastră. O lume poate de mărimea dealului cel mare pe care stă castelul Matrassyl. Lumea aceea se numește Avernus, deși astronomii voștri o cunosc de mult sub numele Kaidaw. Se află la aproximativ o mie cinci sute de kilometri deasupra Helliconiei, cu o perioadă orbitală de șapte mii șapte sute șaptezeci de secunde și…

— Stai. Pe ce stă dealul ăsta al vostru? Pe aer?

— Nu există aer în jurul lui Avernus. De fapt, Avernus este o lume metalică. Nu, nu aveți termenul în oloneză, domnule, din moment ce Helliconia nu are un satelit natural. Avernus orbitează încontinuu în jurul Helliconiei, așa cum Helliconia orbitează în jurul lui Batalix. Călătorește prin spațiu, la fel ca Helliconia, și se mișcă tot timpul, la fel ca Helliconia. Altfel, ar cădea, din cauza atracției gravitaționale. Cred că înțelegi principiul, domnule. Cunoști adevărata relație dintre Helliconia, pe de o parte, și Batalix și Freyr, pe de alta.

— Înțeleg foarte bine ce spui.

Plesni o muscă pe creștetul chel.

— Te adresezi autorului *Alfabetului istoriei și al naturii*, în care caut să sintetizez întreaga cunoaștere. Puțini oameni înțeleg – dar se întâmplă ca eu să fiu unul dintre ei – că Batalix și Freyr se rotesc în jurul unui focar comun, în timp ce Copaise, Aganip și Ipocrene se învârtesc, împreună cu Helliconia, în jurul lui Batalix.

Graba lumilor noastre surori pe orbite corespunde mărimii și distanței față de corpul-părinte, Batalix. Mai mult, cosmologia ne informează că aceste lumi-surori au izvorât din Batalix. Așa cum oamenii se nasc din mamele lor, și Batalix a ieșit din Freyr, care este mama lui. Pe tărâmul cerurilor, o să descoperi că sunt destul de informat, îmi place să cred.

Ridică ochii spre tavan și suflă fumul printre muște.

Billy își drese glasul.

— Păi, nu-i chiar așa. Batalix și planetele sale formează un sistem solar relativ vârstnic, care a fost capturat de un soare mult mai mare, pe care-l numiți Freyr, cu vreo opt milioane de ani în urmă, după cum socotim noi timpul.

Cancelarul se foi nervos.

— Printre piedicile cunoașterii se află persecuțiile celor care caută puterea, greutățile investigării și – mai ales – eșecul de a recunoaște ce trebuie investigat. Am stabilit asta în primul capitol. E limpede că ai o oarecare cunoaștere, dar o trădezi amestecând în ea minciuni pentru propriile tale motive. Adu-ți aminte că tortura este prietena adevărului, BillishOwpin. Sunt un om răbdător, dar aceste vorbe nesăbuite despre milioane mă înfurie. N-o să mă impresionezi doar cu numere. Oricine poate să inventeze cifre din nimic.

— Domnule, nu inventez. Câți oameni locuiesc în întregul Campannlat?

Cancelarul părea tulburat.

— Păi, vreo cincizeci de milioane, potrivit celor mai bune estimări.

— Greșit, domnule. Șaizeci și patru de milioane de oameni și treizeci și cinci de milioane de fagori. În vremea lui VryDen, din care îți place să citezi, erau opt milioane de oameni și douăzeci și trei de milioane de fagori. Biomasa se leagă direct de cantitatea de energie care ajunge la suprafața planetei. În Sibornal sunt…

SartoriIrvrash dădu din mâini.

— Ajunge! Încerci să mă șochezi… Să ne întoarcem la geometria sorilor. Îndrăznești să spui că nu e nicio relație de sânge între Freyr și Batalix?

Billy încetă să-și mai privească mâinile și se uită pieziș la bătrânul care stătea dincolo de raza lui de acțiune.

— Dacă-ți spun ce s-a întâmplat cu adevărat, onorate

cancelar, o să mă crezi?

— Depinde dacă povestea ta e demnă de crezare.

Scoase un nor de fum.

Billy Xiao Pin zise:

— Am aruncat doar o privire asupra frumoasei voastre regine. Așa că ce rost are să mă aflu aici, să mor aici dacă nu reușesc să-ți spun unicul mare adevăr?

Se gândi la MyrdemInggala, cum trecea, minunată în muselinele ei fluturătoare.

Și începu. Fagorul stătea lângă peretele pătat, bătrânul pe scaunul scârțâitor. Muștele bâzâiau. Din lumea de afară nu pătrundea niciun sunet.

— Pe drumul încoace, am văzut o inscripție care spunea în oloneză: „Toată înțelepciunea lumii a existat dintotdeauna”. Nu-i așa. S-ar putea să fie adevărat pentru cea religioasă, dar pentru cea științifică e o minciună. Adevărul se află în fapte care trebuie descoperite cu trudă și în ipoteze care trebuie verificate continuu, deși, acolo de unde vin eu, faptele au ascuns adevărul. Așa cum spui, sunt multe piedici pentru cunoaștere și pentru metastructura cunoașterii pe care o numim știință. Avernus e o lume artificială. Este creația științei și a aplicării științei, pe care o numim – voi nu aveți un asemenea cuvânt – *tehnologie*. Ai putea fi surprins să auzi că rasa din care provin, care a *evoluat* pe o planetă îndepărtată numită Pământ, e mai tânără decât voi, helliconienii. Noi însă am suferit mai puține dezavantaje naturale decât voi.

Făcu o pauză, aproape șocat să audă cuvântul încărcat de emoție, *Pământ*, pronunțat în acest decor.

— Așa că n-o să te mint, deși te avertizez că s-ar putea să afli că ceea ce spun nu se potrivește cu imaginea ta despre lume, domnule. S-ar putea să fii șocat, chiar dacă ești cel mai luminat din rasa ta.

Cancelarul stinse veronikana pe tăblia mesei și-și apăsă capul cu mâna. Îl durea. Celula era înăbușitoare. Nu reușea să urmărească discursul tânărului străin, iar mintea îi rătăcea către rege, gol, și către sabia înfiptă primejdios într-o grindă deasupra lor. Prizonierul vorbea mai departe.

În locul de unde venea Billy, cosmosul era la fel de familiar ca grădina din spatele casei. Vorbea pe ton prozaic despre o stea galbenă de tipul G4 care avea aproximativ cinci mii de milioane

de ani. Avea luminozitate scăzută și o temperatură de numai cinci mii șase sute de grade Kelvin. Acesta era soarele numit acum Batalix. Continuă să descrie singura sa planetă locuită, Helliconia, o planetă foarte asemănătoare îndepărtatului Pământ, dar mai rece, mai cenușie, mai veche, cu procesele vieții mai lente. Pe suprafața sa, de-a lungul multor ere, s-au dezvoltat specii, de la animale la ființa dominantă.

Cu opt milioane de ani în urmă, conform timpului pământean, Batalix și sistemul lui s-au deplasat într-o regiune aglomerată a spațiului. Două stele, pe care le numea A și C, orbitau una în jurul celeilalte. Batalix a fost atrasă în câmpul gravitațional masiv al stelei A. În seria de perturbări care a urmat, steaua C s-a pierdut, iar A a căpătat un nou însoțitor, Batalix.

A era un soare foarte diferit de Batalix. Deși cu vârsta cuprinsă între zece și unsprezece milioane de ani, evoluase departe de secvența principală de stele și intra deja în faza de bătrânețe stelară. Raza lui era de peste șaptezeci de ori mai mare decât a lui Batalix, iar temperatura – de două ori mai mare. Era o supergigantă de tip A.

Oricât ar fi încercat, cancelarul nu reușea să asculte cu atenție. Îl învăluia un sentiment de dezastru. Vederea i se încețoșă, inima îi bătea într-un ritm accelerat care părea să umple camera. Apăsă pe nas săculețul cu rarizom, ca să poată respira.

— Ajunge, întrerupse el discursul lui Billy. Felul tău de a fi e cunoscut în istorie; vorbește în termeni ciudați și își bate joc de înțelegerea înțelepților. Poate că e o halucinație de care suferim… Nu m-ar mira dacă e așa. Cu numai două zile în urmă – numai cincizeci de ore – regina reginelor a părăsit Matrassylul, acuzată de conspirație, și șaizeci și unu de myrdolatri au fost uciși într-un mod crud… Iar tu îmi vorbești de sori care se năpustesc de colo până colo cum li se năzare…

Billy bătea darabana pe masă cu degetele de la o mână și alunga muștele cu cealaltă. Lex stătea alături, nemișcat ca o piesă de mobilier, cu ochii închiși.

— Sunt chiar eu myrdolatru. Sunt în mare măsură vinovat pentru aceste crime. Prea obișnuit să-l slujesc pe rege… așa cum el e prea obișnuit să slujească religia. Viața era atât de pașnică… Acum cine știe ce alte necazuri o să se întâmple mâine?

— Ești prea cufundat în problemele tale mărunte, replică Billy. Nu ești cu nimic mai bun decât sfătuitorul meu din Avernus. El nu crede pe deplin în realitatea Helliconiei. Tu nu crezi pe deplin în realitatea Universului. *Umwelt*-ul tău nu-i mai mare decât palatul ăsta.

— Ce-i un *umwelt*?

— Zona cuprinsă de percepțiile tale.

— Pretinzi să știi atât de multe. Este corect, așa cum percep eu, că zenelul este un animal cu dungi maro care a avut dungi colorate în primăvara Anului Mare?

— Corect. Animalele și plantele adoptă diferite strategii ca să supraviețuiască schimbărilor masive petrecute într-un An. Există biologii și botanici binare, unele urmează o stea, ca înainte, altele pe celălalt.

— Te întorci acum la sorii tăi plimbăreți. După credința mea, stabilită în peste treizeci și șapte de ani, cei doi sori sunt puși pe cer ca o amintire permanentă a naturii noastre duale, spirit și trup, viață și moarte, și a dualităților mai generale care guvernează viața umană: cald și rece, lumină și întuneric, bine și rău.

— Spui că genul meu e cunoscut în istorie. Poate că au fost alți vizitatori din Avernus, care au încercat și ei să dezvăluie adevărul și n-au fost băgați în seamă.

— Dezvăluiri prin intermediul unei geometrii demente? Atunci au pierit!

SartoriIrvrash se ridică, sprijinindu-se cu degetele pe masă, și se încruntă.

Billy se ridică și el cu greutate, zăngănind din lanțuri.

— Adevărul te va elibera, domnule. Orice-ai crede, aceste „geometrii demente” guvernează Universul. În sinea ta știi asta. Respectă-ți intelectul. De ce să nu mergi mai departe, să evadezi din *umwelt*-ul tău? Viața care abundă pe Helliconia este un produs al geometriilor demente pe care le batjocorești. Soarele de tip A pe care-l cunoști sub numele de Freyr este un reactor gigantic de fuziune, care revarsă radiații de energie înaltă. Când Batalix și planetele sale au intrat pe orbită în jurul lui, acum opt milioane de ani, au fost supuse bombardamentelor cu raze X și radiație ultravioletă. Efectul asupra biosferei helliconiene, până atunci lente, a fost profund. Au avut loc schimbări genetice rapide. S-au produs mutații genetice. Unele

forme noi au supraviețuit. O specie animală în special s-a înălțat până la a contesta supremația de care se bucura înainte o specie mult mai veche.

— Ajunge, strigă SartoriIrvrash, fluturând o mână ca să-l întrerupă. Ce-i asta cu specii care se schimbă în alte specii? Poate un câine să devină arang, un zenel kaidav? Toată lumea știe măcar că fiecare animal are locul lui, iar oamenii au locul lor. Așa a orânduit Atotputernicul.

— Ești ateu! Nu crezi în Atotputernicul!

Încurcat, cancelarul clătină din cap.

— Prefer să fiu condus de Atotputernicul decât de geometriile tale demente… Sperasem să te prezint regelui JandolAnganol, dar l-ai fi înnebunit mai rău decât e acum.

Ostenit, SartoriIrvrash își dădu seama că regele nu putea fi îmbunat prin mijloace raționale. SartoriIrvrash însuși se simțea departe de a fi rațional. Ascultându-l pe Billy, își amintea de un alt tânăr nebun – fiul regelui, Robayday. Cândva un copil fermecător, apoi cuprins de un soi de fantezie nebunească, îmbrățișând deșertul ca pe o mamă secătuită, expert la vânătoare, uneori abia având vreun sens… năpasta părinților săi regali.

Se minună de propria lui străduință îndelungată de a găsi rostul lumii. Cum se făcea că o asemenea problemă omniprezentă îi apăsa pe atât de puțini?

Billy putea fi o plăsmuire a imaginației lui obosite, partea întunecată a rațiunii, trimis să-l chinuiască.

Se întoarse către fagor.

— Lex, păzește-l. O să mă gândesc mâine cum scap de el și de *umwelt*-urile lui.

În dormitor, singurătatea îl copleși. Regele îl apucase și-l aruncase pe podea! Simți umflăturile spinării învinețite, simți cât de urât îi devenea trupul pe măsură ce-l storceau anii. Zilele conțineau atâta rușine…

Sclava sosi la chemarea lui, la fel de șovăitoare cum fusese el când i se înfățișase regelui ultima oară.

— Masează-mi spatele! ordonă.

Femeia se așeză lângă el, plimbându-i o mână aspră, dar blândă de la craniu până la pelvis. Cancelarul mirosea a veronikană, a fagori și a urină. Sclava era din Randonan, cu însemne tribale în obraji. Mirosea a fructe. După o vreme,

SartoriIrvrash se rostogoli cu fața spre ea, cu penisul erect. Exista o singură consolare dată atât credincioșilor, cât și ateilor, un refugiu în fața abstracțiunilor. Cancelarul își strecură o mână între coapsele sclavei și o întinse pe cealaltă spre sânii ei.

Femeia îl trase spre ea.

•

În Avernus se semnau petiții ca o echipă să coboare pe suprafața Helliconiei și să-l salveze pe Billy Xiao Pin. Niciuna nu fu însă luată în seamă. Contractul lui Billy prevedea limpede că, indiferent în ce dificultăți avea să se găsească, nu va primi niciun fel de ajutor. Ceea ce nu împiedică multe tinere din familia Pin să amenințe cu sinuciderea dacă Guvernul nu acționa imediat. Dar activitatea stației continua ca de obicei, așa cum se întâmplase în cele treizeci și două de secole care trecuseră. Puțini dintre avernusieni știau cum îi programaseră tehnocrații Pământului pentru obediență. Marile familii continuau să analizeze toate datele care soseau, iar sistemele automate continuau să transmită semnale îndepărtatului Pământ.

Amfiteatre gigantice în formă de cochilie de scoică se întindeau peste tot în jurul acelei planete îndepărtate.

Pentru oamenii de pe Pământ, evenimentele helliconiene constituiau știri. Semnalele erau recepționate mai întâi pe Charon, la hotarele extreme ale sistemului solar. Acolo erau din nou analizate, clasificate, stocate, transmise. Cele mai populare transmisiuni erau difuzate pe Pământ prin Canalul Eductisment, al cărui conținut era format din dramele sistemului binar. Evenimentele de la curtea regelui JandolAnganol erau în acest moment cele mai urmărite știri. Iar știrile acelea erau vechi de o mie de ani.

Cei care ascultau știrile formau o parte a unei societăți globale care trecea printr-o schimbare la fel de profundă ca oricare de pe Helliconia. Declinul Epocii Moderne fusese grăbit de glaciațiunea mult extinsă de la polii tereștri, ducând la Marea Eră Glaciară. În cel de-al nouălea secol al mileniului al șaselea de după nașterea lui Cristos, ghețarii se retrăgeau din nou, iar popoarele Pământului se mutau către nord pe urmele lor. Vechile antipatii rasiale și naționale căzuseră în desuetudine. Domnea o dispoziție potrivită climatului plăcut de pe Pământ, în care sensibilități sofisticate erau îndreptate către explorarea relației dintre biosferă, ființele sale vii și globul suveran însuși.

De data asta, se iviră conducători și oameni de stat demni de poporul lor. Împărtășeau o viziune adevărată și inspirau mulțimea. Avură grijă ca drama îndepărtatei planete Helliconia să fie studiată ca exemplu concret de nebunie, dar și de împletitură nesfârșită de împrejurări.

În marile amfiteatre, milioane de pământeni veniseră să privească plecarea reginei, arderea myrdolatrilor, conflictul dintre rege și cancelarul său. Erau evenimente contemporane, prin faptul că influențau climatul emoțional al celor care priveau imaginile proiectate pe holo-ecrane uriașe. Dar erau, de asemenea, evenimente fosile, comprimate în straturile de lumină pe care sosiseră. Păreau să explodeze cu căldură și viață reînnoite la atingerea conștiinței ființelor umane terestre, așa cum arborii de mult îngropați ai erei carbonifere a Pământului eliberează energia soarelui când cărbunele este ars într-un șemineu.

Aceste focuri nu atingeau pe toată lumea. În unele sectoare, Helliconia era privită ca relicva unei epoci de mult trecute, o perioadă tulbure a istoriei pe care era mai bine s-o uite, când treburile omenirii fuseseră doar cu puțin mai bine dirijate pe Pământ decât pe Helliconia. Oamenii noi se întoarseră cu fața către un nou mod de viață în care omul și mașinăriile lui nu mai erau menite să fie arbitrul suprem. Unii dintre cei care lucrau pentru aceste scopuri mai găseau timp să-l ovaționeze pe morocănosul SartoriIrvrash sau să devină myrdolatri.

Discipolii tereștri ai reginei erau numeroși, chiar și în țările nou-apărute. Zi și noapte, ei așteptau știrile fosile.

X

BILLY SCHIMBĂ CUSTODIA

Indiferent dacă Akhanaba sau „geometriile demente” erau responsabile de evenimentele din Matrassyl dacă acele evenimente erau predestinate sau rezultatul întâmplării oarbe –, dacă hotăra liberul-arbitru sau determinismul, cert era că următoarele douăzeci și cinci de ore fură groaznice pentru Billy Xiao Pin. Toate culorile strălucitoare pe care le trăise în primele ore pe Helliconia se stinseseră. Coșmarul le luase locul.

În acea zi rece din Vara Mare când cancelarul SartoriIrvrash îl interogase pe Billy și nu-l ascultase cum se cuvine, urmă un întuneric de aproape cinci ore în care nici Freyr, nici Batalix nu erau pe cer.

Cometa YarapRombry se vedea jos, la orizontul dinspre nord. Apoi fu înghițită de o ceață stranie. Nu sufla vântul, așa cum era de așteptat, dar trimise ceața în locul lui.

Ceața sosi la fel cum plecase regina, pe râu. Se făcu simțită mai întâi ca un fior rece pe spinările goale ale docherilor, podarilor și ale altora care-și câștigau existența de-a lungul confluenței dintre Valvoral și Takissa.

Când se duseră acasă, unii dintre acești oameni ai apei luară elementul insinuant cu ei, în casele care mărgineau străzile sărace din spatele docurilor, și se treziră astfel mai săraci. Nevestele, uitându-se afară în timp ce ei trăgeau obloanele, văzură magaziile dizolvându-se într-un smârc sepia universal.

Smârcul se înălță tot mai sus, peste stânci, la fel de viclean ca boala, și pătrunse prin pereții castelului.

Acolo, soldați în uniforme subțiri și fagori cu blană mițoasă luară infecția după ei în timp ce patrulau, sufocându-i, înghițindu-i. Nici palatul nu rezistă prea mult invaziei, ci luă înfățișarea spectrului unui palat. Ceața se împrăștie tristă și tăcută prin apartamentele acum pustii în care locuise regina MyrdemInggala.

Intrusa găsi intrarea și în lumea de sub deal. Fornăi prin acel cuib de gonguri, exclamații, rugăciuni, prosternări, procesiuni și

inhibiţii; acolo, răsuflarea sa nefirească se amestecă uşor cu emanaţiile veghetorilor şi ale congregaţiilor şi crea halouri violete în jurul lumânărilor aprinse, ca şi cum aici, şi numai aici, găsea un loc înrudit unde era bine-venită. Se învolbura pe podele printre picioare goale şi descoperi locurile secrete ale muntelui.

Către aceste locuri secrete era escortat Billy Xiao Pin.

Rezemă istovit capul pe masă după ce SartoriIrvrash îl părăsi, lăsându-şi gândurile obosite să i se dezlănţuie în cap. Când încercă în mod conştient să le controleze, gândurile dispărură ca nişte criminali peste un zid. Descrisese el cândva Helliconia ca pe „o formă de argumentaţie”? Ei bine, nu puteai argumenta cu realitatea. Îşi aduse aminte de sfătuitor şi de dezbaterile superficiale despre realitate. Acum avea parte de o doză de realitate ce avea să-l ucidă.

Gândurile criminale intrară din nou în acţiune, pentru a se întrerupe când Lex, cel atât de asemănător unui câine, puse o strachină cu mâncare în faţa lui.

— Mănânci, comandă ancipitalul, în timp ce Billy se uita la el cu ochi înceţoşaţi.

Mâncarea era un terci în care fuseseră tăiate fructe foarte colorate. Luă o lingură de argint şi începu să mănânce. Nu prea avea gust. După câteva linguri, îl copleşi somnolenţa. Împinse strachina mormăind şi puse capul la loc pe masă. Se aşezară muşte pe mâncare şi pe obrazul lui.

Lex se duse la peretele opus celui prin care intrau de obicei el şi cancelarul şi ciocăni într-unul dintre lambriurile din lemn. Se auzi un ciocănit de răspuns, iar fagorul lovi din nou în perete, de două ori, la distanţă mare. O secţiune a peretelui se deschise în cameră, ridicând praful.

O femelă ancipital intră în celulă, cu mişcările unduioase ale neamului ei. Fără şovăire, ea şi Lex îl ridicară pe Billy, ca paralizat, şi-l duseră în pasajul îngust acum dezvăluit. În urma lor, femela închise şi puse zăvorul uşii din lambriu.

Palatul conţinea multe pasaje părăsite; acesta era neterminat şi dădea impresia că fusese abandonat timp de câteva secole. Prezenţa celor două fiinţe non-umane îl umplea.

Sclavii fagori erau la fel de obişnuiţi în Palatul Matrassyl ca soldaţii fagori. Când fuseseră folosiţi drept constructori în piatră, zidiseră o derivaţie în pereţii masivi, îi puseseră acoperiş şi-o

folosiseră ca pe una dintre căile lor proprii de a se deplasa convenabil prin clădire.

Billy, în stare de paralizie, dar conștient încă, se trezi dus pe brațe pe niște scări întortocheate, ca și cum i se refuzase pe vecie o ieșire. Capul îi atârna peste umărul gillotei, lovindu-se la fiecare pas de omoplatul ei.

Ajunși la nivelul solului, cei doi fagori se opriră. Umezeala plutea în aer. Undeva în afara razei vizuale a lui Billy, fumega o torță. Se auziră balamale scârțâind. Billy fu coborât în pământ printr-un chepeng și își manifestă groaza suspinând neputincios.

Torța apăru când capul îi căzu pe spate, apoi fu eclipsată de un cap mițos. Era undeva în subteran și îl țineau mâini cu trei degete. Pupile mov și roșii luceau în penumbră. Îl înconjurau mirosuri respingătoare și foșnete. Se trânti un chepeng, iar ecourile se pierdură în depărtare.

Nu vedea mare lucru în afară de o spinare monstruoasă. Altă ușă, altă așteptare, alte scări, alte șoapte. Rămase conștient de zdruncinăturile coborârii care continuă pentru un timp greu de calculat.

Îl făcură să meargă ca un om beat. Avea picioarele inerte. Sigur îi puseseră ceva în mâncare. Rotindu-și capul într-o parte, Billy trase concluzia că se afla într-o sală subterană mare și mergeau pe o galerie din lemn situată aproape de tavan. De galerie atârnau steaguri. Dedesubt erau adunați oameni în veșminte lungi, desculți. Își aduse aminte într-o clipă de numele lor: călugări. Stăteau la mese lungi, unde îi serveau fagori îmbrăcați în haine asemănătoare. Amintirile reveniră în mintea lui Billy Xiao Pin; era vorba de mănăstirile de sub dealul de unde cumpărase o gofră. Era dus prin labirintul de drumuri sacre cioplite în roca de sub palatul lui JandolAnganol.

Mersul îl învioră. Doi fagori îl escortau, două gillote. Probabil că Lex se întorsese la îndatoririle față de cancelar, care acum dormea. Scoase un strigăt slab către călugării de dedesubt, dar nimeni nu-l auzi în murmurul vocilor. Ieșiră din spațiul luminat.

Alte coridoare. Încercă să protesteze, dar femelele îl îmbrânciră mai departe. Lângă el, o bandă sculptată împodobea peretele de piatră. Încercă s-o apuce, însă una dintre gillote îl lovi peste mână.

Drumul continua din nou în jos.

Întuneric total, mirosind a râuri și a mistere.

— Vă rog, dați-mi drumul.

Primele lui cuvinte. Se deschise o poartă.

Era dus într-o altă lume, un regat ancipital subteran. Chiar și aerul era diferit, sunetele și mirosurile străine. Apa clipocea. Proporțiile erau altele; arcadele erau late și joase, ca niște grote. Drumul era accidentat și urca. Parcă suia într-o gură moartă.

Nimic din Avernus nu-l pregătise pe Billy pentru această aventură. Mulțimi de fagori se strângeau să-l examineze, apropiindu-și fețele bovine de a lui. Îl împinseră în fața unui consiliu de ancipitali, masculi și femele. În nișele din pereți erau îngrămădite totemurile lor, fagori bătrâni; cel mai vechi totem era ca o păpușă mică și neagră, alcătuită aproape în întregime din cheratină. Un tânăr kzahhn, Ghht-Yronz Tharl, conducea consiliul.

Ghht-Yronz Tharl nu era decât un creag. Blana deasă și albă de pe umeri era încă înspicată cu roșu. Coarnele lungi, curbate, erau pictate cu un model spiralat. Ținea capul aplecat, cu un gest bătăios, astfel încât să nu zgârie tavanul camerei cu vârfurile coarnelor.

Cât despre încăperea în sine, deși tavanul era într-adevăr rugos și nefinisat, forma era aproximativ circulară. Sala de conferințe – dacă un asemenea termen putea fi aplicat când era vorba de un public atât de non-uman – era construită sub forma unei roți. Ghht-Yronz Tharl stătea drept și țeapăn, cu pieptul scos în afară, în centrul acestei roți.

Boxele pentru asistență radiau ca spițele din centru. Cea mai mare parte a podelei era împărțită în boxe joase. Aici, membri ai Sfatului stăteau nemișcați ori tresărind din umăr sau din ureche. În fiecare boxă se aflau un jgheab și o bucată de lanț fixat în zidărie. În podea erau tăiate canale pentru apă sau urină, care duceau la niște șanțuri de lângă perimetrul roții.

Ceața părea să fi pătruns aici, sau răsuflarea dezgustătoare a rasei ancipitale dădea torțelor o aură albăstruie. Cuprinzând cu privirea ce putea din această scenă în timp ce era examinat de mâini aspre, Billy văzu rampe care duceau în sus și altele, cu intrări nu prea îmbietoare, care mergeau și mai mult sub pământ.

Înțelese: în aceste peșteri, în aceste vremuri, fagorii se adunau ca să scape de arșiță; o să vină vremea în care oamenii se vor cuibări aici ca să scape de frig. Fagorii aveau atunci să

pună stăpânire pe lumea de afară.

Se făcu liniște cât de cât și începu interogatoriul. Era evident că Lex îl informase pe Ghht-Yronz Tharl despre discuția lui Billy cu SartoriIrvrash.

Alături de kzahhn era așezată o femeie umană între două vârste, informă într-o rochie de lână aspră, care traducea în oloneză întrebările kzahhnului. Întrebările se concentrau asupra sosirii lui Billy de pe Freyr – fagorii nu știau nimic despre Avernus. Dacă acest fiu al lui Freyr sosise din altă parte, rezulta că venea de pe Freyr, de unde, în ochii ancipitalilor, venea tot răul.

Billy abia le putea înțelege întrebările. Nici ei nu-i înțelegeau răspunsurile. Avusese greutăți cu cancelarul din Borlien; aici, diferența culturală era mult mai mare – ar fi spus de netrecut, numai că, din când în când, se făcea totuși înțeles. De exemplu, aceste creaturi de coșmar pricepeau că perioada de arșiță crescândă a Helliconiei avea să treacă în trei-patru vieți umane, pentru a fi înlocuită de o avansare continuă către iarnă.

În acest moment, interogatoriul se întrerupse, iar kzahhnul se cufundă într-o transă pentru a intra în legătură cu strămoșii actualei sale cete. Un sclav uman îi aduse lui Billy apă de băut aromată. Billy imploră să fie lăsat înapoi în palat, dar în scurtă vreme interogatoriul se reluă.

Era ciudat că fagorii pricepuseră ceea ce SartoriIrvrash nu reușise, că Billy călătorise prin spațiul cosmic. Fraza din ancipitala nativă pentru „spațiu” era un conglomerat aproape intraductibil, însemnând „calea nemăsurată de aer-întoarceri și procese ale Anului Mare”. Pe scurt, vorbeau uneori despre el ca despre „calea Aganip”.

Îi examinară ceasul fără să-l atingă. Era împins de la un spectator la altul, printre spițele roții consiliului, pentru ca toți să-l vadă. Explicația că cele trei cadrane arătau timpul pe Pământ, pe Helliconia și în Avernus nu însemna nimic pentru ei. La fel ca fagorii pe care-i întâlnise în afara Matrassylului, nu făceau niciun efort să ia instrumentul și curând reveniră la alte subiecte.

Ochii îi șiroiau de lacrimi, îi curgea nasul – Billy avea alergie la blana lor deasă de care fusese silit să se atingă.

Între strănuturi, le spuse tot ce știa despre situația de pe Helliconia. Teama îl împinse să dezvăluie totul. Când auzeau

ceva ce puteau asimila sau care-i interesa în mod special, kzahhnul transmitea informația strămoșului cheratinos, fie pentru stocare, fie pentru informare, Billy nu era sigur care dintre ele – fagorii nu făcuseră parte din domeniul lui de studiu în Avernus.

Îi spuseră ei, la un moment dat, când se străduia inutil să explice cum veneau și plecau anotimpurile, că grotele monastice din dealuri erau ocupate în unele anotimpuri de fagori, în altele de fiii lui Freyr? Odată, în altă viață, se lăudase că în Avernus nu exista destulă diversitate pentru el; acum, în negura diversității, linia curioasă a limbajului șerpuia între hurdhu, nativă și eotemporală, între științific și figurativ.

Ca un copil care află că animalele pot vorbi, Billy asculta în timp ce i se adresau.

— Posibilitatea de răzbunare împotriva fiilor lui Freyr la nearmonios anotimp-de-An-Mare nu are ființă. Supraviețuire singură trebuie să aibă toată datoria noastră. Vigilența ne umple mințile. Tot timpul există până la moartea lui Freyr. Kzahhn JandolAnganol are braț protector pentru supraviețuirea ancipitalilor în pământurile cetei sale. De aceea, ordinul este pentru legiunile noastre să facă formație într-o întărire a kzahhnului JandolAnganol. Așa e legea noastră prezentă a anotimpului nearmonios. Atenție este ce trebuie tu, Billy, să nu faci chin mai departe pentru kzahhn al slăbiciunii numit JandolAnganol. Ai înțelegere?

Cu frazele încărcate de substantive învârtejindu-i-se în cap, încercă să-și proclame nevinovăția. Dar problemele de vină sau de lipsa ei erau în afara *umwelt*-ului lor. În timp ce vorbea, nedumerirea întări ostilitatea din aer.

Dincolo de ostilitate exista un fel de teamă, o frică impersonală. Îl vedeau pe JandolAnganol ca fiind slab și se temeau că, atunci când alianța cu Oldorando va fi pecetluită prin căsătorie dinastică, neamul lor ar putea deveni la fel de supus persecuției în Borlien ca în Oldorando. Ura lor față de Oldorando era limpede și, în special, ura pentru capitala sa, pe care o numeau cu numele eotemporal de Hrrm-Bhhrd Ydohk.

În timp ce treburile ancipitalilor erau un mister – un vid complet – pentru omenire, ancipitalii pricepeau destul de bine treburile omenirii. Disprețul arogant al oamenilor față de ei era atât de mare, încât fagorii erau deseori prezenți, deși nebăgați

în seamă, la cele mai delicate discuții de stat. Astfel, cel mai umil pui putea sluji cu eficacitate drept spion.

Față în față cu indiferența lor, Billy crezu că aveau intenția să-l rețină pentru răscumpărare, pentru a-l influența pe rege împotriva noii sale căsătorii; încercă, abia auzit, să le transmită că regele nici măcar nu știa de existența lui.

De îndată ce vorbele îi ieșiră de pe buze, se pomeni că intrase în alt pericol. Ar fi putut să-l țină aici, într-o închisoare mai rea decât cea dinainte, dacă-și dădeau seama că prezența lui în palat era un secret. Dar consiliul lățos urmărea o altă direcție de gândire, întorcându-se încă o dată la problema capturării lui Batalix de către Freyr, un eveniment care părea de o importanță vitală pentru ei.

Dacă nu era de pe Freyr, atunci era de pe T'Sehn-Hrr? Nu înțelese întrebarea. Prin T'Sehn-Hrr voiau să spună Avernus, Kaidaw? Evident nu. Ei încercau să explice, încerca și el. T'Sehn-Hrr rămânea un mister. Era una cu figurile cheratinoase proptite de perete, condamnat să rostească aceleași lucruri de multe ori, cu glas tot mai firav. A vorbi cu fagorii era totuna cu a încerca să se ia la trântă cu eternitatea.

Billy era plimbat de la un membru la altul al consiliului. Fagorii fură din nou interesați de ceasul cu trei cadrane de la încheietura lui. Cifrele lui mișcătoare îi fascinau. Dar nu dădură nici de această dată vreun semn să-l scoată sau măcar să-l atingă, de parcă simțiseră în el o forță distrugătoare.

Billy încă își căuta cuvintele când își dădu seama că kzahhnul și Sfatul său plecau. În mintea lui se adunau din nou norii. Se trezi clătinându-se într-un scaun familiar, își lăsă fruntea să se odihnească pe o masă familiară. Gillotele îl aduseseră înapoi în celulă. Se apropiau zorii încețoșați.

Lex era acolo, fără coarne, emasculat și aproape loial.

— Pași sunt necesari la pat pentru perioadă-somn, îl povățui.

Billy începu să plângă. Adormi plângând.

•

Ceața se întinse în lung și-n lat și coti în susul râului Valvoral, pentru a vedea jungla îmbrățișând ambele maluri. Fără să-i pese de frontierele naționale, pătrunse departe în Oldorando. Acolo întâlni, în mijlocul traficului de pe râu, *Doamna din Lordryardry*, care se îndrepta spre sud-vest, către Matrassyl și către marea îndepărtată.

Cu întreaga încărcătură de gheață vândută profitabil în Oldorando, ambarcațiunea cu fundul plat transporta acum mărfuri pentru capitala borlieneză sau pentru Ottassol: sare, covoare de toate felurile, tapiserii, păstrăvi-albaștri de grotă din lacul Dorzin, ambalați cu gheață sfărâmată, sculpturi, ceasuri; plus o varietate de fildeși, coame și blănuri. Cabinele mici de pe punte erau ocupate de negustori care călătoreau cu bunurile lor. Un negustor avea un papagal, altul o amantă nouă.

Cea mai bună cabină era ocupată de proprietarul vasului, Krillio Muntras, faimosul Căpitan al Gheții din Dimariam, și de fiul său, Div. Băiatul lipsit de voință – cu toată încurajarea tatălui său, n-avea să-i egaleze niciodată succesul – stătea cu ochii ațintiți la scena schițată nedeslușit. Se așezase cu fundul pe punte. Din când în când, scuipa în apa râului. Tatăl lui stătea mândru pe un scaun de pânză groasă și cânta la o ghiră dublă – poate prea sentimental, pentru că era ultimul voiaj înainte de a se retrage. Cu o voce plăcută de tenor, Muntras începu să cânte:

Râul curge și nu se oprește, *nu*,
Nici pentru iubire, *nici chiar pentru viață*, *nu*...

Printre pasageri se afla și un arang, care trebuia să le asigure marinarilor cina. În afară de el, pasagerii îi arătau un respect vădit căpitanului.

Ceața se învolbura pe suprafața Valvoralului. Apa devenea și mai întunecată pe măsură ce vasul se apropia de stâncile din Cahchazzerh, ale căror pante abrupte dominau râul. Stâncile, cutate ca o pânză veche, se înălțau la câteva zeci de metri și erau încununate cu frunziș des care părea să coboare singur pe piatra ieșită în afară prin plante târâtoare și liane. O mare parte a stâncii fusese colonizată de rândunele, care plonjară și se rotiră deasupra *Doamnei din Lordryardry* în timp ce vasul se pregătea să ancoreze.

Cahchazzerh nu se remarca prin nimic, cu excepția așezării lui între stâncă și râu și aparenta sa indiferență la surpările stâncii și la creșterile de nivel ale râului. Pe marginea apei, târgul nu avea mare lucru în afară de un doc și de câteva depozite, unul dintre ele având o inscripție ruginită pe care scria „Compania de Comercializare a Gheții Lordryardry”. Un drum ducea spre casele răsfirate și spre câteva câmpuri cultivate din vârful

falezei. Târgul marca o ultimă oprire înainte de Matrassyl în călătoria în aval.

Când vasul trase la chei, se urniră câțiva docheri, în timp ce niște băieți aproape goi – ajutoare indispensabile în asemenea locuri – veniră în fugă. Muntras lăsă din mână instrumentul muzical și se instală țanțoș la proră, primind saluturile oamenilor de la țărm, pe care-i știa pe fiecare după nume.

Pasarela fu coborâtă. Toți cei de la bord debarcară, să se plimbe și să cumpere fructe. Doi negustori a căror călătorie se încheia aici avură grijă ca marinarii să le descarce în siguranță bunurile. Băieții se scufundau în râu după monede.

Un element nelalocul lui în această scenă era o masă, acoperită cu o pânză de prost gust, pusă în fața depozitului Lordryardry, cu un chelner îmbrăcat în alb pregătit să servească. În spatele mesei se aflau patru muzicieni care, de îndată ce corabia acostă, începură să interpreteze foarte vioi melodia „Ce om este căpitanul!” Primirea festivă era cadoul de rămas-bun al personalului local al companiei de comercializare a gheții pentru șeful lor. Erau trei angajați. Înaintară zâmbind, deși mai trecuseră prin această reprezentație și înainte, ca să-i conducă pe căpitanul Krillio și pe Div la locurile lor.

Unul dintre cei trei angajați era un tânăr greoi, stânjenit de situație; ceilalți doi aveau părul alb și erau mai bătrâni decât omul pe care-l serviseră atâta vreme. Vârstnicii reușiră să verse o lacrimă cu această ocazie, în timp ce-l măsurau pe ascuns pe tânărul domn Div, pentru a aprecia în ce măsură le erau amenințate slujbele de către schimbarea la comandă.

Muntras strânse mâna fiecăruia dintre cei trei și se cufundă în fotoliul pregătit pentru el. Acceptă un pahar cu vin, în care erau puse bucăți sclipitoare din propria lui gheață. Se uită dincolo de râul ce curgea leneș. Malul celălalt abia se vedea din cauza ceții. În timp ce un chelner le servea prăjiturele, se purtă o conversație alcătuită din fraze care începeau cu „Îți aduci aminte când…” și se încheiau cu râsete.

Păsările care se roteau încă pe deasupra mascau zgomotul produs de țipete și de lătraturi. Pe măsură ce larma devenea mai supărătoare, Căpitanul Gheții întrebă ce se petrecea.

Tânărul râse, în timp ce bătrânii păreau neliniștiți.

— În sat are loc o prigoană, căpitane.

Îndreptă un deget către stânci.

— Omoară fagori.

— Oldorandanii sunt pricepuți în a prigoni, replică Muntras. Și preoții folosesc deseori persecuțiile ca scuză pentru alungarea așa-zișilor eretici, pe lângă fagori. Religie! Ptiu!

Continuară cu amintiri despre vremea când fuseseră implicați în dezvoltarea comerțului cu gheață în interiorul continentului și despre autoritarul tată al Căpitanului Gheții.

— Ai noroc să n-ai un tată cum a fost el, domnule Div, zise unul dintre bătrâni.

Div dădu din cap ca și cum nu era prea sigur de asta și se ridică din fotoliu. Porni agale către malul râului și se uită în susul stâncii, de unde se auzeau strigăte îndepărtate.

După un minut, își chemă tatăl:

— Prigoana!

Ceilalți nu dădură niciun răspuns și continuară să vorbească, până când tânărul strigă din nou:

— Prigoana, tată. Tocmai au de gând să-i arunce pe fagori de pe stâncă.

Arătă în sus. Unii dintre călătorii de pe corabie arătau și ei, întinzându-și gâturile ca să se uite în susul stâncii.

Un corn sună un semnal, iar lătratul câinilor se înteți.

— Oldorandanii sunt prigonitori pricepuți, repetă căpitanul, punându-se cu greutate pe picioare și îndreptându-se spre fiul lui, care privea de pe mal cu gura căscată.

— Vezi tu, sunt ordinele Guvernului, domnule, spuse unul dintre bătrâni, venind după el și ațintindu-și ochii pe chipul Căpitanului Gheții. Îi omoară pe fagori și le iau pământul.

— Și apoi nu-l lucrează cum trebuie, adăugă Muntras. Ar trebui să lase în pace bietele creaturi amărâte. Sunt folositori, sunt fagori.

Se auzeau urlete răgușite de fagori, dar nu se vedea mare lucru. Cu toate acestea, în scurtă vreme, răsunară strigăte umane de triumf și prin vegetația luxuriantă de pe stâncă începură să zboare crengi rupte, se rostogoliră pietre, iar o siluetă ieși din întuneric și plonjă în jos, când zburând, când izbindu-se spre imensa neplăcere a păsărilor cântătoare. Silueta se prăbuși pe malul îngust de sub stâncă, reuși să se ridice în capul oaselor și se răsturnă în apă. O mână cu trei degete se înălță, apoi se scufundă încet când anticipitalul fu luat de curent.

Div izbucni într-un râs sec.

— Ai văzut? exclamă.

Alt fagor, reușind să scape de torționarii săi umani, sări de pe stâncă. Căzu cu capul înainte, ricoșând de un pinten de piatră și rostogolindu-se în apă. Urmară și alte siluete, unele mici, altele mari.

O vreme, de pe stâncă ploua cu siluete. Pe creastă, unde panta era mai abruptă, doi fagori săriră ținându-se de mână. Se izbiră de ramurile cele mai ieșite în afară ale unui copac care atârna peste margine și căzură departe de piatră, direct în râu. Un câine îi urmă și se prăbuși pe mal.

— Hai să plecăm de-aici, zise Muntras. Nu-mi place chestia asta. Toată lumea la bord! Pas alergător!

Dădu mâna la repezeală cu vechea lui echipă și porni către *Doamna din Lordryardry*. Unul dintre negustorii oldorandani îi zise:

— Mă bucur să văd că până și aici încearcă să ne scape de paraziții ăștia păroși.

— Nu fac niciun rău, replică Muntras răstit, fără ca silueta lui masivă să se oprească din mers.

— Dimpotrivă, domnule, sunt cel mai vechi dușman al omenirii, iar în timpul erei glaciare ne-au redus numărul.

— Ăsta-i trecutul mort și îngropat. Trăim în prezent. Urcați la bord. Să plecăm cât mai repede din locul ăsta barbar.

Echipajul, aidoma căpitanului, erau oameni din Hespagorat. Fără să protesteze, ridicară pasarela și puseră corabia în mișcare.

Pe râu pluteau cadavre de ancipitali înconjurate de pete de sânge galben. Unul dintre marinari strigă. În față era un fagor care încerca disperat să înoate.

Se aduse imediat o prăjină, care fu întinsă peste marginea vasului. Corabia nu avea nicio pânză ridicată, pentru că nu era vânt, dar curentul o purta cu viteză tot mai mare. Cu toate acestea, fagorul înțelese ce se petrecea. După ce se zbătu furios, se agăță cu mâinile de capătul prăjinii. Râul îl aduse lângă parapet, de unde fu tras la adăpost.

— Ar fi trebuit să-l lași să se înece. Fagorii nu suportă apa, comentă un negustor.

— Este vasul meu și cuvântul meu este lege, replică Muntras cu o privire întunecată. Dacă te nemulțumește ceva, pot să te

dau jos chiar acum.

Stallunul zăcea gâfâind pe punte, într-o băltoacă tot mai mare de apă. Dintr-o rană de la cap curgea sânge.

— Dați-i un strop de Exagerator, ordonă căpitanul. O să supraviețuiască.

Se întoarse cu spatele când fu adusă băutura arzătoare din Dimariam și se retrase în cabină.

De-a lungul vieții sale, cugetă căpitanul, semenii săi ființe umane deveniseră mai răi, mai dușmănoși, mai puțin iertători. Poate că vremea era de vină. Poate că lumea avea să ardă. Ei bine, măcar el avea să se retragă în orașul natal, Lordryardry, într-o casă solidă cu vedere la mare. Dimariam era mereu mai rece decât afurisitul ăsta de Campannlat. Oamenii erau cumsecade acolo.

Avea să-l viziteze pe regele JandolAnganol când ajungea la Matrassyl, pe principiul că era întotdeauna înțelept să-i vizitezi pe suveranii pe care-i cunoșteai. Regina plecase, cu tot cu inelul pe care i-l vânduse cândva; trebuia să aibă grijă să dea mai departe scrisoarea ei când ajungea la Ottassol. Între timp avea să audă ultimele vești despre nefericita regină a reginelor. Poate că o s-o viziteze și pe Matty; altfel n-o s-o mai vadă niciodată. Se gândi cu afecțiune la bordelul ei bine condus, mai bun decât toate sordidele case de toleranță din Ottassol; deși Matty însăși făcea fasoane și mergea la locașul de cult în fiecare zi de când regele o răsplătise pentru ajutorul primit după Bătălia de la Cosgatt.

Însă ce avea să facă în Dimariam după ce se retrăgea? La asta avea nevoie să se gândească; familia lui nu era o sursă prea grozavă de alinare. Poate reușea să găsească vreo mică trăsnaie profitabilă care să-l facă fericit. Adormi cu o mână sprijinită pe instrumentul muzical.

•

Îndesatul Căpitan al Gheții ajunse într-un oraș amuțit de ultimele evenimente.

Problemele regelui se amplificau. Rapoartele sosite din Randonan făceau referire la numărul tot mai mare de dezertări. În ciuda rugăciunilor înălțate permanent în locașurile de cult, recoltele erau încă distruse. Armurierul regal avea prea puțin succes la fabricarea unor cópii ale flintelor sibornaleze. Robayday se întorsese.

JandolAnganol se afla pe dealuri cu zenelul lui, Lapwing, plimbându-se printr-un crâng alături de animal. Yuli tropăia lângă stăpânul lui, încântat să se afle în sălbăticie. Doi însoțitori călăreau în urmă, la oarecare distanță. Robayday sări dintr-un copac în fața tatălui său și se înclină adânc.

— Ei, e chiar regele, stăpânul meu, la plimbare în pădure cu noua lui mireasă.

Îi cădeau frunze din păr.

— Roba, am nevoie de tine la Matrassyl. De ce tot fugi?

Regele nu știa dacă să fie încântat sau mâniat de apariția bruscă.

— Să tot fugi înseamnă să nu scapi niciodată. Deși nu știu ce mă ține prizonier. Trebuie să fie o diferență între aerul curat și temnița bunicului... Dacă n-aș avea părinți, aș fi liber.

Avea privirea rătăcită. Părul, la fel ca vorbirea, era încâlcit. Era gol, un fel de fustă de blană acoperindu-i doar organele genitale. I se vedeau coastele, iar corpul era un arabesc de cicatrici și de zgârieturi.

Robayday își înfipse sulița în pământ și alergă spre Yuli. Îl apucă de brațe și spuse afectuos:

— Draga mea regină, ce minunat arăți, atât de frumos îmbrăcată în blana asta albă cu ciucuri roșii! Ca să te aperi de soare, ca să ascunzi privirilor trupul fermecător.

— Mă doare, țipă micul fagor, zbătându-se să se elibereze.

JandolAnganol se întinse să-și apuce fiul de braț, dar Robayday țâșni într-o parte, smuci o plantă agățătoare înflorită care atârna de un caspiarn și, cu o mișcare rapidă, o legă în jurul gâtului lui Yuli. Acesta o luă la fugă înspăimântat, strigând răgușit, în timp ce JandolAnganol îl prinse strâns pe fiul său.

— N-am de gând să-ți fac niciun rău, așa că nu te mai prosti atât, dar încetează cu scrânteala asta și vorbește-mi cu respectul pe care mi-l datorezi.

— Vai de mine, vai de mine! Vorbește-mi despre respectul pentru biata mea mamă. I-ai plantat coarne, grădinar de baltă!

Scoase un țipăt și căzu pe spate când tatăl lui îl plesni peste gură.

— Încetează imediat cu absurditatea asta răutăcioasă. Taci. Dacă ți-ai fi păstrat mintea întreagă și-ai fi fost acceptat de Pannoval, ai fi putut să te însori cu Simoda Tal în locul meu. Am fi fost cruțați de multă suferință. Te gândești numai la tine,

băiete?

— Da, pentru că sunt propriul meu stăpân!

Scuipă vorbele.

— Îmi ești dator că te-am făcut prinț, zise regele cu amărăciune. Sau ai uitat că ești prinț? O să te încui în casă până să-ți revii.

Cu mâna dusă la gura care sângera, Robayday bombăni:

— Mă simt mai bine așa. Aș prefera să-mi uit drepturile.

Cei doi locotenenți se apropiaseră cu săbiile scoase. Regele se întoarse, ordonându-le să bage săbiile în teacă, să descalece și să-l ia prizonier pe fiul lui. Scurtul moment de neatenție fu de ajuns ca Robayday să se smulgă din strânsoarea tatălui său și să o rupă la fugă, cu salturi mari și cu strigăte, printre copaci.

Unul dintre locotenenți puse o săgeată în arbaletă, însă regele îl opri. Nici nu făcu vreo încercare să-și urmărească fiul.

— Nu-mi place Robay, scânci Yuli.

Fără să-l bage în seamă, JandolAnganol încălecă pe Lapwing și se întoarse repede la palat. Mânia îl făcea să semene mai mult ca niciodată cu vulturul care-i dădea porecla.

Înapoi în singurătatea apartamentului său, se supuse unui pauk, ceea ce făcea rareori. Sufletul i se cufundă către idolul originar și stătu de vorbă cu strigoiul mamei sale, care-l alină pe deplin. Îi aminti că cealaltă bunică a lui Robayday era Shannana cea sălbatică și-i spuse să nu-și facă griji. Îi zise că n-ar trebui să se simtă vinovat pentru moartea myrdolatrilor, din moment ce ei avuseseră intenția să trădeze statul.

Deși starea de comuniune îi oferi lui JandolAnganol toate consolările verbale posibile, sufletul său reveni în trup tulburat.

Ticălosul său tată, încă în viață în beciurile întunecate, era mai practic. VarpalAnganol nu rămânea niciodată fără sfaturi.

— Ațâță scandalul Pasharatid. Pune agenții noștri să răspândească zvonuri. Trebuie s-o implici pe nevasta lui Pasharatid, care, din imprudență, a rămas aici să ducă mai departe funcția soțului ei. Orice poveste împotriva sibornalezilor este crezută cu ușurință.

— Și ce să fac în ceea ce-l privește pe Robayday?

Bătrânul se răsuci ușor în fotoliu și închise un ochi.

— Din moment ce nu poți să faci nimic în privința lui, nu face nimic. Dar ar fi de folos orice poți face ca să grăbești divorțul și să termini cu această căsătorie.

JandolAnganol pășea de colo până colo prin temniță.

— În privința asta sunt la mâna C'Sarrului.

Bătrânul tuși și făcu un efort înainte să vorbească din nou.

— E arșiță afară? De ce tot spun oamenii că e arșiță? Ascultă, prietenii noștri din Pannoval *vor* să fii la mâna C'Sarrului. Asta le convine lor, dar nu-ți convine ție. Grăbește lucrurile dacă poți. Ce vești mai ai de la MyrdemInggala?

Regele urmă sfatul tatălui său. Agenți cu escortă înarmată fură trimiși în îndepărtatul oraș Pannoval, dincolo de munții Quzint, cu un mesaj adresat C'Sarrului Sfântului Imperiu Pannovalan, prin care era implorat să grăbească actul de divorț. Mesajul fu însoțit de icoane și de alte daruri, inclusiv relicve fabricate special pentru această ocazie.

Însă masacrul myrdolatrilor, așa cum era numită acum întâmplarea, continua să preocupe mințile oamenilor și scritina. Agenții raportau mișcări rebele în oraș și în alte centre, ca Ottassol. Era nevoie de un țap ispășitor și trebuia să fie nimeni altul decât cancelarul SartoriIrvrash.

SartoriIrvrash – acel Rushven iubit cândva de familia regelui – avea să fie o victimă bine cunoscută. Intelectualii nu se bucurau de încrederea mulțimii, iar scritina avea motive speciale să urască atât metodele autoritare, cât și discursurile lungi ale cancelarului.

O percheziție a apartamentului avea să dezvăluie cu siguranță ceva incriminator. Puteau fi notițele experimentelor de încrucișare între Ceilalți, madișii și oamenii pe care-i ținea prizonieri într-o carieră îndepărtată. Mai erau și manuscrisele *Alfabetului istoriei și al naturii*, pline cu siguranță de erezii, distorsionări și minciuni împotriva Atotputernicului. Cât de mult se vor bucura scritina și Biserica! JandolAnganol trimise o gardă condusă nici mai mult, nici mai puțin decât de un personaj ca arhiprezbiterul BranzaBaginut de la catedrala din Matrassyl.

Percheziția avu mai mult succes decât se anticipase. Se descoperi camera secretă (nu și ieșirea secretă). În cameră fu descoperit un prizonier secret foarte curios. În timp ce era scos afară, acesta striga, într-o oloneză cu accent, că venea dintr-o altă lume.

Teancuri mari de documente acuzatoare fură aruncate în curte. Prizonierul fu adus în fața regelui.

Deși era ora unu și douăzeci după-amiaza, ceața nu se

risipise; mai curând se îndesise, căpătând o nuanță gălbuie. Palatul plutea într-o lume numai a lui, cu instalațiile de ventilație aidoma catargelor unei flote pe cale să se scufunde. Poate că și claustrofobia juca un rol în dispoziția capricioasă a regelui, care se schimba între timiditate și furie, între calm și exaltare extremă. Din când în când îi curgea nasul, de parcă era silit să joace rolul de supapă de siguranță. Mergea pe coridoare, urmat de o suită de curteni abătuți care-l înfuriau cu zâmbete împăciuitoare.

Când SartoriIrvrash fu adus și pus față în față cu înspăimântatul Billy, JandolAnganol îl plesni pe bătrân. După care se agăță de cancelar ca o păpușă veche de cârpă, plânse, ceru iertare și-i curse iar sânge din nas.

În această stare de spirit îl găsi Căpitanul Gheții în momentul în care ajunse la palat pentru a-și prezenta omagiile.

— Îl voi primi mai târziu pe căpitan, zise regele. Fiind călător, poate-mi aduce vești despre regină. Spune-i să aștepte. Lasă lumea să aștepte.

Se tângui și mormăi. În scurt timp, îl chemă înapoi pe mesager.

— Adu-l pe Căpitanul Gheții. O să fie martorul unei curiozități a naturii umane, spuse JandolAnganol învârtindu-se în jurul lui Billy Xiao Pin ca un animal de pradă.

Billy se muta de pe un picior pe altul, îngrijorat atât de situația în care se afla, cât și de starea regelui. În Avernus, asemenea demonstrații emoționale, dacă se petreceau vreodată, aveau loc în singurătate. *Despre prelungirea unui anotimp helliconian dincolo de durata vieții unei ființe umane* fusese un text ferm, deși scurt, asupra subiectului emoției. „Senzația: de prisos”, spunea. Borlienezii emotivi credeau altfel. Regele lor nu părea a fi un ascultător compătimitor.

— Hm… salut, îngăimă Billy, cu un surâs chinuit, apoi strănută violent.

Muntras intră în încăpere cu o plecăciune. Se aflau în partea veche a palatului, care după patru sute de ani mirosea încă a mortar. Căpitanul Gheții rămase în picioare și se uită în jur curios în timp ce-și rostea saluturile.

Regele abia dacă observă politețurile lui Muntras. Arătând către un morman de perne, spuse:

— Stai acolo și taci. Privește ce-am găsit putrezind prin

cotloanele acestei grămezi de pietre. Fructul trădării!

Întorcându-se brusc spre Billy, întrebă:

— Câți ani ai putrezit în ghearele lui SartoriIrvrash, creatură?

Zăpăcit de versiunea regală a olonezei, Billy se bâlbâi:

— O săptămână… chiar opt zile… am uitat, Maiestatea Voastră.

— Opt zile înseamnă o săptămână. Ești rezultatul vrednic de dispreț al unui experiment?

Regele râse și toți cei prezenți – mai puțin din amuzament cât din grijă pentru viața lor – îl imitară. Nimeni nu dorea să pară myrdolatru.

— Miroși a experiment.

Curtenii râseră din nou. Regele chemă doi sclavi și le ceru să-l spele pe Billy și să-i schimbe hainele. După aceea porunci să se aducă mâncare și vin. Câțiva bărbați veniră ținând pe brațe platouri cu carne caldă de ied garnisită cu orez portocaliu.

În timp ce Billy mânca, regele defila prin cameră, refuzând mâncarea. Din când în când, apăsa pe nas o batistă mătăsoasă ori se uita la încheietura stângă pe care fiul său i-o zgâriase când îi scăpase din strânsoare. Alături de el pășea, destul de stângaci, arhiprezbiterul BranzaBaginut, al cărui corp masiv, învăluit în întregime în odăjdii stacojii și de culoarea șofranului, îl făcea să semene cu o navă de război sibornaleză cu toate pânzele sus. Chipul greoi ar fi putut aparține unui luptător de la țară dacă n-ar fi existat umorul ascuns din expresia sa. Era respectat ca un om viclean și ca unul care-l sprijinea pe rege în calitatea lui de binefăcător al religiei.

BranzaBaginut ieșea în evidență față de rege, care purta, prin contrast, numai pantaloni, umbla desculț și avea jacheta albă descheiată, dezvăluindu-i pieptul osos.

Până și menirea încăperii era incertă, fiind ceva între sală de recepție și depozit. Conținea o mulțime de rogojini și de perne mucegăite, în timp ce într-un colț erau îngrămădite mai multe bârne vechi. Ferestrele dădeau într-un pasaj îngust; pe acolo treceau cei care cărau în curte manuscrisele lui SartoriIrvrash.

— Dă-mi voie să interoghez această persoană, sire, în chestiuni religioase, îi ceru BranzaBaginut regelui.

Neprimind niciun răspuns, demnitarul se îndreptă spre Billy și întrebă:

— Vii dintr-o lume în care domnește Atotputernicul Akhanaba?

Billy se șterse la gură, nu prea dornic să se oprească din mâncat.

— Știi că pot da cu ușurință un răspuns care să te mulțumească. Din moment ce n-am nici cea mai mică dorință să vă nemulțumesc, pe tine și pe Maiestatea Sa, pot să ți-l dau știind că nu e adevărat?

— Ridică-te în picioare când vorbești cu mine, creatură. Dă-mi răspunsul la întrebare și o să-ți spun eu îndată dacă sunt mulțumit de el sau nu.

Billy se ridică în fața masivului cleric, încă ștergându-se nervos la gură.

— Domnule, zeii sunt necesari oamenilor în anumite etape de dezvoltare… Adică, în copilărie, avem nevoie, fiecare dintre noi, de un tată iubitor, ferm și drept, care să ne ajute să creștem până la maturitate. Maturitatea are nevoie de o imagine asemănătoare unui tată, amplificată, care să o țină în frâu. Această imagine se numește Dumnezeu. Abia când o parte a rasei umane atinge maturitatea spirituală, când își poate dirija propriul comportament, dispare nevoia de zei – la fel cum nu mai avem nevoie de un tată care să vegheze asupra noastră când devenim adulți și capabili să avem grijă singuri de noi.

Arhiprezbiterul își duse o mână la bărbie, aparent șocat de explicațiile primite.

— Iar tu vii dintr-o lume în care aveți singuri grijă de voi, fără să aveți nevoie de zei. Asta vrei să spui?

— Corect, domnule.

Billy se uită temător în jur. Căpitanul Gheții se aplecă, îndesând în gură mâncarea regală, dar ascultă cu multă atenție.

— Lumea asta din care vii – Avernus dacă am înțeles bine – e fericită?

Întrebarea aparent inocentă a preotului îl puse pe Billy în încurcătură. Dacă i-ar fi fost pusă aceeași întrebare cu câteva săptămâni înainte în Avernus, de către sfătuitor, n-ar fi avut nicio problemă să răspundă. Ar fi spus că fericirea constă în cunoaștere, nu în superstiție, în certitudine, nu în incertitudine, în control, nu în întâmplare. Ar fi crezut că certitudinea, cunoașterea și controlul erau singurele beneficii care izvorau din viețile locuitorilor din stația de observație și care le guvernau. Ar fi râs cu siguranță – și chiar sfătuitorul ar fi scos un chicotit glacial – la ideea de Akhanaba ca aducător al fericirii.

Pe Helliconia era altfel. Putea încă să râdă de superstiția idolatră a religiei lui Akhanaba. Și totuși… Și totuși… Vedea acum profunzimea semnificației expresiei „fără zei”. Evadase dintr-o stare fără zei într-una barbară. Și-și dădea seama, în ciuda propriilor sale ghinioane, în care dintre lumi era mai puternică speranța la viață și la fericire.

Pe când se bâlbâia să răspundă, regele vorbi. JandolAnganol meditase la răspunsul anterior al lui Billy. Întrebă pe un ton provocator:

— Dacă n-avem nicio concepție clară a unui tată care să ne îndrume către maturitate, ce se întâmplă?

— În acest caz, Akhanaba poate fi cu adevărat sprijinul necesar eforturilor pe care le depunem. Sau îl putem respinge complet, așa cum ne respingem propriul tată.

Răspunsul îi provocă regelui o nouă sângerare nazală.

Billy profită de acest moment ca să scape de obligația de a răspunde la întrebarea lui BranzaBaginut, spunându-i cu mai multă încredere decât simțea în realitate:

— Domnule, sunt o persoană importantă și nu am fost tratat cum se cuvine de către acești oameni. Eliberați-mă. Pot lucra împreună cu voi. Vă pot oferi amănunte despre lumea voastră pe care aveți nevoie să le cunoașteți. N-am nimic de câștigat…

Arhiprezbiterul plesni din palme și rosti cu voce blândă:

— Nu te minți singur. N-ai niciun fel de importanță, în afară de faptul că-l condamni și mai mult pe cancelarul SartoriIrvrash pentru conspirație împotriva Maiestății Sale Regale.

— N-ați făcut nicio încercare de a-mi evalua importanța. Dacă v-aș spune că în această clipă ne privesc mii de oameni? Așteaptă să vadă cum vă purtați cu mine, ca să vă pună la încercare. Judecata lor o să influențeze felul în care veți fi consemnați în istorie.

Obrajii demnitarului se înroșiră.

— Atotputernicul ne privește, nimeni altcineva. Minciunile tale despre lumi fără zei sunt periculoase pentru ordinea statului nostru. Ține-ți gura sau o să arzi pe rug.

Cuprins de disperare, Billy se apropie de rege, arătându-i ceasul cu trei cadrane.

— Maiestate, te implor să mă eliberezi. Uită-te la obiectul pe care-l port. Fiecare persoană din Avernus poartă unul asemănător. Îmi arată ora pe Helliconia, în Avernus și pe

Pământ, o lume îndepărtată care ne controlează. E un simbol al progreselor extraordinare pe care le-am făcut în cucerirea mediului înconjurător. Unui public înțelegător aș putea să-i comunic minuni mult mai avansate decât orice ar putea izbuti Borlienul.

În ochii regelui se trezi interesul. Lăsă în jos batista de mătase și întrebă:

— Poți să-mi faci o flintă care să funcționeze, aidoma celor din Sibornal?

— Păi, o astfel de armă nu înseamnă nimic. Eu…

— Atunci flinte cu tambur. Poți produce o armă cu tambur?

— Păi, nu, eu… domnule, e o problemă de rezistență la rupere a metalului. Îndrăznesc să spun că aș putea concepe… Asemenea lucruri sunt demodate acolo de unde vin.

— Ce fel de armă poți să faci?

— Domnule, acordă mai întâi atenție acestui ceas, pe care te implor să-l accepți în dar, ca semn al loialității.

Legănă ceasul în fața regelui, care nu arătă dispus să-l accepte.

— Apoi dă-mi drumul. Și lasă-mă să lucrez de la zero cu unii dintre învățații tăi, cum ar fi arhiprezbiterul. Foarte curând am putea să realizăm un pistol bun, precis, un radio și un motor cu ardere internă…

Billy observă expresia de pe chipul regelui și de pe cel al arhiprezbiterului, se răzgândi în legătură cu ce urma să spună și întinse în schimb din nou ceasul cu un gest de implorare.

Cifrele se schimbau sub ochii regelui. Maiestatea Sa luă obiectul și îl examină șușotind cu BranzaBaginut. Profeții vorbiseră despre o vreme în care aveau să apară mașinării magice, statul avea să fie răsturnat și imperiul distrus.

— Îmi va spune această bijuterie cât mi-a mai rămas de domnit? Mă poate informa despre vârsta fiicei mele?

— Domnule, e știință, pură știință, nu magie. Carcasa e din platină provenită din spațiu…

Regele făcu un gest de respingere.

— Bijuteria e malefică. Știu asta. Regii, la fel ca deuteroscopiștii, sunt abili în ceea ce privește viitorul. De ce-ai venit aici?

Îi aruncă ceasul înapoi lui Billy.

— Maiestatea Voastră, am venit s-o văd pe regină.

JandolAnganol fu descumpănit de răspuns și se dădu înapoi de parcă înfruntase o fantomă. BranzaBaginut comentă:

— Deci nu ești doar ateu, ci și myrdolatru? Și te aștepți să fii bine primit? De ce-ar trebui Maiestatea Sa să-ți mai tolereze ghicitorile? Nu ești nici lunatic, nici bufon. De unde vii? Din haznaua lui SartoriIrvrash?

Înaintă amenințător spre Billy, care se lipi cu spatele de un perete. Alți membri ai Curții începură să se apropie, dornici să-i arate suveranului cum îi priveau pe myrdolatri.

Krillio Muntras se ridică de pe perne și se duse lângă rege, care se uita în jur cu asprime, dar și cu o oarecare nehotărâre.

— Maiestatea Voastră, de ce nu-l întrebați pe prizonierul vostru cu ce navă a venit din această altă lume a lui?

Regele părea că nu se hotărăște dacă să întrebe ori să se înfurie. Alese să întrebe, cu nasul încă acoperit:

— Ei, creatură, pentru a-i face pe plac negustorului nostru de gheață… cu ce vehicul ai venit aici?

Ocolindu-l pe BranzaBaginut, Billy răspunse:

— Nava mea era din metal, o navă complet închisă, cu propria rezervă de aer. V-aș putea face să înțelegeți toate astea cu ajutorul desenelor. Știința noastră este avansată și ar putea să ajute Borlienul… Nava m-a adus în siguranță pe Helliconia și a plecat, s-a întors singură în lumea mea.

— Vasul ăsta are spirit?

— E greu de răspuns. Da, este inteligent. Poate să calculeze… să navigheze prin spațiu, să facă singur o mie de lucruri.

JandolAnganol se aplecă și luă o butelcă de vin, înălțând-o până ajunse deasupra capului.

— Care dintre noi e nebun, creatură, tu sau eu? Acest vas are minte… da, da, și poate naviga singur. Uite!

O azvârli. Butelca zbură prin aer, se izbi de perete și se sparse, împroșcând conținutul peste tot. Gestul violent al regelui îi făcu pe toți să devină la fel de nemișcați ca fagorii.

— Maiestatea Voastră, m-am străduit să răspund…

Billy strănută violent.

— Numai vina și mânia mă silesc să încerc să scot vorbe raționale de la tine. Dar de ce să-mi bat capul? Mi s-a luat tot, n-am nimic, locul ăsta e o cămară goală, cu șobolani pe post de curteni. Mi-a fost luat tot, și totuși se cere și mai mult de la mine. Și tu ceri ceva de la mine… Mă confrunt mereu cu

demoni… Trebuie să fac iar penitență, arhiprezbiterule, și mâna ta nu trebuie să fie ușoară asupra mea. Ăsta-i demonul lui SartoriIrvrash, așa cred. Mâine o să încerc să mă adresez scritinei și totul se va schimba. Azi sunt doar un tată care sângerează mult…

Regele adăugă cu voce joasă, doar pentru el:

— Da, e simplu. Trebuie să mă schimb.

Plecă ochii și păru obosit. Un strop de sânge căzu pe podea.

Căpitanul Gheții tuși stânjenit de răbufnirea regelui.

— Sire, am venit la tine într-un moment prost, din câte văd. Sunt un biet negustor, așa că mai bine plec. Ți-am adus întotdeauna cea mai bună gheață de Lordryardry, direct din cea mai bună parte a ghețarilor noștri, la cele mai bune prețuri. Îți mulțumesc pentru comenzi și pentru ospitalitate și-mi iau rămas-bun pentru totdeauna. În ciuda ceții, e mai bine să pornesc la drum spre casă.

Discursul păru să-l înviooreze într-o oarecare măsură pe rege, care puse o mână pe umărul căpitanului. Privirea blajină a acestuia se fixă asupra suveranului.

— Aș fi vrut să fiu înconjurat de oameni ca tine, care vorbesc cu bun-simț tot timpul, căpitane. Serviciile tale au fost apreciate. Nu uit nici ajutorul pe care mi l-ai dat după evenimentele înfricoșătoare din Cosgatt, când am fost rănit – așa cum sunt rănit acum. Ești un patriot adevărat.

— Sire, sunt un patriot adevărat al țării mele, Dimariam, în care mă voi retrage. E ultima mea călătorie. Fiul meu va duce mai departe comerțul cu gheață cu același devotament pe care l-am manifestat față de tine și de… hm… fosta regină. Pe măsură ce vremea se încălzește, Maiestatea Sa o să aibă nevoie de și mai multă gheață.

— Căpitane, negustor bun de vremuri mai bune, ar trebui să fii răsplătit pentru serviciile tale. În ciuda penuriei și a răutății scritinei, te întreb: există ceva ce aș putea să-ți ofer ca semn al stimei noastre?

Muntras șovăi.

— Sire, sunt nevrednic de răsplată și nu caut vreuna, dar să zicem că aș face un schimb. Pe drumul dinspre Oldorando, fiind un om compătimitor, am salvat un fagor. Și-a revenit după o cădere în apă, deseori fatală rasei sale, și trebuie să-și găsească un mijloc de trai departe de Cahchazzerh, unde a fost

persecutat. O să-ți las acest stallun ca sclav dacă mi-l oferi pe prizonierul tău, indiferent că este demon sau nu. Facem târgul?

— Poți lua creatura. Ia-o de-aici, împreună cu podoaba ei mecanică. Nu trebuie să-mi dai nimic în schimb, căpitane. Îți rămân dator dacă pleacă din regatul meu.

— O să-l iau cu mine pe acest om. Iar tu vei avea fagorul, pentru ca fiul meu să te viziteze la fel de curtenitor cum am făcut-o eu mereu. E băiat bun, domnule. Îl cheamă Div, deși nu-i mai cizelat decât tatăl lui.

•

Billy Xiao Pin era acum în grija Căpitanului Gheții. Iar în ziua următoare, când ceața se împrăștia în fața unei brize ușoare, înnegurarea regelui se risipi și ea. Suveranul își ținu promisiunea de a se adresa scritinei și se înfățișă înaintea ei cu totul schimbat. După ce demonstrase ticăloșia cancelarului SartoriIrvrash și rolul său hotărâtor în nenorocirile abătute recent asupra statului, JandolAnganol se confesă:

— Domnilor, mi-ați jurat credință când am urcat pe tronul Borlienului. Multe necazuri s-au abătut de atunci asupra iubitului nostru regat, nu neg asta. Niciun rege, oricât de puternic, oricât de binevoitor, nu poate schimba foarte mult situația poporului său – îmi dau seama acum. Nu pot porunci secetei sau sorilor care aduc asemenea nenorociri asupra țării noastre. În disperarea mea, am comis crime, îndemnat de cancelar, am fost responsabil pentru moartea myrdolatrilor. Mărturisesc și vă cer iertare. Am făcut-o ca să întăresc regatul, să opresc alte conflicte. Am renunțat la regina mea și, odată cu ea, la toate poftele și la tot egoismul. Căsătoria mea cu prințesa Simoda Tal din Oldorando va fi una dinastică – una castă, vă jur. Nu o voi atinge decât pentru a zămisli. O să țin seama de vârsta ei. De acum înainte o să mă dedic din toată inima țării. Dăruiți-mi supunerea voastră, domnilor, și o veți avea pe a mea.

Regele vorbi stăpânit, cu lacrimi în ochi. Publicul ascultă în tăcere, cu ochii ațintiți asupra lui JandolAnganol, care stătea pe tronul aurit al scritinei. Câțiva simțiră milă pentru el; cei mai mulți văzură doar ocazia de a exploata noua dovadă de slăbiciune a suveranului lor.

•

În ciuda absenței unei luni, existau maree pe Helliconia. Pe măsură ce Freyr se apropia, învelișul de apă al planetei

înregistra o creștere a amplitudinii mareelor cu aproape șaizeci la sută mai mult decât la apastron, când Freyr se afla la o distanță mai mare de șapte sute de unități astronomice.

Lui MyrdemInggala îi plăcea să se plimbe singură pe malul mării. Gândurile ei tulburi se risipeau pentru un timp. Acesta era un loc de graniță, fâșia dintre regatele mării și cele ale uscatului. Îi aducea aminte de grădina de zi-obscură pe care o lăsase în urmă, plasată între noapte și zi. Era doar vag conștientă de lupta continuă care se desfășura la picioarele ei, poate una menită să nu fie niciodată câștigată sau pierdută. Privea către orizont, întrebându-se, în fiecare zi, dacă Muntras îi expediase generalului scrisoarea.

Regina purta o rochie galben pal. Culoarea ei preferată era roșu, dar n-o mai purta. Nu se potrivea cu vechiul Gravabagalinien și cu trecutul lui bântuit. În mintea ei, foșnetul mării cerea galben.

Când nu înota, o lăsa pe Tatro pe plajă să se joace și se plimba mai jos de linia fluxului. Doamna ei de onoare o urma fără tragere de inimă. Ierburi rezistente creșteau din nisip. Unele formau pâlcuri. Un pas sau doi spre interiorul uscatului și alte plante îi ieșeau în cale. O margaretă mică și albă cu tulpina tare era printre primele. Mai era o plăntuță cu frunze suculente, aproape ca o algă. MyrdemInggala nu-i știa numele, dar îi plăcea s-o culeagă. Altă plantă avea frunze întunecate. Creștea printre nisipuri și alte ierburi în mănunchiuri neînsemnate, dar, când condițiile erau potrivite, se înălța în tufișuri impresionante de o frumusețe strălucitoare.

Dincolo de acești primi invadatori ai țărmului se întindeau rămășițele liniei fluxului. Apoi urma o zonă sălbatică, presărată cu margarete robuste, cu flori mari. Apoi plantele mai puțin aventuroase intrau în stăpânire, iar plaja se termina, deși fâșii de nisip pătrundeau pe uscat pe o oarecare distanță.

— Mai, nu fi tristă. Îmi place mult locul ăsta.

Femeia plictisită o privi încruntată.

— Ești cea mai frumoasă și mai norocoasă doamnă din Borlien.

Nu-i mai vorbise niciodată răstit stăpânei sale.

— De ce nu ai rămas lângă bărbatul tău?

Regina nu răspunse. Cele două femei merseră mai departe de-a lungul malului, la mică distanță una de alta.

MyrdemInggala pășea printre tufișurile lucioase, mângâindu-le vârfurile. Uneori, câte o vietate sărea de sub vreun tufiș și fugea din calea ei.

Era conștientă de Mai TolramKetinet, care mergea tristă în urma ei, detestând exilul.

— Ține pasul, Mai, o încurajă regina.

Mai nu răspunse.

XI

CĂLĂTORIE SPRE CONTINENTUL NORDIC

Bătrânul purta un keedrant lung până la glezne care cunoscuse zile mai bune. Pe cap avea o pălărie în formă de căuș, care-i apăra de soare gâtul uscățiv și creștetul chel. Din când în când, ridica o mână tremurătoare la buze ca să pufăie din chiștocul unei veronikane. Stătea singur, așteptând să părăsească palatul pentru totdeauna.

În spatele lui se afla o șaretă ușoară, încărcată cu puținele lui bunuri personale. Doi zeneli erau înhămați între hulube. Avea nevoie numai de un vizitiu și SartoriIrvrash putea să plece.

Așteptarea îi oferea ocazia să se uite către partea cealaltă a curții, într-un colț unde un sclav bătrân și cocoșat ațâța cu un băț focul ce mistuia un munte de hârtii. Ardeau toate manuscrisele scoase din apartamentul fostului cancelar, inclusiv cele care alcătuiau *Alfabetul istoriei și al naturii*.

Fumul se înălța spre cerul spălăcit din care cădea, din când în când, cenușă aprinsă. Temperaturile erau la fel de ridicate ca întotdeauna, dar un strat de nori cenușii acoperea totul. Cenușa era purtată de un curent de aer dinspre răsărit, de la un vulcan care începuse să erupă de curând la o oarecare distanță de Matrassyl. Asta nu-l interesa câtuși de puțin pe SartoriIrvrash; atenția îi era ocupată de cenușa neagră care urca.

Mâna îi tremură mai violent și făcu vârful veronikanei să ardă ca un mic vulcan.

În spatele lui, o voce rosti:

— Iată niște haine de-ale tale, stăpâne.

Era sclava lui, care îi întindea o boccea înfășurată cu grijă. Îi zâmbi împăciuitor.

— E păcat că trebuie să pleci, stăpâne.

Bărbatul își întoarse spre ea chipul istovit și făcu un pas mai aproape ca s-o privească în față.

— Îți pare rău că plec, femeie?

Ea dădu din cap și coborî privirea. „I-a plăcut când ne hârjoneam. Îmi dau seama acum că nu mi-am arătat niciodată

interesul. Nu m-am gândit niciodată la plăcerea ei. Cât de izolat am fost în propriile mele sentimente… Sunt un om destul de cumsecade, învățat, dar nu prețuiesc nimic pentru că n-am avut sentimente pentru nimeni. În afară de mica Tatro”, își spuse cancelarul.

Nu știa ce să-i zică sclavei. Tuși.

— E o zi urâtă, femeie. Du-te înăuntru. Mulțumesc.

Îi aruncă o ultimă privire elocventă înainte să-i întoarcă spatele. SartoriIrvrash își spuse în sinea lui: „Cine știe ce simt sclavele?” Iritat de purtarea femeii, dar și de faptul că-și trădase sentimentele, se îndreptă de spate și se încruntă.

Abia observă când apăru vizitiul. Remarcă doar o siluetă tânără și un cap protejat împotriva arșiței de un fel de glugă madișă, astfel încât fața abia i se zărea.

— Ești gata? îl chemă silueta în timp ce sări pe capra vizitiului.

Cei doi zeneli se foiră când greutatea se repartiză pe hamuri.

SartoriIrvrash încă zăbovea. Arătă cu veronikana spre focul din depărtare.

— Așa dispare o viață întreagă de învățătură.

Se adresa mai mult lui însuși.

— Asta nu pot ierta. N-ar trebui să iert niciodată. Toată munca…

Cu un oftat greu, urcă în șaretă, care porni imediat către porțile palatului.

Unii dintre curteni îl apreciau pe cancelar. Temându-se însă de mânia regelui, ei nu îndrăzneau să iasă și să-și ia rămas-bun. Clipind repede din ochi, bărbatul își îndreptă privirea înainte.

Perspectivele care se așterneau în fața lui SartoriIrvrash erau tulburi. Avea treizeci și șapte de ani și opt zecimi – mult peste vârsta mijlocie. Era posibil să obțină un post de sfetnic la curtea regelui Sayren Stund, dar îl detesta atât pe rege, cât și Oldorando, care era mult prea fierbinte. Se ținuse întotdeauna departe de rudele lui și ale soției lui din Matrassyl. Frații îi muriseră. N-avea altceva de făcut decât să plece și să stea cu fiica lui, care locuia, împreună cu soțul ei, într-un oraș plictisitor din sud, aproape de granița cu Thribriat.

Acolo se va ascunde de oameni și va încerca să-și rescrie lucrarea. Însă cine-ar tipări-o, acum, că n-avea nicio putere? Cine-ar citi-o dacă nu va fi tipărită? Disperat, îi scrisese fiicei sale și acum intenționa să urce pe o corabie care să-l ducă spre

sud. Șareta mergea vioi la vale. La poalele dealului, în loc să cotească spre docuri, o luă însă spre dreapta și porni huruind pe o alee îngustă. Hulubele de pe partea stângă scrâșniră când se frecară de pereții caselor.

— Ai grijă, neghiobule, ai greșit drumul! exclamă în sinea lui SartoriIrvrash.

Cui îi păsa ce se întâmpla?

Șareta se hurducă pe un drum nepietruit ce se întindea la marginea unui deal și intră într-o curte mică, neîngrijită. Vizitiul sări energic de pe scaun și închise porțile curții, astfel încât să nu fie văzuți din stradă. Îl privi în ochi pe fostul cancelar.

— Vrei să cobori? Cineva așteaptă să te vadă.

Își descoperi capul cu o plecăciune sarcastică.

— Cine ești? Pentru ce m-ai adus aici?

Băiatul deschise portiera șaretei și-l invită să coboare.

— Nu mă recunoști, Rushven?

— Cine ești? Ah... Roba, tu ești! constată ușurat, pentru că îi trecuse prin minte că JandolAnganol ar fi putut plănui să-l răpească și să-l asasineze.

— Ai de ales între mine și un zenel, pentru că zilele astea mă mișc repede. Așa rămâne totul secret. Sunt secret până și pentru mine însumi. Am jurat să mă răzbun din nou împotriva blestematului meu tată, pentru că a exilat-o pe mama. Și pe mama, care a plecat fără să-și ia rămas-bun.

În timp ce băiatul îl ajută să coboare, SartoriIrvrash îl examină, preocupat să vadă dacă arăta la fel de nebun pe cât vorbea. RobaydayAnganol avea doisprezece ani și era o versiune mai mică și mai subțire a tatălui său. Era bronzat, iar pe tors se vedeau cicatrice roșii. Chipul i se schimonosea continuu, așa că fostul cancelar nu-și dădea seama dacă tânărul zâmbea sau nu.

— Unde-ai fost, Roba? Ne-a fost dor de tine. Tatălui tău i-a fost dor de tine.

— Adică Vulturului? Păi, aproape că m-a prins. Nu mi-a plăcut niciodată viața de la Curte, iar acum îmi place și mai puțin. Crima tatălui meu m-a eliberat. Așa că sunt frate-de-zenel. Ajutor de madiș. N-o să ajung rege niciodată, iar el n-o să mai fie niciodată fericit. Vieți noi, vieți noi, și una pentru tine, Rushven! Tu mi-ai arătat prima oară deșertul, iar eu n-o să te părăsesc. O să te duc la cineva important, ființă umană, nu tată

sau zenel.

— Cine? Ce-s toate astea? Așteaptă!

Însă Roba se îndepărta. SartoriIrvrash se uită cu îndoială la șareta încărcată cu toate bunurile sale pământești, apoi hotărî că ar face mai bine să se ducă după băiat. Mergând repede, intră într-un hol slab luminat, la numai un pas sau doi în urma fiului regelui.

Casa era construită după un tipar potrivit așezării sale la umbră: se întindea către lumină ca o plantă crescută printre bolovani. Bătrânul gâfâia când Roba îl conduse pe scările de lemn care se clătinau, într-o cameră de la etajul al treilea, singura încăpere de la acel nivel. SartoriIrvrash izbucni într-o tuse prelungită și se prăbuși pe un scaun pe care i-l oferi cineva.

În încăpere îl așteptaseră trei oameni și observă că aceștia profitau de ocazie ca să tușească și ei. O eleganță fragilă în felul în care erau clădiți, o anumită finețe a structurii osoase îi indicau ca fiind sibornalezi. Unul dintre ei era femeie, îmbrăcată elegant într-un chagirack de mătase, echivalentul nordic al unui charfrul, cu țesătura delicată imprimată cu flori mari, geometrice, negre și albe. Doi bărbați stăteau în spatele ei, în umbră. SartoriIrvrash o recunoscu imediat ca fiind doamna Dienu Pasharatid, soția ambasadorului care dispăruse în ziua în care Taynth Indredd introdusese flintele în palat.

Se înclină în fața ei și se scuză pentru tuse.

— Ni se întâmplă tuturor, domnule cancelar. Vulcanul ne irită gâtul.

— Cred că gâtul meu e iritat din cauza tristeții. Nu trebuie să mi te adresezi cu fostul titlu.

Nu voia s-o întrebe la ce vulcan se referea, dar femeia îi observă nedumerirea.

— Erupția vulcanică din munții Rustyjonnik. Cenușa e purtată încoace.

Îl privi cu simpatie și-l lăsă să-și revină după efortul pe care-l făcuse urcând scările. Deși SartoriIrvrash o știa femeie inteligentă, avea un chip aspru, motiv pentru care el îi evitase deseori compania.

Se uită în jur. Pereții erau acoperiți cu un tapet subțire care se desprinsese pe alocuri. Pe un perete atârna un tablou, un desen în peniță a ceea ce recunoscu drept Kharnabhar, muntele sacru al sibornalezilor. Singura fereastră, într-o parte, luminând fața

lui Dienu Pasharatid din profil, oferea priveliștea unei faleze stâncoase de care atârnau plante târâtoare; vegetația era pudrată cu cenușă gri. Roba stătea pe podea cu picioarele încrucișate, molfăind un pai și zâmbindu-le pe rând tuturor.

— Ce vrei de la mine, doamnă? Trebuie să prind o corabie înainte ca alte dezastre să cadă asupra mea, zise SartoriIrvrash.

Femeia se ridică în picioare și-și duse mâinile la spate, în timp ce-și muta încet greutatea de pe un picior pe altul.

— Te rugăm să ne ierți că te-am adus aici în acest fel neobișnuit, dar dorim să-ți solicităm ajutorul. Vei fi răsplătit cu generozitate.

Își sublinie propunerea întorcându-se din când în când către bărbați pentru confirmare. Toți sibornalezii erau profund religioși, crezând, așa cum știa SartoriIrvrash, în Zeul cel Azoiaxic, care există dincolo de viață și în jurul căruia se desfășoară întreaga existență. Membrii grupului diplomatic nu aveau o părere prea bună despre religia lui Akhanaba, considerând-o doar cu puțin mai bună decât o superstiție. De aceea, fuseseră șocați, dar nu surprinși, când JandolAnganol se hotărâse să divorțeze și să se recăsătorească.

Sibornalezii – și Azoiaxicul prin intermediul lor – priveau legătura dintre un bărbat și o femeie ca pe o decizie comună menită să fie menținută de-a lungul vieții. Iubirea era o problemă de voință, nu de capriciu.

SartoriIrvrash dădu automat din cap în acest moment al discursului, recunoscând tonul sentențios caracteristic celor din continentul nordic și tânjind să-și vadă de drum.

Roba, care nici măcar nu asculta, îi făcu cu ochiul fostului cancelar și rosti confidențial:

— Asta-i casa în care ambasadorul Pasharatid obișnuia să întâlnească o doamnă din oraș. Este un bordel plin de istorie, dar pentru tine această doamnă doar va vorbi.

SartoriIrvrash îi făcu semn să tacă.

Fără să bage în seamă întreruperea, doamna Dienu spuse mai departe că grupul din care făcea ea parte considera că numai el, cancelarul SartoriIrvrash, poate afirma că îi cunoaște pe curtenii din Borlien. Simțeau că regele îl tratase aproape la fel de rău ca pe regină – poate și mai rău. Asemenea nedreptate îi întrista, așa cum i-ar întrista pe toți membrii Bisericii Păcii Extraordinare. Doamna Dienu se întorcea acum acasă. Îl invitau pe

SartoriIrvrash să li se alăture, cu asigurarea că avea să primească o locuință decentă în Askitosh și o funcție bună de consilier în guvern, dar și libertatea de a-și termina lucrarea.

Simți cum revine tremurul care-l copleșea atât de des. Ca să tragă de timp, întrebă:

— Ce fel de post de consilier?

Consiliere în probleme borlieneze, la care era expert. Și se pregăteau să plece din Matrassyl într-o oră.

SartoriIrvrash fu atât de copleșit de ofertă, încât nici măcar nu întrebă de unde graba asta bruscă. Cu recunoștință, acceptă.

— Excelent! exclamă doamna Dienu.

Cei doi bărbați din spatele ei arătară acum o abilitate aproape ancipitală de a trece de la nemișcare la activitate intensă fără stadii intermediare. Ieșiră îndată din cameră. La toate etajele se auziră strigăte și zgomote de pași. Bagaje și oameni ajunseră în grabă în curtea de jos. Trăsuri ieșiră din adăposturi, zeneli din grajduri, rândași cu hamuri din cămăruțele cu harnașament. Se organiză o procesiune în mai puțin timp decât i-ar fi trebuit unui borlienez să-și tragă cizmele. Se rostiră rapid câteva rugăciuni, toți așezați în cerc, apoi porniră la drum, lăsând în urmă o casă goală.

Alaiul se îndreptă spre nord prin furnicarul orașului vechi, înconjură marele Dom al Străduinței și o luă curând pe drumul spre nord, râul Takissa lucind pe partea stângă. Roba chiuia și cânta.

Urmară săptămâni de călătorie.

O trăsătură a primei părți a drumului fu griul pătrunzător provocat de cenușa vulcanică. Muntele Rustyjonnik, întotdeauna sursă de huruieli și revărsări ocazionale de lavă, se afla în plină erupție. Țara din calea cenușii deveni o țară a morții. Arborii erau uscați, câmpurile acoperite cu cenușă, râurile îmbâcsite. După ploaie, cenușa se transformă într-o pastă. Păsări și animale muriră sau părăsiră ținutul. Familiile de oameni și de fagori plecară din casele lor năclăite.

După ce grupul sibornalez traversă râul Mar, nămolul se rări, apoi dispăru. Călătorii intrară în Mordriat – un nume înspăimântător în Matrassyl. Cele mai multe triburi surâdeau sub straturile ocrotitoare ale turbanelor braffista, principalul lor obiect de îmbrăcăminte.

Fură angajate călăuze care să le asigure siguranța, niște

oameni uscățivi, cu înfățișare de răufăcători, care se prosternau la fiecare răsărit și apus. Noaptea, în jurul focului de tabără, șeful, Cel care Arată Calea, cum își spunea, le explică drumeților felul în care ornamentația braffistei îi indică rangul. Se lăudă cu multele ranguri de pe turbanul lui.

Nimeni nu asculta cu mai multă ardoare decât SartoriIrvrash.

— Ciudată această predispoziție umană de a crea ranguri în societate, observă el.

— O predispoziție cu atât mai vizibilă, cu cât ne apropiem de baza grămezii, adăugă doamna Dienu. În țara mea evităm asemenea trepte înjositoare. Cât de mult o să-ți placă să vezi Askitosh! E un model pentru toate comunitățile,

SartoriIrvrash avea unele îndoieli în privința asta. Însă găsea ceva odihnitor în sobrietatea doamnei Dienu după atâția ani în care avusese de-a face cu un rege schimbător. Pe măsură ce pustietatea devenea tot mai aridă, moralul i se îmbunătățea; la fel, nebunia lui Roba se domolea. Dar când ceilalți dormeau, SartoriIrvrash nu reușea să se odihnească. Oasele lui, care se obișnuiseră cu o saltea din puf de gâscă, nu se puteau adapta unei pături și pământului tare. Stătea întins și privea licărul stelelor cu o exaltare pe care nu o mai cunoscuse de când el și frații săi erau copii. Chiar și amărăciunea împotriva lui JandolAnganol se mai potoli.

Vremea continua să fie uscată. Trăsurile avansară destul de bine pe dealurile joase. Ajunseră la un târgușor comercial numit Oysha – „Foarte probabil, o denaturare a cuvântului din oloneza locală *osh*, care înseamnă pur și simplu, *târg*”, le spuse SartoriIrvrash însoțitorilor săi. Explicațiile care puteau fi asociate lucrurilor făceau călătoria mai plăcută. Oricum ar fi fost derivat cuvântul, la Oysha, Takissa cobora dinspre est și se întâlnea cu formidabilul afluent Madura. Ambele râuri își aveau izvoarele în nesfârșitul Nktryhk. Dincolo de Oysha, către miazănoapte, se întindea deșertul Madura.

La Oysha, trăsurile fură schimbate cu kaidavi castrați. Cel care Arată încheie volubil afacerea, în timpul căreia avură loc multe izbituri de frunți. Kaidavul era un animal de încredere în timpul traversării unui deșert. Animalele de culoarea ruginii stăteau în oborul colbuit din Oysha, indiferente la înțelegerea negociată lângă ele.

Fostul cancelar se așeză pe un cufăr în timp ce se desfășura

negocierea. Se ștergea pe frunte și tușea. Emanațiile muntelui Rustyjonnik îi dăduseră usturime în gât și o febră de care nu reușea să scape. Se uită la fețele lungi și trufașe ale kaidavilor, legendarele animale ale fagorilor războinici din Iarna Mare. Era greu să vezi în fiarele astea lente vijelia care, cu fagorii călare, adusese distrugere asupra Oldorandoului și a altor orașe din Campannlat în vremea frigului.

În Vara Mare, animalele depozitau apă în unica lor cocoașă, ceea ce le făcea potrivite pentru condițiile din deșert. Arătau destul de blajine acum, dar stârniră în SartoriIrvrash simțul istoriei.

— Ar trebui să cumpăr o sabie, îi spuse lui RobaydayAnganol. Am fost un spadasin bunicel în tinerețe.

Roba învârti o roată de car.

— Întorci anul cu susul în jos, acum, că ai scăpat de Vultur. Ai dreptate să te aperi, desigur. Pe dealurile astea trăiește blestematul Unndreid – ciobanii noștri de pe-aici se culcă cu numeroasele lui fete în fiecare noapte. În locurile astea, crima e la fel de des întâlnită ca scorpionii.

— Oamenii par prietenoși.

Roba se lăsă pe vine în fața lui SartoriIrvrash și îl privi chiorâș.

— De ce sunt așa de prietenoși în aparență? De ce este acum Unndreid înarmat pană-n dinți cu bang-banguri sibornaleze? Ai descoperit de ce marele Io Pasharatid cel negru a plecat de la Curte atât de brusc?

Îl luă pe SartoriIrvrash de braț și-l duse în spatele uneia dintre trăsuri, la adăpost de ceilalți, unde numai ochii nevinovați ai kaidavilor îi priveau.

— Nici măcar tatăl meu nu poate cumpăra prietenie sau dragoste. Acești sibornalezi cumpără prietenie. E felul lor de-a fi. Și-ar vinde mamele pentru pace. Și-au asigurat trecerea în siguranță către Borlien dăruindu-le flinte căpeteniilor întâlnite în cale. Sunt sigur că nu te poți pune cu astfel de arme. Nici măcar regele favorit al lui Akhanaba, JandolAnganol, fiul lui VarpalAnganol, tatăl unui iubitor de madiși – dar nu atât de nebun ca el în privința asta nici măcar acel rege din Matrassyl nu s-a pus cu flintele. L-au pus la punct în Bătălia de la Cosgatt. I-ai văzut vreodată rănile din coapsă?

— L-au ținut pe tatăl tău la pat. Am văzut doar efectele, nu și rana.

— Merge fără să șchiopăteze. Noroc că nu merge fără o erecție! Rana aia a fost un sărut din Sibornal.

Coborând vocea, SartoriIrvrash spuse:

— Știi foarte bine că n-am avut niciodată încredere în sibornalezi. Când la palat a avut loc demonstrația cu flinte, am recomandat să nu fie prezent niciunul dintre ei. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Io Pasharatid a dispărut la scurtă vreme după demonstrație.

Roba ridică un deget în semn de avertisment.

— A dispărut pentru că i-au fost dezvăluite pungășiile – dezvăluite nevestei lui, amabila noastră însoțitoare și propriul personal diplomatic. A fost implicată o tânără localnică, care a jucat rolul de intermediar… și la care mergeam și eu uneori… așa am aflat totul despre Io Pasharatid.

Izbucni în râs.

— Flintele pe care Taynth Indredd i le-a oferit cu atâta aroganță tatălui meu – care le-a acceptat lipsit de curaj, pentru că ar lua și o zgaibă de la un cerșetor dacă i s-ar oferi – i-au fost vândute ieftin de către Pasharatid. De ce ieftin? Pentru că nu erau ale lui, caz în care scotea oricum un profit. Armele erau proprietatea guvernului său, menite să cumpere prietenia cu tâlhari ca ăștia de-aici și ca Darvlish Țestosul, care și-a dovedit prietenia de nenumărate ori.

— Un comportament neobișnuit pentru un sibornalez. În special pentru unul ce deține o funcție înaltă.

— Funcție înaltă, caracter josnic. A fost din cauza tinerei doamne. N-ai văzut niciodată cum se uita la frumoasa mea mamă, adică cea care a fost mama mea înainte să plece fără să-și ia rămas-bun?

— Pasharatid ar fi fost condamnat la moarte dacă tatăl tău ar fi știut așa ceva. Presupun că s-a întors în Sibornal.

RobaydayAnganol ridică grăitor din umeri.

— Mergem pe urmele lui. Doamna Dienu îi vrea sângele. Ca să-i înțelegi pofta pentru alte doamne, cugetă doar la o uniune cu ea. Ai face cuplu cu o flintă? O să fie ocupat să născocească o poveste mincinoasă, să-și acopere păcatele. Ea vrea să-l distrugă. Ah, Rushven, nimic nu se compară cu o dramă de familie! O să-l încuie pe bătrânul Io în Roata Mare din Kharnabhar, ia aminte. Era un loc religios, acum îi închid pe bandiți acolo. Călugării sunt și ei prizonieri… Ce mai dramă se

apropie! Știi vechea zicală: „Sibornalezii ascund mereu câte ceva în mânecă”. Aproape că mi-aș dori să vin cu voi, să văd ce se-ntâmplă.

— Dar vii, dragul meu băiat!

— Ah, unchiule, fără drăgălășenii! Nu pentru Anganoli! Te las aici. Nu protesta. Mergi spre nord cu doamna. Eu mă întorc în sud cu trăsura. Trebuie să am grijă de părinții mei... foștii mei părinți...

Pe chipul lui SartoriIrvrash se citea tristețea.

— Nu mă părăsi, băiete, nu cu bandiții ăștia. O să mă omoare în scurt timp.

Grăbindu-se și făcând gesturi glumețe, prințul zise:

— Păi, nu vei mai fi uman, nu-i așa? Eu voi deveni curând madiș. Altă evadare, altă escapadă. E Ahd pentru mine.

Îl sărută pe SartoriIrvrash pe creștetul chel.

— Noroc în noua ta carieră, bătrâne unchi! Soarta ni se va schimba în bine.

Sări în trăsură, plesni din bici pe deasupra zenelilor și plecă în mare viteză. Tribalii se dădură într-o parte speriați, afurisindu-l în numele râurilor sacre. Un nor de praf înghiți vehiculul grăbit.

•

Deșertul Madura; Matrassyl începea să pară foarte departe. Însă stelele erau mai aproape și, în nopțile senine, cometa lui YarapRombry ardea ca un far în calea lor.

Focul se stinsese și ceilalți călători dormeau. SartoriIrvrash tremura și nu reușea să scape în întregime de febră. Se gândi la BillishOwpin. Povestea lui, cum că ar fi venit din altă lume, părea mai plauzibilă acum decât fusese la palat.

Se duse până la kaidavii priponiți și-l întâlni pe Cel care Arată Calea, fumând în tăcere. Cei doi bărbați stătură de vorbă cu ton scăzut. Kaidavii grohăiau înfundat.

— Animalele sunt destul de liniștite, observă SartoriIrvrash. Istoria le zugrăvește ca pe niște brute aproape de nestăpânit care sunt călărite doar de fagori. N-am văzut niciodată un fagor să călărească unul, așa cum n-am văzut niciodată un graur cu un fagor. Poate că și istoria se înșală în privința asta. Am petrecut o viață întreagă încercând să separ istoria de legendă.

— Poate că nu sunt chiar atât de diferite, răspunse Cel care Arată Calea. Nu știu să citesc nici măcar o literă, așa că n-am o părere prea solidă în privința asta. Dar îi afumăm pe kaidavii

ăștia când sunt mânji – le suflăm fum de veronikană pe nări. Pare să-i liniștească. O să-ți spun o poveste dacă tot nu poți dormi mai mult decât mine.

Oftă din greu, pregătindu-se pentru istorisire.

— Cu mulți ani în urmă, am plecat către est cu stăpânul meu, prin provinciile controlate de Unndreid, până sus, în pustietatea din Nktryhk. E o altă lume acolo, una foarte aspră, cu aer puțin, și totuși oamenii sunt sănătoși.

— La altitudini înalte, riscul de infecție este mai mic, comentă SartoriIrvrash.

— Oamenii din Nktryhk spun altceva. Că Moartea e leneșă, nu se ostenește să urce munții. Îți zic un lucru. Peștele e o mâncare obișnuită. Deseori poate fi prins într-un râu la o sută șaizeci de kilometri depărtare sau mai mult. Și totuși nu se strică. Prinzi aici un pește în zori, până la apusul lui Freyr s-a stricat. Sus în Nktryhk, rămâne bun de mâncat un An Mic.

Se sprijini de spatele unuia dintre kaidavi și zâmbi:

— E bine acolo sus după ce te obișnuiești. Noaptea este frig, desigur. Nu plouă niciodată. Și acolo, în văile înalte, sunt ținuturi stăpânite numai de fagori. Nu-s atât de docili ca aici. E o cu totul altă lume. Fagorii călăresc kaidavi, îi mână ca vântul – da, și au grauri care se leagănă pe umerii lor. Din câte înțeleg, coboară și invadează șesurile când cade zăpada aici, oricând s-ar întâmpla asta. Când puterea lui Freyr scade.

Dând din cap cu interes, dar și puțin neîncrezător, SartoriIrvrash întrebă:

— Dar nu pot fi prea mulți fagori la altitudinile acelea, nu? Ce mănâncă, în afară de peștele veșnic proaspăt? N-au mâncare.

— Nu-i așa. Cultivă orz în văi până la troiene. N-au nevoie decât de irigații. Fiecare strop de apă sau de urină este prețios. Aerul acela rarefiat are o calitate – recoltele de orz se coc în trei săptămâni.

— O jumătate de zecime de la semănat? De necrezut.

— Cu toate acestea, așa e, insistă Cel care Arată Calea. Iar fagorii împart grânele, nu se ceartă niciodată și nu folosesc bani. Iar graurii albi alungă toate celelalte înaripate, în afară de vulturi. Am văzut cu ochii mei, pe când nu eram mai înalt decât umerii acestui patruped. Vreau să mă întorc într-o zi – acolo nu-i niciun rege și nici legi.

— Dacă n-ai nimic împotrivă, o să notez lucrurile astea, zise

SartoriIrvrash.

În timp ce scria, se gândi la JandolAnganol printre clădirile lui abandonate.

•

După Madura, pustietatea nesfârșită a Hazzizului. De două ori fură nevoiți să traverseze prin fâșii de vegetație, întinse dintr-o zare într-alta ca niște garduri vii ale unui zeu. Arbori, tufișuri, o abundență de flori trăgeau o linie pe fața câmpiei ierboase.

— Ăsta este/o să fie uctul, zise Dienu Pasharatid, folosind o traducere a unui prezent continuu din limba sibish. Se întinde pe continent de la est spre vest, urmând rutele migrației madișilor.

În uct îi văzură pe Ceilalți. Madișii nu erau singurele ființe care foloseau drumul înverzit. Cel care Arată Calea îl doborî pe unul dintre Ceilalți dintr-un copac. Se prăbuși la pământ aproape de picioarele lor, cu sprâncenele încă tresărind din cauza șocului. Îl fripseră mai târziu la focul de tabără.

Într-o zi căzu ploaia, înghițind câmpia ca fălcile unui șarpe. Freyr urca mai sus pe cer decât reușea în Matrassyl. SartoriIrvrash încă își dorea să călătorească doar pe timpul zilei-obscure, potrivit obiceiului clasei de sus din Borlien, dar ceilalți călători nu voiau să audă.

Nopțile petrecute dormind în aer liber se terminaseră. Fostul cancelar se pomeni că le regretă trecerea. Așezările sibornaleze deveneau mai dese, iar grupul rămânea în ele peste noapte. Fiecare așezare era construită după același plan. În interiorul unui cerc se întindeau parcele cultivate, cu posturi de pază la fiecare câțiva pași în jurul perimetrului. Între parcele, drumuri ca spițele unei roți duceau la unu sau mai multe inele de locuințe care formau nucleul. În general, hambare, depozite și birouri înconjurau un locaș de cult dedicat Păcii Extraordinare, înălțată în centrul geometric al roții.

Preoți-războinici îmbrăcați în veșminte gri conduceau așezările, supraveghind sosirea și plecarea grupului de călători, care primea întotdeauna gratuit mâncare și găzduire. Acești oameni, care cântau laude Zeului cel Azoiaxic, purtau simbolul roții pe haine și erau înarmați cu flinte cu tambur. Nu uitau că se aflau pe un teritoriu revendicat în mod tradițional de Pannoval.

Era aproape prea târziu când SartoriIrvrash observă că Cel care Arată Calea și oamenii lui nu fură acceptați înăuntrul așezării sibornaleze. Atingându-și braffista, ghidul își luă plata

de la unul dintre membrii echipei diplomatice și plecă, îndreptându-se spre sud.

— Trebuie să-mi iau rămas-bun, spuse SartoriIrvrash.

Dienu Pasharatid îi făcu semn să se oprească.

— Nu este nevoie. A fost plătit și o să plece. Drumul nostru înainte este limpede.

— Dar îmi plăcea de el.

— Nu ne mai este de niciun folos. Drumul este sigur acum, duce de la o așezare la alta. Barbarii ăștia cred în tot felul de superstiții. Cel care Arată Calea mi-a spus că ne-a putut conduce atât de departe numai pentru că sol-armonica tribului său vine pe aici.

Trăgându-se stânjenit de mustață, SartoriIrvrash spuse:

— Doamnă Dienu, uneori, vechile obiceiuri păstrează adevărul. Preferința pentru propria sol-armonică a cuiva n-a dispărut complet. Bărbații și femeile prosperă cel mai mult când trăiesc de-a lungul sol-armonicei pe care s-au născut. Asemenea armonice urmează în general straturile geologice și depozitele minerale, care influențează sănătatea.

Doamna lăsă să-i apară și să-i dispară un surâs scurt pe chipul osos.

— Firește, ne așteptăm ca popoarele primitive să aibă credințe primitive. Lucrurile sunt veșnic mai bune acolo unde mergem.

Cea din urmă frază era evident o traducere directă în oloneză a unuia dintre multele timpuri ale limbii sibish.

Fiind de un rang atât de înalt, Dienu Pasharatid i se adresa lui SartoriIrvrash în oloneza pură. În Campannlat, oloneza pură, spre deosebire de cea locală, era vorbită doar de castele superioare și de conducătorii religioși, în special în interiorul Sfântului Imperiu Pannovalan; devenea tot mai mult privilegiul cultului religios. Limba principală a continentului nordic era sibish, o limbă complexă, cu propria ei scriere. Oloneza câștigase puțin teren în fața acesteia, cu excepția unora dintre coastele sudice, unde comerțul cu țărmul Campannlatului era ceva obișnuit.

Sibish folosea multe timpuri și condiționale. Nu avea sunetul *y*. Înlocuitorul, *i*, era pronunțat dur, în timp ce *ch*-urile și *sh*-urile erau aproape șuierate. Așadar, un localnic din Askitosh suna sinistru atunci când vorbea cu un străin în limba celui din urmă.

Poate că întreaga istorie a nesfârșitelor războaie nordice se baza pe parodia pe care o făceau vorbitorii de sibish dintr-un cuvânt cum era Matrassyl. Dar în spatele scurtei țuguieri a buzelor implicate în pronunție se afla forța motrice oarbă a climei Helliconiei, care descuraja deschiderea istmului dacă nu era neapărată nevoie, vreme de jumătate din Anul Mare.

Călătorii își lăsară kaidavii în așezarea cea mai sudică, unde plecase Cel care Arată Calea, și merseră mai departe spre nord, din așezare în așezare, cu zeneli de poștă.

După cea de-a douăsprezecea așezare, înaintară pe o pantă, lungă de câțiva kilometri, care devenea din ce în ce mai abruptă. Fură siliți să descalece și să meargă pe jos alături de animale. În vârful dealului se afla un șir de rajabarali, înalți și subțiri, cu scoarța translucidă ca țelina. În momentul în care trecură pe lângă ei, SartoriIrvrash puse o mână pe cel mai apropiat. Era moale și cald, asemenea crupei zenelului. Ridică ochii către frunzișul care se mișca în bătaia vântului, mult deasupra lui.

— Nu te uita în sus! Privește în față! îi atrase atenția unul dintre însoțitori.

Pe partea cealaltă a crestei se întindea o vale întunecoasă dincolo de care se vedea marea.

Febra dispăruse și uitase de ea. SartoriIrvrash simțea în aer un miros nou.

Când ajunseră în port, chiar și nordicii se dovediră surescitați. Portul avea un nume sibish sfidător: Rungobandryaskosh. Se conforma planului obișnuit al așezărilor prin care trecuseră, cu excepția faptului că era alcătuit doar dintr-un semicerc, cu un locaș de închinăciune amplasat pe faleză, cu un far în turn. Cealaltă jumătate a cercului, în mod simbolic, se întindea de cealaltă parte a mării Pannoval din Sibornal.

În docurile din apropiere se aflau corăbii. Totul era curat și ordonat. Spre deosebire de cele mai multe rase din Campannlat, sibornalezii erau marinari înnăscuți.

După o noapte petrecută într-un han, călătorii se treziră la răsăritul lui Freyr și se îmbarcară, împreună cu alți oameni, pe un vas. SartoriIrvrash, care nu urcase niciodată pe ceva mai mare decât o șalupă, se duse în mica lui cabină și adormi. Când se trezi, se pregăteau să plece la drum.

Se uită, cu ochii mijiți, pe hubloul pătrat.

Batalix era jos, deasupra apei, aruncând pe ea o cărare de argint. Corăbiile din jur se vedeau ca niște siluete albastre, fără detalii, catargele lor fiind o pădure fără frunze. Mai aproape, un băiat voinic vâslea de-a curmezișul portului într-o barcă. Lumina ascundea atât de mult amănuntele, încât băiatul și barca deveneau una, o mică formă neagră în care corpul se ducea înainte în timp ce vâslele se duceau înapoi. Încet, cu fiecare mișcare, barca era trasă prin fâșia sclipitoare. Vâslele intrau în apă, spatele se încorda și, în cele din urmă, strălucirea cedă (și se recompuse imediat) când vâslașul ajunse la stâlpii unui debarcader.

SartoriIrvrash își aminti de o vreme în care el, ca băiat, își dusese cu barca doi frați mai mici peste un lac. Le vedea zâmbetele, mâinile care lăsau dâre în apă. Pierduse atât de mult de atunci... Totul avea un preț. Plătise atât de mult pentru prețiosul lui *Alfabet*.

De pe punte se auzea lipăitul tălpilor goale. Se strigau ordine. Catargele scârțâiau în timp ce se ridicau pânzele. Chiar și din cabină, se simți un tremur când vântul începu să se întețească. Cineva strigă de pe chei și o frânghie șerpui rapid într-o parte. Vasul se îndrepta spre continentul nordic.

•

Era o călătorie de șapte zile. În timp ce navigau spre nord-nord-vest, zilele lui Freyr se măriră. În fiecare seară, soarele strălucitor apunea undeva în fața prorei și petrecea tot mai puțin timp sub orizont înainte de a răsări undeva spre nord-nord-est.

În timp ce Dienu Pasharatid și prietenii ei îi țineau prelegeri lui SartoriIrvrash despre perspectivele luminoase care-i stăteau înainte, vizibilitatea slăbea. În curând, corabia fu învăluită în ceea ce un marinar, în auzul fostului cancelar, numi „o hărțuială uskută obișnuită”. Se lăsă o pâclă groasă, maronie, ca o combinație de ploaie și furtună de nisip. Înăbușea zgomotele navei, acoperind totul deasupra punții și dedesubt cu o umezeală unsuroasă.

SartoriIrvrash era singura persoană îngrijorată. Căpitanul vasului îi demonstră că n-are niciun motiv de teamă.

— Am destule instrumente ca să navighez nevătămat printr-o peșteră subterană, zise el. Deși, desigur, navele de explorare mai moderne sunt și mai bine echipate.

Îi arătă lui SartoriIrvrash cabina lui. Pe birou se afla un tabel cu altitudinile solare zilnice, pentru a determina latitudinea, alături de un compas de navigație, o alidadă și un instrument pe care căpitanul îl numi astrolab, cu care se putea măsura elevația anumitor stele de primă mărime și care indica numărul de ore dinainte și de după miezul nopții pentru ambii sori. Nava avea și mijloacele de a naviga prin estimare, cu distanța și direcția măsurate sistematic pe o hartă.

În timp ce SartoriIrvrash lua notițe despre aceste lucruri, se auzi un țipăt puternic de la omul de veghe, iar căpitanul se repezi pe punte, înjurând într-un fel pe care Cel Azoiaxic nu l-ar fi lăudat.

Prin burniță se întrezăreau nori cafenii și undeva în nori răcneau oameni. Norii deveniră parâme și vele. În ultimul minut posibil, o corabie la fel de mare ca a lor alunecă pe alături; abia dacă rămase o jumătate de metru distanță între carene. Se zăriră felinare, chipuri – în general furioase și însoțite de pumni amenințători –, apoi totul dispăru în supa suspendată. Nava care se îndrepta spre Sibornal era din nou singură în izolarea ei cafenie.

Pasagerii îi explicară străinului că tocmai trecuseră pe lângă unul dintre pescadoarele uskute de heringi, care pescuia cu năvoade în largul coastei. Pescadorul de heringi era o mică fabrică, din moment ce avea în echipaj sărători și dogari care curățau măruntaiele și care ambalau prada pe mare, depozitând-o în butoaie.

Extrem de supărat din cauza posibilei coliziuni, SartoriIrvrash nu era în dispoziția necesară ca să asculte un elogiu al comerțului sibornalez cu heringi. Se retrase în cabina lui umedă, încă înfășurat în haină, și începu să tremure. Când vor acosta în Askitosh, își aminti el, se vor afla la o latitudine de 30°N și la numai 5°S de tropicul Carcampan.

•

În dimineața celei de a șaptea zile a călătoriei, masele de nori se retraseră, deși vizibilitatea rămase redusă. Marea era presărată cu pescadoare de heringi.

După o vreme, o pată neclară de la orizont se limpezi, devenind coasta continentului nordic. Nu era altceva decât o linie colțuroasă de gresie separând marea aproape lipsită de valuri de uscatul ondulat.

Pătrunsă de ceva asemănător entuziasmului la vederea țării ei natale, Dienu Pasharatid îi dădu lui SartoriIrvrash o scurtă lecție de geografie. El vedea marea presărată cu mici ambarcațiuni. Uskutoshk fusese silită să devină o națiune maritimă din cauza avansului gheții spre sud din Regiunile Circumpolare. Exista puțin teren cultivabil între mare și gheață. Trebuia ca mările să fie exploatate și să se deschidă căi maritime către cele două stepe bogate în grâne ale continentului, pe care, cu un gest al mâinii, femeia le arătă ca fiind departe.

— Cât de departe? întrebă SartoriIrvrash.

Arătând spre vest, doamna numi națiunile din Sibornal, pronunțându-le numele cu inflexiuni variate, ca și cum le cunoscuse personal, ca și cum erau personaje care stăteau pe o fâșie îngustă de pământ privind spre sud, cu secete reci din Regiunile Circumpolare înghețându-le spinările, toate cu o înclinație puternică de a mărșălui spre Campannlat, murmură SartoriIrvrash în sinea lui.

Uskutoshk, Loraj, Shivenink, unde era situată Marea Roată, Bribhar, Carcampan.

Grânarele erau în Bribhar și în Carcampan.

Înșiruirea se termină cu un deget îndreptat spre est.

— Și astfel am făcut ocolul globului. Cea mai mare parte a Sibornalului, vezi tu, este extrem de izolată, prinsă între ocean și gheață. De aici independența noastră. Avem zona muntoasă Kuj-Juvec după Carcampan – abia dacă e populată cu oameni –, apoi regiunea agitată a Hazzizului de Sus, care duce în peninsula Chalce; apoi ne întoarcem în siguranță în Uskutoshk, cea mai civilizată națiune. Sosești într-o vreme a anului în care îi avem pe cer atât pe Freyr, cât și pe Batalix. Dar pentru mai mult de jumătate din Anul Mare, Freyr este mereu sub orizont, apoi clima devine foarte aspră. Asta e Iarna-Weyr din legende. Ghețurile se deplasează spre sud, la fel și uskuții, așa cum ne numim pe noi înșine. Însă mulți mor. Mulți mor.

Femeia se cutremură la acest gând.

— Duratele vieților altor oameni, murmură ea. Din fericire, asemenea vremuri crude sunt departe, dar nu pot fi uitate ușor. E o memorie a rasei, presupun… Știm toți că Iarna-Weyr o să vină din nou.

De la docuri fură escortați către o caleașcă acoperită, în care

urcară după ce sclavi umani le îngrămădiră bagajele înăuntru. Patru yelki îi traseră apoi în ritm rapid, de-a lungul unuia dintre drumurile radiale care se îndepărtau de chei.

Când trecură pe sub umbra unui enorm locaș de cult, SartoriIrvrash încercă să-și pună în ordine impresiile acumulate. Era contrariat de faptul că o mare parte din rădvanul în care se aflau nu era din lemn, ci din metal: osiile, pereții, chiar și scaunele pe care stăteau, toate erau din metal.

Se vedeau obiecte din metal pe toate părțile. Oamenii care se înghesuiau pe străzi – fără să se înghiontească și să strige, cum fac cei din Matrassyl – duceau la corăbii găleți, scări sau tot felul de instrumente din metal; unii erau îmbrăcați în veste din zale lucitoare. O parte dintre clădirile mai importante întâlnite pe drum aveau uși din fier, deseori curios ornamentate, cu nume în relief, de parcă cei care locuiau acolo aveau intenția să trăiască o veșnicie, orice s-ar fi întâmplat în Regiunile Circumpolare.

O negură pe cer oprea arșița lui Freyr, care, pentru ochiul vizitatorului, se înălța nefiresc de sus pe cer la amiază. Atmosfera orașului era încărcată de fum. Deși pădurile sibornaleze erau rare în comparație cu junglele luxuriante de la ecuator, continentul deținea straturi întinse de lignit și de turbă, dar și minereuri metalice. Minereurile erau topite în mici fabrici din diferite părți ale orașului. Fiecare metal era amplasat într-o zonă clară. Cuptoarele, muncitorii și meșteșugurile auxiliare erau grupate în jurul lor, iar sclavii, la rândul lor, în jurul acestora. De-a lungul ultimei generații, metalele deveniseră mai ieftine decât lemnul.

— E un oraș foarte frumos.

Unul dintre bărbați se înclină pentru a-i mulțumi vizitatorului pentru observație.

SartoriIrvrash se simți insignifiant, pufni ușor și nu răspunse nimic.

Din caleașcă se vedea cum funcționa planul de jumătate de roată al Askitoshului. Locașul de cult de lângă port era centrul. După un semicerc de clădiri venea un semicerc de ferme, apoi un alt semicerc de clădiri și tot așa, deși diversele constrângeri ale modului de viață întrerupseră din loc în loc ceea ce în ochii borlienezi era o simetrie nefirească.

Ajunseră în fața unei clădiri mari și simple ca o cutie, în care fuseseră tăiate ferestre ca niște fante. Ușile duble de la intrare

erau din metal; pe ele, în relief, erau scrise cuvintele: „Primul Convențial. Sectorul Șase”. Convențialul se dovedi o încrucișare între hotel, mănăstire de călugări, de maici, școală și închisoare, sau așa i se părea lui SartoriIrvrash, în timp ce explora camera asemănătoare unei celule care i se dădu și citea regulile.

Regulamentul spunea că se serveau două mese pe zi, la patru și douăzeci și la nouăsprezece, că rugăciunile se țineau la fiecare oră (voluntar) în locul special amenajat la ultimul etaj, că grădina era deschisă în timpul zilei-obscure pentru plimbări relaxate și meditație, că instrucțiunile (orice s-ar fi înțeles prin asta) puteau fi obținute la orice oră și că era nevoie de permisiune pentru a părăsi așezământul.

Oftând, se spălă și se așeză pe pat, lăsând tristețea să-l copleșească. Dar ospitalitatea din Uskutoshk, la fel ca cele mai multe lucruri de aici, era reconfortantă și cât ai clipi se auzi un ciocănit energic la ușă. SartoriIrvrash fu condus pe un coridor la un banchet.

Sala de banchet era lungă și joasă, luminată de ferestre înguste, pe care activitățile străzii puteau fi zărite în secțiuni mici, verticale. Nu exista covor pe podea, dar o tapiserie enormă de pe peretele din spate dădea impresia de lux. Tapiseria înfățișa, pe un fundal stacojiu, o roată mare purtată prin ceruri de vâslași în veșminte azurii, fiecare zâmbind extatic, către o surprinzătoare figură maternă din ale cărei nări, gură și sâni izvorau stelele de pe cerul stacojiu.

SartoriIrvrash fu atât de izbit de amănuntele acestei tapiserii, încât abia aștepta să facă o notă sau chiar o schiță, însă fu împins înainte și prezentat celor douăsprezece personaje care așteptau în picioare să-l primească. Fiecăruia i se rosti numele, pe rând, de către doamna Dienu Pasharatid. Niciunul nu-i strânse mâna oferită; în acea țară nu exista obiceiul atingerii mâinilor oricui în afara membrilor propriei familii sau propriului clan.

Încercă să rețină numele complexe, dar singurul care îi rămase în minte fu Odi Jeseratabhar, asta deoarece aparținea unui preot-războinic amiral îmbrăcat într-o uniformă în dungi albastre și gri și era femeie. În plus, avea o anumită frumusețe austeră, cu două cosițe blonde împletite și răsucite în jurul capului, sfârșind ca două coarne galbene împungând în față cu un aer impresionant, și totuși comic.

Toți cei de față îi zâmbiră cu amabilitate oaspetelui din Campannlat și luară loc la masă cu mult zgomot de scaune din metal care zgâriau podeaua. De îndată ce se așezară, se lăsă tăcerea și cel mai cenușiu dintre cei doisprezece se ridică să spună rugăciunea. Ceilalți își puseră pe frunte degetele arătătoare, într-o atitudine de rugăciune.

SartoriIrvrash făcu același lucru. Rugăciunea începu, intonată într-o limbă sibish complicată, cu folosirea abilă a prezentului continuu, a condiționalului etern, a trecutului în prezent, a transferențialului și a altor timpuri, pentru a transmite mulțumirile până la Cel Azoiaxic. Lungimea rugăciunii era probabil menită să fie proporțională cu distanța.

Se termină în sfârșit, și o masă cu multe feluri minuțios gătite, mai ales vegetariene, în afară de pește, bazate pe diferite alge, crude și fierte, fu servită de câteva sclave tinere. Au fost servite sucuri de fructe și o băutură alcoolică, numită yoodhl, obținută din alge marine.

Felul excepțional, singurul despre care SartoriIrvrash putea spune că i-a plăcut cu adevărat, fu o creatură la frigare, adusă cu multă ceremonie, un porc, din câte i se păru, acoperit cu un sos gros. Primi o bucată de piept. I se spuse că era un „arboricol”. Abia după câteva zile descoperi că arboricolii erau nondazi fripți. Era o delicatesă foarte prețuită în Uskutoshk, servită rareori și numai oaspeților distinși.

La un moment dat, Dienu Pasharatid ocoli masa până în spatele scaunului lui SartoriIrvrash și vorbi cu el.

— Preotul-războinic amiral vrea să-ți vorbească. S-ar putea ca spusele sale să te alarmeze. Nu te speria. Știu că nu te sperii ușor. În aceeași măsură, știu că nu ești ranchiunos, deci nu mă judeca aspru din cauza rolului meu.

Fostul cancelar se îngrijoră imediat și scăpă cuțitul.

— Despre ce este vorba?

— Despre un anunț important, care va afecta destinele țărilor noastre. Odi Jeseratabhar o să-ți spună mai multe. Adu-ți doar aminte că am fost silită să te aduc aici pentru a-mi spăla numele de orice pată aruncată asupra mea de acțiunile soțului meu. Nu uita că-l urăști pe JandolAnganol și totul va fi bine.

Femeia se întoarse la locul ei. Discuția îl puse pe gânduri pe SartoriIrvrash, care nu mai putu să mănânce nimic.

Odată ce masa se termină și se serviră băuturile alcoolice,

începură discursurile.

Mai întâi se rosti un discurs de primire din partea unui demnitar local, formulat într-o terminologie aproape inteligibilă. Apoi se ridică doamna Dienu, care, după o scurtă introducere, trecu la subiect. Făcând referire indirectă la soțul ei, spuse că simțea că trebuia să ispășească pentru părăsirea de către el a sarcinilor diplomatice. Ca urmare, îl salvase pe cancelarul SartoriIrvrash din situația în care se afla și-l adusese aici.

Distinsul lor oaspete avea posibilitatea să facă Uskutoshkului, chiar întregului continent nordic, un serviciu care avea să intre în istorie și să-i asigure fostului cancelar un loc în analele lor. Iubita și respectata lor preot-războinic amiral, doamna Odi Jeseratabhar, avea să anunțe acum care era serviciul acela.

Presimțirea unor lucruri rele îl făcu pe SartoriIrvrash să se simtă și mai rău decât îl făcuse yoodhlul. Tânjea după o veronikană, dar, văzând că nimeni altcineva de la masă nu fuma sau nu intenționa să fumeze, se abținu și chiar în acel moment îl văzu pe preotul-războinic amiral ridicându-se de la masă.

Din moment ce urma un discurs, acesta trebuia rostit într-un fel de sibish instituțional.

— Preoți-războinici, membri ai Comisiei de Război, prieteni, mă adresez acum și noului nostru aliat, începu doamna impunător, scuturându-și coarnele blonde, timpul este totdeauna scurt, așa că voi scurta/scurtez discursul corespunzător. Peste numai optzeci și trei de ani, Freyr va fi/este la putere maximă și, în consecință, continentul sălbatic și națiunile sale barbare sunt/vor fi într-o situație groaznică. Ei sunt/au fost incapabili să înfrunte viitorul așa cum noi, în Uskutoshk – pe bună dreptate, după părerea mea –, ne mândrim că facem/am făcut/continuăm. Dintre națiunile principale ale acelui continent nefericit, Borlien în special este/va fi în încurcătură. Din nefericire, vechiul nostru dușman, Pannoval, continuă/devine puternic. Un factor întâmplător pe care nu l-am luat în considerare a devenit vizibil de curând/acum, negoțul nostru de arme scăpând de sub control ca urmare a acțiunilor ambasadorilor care au încălcat legea. N-o să stăruim asupra acestui incident.

În curând, națiunile belicoase de pe continentul sălbatic vor face imitații ale armelor noastre. Trebuie/putem să acționăm înainte ca asta să se întâmple pe scară mare, câtă vreme avem

supremația. Așa cum știu deja prietenii mei din Comisia de Război, planul nostru este acela de a prelua controlul asupra Borlienului.

Cuvintele femeii îi reduseră la tăcere pe participanții la banchet. Apoi se stârni un murmur de aprobare. Multe priviri se întoarseră spre locul unde stătea SartoriIrvrash, alb la față.

— Nu avem/vom avea destule trupe ca să menținem Borlienul prin forță. Planul nostru este să-l anexăm și să-l supunem prin mijloacele furnizate involuntar de regele borlienez, JandolAnganol. Odată ce supunem Borlienul, putem lovi Pannovalul dinspre sud, dar și dinspre nord.

Mesenii începură să bată din palme înainte ca amiralul să termine ce avea de spus. Zâmbiră între ei și apoi spre SartoriIrvrash, care-și ațintise privirea spre buzele curbate cu finețe ale femeii.

— Avem o flotă pregătită să navigheze, rostiră acele buze. Ne așteptăm ca domnul SartoriIrvrash să plece cu navele noastre, ca să-și joace rolul vital. Răsplata lui va fi mare.

Din nou aplauze, limitate la câteva bătăi din palme.

— Flota va porni spre vest. O voi comanda aflându-mă la bordul *Prieteniei de Aur*. Vrem/vom naviga în jurul coastei Campannlatului, apropiindu-ne în final de golful Gravabagalinien, unde regina MyrdemInggala este/va fi exilată, dinspre apus. Cancelarul și cu mine ne vom opri să o eliberăm pe regină din locul exilului ei, în timp ce restul flotei urmărește/o să meargă mai departe să bombardeze Ottassol, portul cel mai mare al Borlienului, până când capitulează/a capitulat.

Regina este/era/va fi mult iubită de popor. SartoriIrvrash va proclama un nou guvern pentru Ottassol sub domnia reginei, cu el în funcție de prim-ministru. Nu-i nevoie să purtăm nicio bătălie.

Veți/trebuie să apreciați viabilitatea acestui plan. Distinsul nostru aliat și regina barbară, coborâtoare din thribriata Shannana, sunt uniți în ura față de regele JandolAnganol. Regina va fi fericită să fie repusă pe tron. Se va afla, desigur, sub supravegherea noastră.

Odată ce Ottassol este/poate fi sigur, corăbiile și soldații se vor îndrepta spre amonte, pentru a prelua controlul asupra Capitalei. Din câte înțeleg, și mă bazez pe rapoartele agenților noștri, o să găsim/putem să găsim aliați în Matrassyl, în special

bătrânul tată al reginei și facțiunea sa. Domnia nesigură a regelui va fi încheiată cu ușurință. Viața lui la fel. Lumea poate trăi fără asemenea iubitori de fagori.

Cu Borlien căzut în mâinile noastre, executăm apoi o pătrundere cu sabia către nord, peste continentul sălbatic, din Ottassol până în Rungobandryaskosh.

O să grăbim înaintarea planului acum, că ești aici, cancelare. Odihniți-vă, prieteni, pentru că ne așteaptă lupte glorioase. Potrivit planului, o bună parte a flotei va pleca/poate/trebuie să plece la răsăritul lui Freyr, peste două zile, dacă Zeul va dori.

Un mare viitor începe/va începe.

De data asta, aplauzele fură nereținute.

XII

AFACEREA CU PASAGERII DIN AVAL

— Ignoranța brută, neschimbătoare a oamenilor… Muncesc și nu-și îmbunătățesc soarta. Sau nu muncesc. Nu-i nicio diferență. Nu-i interesează nimic în afară de propriul lor sat – nu, în afară de propriul lor buric. Uită-te la ei, puturoșii! Dacă aș fi atât de prost, aș fi încă negustor ambulant în parcul orașului Oldorando…

Filosoful care făcea aceste comentarii era tolănit printre perne, cu perne sub cap și altele sub picioarele desculțe. În mâna dreaptă avea un pahar cu Exageratorul lui favorit, în care adăugase gheață sfărâmată și lămâie, în timp ce brațul stâng cuprindea o tânără cu al cărei sân stâng se juca alene.

Spectatorii în fața cărora făcea aceste comentarii – în afară de tânără, ai cărei ochi erau închiși – erau doi la număr. Fiul lui se rezema de parapetul corăbiei pe care călătoreau, cu ochii pe jumătate închiși și gura pe jumătate deschisă. Avea alături un morman de guing-guing galben-albăstrui și din când în când scuipa sâmburi spre alți călători de pe râu.

Sprijinit de teugă, unde stătea la umbră, un tânăr palid transpira abundent și bolborosea. Era acoperit cu un cearșaf în dungi, sub care își mișca picioarele fără astâmpăr; avea febră încă de când corabia plecase din Matrassyl. Fiind mai puțin lucid, nu părea cu mult mai capabil decât mâncătorul de guing-guing să primească înțelepciunea bărbatului mai vârstnic.

Ceea ce nu-l descuraja deloc pe cel din urmă.

— La ultima oprire pe care am făcut-o, am întrebat un neghiob bătrân care stătea sprijinit de un copac dacă se gândește că an după an se face mai cald. N-a răspuns decât: „A fost mereu arșiță, căpitane, din ziua în care a fost făcută lumea”. „Și ce zi ar fi aia?”, l-am întrebat. „În Era Glaciară, după cum am auzit că se spune”. Ăsta a fost răspunsul. În Era Glaciară! N-au nicio urmă de judecată. Nimic nu ajunge până la ei. Uitați-vă la religie. Trăiesc într-o țară religioasă, dar nu cred în Akhanaba. Nu cred în Akhanaba pentru că am cugetat la

toate astea. Băștinașii din satele astea nu cred în Akhanaba nu pentru că au cugetat, ca mine, pentru că ei nu cugetă…”

Se întrerupse ca să apuce mai ferm sânul stâng și să soarbă îndelung din Exagerator.

— Nu cred în Akhanaba pentru că sunt prea proști ca să creadă. Venerează tot soiul de demoni, Ceilalți, nondazi, dragoni. Mai cred în dragoni… O venerează pe MyrdemInggala. L-am rugat pe administratorul meu să-mi arate satul. În aproape fiecare colibă atârna o gravură cu MyrdemInggala. Nu semăna cu ea mai mult decât semăn eu, dar *menită* să fie ea… După cum ziceam, nu-i interesează nimic dincolo de propriul lor buric.

— Mă dor sfârcurile, se plânse tânăra.

Bărbatul căscă și-și acoperi gura cu mâna dreaptă, întrebându-se absent de ce îi plăcea compania străinilor mult mai mult decât a propriei sale familii: nu numai fiul lui cam prostuț, ci și nevasta neinteresantă și fiica arogantă. I-ar fi convenit să plutească veșnic pe râu alături de fată și de tânărul care pretindea că vine din altă lume.

— E liniștitor sunetul râului. Îmi place. O să-mi fie dor de el când o să mă retrag. Există dovezi că Akhanaba nu există. Ca să faci o lume complicată ca a noastră, cu o rezervă constantă de oameni vii care vin și pleacă – cam la fel cu o rezervă de pietre prețioase extrase din pământ, șlefuite și vândute clienților – ar trebui să fii chiar deștept, zeu sau nu. Nu-i așa? Nu?

Ciupi cu degetele de la mâna stângă, așa că fata țipă și răspunse:

— Da, dacă zici tu.

— Așa zic eu. Păi, dacă ești atât de deștept, ce plăcere ți-ar face să stai sus, deasupra lumii, și să te uiți la prostia oamenilor? Ți-ai ieși din minți din cauza monotoniei, generație după generație, fără să se îmbunătățească nimic. „În Era Glaciară…” Pe idol…

Căscă și i se închiseră ochii.

Fata îl înghionti în coaste.

— Mai bine spune-mi, dacă ești așa deștept, cine a făcut lumea. Dacă n-a fost Akhanaba, cine-a fost?

— Pui prea multe întrebări, replică Muntras.

•

Căpitanul Gheții adormi. Se trezi când *Doamna din Lordryardry* se pregătea să acosteze la Osoilima, unde urma să

se bucure de ospitalitatea filialei locale a Companiei de Comercializare a Gheții Lordryardry. Se bucurase de ospitalitatea fiecăruia dintre punctele comerciale, pe rând, așa că drumul în aval de la Matrassyl durase mai mult decât era cazul de obicei – aproape la fel de mult ca în amonte, când vasele flotei de comerț cu gheață erau trase la edec de către zeneli.

Un singur motiv îl făcuse pe șiretul Căpitan al Gheții, pe când era mai tânăr, să stabilească un avanpost la Osoilima, și tocmai acest motiv se înălța acum deasupra lor când *Doamna* acostă. Depășea cu nouăzeci de metri vârfurile alamapilor care înfloreau în aceste locuri. Domina jungla înconjurătoare, domnea peste râu, cugeta asupra oglindirii sale în apă. Și atrăgea pelerini din cele paisprezece colțuri ale Campannlatului, dornici de închinăciune și de gheață. Era Piatra din Osoilima.

Administratorul local, un bărbat cărunt cu un puternic accent din Dimariam, pe nume Grengo Pallos, urcă la bord și-i strânse cu căldură mâna patronului său, apoi îl ajută pe Div Muntras să supravegheze debarcarea pasagerilor. În timp ce fagorii descărcau câteva baloturi cu mărfuri marcate cu numele așezării, Pallos se întoarse spre Căpitanul Gheții.

— Numai trei pasageri?

— Pelerini. Cum merge comerțul?

— Nu prea bine. N-ai nimic altceva pentru mine?

— Nimic. S-au lenevit în Matrassyl. La Curte au avut loc schimbări nefavorabile comerțului.

— Am auzit. Sulițele și banii nu zornăie niciodată în același timp. Păcat de regină. Totuși, dacă ne unim cu Oldorando, s-ar putea să fie încurajați mai mulți pelerini să vină aici. Vremuri grele, Krillio, când până și cei mai cucernici spun că-i prea cald ca să plece la drum. Mă întreb cum se va termina totul. Te retragi la momentul potrivit.

Căpitanul îl trase deoparte pe Pallos.

— Am aici un caz special și nu știu ce să fac. Tânărul e bolnav. Îl cheamă BillishOwpin. Pretinde că a venit din altă lume. Poate că-i nebun, dar ceea ce are de spus e foarte interesant dacă poți să accepți. Crede că e pe moarte. Dar eu cred că nu e. Ar putea nevastă-ta să-i acorde un pic de atenție specială?

— S-a făcut. O să discutăm dimineață despre costul găzduirii.

Așa că Billy Xiao Pin fu ajutat să ajungă la mal. Tot pe țărm

coborî tânăra doamnă AbathVasidol, care primise o croazieră gratuită până la Ottassol. Mama ei, o veche prietenă a căpitanului, pe nume MettyVasidol, deținea un bordel la periferia Matrassylului.

Cei doi negustori băură ceva, iar pe urmă se duseră să-l vadă pe Billy, acum instalat în așezământul modest condus de soția lui Pallos.

Se simțea mai bine. Fusese frecat de-a lungul șirei spinării cu un bloc de gheață de Lordryardry, un remediu eficient pentru toate bolile. Febra scăzuse, Billy nu mai tușea și nu mai strănuta – ca atunci când plecaseră din Matrassyl –, alergia dispăruse. Căpitanul îi spuse că n-avea să moară.

— Ba o să mor curând, căpitane, dar, cu toate astea, sunt recunoscător pentru bunătatea ta, răspunse Billy.

După ororile din Matrassyl, era o adevărată fericire să se afle în grija Căpitanului Gheții.

— N-o să mori. Ai suferit din cauza otrăvii împrăștiate de vulcanul ăla nenorocit. Toată lumea din Matrassyl s-a îmbolnăvit și a avut aceleași simptome ca tine: ochi lăcrimoși, usturime în gât, febră. Te-ai făcut bine, gata, te pui pe picioare. Nu te da bătut.

Billy tuși istovit.

— S-ar putea să ai dreptate. Probabil că viața mi-a fost prelungită de boală. O să mor cu siguranță din cauza helico-virusului, pentru că n-am nicio imunitate la el, dar s-ar putea ca vulcanul să fi amânat această soartă cu o săptămână sau două. Așa că trebuie să profit cât mai mult de viață și de libertate. Ajută-mă să mă ridic.

Cât ai clipi din ochi, mergea prin cameră, râzând și întinzând mâinile.

Muntras și nevasta administratorului îi zâmbeau.

— Ce ușurare, ce ușurare! exclamă Billy. Începusem să-ți urăsc lumea, căpitane. Am crezut că Matrassyl o să-nsemne moartea mea.

— Nu-i un loc prea rău după ce începi s-o cunoști.

— Dar e religios!

Muntras explică:

— Acolo unde ai oameni și fagori la un loc, o să ai religie. Ciocnirea a două necunoscute dă naștere la asemenea lucruri.

Înțelepciunea comentariului îl impresionă pe Billy, însă soția

lui Pallos nu-l băgă în seamă și-l apucă ferm de braț.

— Păi, te simți bine, zise ea. O să te spăl și-o să te simți iar în putere. Apoi o să băgăm niște mâncare în tine; de asta ai nevoie.

Muntras adăugă:

— Da, iar eu am alt leac pentru tine, Billish. O să ți-o trimit pe această tânără doamnă, Abath, fiica unei vechi prietene. O fată foarte drăguță și dornică. O jumătate de oră în compania ei o să-ți facă teribil de bine.

Billy îl privi întrebător și i se înroșiră obrajii.

— Ți-am spus că sunt dintr-o rasă complet diferită de a voastră, pentru că nu m-am născut pe Helliconia… O să meargă? Adică… Suntem identici din punct de vedere fizic. Pe tânăra doamnă n-o *deranjează*?

Muntras râse din toată inima.

— Probabil c-o să te prefere pe tine în locul meu. Știu că ai pus ochii pe regină, Billish, dar nu lăsa asta să te țină departe. Folosește-ți un pic imaginația și Abath va fi egala reginei din toate punctele de vedere.

Chipul lui Billy era o simfonie de nuanțe de roșu.

— Pe Pământ, ce experiență… Ce pot să spun? Da, trimite-o, te rog, și vedem dacă merge…

După ce negustorii ieșiră, Pallos râse, frecându-și mâinile, și comentă:

— Cu siguranță dă dovadă de spirit experimental. O să-i ceri bani pentru fată?

Cunoscând firea mercantilă a lui Pallos, Muntras ignoră întrebarea. Poate înțelegând mustrarea subînțeleasă, Pallos întrebă în grabă:

— Toate vorbele astea despre moarte… chiar crezi că vine din altă lume? Se poate așa ceva?

— Hai să bem ceva și-o să-ți arăt ce mi-a dat.

O chemă pe Abath, o sărută pe obraz și o trimise la Billish.

Umbrele serii căpătau o intensitate de catifea. Batalix lumina cerul de la apus. Cei doi bărbați stăteau amical pe veranda lui Pallos cu o sticlă și un felinar între ei. Muntras ridică pumnul greu, îl puse pe masă și-l deschise.

În palmă ținea ceasul lui Billy, cu cele trei cadrane pe care cifre mici clipeau neîncetat:

11:49:2 19:06:52 23:15:43

— E o frumusețe. Cât valorează? Ți l-a vândut?

Pallos îl atinse cu degetul.

Muntras răspunse:

— E unic. Potrivit lui Billish, spune timpul aici în Borlien – cadranul din mijloc –, timpul din lumea de unde vine el și timpul pe altă lume de unde nu vine el. Cu alte cuvinte, ai putea zice că podoaba asta e o dovadă a poveștii sale incredibile. Ca să faci un ceas așa complicat, chiar trebuie să fii deștept. Nu nebun. Mai degrabă ca un zeu… Deși nu-mi pot scoate din minte ideea că *este* nebun. Billish spune că lumea care a făcut ceasul, lumea din care vine, zboară pe deasupra noastră, uitându-se de sus la prostia băștinașilor. Și e o lume formată în întregime din oameni ca noi. Fără amestecul niciunui zeu.

Pallos luă o înghițitură din Exagerator și clătină din cap.

— Sper că nu-mi pot citi cifrele de afaceri.

O negură se furișa dinspre râu. O mamă își chema băiețelul acasă, avertizându-l că un greeb va ieși târându-se din apă și-l va mânca dintr-o înghițitură.

— Regele JandolAnganol a avut ceasul ăsta elegant în mână. L-a luat drept un semn rău, asta a fost limpede. Pannoval, Oldorando și Borlien trebuie să se unească, și numai afurisita lor de religie îi unește. Regele s-a dedicat în totalitate cauzei sale și nu va îngădui nicio îndoială religioasă…

Ciocăni ceasul cu degetul durduliu.

— Această podoabă uimitoare e un element de îndoială, corect. Un mesaj de speranță sau de teamă, în funcție de cine ești.

Își atinse buzunarul de la piept.

— La fel ca alte mesaje care mi s-au încredințat. Lumea se schimbă, Grengo, îți zic, și nu-i prea devreme.

Pallos oftă și sorbi din pahar.

— Vrei să-mi vezi registrele, Krillio? Te previn că încasările au scăzut în ultimul an.

Căpitanul Gheții se uită peste vârful felinarului la Pallos, a cărui față părea cadaverică în lumină.

— O să-ți pun o întrebare personală, Grengo. Ai vreo curiozitate? Îți arăt ceasul, îți spun că vine din altă lume. Tipul ăsta ciudat, Billish, are parte de prima lui zbenguială aici – ce-ar

putea să-i treacă prin minte? Nu-ți trezește curiozitatea? Nu vrei să știi mai mult? Nu-i nimic mai presus de registrele tale?

Pallos se scărpină pe obraz și apoi coborî către bărbie, înclinând capul pe o parte ca să se scarpine mai bine.

— Toate poveștile astea pe care le ascultam când eram copii… Ai auzit-o pe femeia aia cum striga după fiul ei că o să-l prindă un greeb? N-a mai văzut nimeni un greeb la Osoilima de când am venit eu aici, și asta a fost acum opt ani. Au fost omorâți toți, pentru piele. Aș vrea să pot prinde unul. Pieile se vând cu preț bun. Nu, Billish îți spune o poveste, șefule. Cum ar putea oamenii să facă o *lume*? Chiar dacă e adevărat, și ce dacă? Nu m-ar ajuta la cifre, nu-i așa?

Muntras oftă, întorcându-și scaunul ca să poată privi prin ceață, sperând probabil că va ieși un greeb și-i va demonstra lui Pallos că se înșală.

— Când tânărul Billish iese de la kooni, cred c-o să-l iau în vârful Pietrei, dacă-l țin puterile. Roag-o pe nevasta ta să ne aducă ceva de mâncare, bine?

Muntras rămase pe loc după ce plecă administratorul. Aprinse o veronikană și fumă satisfăcut, urmărind absent fumul care se înălța spre grinzi. Nici măcar nu se întrebă unde era fiul lui, pentru că știa: Div trebuia să fie în bazar. Gândurile lui Muntras zburau mult mai departe.

În cele din urmă apărură Billy și Abath, ținându-se de mână. Fața lui Billy abia dacă era destul de lată ca să-i încapă zâmbetul. Se așezară la masă în tăcere. Tot în tăcere, Muntras întinse sticla de Exagerator. Billy clătină din cap.

Era ușor de văzut că trecuse printr-o experiență emoțională. Abath arăta la fel de stăpână pe sine ca și cum abia se întorsese cu mama ei de la locașul de cult. Trăsăturile ei semănau cu ale mamei sale în tinerețe, dar avea o sclipire care lui Metty îi lipsea de multă vreme. Avea privirea îndrăzneață, în timp ce a lui Metty era ușor furioasă, dar și aceeași discreție ca a mamei sale, credea Muntras, care se considera un bun observator al naturii umane. Fugea de un anumit necaz în Matrassyl, care îi putea explica purtarea prudentă. Muntras era mulțumit doar s-o admire în rochia ușoară care-i scotea în evidență sânii tineri și generoși și-i imita castaniul părului.

Poate că exista un zeu. Poate că ținea lumea în viață, în ciuda idioțeniei sale, datorită unei frumuseți ca a lui Abath…

În sfârșit, Muntras expiră fumul și întrebă:

— Așadar, pe lumea ta nu se îndeletnicesc cu ciocăneala între bărbați și femei, Billish?

— Suntem învățați să ne ciocănim, cum îi spui tu, de la opt ani. E o disciplină. Dar aici – vreau să spun cu Abath – e inversul unei discipline… e real… Oh, Abathy…

Expirându-i numele așa cum Muntras expira fumul, o îmbrățișă și începu s-o sărute cu pasiune, întrerupându-se doar ca să murmure cuvinte dulci. Ea răspunse cu mai puțin entuziasm.

Billy îi strânse mâna lui Muntras.

— Ai avut dreptate, prietene, este egala reginei din toate punctele de vedere.

Căpitanul răspunse:

— Poate că toate femeile simt egale și diferența stă numai în imaginația noastră. Există o veche zicală: „Fiecare zbenguială se petrece în același ritm…” Tu ai o imaginație foarte vie, așa că îmi închipui că ai găsit-o foarte bună la ciocăneală… În lumea ta, kooni sunt la fel de adânci ca și într-a noastră?

— Mai adânci, mai catifelate…

Începu s-o sărute din nou pe fată.

Căpitanul oftă.

— Ajunge. Pasiunea este la fel de plictisitoare ca beția când e a altora. Pleacă, Abath. Vreau, dacă se poate, ca tânărul ăsta să gândească puțin. Billish, dacă ai reușit să vezi dincolo de vârful propriului ciocan de când am acostat, poate că ai observat Piatra din Osoilima. Tu și cu mine o s-o escaladăm. Dacă te simți destul de bine ca să urci pe Abath, atunci poți să urci și Piatra.

— Foarte bine, dacă poate să vină și Abath.

Muntras îl privi în același timp încruntat și rânjind:

— Spune-mi, Billish, băiete, de fapt ești din Pegovin, din Hespagorat, nu-i așa? Cei de acolo sunt oameni glumeți.

— Uite, replică el, așezându-se cu fața la căpitan. Sunt ceea ce spun: din altă lume. Născut și crescut acolo, coborât pe planetă de curând, într-un vehicul spațial pe care ți l-am descris între accese de febră. Nu te-aș minți, pentru că-ți datorez prea mult. Simt că-ți datorez mai mult decât viața.

Căpitanul făcu un gest de negare.

— Nu-mi datorezi nimic. Oamenii n-ar trebui să-și datoreze nimic unii altora. Adu-ți aminte că am fost cerșetor. Nu e cazul

să ai o părere prea bună despre mine.

— Ai muncit cu devotament și ai construit o mare afacere. Acum ești prietenul unui rege.

Strecurând puțin fum printre buzele țuguiate, Muntras întrebă cu răceală:

— Asta crezi tu, nu?

— Regele JandolAnganol? Ești unul dintre prietenii lui, nu-i așa?

— Am relații de afaceri cu Maiestatea Sa, să zicem.

Billy îi zâmbi din colțul gurii.

— Dar nu-l placi foarte mult?

Căpitanul Gheții clătină din cap, trase fum în piept și răspunse:

— Billish, nu-ți pasă prea mult de religie. Nu mai mult decât mie. Dar trebuie să te previn că religia e puternică în Campannlat. Gândește-te la felul în care Maiestatea Sa ți-a aruncat ceasul înapoi. E foarte superstițios, și ăsta-i regele țării. Numai arată-le obiectul acela țăranilor din Osoilima și s-ar răscula dacă i-ai prinde într-un moment nepotrivit. Te-ar putea face sfânt sau te-ar putea omorî cu furcile.

— Dar de ce?

— E vorba de irațional. Oamenii urăsc ceea ce nu înțeleg. Un nebun poate schimba lumea. Îți spun asta pentru binele tău. Acum, hai.

Se ridică în picioare, întrerupându-și prelegerea, și puse o mână pe umărul lui Billy.

— Fata, mâncarea, administratorul, Piatra. Lucruri practice.

Cerințele îi fură îndeplinite și în scurt timp erau pregătiți pentru ascensiune. Muntras descoperi că Pallos nu urcase niciodată în vârful Pietrei, deși trăise la poalele ei vreme de opt ani. Fu luat peste picior și convins să vină și el ca însoțitor, așa că porni alături de ceilalți ținând pe umăr o flintă sibornaleză.

— Cifrele tale nu pot fi chiar atât de rele dacă-ți permiți asemenea artilerie, comentă Muntras bănuitor.

N-avea încredere în administratori mai mult decât în rege.

— Am cumpărat-o ca să-ți apăr proprietatea, Krillio, și fiecare roon a fost câștigat cu greu. Nu-i ca și cum leafa e bună, chiar când comerțul merge bine.

Drumul trecea pe o străduță care ducea de pe chei până în orășelul Osoilima. Ceața era mai puțin deasă aici, iar cele câteva

lumini din jurul pieței centrale dădeau o aparență de veselie. Erau mulți oameni prin preajmă, atrași de adierea mai răcoroasă care se stârnise după apus. Cei care vindeau suveniruri, dulciuri sau gofre apetisante făceau afaceri bune. Pallos arătă una-două case unde poposeau pelerini care comandau cu regularitate gheață de Lordryardry. Explică faptul că cei mai mulți dintre oamenii care se învârteau pe-acolo, aruncând cu banii, erau pelerini. Unii veneau aici, atrași de o tradiție locală, ca să elibereze sclavi, oameni sau fagori, pentru că ajunseseră să creadă că e greșit să posede o altă viață.

— Imaginează-ți cum ar fi să dai pe degeaba o proprietate valoroasă ca asta! exclamă el, dezgustat de neghiobia semenilor săi.

Baza Pietrei din Osoilima se afla chiar lângă piață – sau, mai curând, orașul și piața fuseseră construite aproape de Piatră. Cel mai aproape era un han, purtând numele *Sclavul eliberat*, unde Căpitanul Gheții cumpără patru lumânări pentru el și însoțitorii lui. Trecură prin grădina hanului și începură ascensiunea. Pe lângă Piatră creșteau palmieri; trebuiau să dea la o parte frunzele dese ca să urce. Lumina verii licărea în jurul lor.

Alți oameni urcau deja. Șoaptele lor se auzeau de deasupra. Treptele fuseseră cioplite în piatră în urmă cu multă vreme. Se înfășurau în spirală în jurul stâncii, fără nicio balustradă pentru siguranță. Luminile călăuzitoare ale lumânărilor le luminau chipurile.

— Sunt prea bătrân pentru astfel de lucruri, bombăni Muntras.

Înaintarea lentă însă îi duse în cele din urmă la o platformă dreaptă și trecând pe sub o arcadă ajunseră în vârful stâncii, unde fusese excavat un dom. Putură să-și sprijine coatele pe parapet și să privească în siguranță la întinderea pădurii învăluite în ceață.

Sunetele orașului și zgomotul continuu al râului Takissa ajungeau până la ei. Undeva cânta muzica – o ghiră dublă sau, mai degrabă, o binnadurie și tobe. Iar peste tot prin pădure, acolo unde îngăduiau fuioarele de ceață, distingeau lumini slabe.

— Asta-i ceea ce se spune, zise Abath. Niciun acru de pământ locuibil, niciun acru nelocuit.

— Pelerinii adevărați stau aici toată noaptea pentru a urmări ivirea zorilor, îi explică Muntras lui Billy. La aceste latitudini, nu

există nicio zi a anului în care să nu fie vizibili ambii sori la un moment oarecare. E altfel decât locul de unde vin eu.

— În Avernus, Krillio, oamenii gândesc foarte științific, replică Billy îmbrățișând-o pe Abath. Avem metode de a imita realitatea cu imagini video, cu dispozitive tactile tridimensionale și așa mai departe, la fel cum un portret imită o față reală. Prin urmare, generația noastră se îndoiește de realitate, se îndoiește că ea există. Ne îndoim chiar că Helliconia există. Presupun că nu înțelegi…

— Billish, am cutreierat cea mai mare parte a Campannlatului, ca negustor și, înainte de asta, ca cerșetor și vânzător ambulant. Am fost chiar și în cea mai îndepărtată țară din vest, care se numește Ponipot, dincolo de Randonan și de Radado, unde se termină continentul. Ponipot e absolut reală, chiar dacă nimeni în Osoilima nu crede în existența ei.

— Atunci, Billish, unde e lumea asta a ta, Avernus? îl întrebă Abath, pierzându-și răbdarea cu felul în care vorbeau bărbații. E undeva deasupra noastră?

— Ăăă…

Cerul de deasupra era destul de senin.

— Steaua aceea strălucitoare era Ipocrene. E o gigantă gazoasă. Nu, Avernus încă n-a răsărit. E undeva dedesubtul nostru.

— Dedesubt! spuse fata și scoase un râset înăbușit. Ești nebun, Billish. Ar trebui să rămâi la povestea ta. *Dedesubt*! E un soi de spectru?

— Unde-i lumea cealaltă, Pământul? Pe asta o poți vedea, Billish?

— E prea departe ca s-o vezi. În plus, Pământul nu emană lumină ca un soare.

— Avernus emană?

— Vedem Avernus la lumina reflectată care vine de la Batalix și Freyr.

Muntras cugetă.

— Atunci de ce nu vedem Pământul la lumina reflectată a lui Batalix și Freyr?

— Pentru că e prea departe. E greu de explicat. Dacă Helliconia ar avea o lună, ar fi mai ușor de înțeles, dar în acest caz, astronomia helliconiană ar fi mult mai avansată decât este acum. Lunile atrag ochii oamenilor spre cer mai bine decât sorii.

Pământul reflectă lumina propriului său soare, Sol.

— Presupun că Sol e prea departe ca să-l vedem. Oricum, ochii mei nu mai sunt ce-au fost.

Billy clătină din cap și cercetă cerul spre nord-est.

— E undeva pe-acolo – Sol, Pământul și celelalte planete ale lui Sol. Cum numiți constelația aceea lungă și răsfirată, cu acele stele mai puțin luminoase aflate în partea de sus?

Muntras răspunse:

— În Dimariam îi zicem Viermele de Noapte. Zău așa, n-o văd prea clar. Prin părțile astea i se spune Viermele lui Wutra. Nu-i așa, Grengo?

— Degeaba mă-ntrebi pe mine numele stelelor, replică Pallos și chicoti ca pentru a spune: „Dar arată-mi o monedă de aur de zece rooni și-am s-o identific pentru tine”.

— Sol este una dintre stelele mai slabe din Viermele lui Wutra, cam pe unde este capul.

Billy vorbi pe un ton glumeț, simțindu-se ușor incomod în rolul de profesor după anii în care fusese unul dintre studenți. În timp ce vorbea, reveniră fulgerele, scoțându-i pentru o clipă la iveală pentru a fi examinați amănunțit. Fata cea frumoasă, cu gura puțin deschisă, cu ochii ațintiți nesigur către locul spre care arăta el. Administratorul local, plictisit, cu privirea pierdută în beznă și cu degetele strângând țeava flintei. Bătrânul și masivul Căpitan al Gheții, cu palma dusă streașină la ochi, scrutând ferm infinitul.

Erau destul de reali – Billy începea să se obișnuiască, de când era cu Muntras și cu Abathy, cu ideea unei realități *reale*, oricât i s-ar fi părut de respingătoare sfătuitorului său din Avernus, prizonier într-o realitate *ireală*. Sistemul lui nervos fusese adus la viață de noi experiențe, de noi texturi, mirosuri, culori, sunete. Pentru prima oară, trăia din plin. Aceia care se uitau de sus la el l-ar putea considera în iad; dar libertatea de care se bucura îi spunea că se află în paradis.

Fulgerele trecură, se cufundară în neant, lăsând în urmă o clipă de beznă totală înainte ca noaptea blândă să-și reintre în drepturi.

Billy se întrebă: „Aș putea să-i conving despre Avernus, despre Pământ? Oricum, ei nu mă vor face niciodată să cred în zeii lor. Avem *umwelt*-uri diferite”.

Îi veni în minte apoi o întrebare mai sumbră: „Dacă Pământul

este o plăsmuire a imaginației avernusiene, zeul care altfel lipsea din Avernus?” Efectele devastatoare ale lui Akhanaba și ale bătăliilor sale împotriva păcatului erau vizibile peste tot. Ce dovadă avea Billy pentru existența Pământului, mai mult decât acel petic cețos unde Sol licărea în Vierme, spre nord-est?

Amână întrebarea incomodă pentru cândva în viitor ca să asculte ce spunea Muntras.

— Dacă Pământul e așa departe, Billish, cum ne privesc oamenii de acolo?

— Ăsta e unul dintre miracolele științei: comunicarea la distanțe foarte mari.

— Mi-ai putea explica în scris cum se face asta, când ajungem la Lordryardry?

— Vrei să spui că oamenii de acolo – oameni adevărați ca noi – s-ar putea să se uite la noi chiar acum? Să ne vadă mari, nu ca pe un vierme?

— E mai mult decât posibil, draga mea Abath. Fața și numele tău s-ar putea să fie deja cunoscute milioanelor de oameni de pe Pământ – sau, mai degrabă, *vor fi* cunoscute după trecerea a o mie de ani, pentru că atât le ia comunicațiilor să ajungă de pe Avernus pe Pământ.

Fără să fie impresionată de cifre, fata se gândea la un singur lucru. Ducând o mână la gură, se apropie de urechea lui Billy.

— Crezi că o să ne vadă cum ne facem de cap în pat?

Auzind remarca, Pallos râse și o ciupi de fund.

— Taxezi în plus dacă se uită cineva, nu-i așa, fetiță?

— Vezi-ți de treburile tale de rahat, îl apostrofă Billy.

Muntras țuguie buzele.

— Cu ce-i ajută dacă ne privesc în toată prostia noastră nativă?

— Ce deosebește Helliconia de sute de alte lumi, explică Billy, revenind la un ton asemănător unui conferențiar arid, este prezența organismelor vii.

În timp ce analizau afirmația lui, un zgomot ajunse până la ei din ceață și din junglă, un vaiet prelungit, îndepărtat, dar limpede.

— Ăsta a fost un animal? întrebă fata.

— Cred că a fost urletul unui fagor, răspunse Muntras. Este, deseori, un semn de pericol. Sunt mulți fagori liberi pe-aci, Grengo?

— Ar putea fi. Se spune că sclavii fagori eliberați au învățat metodele oamenilor și trăiesc destul de confortabil în propriile lor așezări din junglă. Nu sunt totuși niciodată prea deștepți – poți să le ceri un preț măricel pentru gheața spartă.

— Fagorii cumpără gheață de la tine? întrebă Abath surprinsă. Credeam că numai Garda Fagoriană a regelui JandolAnganol capătă gheață.

— Păi, aduc tot felul de lucruri în Osoilima ca să le vândă – coliere din sâmburi de guing-guing, piei și altele asemănătoare –, așa că au bani să-mi plătească gheața. O ronțăie pe loc, în magazinul meu. Dezgustător!

Tăcerea se lăsă asupra lor. Fără un cuvânt, priviră în noapte, sub bolta nesfârșită a stelelor. Pentru închipuirea lor, ținutul sălbatic părea aproape la fel de nesfârșit. De acolo venea din când în când câte un sunet – o dată, un țipăt, ca și cum cei care se bucurau de libertatea nou căpătată sufereau. Din stele veneau numai semnalele, deloc insistente, ale luminii, iar dinspre uriașa Piatră de sub ei, întuneric.

— Ei, fagorii nu ne îngrijorează, replică scurt Muntras, întrerupându-le speculațiile. Billish, în direcția în care e Sol, undeva încolo, se află Lanțul Muntos Estic, ceea ce oamenii numesc Nktryhkul Înalt. Însă foarte puțini se încumetă să meargă acolo. E aproape inaccesibil. Legenda spune că numai fagorii trăiesc acolo. Când ai călătorit în Avernusul tău, ai văzut vreodată Nktryhkul Înalt?

— Da, Krillio, deseori. Și avem simulări ale lui în centrele de recreere. Vârfurile din Nktryhk sunt în general învăluite în nori, așa că privim prin infraroșu. Platoul cel mai înalt – care acoperă creasta lanțului muntos ca un acoperiș – se află la aproape paisprezece mii cinci sute de metri altitudine și pătrunde în stratosferă. Este o priveliște cât se poate de impresionantă – uluitoare, ca să fiu sincer. Nimeni nu trăiește pe pantele cele mai înalte, nici măcar fagorii. Aș vrea să fi adus o fotografie, ca să-ți arăt, dar asemenea lucruri sunt puternic descurajate.

— Poți să-mi explici cum să fac… fotogirafe?

— Fotografii. O să încerc, dar când ajungem în Lordryardry.

— Bine, atunci hai să coborâm. Nu e cazul să așteptăm să apară Akhanaba. Să mâncăm ceva și să ne culcăm, pentru că mâine-dimineață o să fim pe drum.

— Avernus o să răsară într-o oră. O să traverseze tot cerul în

vreo douăzeci de minute.

— Billish, ai fost bolnav. Trebuie să fii în pat într-o oră. Mâncare, apoi pat – singur. Trebuie să fiu tatăl tău pe pământ, adică pe Helliconia. Dacă părinții tăi se uită la noi, o să fie fericiți.

— De fapt, nu avem părinți, ci clanuri, explică Billy în timp ce treceau pe sub arcadă și se pregăteau să coboare. Se practică nașterea extrauterină.

— Mi-ar plăcea foarte mult să-mi faci un desen despre cum reușiți *asta*, comentă Căpitanul Gheții.

Coborâră în spirală către sol; Billy o ținea strâns de mână pe Abathy.

•

În aval, decorul se schimba. Malurile deveniră scena unor culturi intense. Junglele rămaseră în urmă. Intraseră în țara loessului. *Doamna din Lordryardry* alunecă în Ottassol aproape înainte ca pasagerii să-și dea seama, neobișnuiți cum erau cu orașele care-și retrăseseră existența sub pământ.

În timp ce Div supraveghea descărcarea mărfurilor pe chei, Muntras îl luă pe Billy sub punte într-o cabină goală.

— Te simți bine?

— Excelent. Dar nu poate dura. Unde-i Abathy?

— Ascultă-mă, Billish. Vreau să stai aici liniștit cât timp închei o mică afacere în Ottassol. Trebuie să văd un vechi prieten sau doi. Și am de înmânat o scrisoare importantă. Sunt tipi deștepți aici, nu doar țopârlani de la țară. Nu vreau să știe nimeni de existența ta, înțelegi?

— De ce?

Muntras îl privi în ochi.

— Pentru că sunt chiar eu un țopârlan bătrân și cred povestea ta.

Billy zâmbi încântat.

— Mulțumesc. Ai mai multă judecată decât SartoriIrvrash sau regele.

Își strânseră mâinile.

Trupul voluminos al Căpitanului Gheții aproape umplu cabina mică. Se aplecă în față, confidențial.

— Adu-ți aminte cum te-au tratat ăștia doi și fă ce-ți spun. Rămâi în cabină. Nu trebuie să afle nimeni de existența ta.

— În timp ce tu te duci la țărm și te îmbeți iar. Unde-i Abathy?

O mână mare se ridică într-un gest de avertizare.

— Îmbătrânesc și nu vreau zarvă. N-o să mă îmbăt. O să mă întorc îndată ce e posibil. Vreau să te duc nevătămat în Lordryardry, unde o să fii bine îngrijit, tu și cu ceasul tău magic. Acolo poți să-mi povestești despre vasul care te-a adus aici și despre alte invenții. Dar mai întâi am niște afaceri de încheiat și scrisoarea aceea de dus.

Billy deveni mai neliniștit.

— Krillio, unde-i Abathy?

— Nu te îmbolnăvi din nou. Abathy a plecat. Știi că mergea numai până la Ottassol.

— A plecat fără să-și ia rămas-bun? Fără un sărut?

— Div era gelos, așa că am îndemnat-o să plece mai repede. Îmi pare rău. Îți transmite dragostea ei. Trebuie să-și câștige existența, ca toată lumea.

— Să-și câștige existența…

Muntras profită de ocazie ca să se strecoare agil din cabină și încuie ușa pe dinafară. Băgă cheia în buzunar, zâmbind.

— Mă întorc repede, vorbi el liniștitor, în timp ce Billy începu să bată cu pumnii în ușă.

Urcă scara tambuchiului, traversă puntea și păși pe pasarelă. Dincolo de chei era un tunel care pătrundea în loess. Un anunț aflat deasupra intrării atrăgea atenția: „Compania de Comercializare a Gheții Lordryardry. Numai pentru transportul mărfurilor”.

Era un doc modest. Docul principal Lordryardry se afla la mai puțin de un kilometru în aval, unde acostau navele maritime, ceva cu mult mai mare. Dar aici spionau mai puțini ochi, iar securitatea era mai bună. Muntras porni prin tunel și intră într-un birou de control.

Doi funcționari, îngrijorați să-l vadă sosind pe proprietar, se ridicară în picioare, ascunzând sub registre cărțile de joc. Ceilalți ocupanți ai biroului erau Div și Abath.

— Mulțumesc, Div. Vrei să-i iei de aici pe funcționari și să mă lași o clipă singur cu Abathy?

În felul lui tăcut, Div făcu ce i se ceruse. Când se închise ușa în urma celor trei bărbați, Muntras o încuie și se întoarse spre fată.

— Stai jos, draga mea.

— Ce vrei? Călătoria s-a terminat – în sfârșit – și-ar trebui să

plec.

Avea un aer țâfnos și în același timp neliniștit. Vederea ușii încuiate o îngrijora. În felul în care-și curba în jos buzele în semn de neplăcere, Muntras recunoscu gestul mamei ei.

— Nu fi obraznică, tânără doamnă. Te-ai purtat cum trebuie până acum și sunt mulțumit de tine. În caz că nu-ți dai seama, căpitanul Krillio Muntras e un aliat prețios pentru o bucățică tânără ca tine, chiar așa bătrân cum sunt. Sunt mulțumit de tine și am intenția să te răsplătesc pentru cât de amabilă ai fost cu mine și cu Billish.

Ea se destinse puțin.

— Îmi pare rău. Doar că faci un… un pic de mister din asta. Adică mi-ar fi plăcut să-mi iau rămas-bun de la Billish. Ce nu-i în ordine cu mintea lui?

În timp ce ea vorbea, căpitanul scotea niște monede de argint de la brâu. I le întinse zâmbind.

Abath veni mai aproape și, în timp ce se întindea să ia banii, el o apucă strâns de încheietură cu mâna cealaltă. Fata scoase un țipăt de durere.

— Acum, fetițo, poți să iei banii ăștia, dar mai întâi o să scot de la tine o mărturisire. Știi că Ottassol e un port mare?

O strânse de încheietură până când ea șuieră:

— Da.

— Știi că de aceea sunt mulți străini în portul ăsta mare?

Strânsoare. Șuierat.

— Știi că printre străinii ăștia sunt oameni de pe alte continente?

Altă strânsoare. Alt șuierat.

— Cum ar fi Hespagorat, de exemplu?

Strânsoare și șuierat.

— Și chiar din îndepărtatul Sibornal?

Strânsoare, șuierat.

— Inclusiv oameni din rasa uskută?

Strânsoare – pauză – șuierat.

Deși se părea, după încrețirea frunții lui Muntras, că expunerea lui nu se terminase, dădu drumul încheieturii, care se înroșise în timpul interogatoriului. Abath luă monedele de argint și le îndesă într-un buzunar din bagajul pe care-l avea cu ea, fără să facă niciun comentariu, mulțumindu-se să-l privească încruntată.

— Fată deșteaptă. Ia ce poți în viață. Și am dreptate să cred că ai avut de-a face cu un anumit bărbat din rasa uskută, în Matrassyl, legat de mărfurile obișnuite. Nu-i așa?

Fata îl privi din nou sfidătoare și rămase la pândă, ca și cum se gândea să-l atace.

— Care-ar fi mărfurile obișnuite?

— Cele cu care faci comerț tu și cu mama ta, draga mea – bani și kooni. Uite, nu-i niciun secret pentru mine, fiindcă am primit informația de la mama ta și am ținut-o pentru mine tot timpul. A trecut atât de mult de-atunci, încât am nevoie să-mi amintești tu numele acelui bărbat din rasa uskută cu care ai schimbat mărfurile.

Abath clătină din cap. În ochi îi sclipeau lacrimi.

— Uite, am crezut că-mi ești prieten. Las-o baltă! Tipul a plecat oricum din Matrassyl și s-a întors în țara lui. A intrat în încurcătură… De-aia am venit în sud, dacă vrei să știi. Mama ar fi trebuit să-și țină gura…

— Înțeleg. Sursa ta de bani s-a terminat – sau a fugit, oricum… Nu vreau decât să te aud pronunțându-i numele și ești liberă.

Fata își ascunse fața în mâini și vorbi:

— Io Pasharatid.

Urmă o clipă de tăcere.

— Țintești sus, mica mea curtezană. Abia dacă-mi vine să cred. Ambasadorul din Sibornal, nici mai mult, nici mai puțin! Și nu-i vorba doar de kooni, ci și de arme. Nevasta lui știe?

— Ce crezi?

Era din nou sfidătoare. Își eclipsa mama.

Căpitanul vorbi cu asprime:

— Foarte bine. Mulțumesc, Abathy. Ți-e limpede acum că te am la mână. Și tu mă ai la mână. Știi despre Billish. Nimeni altcineva nu trebuie să știe despre el. Trebuie să taci din gură și să nu-i pomenești niciodată numele, nici măcar în somn. N-a fost decât un client în plus. Acum a plecat, iar tu ai fost plătită. Dacă îi pomenești cuiva despre Billish, o să am grijă ca reprezentantul sibornalez de-aici să afle, iar tu o să ai necazuri. În țara asta religioasă, legătura dintre doamnele borlieneze și ambasadorii străini e strict ilegală. Duce mereu la șantaj sau la crimă. Dacă se aude vreo vorbă despre tine și Pasharatid, n-o să mai fii văzută niciodată. Ne înțelegem?

— O, da, hrattock ce ești! Da!

— Ești înțeleaptă. Te sfătuiesc să-ți ții gura închisă și picioarele strânse. O să te duc la un prieten al meu pe care trebuie să-l văd. E cărturar. Are nevoie de o menajeră. O să te plătească bine și cu regularitate. Nu-mi stă în fire să terorizez oamenii, Abathy, deși îmi place să obțin ce vreau. Așa că-ți fac o favoare, de dragul mamei tale, dar și de al tău. Ai sfârși rău de una singură în Ottassol.

Se opri să vadă ce spunea ea, însă fata nu făcu decât să-l privească neîncrezătoare.

— Rămâi cu învățatul meu prieten în casa lui confortabilă și n-o să trebuiască să devii prostituată. Probabil că o să poți găsi un soț bun – ești drăguță și nu ești proastă. E o ofertă dezinteresată.

— Iar prietenul tău o să fie cu ochii pe mine pentru tine, bănuiesc.

Căpitanul se uită la ea și-și țuguie buzele.

— S-a însurat de curând și n-o să te supere. Vino. O să mergem la el. Șterge-te la nas.

•

Căpitanul Gheții Muntras chemă o lectică cu o singură roată. El și cu AbathVasidol se urcară în ea și lectica porni, trasă de doi veterani din Războaiele Apusene, care aveau împreună două brațe și jumătate, trei picioare și cam același număr de ochi.

În acest fel parcurseră scârțâind aleile subterane din Ottassol și intrară în cele din urmă în Curtea Gărzii, unde lumina zilei strălucea puternic dinspre pătratul de cer de sus. La baza unor scări era o ușă solidă cu o inscripție deasupra. Coborâră din mijlocul de transport înghesuit, veteranii primiră o monedă și Muntras sună clopoțelul.

Nu prea era de așteptat de la un om cu profesia lui ca Bardol CaraBansity, deuteroscopist, să arate surpriză, indiferent cine îl vizita; dar înălță o sprânceană la vederea fetei în timp ce strângea mâna vechii lui cunoștințe.

La un pahar de vin, pe care-l servi iubitoarea lui soție, CaraBansity se declară încântat s-o primească pe AbathVasidol în casa lui.

— Nu-mi închipui că o să dorești să cari carcase de zeneli, dar nu trebuie să-ți faci griji în privința îndeletnicirilor tale. Bun. Bine-ai venit.

Soția lui păru mai puțin încântată de noul aranjament, însă nu spuse nimic.

— Atunci, domnule, o să plec; complimentele mele pline de recunoștință amândurora, spuse Muntras ridicându-se de pe scaun.

CaraBansity se ridică și el, și de data asta nu te puteai înșela în privința surprinderii pe care o simțea. În ultimii ani, Căpitanul Gheții căpătase obiceiuri tihnite. Când își livra gheața proaspătă – din care gospodăria lui CaraBansity și cadavrele sale consumau o cantitate bunicică –, negustorul se așeza la o discuție lungă și plăcută. Graba asta trebuia să însemne ceva, se gândi CaraBansity.

— În semn de recunoștință pentru că ne-ai prezentat-o pe această tânără, măcar o să te conduc înapoi la corabie, zise el. Nu, nu, insist.

Și insistă, în asemenea măsură încât Muntras, jenat, se trezi cât ai clipi cu genunchii lipiți de ai deuteroscopistului și cu nasurile aproape atingându-se, fără posibilitatea de a-și arunca privirea nicăieri în afară de ochii din fața lui, în timp ce se hurducau într-o lectică spre magazia pentru mărfuri în tranzit.

— Prietenul tău SartoriIrvrash…, spuse Căpitanul Gheții.

— Sper că e bine.

— Nu. Regele l-a dat afară și a dispărut.

— Sartori a dispărut… Unde?

— Dacă s-ar ști unde, n-ar mai fi socotită dispariție, replică Muntras pe ton glumeț, mișcându-și un genunchi.

— Ce s-a-ntâmplat, pentru numele idolului?

— Ai auzit de regina reginelor, desigur.

— A trecut pe-aici pe drumul spre Gravabagalinien. Potrivit buletinului de știri, cinci mii de pălării s-au pierdut pentru că au fost aruncate neglijent în aer când a ajuns la docul regal.

— JandolAnganol și prietenul tău s-au certat din cauza Masacrului Myrdolatrilor.

— Și apoi a dispărut?

Muntras dădu din cap atât de încet, încât abia li se atinseră nasurile.

— În temnițele palatului, unde altundeva să se fi dus?

— Foarte probabil. Sau a fost destul de deștept să fugă din oraș.

— Trebuie să descopăr ce s-a întâmplat cu manuscrisele.

Tăcerea se așternu apoi între ei.

Când lectica ajunse la magazie, Muntras spuse, punând mâna pe mâneca celuilalt:

— Ești foarte amabil, dar nu e nevoie să cobori.

Arătând cât se poate de nedumerit, CaraBansity se dădu totuși jos.

— Uite, îți știu șiretlicul. E bun. Nevastă-mea poate să se cunoască mai bine cu drăguța ta AbathVasidol, în timp ce tu și cu mine putem bea în liniște un pahar de rămas-bun la bordul corăbiei tale, nu? Să nu crezi că nu ți-am priceput planul.

— Nu, dar…

În timp ce Muntras îi plătea nerăbdător pe oamenii cu lectica, deuteroscopistul călca în felul lui greoi către docul unde era ancorată *Doamna din Lordryardry*.

— Ai la bord o sticlă de Exagerator? întrebă CaraBansity bine dispus în timp ce Muntras îl ajunse din urmă. Și cum te-ai ales cu această tânără doamnă pe care ai lăsat-o cu atâta amabilitate la mine?

— E o prietenă a unei vechi prietene. Ottassol e un loc periculos pentru tinere nevinovate ca Abathy.

Ajunseră la *Doamna din Lordryardry*, unde doi paznici fagori purtau banderole cu numele companiei.

— Îmi pare rău, dar nu te pot lăsa să urci la bord, prietene, zise Muntras tăindu-i calea lui CaraBansity, astfel încât ochii aproape că li se atinseră încă o dată.

— De ce, care-i treaba? Credeam că-i ultima ta călătorie.

— O să mă întorc… Locuiesc la doi pași, peste mare.

— Dar ești mereu îngrozit de pirați.

Muntras trase adânc aer în piept.

— O să-ți spun adevărul, dar ține-l numai pentru tine. Am un caz de molimă la bord. Ar fi trebuit să-l declar autorităților portuare, dar n-am făcut-o, pentru că sunt nerăbdător să ajung acasă. Nu te pot lăsa la bord. Cu niciun chip. Ți-aș pune viața în primejdie.

— Hm.

CaraBansity își luă bărbia între degetele cărnoase, privindu-l pe Muntras pe sub sprâncene.

— În meseria mea, bolile îmi sunt familiare și probabil că sunt imun la ele. Pentru numele Marelui Exagerator, o să-mi asum riscul.

— Îmi pare rău, nu. Ești un prieten prea bun ca să te pierd. O să ne revedem curând, când n-o să fiu atât de grăbit, și-o să bem până cădem sub masă…

Vorbind pe un ton distrat, îi strânse mâna lui CaraBansity și aproape că fugi de el. Tropăind pe pasarelă, strigă la fiul său și la toți ceilalți de la bord că aveau să plece imediat.

CaraBansity rămase pe chei, privind până când Căpitanul Gheții dispăru sub punte. Apoi se răsuci încet pe călcâie și începu să se îndepărteze.

La un moment dat, se opri brusc, pocni din degete și începu să râdă. Credea că a rezolvat micul mister. Pentru a sărbători un nou succes al deuteroscopiei, se abătu din drumul către casă și intră într-o tavernă în care nu era cunoscut.

— O jumătate de Exagerator, comandă el.

O tratație pe care și-o oferea singur, o recompensă. Oamenii se dădeau de gol când vorbeau, fără să-și dea seama, pentru motivul ascuns că detestau sentimentul de vinovăție și de aceea se trădau. Pricepând asta, își aminti ce spusese Muntras în litieră.

„În temnițele palatului…” „Foarte probabil”. „Foarte probabil” nu înseamnă nici da, nici nu. Sigur că da. Căpitanul Gheții îl salvase pe SartoriIrvrash de rege și-l ducea pe ascuns la adăpost în Dimariam. Afacerea era prea primejdioasă ca Muntras să-i spună chiar și prietenului lui SartoriIrvrash din Ottassol…

Sorbind din băutura aromată, își lăsă mintea să rătăcească printre posibilitățile pe care le deschidea informația secretă.

•

În lunga și strălucitoarea lui carieră, Căpitanul Gheții fusese nevoit să păcălească atât prieteni, cât și dușmani. Erau mulți cei care n-aveau încredere în el; și totuși, pentru Billy simțea o afecțiune paternă puternică, întărită poate de greutățile pe care le întâmpina cu propriul lui fiu, Div cel slab de minte. Lui Muntras îi plăcea neputința lui Billy și prețuia comoara de cunoștințe uimitoare care părea într-o atât de mare măsură să facă parte din Billy. Tânărul era într-adevăr un mesager din altă lume; Muntras nu se îndoia. Era hotărât să protejeze strania creatură în fața oricui.

Înainte însă de a porni la drum spre patrie, Dimariam, avea o mică afacere de care trebuia să se ocupe. Călătoria tihnită pe

Takissa nu-l făcuse să uite promisiunea față de regină. La docul lui principal din Ottassol, îl chemă în birou pe unul dintre căpitanii săi, omul care comanda vasul comercial *Stângaciul din Lordryardry*, și-i dădu scrisoarea semnată de MyrdemInggala.

— Pleci spre Randonan, da?

— Până la Ordelay.

— Trebuie să-i predai acest document generalului borlienez Hanra TolramKetinet din Armata a Doua. Răspunzi personal pentru a-l înmâna generalului. Ai înțeles?

La docul principal, Căpitanul Gheții îl transferă pe Billy pe frumoasa corabie oceanică *Regina din Lordryardry*, mândria flotei sale. Nava putea să transporte două sute de tone din cea mai bună gheață de banchiză. Acum, pe drumul spre casă, era încărcată cu cherestea și grâne. Împreună cu entuziastul Billy și posomorâtul Div.

O adiere prielnică umflă pânzele până când parâmele se întinseră și începură să vibreze. Prora se întoarse spre sud ca un ac magnetic, arătând spre îndepărtatul Hespagorat.

•

Țărmurile Hespagoratului, împreună cu jalnicele animale care-l locuiau, reprezentau o priveliște familiară pentru oricine de la bordul Stației Terestre de Observație. Erau privite cu atenție mărită în timp ce fragila corabie de lemn care-l ducea pe Billy Xiao Pin se apropia de ele.

Drama nu era o trăsătură a vieții la bordul lui Avernus. Era evitată. Emoția: inutilă, așa cum afirma tratatul „Despre prelungirea unui anotimp helliconian dincolo de durata vieții unei ființe umane”. Și totuși, tensiunea era evidentă, în special printre tinerii din cele șase mari familii. Toți erau siliți să fie sau nu de acord cu acțiunile lui Billy.

Mulți spuneau că Billy e ineficient. Era mai dificil să recunoști că dădea dovadă de curaj și de o capacitate considerabilă de adaptare la diferite condiții. Dincolo de argumentele dezlănțuite se simțea nostalgica speranță că Billy i-ar putea convinge cumva pe oamenii de pe Helliconia că ei, avernusienii, existau.

Adevărat, se părea că Billy îl lămurise pe Muntras. Însă căpitanul nu era considerat important. Și existau indicii că Billy, după ce-l convinsese pe Muntras, n-avea să mai facă niciun pas în acea direcție, ci doar, cu egoism, avea să se bucure de zilele care-i mai rămâneau înainte ca helico-virusul să-l atace.

Marea dezamăgire era că Billy nu reușise în privința lui JandolAnganol și a lui SartoriIrvrash. Trebuia admis că aveau în minte treburi mai urgente.

Întrebarea pe care o puneau câțiva oameni din Avernus era ce-ar fi făcut, efectiv, regele și cancelarul său dacă s-ar fi ostenit să-l înțeleagă pe Billy și să creadă în existența „celeilalte lumi”, pentru că această întrebare ducea la ideea că Avernus era mult mai puțin importantă pentru Helliconia decât era Helliconia pentru Avernus.

Succesele și eșecurile lui Billy erau comparate cu cele ale câștigătorilor anteriori ai Vacanței Helliconiene. Puțini dintre aceștia se descurcaseră mai bine decât Billy, dacă era să se spună adevărul. Unii fuseseră uciși de îndată ce ajunseseră pe planetă. Femeile o duseseră mai rău decât bărbații; atmosfera noncompetitivă din Avernus favoriza egalitatea sexelor, în timp ce la sol lucrurile se desfășurau altfel, cele mai multe câștigătoare sfârșindu-și viața în sclavie. Una sau două personalități puternice își făcuseră poveștile crezute, iar într-un caz se dezvoltase un cult religios în jurul acestui Mântuitor din Ceruri (pentru a cita unul dintre titlurile lui). Cultul dispăruse când o forță armată a Primitorilor răsese de pe fața pământului satele în care trăiau credincioșii.

Cele mai puternice personalități care coborâseră își ascunsesem cu totul originile și trăiseră cum crezuseră de cuviință.

Toți câștigătorii împărtășeau o caracteristică. În ciuda avertismentelor uneori severe ale sfătuitorilor lor, toți se bucuraseră sau cel puțin încercaseră să se bucure de relații sexuale cu helliconienii. Fluturii de noapte se îndreaptă mereu spre flacăra cea mai strălucitoare.

Tratamentul lui Billy nu făcu decât să întărească o aversiune generală printre familii față de religiile de pe Helliconia. Consensul era că acele religii stăteau în calea vieții inteligente, raționale. Locuitorii – credincioși și necredincioși în aceeași măsură – erau priviți ca zbătându-se în lațul falsității. Nu exista nicăieri vreo încercare de a trăi echilibrat și de a vedea viața ca pe o formă de artă.

Pe îndepărtatul Pământ, concluziile aveau să fie altele. Capitolul din lunga cavalcadă a istoriei care-i privea pe JandolAnganol, SartoriIrvrash și Billy Xiao Pin avea să fie urmărit

cu o mâhnire superioară oricăreia din Avernus, o mâhnire în care detașarea și empatia erau bine echilibrate. Popoarele de pe Pământ, în cea mai mare parte, se dezvoltaseră dincolo de stadiul în care credința religioasă este înăbușită, înlocuită de ideologie, convertită în culte la modă sau atrofiată într-o sursă de referințe pentru artă și literatură. Popoarele de pe Pământ înțelegeau cum religia îngăduia până și țăranilor truditori licărirea lor de eternitate. Înțelegeau că cei lipsiți de putere aveau cea mai mare nevoie de zei. Înțelegeau că până și Akhanaba pava drumul pentru un simț religios al vieții care nu avea nevoie de un zeu.

Dar ceea ce înțelegeau cel mai bine era motivul pentru care rasa ancipitală trăia netulburată de perturbațiile provocate de religie: mințile lor eotemporale nu se ridicau până la o asemenea frământare. Fagorii n-ar fi putut niciodată să aspire la o atitudine morală în care să se înjosească în fața unor zei falși.

Materialiștii de pe Avernus, la o mie de ani-lumină de asemenea gândire, îi admirau pe fagori. Vedeau cum Billy fusese mai bine primit dedesubt decât în palatul din Matrassyl. Unii se întrebau cu voce tare dacă următorul câștigător al unei Vacanțe Helliconiene n-ar trebui să se asocieze cu ancipitalii și să spere că i-ar putea conduce spre răsturnarea idolilor omenirii.

La această concluzie se ajunse după ore lungi de discuții bine argumentate. Substratul ei era invidia pentru libertatea omenirii de pe Helliconia, chiar și în starea sa decăzută, o invidie prea distructivă pentru a fi înfruntată în spațiul închis al Stației Terestre de Observație.

XIII

O CALE SPRE ARME MAI BUNE

Anul Mic avansa, deși efectele anotimpurilor erau practic nimicite sub potopul uriaș al verii lui Freyr. Biserica își sărbătorea zilele speciale. Vulcanii erupeau. Sorii se roteau deasupra spinărilor aplecate ale țăranilor.

Regele JandolAnganol slăbi tot așteptând sosirea actului de divorț. Plănuia încă o campanie în Cosgatt, ca să-l înfrângă pe Darvlish și să-și recâștige cât de cât popularitatea. Își masca suferința interioară cu o permanentă activitate plină de nervozitate. Oriunde mergea, era urmat de fagorul Yuli – împreună cu alte umbre care dispăreau când regele își întorcea privirea de vultur spre ele.

•

JandolAnganol se rugă, îndură o flagelare din mâna vicarului său, se îmbăie, se îmbrăcă și ieși în curtea palatului unde erau grajdurile zenelilor. Purta un keedrant luxos, brodat cu siluete de animale, pantaloni de mătase și cizme înalte din piele. Peste keedrant își fixă o platoșă de piele împodobită cu ornamente de argint.

Iapa sa favorită, Lapwing, era înșeuată. Regele încălecă și Yuli alergă spre el, chiuind și strigându-l „tată”; JandolAnganol trase creatura sus, în spatele lui. Porniră la trap în parcul deluros din spatele palatului. La o distanță respectuoasă, regele era însoțit de un detașament din Prima Gardă Fagoriană, în care, în aceste vremuri primejdioase, JandolAnganol avea mai multă încredere decât oricând.

Vântul cald îi bătea în obraz. Inspiră adânc.

Totul în jur era pudrat cu cenușiul îndepărtatului Rustyjonnik.

— Azzi avem împuzzcături, strigă Yuli.

— Da, împușcături.

Într-o vâlcea unde alamapii își înălțau ramurile ca de piele fusese instalată o țintă. Câțiva oameni în haine cenușiu-închis erau ocupați cu aranjamentele. Încremeniră când sosi regele, stând mărturie a puterii de a îngheța sângele doar prin

maiestatea prezenței sale. Garda fagoriană sosi în tăcere și formă o linie, blocând intrarea în vâlcea.

Yuli sări de pe Lapwing și începu să alerge, insensibil la importanța ocaziei. Regele rămase în șa, privind amenințător, de parcă avea puterea să se înghețe singur.

Una dintre siluetele încremenite înaintă și îl salută. Era un bărbat scund și slab, cu fizionomie neobișnuită, care purta veșmântul aspru ca un sac al breslei din care făcea parte.

Se numea SlanjivalIptrekira. Numele lui era privit ca necuviincios și caraghios în același timp. Probabil că fusese un dezavantaj pentru el, ceea ce făcuse ca SlanjivalIptrekira, între două vârste acum, să poarte favoriți imenși, roșcovani, completați de o mustață în formă de ureche de fagor. Acestea confereau înfățișării sale, altfel blânde, un aer de ferocitate, dând impresia unui chip mai lat decât în mod obișnuit.

Se linse nervos pe buze în timp ce îndura privirea de vultur a suveranului. Stânjeneala era provocată nu de aluziile numelui său, ci de faptul că era armurier regal și maestru fierar al Breslei Fierarilor. Și de faptul că șase flinte construite sub îndrumarea lui, imitând arma de artilerie sibornaleză, aveau să fie testate.

Era a doua încercare. Șase prototipuri anterioare, încercate cu jumătate de zecime în urmă, nu funcționaseră. Așa se explica starea de nervozitate a lui SlanjivalIptrekira.

Regele rămase drept în șa. Ridică o mână ca să dea semnalul. Siluetele reveniră la viață.

Șase sergenți fagori erau însărcinați să încerce armele una câte una. Înaintară în pas de defilare, cu chipurile bovine lipsite de expresie, cu umerii lați, cu trupurile masive și îmblănite contrastând cu anatomia costelivă a armurierilor.

Noua armă a lui SlanjivalIptrekira semăna la exterior cu originalul. Țeava de metal avea un metru lungime. Era fixată într-un pat de lemn curbat, prinsă cu benzi de aramă. Mecanismul de aprindere era forjat din fierul de cea mai bună calitate pe care-l puteau produce topitoriile Breslei Fierarilor. Decorațiuni de argint cu motive religioase împodobeau patul. La fel ca originalul, arma se încărca pe la gura țevii cu ajutorul unei vergele.

Primul sergent fagor făcu un pas în față și un armurier încărcă arma. Sergentul îngenunche, cu partea de jos a piciorului îndoindu-se în față, nu în spate, într-o poziție pe care niciun om

n-o putea obține. La capătul dinspre gura țevii, un trepied susținea o parte a greutății. Sergentul ținti.

— Gata, sire, anunță SlanjivalIptrekira, mutându-și privirea neliniștit de la armă la Maiestatea Sa. Regele dădu aproape imperceptibil din cap.

Aprinzătorul coborî. Pulberea sfârâi. Cu o explozie puternică, arma se sparse în bucăți.

Sergentul căzu pe spate cu un strigăt gutural. Yuli scheună și se ascunse în tufișuri. Lapwing necheză. Speriate, câteva păsări își luară zborul de pe crengile copacilor din jur.

JandolAnganol își domoli iapa.

— Încearcă numărul doi.

Sergentul fu ajutat să se ridice. Avea fața și pieptul pline de ichor. Scotea un fel de behăit slab. Un al doilea sergent îi luă locul.

A doua flintă explodă și mai violent decât prima. Așchii de lemn izbiră platoșa regelui. Sergentului îi fu smulsă o parte din falcă.

A treia nu se aprinse. După mai multe încercări, glonțul se rostogoli de pe țeavă pe pământ. Palid, armurierul regal râse nervos.

— Mai mult noroc data viitoare, zise el.

A patra armă se declanșă așa cum trebuia, iar glonțul se înfipse lângă marginea țintei. Era o țintă mare, pentru arcași, și fusese pusă la numai douăzeci și cinci de pași, dar lovitura fu socotită un succes.

A cincea armă de foc crăpă dezamăgitor de-a lungul țevii. A șasea trase glonțul, deși ținta fu ratată.

Armurierii stăteau unul lângă altul, cu capetele plecate.

SlanjivalIptrekira veni lângă zenelul regelui. Salută din nou. Îi tremura mustața.

— Am mai progresat. Încărcăturile sunt poate prea puternice.

— Dimpotrivă, metalul este prea moale. Să fiți înapoi aici într-o săptămână cu șase arme perfecte sau o să vă jupoi pe toți și-o să vă trimit în Cosgatt.

Luă una dintre armele distruse, îl fluieră pe Yuli și traversă în galop pajiștea cenușie, îndreptându-se spre palat.

•

Partea aflată cel mai adânc în interiorul palatului-fortăreață – inima, dacă palatele-fortăreață au inimă – era înăbușitoare.

Cerul de deasupra era înnorat și un ecou al lui se găsea pe sol, în fiecare colț, pe fiecare pervaz, cornișă, streașină, în fiecare ungher, unde emanațiile îndepărtatului Rustyjonnik refuzau să se lase măturate. Numai după ce regele trecu de o ușă groasă de lemn, apoi de o a doua la fel de groasă ca prima, scăpă de cenușă.

Pe măsură ce treptele șerpuiau în jos, întunericul și frigul se întețeau în jurul lui, îmbrățișându-l ca un covor ud când intră în șirul subteran de camere rezervat oaspeților regali.

JandolAnganol trecu prin trei camere legate între ele. Prima era cea mai înfricoșătoare; servise drept corp de gardă, bucătărie, cameră mortuară și cameră de tortură și conținea încă instrumente legate de aceste roluri din trecut. A doua era un dormitor, în care se afla doar un pat, deși slujise și ea drept cameră mortuară, și arăta mai potrivită pentru acest scop. În ultima cameră stătea VarpalAnganol.

Bătrânul rege rămânea înfășurat într-o pătură, cu picioarele întinse către un șemineu în care mocnea focul. Un grilaj aflat sus pe peretele din spatele lui lăsa lumina să se strecoare înăuntru și-l contura ca pe o movilă întunecată pe care era cocoțată o țeastă lunguiață.

JandolAnganol văzuse aceste imagini de multe ori. Forma, pătura, scaunul, grilajul, podeaua, chiar și bușteanul care nu ardea niciodată cum trebuie în atmosfera umedă, nimic nu se schimbase de-a lungul anilor. Părea că numai aici, din întregul regat, putea privi la lucruri durabile.

Scoțând un sunet care sugera că ar putea avea nevoie să-și dreagă vocea, bătrânul rege se răsuci în fotoliu. Avea o expresie pe jumătate absentă, pe jumătate dementă.

— Sunt eu, Jan.

— Credeam că era iar aceeași potecă… unde sărea peștele… Tu… Făcu un efort să se elibereze de gânduri. Tu ești, Jan? Unde-i tata? Cât e ceasul?

— Dacă are vreo importanță pentru tine, e aproape paisprezece.

— Timpul mă interesează întotdeauna, chicoti fantomatic VarpalAnganol. Nu e timpul ca Borlien să se lovească de Freyr?

— Asta-i o poveste pentru babe. Am ceva să-ți arăt.

— Ce babă? Mama ta a murit, băiete. N-am văzut-o de… sau a fost aici? Uit. Ar putea să încălzească un pic palatul ăsta.

Credeam c-am simțit miros de ars.

— E un vulcan.

— Pricep. Un vulcan. Credeam c-ar putea să fie Freyr. Uneori gândurile rătăcesc… Vrei să stai jos, băiete?

Se strădui să se ridice în picioare, dar JandolAnganol îl împinse la loc pe fotoliu.

— L-ai găsit pe Roba? S-a născut, nu?

— Nu știu unde e. Nu-i în toate mințile, cu siguranță.

Bătrânul rege chicoti.

— Foarte șiret. Sănătatea mintală poate să te înnebunească, știi… Îți amintești cum obișnuia să sară peștele în bazinul acela? A fost mereu ceva irațional la Roba. Acum e aproape bărbat, bănuiesc. Dacă nu-i aici, nu te poate face să taci, nu? Nici nu poți să-l însori. Cum o cheamă? Cune. S-a dus și ea.

— E la Gravabagalinien.

— Bine. Sper că n-o s-o omoare. Mama ei a fost o femeie strașnică. Ce mai face vechiul meu prieten Rushven? E mort? Jumătate din timp nu știu ce faci acolo sus. Dacă poți să înjumătățești timpul.

— Rushven a plecat. Ți-am zis. Agenții mei raportează că a fugit în Sibornal, nu c-o să-i folosească la mare lucru.

Se lăsă tăcerea. JandolAnganol stătea cu flinta în mână, șovăind să întrerupă gândurile hoinare ale bătrânului. Era mai rău ca niciodată.

— Poate c-o să vadă Roata Mare din Kharnabhar. Este simbolul lor sacru, știi…

Cu efort, și doar lăsând pătura să alunece, reuși să-și răsucească gâtul înțepenit ca să se uite la fiul lui.

— E simbolul lor sacru, am zis.

— Știu.

— Încearcă să răspunzi când vorbesc cu tine… Cum e cu tipul celălalt, uskutul, Pasharatid? L-au prins?

— Nu. Acum o zecime a plecat și nevasta lui.

Bătrânul se cufundă la loc în fotoliu, oftând. Mâinile i se contractau nervos pe pătură.

— Mi se pare că Matrassyl e aproape gol.

JandolAnganol întoarse fața către pătratul cenușiu de lumină.

— Doar eu și fagorii.

— Ți-am zis ce obișnuia să facă Io Pasharatid, Jan? Când avea permisiunea să vină să mă vadă? Un comportament curios

pentru un om de pe continentul nordic. Ei sunt foarte controlați – nu pasionați, ca borlienezii.

— Complotai cu el să mă detronați?

— Eu nu făceam decât să stau aici în timp ce el trăgea o masă, una grea. O punea sub ferestruica aceea. Ai mai auzit de așa ceva?

JandolAnganol începu să se plimbe prin celulă, cu privirea țâșnind prin colțuri de parcă se uita după o cale de evadare.

— Voia să admire priveliștea din somptuosul tău apartament.

Silueta din fotoliu scoase un râset ca un behăit.

— Exact așa. Admira priveliștea. Bine zis. O frază bună. Iar priveliștea era… ei, dacă tragi și tu masa, băiete, o să vezi. O să vezi ferestrele de la apartamentul lui MyrdemInggala și veranda ei…

O tuse seacă îl făcu să se întrerupă. Regele pășea mai repede.

— Ai o priveliște a bazinului în care Cune obișnuia să înoate goală cu doamnele ei de onoare. Asta a fost înainte s-o trimiți de-aici, desigur…

— Ce s-a întâmplat, tată?

— Păi, asta s-a întâmplat. Ți-am zis, dar n-ai ascultat. Ambasadorul obișnuia să se cațere pe masa aia și să se uite la regina ta fără nimic pe ea sau numai cu o bucată de muselină… Un comportament foarte… foarte neobișnuit pentru un sibornalez. Un uskut. Sau pentru oricine, de fapt.

— De ce nu mi-ai spus asta atunci?

Înfruntă silueta tatălui său.

— Ha! L-ai fi ucis.

— Ar fi trebuit să-l ucid. Nu m-ar fi învinovățit nimeni.

— Sibornalezii te-ar fi învinovățit. Borlien ar fi fost într-o încurcătură mai mare decât este deja. N-o să înveți niciodată să ai simț diplomatic. De-aceea nu ți-am spus.

JandolAnganol începu iar să se plimbe prin încăpere.

— Ce calculat ești! Cu siguranță urai ce făcea Pasharatid.

— Nu… La ce-s bune femeile? N-am nicio obiecție împotriva urii. Te ține în viață, ține de cald noaptea. Ura te aduce la mine. Ai venit aici odată, am uitat ce an era, ca să vorbești despre iubire, dar eu nu știu decât despre…

— Ajunge! strigă JandolAnganol izbind podeaua cu piciorul. N-am să mai vorbesc niciodată despre dragoste, cu tine sau cu

oricine altcineva. De ce nu mă ajuți niciodată? De ce nu mi-ai spus ce punea la cale Pasharatid? A întâlnit-o vreodată pe Cune în secret?

— De ce nu te maturizezi?

Disprețul i se strecura în glas.

— Presupun că se strecura în cuibul ei cald în fiecare noapte…

Se făcu mic, așteptându-se la o lovitură de la mâna ridicată a fiului său. În schimb, JandolAnganol se lăsă pe vine lângă fotoliu.

— Vreau să te uiți la ceva. Spune-mi ce-ai face tu.

Ridică flinta care crăpase de-a lungul țevii și o puse pe genunchiul tatălui său.

— E grea. N-o vreau. Grădina ei e complet neglijată acum…

Fostul rege o împinse astfel încât căzu pe jos. JandolAnganol o lăsă să zacă acolo.

— Arma asta a fost făcută de breasla lui SlanjivalIptrekira. Țeava a crăpat când s-a tras cu ea. Din șase flinte pe care l-am pus să le facă, numai una a mers cum trebuie. Din lotul anterior, niciuna n-a funcționat. Ce n-a mers? Cum se face că breasla noastră de făuritori de arme, care pretinde că-și trage obârșia din urmă cu secole, nu poate face o flintă?

Bătrâna movilă din fotoliu rămase tăcută pentru un timp, trăgând fără efect de pătură. Apoi vorbi.

— Lucrurile nu devin mai bune pentru că sunt mai vechi. Uită-te la mine. Uită-te la silueta din spatele tău… Poate că prea multe instituții sunt prea vechi… Ce voiam să spun? Rushven îmi zicea că diferitele bresle meșteșugărești au fost fondate ca să existe de-a lungul Iernii Mari, să ducă mai departe cunoașterea în secret, generație după generație, astfel încât arta lor să supraviețuiască secolelor întunecate, până primăvara.

— L-am auzit când spunea asta… Ce urmează?

Glasul hârâit al lui VarpalAnganol deveni mai puternic.

— Păi, după primăvară urmează vara. După anotimpuri breslele se perpetuează, poate pierzând unele cunoștințe de la o generație la alta, dar fără să capete cunoștințe noi. Au devenit habotnice… Încearcă să-ți imaginezi cum au fost secolele acelea de beznă și îngheț – foarte asemănător cu a fi închis în gaura asta pentru vecie, îmi închipui. Arborii au murit. Nu mai era lemn. Nu mai era mangal. Nu mai erau focuri pentru topit metal cum trebuie… Probabil e de vină procesul de topire, după cum arată țeava aia. Furnalele… s-ar putea să trebuiască înnoite.

Metode mai bune, cum au sibornalezii…

— O să-i biciuiesc pe toți pentru lene. Atunci poate că o să avem rezultate.

— Nu lene, tradiție. Încearcă să-i tai capul lui Slanji și apoi să oferi recompense. Asta o să încurajeze inovația.

— Da. Da, posibil.

Luă flinta și porni spre ușă.

Bătrânul îl chemă cu voce abia auzită.

— Pentru ce vrei armele?

— Cosgatt. Războaiele Apusene. Pentru ce altceva?

— Împușcă mai întâi dușmanii cei mai apropiați de pragul ușii tale. Dă-i o lecție lui Unndreid, lui Darvlish. Apoi o să poți lupta în siguranță la distanțe mai mari.

— N-am nevoie de sfatul tău pentru cum să conduc un război.

— Ți-e frică de Darvlish.

— Nu mi-e frică de nimeni. Uneori, de mine însumi.

— Jan…

— Da.

— Cere-le să-mi trimită bușteni care ard, vrei?

Începu să tușească violent.

JandolAnganol știa că bătrânul său tată se prefăcea.

•

Pentru a se arăta smerit cum se cuvine, regele se duse la marele dom din piața principală a Matrassylului. Arhiprezbiterul BranzaBaginut îl salută la Ușa dinspre Miazănoapte.

JandolAnganol se rugă în mijlocul poporului său. Fără să se gândească, își luă cu el fagorul favorit, care stătu răbdător lângă stăpân în timp ce acesta se prosternă vreme de o oră. Însă ceea ce făcu regele nu fu pe placul mulțimii, pentru că adusese un fagor în prezența lui Akhanaba.

Rugăciunea îi fu totuși auzită de Atotputernicul, care confirmă că trebuia să accepte sfatul lui VarpalAnganol privind Breasla Fierarilor.

Și totuși, JandolAnganol șovăia. Avea destui inamici și fără să supere una dintre bresle, a căror putere era adânc înrădăcinată printre oameni și ai căror șefi erau reprezentați în scritină. După rugăciuni private și autoflagelare, intră într-un pauk prelungit, pentru a fi sfătuit de spectrul bunicului său. Cușca cenușie care plutea în obsidian îl consolă. Din nou, fu încurajat să acționeze.

„Să fii sfânt înseamnă să fii dur”, își zise. Promisese scritinei

că avea să se dedice din toată inima țării sale. Așa trebuia să fie. Flintele erau necesare. Aveau să compenseze lipsa de oameni. Armele aveau să aducă epoca de aur.

Însoțit de o trupă călare din Prima Gardă Fagoriană Regală, JandolAnganol se duse la sediul Breslei Seculare a Fierarilor și Armurierilor și ceru să fie lăsat să intre. Locul mare și umbros se deschise în fața lui. Intră în clădire, care ducea în stâncă. Totul aici făcea referire la generații dispărute de multă vreme. Fumul, asemenea vârstei, înnegrise totul.

Regele fu întâmpinat de ofițeri înarmați cu halebarde străvechi și îmbrăcați într-un fel de uniformă, care încercară să-i taie drumul. Maestrul fierar SlanjivalIptrekira veni în fugă, cu favoriții roșcați zburliți, făcând plecăciuni și cerându-și scuze, declarând cu fermitate că nimeni din afara breslei (în afară poate de câte o femeie) nu intrase vreodată aici și că aveau hrisoave vechi de secole care le dovedeau drepturile.

— Înapoi! Sunt rege! Am venit în inspecție! strigă JandolAnganol.

Dând ordin gărzii fagoriene, înaintă. Călare încă pe zenelii lor împlătoșați, năvăliră într-o curte interioară, unde aerul duhnea a sulf și a morminte. Regele coborî de pe animal și înaintă, înconjurat de o gardă puternică, în timp ce alți soldați așteptară cu zeneli. Breslașii veniră în fugă, se opriră și, înspăimântați, se împrăștiară în toate direcțiile.

Roșu la față și încă protestând, SlanjivalIptrekira dădu totuși înapoi în fața regelui, care, furios, scoase sabia.

— Treci peste mine dacă vrei! strigă armurierul. Blestemat fii pe vecie pentru că ai intrat aici cu forța!

— Trăiți sub pământ ca niște spectre mizerabile! La o parte din calea mea, nemernicule!

Regele forță drumul mai departe. Grupul invadator intră sub piatra cenușie, înghesuindu-se în măruntaiele așezământului.

Ajunseră la furnale, șase la număr, pântecoase, făcute din cărămidă și din piatră, peticite și răspeticite, înălțându-se până la un acoperiș întunecos, unde gurile de ventilație arătau ca niște cavități înnegrite. Unul dintre furnale lucra. Câțiva băieți alimentau cu combustibil ochiul luminos al arșiței, în timp ce focul vuia dezlănțuit. Bărbați cu șorțuri de piele traseră o platformă cu vergele încinse până la roșu, le așezară pe o masă ciuntită și făcură un pas în spate, încordați, ca să vadă de unde

venea agitația.

Mai departe în încăpere, alți oameni erau îngenuncheați lângă nicovale. Ciocăniseră la vergelele de fier. Zarva lor se opri când se ridicară să vadă ce se petrecea. La vederea lui JandolAnganol, o uluire totală li se așternu pe față.

Regele se opri și el pentru o clipă. Teribila cavernă îl uimea. Un pârâu șerpuia de-a lungul unui jgheab ca să pună în funcțiune foalele enorme plasate lângă furnal. În altă parte se îngrămădeau bușteni și instrumente la fel de înfricoșătoare ca oricare dintre cele folosite la tortură. Dintr-o cavernă laterală veneau cuve de lemn pline cu minereu de fier. Peste tot, fierari, topitori, artizani – pe jumătate goi – se uitau la el cu ochi înroșiți.

SlanjivalIptrekira alergă în fața regelui, fluturând brațele ridicate și ținând pumnii strânși.

— Maiestatea Voastră, minereurile sunt subțiate cu mangal. E un proces sacru. Cei din afară – chiar și persoanele regale – n-au permisiunea de a vedea ritualurile.

— Nimic din regatul meu nu e secret pentru mine!

— Atacați-l, omorâți-l! strigă armurierul regal.

Bărbații care cărau barele arzătoare de fier le ridicară cu mănuși groase de piele. Se uitară unii la alții, apoi le puseră la loc jos. Persoana regelui era sacră. Nimeni altcineva nu mișcă.

Cu un calm perfect, JandolAnganol vorbi:

— Nemernicule, ai rostit un ordin trădător împotriva suveranului tău, după cum stau mărturie toți cei de aici. O să pun să fie executat fiecare membru al breslei, fără excepție, dacă cineva îndrăznește să facă o mișcare împotriva persoanei mele regale.

Atingându-l pe armurier în treacăt, se duse în fața celor doi oameni de la masă.

— Hei, voi, cât de vechi sunt furnalele? De câte generații se făurește metalul în felul ăsta?

Înfricoșați, cei doi bărbați nu spuseră nimic. Își șterseră fețele înnegrite cu mănușile murdare ceea ce nu aduse nicio îmbunătățire înfățișării lor.

SlanjivalIptrekira fu cel care răspunse supus:

— Breasla a fost fondată ca să perpetueze aceste procese sacre, Maiestatea Voastră. Nu facem decât ceea ce ne-au poruncit strămoșii noștri.

— Răspundeți față de mine, nu față de strămoși. Eu v-am

poruncit să faceți arme bune și n-ați reușit.

Se întoarse către breslașii care se adunaseră în tăcere în sala plină de fum.

— Mă adresez vouă, dar și ucenicilor. Duceți mai departe metode vechi, care se dovedesc depășite. N-aveți atâta minte să înțelegeți? Sunt disponibile arme noi, mai bune decât putem face noi în Borlien. Avem nevoie de metode noi, de metale mai bune, de sisteme mai bune.

Se uitară la el cu chipuri întunecate și ochi înroșiți, incapabili să înțeleagă că lumea lor se sfârșea.

— Furnalele astea mizerabile vor fi demolate. Vor fi construite unele mai eficiente. Trebuie să aibă asemenea furnale în Sibornal, în țara uskuților. Avem nevoie de furnale ca ale sibornalezilor. Numai astfel putem face arme ca ale lor.

Chemă doisprezece soldați și le ordonă să distrugă furnalele. Fagorii puseră mâna pe răngi și începură, fără întrebări, să-și ducă la îndeplinire ordinul. Dintr-un furnal aflat în funcțiune, când i se sparse peretele, răbufni metal topit, care se întinse rapid pe podea. Un tânăr ucenic căzu țipând sub năvala lui. Metalul dădu foc la așchiile de lemn și la bușteni. Breslașii se retraseră îngroziți.

Toate furnalele fură sparte. Fagorii așteptară noi ordine.

— Puneți să fie construite din nou, după indicațiile pe care o să vi le trimit. Nu mai accept arme inutile!

Acestea fiind spuse, regele ieși din clădire. Breslașii își veniră în fire și aruncară găleți cu apă peste acareturile în flăcări. SlanjivalIptrekira fu arestat și încarcerat.

•

În ziua următoare, armurierul regal și maestru fierar fu judecat în fața scritinei și condamnat pentru trădare. Nici măcar ceilalți maeștri ai breslei nu-l putură salva pe SlanjivalIptrekira, care se făcuse vinovat de ordinul dat oamenilor săi de a-l ataca pe rege. Fu executat în public și capul fu expus în fața mulțimii.

Dușmanii din scritină ai regelui, dar nu numai dușmanii, și nu doar cei din Sfat, se înfuriară însă pentru că suveranul lor se aventurase pe un teritoriu sacrosanct, potrivit unei îndelungate tradiții. Era încă un act nesăbuit, care n-ar fi fost comis niciodată dacă regina MyrdemInggala ar fi fost prin preajmă, să-i țină sub control nebunia.

Pe de altă parte, JandolAnganol trimise un mesager la Sayren

Stund, regele din Oldorando, viitorul său socru. Știa că distrugerea orașului Oldorando, când fusese copleșit de invazia fagorilor, avusese ca rezultat reformarea breslelor și înnoirea utilajelor. Topitoriile lor trebuiau să fie, prin urmare, mai avansate decât cele ale Borlienului. Își aminti în ultima clipă să-i trimită vecinului său un dar pentru Simoda Tal.

Regele Sayren Stund îi trimise lui JandolAnganol un cocoșat pe nume Fard Fantil. Acesta sosi cu o scrisoare de acreditare care atesta calitatea de expert în furnale pentru fier și că avea cunoștință despre metodele noi de lucru. JandolAnganol îl trimise imediat la muncă.

Tot imediat, o delegație a Breslei Fierarilor veni în fața regelui să se plângă de asprimea și de felul ursuz de-a fi al lui Fard Fantil.

— Îmi plac ursuzii, răcni JandolAnganol.

Fard Fantil puse să fie mutat sediul ghildei pe o coastă a unui deal din afara Matrassylului. Aici aveau cherestea la îndemână pentru mangal și sursa de apă curgătoare era constantă. Apa era necesară pentru a pune în mișcare șteampurile.

Nimeni în Borlien nu auzise de șteampuri. Fard Fantil explică trufaș că era singurul mod de a sfărâma eficient minereul. Breslașii se scărpinară în cap și bombăniră. Fard Fantil îi înjură. Furioși că fuseseră dați afară din sediul din oraș, oamenii făceau tot ce le stătu în putință să saboteze noul așezământ și să cauzeze căderea în dizgrație a străinului. Regele tot nu primi nicio flintă.

Când Dienu Pasharatid dispăruse pe neașteptate de la Curte, urmându-și soțul în Uskutoshk, lăsase în urmă câțiva angajați sibornalezi. Pe aceștia îi băgă JandolAnganol în temniță. Porunci să fie adus un uskut și-i oferi libertatea dacă va proiecta un cuptor eficient pentru fier.

Tânărul imperturbabil avea maniere perfecte, atât de perfecte, încât făcea câte o plecăciune de fiecare dată când i se adresa regelui.

— După cum Maiestatea Sa știe, cei mai buni topitori vin din Sibornal, unde această artă este avansată. Acolo folosim lignit în loc de mangal și forjăm cel mai bun oțel.

— Vreau să proiectezi un cuptor pentru a fi folosit aici. O să te răsplătesc.

— Maiestatea Sa știe că roata, marea invenție fundamentală,

a venit din Sibornal și n-a fost cunoscută în Campannlat până în urmă cu câteva secole. De asemenea, multe dintre plantele noi sunt din nord. Chiar și proiectul furnalelor pe care le-ai distrus a sosit din Sibornal în timpul unui An Mare precedent.

— Acum dorim ceva mai modern.

JandolAnganol își stăpâni furia.

— Chiar și când a fost adusă roata în Borlien, Maiestatea Voastră, n-a fost niciodată folosită pe deplin, nu numai pentru transport, ci și la morărit, olărie și irigații. N-aveți nicio moară de vânt în Borlien așa cum avem în Sibornal. Nouă ni s-a părut, Maiestatea Voastră, că națiunile din Campannlat au adoptat greu meșteșugurile civilizației.

Mânia regelui era acum destul de vizibilă.

— Nu cer mori de vânt. Vreau un furnal capabil să producă oțel pentru flintele mele.

— Maiestatea Sa intenționează probabil să spună flintele imitate după modelul sibornalez.

— Nu contează ce intenționez să spun, ci că îți cer să-mi construiești un furnal bun. S-a înțeles, sau vorbești doar sibish?

— Iertați-mă, Maiestatea Voastră, am crezut că înțelegeți situația. Permiteți-mi să spun că nu sunt meșteșugar, ci funcționar diplomatic, bun la cifre, dar nu la cărămizi și alte cele. La drept vorbind, sunt mai puțin capabil să construiesc un furnal decât Maiestatea Voastră.

Regele tot nu-și primi armele.

•

Regele petrecea tot mai mult timp cu soldații săi fagori. Cunoscând necesitatea de a le repeta totul, îi făcu să înțeleagă că aveau să-l însoțească în forță în Oldorando, pentru marea paradă prilejuită de căsătorie. Erau stabilite locuri pe teritoriul palatului unde regele și Garda Fagoriană se întâlneau în termeni egali. Nicio ființă umană nu intra în barăcile fagorilor. Regele era de acord cu această regulă, ca și VarpalAnganol înaintea lui. Nu se punea problema de a se aventura dincolo de un anumit punct, în felul în care invadase sediul tradițional al Breslei Fierarilor.

Căpetenia fagorilor era o gillotă pe nume Ghht-Mlark Chzarn, căreia JandolAnganol i se adresa cu numele Chzarn. Discutau în hurdhu.

Știind de aversiunea fagorilor pentru Oldorando, regele

explică încă o dată de ce solicita prezența Primei Gărzi Fagoriene la apropiata căsătorie.

Chzarn răspunse:

— Vorbirea a fost făcută cu strămoșii noștri în legături din adâncuri. Multă vorbire s-a format în creierii noștri. S-a transmis că vom face o ducere cu trupul tău suveran la Hrl-Drra Nhdo, în țara Hrrm-Bhhrd Ydohk. Această ducere o facem la comandă.

— Bine. E bine că facem un drum împreună. Mă bucur că strămoșii sunt de acord. Mai ai ceva de spus?

Ghht-Mlark Chzarn stătea impasibilă în fața regelui, cu ochii roz, profunzi, aproape la același nivel cu ai lui. Era conștient de mirosul ei și de sunetul abia auzit al răsuflării, îndelungata lui familiaritate cu fagorii îi spunea că mai urma un discurs. Membrii gărzii din spatele ei erau la fel de impasibili, înghesuiți unul într-altul, blană lângă blană. Din rândurile lor răbufnea câte un vânt.

Așa nerăbdător cum era JandolAnganol, ceva în hotărârea fagorilor – în acea impresie intensă că ceea ce spuneau nu venea numai de la ei, ci mai curând de la o mare distanță, transmis dintr-un depozit ancestral de înțelegere la care el n-ar fi putut avea niciodată acces – îl liniștea. Stătea în fața maiorului aproape la fel de nemișcat ca ea înaintea lui.

— Zicere mai departe.

Ghht-Mlark Chzarn trecu printr-o formulă familiară regelui. Înainte de a deschide un nou subiect, trebuiau susținute legăturile cu strămoșii. Astfel era îndurată gândirea anoetică.

Se confruntau, așa cum cerea tradiția, într-o încăpere militară numită Război Protocolar; oamenii intrau pe la un capăt, fagorii pe la celălalt. Pereții erau zugrăviți de către fagori în vârtejuri verzi și cenușii. Tavanul era atât de jos, încât bârnele erau zgâriate de vârfurile coarnelor de ancipital – poate un mijloc intenționat de a sublinia faptul că membrilor Gărzii Fagoriene nu li se tăiau niciodată coarnele.

Un singur zeu îl proteja pe rege, Akhanaba, Atotputernicul; mulți demoni îl chinuiau. Fagorii nu se aflau printre acești demoni; era obișnuit cu constanța calculată a vorbirii lor, fără să-i considere niciodată – cum făceau semenii lui – nici înceți la minte, nici cu gândire întortocheată.

Iar în aceste zile de chinuri interioare, găsea un nou motiv să-și admire garda. Fagorii nu erau preocupați de sex. Considera că

șuvoaiele de gândire lascivă care ocupau mintea bărbaților și a femeilor de la Curte – și propria lui minte, în ciuda intervențiilor zeului și a autoflagelării – erau absente din creierii ancipitali.

Exista o periodicitate a sexualității fagorilor. Gillotele intrau în estru la fiecare patruzeci și opt de zile, în timp ce stallunii îndeplineau actul sexual la fiecare trei săptămâni. Coitul avea loc fără ceremonie și nu întotdeauna în intimitate. Din cauza acestei lipse de rușine în ceea ce pentru oameni reprezenta un act mai secret decât rugăciunea, rasa ancipitală era un simbol al senzualității. Copita de capră și coarnele drepte erau embleme ale împerecherii. Poveștile despre stalluni care violaseră femei – și uneori bărbați – erau obișnuite și puteau duce la prigoane în care erau uciși mulți fagori.

Maiorul fagor ajunse în cele din urmă la o concluzie scurtă.

— În ducere la Hrl-Drra Nhdo din țara Hrrm-Bhhrd Ydohk, este transmis că oastea ta ancipitală trebuie să facă prezență mare. Ca puterea ta să ardă tare în fața poporului Hrl-Drra Nhdo. Recomandare vine ca acea oaste la paradă trebuie să aibă purtare de…

O pauză lungă, în timp ce conceptul se străduia să pătrundă în vorbire.

— … de arme noi.

Cu o suferință considerabilă, JandolAnganol răspunse:

— Avem nevoie de noua artilerie de mână din Sibornal. Până acum, nu putem produce în Borlien astfel de arme.

Pe pereții sălii numite Război Protocolar se prelingeau picături de condens. Căldura era copleșitoare. Chzarn făcu un gest pe care regele îl cunoștea bine: însemna „oprire”.

El își repetă afirmația. Ea repetă gestul de „oprire”.

După ce se consultă atât cu cei vii, cât și cu strămoșii, maiorul fagor declară că armele necesare vor fi obținute. Deși regele înțelegea efortul pe care-l depuneau fagorii de a verbaliza anoeticul, fu silit să-i întrebe cum aveau să fie obținute armele.

— Multă vorbire are formă în creierii noștri, zise Chzarn după o pauză.

Exista un răspuns. Ea trecu la eotemporală ca să fie mai clară la timpuri. Un răspuns avea să fie dat, era chiar acum pe cale să fie dat, dar trebuia, cu toate acestea, să aștepte alt timp, altă zecime. Puterea lui trebuia făcută mare în Hrl-Drra Nhdo. Să țină coarnele sus. Trebuia să fie mulțumit cu asta. Pentru rămas-bun,

JandolAnganol se aplecă în față, cu mâinile pe lângă corp, cu gâtul întins. Gillota se aplecă și ea, ținând capul întins peste sâni și peste carcasa masivă a trupului. Capul fără coarne întâlni capul încornorat, frunțile se atinseră, gândurile li se contopiră. Apoi ambele părți se întoarseră prompt cu spatele.

Regele ieși din sală prin ușa rezervată oamenilor.

JandolAnganol era entuziasmat. Garda sa Fagoriană va fi înzestrată cu arme. Câtă loialitate din partea lor! Ce devotament, mai profund decât cel al ființelor umane! Nu cugetă la alte interpretări posibile ale discursului lui Chzarn.

Pentru o clipă, regele se gândi la zilele fericite în care trupul i se contopea cu cel al lui Cune; dar acele vremuri de tihnă și desfrâu erau departe. Acum trebuia să se preocupe de aceste creaturi, care aveau să-l ajute să scape Borlienul de dușmani.

Chzarn și soldații fagori plecară din Război Protocolar într-un spirit diferit de al regelui. Abia dacă se putea spune că li se schimbase dispoziția. Fluxul sangvin accelera sau încetinea ca reacție la respirație.

Ceea ce se vorbise în Război Protocolar fu raportat de către Ghht-Mlark Chzarn kzahhnului din Matrassyl, Ghht-Yronz Tharl în persoană. Kzahhnul domnea sub muntele său, necunoscut nici măcar de rege. În aceste vremuri tulburi, când Freyr zbura mai aproape de aer-armonice cu răsuflarea lui pârjolitoare, ancipitalii ajungeau de obicei la disperare. Curgerea ichorului prin vene devenea lentă. Cetele din câmpie se lăsau să cadă complet sub opresiunea umanilor. Însă li se dăduse un semn și speranța îi făcuse să tresară.

Kzahhnului Ghht-Yronz Tharl îi fusese adus un remarcabil fiu al lui Freyr, un prizonier al cancelarului dizgrațiat, pe nume Bhrl-Hzzh Rowpin. Bhrl-Hzzh Rowpin venea din altă lume și știa aproape la fel de multe despre Catastrofă ca ancipitalii. Pentru ei, sub munte, Bhrl-Hzzh Rowpin rostise adevăruri străvechi pe care alți fii ai lui Freyr le respingeau. Lucrurile pe care le spunea trecuseră nebăgate în seamă de cancelar și de rege; dar adepții lui Ghht-Yronz Tharl le urmăriră cu atenție și hotărârea prinse formă în creierii lor.

Pentru că vorbele ciudatului fiu al lui Freyr revigoraseră voci ale strămoșilor care uneori păruseră să slăbească.

Fiii lui Freyr erau greșit creați, lipsiți de spirit de ceată. La fel era și regele, după cum raporta spionul Yuli. Pentru că regele cel

slab le oferea acum ocazia să întoarcă lovitura împotriva dușmanului lor tradițional. Părând să i se supună, puteau să-și pună pecetea de durere și mânie împotriva Hrl-Drra Nhdo, străvechiul Hrrm-Bhrrd Ydohk. Era un loc al urii, blestemat în urmă cu multă vreme de unul dintre Cei Mari, acum doar o imagine cheratinoasă, kzahhnul Hrr-Brahl Yprt. Ichor roșu avea să curgă iar acolo.

Era nevoie de curaj. Să fie viteji. Să țină coarnele sus.

Pentru armele cerute, trebuiau doar să urmeze aer-armonicele favorabile. Fagorii se aliau ocazional cu nondazii și-i ajutau împotriva fiilor lui Freyr. Nondazii luptau împotriva fiilor lui Freyr numiți uskuți. Aceștia – era o rușine să vorbești despre așa ceva – devorau corpurile moarte ale nondazilor, refuzându-le alinarea Celor Optzeci de Tenebre… Cu degetele lor ușoare, nondazii aveau să ia armele de la rasa uskută. Iar armele aveau să aducă groaza fiilor lui Freyr.

•

Așa se întâmplă. Înainte de a trece încă o zecime, regele JandolAnganol fu înarmat cu flinte sibornaleze – arme furnizate nu de aliații din Pannoval și din Oldorando, nici făurite de propriii lui armurieri, ci aduse, pe căi ocolite, de cei care-i erau inamici.

În acest fel, o metodă mai bună de a ucide se răspândea încet pe Helliconia.

Cu întârziere, după multe dispute, Fard Fantil își stabili fabrica de arme în afara Matrassylului. Nou-dobânditele arme serviră drept modele. După multe înjurături la adresa forței sale de muncă, cocoșatul produse flinte care nu explodau și trăgeau cât de cât cu precizie.

Până atunci, meșteșugarii sibornalezi își îmbunătățiseră proiectele și puseseră la punct o armă cu tambur, care aprindea pulberea prin intermediul unei roți de cremene în locul fitilului, care nu prezenta siguranță.

Încrezător datorită noului său arsenal, regele își puse platoșa, o înșeuă pe Lapwing și porni la război. Conduse încă o dată o armată non-umană împotriva dușmanilor săi, scursurile triburilor driate care terorizau Cosgattul sub Darvlish Țestosul.

Cele două armate se întâlniră la numai câțiva kilometri de locul unde fusese rănit JandolAnganol. De data asta, Vulturul din Borlien avea mai multă experiență. După un conflict de o zi întreagă, victoria îi aparținea. Prima Gardă Fagoriană îl urma

orbește. Driații fură uciși, puși pe fugă, azvârliți în râpe. Supraviețuitorii se risipiră printre dealurile roșiatice din spatele cărora ieșiseră.

Pentru ultima oară, vulturii aveau motiv să slăvească numele lui Darvlish.

Regele se întoarse în Capitală triumfător, purtând capul lui Darvlish înfipt într-o prăjină.

Capul fu pus deasupra porții Palatului Matrassyl, să putrezească până când va rămâne doar craniul.

•

Billy Xiao Pin nu era nici pe departe singurul bărbat printre locuitorii din Avernus care să viseze la regina MyrdemInggala. Asemenea lucruri intime erau rareori recunoscute, chiar și față de prieteni. Ieșeau la iveală doar indirect în acea societate enigmatică – de exemplu, printr-o condamnare generală a comportamentului regelui JandolAnganol din ultima vreme.

Vederea capului războinicului thribriatan pe stâlpul porții palatului lui JandolAnganol fu de-ajuns ca această facțiune să protesteze.

Unul dintre purtătorii ei de cuvânt spuse:

— Acest monstru a simțit gustul sângelui odată cu moartea myrdolatrilor. Acum adună armele pentru care a vândut-o pe regina reginelor. Unde se va opri? Este clar că va trebui să-l împiedicăm acum, înainte să arunce tot Campannlatul în război.

Exact când JandolAnganol se bucura de popularitatea pe care o sperase în Borlien, trezea o dezaprobare neobișnuită în Avernus.

Plângerile împotriva lui fuseseră auzite înainte cu privire la alți tirani. Era mai convenabil să condamni conducătorul decât pe conduși; lipsa de logică a acestei poziții era rareori remarcată, împrejurările schimbătoare, lipsa de alimente și de materiale garantau că istoria helliconiană era un șir continuu de aspirații pentru putere, de dictatori care câștigau sprijin larg.

Sugestia că Avernus ar trebui să intervină ca să pună capăt unei anumite opresiuni era și ea departe de a fi nouă. Nici intervenția nu era în întregime o amenințare fără temei.

Când nava colonizatoare a Pământului intrase în sistemul Freyr-Batalix în anul 3600 e.n., stabilise o bază pe Aganip, planeta interioară cea mai apropiată de Helliconia. Pe Aganip aterizaseră cinci sute doisprezece coloniști, care fuseseră

crescuți în incubator la bordul navei în ultimii ani ai călătoriei. Informația codificată în ADN-ul unor ovule umane fertilizate fusese stocată în computere în timpul expediției, transferată în cinci sute douăsprezece utere artificiale. Copiii rezultați – primele ființe umane care pășeau în navă de-a lungul zborului de un mileniu și jumătate – fuseseră crescuți de mame-surogat în câteva familii mari.

Tinerele ființe umane aveau vârste între cincisprezece și douăzeci și unu de ani pământeni când aterizaseră pe Aganip. Construcția lui Avernus era deja în curs de desfășurare. Se foloseau automatizarea și resursele locale.

Din cauza mai multor ocazii când se aflaseră în pragul dezastrului, ambițiosul program de construcție durase opt ani. În timpul acelei perioade primejdioase, Aganip fusese folosită ca bază. Când lucrările se încheiaseră, tinerii coloniști fuseseră transportați la bordul noii lor case.

Nava spațială părăsise apoi sistemul. Locuitorii lui Avernus erau singuri – mai singuri decât oricare om până atunci.

Acum, trei mii șase sute șaizeci și nouă de ani mai târziu, vechea bază era un altar, vizitat uneori de către iluminați. Devenise o parte a mitologiei avernusiene.

Existau minerale pe Aganip. N-ar fi fost imposibil să cobori cu naveta pe planetă și să construiești acolo un număr de nave cu care să invadezi Helliconia. Dar era puțin probabil, pentru că nu existau tehnicieni instruiți pentru un asemenea proiect.

Capetele înfierbântate care șopteau asemenea lucruri trebuiau să lucreze împotriva întregii filosofii a Stației Terestre de Observație, care era strict non-intervenționistă.

În plus, aventurierii erau bărbați. Trebuiau să concureze cu jumătatea feminină a populației, care îl admira pe frământatul rege. Femeile îl priveau pe JandolAnganol cum îl înfrângea pe Darvlish. Era o mare victorie. JandolAnganol era un erou care suferea mult pentru țara lui, oricât de mărginit putea fi acest țel. Era o figură tragică.

Genul de intervenție la care visa această facțiune feminină era să coboare în Borlien și să stea alături de JandolAnganol, zi și noapte.

•

Și când aceste evenimente ajungeau în sfârșit pe Pământ?

Mulți aveau să aprobe alegerea lui JandolAnganol cu privire la

partea anatomică a lui Darvlish pe care s-o expună. Nu picioarele Țestosului, care-l purtaseră din încăierare în încăierare. Nu organele genitale, care zămisliseră atâția bastarzi pentru a crea necazuri viitoare. Nu mâinile, care reduseseră la tăcere mulți dușmani. Ci capul, în care fuseseră coordonate toate celelalte rele.

XIV

UNDE TRĂIESC FLAMBREGII

Umbre albe umpleau orașul Askitosh. Se încâlceau printre clădiri cenușii. Când un om umbla pe străzile palide, împrumuta paloarea lor. Aceasta era faimoasa „ceață mâloasă”, o perdea subțire, dar care întuneca privirea, de aer rece și uscat coborât de pe podișurile din spatele orașului.

Deasupra, Freyr ardea ca o scânteie gigantică în vid. Domnea ziua-obscură sibornaleză. Batalix avea să răsară din nou într-o oră sau două. În acest moment, rămânea numai steaua mai mare. Batalix răsărea și apunea înainte de apusul lui Freyr și – în această primăvară timpurie – nu ajungea niciodată la zenit.

Înfășurat într-o haină impermeabilă, SartoriIrvrash urmărea cum orașul fantomatic dispărea din vedere. Se cufunda în ceața mâloasă, începea să arate scheletic și apoi dispărea cu totul. Dar *Prietenia de Aur* nu era complet singură în ceață. De la proră, un observator bine înfofolit putea distinge în față iola, cu vâslașii ancipitali care se încordau scoțând nava de război din port. Tot în apropiere, se întrezăreau alte nave spectrale, cu pânzele atârnând inerte sau fâlfâind ca o piele moartă, în timp ce flota uskută pornea în misiunea ei de cucerire.

Se aflau pe canalul liniștit când o pată la orizontul dinspre est indică răsăritul lui Batalix. Se stârni vântul. Pânzele vărgate de deasupra lor începură să se zbată și să se întindă. Toți marinarii de la bord simțiră o ușurare sufletească; augurii erau buni pentru o călătorie lungă.

Augurii sibornalezi nu însemnau mare lucru pentru SartoriIrvrash. Își strânse umerii înguști sub keedrantul căptușit și coborî sub punte. Pe scara tambuchiului fu ajuns din urmă de Io Pasharatid, fostul ambasador în Borlien.

— O să ne meargă bine, comentă el, dând din cap cu un aer înțelept. Am înălțat pânzele la momentul potrivit, iar augurii sunt îndepliniți așa cum s-a hotărât.

— Excelent, replică SartoriIrvrash cu un căscat.

Preoții-războinici din Askitosh care trebuiau să plece pe mare

convocaseră fiecare deuteroscopist, astromant, uranometrist, hierofant, meteorolog, metempirist și preot pe care putuseră pune mâna ca să determine zecimea, săptămâna, ziua, ora și minutul în care *Prietenia de Aur* ar trebui să plece la drum sub cele mai bune auspicii. Zodiile membrilor echipajului și lemnul din care era făcută chila fuseseră luate în considerație. Însă cel mai convingător semn se afla în ceruri, unde cometa YarapRombry, zburând pe cerul nocturn, înspre nord, era așteptată să intre în constelația zodiacală a Corăbiei de Aur la ora șase, unsprezece minute și nouăzeci de secunde, chiar în dimineața aceea. Și acela fusese momentul exact în care parâmele fuseseră dezlegate și vâslașii începuseră să vâslească.

Era prea devreme pentru SartoriIrvrash. Nu privea cu bucurie drumul lung și primejdios. Îi era greață. Nu-i plăcea rolul care-i fusese impus. Și, pentru a-i spori disconfortul, iată-l și pe Io Pasharatid, defilând în navă și purtându-se suspect de prietenos, ca și cum nu căzuse asupra lui nicio dizgrație. Cum să te porți cu un asemenea om?

Se părea că Dienu Pasharatid putea aranja orice. Poate datorită atragerii iscusite a fostului cancelar al lui JandolAnganol în planurile ei, dar și datorită planurilor comisiei ei de război, își salvase soțul de la închisoare. I se îngăduise să plece cu soldații de pe *Prietenia de Aur* în calitate de căpitan de artilerie de mână – poate pentru că cei de la putere înțelegeau că o călătorie lungă pe mare într-o caracă de nouă sute zece tone era la fel de rea ca o sentință cu închisoarea, chiar și o sentință în Roata Mare din Kharnabhar.

În ciuda faptului că abia scăpase de justiție, Pasharatid era mai arogant ca niciodată. Se lăuda în fața lui SartoriIrvrash că, până când ajungeau la Ottassol, avea să comande armata; așa că avea toate șansele să comande garnizoana din Ottassol.

SartoriIrvrash se întinse pe pat și aprinse o veronikană. Fu imediat izbit de răul de mare. Nu-l supărase pe drumul spre Askitosh. Acum recupera timpul pierdut.

Trei zile la rând, fostul cancelar refuză toate rațiile. Se trezi în cea de-a patra zi simțindu-se extraordinar de bine și-și croi drum pe punte.

Vizibilitatea era bună. Freyr îi privea de peste ape, deasupra orizontului dinspre nord-nord-est, undeva în direcția din care venise *Prietenia de Aur*. Umbra navei dansa pe luciul mării

limpezi. Aerul era înecat în lumină și avea un gust minunat. SartoriIrvrash întinse brațele și-și umplu adânc plămânii.

Nu se vedea nici urmă de uscat. Batalix apusese. Dintre navele care-i escortaseră din port ca gardă de onoare, rămăsese numai una, care naviga la două leghe sub vânt, cu steagurile fâlfâind. Aproape pierdut în îndepărtarea albastră era un pâlc de pescadoare de heringi.

Era atât de încântat, încât putea să stea în picioare fără să se simtă jalnic, atât de puternic era cântecul pânzei și al șarturilor, încât abia auzi salutul care i se adresă. Când fu repetat, se întoarse și îi văzu pe Dienu și pe Io Pasharatid.

— Ai fost bolnav, zise Dienu. Te compătimesc. Din nefericire, borlienezii nu sunt corăbieri buni, nu-i așa?

Io interveni repede:

— Măcar te simți mai bine acum. Nu-i nimic mai bun pentru sănătate decât o lungă călătorie plăcută. Drumul are vreo treisprezece mii de mile marine, așa că, dacă avem vânt favorabil, ar trebui să ajungem la Ottassol în două zecimi și trei săptămâni.

În următoarele câteva zile se dedică misiunii de a-l lua pe SartoriIrvrash într-un tur al navei, explicându-i în cel mai mic amănunt cum funcționa. SartoriIrvrash luă notițe despre puținele care-l interesară, dorindu-și, în inima lui borlieneză, ca propria lui țară să se fi priceput la fel de bine la navigație. Uskuții și alte națiuni din Sibornal aveau bresle asemănătoare, în principiu, cu cele ale națiunilor civilizate din Campannlat; dar breslele lor maritime și militare le depășeau pe toate celelalte ca număr și eficiență, și supraviețuiseră/aveau să supraviețuiască (pentru că timpul era condițional-etern-subjonctiv) triumfal Iernii-Weyr. Iarna, explică Pasharatid, era deosebit de severă în nord. De-a lungul celor mai reci secole, Freyr rămânea mereu sub orizont. Iarna era mereu în inimile lor.

— Cred asta, zise SartoriIrvrash cu solemnitate.

În Iarna-Weyr, chiar mai mult decât în Vara Mare, popoarele nordului înghețat depindeau de mări pentru supraviețuire. De aceea, Sibornal avea puține corăbii private. Toate navele aparțineau Breslei Preoților-Marinari. Emblemele breslei împodobeau pânzele corăbiei, dând funcționalității sale o oarecare frumusețe.

Pe pânza principală se afla stema Sibornalului, cele două

cercuri concentrice unite de două spițe ondulate.

Prietenia de Aur avea un trinchet, un catarg principal și un artimon. O pânză care se întindea deasupra bompresului era ridicată numai când vântul era favorabil, pentru a grăbi înaintarea. Io Pasharatid explică exact câți metri pătrați de pânze puteau fi înălțați în orice moment.

SartoriIrvrash nu era complet împotrivă să fie plictisit cu un șuvoi de informații. Își dedicase o mare parte din viață încercând să stabilească ce era speculație, ce era fapt, iar un flux continuu de asemenea noutăți nu era lipsit de farmec. Cu toate acestea, specula asupra motivelor pentru care Pasharatid se străduia atât de mult să dea dovadă de prietenie; nu se putea spune că era o trăsătură caracteristică sibornalezilor. Nici nu fusese vizibilă în Matrassyl.

— Este posibil să-l obosești pe SartoriIrvrash cu toate aceste informații, dragă, spuse Dienu în a șasea zi de călătorie.

Îi lăsă în locul în care stăteau, în punctul cel mai înalt al dunetei, în spatele unui țarc plin cu femele arang. Nu exista niciun loc pe punte care să nu fie folosit pentru ceva – frânghii, depozite, vite, arme. Iar cele două companii de soldați pe care le aveau la bord erau silite să petreacă pe punte cea mai mare parte a zilei, pe ploaie sau pe vreme bună, împiedicând mișcările breslașilor marinari.

— Cred că ți-e dor de Matrassyl, observă Pasharatid, vorbind cu putere împotriva vântului.

— Îmi lipsește liniștea studiilor, da.

— La fel și alte lucruri, îmi închipui. Spre deosebire de mulți dintre compatrioții mei uskuți, mi-a plăcut timpul petrecut în Matrassyl. Era foarte exotic. Prea cald, sigur, dar nu m-a deranjat. Am intrat în contact cu oameni plăcuți.

SartoriIrvrash îi privi pe arangi cum se luptau să se întoarcă în țarc. Furnizau lapte pentru ofițeri. Își dădea seama că Pasharatid ajungea în sfârșit la ce-l interesa.

— Regina MyrdemInggala e o doamnă minunată. Păcat că regele a exilat-o, nu crezi?

Deci asta era. Așteptă înainte să răspundă.

— Regele a considerat că datoria sa este să-și slujească țara…

— Trebuie să fii destul de trist din cauza felului în care te-a tratat. Probabil că-l urăști.

Când SartoriIrvrash nu-i răspunse, Pasharatid zise, sau mai curând îi strigă în ureche:

— Cum s-a putut îndura să renunțe la o doamnă atât de fermecătoare ca regina?

Niciun răspuns.

— Concetățenii tăi o numesc „regina reginelor”, nu-i așa?

— Așa e.

— N-am mai văzut niciodată în viața mea pe cineva atât de frumos…

— Fratele ei, YeferalOboral, mi-a fost prieten apropiat.

Remarca îl reduse pe Pasharatid la tăcere. Părea aproape gata să încheie conversația când, cu o răbufnire de emoție, adăugă:

— Doar să te afli în prezența reginei MyrdemInggala… doar s-o vezi… îl face pe un bărbat… îl afectează ca…

Nu-și termină fraza.

•

Vremea era schimbătoare. Un sistem complex de zone de presiune ridicată și scăzută aducea cețuri, ploi fierbinți și maronii, așa cum întâlniseră în drumul către Sibornal – „hărțuieli uskute obișnuite” –, și perioade senine, când coastele Lorajului se zăreau uneori la tribord. Înaintau totuși cu viteză bună, cu vânturi prielnice, fie calde, din sud-vest, fie răcoroase, din vest-nord-vest.

Plictiseala îl împingea pe SartoriIrvrash să devină familiar cu fiecare părticică a navei. Vedea cum oamenii erau atât de înghesuiți, încât dormeau pe punte pe colaci de frânghie, sau pe lăzi sub punte, cu călcâiele proptite sus, pe pereții despărțitori. Nu exista deloc spațiu liber.

Zi după zi, mirosul corăbiei devenea tot mai puternic. Pentru a-și produce exercițiile solide, oamenii își dădeau jos pantalonii și-și croiau drum de-a lungul unei vergi care ieșea peste marginea vasului, pe care trebuiau să-și țină echilibrul ținându-se de o parâmă atârnând de pe altă vergă. Urinarea se făcea sub vânt, peste parapet, și în zeci de alte locuri, judecând după dovezile olfactive. Ofițerii o duceau aproape la fel de rău. Femeile se bucurau de mai multă intimitate.

După aproape trei săptămâni pe mare, cursul fu schimbat dinspre vest către vest-nord-vest și *Prietenia de Aur* și însoțitoarea sa intrară în Golful Prigoanei.

Golful Prigoanei era o indentație dezolantă, având peste o mie șase sute de kilometri lungime și mai mult de opt sute de kilometri adâncime pe coasta Lorajului. Chiar la intrare, marea lâncezea, în timp ce, cu fiecare zi, vântul se domolea și temperatura scădea. Curând începură să plutească printr-o negură sidefie, întreruptă doar de strigătele oamenilor de cart care comunicau adâncimea apei. Călătoreau acum cu ajutorul estimei.

Nerăbdarea puse stăpânire pe SartoriIrvrash. Se retrase în cabina lui să fumeze și să citească. Nici măcar aceste ocupații nu erau mulțumitoare, pentru că stomacul îi chiorăia de foame. Deja, rațiile de pe vas îl făceau, pe el, un bărbat slab în cele mai bune momente, să strângă cureaua. Rațiile oamenilor constau din pește sărat, ceapă, ulei de măsline sau de pește cu pâine în fiecare dimineață, supă la prânz și o repetare a micului dejun pe post de cină, cu brânză tare în loc de pește. O cană cu vin de smochine sau cu yoodhl se servea fiecărui om de două ori pe săptămână.

Oamenii suplimentau dieta cu pește proaspăt, pescuit peste bord. Ofițerii nu se bucurau de mult mai mult, în afară de porția de lapte înțepător de arang din când în când, la care se adăuga coniac pentru cei aflați în cart. Sibornalezii nu se plângeau de această dietă decât din rutină, ca și cum așa erau obișnuiți.

Înaintând cu cinci noduri, traversară paralela de 35°N, părăsind tropicele pentru îngusta zonă temperată nordică. În aceeași zi, auziră trosnete înfricoșătoare prin ceață și o serie de valuri uriașe legănară corabia. Apoi se lăsă din nou tăcerea. SartoriIrvrash scoase capul din cabină și-l întrebă pe primul marinar pe care-l văzu ce se întâmplase.

— Coasta, răspunse omul.

Și, într-un acces de comunicativitate, adăugă încă un cuvânt:

— Ghețari.

SartoriIrvrash dădu din cap satisfăcut. Se întoarse la caietul său, care devenea, în lipsă de o mai bună ocupație, jurnal.

„Chiar dacă uskuții nu sunt civilizați, mă ajută să-mi lărgesc cunoașterea despre lume. După cum bine se știe printre învățați, globul nostru este prins între centuri mari de gheață. Către extremul nord și extremul sud, există teritorii constând numai din gheață și zăpadă. Groaznicul continent Sibornal este deosebit de încărcat cu această substanță supărătoare, care ar

putea explica insensibilitatea oamenilor săi. După cât se pare, acum cârmesc spre ea, ca atrași de un magnet, în loc să navigheze către mările mai calde.

N-o să întreb care ar putea fi scopul acestei devieri – nevrând să risc alte prelegeri din partea demonului meu personal, Pasharatid. Dar ar putea măcar să-mi permită să arunc o privire la această întindere înfiorătoare care constituie alfa și omega lumii”.

Peste noapte veni o furtună violentă, care se dezlănțui în jurul lor fără avertisment. *Prietenia de Aur* nu putea decât să se oprească cu vântul în față și să înfrunte furtuna. Valuri imense izbeau carena, trimițând stropi până peste vergi. Se auzeau și bubuituri amenințătoare prin navă, ca și cum vreun uriaș din adâncuri cerea să fie primit la bord – așa gândea fostul cancelar din Borlien în timp ce se agăța îngrozit de pat.

Stinse singura lampă cu seu de balenă din cabină, așa cum cereau ordinele. Zăcu în întunericul zgomotos, când înjurându-l pe JandolAnganol, când rugându-se Atotputernicului. Uriașul din adânc ținea acum cu putere corabia în ambele mâini și o scutura așa cum un maniac ar fi zdruncinat un leagăn, încercând să azvârle bebelușul afară din el. Spre uimirea sa de mai târziu, SartoriIrvrash adormi în timp ce acest proces de decantare era în toi.

Când se trezi, corabia era din nou tăcută, mișcările abia perceptibile. Dincolo de hublou se întindea și mai multă ceață, luminată de un soare zgârcit.

Ducându-se către tambuchi, pe lângă soldați adormiți, se uită către cer. Printre parâme era încâlcită o monedă palidă de argint. Privi fața lui Freyr. Îi reveni în memorie basmul pe care-i plăcea să i-l citească lui TatromanAdala, în compania reginei reginelor, despre Ochiul de argint de pe cer, care în cele din urmă se îndepărtase.

Omul de cart tocmai măsurase adâncimea apei și o făcea cunoscută celorlalți membri ai echipajului. Pe mare pluteau sloiuri de gheață, multe dintre ele sculptate în forme absurde. Unele semănau cu niște arbori pitici, altele cu niște ciuperci monstruoase, ca și cum zeul gheții se distra născocind replici grotești ale naturii vii. Aceste sloiuri loviseră vasul în toiul furtunii. Era un motiv de recunoștință faptul că puține aisberguri depășeau jumătate din mărimea corăbiei. Formele misterioase

se iveau din negură și apoi se îndepărtau.

După o vreme, ceva îl făcu pe SartoriIrvrash să-și mute atenția în altă parte și să ridice privirea. Dincolo de o porțiune îngustă de apă se aflau două capete de fagori. Ochii din acele capete nu erau ațintiți asupra navei aflate în trecere, ci se priveau între ei… Se vedeau fețele lungi, ochii protejați de creste osoase, cele două coarne curbate în sus.

Și totuși. Nici nu recunoscuse bine fiarele când SartoriIrvrash își dădu seama că se înșela. Nu erau fagori. Vedea două animale sălbatice care se înfruntau.

Mișcarea vasului făcu ceața să se risipească, dezvăluind o insuliță, nu mai mult de o movilă în mare, dar cu o mică faleză abruptă pe partea cea mai apropiată. Pe creasta golașă a insulei erau cocoțate două patrupede cu blana cafenie. În afară de culoare și de postură, semănau vizibil cu ancipitalii.

Privite mai de aproape, asemănarea se diminua. Aceste două animale, cu toate că se provocau reciproc, nu aveau nimic din încăpățânarea, din înfățișarea independentă care-i caracteriza pe fagori. În principal, cele două coarne îl făcuseră pe SartoriIrvrash să tragă concluzia greșită.

Unul dintre animale întoarse capul spre corabie. Prinzând momentul, celălalt animal plecă fruntea și se repezi înainte, cu o puternică mișcare din umeri. Sunetul izbiturii ajunse până la navă. Deși animalul nu se mișcase mai mult de un metru, întreaga greutate a corpului se afla în spatele acelei împunsături.

Celălalt animal se clătină și încercă să-și revină. Înainte să apuce să-și aplece capul, veni o a doua împunsătură. Picioarele din spate îi alunecară. Căzu pe spate, zbătându-se. Izbi apa cu un plescăit violent. *Prietenia de Aur* pluti mai departe. Scena se ascunse în ceață.

— Presupun că-i recunoști, rosti un glas lângă SartoriIrvrash. Sunt flambregi, din familia bovideelor.

Amiralul preot-războinic Odi Jeseratabhar nu prea vorbise cu SartoriIrvrash în timpul călătoriei. Cu toate acestea, el nu pierduse nicio ocazie s-o observe la datorie. Era deșteaptă și se comporta bine. În ciuda liniilor severe ale feței, avea un fel de-a fi plin de însuflețire, iar oamenii reacționau din toată inima la ordinele ei. Inflexiunile vocii și uniforma îi evidențiau importanța; și totuși, abordarea ei era neprotocolară, exprimând

chiar o atracție puternică. Fostului cancelar îi plăcea de ea.

— E un țărm dezolant, doamnă.

— Sunt altele mai rele. În vremurile primitive, Uskutoshk își trimitea condamnații aici și să-i lase să se descurce singuri.

Zâmbi și ridică din umeri, ca pentru a respinge nebuniile trecutului. Cozile blonde scăpară de sub bereta marinărească pe care o purta.

— Condamnații au supraviețuit?

— Da. Unii s-au căsătorit cu localnici, lorajii. Peste o oră, unii dintre noi vom coborî pe țărm. Pentru a-mi compensa impolitețea de a nu te băga în seamă până acum, te invit să vii ca oaspete al meu. Poți să vezi cum arată Golful Prigoanei.

— M-aș bucura foarte mult.

Își dădu seama, în timp ce vorbea, cât de grozav ar fi să scape un timp de pe corabie.

Prietenia de Aur, însoțită de iola *Uniunea* la mică distanță, înainta treptat prin apele tăcute. Când ceața se limpezi, un țărm solemn, cu faleză, se dezvălui privirilor. Într-un loc unde stâncile fuseseră erodate, uscatul cobora să întâlnească oceanul. Către acest punct se îndreptau încet corăbiile, urmând un curs printre câteva insule mici, abia ceva mai mult decât niște grămezi de pietre. Bancuri de pietriș împiedicau și ele drumul. Dintr-un banc ieșeau coastele unei epave străvechi. *Prietenia* coborî în cele din urmă ancora, apoi iola procedă la fel. Strigătele marinarilor sunau dogit în pustietate.

Odi Jeseratabhar îl ajută cavalerește pe SartoriIrvrash să coboare. Urmară cei doi Pasharatid, apoi șase oameni înarmați cu flinte cu tambur. Vâslașii fagori se aplecară deasupra vâslelor și barca se mișcă printre bancurile delimitatoare către un debarcader părăginit.

Flambregii asemănători cu fagorii erau stăpânii locului. Doi masculi mari se luptau pe o plajă pietroasă, cu coarnele încrucișate și copitele izbind scoicile sparte. Masculii aveau coarne scurte; altfel, sexele abia dacă puteau fi deosebite. Ca și în cazul altor specii helliconiene, dimorfismul sexual era redus, datorită unui dimorfism sezonier mult mai accentuat. Atât masculii, cât și femelele de flambreg variau în culoare de la negru la nuanțe de roșcat, cu părțile de dedesubt albe. Aveau mai mult de un metru și douăzeci de centimetri înălțime și coarnele netede îndreptate în sus. Semnele de pe față variau.

— E sezonul de împerechere, explică amiralul. Numai furia rutului împinge animalele să se aventureze în apa înghețată.

Barca alunecă lângă debarcader și grupul coborî. Sub tălpi erau pietre ascuțite. În depărtare se auzeau detunături când bucăți mari de gheață se desprindeau din vreun sloi. Norul de deasupra era gri ca fierul. Vâslașii fagori rămaseră în barcă, nemișcați.

O armată de crabi se repezi să înconjoare grupul debarcat, ridicând amenințător brațele asimetrice. Nu atacară. Infanteriștii omorâră câțiva lovindu-i cu armele, după care semenii lor se aruncară asupra cadavrelor și le dezmembrară. Abia începu ospățul, că pești cu dinți săltară din apa puțin adâncă, prinseră câte un crustaceu și se cufundară înapoi.

Aliniindu-se iute în acest loc idilic, trăgătorii lucrară în perechi cu armele, unul țintind, unul susținând țeava. Țintele erau câteva femele de flambreg care se apropiaseră de mal fără să acorde atenție oamenilor. Armele bufniră și două femele se prăbușiră.

Trăgătorii schimbară poziția și armele. Încă trei împușcături. De data asta, trei bovidee căzură zbătându-se. Restul cirezii fugi.

Oamenii și fagorii lipăiau prin apa mică și peste bancurile de nisip, strigând, încurajați de cei rămași pe vase, care se îngrămădiseră să urmărească vânătoarea.

Doi dintre flambregi nu erau morți. Unul dintre trăgători avea un cuțit cu lamă scurtă. Cu acesta le reteză șira spinării în timp ce încercau să se pună greoi pe picioare și să fugă.

Păsări mari, albe se lăsară în zbor deasupra scenei, plutind deasupra oamenilor pe un curent ascendent, cu capetele smucindu-se când într-o direcție, când într-alta, după mirosul morții. Se lăsară în picaj, stârnind vântul cu aripile și zgâriind un om cu ghearele lungi.

Marinarii alungară atât crabii, cât și păsările în timp ce posesorul cuțitului își continua treaba. Cu o singură tăietură lungă, deschise pântecele animalelor moarte, le scoase măruntaiele și ficații, punându-le alături, încă aburinde. Cu mișcări iuți, separă picioarele din spate de trunchi. Pe braț i se prelingea sânge auriu. Păsările cârâiau deasupra lui.

Fagorii duseră picioarele și carcasele în iolă.

Avu loc încă o rundă de omoruri. Între timp, familia Pasharatid

adusese o sanie din barcă. Patru fagori solizi o apucară de tălpici și o traseră pe mal. SartoriIrvrash fu invitat să vină cu ei.

— O să-ți oferim o scurtă excursie ca să vezi ținutul, zise Jeseratabhar zâmbind reținut.

Se gândi că aceasta era scuza ei pentru a profita de un scurt răgaz. O ajunse din urmă, potrivindu-și mersul după ea.

Îi întâmpină un miros puternic de bălegar. Flambregii alergau ca și cum nu se întâmplase nimic, în timp ce păsările albe se încăierau pentru leșuri. Pe urmele saniei, oamenii urcară cu dificultate panta. Văzură alte animale asemănătoare cu flambregii, dar cu blana mai mițoasă și mai cenușie și cu coarne inelate. Aceștia erau yelki. Dienu Pasharatid comentă cu aer disprețuitor că ar fi trebuit împușcați yelki, nu flambregi. Carnea roșie era mai bună decât cea galbenă.

Nimeni nu răspunse la această remarcă. SartoriIrvrash aruncă o privire către Io. Chipul bărbatului era de nepătruns. Părea complet absent. Poate că se gândea la regină?

Își croiră drum printre bolovani imenși, lăsați pe loc de un ghețar dispărut. Pe unii dintre ei erau scrijelite nume și date străvechi, acolo unde condamnații încercaseră să-și imortalizeze trecerea prin acele locuri.

Grupul ajunse la un teren mai drept. Răsuflând adânc, cercetară panorama. Cele două nave pluteau la marginea unei pânze negre de apă spre care cobora bolta cerului negru. Aisberguri mici erau presărate din loc în loc; unele, prinse într-un curent, se mișcau repede către depărtarea întunecată și puteau fi luate drept vele. Dar nu exista nicio altă formă de viață umană.

Pe partea cealaltă se afla țara Lorajului, care se întindea spre Regiunile Circumpolare. Cețurile se împrăștiau încă și dezvăluiau o câmpie aproape fără semne distinctive. Tocmai în această pustietate stătea un soi de grandoare. Sub picioare, solul era lipsit de iarbă, imprimat cu urmele a mii și mii de copite.

— Aceste câmpii aparțin flambregilor, yelkilor și yelkilor giganți, explică Dienu Pasharatid. Și nu doar câmpiile, ci întregul ținut.

— Nu-i un loc pentru bărbați și femei, observă Io Pasharatid.

— Flambregii și yelkii arată asemănător, dar sunt diferiți din punct de vedere anatomic, zise Odi Jeseratabhar. Yelkii sunt

necrogeni. Puii se nasc din cadavre și se hrănesc cu hoituri în loc de lapte. Flambregii sunt vivipari.

SartoriIrvrash nu spuse nimic. Era încă zguduit de masacrul de pe țărm. Armele continuau să tragă. Motivul opririi vaselor la Golful Prigoanei era exact acela de a obține carne proaspătă.

Cei patru fagori trăgeau acum de sania pe care se aflau cele patru ființe umane. Câmpia se dovedi îmbibată de apă, presărată cu bălți și mlaștini. Înaintarea era lentă. Către nord se întindeau dealuri joase de culoarea muștarului, cu coastele pătate de molizi pitici și de alți copaci rezistenți. Arborii avuseseră mai puțin succes pe câmpie, unde ramurile erau încovoiate sub greutatea cuiburilor păsărilor, construite grosolan din bețe și din plută. Frunzele erau murdare de găinaț alb.

Navele și marea dispărură din vedere. Aerul era rece, mai puțin încărcat de emanațiile mării. Peste sol se simțea o duhoare de animal în călduri. Zgomotul armelor se stinse în depărtare. Merseră aproape o oră fără să vorbească, savurând spațiul imens din jurul lor.

Amiralul preot-războinic făcu o oprire lângă o stâncă striată cu ocru. Coborâră din sanie și începură să se dezmorțească. Stânca se înălța deasupra lor. Singurele sunete erau țipetele păsărilor și foșnetul vântului, până când detectară un vuiet îndepărtat.

Pentru SartoriIrvrash, vuietul sugeră doar un ghețar care se rupe. Nu-l luă în seamă, copleșit de plăcerea de a avea din nou pământ sub picioare. Totuși, femeile se priviră cu gravitate și se urcară fără o vorbă în vârful stâncii. Scrutară peisajul și scoaseră strigăte de alarmă:

— Voi, brutelor, trageți sania aproape, sub stâncă, le comandă Odi Jeseratabhar, în hurdhu, fagorilor.

Vuietul deveni tunet. Tunetul se înălța din pământ, de peste tot. Se întâmpla ceva cu pantele joase din vest. Se mișcau. Cu groaza cuiva confruntat cu un eveniment natural mai presus de închipuire, SartoriIrvrash alergă spre stâncă și începu să se cațere. Io Pasharatid îl ajută să ajungă pe un povârniș pe care era loc pentru toți patru. Fagorii stăteau lipiți de stâncă, cu lapții tremurând în deschizăturile nasului.

— O să fim la adăpost aici până trec, zise Odi Jeseratabhar.

Îi tremura vocea.

— Ce e? întrebă SartoriIrvrash.

Printr-o pâclă subțire, depărtarea se rostogolea ca un covor și

se năruia către ei. Nu puteau decât să privească în tăcere. Covorul se limpezi, devenind o avalanșă de flambregi avansând pe un front larg.

SartoriIrvrash încercă să-i numere. Zece, douăzeci, cincizeci, o sută – era imposibil. Frontul înaintării era lat de un kilometru și jumătate, ba nu, de trei, chiar de opt kilometri, și cuprindea nesfârșite turme de animale. Șiruri nesfârșite de yelki și de flambregi se adunau pe câmpia unde se afla stânca.

Solul, stânca, aerul însuși vibrau.

Cu gâturile întinse, cu ochii lucitori, cu saliva curgând din gurile deschise, turmele tot veneau. Își țeseau șuvoaiele vii în jurul stâncii, le uneau pe partea cealaltă și treceau mai departe. Grauri albi planau pe deasupra lor, ținând pasul bătând din aripi din când în când.

Surescitați, cei patru oameni își fluturau mâinile și ovaționau cu entuziasm.

Dedesubtul lor se afla o mare de viață pe copite, întinsă până la orizont și dincolo de el. Nici măcar un singur animal nu se uita la oamenii care gesticulau; fiecare știa că pierderea ritmului însemna moartea.

Entuziasmul oamenilor se stinse curând. Cei patru se așezară, strânși unul în altul. Se uitau în jur cu o nepăsare tot mai mare. Turma încă trecea. Batalix răsări și apuse apoi în aureole concentrice de lumină. Încă nu se zărea capătul turmelor. Animalele continuau să alerge spre ei cu miile.

Unii flambregi se desprindeau din învălmășeală ca să se îndrepte spre golf. Alții se aruncau direct în mare sau galopau în transă către moarte, peste faleză. Masa principală cobora tunătoare în vale și urca pe partea cealaltă, îndreptându-se spre nord-est. Orele treceau și animalele își continuau tropăielile monotone.

Deasupra, perdele magnifice de lumină se desfășurau și scânteiau, înălțându-se la zenit. Dar oamenii deveniră abătuți; viața care-i înflăcărase mai devreme acum îi deprima. Se cuibăriră unul într-altul. Cei patru fagori se lipeau strâns de peretele din piatră, cu sania așezată în față pentru protecție.

Freyr cobora pieziș către orizont. Începu să plouă, mai întâi nesigur. Luminile de sus se stinseră pe măsură ce ploaia se înteți, îmbibând pământul cu apă și schimbând sunetul de copite.

Ploaia înghețată căzu ore întregi. Odată statornicită, domnea la fel ca turma, fără nicio variație în monotonia sa.

Întunericul și zgomotul îi izolară ușor pe SartoriIrvrash și pe Odi Jeseratabhar de ceilalți. Se agățau unul de altul pentru protecție.

Forța dezlănțuită a animalelor și a elementelor naturii îl pătrunsese pe SartoriIrvrash, care se ghemui cu fruntea la pieptul amiralului, așteptând moartea, retrăindu-și viața.

„Singurătatea e de vină”, gândea. „O singurătate intenționată. Mi-am îngăduit să mă îndepărtez de frații mei. Mi-am neglijat nevasta. Pentru că am fost atât de singur, învățătura mea a ieșit din groaznicul sentiment de singurătate; prin învățătură, m-am îndepărtat și mai mult de semenii mei. De ce? Ce m-a apucat?

Și de ce l-am suportat atât de mult pe JandolAnganol? Am recunoscut la el un chin asemănător cu al meu? Îl admir pe JandolAnganol – lasă suferința să iasă la suprafață. Dar când a pus mâna pe mine, a fost ca un viol. Nu-i pot ierta asta, nici blestemata de ardere absurdă a cărților mele. Mi-a ars apărarea. Ar da foc lumii dacă ar putea…

Acum sunt altfel. Despărțit de singurătate. Dacă scăpăm, o să fiu altfel. Îmi place femeia asta, Odi. O să i-o demonstrez.

Și undeva, în această înfiorătoare sălbăticie a vieții, o să găsesc mijloacele de a-l doborî pe JandolAnganol. Ani de zile am înghițit jigniri și amărăciune. Acum – nu sunt prea bătrân – o să am grijă, pentru binele tuturor, să fie doborât. El m-a doborât pe mine. Eu o să-l dobor pe el. Nu e nobil, dar noblețea mea s-a dus. Noblețea e pentru scursuri”.

Râse și frigul îi înghență dinții din față.

Descoperi că Odi Jeseratabhar plângea, poate că de mai multă vreme. Cu îndrăzneală, o strânse lângă el, apropiindu-se încet de ea până când obrazul lui aspru se lipi de al ei. Apropierea era însoțită de duruitul nesfârșit de copite într-un vid întunecat.

Șopti vorbe aproape întâmplătoare de îmbărbătare.

Ea se răsuci astfel încât gurile aproape că li se atinseră.

— Eu sunt de vină pentru asta, ar fi trebuit să prevăd că s-ar putea întâmpla…

Mai spuse ceva, purtat departe de furtună. O sărută. Aproape că era ultimul gest de voință care-i mai rămăsese. Se aprinse

căldura înăuntrul lui.

Depărtarea de JandolAnganol îl schimbase. O sărută din nou. Ea răspunse. Își gustară reciproc ploaia de pe buze.

În ciuda disconfortului, oamenii alunecară într-un fel de comă. Când se treziră, ploaia se domolise, nu mai era decât o burniță. Turma continua să treacă pe lângă stâncă. Încă se întindea până la orizont în ambele părți. Fură siliți să-și golească vezica ghemuindu-se la o margine a bolovanului. Fagorii și sania fuseseră măturate în timp ce dormeau. Nu mai rămăsese nimic.

Ceea ce-i făcuse să se trezească era o invazie de muște care sosi odată cu turma. Cum erau mai multe feluri de animale, erau și mai multe feluri de zburătoare; toate felurile erau capabile să sugă sânge. Se așezară cu miile pe oameni, care fură siliți să se strângă laolaltă și să se acopere cu mantalele și cu keedrantele. Orice petic de piele expus era instantaneu invadat și supt până sângera.

Zăcură într-o nefericire sufocantă, în timp ce sub ei stânca tremura de parcă ar fi călătorit încă pe ghețarul care o adusese pe câmpie. Trecu încă o zi. Încă o zi-obscură, încă o noapte.

Batalix răsări iar deasupra unei scene cu ploaie și ceață. În sfârșit, forța turmei se micșoră. Masa principală trecuse. Animale răzlețe treceau încă, deseori mame flambreg cu pui. Chinul muștelor se potoli. Către nord-est, răsuna încă tunetul turmei pe cale să dispară. Mulți flambregi zăboveau de-a lungul coastei.

Țepeni și tremurând, oamenii coborâră și se lăsară să alunece pe sol. N-aveau altceva de făcut decât să se revină pe jos la țărm. Cu duhoarea de animal în nări, se clătinară înainte, atacați de muște la fiecare pas. Nu schimbară niciun cuvânt.

•

Nava porni mai departe și părăsi Golful Prigoanei. Cei patru care eșuaseră în mijlocul goanei animalelor zăceau sub punte, cuprinși de febra provocată de intemperii și de mușcăturile insectelor.

Cu toate astea, creierul în delir al lui SartoriIrvrash călătorea și acum cu turma, acoperind lumea. Realitatea acelei prezențe în masă nu voia să dispară, oricât s-ar fi luptat împotriva ei. Rămase chiar și după ce își reveni.

De îndată ce se simți în putere, se duse, fără a se formaliza, să stea de vorbă cu Odi Jeseratabhar, care fu încântată să-l

vadă. Îl salută prietenește și chiar îi întinse mâna, pe care el i-o strânse.

Stătea în pat acoperită doar cu un cearșaf roșu, cu părul blond ciufulit lăsat pe umeri. Fără uniformă, arăta mai slabă ca niciodată, dar mai ușor de abordat.

— Toate navele care pleacă la drum lung se opresc în Golful Prigoanei, explică ea, pentru provizii, în special carne. Breasla Preoților-Marinari cuprinde puțini vegetarieni. Pește. Foci. Crabi. Am mai văzut turme de flambregi. Ar fi trebuit să fiu mai atentă. Mă atrag. Ce crezi despre ei?

Observase și înainte obiceiul amiralului. În timp ce țesea în jurul ei o vrajă de timpuri ale limbii sibish, o rupea brusc cu o întrebare menită să-l dezorienteze pe ascultător.

— N-am știut niciodată că există atâtea animale pe lume…

— Sunt mai multe decât îți poți închipui. Trăiesc peste tot la marginea marii calote glaciare, în friguroasele Regiuni Circumpolare. Milioane. Milioane și milioane.

Zâmbi entuziasmată. Lui SartoriIrvrash îi plăcea asta. Își dădea seama cât era de singur când ea zâmbea.

— Presupun că migrau.

— Nu-i asta, din câte știu eu. Vin până la apă, dar nu stau. Călătoresc tot timpul anului, nu doar primăvara. S-ar putea să fie mânate doar de disperare. Au un singur dușman.

— Lupii?

— Nu lupii.

Scoase un rânjet de lupoaică, încântată că-l prinsese pe picior greșit.

— Muștele. O anumită muscă în special. Musca asta e cât prima falangă a degetului mare. Are dungi galbene – n-o poți confunda. Depune ouă în pielea bietelor bovidee. Când larvele ies din ou, pătrund în piele, intră în fluxul sangvin și se instalează sub pielea de pe spate. Acolo larvele cresc mari, într-o inflamație de mărimea unui fruct mare, până când răbufnesc afară din craterul format și cad pe pământ, să ia de la început ciclul de viață. Aproape fiecare flambreg pe care-l omorâm are un asemenea parazit – deseori mai mulți. Am văzut câte un animal luând-o la fugă din cauza chinului până se prăbușea ori se arunca de pe stânci ca să scape de musca aceea cu dungi galbene.

Îl privi cu bunăvoință, ca și cum relatarea i-ar fi dat un fel de

satisfacție interioară.

— Doamnă, am fost șocat când oamenii tăi au împușcat câteva bovidee. Și totuși n-a însemnat nimic, îmi dau seama acum. Nimic.

Ea dădu din cap.

— Flambregii sunt o forță a naturii. Nesfârșiți. Nesfârșiți. Fac omenirea să pară o nimica toată. Populația estimată în prezent în Sibornal este de douăzeci și cinci de milioane. Sunt de multe ori – poate de o mie de ori – mai mulți flambregi pe continent. La fel de mulți flambregi ca arborii. Credința mea este că pe vremuri toată Helliconia consta numai din bovideele și din muștele astea, venind și plecând fără încetare pe continente, bovideele trecând permanent prin chinuri de care tot încearcă să scape.

Cu această viziune în fața ochilor, amândoi rămaseră tăcuți. SartoriIrvrash se întoarse în cabina lui. Dar câteva ore mai târziu, Odi Jeseratabhar îl căută. Fu stânjenit s-o primească în ungherul lui urât-mirositor.

— Trăncăneala mea despre flambregii nesfârșiți te-a descurajat?

Exista o urmă de cochetărie în întrebarea ei, cu siguranță.

— Dimpotrivă. Sunt încântat să dau peste cineva ca tine, atât de interesată de procesele acestei lumi. Aș dori să fie mai bine înțelese.

— Sunt mai bine înțelese în Sibornal decât oriunde în altă parte.

Apoi se gândi să îndulcească lauda adăugând:

— Poate pentru că avem parte de mai multe schimbări sezoniere decât aveți voi în Campannlat. Voi, borlienezii, puteți uita Iarna Mare în timpul Verii. Poți oricând să te temi/ai să te temi când ești singur că, dacă următoarea Iarnă-Weyr e mai rece doar cu câteva grade, atunci n-o să mai rămână niciun om. Numai fagori și miriadele de flambregi fără minte. Poate că omenirea este… un accident temporar.

SartoriIrvrash o privi îndelung. Își periase părul lăsat liber pe umeri.

— Și eu m-am gândit la același lucru. Urăsc fagorii, dar sunt mai stabili decât noi. Ei, măcar soarta omenirii e mai bună decât a flambregilor mânați fără încetare de colo până colo. Deși avem și noi cu siguranță echivalente ale muștei cu dungi

galbene...

Șovăi, ar fi vrut să audă mai mult de la ea, să-i testeze inteligența și sensibilitatea.

— Când am văzut întâia oară flambregi, m-am gândit cât de bine seamănă cu ancipitalii.

— Foarte bine, din multe puncte de vedere. Ei bine, prietene, treci drept învățat. Ce înțelegi din această asemănare?

Îl punea la încercare, așa cum părea tachinarea ei plăcută. Cu acceptare tacită, se așezară unul lângă altul pe pat.

— Madișii seamănă cu noi. La fel și nondazii și Ceilalți, deși sunt mai îndepărtați. Nu pare să fie nicio legătură de familie între oameni și madiși, deși împerecherile dintre aceștia și oameni sunt uneori fertile. Prințesa Simoda Tal este un asemenea hibrid. N-am auzit niciodată ca fagorii să se împerecheze cu flambregii.

Râse sec de propria lui nesiguranță.

— Să presupunem că divinitățile genetice care ne modelează au făcut o legătură de familie, așa cum o numești, între omenire și madiși? Ai accepta atunci că există o conexiune între flambregi și fagori?

— Asta ar trebui stabilit printr-un experiment.

Era pe punctul să explice experimentele lui de înmulțire din Matrassyl, apoi hotărî să lase subiectul pentru altă dată.

— O relație genetică presupune asemănări exterioare. Fagorii și flambregii au avut sânge auriu ca protecție împotriva frigului.

— Există dovezi fără experimente. Nu cred, ca cei mai mulți oameni, că fiecare specie este creată separat de Zeul cel Azoiaxic.

Coborî glasul când spuse acest lucru.

— Cred că granițele se încețoșează cu timpul, așa cum granițele dintre oameni și madiși se vor încețoșa din nou când JandolAnganol al tău o să se însoare cu Simoda Tal. Vezi încotro te duc?

Era atee în secret, așa cum era și el? Spre uimirea lui SartoriIrvrash, gândul îi provoca o erecție.

— Spune-mi.

— N-am auzit să se împerecheze fagori și flambregi, e adevărat. Totuși, am motive serioase să cred că odinioară această lume nu era populată de nimic altceva decât de flambregi și muște, ambele în nenumărate milioane lipsite de

minte. Prin schimbări genetice, ancipitalii s-au dezvoltat din flambregi. Ei sunt o versiune mai rafinată. Ce crezi? E posibil?

Fostul cancelar încercă să-i imite stilul argumentării.

— Pot exista câteva asemănări, dar sunt mai ales unele de suprafață, în afară de culoarea sângelui. Ai putea spune la fel de bine că oamenii și fagorii se aseamănă pentru că ambele specii vorbesc. Fagorii stau vertical, ca noi. Au propria lor formă de inteligență. Flambregii n-au nimic de felul ăsta, în afară de cazul în care galopul nebunesc de la un capăt la altul al unui continent este un lucru inteligent.

— Capacitatea fagoriană de a merge vertical și de a folosi limbajul a apărut după ce cele două linii de sânge s-au separat. Imaginează-ți că fagorii s-au dezvoltat dintr-un grup de flambregi care… care au găsit o alternativă la goana neîncetată ca mod de a rezolva problema muștei.

Se uitau unul la altul cu înfrigurare. Tânjea să-i povestească lui Odi despre descoperirea lui legată de zenel.

— Ce alternativă?

— De exemplu, să se ascundă în peșteri. Să meargă sub pământ. Eliberați de chinul muștelor, au dezvoltat inteligență. S-au ridicat la verticală ca să vadă mai departe și apoi să-și elibereze picioarele din față ca să folosească unelte. În întuneric, limbajul s-a dezvoltat ca înlocuitor pentru vedere. Într-o zi o să-ți arăt eseul meu pe acest subiect. Nimeni altcineva nu l-a văzut.

El râse gândindu-se la flambregi care ar face asemenea scamatorii.

— Nu într-o generație, dragă prietene. În multe, nesfârșite generații. Cei mai deștepți câștigau. Nu râde.

Îl plesni ușor peste mână.

— Dacă nu s-a întâmplat așa ceva în trecut, atunci dă-mi voie să te întreb: cum se face că perioada de gestație pentru gillote este de un an al lui Batalix, în timp ce perioada de gestație a unei vaci de flambreg este exact aceeași? Nu dovedește asta o relație genetică?

•

Navigând mai departe, cele două corăbii trecură de porturile modeste de pe coasta cea mai sudică a Lorajului, care cobora sub tropice.

Din Portul Ijivibir ieși o caravelă de șase sute de tone pe nume *Buna Speranță*, pentru a se alătura celorlalte două vase,

Prietenia de Aur și *Uniunea*. Oferea o imagine splendidă, cu velele pictate cu dungi verticale. De pe nava-amiral se traseră salve de tun în semn de salut, iar marinarii izbucniră în urale. Pe un ocean pustiu, trei nave însemnau mult mai mult decât două.

O altă ocazie fu celebrată când ajunseră în punctul cel mai îndepărtat către vest al traseului, la longitudinea de 29°E. Ora era douăzeci și cinci fără zece minute. Freyr se afla sub orizont, lăsând în urmă o aură de culoarea caiselor. Aura care estompa orizontul părea să radieze din apa înnegurată. Indica mormântul din care avea să se ridice îndată mărețul soare. Ascunsă undeva în acea aură se întindea țara sacră Shivenink; undeva în Shivenink, în munții care străbăteau țara de la mare până la Polul Nord, se afla Roata Mare din Kharnabhar.

O goarnă sună „tot echipajul pe punte”. Cele trei corăbii se apropiară. Se rostiră rugăciuni, cântă muzica, toți se rugară cu degetul la frunte.

Din negura de culoarea caiselor apăru o pânză. Printr-un truc al luminii, apărea și dispărea ca o vedenie. Păsările scoteau țipete ascuțite în jurul catargelor, pentru prima oară departe de uscat.

Era un vas în întregime alb, cu pânzele albe. Când se apropie, salutând cu o lovitură de tun, cei de la bordul celorlalte corăbii văzură că era o caravelă, nu mai mare decât *Buna Speranță*; dar pe vela principală se afla marea hierogramă reprezentând Roata, cercul interior și cel exterior conectate cu linii șerpuite. Aceasta era *Rugăciunea din Vajabhar*, numită astfel după portul principal din Shivenink.

Cele patru nave cârmiră alături, ca patru porumbei care se cuibăresc unul lângă altul pe o creangă. Urmară ordine răcnite chiar de amiralul preot-războinic. Bompresurile se întoarseră, parâmele trosniră, velele artimonurilor se umflară. Mica flotă porni să navigheze spre sud.

Culoarea apei se schimbă într-un albastru mai intens. Navele lăsau la pupă Marea Pannovalului și treceau hotarul nordic al oceanului Climent. Imediat, dădură peste vreme proastă. Avură necazuri, luptând cu valuri uriașe și furtuni primejdioase, timp în care fură bombardați cu grindină gigantică. Zile întregi, nu văzură niciunul dintre sori.

Când ajunseră în sfârșit în ape mai liniștite, zenitul lui Freyr era mai jos decât înainte, iar al lui Batalix, ceva mai sus. La

babord se înșirau falezele celei mai vestice redute a Campannlatului, capul Findowel. După ce ocoliră Findowel, navigară către cel mai apropiat punct de ancorare de-a lungul coastei continentului ecuatorial, să se odihnească acolo două zile. Dulgherii repărară pagubele făcute de furtună, membrii Breslei Preoților-Marinari cusură velele sau înotară într-o lagună caldă. Era atât de plăcută imaginea bărbaților și a femeilor care se bălăceau dezbrăcați – puritanii sibornalezi erau curios de lipsiți de pudoare cu această ocazie –, încât până și SartoriIrvrash renunță la haine, nu însă și la izmenele de mătase, și se aventură în apă.

Când se odihni mai târziu pe plajă, la adăpost de puterea ambilor sori, îi urmări pe înotători cum ieșeau unul câte unul. O mare parte din echipajul *Bunei Speranțe* era format din femei robuste. Oftă după tinerețea trecută. Io Pasharatid veni alături de el și-i spuse încetișor:

— Măcar dacă frumoasa regină a reginelor ar fi fost aici, nu?

— Ce-ar fi fost?

Continuă să privească apa, sperând ca Odi să iasă goală.

Pasharatid îl înghionti în coaste într-un mod nesibornalez.

— Ce-ar fi fost? Păi, acest așa-zis paradis ar fi fost un adevărat paradis.

— Crezi că această expediție chiar ar putea cuceri Borlienul?

— Având în vedere sorții războiului, sunt sigur. Suntem organizați și înarmați așa cum forțele lui JandolAnganol nu vor fi niciodată.

— Ei, atunci regina o să ajungă sub controlul tău.

— Considerentul ăsta nu mi-a scăpat. Altfel de ce crezi că m-a apucat entuziasmul ăsta brusc pentru război? Nu vreau Ottassolul, țap bătrân. O vreau pe regina MyrdemInggala. Și am intenția s-o capăt.

XV

PRIZONIERII DIN CARIERĂ

Un om mergea cu o raniță agățată pe umăr. Purta rămășițele zdrențuite ale unei uniforme. Ambii sori îl băteau în cap. Pârâiașe de sudoare îi curgeau sub tunică. Umbla orbește, ridicând rareori privirea.

Traversa o zonă distrusă a junglei, pe Culmile Chwart din estul Randonanului. Peste tot în jur se aflau cioturi de arbori înnegrite și rupte, multe încă fumegând. În puținele ocazii când omul se uita în jur, nu vedea nimic în afară de cărare și de peisajul înnegrit. Voaluri de fum cenușiu se înălțau în depărtare. Era posibil ca arșița tropicală să fi provocat incendiul. Sau poate o scânteie de la o flintă fusese cauza morții unui milion de arbori. De multe zecimi se duseseră bătălii în zonă. Acum, soldații și tunurile dispăruseră, la fel și vegetația.

Totul în atitudinea omului exprima epuizare și înfrângere. El însă mergea mai departe. O dată se poticni, când una dintre umbre se estompă și dispăru. Nori negri, învolburați, îl acoperiseră pe Freyr. Câteva minute mai târziu, și Batalix fu înghițit. Apoi veni ploaia. Omul plecă fruntea și continuă să meargă. N-avea unde să se adăpostească, nimic de făcut decât să se supună naturii.

Potopul se prelungea, creștea în ferocitate în timpul unor accese bruște. Cenușa sfârâia. Se adunau tot mai multe dintre resursele cerului, ca rezervele aduse într-o bătălie.

Bombardamentul cu grindină fu următoarea tactică. Boabele de gheață îl îmboldiră pe omul istovit s-o ia la fugă. Se refugie cum putu într-o scorbură. Sprijinindu-se cu spatele de lemnul sfărâmicios, descoperi o colonie de crabi-crestați. Lipsiți de mica lor fortăreață, crustaceele se cățărară prin cenușa lichidă și căutară refugiu în altă parte.

Nepăsător la drama crabilor, omul aținti privirea în față de sub borul pălăriei. Câteva siluete încovoiate se clătinau prin întuneric. Erau rămășițele oștii sale, cândva renumita Armată a Doua din Borlien. Un om trecu, fără să-și dea seama, la câțiva

centimetri de scorbură, abia târându-se din cauza unei răni groaznice, care reîncepuse să sângereze sub loviturile grindinei. Cel din adăpost începu să plângă. N-avea nicio rană, în afară de o vânătaie la tâmplă. N-avea niciun drept să fie în viață.

Asemenea unui copil neconsolat, se moleși din cauza plânsului și, nemaiținând seama de grindină, adormi.

Visele care puseră capăt somnului fură pline de grindină. Simți pe obraz înțepătura boabelor, se trezi și văzu că cerul era din nou senin. Sări în picioare, dar pietrele încă îl loveau peste față, peste gât. Icni contrariat și o piatră îi intră în gură. O scuipă uluit.

Plantele cioturoase, asemănătoare unor mături, din apropiere fuseseră arse de flăcări. Focul le întărise păstăile și copseseră semințele. În căldura unei zile noi, păstăile se destindeau. Făceau un mic zgomot, asemănător cu acela al buzelor umede la deschiderea gurii. Semințele erau aruncate în toate direcțiile. Solul plin de cenușă avea să ofere condiții fertile pentru creștere.

Izbucni în râs, mulțumit dintr-odată. Orice nebunie punea omenirea la cale, natura mergea pe drumul ei nestăvilit. Iar el avea să meargă mai departe pe drumul lui. Își plesni ușor sabia cu palma, își potrivi pălăria, își luă ranița și porni spre sud-est.

Către amiază, ieși din zona devastată. Drumul șerpuia printre desișuri de damblaua-purcelului. De-a lungul secolelor, drumul pe care pășea soldatul fusese succesiv râu, albie secată, pistă de gheață, drum de vite și drum principal.

Niciun om nu-i putea urmări întrebuințările de-a lungul timpului. Flori modeste creșteau pe lateral, unele răsărite din plante-sursă care-și împrăștiaseră semințele departe. Marginile erau mai înalte, pe ambele părți. Bărbatul se clătina între ele, stânjenit de pietrișul alunecos de sub picioare. Când înălțimea lor scăzu în sfârșit, sub coasta unui deal, văzu câteva colibe înșirate pe câmp.

Perspectiva nu-l liniști prea mult.

Terenul era neîngrijit de multă vreme. Căsuțele erau dărăpănate. Multe acoperișuri se prăbușiseră, lăsând pereții exteriori îndreptați ca niște pumni către cer. Tufișurile de pe marginile înalte ale drumului se prăbușiseră sub greutatea prafului care fusese aruncat peste ele. Praful se împrăștiase peste câmpiile apropiate, peste case și peste acareturi, peste

lucrurile abandonate presărate la tot pasul. Totul căpătase aceeași culoare cenușie, de parcă toate fuseseră create din același material.

Numai o mare armată în trecere ar fi putut stârni atâta praf, gândi omul cu ranița. Armata fusese a lui. Armata a Doua mărșăluise către bătălie. Acum se întorcea în tăcere, înfrântă.

Pașii îi sunau înăbușit în timp ce generalul Hanra TolramKetinet mergea pe strada șerpuită. Unul sau doi fagori inexpresivi îl priveau pe furiș dintre ruine. Nu-și amintea așezarea; era doar un sat oarecare prin care mărșăluiseră într-o zi fierbinte oarecare. Când ajunse la capătul străzii și la stâlpul sacru care definea sol-armonica locală, văzu cadavrul, pe care crezu că-l recunoaște, al cuiva pe care cercetașii săi îl socotiseră dușman. Dacă avea dreptate, atunci exista o fermă destul de mare mai încolo, unde dormise câteva ore.

Ferma rămăsese intactă. Era înconjurată de dependințe care suferiseră pagube din cauza focului.

TolramKetinet se opri la poartă și se uită înăuntru. Atât în curte, cât și în casă nu se auzea decât bâzâitul muștelor, înaintă cu sabia în mână. Doi zeneli măcelăriți zăceau într-un grajd cu trupurile acoperite de muște. Duhoarea îi pătrunse în nări.

Freyr era sus, iar Batalix cobora deja spre apus. Umbrele contradictorii dădeau casei un aer trist. Ferestrele erau întunecate de praf. Generalul își aminti că văzuse aici o femeie, nevasta fermierului, și patru copii mici, dar niciun bărbat. Acum se auzea doar zumzetul tăcerii.

Își lăsă ranița jos, în fața treptelor de la intrare, și deschise ușa cu o lovitură de picior.

— E cineva aici?

Spera ca unii dintre oamenii lui să se odihnească prin camere.

Nu primi niciun răspuns. Totuși, simțurile lui treze îl avertizară că în casă se află o ființă vie. Se opri în holul de piatră. Un ceas înalt cu pendul, pe cadranul căruia cele douăzeci și cinci de ore erau bine evidențiate, stătea tăcut lângă un perete. Altfel, impresia era una de sărăcie, obișnuită într-o regiune bântuită de multă vreme de război. Dincolo de hol, totul era cufundat în umbră.

Apoi porni hotărât înainte, pe un coridor, până într-o bucătărie cu tavanul jos.

Aici se aflau șase fagori. Stăteau nemișcați, parcă așteptându-

i întoarcerea. În penumbră, ochii le luceau roz-închis. Dincolo de ei, printr-o fereastră, se vedea un strat cu flori galbene; reflectau soarele și făceau ca forma fiarelor să pară neclară. Pete galbene li se răsfrângeau pe umeri, pe pomeții prelungi. Una dintre brute își păstrase coarnele.

Porniră spre el, însă TolramKetinet era pregătit. Le simțise mirosul pe hol. Erau iuți, dar stăteau unii în calea celorlalți. Bărbatul ridică lama până sub cutia lor toracică, unde știa că le sunt măruntaiele. Numai unul dintre ancipitali fandă cu sulița. Îi reteză antebrațul pe jumătate cu o singură lovitură de sabie. Țâșni sânge auriu. Camera se umplu de răsuflarea lor grea, grețoasă. Muriră toți, fără să scoată vreun sunet.

În timp ce cădeau, generalul observă, după semne, că fuseseră membri de încredere ai gărzii sale. Prinzându-i pe fiii lui Freyr în dezordine, profitaseră de ocazie și reveniseră la apucăturile lor naturale. Un soldat mai puțin atent ar fi căzut în ambuscadă. Într-adevăr, unul căzuse de curând. În spatele bucătăriei, întins pe o masă, era un caporal borlienez, cu capul retezat îndemânatic cu dinții.

TolramKetinet se întoarse în curte și se rezemă de un zid. În scurtă vreme, îi trecu greața. Inspiră aerul cald, până când duhoarea putrefacției din apropiere îl alungă din curte.

Nu se putea odihni aici. Când îi reveniră puterile, își luă ranița și-și reluă mersul tăcut pe drumul care ducea spre coastă, către mare și către vocile ei.

Pădurea se îndesi. Drumul ducea printre coloane răsucite de arbori spirax, cu trunchiurile duble încolăcite. Pe potecile lor umbla TolramKetinet. Nu era o junglă deasă și încâlcită. Creșteau puține plante la nivelul solului, pentru că pătrundea puțină lumină până acolo. Mergea ca printr-o clădire înaltă, înconjurat de pilaștri uimitor sculptați.

Deasupra se întindeau alte straturi ale pădurilor care separau Borlien de Randonan. Stratul de tufișuri, prin care cădeau uneori creaturi mari. Etajul de dedesubt, unde se legănau și țipau Ceilalți, lăsându-se uneori la pământ, ca să apuce o ciupercă înainte de a se cățăra la adăpostul crengilor. Bolta, adevăratul acoperiș al junglei, plin cu flori pe care TolramKetinet nu le vedea și cu păsări pe care doar le auzea. Stratul suprapus, format din cei mai înalți arbori, care se înălța deasupra bolții, casa păsărilor de pradă care priveau, și nu cântau.

Pădurea tropicală era atât de solemnă, încât le părea celor care se aventurau în ea mai statornică decât teritoriul de savană sau chiar decât deșertul. Dar nu era așa. Din cei o mie opt sute douăzeci și cinci de ani helliconieni mici care formau un An Mare, complicatul mecanism al junglei era capabil să se susțină pentru mai puțin din această perioadă. Examinat de aproape, fiecare copac dezvăluia, în rădăcină, trunchi, ramuri și semințe, strategiile pe care le folosea ca să supraviețuiască perioadelor în care climatul era mai puțin îndurător, când urma să reziste solitar într-un pustiu bătut de vânt sau să aștepte pietrificat, acoperit de zăpadă.

Faima privea diferitele straturi ale căminului lor ca fiind neschimbătoare. Adevărul era că întregul edificiu complicat, mai minunat decât orice creație a omului, apăruse cu doar câteva generații în urmă, ca reacție la stihiile naturii.

În creșterea exuberantă a plantelor exista o ordine perfectă, care-i apărea întâmplătoare numai unui ignorant. Totul, animal, insectă sau vegetal, își avea locul, în general o zonă orizontală pe care s-o socotească a sa proprie. Ceilalți reprezentau rarele excepții de la această regulă. Fagorii se refugiaseră în pădure, deseori locuind în colibe construite în spațiile dintre rădăcinile cioturoase, iar Ceilalți fuseseră atrași în compania lor, pentru a juca un rol undeva între animale favorite și sclavi.

Deseori, așezări cu zece sau mai mulți fagori erau stabilite în jurul bazei unui copac mare. TolramKetinet ocolea asemenea locuri de foarte departe. Nu avea încredere în fagori și se temea de atacurile întreprinse de Ceilalți, care se năpusteau, amenințând cu ciomege când în apropiere se aflau străini.

Uneori, în aceste așezări se ascundeau și ființe umane. O colibă de oameni se vedea alături – și foarte puțin deosebită – de una ancipitală. Acei oameni, pe jumătate goi, erau evident acceptați de fagori ca niște versiuni mai mari ale Celorlalți. Era ca și cum aceștia, în alianța lor cu fagorii, le acordau oamenilor permisiunea de a trăi alături într-o oarecare armonie.

Cei mai mulți dintre oameni erau dezertori din Armata a Doua. TolramKetinet vorbi cu ei, încercând să-i convingă să i se alăture. Unii dintre ei acceptară, însă alții refuzară furioși. Mulți recunoscură că urau războiul și i se alăturară vechiului lor comandant numai pentru că se săturaseră de junglă, cu zgomotele ei tainice și dieta sărăcăcioasă.

După o zi de mers pe cărările pădurii tropicale, își reluară îndatoririle militare și acceptară cu ușurință disciplina și ordinele. TolramKetinet se schimbă și el. Avusese atitudinea unui om înfrânt. Acum mergea drept și-și recăpătase ceva din trufie. Liniile feței i se încordară; putea fi recunoscut din nou ca un bărbat tânăr. Cu cât erau mai mulți oameni care să primească ordine, cu atât mai ușor le dădea și cu atât mai corecte păreau. Cu adaptabilitatea specifică rasei umane, redevenea ceea ce oamenii din jurul lui considerau că este: un lider.

Astfel ajunse mica trupă la râul Kacol.

Însuflețită de noua stare de spirit, lansă un atac-surpriză și cuceri suburbiile Ordelayului. Odată cu această victorie, spiritul de luptă se restabili complet.

Printre ambarcațiunile de pe Kacol se număra și o corabie ce arbora steagul Companiei de Comercializare a Gheții Lordryardry. Când orașul fu invadat, acest vas, *Stângaciul din Lordryardry*, încercă să scape în aval, dar TolramKetinet îl interceptă cu un grup de oameni.

Căpitanul îngrozit protestă că era neutru și pretinse imunitate diplomatică. Sarcina lui în Ordelay nu era numai să vândă gheață, ci și să-i înmâneze o scrisoare generalului Hanra TolramKetinet.

— Știi unde se află acest general?

— Undeva în junglă, pierzând războiul regelui în locul lui.

Cu o sabie la gât, căpitanul spuse că trimisese un mesager plătit să înmâneze mesajul; aici se încheiau obligațiile sale. Îndeplinise instrucțiunile căpitanului Krillio Muntras.

— Care era conținutul scrisorii? vru să știe TolramKetinet.

Omul jură că nu știa. Săculețul de piele care o conținea era pecetluit cu sigiliul reginei reginelor, MyrdemInggala. Cum să îndrăznească să umble la un mesaj regal?

— Nu ți-ai găsi liniștea până când n-ai afla ce era în el! Vorbește, ticălosule!

Avea nevoie de încurajare. Când fu strivit sub o masă răsturnată, căpitanul recunoscu că sigiliul săculețului se desfăcuse singur. Observase din întâmplare că regina reginelor era trimisă în exil de regele JandolAnganol, într-un loc de pe coasta de nord a Mării Vulturilor numit Gravabagalinien, că se temea pentru viața ei și că spera că l-ar putea vedea într-o zi pe

bunul ei prieten, generalul scăpat din primejdiile războiului. Se ruga ca Akhanaba să-l păzească de toate relele.

Auzind asta, TolramKetinet păli. Se îndepărtă și privi spre apa întunecată a râului, astfel încât soldații să nu-i zărească fața. Așteptări, temeri, dorințe se treziră în el. Murmură o rugăciune ca să aibă mai mult noroc în dragoste decât în război.

Însoțitorii lui TolramKetinet îl duseră la țărm pe căpitanul *Stângaciului* și-i rechiziționară corabia. Chefuiră o zi în oraș, încărcară vasul cu provizii și porniră către îndepărtatul ocean.

•

Mult deasupra junglei, Avernus naviga pe orbita sa. Unii dintre cei din stația de observație, neobișnuiți cu diversitatea ostilităților de pe planeta de dedesubt, se întrebau ce fel de forță ar fi putut înfrânge Armata a Doua Borlieneză. Se uitau în van după un grup de mândri patrioți randonanezi care să respingă invazia patriei lor.

Însă nu exista o asemenea forță. Randonanezii formau triburi semisălbatice care trăiau în armonie cu mediul. Unele triburi cultivau cereale. Cu toții trăiau înconjurați de câini și de porci. Ucideau ca să mănânce, nu ca să se distreze. Multe triburi îi venerau pe Ceilalți ca zei, deși asta nu-i oprea să omoare asemenea zei când îi întâlneau legănându-se printre crengile marii lor case care era pădurea. Tiparul minții lor era făcut în așa fel încât unii dintre ei venerau pești, arbori, menstruații, spirite sau petice de dublă lumină a zilei.

În smerenia lor, triburile din Randonan tolerau triburile de fagori, apatice și formate mai ales din tăietori de lemne și mâncători de ciuperci. Fagorii, la rândul lor, rareori atacau triburile umane, deși legendele aminteau de stalluni care răpeau femei umane.

Fagorii își preparau propria lor băutură, raffelul. Cu anumite ocazii, făceau o altă licoare, pe care triburile randonaneze o numeau vulumunwun, crezând că era distilată din seva arborelui vulu și din anumite ciuperci. Incapabili să prepare chiar ei vulumunwun, îl obțineau prin troc de la fagori.

Cu ocazia ospețelor, un mare spirit le vorbea deseori triburilor. Le spunea câteodată să atace Deșertul.

Triburile își legau zeii, pe Ceilalți, de scaune de bambus și-i duceau pe umeri prin junglă. Se ducea tot tribul, bebeluși, porci, papagali, pagali, pisici și tot restul. Traversau râul Kacol și intrau

în ceea ce era în mod oficial Borlien. Invadau teritoriile bogat cultivate din câmpia centrală borlieneză.

Acesta era ținutul pe care randonanezii îl numeau Deșert. Era deschis către cer; sorii ardeau cu putere. Nu avea arbori mari, nici tufișuri dese, nici locuri secrete, nici mistreți sălbatici, nu existau nici Ceilalți. Odată ajunși în acest loc părăsit de zei – cu o ultimă libație cu vulumunwun –, jefuiau și incendiau recoltele.

Câmpenii din Borlien erau oacheși și dârzi. Urau șopârlele palide care se materializau din neant ca niște fantome. Se năpusteau din sătucurile lor și-i alungau pe invadatori cu orice armă care le venea la îndemână. Erau deseori uciși, pentru că membrii triburilor aveau sarbacane prin care suflau ghimpi cu pene în coadă al căror vârf era înmuiat în otravă. Înnebuniți, fermierii își lăsau casele și dădeau foc pădurilor. Așa se ajunsese la război între Borlien și Randonan.

Agresiune, apărare, atac și contraatac. Aceste mișcări deveniră tulburi în enantiodromia[3] care, în mințile umane, transformă în permanență toate lucrurile în opusul lor. Până când Armata a Doua ajunse să-și desfășoare plutoanele în munții acoperiți de junglă din Randonan, micii membri ai triburilor deveniseră ei înșiși, în ochii dușmanilor lor, o forță militară formidabilă.

Totuși, ceea ce învinsese expediția lui TolramKetinet nu fu opoziția armată. Apărarea triburilor consta în a se strecura în junglă, strigând în noapte insulte barbare la adresa invadatorilor, la fel cum îi auziseră pe Ceilalți că fac. Asemenea lor, se refugiau în copaci ca să arunce cu o ploaie de săgeți și de urină peste oamenii generalului. Nu puteau purta un război așa cum se cuvine. Jungla făcea asta în locul lor.

Jungla era plină de boli la care armata borlieneză nu era imună. Fructele ei provocau dizenterii, băltoacele provocau malarie, zilele – febre, iar insectele – un mare număr de paraziți care se hrăneau cu oameni. Nu puteai lupta cu nimic, trebuia doar să supraviețuiești. Unul câte unul sau cu grămada, soldații borlienezi sucombară în fața junglei. Odată cu ei se duseră și ambițiile regelui JandolAnganol de a obține victoria în Războaiele Apusene.

---

[3] Literal „a alerga în sens contrar”, principiu definit de Heraclit și dezvoltat de Jung, cu referire la emergența de-a lungul vremii a atitudinii inconștiente opuse. (n.red.).

•

În ceea ce-l privește pe rege, aflat atât de departe de armata lui care se dezintegra în Randonan, suferea de dificultăți aproape la fel de complexe ca mecanismele junglei. Birocrația din Pannoval era mai puternică decât jungla și avusese la dispoziție mai mult timp pentru a-și perfecționa urzelile. Regina reginelor plecase din capitala lui JandolAnganol de multe săptămâni, iar actul lui de divorț tot nu sosise din capitala Sfântului Imperiu.

Pe măsură ce arșița se intensifica, Pannovalul accelera prigoana împotriva ancipitalilor care locuiau pe teritoriile sale. Triburile fugare de fagori căutau refugiu în Borlien, împotriva dorințelor generale ale masei de oameni, care îi urau pe lățoși și se temeau de ei.

Regele simțea altfel. Într-un discurs ținut în scritină, îi primi cu bucurie pe refugiați, promițându-le pământ în Cosgatt, pe care avea să li se permită să se stabilească dacă aveau să se înroleze și să lupte pentru Borlien. Prin aceste mijloace, Cosgatt, acum scăpat de umbra lui Darvlish, putea fi cultivat cu costuri mici, iar nou-veniții fură îndepărtați cu eficacitate din prezența borlienezilor.

Această mână umană întinsă fagorilor nu mulțumi pe nimeni în Pannoval sau Oldorando, iar actul de divorț întârzie din nou.

JandolAnganol era însă mulțumit de sine. Suferea destul ca să-și împace conștiința.

Își puse o jachetă în culori vii și se duse să-și vadă tatăl. Parcurse din nou căile șerpuite ale palatului și coborî prin ușile păzite către celulele unde-l ținea pe bătrân. Camerele închisorii păreau mai umede ca niciodată. JandolAnganol se opri în prima dintre ele, care servise cândva drept cameră mortuară și de tortură. Bezna îl înconjura. Sunetele lumii de afară nu pătrundeau aici.

— Tată! rosti el.

Propriul lui glas îi suna nefiresc în urechi.

Trecu printr-a doua cameră și intră într-a treia, în care se strecura o lumină palidă. Focul mocnea ca de obicei. Bătrânul, înfășurat în pătura la care nu renunța niciodată, stătea în fața focului, cu bărbia rezemată în piept. Aici jos, nu se modificase nimic de multă vreme. Singurul lucru care se schimbase era acela că VarpalAnganol murise.

Regele rămase un timp cu o mână pe umărul tatălui său. Așa slab cum era, carnea își păstrase fermitatea.

JandolAnganol se duse sub fereastra înaltă cu zăbrele. Își strigă tatăl. Craniul cu păr rar nu se mișcă. Strigă iar, mai tare. Nicio mișcare.

— Ești mort, nu-i așa? întrebă JandolAnganol cu glas disprețuitor. O trădare în plus... Pe idol, nu eram destul de nefericit după ce-a plecat ea?

Niciun răspuns.

— Ai murit, nu? Te-ai dus ca să-mi faci în ciudă, hrattock bătrân...

Păși spre șemineu și împrăștie lemnele cu piciorul prin toată celula, umplând-o de fum. În furia lui, răsturnă și scaunul, iar trupul fragil al tatălui său se prăbuși pe pardoseală, rămânând în poziție ghemuită.

Regele privi chipul bătrânului, ca și cum contempla un șarpe, și apoi, cu o mișcare bruscă, se lăsă în genunchi, dar nu ca să se roage, ci ca să apuce corpul de gâtul uscat și să reverse un potop de acuzații, printre care acuzația că mortăciunea o făcuse pe mama lui să-l respingă, cu multă vreme în urmă, stingându-i iubirea, fiind repetată în multe forme, șuierată cu exemple înveninate, până când vorbele muriră și regele rămase, aplecat asupra trupului, învăluit în șuvițe groase de fum. Izbi cu pumnul în pardoseală, apoi se ghemui nemișcat.

Buștenii împrăștiați pe podea fură stinși de umezeală, unul câte unul. În sfârșit, cu ochii înroșiți, regele plecă din locul întunecat, urcând cu pas iute, de parcă era urmărit, către zone mai calde.

Printre mulții locuitori ai palatului se afla o doică bătrână care locuia în aripa servitorilor și era țintuită la pat cea mai mare parte a zilei. JandolAnganol nu intrase în apartamentele servitorilor de când era copil. Își găsi drumul fără șovăială prin coridoarele sărăcăcioase și intră în camera bătrânei, care sări din pat îngrozită. Îl privi cu spaimă, înlăturându-și părul din ochi.

— Stăpânul și iubitul tău e mort, rosti JandolAnganol fără nicio urmă de emoție. Ai grijă să fie pregătit pentru înmormântare.

În ziua următoare, fu declarată o săptămână de doliu, iar Prima Gardă Fagoriană Regală defilă prin orașul pavoazat în negru.

Tulburați, oamenii de rând se grăbiră să iscodească în

legătură cu dispoziția regelui, la mâna a doua sau a treia dacă era nevoie. Legăturile lor cu palatul erau apropiate, deși subterane. Toți știau pe cineva care cunoștea pe cineva care era în serviciu la palatul regal și adulmecau stările schimbătoare de entuziasm și disperare ale lui JandolAnganol. Cu capul gol sub cei doi sori, se îndreptară spre pământul în care VarpalAnganol, cu pompa datorată unui rege, avea să fie înmormântat în sol-armonica sa corectă.

Slujba fu condusă de arhiprezbiterul Domului Străduinței, BranzaBaginut. Membrii scritinei erau de față, găzduiți într-o tribună ridicată special pentru ocazie și drapată cu flamurile Casei Anganol. Fețele acestor oameni vrednici arătau mai mult greutatea dezaprobării față de regele viu decât durerea pentru cel mort; dar participară, cu toate astea, temându-se de consecințe dacă n-ar fi venit, iar nevestele lor îi însoțiră din același motiv.

JandolAnganol făcea o figură solitară, așa cum stătea lângă mormântul deschis. Arunca la răstimpuri câte o privire scurtă în jur, de parcă spera să-l zărească pe Robayday. Această căutătură nervoasă deveni mai frecventă când trupul tatălui său, învelit într-o pânză aurită, fu așezat în locul săpat pentru el. Nimic nu coborî împreună cu el. Toți cei prezenți știau ce aștepta dedesubt, în lumea strigoilor, unde nu mai era nevoie de lucrurile materiale. Singura concesie pentru rangul celui plecat fu atunci când douăsprezece femei de la Curte înaintară să arunce flori peste silueta nemișcată.

Arhiprezbiterul BranzaBaginut închise ochii și psalmodie:

— În trecerea lor, anotimpurile ne conduc spre armonicele noastre finale. Așa cum există doi sori, unul mai mic și unul mai mare, tot așa avem și noi două faze ale existenței, viața și moartea, cea mai mică și cea mai mare. Acum, un mare rege a plecat dintre noi în faza cea mare. Cel care a cunoscut lumina a coborât în întuneric…

Iar în timp ce vocea lui înaltă reducea la tăcere șoaptele mulțimii dornice să vadă, în timp ce câinii care participau la ceremonie își întindeau boturile către mormânt, fură aruncați primii pumni de pământ. În acel moment răsună vocea regelui:

— Ticălosul ăsta a distrus viața mamei mele și a mea. De ce vă rugați pentru un asemenea ticălos?

Făcu un salt peste marginea gropii, îl împinse pe arhiprezbiter

și fugi, încă strigând, către palatul ce se înălța deasupra dealului. Dincolo de raza vizuală a mulțimii, continuă să alerge și nu se opri până când ajunse la grajduri. Se urcă pe zenelul lui și călări nebunește în pădure, lăsându-l pe Yuli să scâncească mult în urma lui.

Acest episod dizgrațios, această insultă la adresa religiei împământenite din partea unui om religios încântă populația de rând din Matrassyl. Se vorbi despre el, se râse, fu lăudat, condamnat.

„Jandol e un hâtru”, fu deseori verdictul atent chibzuit la care se ajungea în taverne după o seară lungă de băut, unde moartea nu era privită cu prea multă afecțiune. În consecință, reputația de hâtru se răspândi fulgerător, spre necazul dușmanilor din scritină ai regelui.

Spre mânia nu numai a inamicilor hâtrului, ci și spre aceea a unui tânăr subțire, cu pielea bronzată și îmbrăcat în zdrențe, care participase la înmormântare și fusese martorul plecării regelui. Robayday nu se aflase prea departe, trăind pe insula unor pescari, printre apele pline de stuf ale unui lac, când ajunsese până la el vestea morții bunicului său. Se întorsese în capitală cât de repede putu.

Văzând retragerea hâtrului, căpătă curaj să-l urmeze și sări pe un zenel, luând-o pe o cărare care-i fusese familiară încă din copilărie. N-avea nici cea mai mică intenție să-și înfrunte tatăl și nici măcar nu știa ce e în propria lui minte. Hâtrul, care avea în minte orice altceva în afară de umor, o apucă pe un drum pe care nu mai fusese de când îl alungase pe SartoriIrvrash. Ducea la o carieră, ascunsă de trunchiurile moi, cerate, ale unor rajabarali tineri; acești arbori, cu sute de ani de creștere înaintea lor, abia dacă puteau fi recunoscuți ca redutabilele fortărețe de lemn care aveau să devină când vara Anului Mare va ceda încă o dată locul iernii. Regele se liniștise deja și o priponea pe Lapwing de un copac tânăr. Își rezemă o mână de lemnul neted și capul de mână. Îi veni în minte o amintire a trupului reginei și a cadenței care le luminase cândva iubirea. Asemenea lucruri bune dispăruseră, iar el nu știuse.

După un timp petrecut în tăcere, mână zenelul pe lângă ciotul rajabaralului-părinte, la fel de negru ca un vulcan stins. În față se înălța palisada din lemn care împiedica intrarea în carieră. Nu-l întrebă nimeni nimic. Își făcu loc înăuntru.

În curtea din față, totul era neîngrijit. Buruienile năpădiseră peste tot. Ghereta era în stare proastă; o neglijență de scurtă durată o făcuse să se degradeze. Un bătrân cu barbă albă zburlită înaintă și se înclină adânc în fața Maiestății Sale.

— Unde-i paznicul? De ce nu e poarta încuiată?

Dar întrebările lui erau puse cu nepăsare; le rosti peste umăr, în timp ce se apropia de cuștile din față.

Bătrânul, obișnuit cu toanele regelui, era prea înțelept ca să adopte o nepăsare asemănătoare și îl urmă cu o explicație îndelungată despre felul în care toți, în afară de el, fuseseră retrași de la carieră după căderea în dizgrație a cancelarului. Era singur și încă avea grijă de captivi, sperând, prin urmare, să-i facă plăcere regelui.

Departe de a arăta plăcere, regele își duse mâinile la spate și-și luă un aer trist. Patru cuști mari fuseseră construite lângă pereții carierei, fiecare împărțită în compartimente, pentru mai marele confort al prizonierilor. Spre aceste cuști își îndreptă JandolAnganol privirile întunecate.

În prima cușcă se aflau câțiva Ceilalți. Se legănaseră acolo atârnați de mâini, de picioare sau de cozi, ca să mai treacă timpul; când regele se apropie de închisoarea lor, se lăsară să cadă și veniră în fugă spre bare, întinzând labele ca niște mâini, fără să țină seama de rangul înalt al vizitatorului.

Ocupanții celei de-a doua cuști se retraseră la sosirea străinului. Cei mai mulți o zbughiră în compartimente, ascunși vederii. Închisoarea lor era construită pe piatră, ca să nu poată săpa tuneluri în pământ. Doi dintre ei veniră în față și se lipiră de gratii, privindu-l în față pe JandolAnganol. Acești protognostici erau nondazi, mici creaturi greu de prins, deseori confundați cu Ceilalți, cu care semănau destul de bine. Ajungeau până la înălțimea taliei unui om, iar fețele, cu boturi proeminente, nu erau prea diferite de ale Celorlalți. Cârpe sărăcăcioase le acopereau organele genitale; aveau trupul acoperit cu păr fin, de culoarea nisipului.

Cei doi nondazi care înaintaseră i se adresară regelui, care se foia nervos în timp ce vorbeau. Un amestec straniu de fluierături, pocnete și sforăituri le servea drept limbaj. Regele îi privi cu un amestec de dispreț și de compătimire, apoi se îndreptă spre cea de a treia cușcă.

Aici erau întemnițați madiși, cea mai avansată formă a

protognosticilor. Spre deosebire de ocupanții primelor două cuști, madișii nu se mișcară la apropierea regelui. Jefuiți de existența lor migratoare, n-aveau unde să se ducă; nici apusurile sorilor, nici venirile și plecările regilor nu aveau înțeles pentru ei. Încercară să-și ascundă fețele când JandolAnganol îi privi.

A patra cușcă era construită din piatră, cioplită rudimentar din carieră, ca omagiu pentru puterea mai mare a voinței ocupanților săi umani, mai ales bărbați și femei din triburile mordriaților sau thribriatanilor. Femeile se strecurară înapoi în umbră. Cei mai mulți dintre bărbați se împinseră în față și începură să-l implore pe rege să-i elibereze sau, în cel mai rău caz, să înceteze experimentele care se făceau asupra lor.

— Nu se mai poate face nimic acum, își zise regele, umblând de colo până colo la fel de nervos ca prizonierii.

— Maiestate, grozăviile pe care le-am îndurat…

Printre cenușa provenită de la Rustyjonnik răsăriseră buruieni, deși erupțiile încetaseră la fel de brusc precum începuseră. Regele dădu cu piciorul prin cenușă, stârnind o mică furtună de praf.

Deși era cel mai interesat de madiși și-i cercetă din toate unghiurile, uneori lăsându-se pe vine pentru asta, era prea agitat ca să rămână pe loc. Masculii se luptară să ajungă în față cu una dintre femelele lor, goală, și i-o oferiră ca pe o condiție a eliberării lor.

JandolAnganol se desprinse dezgustat, cu chipul trecând prin toate stările.

Repezindu-se din spatele cuștii de piatră la lumina soarelui, ajunse față în față cu RobaydayAnganol. Surprinși, înțepeniră amândoi, până când Roba începu să gesticuleze cu brațele întinse. În spatele lui veni bătrânul paznic cu părul alb, târând picioarele și plângându-se.

— Ținuți prizonieri pentru binele sănătății lor mintale, puternice rege, comentă Roba.

Dar JandolAnganol înaintă repede, puse un braț pe după gâtul fiului său și-l sărută pe buze, de parcă se gândise la această abordare cu o vreme în urmă.

— Unde-ai fost, fiule? De ce ești atât de sălbatic?

— Nu poate un băiat să sufere în sălbăticie? Trebuie să vină la Curte pentru asta?

Vorbele lui erau neclare, căci se dădu înapoi din fața tatălui său și se șterse la gură cu dosul mâinii. Când se lovi de a treia cușcă, își duse cealaltă mână la spate ca să se sprijine.

Îndată, un madiș se întinse și-l apucă de antebraț. Femela goală care-i fusese oferită regelui îl mușcă cu sălbăticie de încheietura degetului mare. Roba țipă de durere. Regele ajunse imediat lângă cușcă, cu sabia scoasă. Madișii se dădură înapoi și Roba fu eliberat.

— Sunt la fel de flămânzi după sânge regal ca Simoda Tal, comentă Roba, țopăind cu mâinile strânse între picioare. Ai văzut cum m-a lovit în boașe! Ce mai faptă de mamă vitregă a fost și aia!

Regele râse în timp ce băga sabia în teacă.

— Vezi ce se întâmplă când te bagi în treburile altora.

— Sunt foarte nărăvași, domnule, și cu siguranță au fost rău tratați, zise bătrânul paznic de la o distanță sigură.

— Firea ta înclină spre captivitate așa cum broaștele înclină spre băltoace, îi spuse Roba tatălui său, încă săltând. Dar eliberează-i pe amărâții ăștia. Erau nebunia lui Rushven, nu a ta. Tu plănuiești nebunii mai mari.

— Fiule, am un pui de fagor la care țin. Poate că și el ține la mine. Mă urmează pentru afecțiune. Tu de ce te ții după mine pentru insulte? Încetează! Vino să duci o viață normală alături de mine. N-o să-ți fac niciun rău. Dacă te-am rănit, regret, așa cum mi-ai dat multă vreme motive să regret. Acceptă ceea ce-ți propun.

— Băieții sunt deosebit de greu de crescut, domnule, comentă paznicul.

Tatăl și fiul stăteau la distanță, uitându-se unul la altul. JandolAnganol își umbrise privirea de vultur și părea calm. Pe chipul neted al lui Roba se citea o furie mocnită.

— Ai nevoie de încă un pui care să se țină după tine? N-ai destui prizonieri în cariera asta abjectă? De ce-ai venit aici să te desfeți uitându-te la ei?

— N-am venit să mă desfăt, ci să învăț. Ar fi trebuit să învăț de la Rushven. Am nevoie să știu… ce fac madișii… Înțeleg, băiete, că te temi de dragostea mea. Te temi de responsabilitate. Totdeauna te-ai temut. Să fii rege înseamnă să dai dovadă de responsabilitate…

— Să fii fluture e responsabilitatea unui fluture.

Iritat de remarcă, regele porni din nou să umble prin fața cuștilor.

— Aici era numai responsabilitatea lui SartoriIrvrash. Poate era crud. I-a pus pe ocupanții acestor patru cuști să se împerecheze unii cu alții în combinații prestabilite, ca să vadă ce rezultă. A scris totul, cum îi era obiceiul. Am ars totul – cum e obiceiul meu, o să adaugi. Prin experimentele lui, Rushven a găsit o regulă pe care a numit-o tranziție. A demonstrat că Ceilalți puteau uneori să producă descendenți când se împerecheau cu nondazi. Urmașii lor erau infertili. Nu, urmașii nondazilor cu madișii erau infertili. Am uitat amănuntele. Madișii puteau produce descendenți când se împerecheau cu oamenii din cușca a patra. Unii dintre acești descendenți sunt fertili. A experimentat timp de mulți ani. Dacă Ceilalți și madișii erau siliți să copuleze, nu rezultau urmași. Oamenii împerecheați cu nondazii nu produc urmași, există o gradație, o tranziție. Rushven a descoperit asta. Era o persoană blajină. A făcut ceea ce a făcut de dragul cunoașterii. Probabil îl condamni, așa cum condamni pe toată lumea în afară de tine însuți. Dar Rushven a plătit pentru cunoaștere. În urmă cu doi ani – rătăceai atunci, prin pustietăți, ca întotdeauna –, soția lui a venit la carieră să hrănească prizonierii, iar Ceilalți au scăpat din cușcă. Au sfâșiat-o în bucăți. Paznicul ăsta bătrân o să-ți povestească…

— I-am găsit mai întâi brațul, domnule, interveni paznicul, încântat să fie pomenit. Brațul stâng, ca să fiu precis, domnule.

— Rushven a plătit cu siguranță pentru cunoașterea lui. Roba, eu am plătit pentru a mea. Va veni vremea în care și tu va trebui să plătești un preț. N-o să fie mereu vară.

Roba smulse câteva frunze dintr-un tufiș ca și cum voia să-l distrugă și le înfășură în jurul mâinii rănite. Paznicul se duse să-l ajute, dar Roba îl alungă lovindu-l cu piciorul.

— Locul ăsta împuțit… cuștile astea împuțite… palatul ăla împuțit… Să iei notițe despre împerecheri murdare… Odată, înainte să se nască regii, lumea era o minge mare și albă într-un potir negru. A apărut marele kzahhn al tuturor ancipitalilor și s-a împerecheat cu regina tuturor oamenilor, a despicat-o cu penisul lui enorm și a umplut-o cu spuma lui aurie. Zbenguiala a zguduit așa de tare lumea, încât a sărit din înghețul ei iernatic și a provocat anotimpurile…

Nu reuși să termine fraza, atât de copleșit fu de râsete.

Paznicul cel bătrân arăta dezgustat și se întoarse spre rege.

— Pot să vă asigur, domnule, că fostul cancelar n-a făcut niciodată aici un asemenea experiment.

Regele rămase rigid, cu ochii lucind de dispreț, și nu se mișcă până când încetă răbufnirea fiului său. Atunci îi întoarse spatele, înainte să vorbească.

— N-avem nevoie de asta, nici n-avem nevoie să ne certăm, nu într-un moment de durere. Hai să ne întoarcem împreună la palat. Poți să călărești în spatele meu pe Lapwing.

Roba căzu în genunchi și-și acoperi fața cu mâinile. Scotea sunete care nu erau plânsete.

— Poate că-i e foame, sugeră paznicul.

— Șterge-o, omule, sau îți tai capul!

Paznicul se dădu înapoi.

— Încă-i hrănesc cu credință în fiecare zi, Maiestatea Voastră. Aduc toată mâncarea de la palat, și nu mai sunt atât de tânăr.

JandolAnganol se întoarse către fiul lui îngenuncheat.

— Știi că bunicul tău e acum una cu strigoii?

— Era obosit. Am văzut cum a căscat mormântul lui.

— Fac tot ce pot, domnule, dar chiar am nevoie de un sclav care să mă ajute…

— A murit în somn – o moarte ușoară, pentru toate păcatele lui.

— Am zis că era obosit. Înnebunit de sine, chinuit de mama, zbuciumat din cauza bunicului… Trei lovituri pe care le-ai dat. Mai departe încotro?

Regele încrucișă brațele și îndesă mâinile la subraț.

— Trei lovituri! Copile, ele sunt singura mea rană. De ce mă năpăstuiești cu absurdități? Rămâi și alină-mă. Din moment ce ești nepotrivit să te însori chiar și cu o madiș, rămâi.

Roba puse mâinile pe pământ în fața lui și începu să se ridice în picioare. Paznicul profită de ocazie ca să spună:

— Nu mai copulează, domnule. Numai între ei, fiecare cușcă, doar ca să treacă vremea.

— Să stau cu tine, tată? Să stau cu tine așa cum a stat bunicul, în măruntaiele palatului? Nu, mă întorc la…

În timp ce vorbea, paznicul înaintă cu un aer rugător și ajunse între JandolAnganol și fiul său. Regele îi dădu o lovitură care-l trimise clătinându-se într-un tufiș. Captivii începură un mare tărăboi, ciocănind în gratii.

Regele zâmbi, sau cel puțin își arătă dinții, în timp ce încercă să se apropie de fiul său.

— N-o să înțelegi niciodată ce mi-a făcut bunicul tău. N-o să-i înțelegi niciodată puterea asupra mea… atunci… acum… poate pe vecie… pentru că eu n-am nicio putere asupra ta. Am putut să-i succed doar întemnițându-l.

— Temnițele plutesc precum ghețarii în sângele tău. O să fiu un madiș sau o broască. Refuz să fiu ființă umană atâta vreme cât tu pretinzi acest titlu.

— Rob, nu fi atât de crud. Înțelege. Sunt… pe cale să… trebuie să… mă însor cu o fată madiș. De aceea am venit să-i studiez pe madiși. Te rog, stai cu mine.

— Fă-ți de cap cu sclava ta madiș! Numără descendenții! Măsoară, ia notițe! Consemnează, suferă, încuie-i pe cei fertili, dar nu uita că există unul care aleargă liber pe Helliconia, potrivit să te trimită pe tine în temnița veșnică…

În timp ce vorbea, tânărul se dădea înapoi, cu degetele trasând urme pe pământ. Apoi se răsuci și țâșni în tufișuri. O clipă mai târziu, regele îi zări silueta cățărându-se pe coasta carierei. Apoi dispăru.

Regele se duse și se rezemă de trunchiul unui copac, închizând ochii.

Tânguiala paznicului îl dezmetici. Se duse unde căzuse bătrânul și-l ajută să se ridice în picioare.

— Îmi pare rău pentru asta, domnule, dar poate un mic sclav, acum, că îmbătrânesc…

Frecându-și fruntea cu un gest obosit, JandolAnganol zise:

— Poți să răspunzi la niște întrebări, bătrâne. Spune-mi, te rog, cum preferă copulația femeile madiș? Din spate, ca animalele, sau față în față, ca oamenii? Rushven mi-ar fi spus.

Paznicul își frecă palmele de tunică și râse.

— O, în ambele feluri, domnule, din câte am observat, și am văzut de multe ori, așa cum lucrez aici, fără niciun ajutor. Dar mai ales din spate, ca Ceilalți. Unii spun că se unesc pe viață, alții că trăiesc în promiscuitate, însă viața în cuști e altfel.

— Madișii se sărută pe buze, ca oamenii?

— N-am văzut asta, domnule, nu. Numai oamenii.

— Își ling organele genitale înainte de a se împreună?

— Asta se întâmplă în toate cuștile, domnule. Se ling destul de mult. Mai ales lins și supt, aș zice, foarte murdar.

— Mulțumesc. Acum poți elibera prizonierii. Și-au îndeplinit scopul. Dă-le drumul.

Ieși din carieră cu pas încet, cu o mână pe sabie și cu cealaltă la frunte.

Bare moi de umbră lăsate de rajabarali se mișcau peste el când se îndreptă spre palat. Freyr ajunsese aproape de apus. Cerul era galben. Aureole cețoase concentrice maro și portocalii, create de particulele de praf vulcanic, înconjurau soarele. Acesta se afla aproape de orizont, ca o perlă într-o scoică. Regele îi spuse lui Lapwing:

— Nu pot avea încredere în el. E sălbatic, așa cum eram și eu. Îl iubesc, dar aș face mai bine să-l ucid. Dacă ar complota cu mama lui și ar forma o alianță cu scritina împotriva mea, aș fi terminat… O iubesc, dar și pe ea aș face mai bine s-o ucid…

Zenelul nu dădu niciun răspuns. Mergea spre apus fără nicio altă ambiție decât să ajungă acasă.

Regele își dădu seama de ticăloșia propriilor lui gânduri.

Privind cerul colorat, văzu acolo răul pe care religia îl învăța să-l vadă.

— Trebuie să mă purific, zise. Ajută-mă, o, Atotputernicule!

Înfipse un pinten în coasta lui Lapwing. Avea să se îndrepte spre Prima Gardă Fagoriană. Soldații nu puneau nicio problemă morală dificilă. Alături de ei se simțea în pace.

Aureolele maro triumfară asupra celor portocalii. Pe măsură ce Freyr dispărea, scoica devenea cenușie de la extremități spre interior, schimbându-se minut cu minut în timp ce lumina lui Batalix o prindea din urmă. Cu frumusețea pierdută, deveni doar o formațiune noroasă printre norii învolburați când și Batalix se rostogoli spre vest. Akhanaba putea spune – și nu în mod misterios – că întreaga schemă complexă a lucrurilor era pe cale să se încheie.

JandolAnganol se întoarse în palatul lui tăcut, ca să găsească acolo un trimis al Sfântului Imperiu Pannovalan. Alam Esomberr, numai zâmbete, aștepta la dispoziția lui.

Actul de divorț sosise în sfârșit. Nu mai trebuia decât ca regele să i-l înmâneze reginei reginelor și era liber să se însoare cu prințesa.

XVI

OMUL CARE A EXPLOATAT UN GHEȚAR

Vara Anului Mic lăsase loc toamnei în emisfera sudică. Musonii își făcuseră simțită prezența de-a lungul coastelor Hespagoratului.

În timp ce pe plăcuta coastă nordică a Mării Vulturilor regina MyrdemInggala înota cu delfinii în apele albastre, pe monotona coastă sudică a aceleiași mări, unde se unea cu apele Mării Iataganului, avernusianul Billy Xiao Pin era pe moarte.

Portul Lordryardry se afla la adăpostul insulelor Lordry, douăzeci și patru la număr, dintre care unele erau folosite ca baze pentru vânătoarea de balene. Pe insule, și de-a lungul coastelor joase ale Hespagoratului, iguanele marine trăiau în colonii dens populate. Vărgate, pline de negi și împlătoșate, vietățile inofensive creșteau până la șase metri lungime și erau văzute câteodată înotând în mare. Billy le observase când *Doamna din Lordryardry* a Căpitanului Gheții îl adusese în Dimariam.

Pe țărm, animalele se cățărau pe pietre, prin mlaștini și unele pe altele. Ceva în mișcările lor leneșe și în accesele bruște de agitație indicau că ar conspira cu vremea umedă care se apropia de coastele din Dimariam la această dată a Anului Mic; acolo unde aerul rece se revărsa către nord dinspre calota polară să întâlnească aerul cald de deasupra oceanelor, se formau bancuri de ceață, învăluind totul în nori umezi.

Lordryardry era un port mic, locuit de unsprezece mii de oameni. Își datora existența aproape în întregime întreprinderii familiei Muntras. Una dintre trăsăturile sale remarcabile era că se afla la o latitudine de 36,5°S, un grad și jumătate în afara zonei tropicale largi. La numai 18,5° mai departe spre sud se întindea cercul polar. Dincolo de acel cerc, în tărâmul gheții eterne, Freyr nu era văzut niciodată în lungile secole de vară. În iarna Mare, Freyr reapărea, ca să rămână vreme de multe vieți, dominând lumea pustie a polului.

Asta i se spuse lui Billy în timp ce o sanie tradițională îl

transporta spre casa Căpitanului Gheții. Krillio Muntras relata asemenea fapte cu mândrie, deși tăcu atunci când se apropiară de casă.

Camera în care fu dus Billy era albă. Ferestrele erau încadrate de draperii albe. În timp ce stătea imobilizat de boală, putea privi printre copaci, peste acoperișurile orașului, către o priveliște de ceață albă. În ceața aceea se ivea câte un catarg.

Știa că în curând avea să se îmbarce pentru o altă călătorie misterioasă. Înainte să plece corabia lui, fu îngrijit de rezervata nevastă a lui Muntras, Eivi, și de formidabila lui fiică măritată, Immya. Aceasta, i se spuse, avea o poziție înaltă în comunitate ca tămăduitoare.

După o zi de odihnă, leacurile celor două femei își făcură efectul, așa că starea de sănătate a lui Billy se amelioră. Immya îl înfășură în pături și-l ajută să urce pe sanie. Patru câini gigantici cu coarne, asokini, fură înhămați și familia îl duse pe Billy spre interiorul țării, să vadă faimosul ghețar Lordryardry.

Ghețarul își săpase albia între două dealuri. Capătul din vale al ghețarului cădea într-un lac ce se scurgea în mare.

Billy observă că purtarea lui Krillio Muntras se schimba subtil în prezența fiicei sale. Erau afectuoși unul cu altul, dar respectul pe care-l arăta el lui Immya părea mai mare decât respectul pe care i-l purta ea lui – așa judecă Billy, mai puțin după cum vorbeau decât după felul în care Muntras își ținea spinarea dreaptă și-și sugea burta în prezența fetei, ca și cum simțea că trebuie să se stăpânească atunci când ochii ei ageri erau ațintiți asupra lui.

Muntras începu să descrie cum se făcea exploatarea la capătul ghețarului. Când Immya îi aminti de numărul de oameni care lucrau acolo, el îi ceru, fără să-i poarte pică, să explice chiar ea. Ceea ce și făcu. Div stătea în spatele tatălui și al surorii sale, încruntat; deși el, în calitate de fiu, avea să moștenească compania gheții, n-avea ce istorisi și în curând se îndepărtă pe furiș.

•

Immya nu era numai cel mai important practicant al medicinei din Lordryardry; era și măritată cu cel mai important avocat al orașului fondat de clanul Muntras. Soțul ei, pomenit întotdeauna în prezența lui Billy ca Avocatul, ca și cum acesta-i era numele de botez, îndeplinea rolul de purtător de cuvânt și de jurist în

raporturile cu Oiishat, capitala țării. Oiishat se afla spre vest, la frontiera dintre Dimariam și Iskahandi. Oiishat privea cu invidie prosperul oraș nou Lordryardry și născocea metode prin care să-și asigure o parte din bogăția lui prin taxe – scheme pe care Avocatul le zădărnicea mereu.

Avocatul zădărnicea, de asemenea, și legile locale propuse de Muntras, care fuseseră ticluite mai degrabă în beneficiul familiei decât în cel al lucrătorilor. Astfel, Krillio nu era prea sigur de părerea pe care-o avea despre ginerele său.

Evident, soția lui Krillio simțea diferit. Nu voia s-audă nicio plângere despre fiica ei sau despre Avocat. Deși supusă, nu avea răbdare cu Div, al cărui comportament – afectat nefavorabil de faptul că mama lui nu-l plăcea – devenea nepoliticos în casă.

— Ar trebui să te mai gândești, îi spuse ea lui Muntras într-o zi, când stăteau amândoi lângă patul lui Billy, după încă un exemplu al caracterului groaznic al lui Div. Lasă-i compania lui Immya și Avocatului, apoi totul o să prospere. Sub conducerea lui Div, o să se ducă de râpă în mai puțin de trei ani. Fata asta pricepe mult mai bine cum stau lucrurile.

Cu siguranță, Immya pricepea cum stau lucrurile în Hespagorat. Nu se aventurase niciodată dincolo de hotarele continentului pe care se născuse, în ciuda ocaziilor frecvente de a o face, de parcă prefera să-și aibă pragul ușii păzit de nenumărații câini de pază solzoși care patrulau pe țărmurile Dimariamului. Dar ascunse în sufletul ei mare se aflau hărți, istorii și măsurători ale continentului sudic.

Immya Muntras avea un chip pătrat, nu grozav de frumos, construit ca al tatălui ei, o înfățișare capabilă să înfrunte ghețarii. Stătea neclintită în fața peretelui de gheață în timp ce povestea despre afacerea familiei, de care era foarte mândră.

În acest loc se aflau destul de departe pe uscat ca să scape de ceața de pe coastă. Marele zid de gheață, căruia Muntras îi datora averea, sclipea în soare. În locurile mai îndepărtate ale ghețarului, Batalix crea în goluri caverne de safir. Chiar și reflexia lui în apa de la poalele sale trăda licăriri de diamant.

Aerul era tăios, proaspăt și viu. Păsările atingeau în treacăt suprafața apei. În locul unde apele pure lăsau loc straturilor de flori albastre, insectele își făceau de lucru cu miile.

Un fluture cu capul cât degetul mare al unui om se așeză pe

ceasul cu trei cadrane de la încheietura lui Billy, care se uită cu îndoială, încercând să interpreteze intenția creaturii.

Deasupra vuia ceva, nu știa ce. Abia dacă se putea uita în sus. Virusul intrase în hipotalamus, în trunchiul cerebral. Se înmulțea irezistibil; nicio compresă nu-l putea ține sub control. Curând avea să rămână nemișcat, ca un strămoș fagor legat.

Nu simțea niciun regret. Regreta doar fluturele, care-i părăsea mâna și-și lua zborul. Pentru a trăi o viață reală, de un fel pe care sfătuitorul său nu-l înțelegea, erau necesare sacrificii. O zărise pe regina reginelor. Se culcase cu frumoasa Abathy. Chiar și acum, invalid, vedea golfuri îndepărtate în ghețar unde lumina, vrăjind pulberea – și invocând nuanțe de albastru electric –, făcea din gheață mai mult o culoare decât o substanță. Gustase desăvârșirea naturii. Sigur că avea un preț.

Iar Immya dădea explicații despre blocurile mari de gheață care huruiau deasupra capetelor lor. Oamenii lucrau pe schele, despicând gheața cu fierăstraie și topoare. Erau minerii ghețarului din Lordryardry. Când blocurile cădeau, ajungeau într-o pâlnie deschisă, iar de acolo alunecau în jgheab. Construit din lemn, jgheabul avea o pantă suficientă ca să țină în mișcare blocurile de gheață.

Mari lespezi de gheață se deplasau încet pe jgheab, care vuia pe fiecare secțiune în momentul în care treceau peste picioarele de lemn împovărate. Lespezile coborau pe jgheab până la docurile din Lordryardry, pe o lungime de trei kilometri.

La docuri, lespezile erau tăiate cu fierăstrăul în blocuri mai mici și încărcate în calele izolate cu stuf ale navelor din flota companiei.

Așadar, zăpezile care căzuseră cândva în regiunile polare la sud de 55°, pentru a fi comprimate și tasate încet în îngusta zonă temperată, erau folosite pentru a-i răcori pe cei care trăiau la tropicele îndepărtate. Aici se oprea natura și prelua căpitanul Krillio Muntras.

— Te rog, du-mă acasă, ceru Billy.

Torentul rapid de cifre al lui Immya se opri. Povestea ei despre tonaje, despre lungimea diferitelor călătorii, despre costurile legate de cerere pe care era fondat imperiul lor se opri. Oftă și-i spuse ceva tatălui ei, dar o încărcătură proaspătă de gheață care huruia deasupra îi înăbuși cuvintele. Apoi trăsăturile feței i se destinseră și zâmbi.

— Mai bine l-am duce pe Billy acasă, spuse ea.
— Am văzut, replică el încet. Am văzut.

•

Și când aproape jumătate de An Mare trecuse, când Helliconia și planetele sale surori se îndepărtaseră de Freyr și înfruntau încă o dată furiile lente ale unei alte ierni, silueta ghemuită a lui Billy în vechea sanie de lemn fu văzută de milioane de oameni pe îndepărtatul Pământ.

Prezența lui Billy pe Helliconia reprezenta o încălcare a ordinelor terestre, conform cărora nicio ființă umană nu trebuia să aterizeze pe Helliconia și să perturbe țesătura civilizațiilor sale.

Ordinele fuseseră formulate cu peste trei mii de ani în urmă. În termeni de istorie culturală, trei mii de ani însemnau o perioadă de timp lungă. De atunci, înțelegerea se aprofundase, mulțumită, în mare parte, unui studiu intens al Helliconiei întreprins de aproape toată populația. Exista o înțelegere mult mai bună a unității – și ca urmare a forței – biosferelor planetare.

Billy intrase în biosfera planetară și devenise o parte a ei. Tereștrii nu vedeau niciun conflict. Elementele care-l alcătuiau pe Billy constau din atomi de materie de stele moarte, cu nimic diferite de cele care-i compuneau pe Muntras și pe MyrdemInggala. Moartea lui avea să reprezinte o ultimă unire cu planeta, o contopire fără dezintegrare. Billy era muritor. Atomii din care era constituit erau indestructibili.

Avea să existe o durere cumpătată pentru stingerea încă unei conștiințe umane, pentru pierderea încă unei identități unice, de neînlocuit; dar pe Pământ nu era deloc un motiv pentru a vărsa lacrimi.

Lacrimile fuseseră vărsate cu mult înainte în Avernus. Billy era drama lor, dovada lor că existența lui era reală, că ei înșiși aveau puterea arhaică a organismelor biologice de a fi puși în mișcare ca reacție la mediu. Lacrimile și uralele erau pe ordinea de zi.

Clanul Pin, în special, își abandonă pasivitatea obișnuită și stârni o mică furtună de familie. Rose Yi Pin, ba râzând, ba urlând, era centrul unei atenții pasionate. Se simțea minunat.

Sfătuitorul era umilit.

•

Aerul proaspăt îi umplu lui Billy plămânii și îi îngădui să vadă fiecare detaliu al lumii strălucitoare. Intensitatea și sunetele ei însă erau insuportabile. Închise ochii. Când reuși să-i redeschidă, asokinii se mișcau vioi, sania sălta și paloarea negurilor de pe coastă începuse să învăluie priveliștea.

Pentru a compensa umilințele de mai devreme, Div Muntras insistă să conducă sania. Aruncă frâiele peste umărul drept, strângându-le sub brațul stâng, în timp ce apucă mânerul saniei cu mâna stângă. În cea dreaptă flutură un bici, pe care-l pocni deasupra asokinilor.

— Mergi încet, Div, băiete, mormăi Muntras.

În timp ce vorbea, sania lovi o movilă de iarbă țepoasă și se răsturnă. Mergeau pe sub jgheab, unde terenul era mlăștinos. Muntras ateriză în patru labe. Smulse frâiele, uitându-se încruntat la fiul său, dar nu spuse nimic. Immya, cu buzele strânse, îndreptă sania și-l ridică pe Billy. Tăcerea ei era mai grăitoare decât vorbele.

— N-a fost vina mea, zise Div prefăcându-se că s-a lovit la încheietura mâinii.

Tatăl lui luă frâiele și-i făcu semn în tăcere să se ducă la tălpigele din spate, apoi porniră în ritm lent către casă.

Casa întortocheată a lui Muntras avea doar parter, însă dispus pe mai multe niveluri prin trepte sau rampe scurte cu scări, datorită terenului pietros. Dincolo de camera în care Muntras și Immya îl puseseră pe Billy se afla curtea în care căpitanul își plătea muncitorii în fiecare zecime.

Curtea era ornamentată cu bolovani netezi, ciopliți din munți polari pe care niciun om nu-i văzuse vreodată, aduși pe coastă de către ghețari. În striațiile fiecărei pietre era cuprinsă o istorie a trecutului htonic pe care toți cei din Lordryardry erau prea ocupați ca s-o descifreze – deși ochii electronici de la bordul lui Avernus o făcuseră. Lângă fiecare bolovan creșteau arbori înalți ale căror trunchiuri se bifurcau aproape de sol. Billy vedea arborii de pe divanul lui.

Nevasta lui Muntras, Eivi, îi salută la întoarcere și se agită în jurul soțului ei, apoi în jurul lui Billy. Se bucură când îl lăsă singur în cameră, pentru a privi contururile copacilor. Privirea îi deveni fixă. Nebunia îl cuprindea încet, mișcându-i membrele, răsucindu-i brațele până când i se întinseră deasupra capului la fel de rigide ca ramurile de afară.

Div intră în încăpere. Băiatul păși cu prudență, închizând ușa în urma lui, și se duse repede lângă Billy. Se uită îndelung la el, la poziția lui înțepenită. Mâna stângă a lui Billy se îndoise astfel încât încheieturile degetelor aproape atingeau antebrațul, iar ceasul îi tăia pielea.

— O să-ți iau ceasul, spuse Div.

Îl desfăcu neîndemânatic și-l puse pe o masă, în afara razei vizuale a lui Billy.

— Copacii…, scrâșni Billy.

— Vreau să schimb o vorbă cu tine, continuă Div amenințător, încleștându-și pumnii. Îți aduci aminte, pe *Doamna din Lordryardry*, de fata aceea, AbathVasidol? Fata din Matrassyl? îl întrebă pe Billy, stând aproape de el, cu voce joasă și uitându-se la ușă. Fata aceea foarte frumoasă, cu păr minunat, castaniu, și sâni mari?

— Copacii…

— Da, copacii – sunt caiși. Tata își distilează Exageratorul din fructele lor. Billish, fata aceea, Abathy, ți-o amintești? Abathy?

— Copacii mor…

— Billish, tu mori. De aceea vreau să vorbesc cu tine. Îți amintești cum m-a umilit tata cu fata aceea? Ți-a dat-o *ție*, Billish, naiba să te ia. A fost felul lui de a mă umili, așa cum încearcă mereu să mă umilească. Înțelegi? Unde-a dus-o tata pe Abathy, Billish? Dacă știi, spune-mi. Spune-mi, Billish. Nu ți-am făcut niciodată rău.

Articulațiile cotului trosniră.

— Abathy. Fruct copt de vară…

— N-am să-ți port pică, pentru că ești un gunoi străin. Acum ascultă. Vreau să știu unde e Abathy. O iubesc. N-ar fi trebuit să mă întorc aici, nu-i așa? Să fiu umilit de tata și de sora mea. N-o să mă lase niciodată să preiau compania. Billish, ascultă, plec. Pot să mă descurc singur – nu-s neghiob. O s-o găsesc pe Abathy și o să pornesc propria afacere. Te întreb, Billish, unde-a dus-o tata pe fată? Repede, omule, înainte să vină ceilalți.

— Da…

Copacii cu gesturi rigide de la fereastră încercau să rostească un nume.

— Deuteroscopist…

Div se aplecă, apucând umerii răsuciți ai lui Billy.

— CaraBansity? A dus-o pe Abathy la CaraBansity?

Dinspre muribund veni o afirmație șoptită. Div îl lăsă să cadă la loc de parcă era o scândură. Își trosni degetele și murmură pentru sine. Auzind zgomot pe coridor, fugi spre fereastră. Odată ajuns pe pervaz, se balansă o clipă, apoi sări afară și dispăru.

Eivi Muntras se întoarse ținând în mâini un castron. Îl hrăni pe Billy cu bucăți dintr-o carne albă, delicată. Îl forță și-l convinse să mănânce, iar el înghiți pe nerăsuflate. În lumea bolnavilor, Eivi era pe deplin la comandă. Îl spălă pe față și pe frunte cu un burete. Trase o perdea din voal peste fereastră ca să reducă lumina. Prin voal, copacii deveniră copaci-fantomă.

— Mi-e foame, zise el după ce termină toată mâncarea.

— O să-ți mai aduc iguană curând, dragule. Ți-a plăcut, nu? Special am fiert-o în lapte.

— Mi-e foame, țipă el.

Femeia plecă tulburată. O auzi vorbind cu alții. Gâtul i se contorsionă, tendoanele ieșiră în relief, în timp ce auzul i se concentra pe ceea ce se spunea. Vorbele n-aveau niciun sens. Ședea cu fața-n jos, așa că nu înțelegea prea bine frazele. Când se răsuci, totul se auzi perfect.

Glasul lui Immya spunea pe ton imparțial:

— Mamă, e o prostie. Leacurile astea făcute în casă nu-l pot vindeca pe Billish. Are o boală rară despre care abia știm câte ceva, în afară de ce găsim în cărțile de istorie. E fie febra oaselor, fie moartea grasă. Simptomele sunt neclare, poate pentru că vine din acea altă lume, așa cum pretinde, și de aceea compoziția lui celulară s-ar putea să difere oarecum de a noastră.

— Nu știu cum e cu asta, draga mea Immya. Mă gândesc doar că încă un pic de carne i-ar face bine. Poate i-ar plăcea un guing-guing…

— S-ar putea să intre într-o stare de bulimie, combinată cu o dispoziție hiperactivă. Astea ar fi simptomele pentru moartea grasă. În acest caz, va trebui să-l legăm de pat.

— Cu siguranță n-o să fie nevoie, draga mea. E atât de blând…

— Nu-i vorba de dispoziția lui, mamă, ci de dispoziția bolii.

Era o voce masculină, încărcată de un dispreț ascuns doar pe jumătate, de parcă-i explica unui copil o problemă practică. Aparținea avocatului, soțul lui Immya.

— Păi, nu știu cum e. Sper doar ca boala să nu se ia.

— Nu credem că moartea grasă și febra oaselor sunt contagioase în vremea asta a Anului Mare, rosti Immya. Credem că Billish trebuie să fi fost cu niște fagori, cu care sunt asociate de obicei astfel de boli.

Discuția continuă, apoi Immya și Avocatul intrară în cameră, uitându-se la Billy.

— S-ar putea să-ți revii, zise ea aplecându-se ușor din talie ca să-și pronunțe cuvintele și să le pronunțe unul câte unul. O să avem grijă de tine. S-ar putea să trebuiască să te legăm dacă devii violent.

— Moarte. Inevitabil.

Cu un efort uriaș, pretinse că nu e copac și continuă:

— Febra oaselor și moartea grasă – pot să explic. Doar un virus. Microb. Efecte diferite. Potrivit cu timpul Anului Mare. Adevărat.

Alt efort era peste puterile lui Billy. Se instală înțepeneala. Totuși, pentru o clipă, avusese totul în minte. Cu toate că nu fusese subiectul lui, helico-virusul era o legendă în Avernus, deși una mortală, menționată în video-texte, din moment ce ultima lui izbucnire în formă pandemică avusese loc cu câteva generații înaintea celor aflați acum în viață în stația de observație. Cei care îl priveau acum neputincioși de deasupra erau martorii unei povești vechi pomenite doar ca încheiere a fiecărei Vacanțe Helliconiene.

Apariția virusului provoca suferințe imense, dar se rezuma, din fericire, la două perioade ale Anului Mare: șase secole locale după momentul cel mai rece din acel an, când condițiile planetare se îmbunătățeau, și toamna târziu, după lunga perioadă de arșiță în care intrase acum Helliconia. În prima perioadă, virusul se manifesta ca febră a oaselor; în a doua, ca moarte grasă. Aproape nimeni nu scăpa de aceste năpaste. Rata mortalității fiecăreia se apropia de cincizeci la sută. Supraviețuitorii deveneau, respectiv, cu cincizeci la sută mai ușori sau cu cincizeci la sută mai grei, din punct de vedere al masei corporale, așa că erau mai bine înzestrați să înfrunte sezoanele mai fierbinți și mai reci.

Virusul era mecanismul prin care metabolismul uman se adapta la enormele schimbări climatice. Billy fusese afectat.

•

Immya stătea în picioare lângă patul lui Billy. Își încrucișă brațele peste pieptul mare și spuse:

— Nu te înțeleg. De unde știi asemenea lucruri? Nu ești zeu, căci altfel n-ai fi bolnav…

Chiar și sunetul vocii ei îl conducea mai adânc în măruntaiele unui copac. Reuși din nou să vorbească:

— O singură boală. Două… sisteme opuse. Tu, ca doctor, înțelegi.

Înțelegea. Se așeză pe marginea patului.

— Dac-ar fi așa… și totuși… de ce nu? Sunt două botanici. Există arbori care înfloresc și fac semințe o dată la o mie opt sute douăzeci și cinci de Ani Mici, alți arbori care înfloresc și fac semințe în fiecare An Mic. Lucruri care sunt unite, dar separate…

Închise strâns gura, de parcă se temea să lase să-i scape un secret, conștientă că se afla în pragul a ceva mai presus de înțelegerea ei. Cazul helico-virusului nu era tocmai asemănător celui al botanicilor binare ale Helliconiei. Și totuși, Immya avea dreptate în observațiile ei privind obiceiurile divergente ale vieții plantelor. În vremea capturării lui Batalix de către Freyr, cu vreo opt milioane de ani în urmă, planetele lui Batalix fuseseră scăldate în radiații, ceea ce dusese la divergențe genetice în numeroase genuri. În timp ce unii arbori rămăseseră să înflorească și să rodească la fel ca înainte – încercând să producă semințe de o mie opt sute douăzeci și cinci de ori de-a lungul Anului Mare, oricare-ar fi fost condițiile climatice –, alții se adaptaseră la un metabolism mai bine ajustat la noul regim și se reproduceau numai o dată la o mie opt sute douăzeci și cinci de Ani Mici. Așa erau rajabaralii. Caișii de dincolo de fereastra lui Billy nu se adaptaseră și, ca atare, mureau în arșița neobișnuită.

Ceva în liniile care se formau în jurul gurii lui Immya sugera că încerca să asimileze aceste probleme importante; dar trecu în schimb la un studiu al afirmațiilor lui Billy. Inteligența îi spunea că, dacă afirmația se dovedea adevărată, avea să fie de o mare importanță – dacă nu imediat, atunci peste câteva secole, când, așa cum sugerau rarele consemnări, era așteptată pandemia de moarte grasă.

Localnicii nu obișnuiau să gândească atât de departe în viitor. Dădu din cap și spuse:

— O să mă gândesc la asta, Billish, și o să prezint viziunea ta

la următoarea întâlnire a societății noastre medicale. Dacă înțelegem adevărata natură a acestei maladii, poate găsim un leac.

— Nu, boala esențială pentru supraviețuire…

Billy își dădea seama că tânăra n-avea să accepte, iar el nu-i putea explica propriul punct de vedere. Făcu un compromis silindu-se să rostească:

— I-am spus tatălui tău.

Remarca îi abătu interesul de la întrebările medicale, întoarse privirea de la el, se învălui în tăcere, părând să se retragă în ea însăși. Când vorbi din nou, avea glasul mai grav și mai aspru.

— Ce altceva ai făcut cu tatăl meu? În Borlien. S-a îmbătat? Vreau să știu dacă a luat pe vas o tânără după ce a plecat din Matrassyl. A cunoscut-o trupește?

Se aplecă deasupra lui, să-l apuce așa cum făcuse fratele ei.

— Acum bea. A fost o femeie, nu? Te întreb de dragul mamei mele.

Intensitatea cu care rostise cuvintele îl înspăimântă pe Billy; se strădui să se cufunde mai adânc în copac, să simtă scoarța aspră încleștându-i măruntaiele.

Ea îl scutură.

— A cunoscut-o trupește? Spune-mi! Mori dacă trebuie, dar spune-mi!

Încercă să dea din cap.

Ceva din expresia lui desfigurată îi confirmă bănuiala. Pe chip îi apăru o privire de satisfacție răzbunătoare.

— Bărbații! Așa profită ei de femei! Biata mea mamă a suferit timp îndelungat din cauza depravării lui, biata nevinovată. Am aflat cu un an în urmă. A fost o lovitură groaznică. Noi, dimariamanii, suntem oameni respectabili, nu ca locuitorii Continentului Sălbatic, pe care sper să nu fiu nevoită să-l vizitez niciodată…

Când vocea i se stinse, Billy încercă să protesteze, însă nu făcu decât să reaprindă focul ostilității lui Immya.

— Și cum rămâne cu biata fată nevinovată? Și cu mama ei nevinovată? Cu multă vreme în urmă, l-am făcut pe fratele meu, blestemul vieții mele, să-mi mărturisească tot ce face tata… Bărbații sunt niște porci, stăpâniți de pofte, incapabili să-și țină cuvântul…

— Fata…

Însă numele lui Abathy se încâlci în nodurile din laringele lui Billy.

•

Crepusculul învălui Lordryardry. Freyr se cufundă la apus. Cântecele păsărilor se împuținară. Batalix luă poziție jos, la orizont, unde putea să-și trimită lumina arzătoare peste ape, către vietățile solzoase îngrămădite pe țărm. Negura se îndesi, ascunzând stelele și Viermele de Noapte.

Înainte de a se duce la culcare, Eivi Muntras îi aduse lui Billy un castron cu supă. În timp ce bea, o foame teribilă i se înălță din măruntaie. Își reveni brusc, sări la Eivi, o mușcă de umăr și smulse carne de pe el. Alergă prin cameră urlând. Aceasta era bulimia asociată cu ultimele stadii ale morții grase. Alți membri ai familiei veniră în fugă, sclavii aduseră lămpi. Billy fu blestemat și legat de pat.

Fu părăsit o oră, în timp ce din celălalt capăt al casei veneau sunetele ajutorului dat lui Eivi. Îndură viziuni în care o mânca în întregime, în care îi sorbea creierul. Plânse. Își imagină că se întorcea în Avernus. Își imagină că o mânca pe Rose Yi Pin. Plânse din nou. Lacrimile îi cădeau ca frunzele.

Scândurile trosniră pe coridor. În lumina slabă a unei lămpi își făcu apariția chipul unui bărbat. Era Căpitanul Gheții. O miasmă de Exagerator pătrunse în cameră odată cu el.

— Te simți bine? Ar trebui să te arunc afară dacă n-ai fi pe moarte, Billish.

Respirând greu, se strădui să-și țină echilibrul.

— Îmi pare rău că s-a ajuns la asta… Știu că ești un fel de înger dintr-o lume mai bună, Billish, chiar și când muști ca un diavol. Un om trebuie să creadă că undeva există o lume mai bună. Avernus… Dacă aș putea, te-aș duce înapoi acolo. Mi-ar plăcea s-o văd.

Billy se întorsese în copacul său, membrele lui făcând parte integrantă din crengile agonizante.

— Mai bună.

— Așa e. Mai bună. O să mă așez în curte, Billish, chiar sub fereastra ta. O să beau ceva. O să mă gândesc la tot felul de lucruri. În curând o să vină timpul să-mi plătesc oamenii. Dacă ai nevoie de mine, strigă-mă.

Îi părea rău că Billish murea, iar Exageratorul îl făcea să-i pară rău pentru el însuși. Îl nedumerea felul în care întotdeauna se

simțea mai confortabil cu străinii, chiar și cu regina reginelor, decât cu propria lui familie, cu care avea în mod constant o relație dificilă.

Se așeză sub fereastră, punând lângă el, pe bancă, o carafă și un pahar. În lumina lăptoasă, pietrele semănau cu niște animale adormite. Nalba care se cățărase pe pereții casei își deschise florile; un parfum liniștitor plutea în aer.

După ce planul de a-l aduce pe Billish aici în secret reușise, căpitanul se simți incapabil să meargă mai departe. Voia să le spună tuturor că viața era mai mult decât știau ei, că Billish era un exemplu viu al acestui adevăr. Și nu doar pentru că Billish murea; undeva într-un cotlon rece al ființei sale, Muntras bănuia că viața s-ar putea să însemne mai puțin decât știa el. Își dori să fi rămas un hoinar. Acum se întorsese de tot acasă…

După o vreme, oftând, Căpitanul Gheții se ridică în picioare și se uită prin fereastra deschisă.

— Billish, ești treaz? L-ai văzut pe Div?

Din încăpere auzi o bolboroseală în loc de răspuns.

— Bietul băiat, nu-i tocmai potrivit pentru slujbă, ăsta-i adevărul…

Se așeză la loc pe bancă, mormăind. Luă paharul și bău. Păcat că lui Billish nu-i plăcea Exageratorul.

Lumina lăptoasă se îngroșă. Fluturii de noapte zburau printre florile de nalbă. În casa adormită din spatele lui scârțâiau scânduri.

— Trebuie să fie o lume mai bună undeva…, zise Muntras și adormi ținând între buze o veronikană neaprinsă.

•

Zgomot de glasuri. Muntras se trezi și văzu curtea umplându-se de oamenii care veniseră să fie plătiți. Se luminase și domnea o acalmie totală.

Se ridică în picioare și se întinse. Privi pe fereastră la forma contorsionată a lui Billish, care continua să zacă nemișcat.

— E ziua assatassilor, Billish – uitasem, cu tine aici. Mareea musonului. Ar trebui să vezi asta. E un eveniment important aici. Diseară vor avea loc festivități, și nu cu jumătăți de măsură.

Dinspre patul în care se afla Billy se auzi un singur cuvânt, scos cu forța de un maxilar înțepenit:

— Festivități.

Muncitorii aveau chipuri aspre și erau îmbrăcați în salopete

grosolane. Stăteau cu capetele aplecate, crezând că stăpânul lor s-ar fi simțit jignit să fie găsit dormind. Dar nu era stilul lui Muntras.

— Hai, oameni buni. N-o să vă mai plătesc eu multă vreme. O să vină rândul domnului Div. Hai să terminăm repede și apoi să ne pregătim de festivități. Unde-i funcționarul care face plățile?

Un omuleț cu guler înalt și părul pieptănat în direcție opusă față de al oricui altcuiva țâșni înainte. Avea un registru sub braț și era urmat de un stallun care ducea un seif. Funcționarul își croi drum printre muncitori cu un aer important, cu ochii ațintiți continuu către patronul său și cu buzele mișcându-se de parcă socotise deja cât trebuia să plătească fiecărui om. Sosirea lui îi făcu pe lucrători să se așeze la rând ca să-și aștepte modesta remunerație. În lumina neobișnuită, trăsăturile lor păreau nemișcate.

— O să vă luați salariile și apoi o să le dați nevestelor sau o să vă îmbătați ca de obicei, comentă Muntras.

Se adresa oamenilor de lângă el, printre care vedea numai muncitori de rând, însă niciunul dintre meșteri. Brusc, îl cuprinse un amestec de indignare și de milă și vorbi mai tare, să-l audă toți.

— Trece viața pe lângă voi. Sunteți împotmoliți aici. N-ați fost pe nicăieri. Cunoașteți legendele despre Pegovin, dar ați fost vreodată acolo? Cine-a fost în Pegovin?

Muncitorii se priveau mirați.

— Am fost peste tot în lume, am văzut-o pe toată. Am fost în Uskutoshk. Am vizitat Roata Mare din Kharnabhar. Am văzut vechi orașe în ruine și am vândut mărunțișuri în bazarele din Pannoval și din Oldorando. Am stat de vorbă cu regi și cu regine frumoase ca florile. Totul e acolo, așteptându-i pe cei îndrăzneți. Prieteni peste tot. Bărbați și femei. E minunat. Mi-a plăcut la nebunie fiecare minut. Lumea e mai mare decât v-ați putea închipui vreodată, împotmoliți aici, în Lordryardry. În ultima călătorie, am întâlnit un om care venea din altă lume. Nu există doar lumea noastră, Helliconia. Există o alta, care se învârte în jurul nostru, Avernus. Și altele dincolo de ea, lumi care pot fi vizitate. Pământul, de pildă.

Tot timpul cât vorbi, micul funcționar își înșiră lucrurile pe o masă de sub unul dintre caișii golași și scoase cheia seifului dintr-un buzunar interior. Fagorul pusese seiful exact unde era

nevoie de el, fluturând dintr-o ureche. Oamenii se mutară în față, la marginea mesei, și făcură rândul mai clar, apropiindu-se unul de altul. Veniră și alții, îndreptând priviri bănuitoare către șeful lor, și se așezară la coadă. Iar ordinea confortabilă a lumii fu menținută sub norii vineții.

— Vă spun că există alte lumi. Folosiți-vă imaginația.

Muntras lovi cu pumnul în masă.

— Nu simțiți câteodată dorul de ducă? Eu l-am simțit când eram tânăr, vă zic. În casa mea am chiar acum un tânăr din una dintre aceste lumi. E bolnav, altfel ar ieși să vă vorbească. Vă poate spune lucruri miraculoase care se întâmplă la distanță de vieți întregi.

— Bea Exagerator?

Glasul se auzi din rândurile oamenilor care așteptau și îl opri pe Muntras în plină răbufnire. Umblă de la un capăt la altul al șirului, roșu la față. Nu-l privi nimeni în ochi.

— O să vă dovedesc ce spun, strigă Muntras. Și-atunci o să mă credeți!

Se întoarse și se îndreptă spre casă. Numai funcționarul era nerăbdător, bătând darabana cu degetele pe masa de lemn, uitându-se în jur, trăgându-se de nasul ascuțit și ridicând ochii către cerul apăsător.

Muntras intră precipitat în camera în care se afla, nemișcat și groaznic de deformat, Billy. Îl prinse de încheietura pietrificată și descoperi că ceasul dispăruse.

— Billish, rosti el.

Se aplecă deasupra invalidului, se uită la el, îl chemă pe nume cu mai multă blândețe. Îi pipăi pielea rece, testă carnea scofâlcită.

— Billish, spuse din nou căpitanul.

Știa că Billish era mort. Știa și cine furase ceasul cu trei cadrane pe care JandolAnganol îl ținuse cândva în mână. Exista o singură persoană care ar fi făcut așa ceva.

— De-acum n-o să mai ai nevoie de ceas, Billy, zise Muntras cu voce tare.

Își acoperi fața cu mâna cât o lespede și murmură ceva între înjurătură și rugăciune.

Vreme de încă o clipă, Căpitanul Gheții rămase în cameră, uitându-se în tavan cu gura deschisă. Apoi, amintindu-și că avea îndatoriri, se duse spre fereastră și-i făcu un semn funcționarului

să înceapă să plătească salariile oamenilor.

Soția lui Muntras intră în încăpere cu umărul bandajat, împreună cu Immya.

— Billish al nostru a murit, spuse el.

— O, dragă, și în ziua assatassilor..., comentă Eivi. Nu te poți aștepta să-mi pară rău.

— O să am grijă să-i fie trimis corpul în pivnița cu gheață. O să-l îngropăm mâine, după sărbătoare, zise Immya apropiindu-se să observe corpul contorsionat. A apucat măcar să-mi spună ceva care ar putea contribui la știința medicală.

— Ești o fată responsabilă. Ai grijă de el, îi ceru Muntras. Așa cum spui, îl putem îngropa mâine. O înmormântare cum se cuvine. Între timp, o să mă duc să mă uit la plase. De fapt, mă simt mizerabil, de parcă i-ar păsa cuiva.

•

Fără să ia în seamă femeile gălăgioase care trăgeau de plase, Căpitanul Gheții se plimbă pe malul mării. Purta cizme înalte și groase și-și ținea mâinile în buzunare. Din când în când, câte una dintre iguanele negre sărea la el ca un câine sâcâitor. Muntras le îndepărta fără să le dea atenție. Iguanele se bălăceau printre funiile groase care se răsuceau prin apa puțin adâncă, încurcându-se uneori în plase și încercând să se elibereze. Din loc în loc, erau îngrămădite una peste alta, indiferente la felul în care stăteau.

Iguanele conviețuiau cu un crab păros cu douăsprezece picioare, o specie care mișuna cu milioanele printre formele ce străjuiau brizanții. Crabii devorau orice fel de mâncare – carne de focă sau alge – lăsată de reptile; nu refuzau însă nici pui de iguane. Zgomotul caracteristic al țărmului dimariaman era un continuu ronțăit; ritualul vieții se desfășura pe acest fond sonor, la fel de nesfârșit ca foșnetul valurilor.

Căpitanul Gheții nu-i băga în seamă pe ocupanții țărmului, ci privea spre mare, dincolo de Lordry, insula vânătorilor de balene. Făcuseră o vizită în port și aflase că o șalupă ușoară cu pânze fusese furată peste noapte.

Așadar, fiul lui plecase cu ceasul magic, fie ca talisman, fie ca să-l vândă. Pornise pe mare, fără măcar să-și ia rămas-bun.

— De ce-ai făcut-o? întrebă Muntras cu jumătate de glas, scrutând marea vineție stăpânită de un calm absolut. Pentru motivele obișnuite pentru care un om pleacă de acasă,

presupun. Fie că nu-ți mai puteai suporta familia, fie că voiai aventură – locuri ciudate, lucruri uimitoare, femei stranii. Ei, noroc, băiete! N-ai fi ajuns niciodată cel mai mare negustor de gheață din lume, asta-i sigur. Să sperăm că n-o să te mulțumești vânzând inele furate ca să trăiești...

Unele dintre femei, neveste de muncitori umili, îl strigau să vină în spatele plaselor înainte de maree. Le salută și-și târî picioarele departe de trupurile fojgăitoare ale iguanelor.

Immya și Avocatul vor trebui să preia compania. Nu erau favoriții lui, dar probabil că vor conduce afacerea mai bine decât o făcuse el vreodată. Trebuia să înfrunte realitatea. Întristarea nu-i folosea la nimic. Deși nu se simțise niciodată în largul lui alături de propria-i fiică, recunoștea că era o femeie cumsecade.

Măcar o să fie alături de un prieten și-o să aibă grijă ca BillishOwpin să aibă parte de o înmormântare decentă. Nu că Billish sau el ar fi crezut în vreunul dintre zei. Dar numai de dragul lor, al amândurora.

— Ai avut dreptate, Billish, zise cu voce tare. N-ai fost prostul nimănui.

•

Avernus avea însoțitori pe orbita în jurul Helliconiei. Se mișca printre flotile de sateliți auxiliari. Sarcina lor principală era de a cerceta sectoare ale globului pe care Avernus nu putea să le observe. Se întâmpla însă ca stația terestră, pe orbita sa circumpolară, să se afle chiar deasupra orașului Lordryardry și să se îndrepte spre nord în momentul funeraliilor lui Billy.

Înmormântarea fusese un eveniment popular. Adevărul este că pentru ființele umane, atât de fragile, moartea unor semeni de-ai lor nu este total neplăcută. Chiar melancolia se numără printre cele mai agreabile emoții. Aproape toată lumea din Avernus fusese martora serviciilor funerare; chiar și Rose Yi Pin, deși ea urmări evenimentul din patul noului ei iubit.

Sfătuitorul lui Billy, cu ochii uscați, ținu o predică într-o sută de cuvinte măsurate despre virtuțile supunerii în fața destinului. Epitaful servi și ca epitaf al mișcărilor de protest. Cu o oarecare ușurare, uitară gândurile apăsătoare legate de reformă și se întoarseră la îndatoririle administrative. Unul dintre ei scrise un cântec trist despre Billy, îngropat departe de familia sa.

Existau acum destui avernusieni îngropați pe Helliconia, toți câștigători ai Vacanțelor Helliconiene. O întrebare deseori pusă

la bordul Stației Terestre de Observație era: *„Cum afectează acest lucru masa planetei*?”

Pe Pământ, *unde funeraliile lui Billy provocară mai puțin interes*, *evenimentul fu privit mai detașat*. *Fiecare ființă vie este creată din materie stelară moartă*. *Fiecare ființă vie trebuie să-și parcurgă drumul solitar de la nivelul molecular către autonomia nașterii*, *un drum care*, *în cazul oamenilor*, *durează trei sferturi de an*. *Gradul complex de organizare implicat în apariția unei forme de viață superioară nu poate fi susținut pe vecie*. *În cele din urmă*, *se produce o întoarcere la anorganic*. *Legăturile chimice se dizolvă*.

Asta se întâmplase în cazul lui Billy. *Tot ceea ce era nemuritor în el erau atomii din care fusese alcătuit*. *Ei dăinuiau*. *Și nu era nimic ciudat ca un om de origine terestră să fie îngropat pe o planetă aflată la o mie de ani-lumină depărtare*. *Pământul și Helliconia erau vecine apropiate*, *compuse din aceleași rămășițe ale acelorași stele de mult moarte*.

Într-un singur detaliu greșise cel care avea mereu dreptate, *sfătuitorul lui Billy*. *Vorbi despre Billy ca ducându-se către lunga lui odihnă*. *Dar întreaga dramă organică din care făcea parte omenirea era angrenată în marea explozie continuă a Universului*. *Din punct de vedere cosmic*, *nu exista nicăieri odihnă*, *nici stabilitate*, *numai activitatea neîncetată a particulelor și a energiilor*.

XVII

ZBORUL MORȚII

Generalul Hanra TolramKetinet purta o pălărie cu boruri largi și o pereche de pantaloni vechi, îndesați într-o pereche de cizme militare lungi până la genunchi. Peste pieptul gol atârnase cu o curea o flintă nouă. Deasupra capului flutura un steag borlienez.

În spatele lui, mica trupă striga urale de încurajare. Erau doisprezece oameni, conduși de un tânăr locotenent capabil, GortorLanstatet. Stăteau pe un banc de nisip; dincolo de ei, jungla și apele întunecate ale râului Kacol. Călătoria în aval din Ordelay – dinspre înfrângere – se terminase; navigaseră cu *Stângaciul din Lordryardry*, atât prin repezișuri, cât și prin porțiuni ale râului unde curentul era atât de lent, încât din adâncuri răsăreau formațiuni tuberculate, luptând ca niște cete de țipari în perioada de reproducere să cucerească suprafața și să elibereze un miros de hoit și de sirop dulceag. Mirosul era blestemul junglei.

Pe ambele maluri ale Kacolului, pădurea se răsucea în noduri, șerpi și fâșii la fel de amenințătoare ca tentaculele ieșite din adâncurile râului. Aici, pădurea chiar arăta de netrecut; nu se vedea nimic din culoarele largi pe care generalul, cu jumătate de zecime în urmă, mersese în perfectă siguranță, pentru că râul atrăsese la marginea junglei o mulțime de plante târâtoare lacome după soare. Și jungla devenise mai pitică, transformându-se din pădure tropicală propriu-zisă în pădure musonică, coronamentul atingând capetele soldaților borlienezi.

Acolo unde râul își vărsa în sfârșit apele în mare, cețurile fetide ale dimineții se înălțau din pădure, rostogolindu-se, creastă după creastă, pe pantele dezordonate care culminau în masivul randonanez.

Ceața fusese un fel de motiv al călătoriei, cu preludiul în momentul în care – ajunși la Ordelay în posesia nedisputată a *Stângaciului* – deschiseseră bocaporții și fuseseră întâmpinați de vapori groși revărsați din încărcătura de gheață în curs de topire a vasului. Odată ce gheața fu aruncată peste bord, noii

proprietari descoperiră compartimente secrete pline cu flinte sibornaleze înfășurate în cârpe împotriva umezelii; comerțul personal secret al căpitanului *Stângaciului*, ca să se recompenseze pentru călătoriile primejdioase pe care le făcea în numele Companiei de Comercializare a Gheții Lordryardry. Proaspăt înarmați, borlienezii porniseră pe apele unsuroase, ca să dispară prin perdelele de umezeală atât de caracteristice Kacolului.

Acum își priveau generalul cum mergea prin apă către corăbii, pe o limbă de nisip care ieșea ca un pinten dintr-o insuliță pietroasă și împădurită, Keevasien, așezată între râu și mare. Lăsaseră în urmă tunelul verde-închis, duhoarea, tăcerile chinuite de insecte, negurile. Marea îi chema. Așteptau cu nerăbdare salvarea și își umbreau ochii cu mâna ca să se uite spre mare, apărându-se de o strălucire sporită de norii cețoși ai dimineții.

Cu greu ar fi putut veni salvarea mai convenabil. În ziua precedentă, când Freyr apusese, iar jungla era un labirint de contururi nesigure în timp ce Batalix cobora pe cer, căutaseră un loc de ancorare printre niște rădăcini gigantice ca niște intestine; fără avertisment, o încâlceală de șase șerpi, niciunul mai mic de doi metri, căzuse din ramurile de deasupra. Erau așa-numiții „șerpi de haită”, care, cu o inteligență rudimentară, vânau mereu împreună. Nimic n-ar fi putut să îngrozească mai mult echipajul. Omul care stătea la timonă, văzând oribilele vietăți care aterizaseră lângă el și se descâlceau rapid, sâsâind cu furie, sări peste bord fără să se gândească o clipă și fu înhățat de un greeb care, cu o clipă înainte, semăna cu un buștean putred.

Șerpii de haită fură omorâți până la urmă. În acel moment, vasul deviase într-o parte, dus de curent, și se freca de malul randonanez. În timp ce oamenii încercau să recapete controlul, cârma lovi un obstacol subacvatic și se rupse. Aduseră prăjini, dar râul devenea mai lat și mai adânc, așa că nu fură de folos. Când insula Keevasien se ivi în crepuscul, nu aveau puterea să aleagă nici curentul de la babord, cel borlienez, nici cel de la tribord, randonanez. *Stângaciul* fu purtat, neajutorat, către pietrele din capul nordic al insulei; cu bordajul spart, eșuă la apă mică. Izbiturile curentului amenințau s-o smulgă de acolo, așa că oamenii însfăcaseră câteva lucruri folositoare și săriseră pe

mal.

Se apropia întunericul. Ascultară bubuitul repetitiv al brizanților, ca niște lovituri de tun îndepărtate. Din cauza temerilor echipajului, TolramKetinet hotărî să poposească unde se aflau pentru noaptea scurtă, în loc să încerce să ajungă la Keevasien, despre care știa că era în apropiere.

Se puse o strajă. Noaptea din jurul lor amenința cu viclenie și moarte neașteptată. Insecte mici plecau în căutarea hranei, aripile fluturilor sclipeau înfricoșător, pupilele animalelor de pradă ardeau ca niște pietre incandescente; iar cei doi curenți ai râului curgeau continuu pe lângă ei, cu vârtejuri fosforescente. Curgerea lentă a apei le pătrundea în vise cu un geamăt.

Freyr răsări în spatele norilor. Oamenii se treziră și începură să-și scarpine înțepăturile de țânțari care le acopereau trupul. TolramKetinet și GortorLanstatet îi puseră la treabă. Cățărându-se pe spinarea pietroasă a insulei, puteau să se uite dincolo de brațul răsăritean al râului, către largul mării și către coasta borlieneză din față. Acolo, protejat de mare prin faleze împădurite, se întindea portul Keevasien, cel mai vestic oraș al țării lor natale, Borlien, cândva orașul de baștină al legendarului savant YarapRombry.

O nuanță violetă a luminii le ascunse adevărul pentru o vreme; se uitară câteva clipe la acoperișurile sparte și la zidurile înnegrite înainte de a exclama – aproape la unison – „A fost distrus!”

Turme de fagori, locuitori ai pădurii musonice, făcuseră schimb de mărfuri cu triburile din Randonan, dându-le vulumunwun. Marele spirit le vorbise triburilor. Acestea prinseră Ceilalți, îi legară de scaunele de bambus și înaintaseră prin junglă să ardă orașul până la temelii. Nimic nu scăpase flăcărilor. Nu se zărea niciun semn de viață, în afară de câteva păsări sleite de puteri. Războiul continua; oamenii nu puteau evita să fie în același timp agenții și victimele sale.

În tăcere, grupul de oameni își croi drum către latura sudică a insulei și coborî pe o limbă de nisip ca să scape de tufișurile țepoase care sufocau interiorul.

Marea deschisă se întindea în fața lor, maronie în locul în care se întâlnea cu râul Kacol, dar în cele din urmă albastră. Valuri lungi se spărgeau pe panta abruptă a plajei, cu străfulgerări albe. Către vest se vedea Poorich, o insulă întinsă, situată între

Marea Vulturilor și Marea Narmosset. Pe după insula Poorich navigau patru corăbii, două carace și două caravele.

Apucând steagul borlienez ce fusese depozitat printre alte steaguri în chesoanele de pe *Stângaciul*, TolramKetinet intră în spumă să le întâlnească.

•

Dienu Pasharatid stătea de pază pe *Prietenia de Aur* în timp ce se îndrepta spre un loc adăpostit de ancorare, împreună cu flota, la gura râului Kacol. Mâinile i se încleștară pe parapet; altfel, nu dădea niciun semn de euforie când zări, după ce insula Poorich rămase în urmă, coasta Borlienului răsărind din ceața dimineții.

Șase mii de mile marine rămăseseră în urmă de când reparaseră corăbiile și porniseră mai departe din plăcutul loc de popas din apropierea Capului Findowel. În acest timp, Dienu intrase mult în comuniune cu Zeul cel Azoiaxic; întinderile nesfârșite ale oceanului o aduseseră mai aproape ca niciodată de prezența lui. Își spuse că relația cu Io, soțul ei, se încheiase. Pusese să fie transferat pe *Uniunea*, ca să nu mai fie silită să-l vadă. Făcuse toate acestea într-un mod rece, sibornalez, fără să dea dovadă de ranchiună. Era liberă să se bucure din nou de viață și de zeu.

Era înconjurată de o adiere minunată, de cer și de mare – de ce, când năzuia să se bucure, o năpădea nefericirea? Nu putea fi din cauză că era invidioasă pe relația care crescuse – ca o buruiană, gândi, ca o buruiană – între amiralul ei preot-războinic și fostul cancelar borlienez. Nici pentru că simțea cea mai măruntă scânteie de afecțiune pentru Io. „Gândește-te la iarnă”, își zise folosind o expresie uskută care însemna „Îngheață-ți gândurile”.

Până și comuniunea cu Azoiaxicul, la care nu era în stare să renunțe, se dovedise descumpănitoare. Se părea că Azoiaxic nu avea loc pentru Dienu Pasharatid în inima lui. În ciuda virtuții femeii, zeul era indiferent. Era indiferent în pofida comportamentului ei cuviincios și a prudenței de care dădea dovadă.

Măcar în această privință, Sălășluitorul, Stăpânul Bisericii Păcii Extraordinare, se dovedise exasperant de asemănător cu Io Pasharatid în persoană. Și această cugetare, mai curând decât alinarea, o urmărise peste pustiile leghe ale mării. Orice era

bine-venit să-i distragă gândurile. Așadar, când apăru coasta Borlienului, se întoarse cu vioiciune de la timonă și chemă gornistul să sune „Vești bune”.

Curând, soldații se îngrămădiră la balustradele celor patru nave, dornici de o primă privire către țara pe care plănuiau s-o invadeze și s-o subjuge.

Unul dintre ultimii pasageri care sosise pe punte era SartoriIrvrash. Rămase pe loc o vreme, scuturându-și hainele și respirând adânc pentru a risipi mirosul de fagor. Fagorul nu mai era; rămăseseră mirosul și o fărâmă de cunoaștere.

După ce *Prietenia de Aur* plecase din Findowel, navigase spre sud-est, prin golful Ponipot, pe lângă țări străvechi, și prin strâmtoarea Cadmer, cea mai îngustă porțiune de apă între Campannlat și Hespagorat. Acestea erau țările despre care vorbeau legendele; unii spuneau că acolo luaseră ființă oamenii, alții că acolo se vorbise prima oară o limbă. Aici era Ponipot, despre care citea mica Tatro în basmele ei, Ponipotul aproape nelocuit, contemplând apusul sorilor, cu vechile sale orașe prăfuite, ale căror nume tulburau încă inimile oamenilor: Powachet, Prowash, Gal-Dundar, pe glacialul râu Aza.

Dincolo de Ponipot erau apele calme din dreptul crestelor pietroase din Radado, țara deșertului înalt, capătul sudic al Barierelor, unde se spunea că trăiesc mai puțin de un milion de oameni – spre deosebire de cele trei milioane și un sfert din învecinatul Randonan – și cu siguranță mai puțini oameni decât fagori; pentru că Radado constituia capătul apusean al unei mari rute ancipitale de migrație care se întindea peste tot Campannlatul, ultima Thule către care veneau creaturile în vara fiecărui An Mare pentru a-și îndeplini ritualurile de nepătruns sau pur și simplu pentru a sta nemișcate, cu ochii ațintiți peste strâmtoarea Cadmer, spre Hespagorat, către o destinație necunoscută altor forme de viață.

Pe ape calme sau altfel, în acele lungi zile de arșiță pe nava imobilă, SartoriIrvrash fusese mulțumit. Scăpase de studii în lumea largă. În timpul zilelor-obscure se putea bucura de lungi conversații intelectuale cu amiralul preot-războinic, Odi Jeseratabhar. Cei doi deveniseră mai apropiați. Complexitatea inițială a limbajului lui Odi Jeseratabhar devenise mai puțin protocolară. Apropierea involuntară impusă de cabinele înguste devenise dorită, prețuită. Ei se transformaseră în amanți

prudenți. Iar circumnavigația Continentului Sălbatic devenise și una a sufletelor.

Stând împreună pe punte în timpul acelui popas încântător, iubiții tomnatici, borlienezul și uskuta, cercetau marea aproape nemișcătoare. Interiorul țării Radado se întrezărea, încețoșat, în fundal. Mai aproape, insula Gleeat se întindea la babord. Mai departe spre tribord, alte trei insule, vârfuri muntoase scufundate, păreau să plutească în sânul apei.

Odi Jeseratabhar arătă spre tribord.

— Aproape că-mi pot închipui că disting coasta Hespagoratului, țara numită Throssa, mai exact. Totul în jurul nostru dovedește că Hespagorat și Campannlat au fost cândva unite de o punte de uscat, care a fost distrusă în timpul cine știe cărei catastrofe. Tu ce crezi, Sartori?

SartoriIrvrash examină cocoașa insulei Gleeat.

— Dacă e să cred legendele, fagorii sunt originari dintr-o parte îndepărtată a Hespagoratului, Pegovin, unde trăiesc fagori negri. Poate că fagorii din Campannlat migrează în Radado pentru că mai speră să descopere puntea arhaică spre țara lor de baștină.

— Ai văzut vreodată un fagor negru în Borlien?

— O dată, în captivitate.

Trase din veronikană.

— Continentele își păstrează soiurile lor diferite de animale. Dacă ar fi existat cândva o punte de uscat, atunci ne-am putea aștepta să găsim iguane din Hespagorat pe coasta din Radado. Sunt, Odi?

Cu o inspirație bruscă, ea răspunse:

— Nu cred că sunt, pentru că oamenii le-ar fi putut ucide pe toate. Radado e un loc pustiu; orice e bun de mâncare. Dar ce zici de Gleeat? Cât timp suntem ținuți pe loc de acalmie, avem timp de pierdut, timp în care ne-am putea îmbogăți tezaurul cunoașterii umane. Tu și cu mine o să mergem într-o expediție cu șalupa și-o să vedem ce găsim.

— Putem s-o facem?

— Dacă spun eu.

— Îți aduci aminte cât de aproape am fost de dezastru în expediția din Golful Prigoanei?

— Atunci ai crezut că am înnebunit.

— Acum cred c-ai înnebunit.

Izbucniră amândoi în râs și se luară de mână.

Amiralul îl chemă pe șeful de echipaj. Sclavii fură puși la treabă și lansară șalupa. Odi Jeseratabhar și SartoriIrvrash urcară la bord. Sclavii vâsliră până la insulă două mile marine, pe o mare de sticlă. Merseră cu ei doisprezece soldați înarmați, încântați de șansa de a scăpa din detestata închisoare a corăbiei.

Insula Gleeat măsura opt kilometri în lungime. Șalupa trase pe uscat pe un recif abrupt, nisipos, din colțul de sud-est. Fu lăsat un paznic, iar restul expediției porni mai departe.

Iguanele se încălzeau pe stâncile mângâiate de razele soarelui. Nu se temeau de oameni, iar câteva fură ucise cu sulițele pentru a completa meniul de pe corabie. Erau micuțe pe lângă uriașele iguane negre din Hespagorat. Acestea atingeau rareori mai mult de un metru și jumătate lungime. Culoarea lor era brun marmorat. Chiar și crabii care trăiau împreună cu ele erau mici și aveau doar vreo doi metri jumătate.

În timp ce SartoriIrvrash și Odi Jeseratabhar căutau printre pietre ouă de iguană, grupul fu atacat.

Patru fagori slabi și zdrențuiți se repeziră dintr-un adăpost, cu sulițe în mâini, și se aruncară asupra lor.

Luându-i pe nepregătite, fagorii reușiră să omoare doi soldați, împingând oamenii în apă cu forța atacului. Dar ceilalți soldați îi înfruntară. Iguanele se împrăștiară, pescărușii se înălțară țipând, avu loc o scurtă urmărire și încăierarea se sfârși. Fagorii erau morți, cu excepția unei gillote a cărei viață Odi Jeseratabhar o cruță.

Gillota era mai mare decât însoțitorii ei și acoperită cu o blană deasă și neagră. Cu brațele strâns legate la spate, fu luată prizonieră și dusă cu șalupa pe *Prietenia de Aur*.

Odi și Sartori se îmbrățișară când rămaseră singuri, felicitându-se pentru confirmarea adevărului vechii legende a punții de uscat. Și pentru că supraviețuiseră.

O zi mai târziu, se porni musonul, iar flota își reluă drumul spre est. Coasta Randonanului trecea acum, în toată splendoarea ei sălbatică pe la babord; dar SartoriIrvrash își petrecu cea mai mare parte a timpului sub punte, studiind-o pe prizonieră, căreia îi dădu numele Gleeat.

Gleeat vorbea numai nativa ancipitală, și asta într-un dialect. Necunoscând nativa, nici măcar hurdhu, SartoriIrvrash trebuia să lucreze printr-un interpret. Odi coborî în cala întunecoasă și

înghesuită ca să vadă ce făcea și începu să râdă.

— Cum poți să-ți bați capul cu creatura asta urât mirositoare? Ne-am dovedit teoria, că Radado și Throssa au fost cândva unite. Zeul cel Azoiaxic a fost de partea noastră. Colonia cea mică de iguane izolată pe insula Gleeat aparține unui soi inferior, izolat de masa principală de iguane de pe continentul sudic. Creatura asta, care trăia printre fagori albi, este probabil o supraviețuitoare a rasei negre din Hespagorat-Pegovin. Fără îndoială, sunt pe cale să dispară pe o insulă atât de mică.

SartoriIrvrash clătină din cap. Deși îi admira judecata rapidă, constată că Odi Jeseratabhar trăgea concluzii pripite.

— Pretinde că grupul ei se afla pe o navă care a naufragiat pe Gleeat cu ocazia unui alt muson.

— E clar că e o minciună. Fagorii nu navighează. Urăsc apa.

— Erau sclavi pe o galeră throssană.

Odi îl bătu pe umăr.

— Ascultă, Sartori, cred că am fi putut demonstra că cele două continente erau cândva legate doar dacă ne uitam pe hărțile vechi din cabina de navigație. Pe țărmul Radado se află Purporian, iar pe malul Throssa un port pe nume Popevin. „Poop” înseamnă „pod” în oloneza pură, iar „pup” sau „pu”, același lucru în oloneza locală. Trecutul e ascuns în limbă dacă știi cum să cauți.

Deși femeia râdea, SartoriIrvrash se simți ofensat de stilul ei superior sibornalez.

— Dacă mirosul te copleșește, draga mea, ai face mai bine să te întorci pe punte.

— O să ne apropiem în curând de Keevasien. Un oraș de coastă. După cum știi, „ass” sau „as” înseamnă „mare” în oloneza pură – echivalentul lui „ash” în ponptiană.

Apoi, surâzând, se retrase, urcând scara către dunetă cu mișcări relaxate.

SartoriIrvrash fu surprins în ziua următoare să afle că Gleeat era rănită. Pe podeaua unde stătea întinsă se afla o băltoacă de sânge auriu. Îi puse întrebări prin interpret. Deși o privi cu atenție, nu depistă nicio emoție când răspunse.

— Nu, nu e rănită. Spune că a ajuns la estru. Tocmai a trecut prin perioada menstruală.

Interpretul își arătă dezgustul, dar nu făcu niciun comentariu personal, fiind de rang inferior.

Ura lui SartoriIrvrash față de fagori fusese atât de mare – dar dispăruse acum, ca multe altele din viața lui trecută, își dădu el seama –, încât le neglijase întotdeauna istoria, așa cum refuzase să le învețe limba. Lăsase asemenea lucruri în seama lui JandolAnganol, a încrederii lui perverse în astfel de creaturi. Totuși, obiceiurile sexuale ale fagorilor fuseseră ținta glumelor obscene ale derbedeilor de pe străzile din Matrassyl; își aminti că femela ancipital, nici umană, nici animal, elimina ceva gen hemoragie menstruală, timp de o zi, din uter, ca preludiu la ciclul estral, când intra în călduri. Poate că aceste amintiri îl făcură să-și închipuie că prizoniera emitea un miros mai înțepător decât de obicei.

SartoriIrvrash se scărpină pe obraz.

— Care era cuvântul folosit pentru menstruație? Cuvântul ei în nativă?

— În limba ei numește estrul „zekmmrr”. Să pun să fie spălată cu furtunul?

— Întreab-o cât de des intră în estru.

Gillota, care era încă legată, trebui să fie îmboldită înainte să răspundă. Lapții lungi, rozalii, tremurau pe una dintre nări. Recunoscu în cele din urmă că are zece cicluri într-un An Mic. „Biata creatură”, gândi SartoriIrvrash. „Păcat că nu putem trăi toți în pace”. Dilema uman-ancipital va trebui să fie rezolvată într-o zi, într-un fel sau altul. Când el avea să fie mort de mult.

Plutiră sub muson toată noaptea aceea, în ziua următoare și în noaptea de după. Ploile erau atât de dese, încât cei de la bordul *Prieteniei de Aur* nu puteau distinge navele-surori. Strâmtoarea Cadmer fu lăsată în urmă. Peste tot în jurul lor se întindea marea cenușie Narmosset, cu valuri dungate cu spumă albă. Lumea era lichidă.

În cea de-a cincea noapte, întâlniră o furtună, iar caraca aproape că se răsturnă. Laurii și portocalii crescuți pe marginea punții centrale fură aruncați peste bord și mulți se temeau că nava se va duce la fund. Marinarii, întotdeauna superstițioși, îl abordară pe căpitan și-l implorară ca prizoniera fagor să fie azvârlită peste bord, din moment ce se știa bine că ancipitalii aflați la bordul unei corăbii aduceau ghinion. Căpitanul încuviință. Încercase aproape orice altceva.

SartoriIrvrash era treaz, în ciuda orei târzii. Îi era imposibil să doarmă în timpul unei furtuni. Protestă împotriva hotărârii

căpitanului. Însă nimeni nu era dispus să-i asculte argumentele; era străin și în pericol să fie aruncat el însuși peste bord. Se duse să se ascundă în timp ce Gleeat era târâtă din cală și împinsă în apele furioase.

În mai puțin de o oră, vântul se domoli în mare parte. La vremea falsei lumini, când Poorich abia se vedea în față, nu mai domnea decât o briză proaspătă. În zori, se arătară celelalte trei corăbii, nevătămate în mod miraculos și nu prea departe – Zeul cel Azoiaxic era bun. Curând, gura râului Kacol, unde se afla Keevasien, se putea desluși prin cețurile vineții de pe coastă.

O umbră nefirească plutea deasupra orizontului. Marea din jurul flotei sibornaleze era însuflețită de delfinii care se avântau la suprafață. Stoluri de păsări marine și de uscat descriau cercuri pe deasupra. Nu scoteau niciun țipăt, dar bătaia nenumăratelor aripi suna ca o ploaie torențială. Stolurile nu se risipiră când semnalul „Vești bune” se rostogoli de la corabie către coastă.

•

Când vântul se potoli, parâmele se destinseră și începură să se lovească de catarge. Cele patru nave se apropiam între ele în drum spre țărm.

Dienu puse la ochi o lunetă și privi către locul în care o fâșie de nisip se întindea printre valurile care se spărgeau de mal. Văzu oameni pe fâșie și numără doisprezece. Unul înainta. În zilele musonului, ocoliseră coastele Randonanului; aici începea Borlien – teritoriu inamic. Era important ca veștile despre sosirea flotei să nu ajungă la Ottassol; surpriza conta mult în acest caz, la fel ca în cele mai multe acțiuni militare.

Se luminase bine acum. *Prietenia de Aur* schimbă semnale cu *Uniunea*, cu *Buna Speranță* și cu *Rugăciunea din Vajabhar*, caravela albă, avertizându-le de pericol.

Un om cu pălărie cu boruri late avansa greu prin apă. În spatele lui, la gura râului, se vedea o ambarcațiune, cu carena pe jumătate ascunsă. Exista întotdeauna posibilitatea de a intra într-o ambuscadă și, mergând prea departe, să piardă vântul și să fie prinși în capcană. Dienu stătea încordată la parapetul dunetei. Pentru o clipă, își dori ca necredinciosul Io să fie cu ea; întotdeauna lua hotărâri rapide.

Omul din valuri desfășură un steag. Dungile Borlienului ieșiră la iveală.

Dienu chemă artileriștii să se alinieze la parapetul dinspre uscat.

Distanța dintre navă și țărm se micșoră. Omul din valuri se oprise, cufundat până la coapse în apă. Flutura steagul cu gesturi sigure. Borlienezi nebuni…

Dienu îi dădu instrucțiuni căpitanului artileriei. Acesta salută și coborî scara dintre punți ca să dea ordine oamenilor săi. Soldații lucrau în perechi: unul manevra aprinzătorul cu tambur, celălalt susținea țeava.

— Foc! strigă căpitanul artileriei.

Pauză, apoi o salvă de împușcături.

Astfel începu bătălia de pe fâșia de nisip de la Keevasien.

•

Prietenia de Aur se afla destul de aproape pentru ca TolramKetinet să distingă fețele soldaților înșirați de-a lungul parapetului. Îi văzu pe artileriști ațintindu-și armele spre el. Însemnele de pe vele dezvăluiseră deja că erau vase sibornaleze, surprinzător de departe de casă. Se întrebă dacă oportunistul lui rege încheiase un tratat pentru a aduce Sibornalul de partea Borlienului în Războaiele Apusene. Nu avusese niciun motiv să-i creadă ostili până când nu ridicaseră armele.

Prietenia se roti cu bordul spre el, ca să ofere artileriștilor cea mai bună linie de ochire. Estimă că pescajul n-avea să-i permită să vină mai aproape. *Uniunea* era în fața navei-amiral, cotind către stânga lui TolramKetinet, ajungând stânjenitor de aproape de capătul estic al insulei Keevasien. Auzi ordine plutind peste ape în timp ce pânzele principale și cele de la artimon ale *Uniunii* erau strânse.

Cele două nave mai mici, care se apropiaseră mai mult de țărmul randonanez, se îndreptau către dreapta sa. *Buna Speranță* încă lupta împotriva curentului de pe brațul vestic al râului Kacol, *Rugăciunea din Vajabhar* trecuse – se putea spune chiar că era aproape în spatele lui, deși încă la o oarecare depărtare. Pe toate aceste corăbii, în afară de *Buna Speranță*, zărea sclipirea țevilor de armă îndreptate împotriva lui.

Auzi ordinul de tragere al căpitanului de artilerie. TolramKetinet azvârli steagul, se întoarse, se aruncă în apă și începu să înoate cu putere înapoi spre limba de nisip.

GortorLanstatet îi oferea deja foc de acoperire. Își puse

oamenii în spatele unei creste din argilă și îndreptă jumătate din puterea sa de foc spre nava-amiral, jumătate spre caravela albă, *Rugăciunea din Vajabhar*. Cea din urmă încă se apropia repede către poziția lor. Locotenentul avea cu el un arbaletrier bun; îi dădu instrucțiuni, lui și încă unui om, să pregătească un aruncător de flăcări cu catran.

Gloanțe de plumb plesneau apa în jurul generalului. Înota pe dedesubt, ieșind pentru aer cât mai rar posibil. Își dădea seama de delfinii care se învârteau în jurul lui, dar aceștia nu făcură nicio încercare de a-l deranja.

Împușcăturile se opriră brusc. Ieși la suprafață și se uită în urmă. Caravela albă care purta pe vele hierograma Roții Mari intrase, imprudent, între el și *Prietenia de Aur*. Soldații din Shivenink, înghesuiți pe puntea cea mai de sus, se pregăteau să tragă asupra apărătorilor fâșiei de nisip.

Valurile se spărgeau în jurul lui. Malul era neașteptat de abrupt. TolramKetinet se agăță de o rădăcină și se trase printre tufișuri, se târî înainte câțiva metri la adăpost și apoi se prăbuși. Rămase întins, răsuflând cu greutate, cu fața lipită de nisipul cafeniu. Nu era rănit.

În fața ochilor minții îi răsări o amintire a chipului fermecător al reginei MyrdemInggala. Vorbea cu seriozitate. Își aminti cum i se mișcau buzele. Era un supraviețuitor. Avea să învingă de dragul ei.

Da, nu era inteligent. N-ar fi trebuit să fie făcut general. Nu poseda capacitatea naturală de a comanda oamenii pe care o avea Lanstatet. Dar…

De când primise în Ordelay mesajul reginei reginelor – prima oară când i se adresase personal, chiar și indirect –, se gândise la intenția regelui de a divorța de ea. TolramKetinet se temea de rege. Loialitatea lui față de Coroană era împărțită. Deși înțelegea necesitatea dinastică pentru acțiunea lui JandolAnganol, hotărârea regală îi schimbase sentimentele. Își spunea că atracția pe care o simțea pentru regină însemna trădare. Însă regina în exil era cu totul altceva; trădarea nu mai intra în discuție. Nici loialitatea față de un rege care din gelozie îl trimisese să moară într-o junglă randonaneză. Se ridică în picioare și alergă către fâșia asediată a lui GortorLanstatet.

Soldații borlienezi îl întâmpinară cu urale când se aruncă la pământ. Se bucură să revină printre ei și privi spre mare peste

creasta de argilă.

Într-un minut, scena se schimbase dramatic din câteva puncte de vedere. *Prietenia de Aur* strânsese pânzele și lăsase ancorele de la proră și de la pupă. Se afla cam la o sută optzeci de metri depărtare de mal. O săgeată aprinsă dăduse foc unei părți din pupă și din artimon. În timp ce marinarii luptau cu incendiul, două șalupe pline cu soldați se îndepărtau de corabie; una dintre ele – deși acest lucru n-ar fi însemnat nimic pentru TolramKetinet – era condusă de amiralul Odi Jeseratabhar, care stătea țeapănă la pupă; SartoriIrvrash insistase s-o însoțească și se așezase, destul de umil, la picioarele ei.

Uniunea se apropiase de malul stâng al insuliței și trupele ce debarcau înaintau prin apă cu tenacitate. Ceva mai aproape era *Rugăciunea din Vajabhar*, împotmolită în apa mică, cu pânzele atârnând și o barcă plină cu soldați îndreptându-se stângaci spre țărm. Barca era ținta cea mai apropiată și focul de flinte îi provocă unele avarii.

Numai *Buna Speranță* nu-și schimbase poziția. Prinsă în curentul râului Kacol, rămânea cu toate pânzele întinse, cu bompresul spre insula Keevasien, fără să contribuie la luptă.

— Trebuie să creadă că înfruntă întreaga garnizoană din Keevasien, comentă GortorLanstatet.

— Cu siguranță am avea nevoie de garnizoana aceea, bieții de noi. Dacă rămânem aici, o să fim măcelăriți.

Cu niciun chip, treisprezece oameni prost înarmați nu se puteau apăra împotriva a patru corăbii pline cu soldați dotați cu flinte cu tambur.

Atunci marea se ridică, se deschise și împroșcă assatassi.

•

De la vin capăt la altul al Mării Vulturilor, assatassii zburau ca săgețile dinspre mare spre țărm. Pescarii care înțelegeau marea rezervau această zi și pe următoarea pentru sărbătoare și ospețe. Era o festivitate care avea loc numai o dată la începutul fiecărei veri în timpul Verii Mari, la momentul mareei. În Lordryardry, plasele erau gata. În Ottassol, se întindeau prelate. În Gravabagalinien, prietenii reginei o avertizaseră să se țină departe de țărmul mortal. Ceea ce era un ospăț al belșugului pentru cunoscători devenea o ploaie a morții pentru ignoranți.

Înotând dinspre mijlocul oceanului îndepărtat, bancuri de assatassi se îndreptau spre uscat. Migrațiile lor din Vara Mare

cuprindeau tot globul. Teritoriile lor de hrănire se aflau pe întinderile îndepărtate ale mării Ardent, pe care n-o vizitase niciun om. Când ajungeau la maturitate, bancurile își începeau lungul drum către est, împotriva curenților oceanici. Treceau prin marea Climent și prin porțile înguste ale strâmtorii Cadmer.

Strâmtoarea făcea ca bancurile de pești să-și îngroașe rândurile. Înghesuiala silită și debutul musonului în marea Narmosset provoca o schimbare a tiparului comportamental. Ceea ce fusese o lungă plimbare înot, fără un țel vizibil, devenea o cursă destinată să se încheie în zborul morții.

Dar pentru acel zbor anume, pentru acea moarte dorită de-a lungul miilor de kilometri de coastă, mai era necesar un factor. Trebuia să se producă mareea.

De-a lungul secolelor de iarnă, mările Helliconiei erau aproape lipsite de maree. După apastron și anii cei mai întunecați, Freyr începea din nou să-și facă simțită influența. Pe măsură ce masa lui gigantică atrăgea planeta rece către lumină, tulbura și mările. Atracția sa asupra masei oceanului era acum, la numai o sută optsprezece ani tereștri de periastru, considerabilă. Sosise momentul din Anul Mic în care masele combinate ale lui Batalix și Freyr lucrau împreună. Rezultatul era o creștere cu șaizeci la sută a forței mareice față de situația din timpul iernii.

Mările înguste dintre Hespagorat și Campannlat și curentul puternic spre vest conspirau pentru a face mareele înalte să crească și să scadă cu o forță impresionantă. Pe acel flux fenomenal de apă îndreptat spre țărm se lansau bancurile de assatassi.

Navele flotei sibornaleze rămaseră fără apă sub chilă, apoi fură izbite de un val mareic ce se înălță brusc din mare. Înainte ca echipajele să-și dea seama ce le lovise, assatassii erau acolo. Zborul morții pornise.

Assatassi e un pește necrogen, mai corect spus un pește-șopârlă. La maturitate ajunge la o lungime de patruzeci și cinci de centimetri; are doi ochi mari, multifațetați; dar ceea ce-l distinge în principal este ciocul osos și lung, susținut de un craniu osos. În zborul morții, assatassi atinge viteze destul de mari pentru ca acest cioc să străpungă un om până la inimă.

În largul Keevasienului, assatassii țâșniră la suprafață la nouăzeci de metri depărtare de *Prietenia de Aur*. Aerul deveni atât de plin de ei, încât cei care zburau la firul apei și cei care

atingeau înălțimi de cincisprezece metri făceau în aceeași măsură parte dintr-un corp solid de pești-șopârlă care se mișcau cu viteză. Luceau ca nenumărate lame de săbii, aerul devenind o lamă de sabie.

Nava-amiral fu secerată de assatassi de la un capăt la altul. Oricine stătea pe punte fu lovit. Bordul dinspre mare al vasului se acoperi de creaturi atârnând înfipte în cioc. La fel și celelalte trei nave. Însă bărcile, deja pline cu apă din cauza mareei, fură cele care suferiseră cele mai multe pagube. Echipajele fură rănite, iar mulți soldați fură uciși pe loc. Scândurile se sfărâmară. Toate cele patru bărci începură să se scufunde.

Răsunară strigăte de durere și de groază, acoperite de țipetele păsărilor care plonjau să înșface din aer o porție de mâncare.

Primul val de assatassi dură două minute.

Numai TolramKetinet și oamenii săi supraviețuiră fără nicio rană. Valul mareic trecuse chiar pe deasupra lor, astfel încât erau pe jumătate conștienți când veniseră peștii-șopârlă.

Când ploaia de pești încetă, ridicară privirea și văzură haos peste tot. Trupele sibornaleze se zbăteau în apă, unde se apropiau pești mari de pradă. *Buna Speranță* părea să plutească în derivă, neajutorată, către largul mării; avea catargul principal sfărâmat. Focul de la catargele *Prieteniei de Aur* se dezlănțuise necontrolat. Peste tot, pietrele și arborii erau acoperite cu pești zdrobiți. Mulți assatassi se înfipseseră cu ciocurile în ramurile sau trunchiurile copacilor, sau se opriseră în crăpăturile pietrelor. Zborul morții dusese mulți pești la mare distanță în interior. Junglele de deasupra gurii râului Kacol erau acum străpunse de peștii-șopârlă care aveau să putrezească înainte de apusul lui Batalix.

Departe de a reprezenta cine știe ce fantezie morbidă, comportamentul assatassilor era dovada versatilității prin care se perpetua specia. La fel ca, altfel deloc asemănătorii, biyelki, yelki și gunnadu, care acopereau câmpiile înghețate ale Campannlatului în timpul iernii, acești pești-șopârlă erau necrogeni și dădeau naștere numai prin moarte.

Assatassii erau hermafrodiți. Alcătuiți în mod prea rudimentar ca să poarte înăuntrul lor aparatul normal de reproducere, se înmulțeau prin distrugere. Germenii înmugureau în măruntaie, luând forma unor larve filiforme. Încastrate în siguranță în

intestinul parental, larvele supraviețuiau impactului zborului morții și trăiau ca să se hrănească din hoitul astfel furnizat.

Își croiau drum în lumea de afară mâncând. Acolo, larvele se metamorfozau în stadiul unor larve cu picioare, foarte asemănătoare unor iguane minuscule. În toamna Anului Mic, iguanele miniaturale, până atunci legate de uscat, se întorceau în mare, scufundându-se ca grăunțele de nisip, pentru a reface ciclul vieții assatassilor.

Această răsturnare a evenimentelor fu atât de surprinzătoare, încât TolramKetinet și Lanstatet se ridicară în picioare să se uite în jur. Valul uriaș care udase tot țărmul era preludiul unei năvale a apelor care-i puse în dificultate pe sibornalezii care se străduiau să ajungă la mal.

Primul val împinsese râul spre amonte. Apele sale se întorceau acum, aducând cu ele o vâltoare de noroaie negre. Mai amenințător, la stânga lui TolramKetinet, un torent de trupuri înainta greoi dinspre gura râului, însoțit de țipetele păsărilor marine. Generalul bănui că aceștia erau morții măcelăriți în Keevasien, pe cale să-și găsească mormântul.

•

Valul răsturnase șalupa de pe *Prietenia de Aur*. Cei care reușiseră să iasă mai repede la suprafață se ridicară din apă în calea norilor de pești-șopârlă.

SartoriIrvrash se trezi că se zbate în apă printre răniți, printre care o zări curând pe Odi Jeseratabhar. Odi avea un obraz sfâșiat și un pește-șopârlă înfipt în ceafă. Mulți dintre răniți erau atacați de pescărușii prădători. SartoriIrvrash era nevătămat. Făcând un efort să ajungă lângă Odi, o ridică în brațe și porni către mal, însă apa se tot adâncea.

Fața îi ajunse aproape de assatassiul înfipt în ceafa femeii, ochiul lui privi în ochiul mare, osos, din care nu pierise viața cu totul.

— Cum poate omenirea să construiască bastioane împotriva naturii dacă aceasta tot năvălește ca un potop, indiferentă la ceea ce ia cu ea? își zise. Să nu mai vorbim despre tine, Akhanaba, hrattock ce ești!

Tot ce putea face era să țină capul lui Odi, inconștientă, deasupra apei. O limbă de pământ se întindea la numai câțiva pași, însă apa continua să crească în jurul lui. Strigă de spaimă și apoi văzu pe uscat un om care semăna cu generalul detestat

al lui JandolAnganol, TolramKetinet.

TolramKetinet și GortorLanstatet priveau spre vasul sibornalez *Rugăciunea din Vajabhar*, care se afla la mică distanță în dreapta lor. Valul mareic îl aruncase la țărm, dar întoarcerea apelor râului Kacol îl împinsese înapoi pe linia de plutire. În afară de assatassii presărați pe tribord, era în stare bună. Echipajul, deși demoralizat, abandonase corabia, ajunsese la țărm și se adăpostise în tufișuri.

— Caravela e-a noastră, putem s-o luăm, Gortor. Ce spui?

— Nu sunt marinar, dar se pornește o briză dinspre țărm.

Generalul se întoarse spre cei doisprezece oameni aflați cu el.

— Sunteți camarazii mei viteji. Niciunuia nu-i lipsește curajul. Dacă unuia singur dintre voi i-ar fi lipsit curajul pentru o clipă, am fi pierit toți. Acum avem de îndeplinit o ultimă ispravă înainte de a ajunge la adăpost. Nu ne poate ajuta nimeni la Keevasien, așa că trebuie să navigăm de-a lungul coastei. O să împrumutăm caravela asta albă. E un dar, deși unul pentru care s-ar putea să trebuiască să ne luptăm. După mine!

În timp ce alerga pe plajă, cu soldații în urma lui, aproape că se ciocni de un bărbat ud leoarcă trudindu-se să ajungă la țărm cu o femeie în brațe. Bărbatul îl strigă pe nume.

— Hanra! Ajutor!

Văzu cu uimire că era cancelarul borlienez, apoi se gândi: „Trebuie să fie încă unul pe care l-a înșelat JandolAnganol…”

Își opri grupul. Lanstatet îl trase pe SartoriIrvrash din apă, iar doi dintre oamenii săi o luară pe femeie. Gemea și-și recăpăta încet cunoștința. Porniră mai departe spre *Rugăciunea din Vajabhar*.

Echipajul și soldații de pe vasul din Shiveninki suferiseră pierderi. Unii fuseseră uciși; cei răniți de assatassi erau în mare parte la țărm. Păsări zburau pe deasupra corăbiei, mâncând pești-șopârlă prinși în velatură. Rămâneau câțiva soldați cu ofițerii lor care să facă față unei lupte. Dar grupul lui TolramKetinet escaladă bordul dinspre mare al corăbiei și-i atacară. Adversarii erau deja demoralizați. După o luptă lipsită de entuziasm, capitulară și fură puși să sară pe țărm. GortorLanstatet luă cu el sub punte trei soldați, să-i adune pe toți cei care se ascundeau și să-i dea jos de pe navă. În mai puțin de șapte minute, erau gata de plecare.

Opt dintre oameni împinseră caravela. Încet, nava se răsuci și

pânzele se umflară, așa sfâșiate cum erau de pești-șopârlă.

— Mișcați-vă! Mișcați-vă! striga TolramKetinet de pe punte.

— Urăsc corăbiile, zise GortorLanstatet și căzu în genunchi să se roage, cu mâinile deasupra capului.

Se auzi apoi o explozie și fură împroșcați cu apă.

Pirateria fusese observată de pe *Prietenia de Aur*. Un tunar trăsese cu tunul spre ei de la o distanță de o sută optzeci de metri.

Rugăciunea, cu o viteză nu mai mare decât a mersului pe jos, ieșea din adăpostul junglei și prinse o briză mai puternică. Fără să aibă nevoie să li se spună, doi tunari borlienezi trecură la unul dintre tunurile de pe puntea de dedesubt. Traseră îndată în *Prietenia de Aur*, însă unghiul dintre nave deveni atât de ascuțit, încât gura tunului nu mai putu fi întoarsă suficient pentru a ținti nava-amiral.

Echipajul de tunari de pe nava-amiral înfrunta aceeași problemă. Încă o ghiulea își luă zborul, aterizând în desișul de pe insulă, apoi se lăsă tăcerea. Cei opt oameni rămași în apă se cățărară pe plasele de abordare și urcară pe punte ovaționând în timp ce *Rugăciunea* prindea viteză.

Frunzișul de pe insulă rămase în urmă la babord. Arborii erau atacați de păsările în căutare de mâncare, devorând assatassii înfipți, în timp ce viespile și albinele pe care le deranjau bâzâiau nervoase în jurul lor. *Rugăciunea* era pe cale să depășească nava uskută *Uniunea*, încă eșuată cu prora în nisip.

— Puteți să trageți în ea când trecem? strigă GortorLanstatet spre puntea tunurilor.

Tunarii alergară la babord, deschiseră sabordul și încărcară tunul. Dar acum se mișcau prea repede, iar tunul nu putu fi pregătit la timp.

Dizgrațiatul Io Pasharatid se număra printre cei din echipajul și soldații de pe *Uniunea* care părăsiseră vasul ca să fugă de zborul morții în jungla de pe insulă. El fugise primul. Dezertarea lui se datora mai mult calculului decât panicii.

Singurul dintre sibornalezii din flotă, vizitase cândva Keevasien. Asta se petrecuse în timp ce deținuse funcția de ambasador la Curtea Borlienului. Deși nu iubea câtuși de puțin locul, avea în minte ideea că ar putea cumpăra acolo provizii care să completeze rațiile de pe navă. Calculul era că ar fi putut să dispară pentru două ore în timpul panicii generale fără să-i

ducă nimeni lipsa.

Vederea ruinelor arse ale orașului îl făcuse să se răzgândească. Se întoarse la locul acțiunii la timp ca să fie martorul alunecării *Rugăciunii din Vajabhar* pe lângă propria lui navă, cu TolramKetinet, favoritul reginei reginelor, stând pe dunetă.

Io Pasharatid nu era cu totul pătruns de interesele proprii, deși în acest moment gelozia îi diviza acțiunile. O luă la fugă, adunând oamenii care se ghemuiau printre tufișuri, și îi trimise înapoi la *Uniunea*. Valul mareic o aruncase nevătămată pe o fâșie de nisip.

După câteva manevre cu vâslele, ajutați de flux, eliberară caraca de pe plajă. Pânzele fură orientate și, încet, prora se roti către largul mării.

Se înălțară steagurile de semnalizare, raportând că *Uniunea* pornise în urmărirea piraților. Semnalele îi erau destinate lui Dienu Pasharatid de pe *Prietenia de Aur*; însă ea nu avea să mai citească niciodată vreun semnal. Moartea ei fusese una dintre primele provocate de zborul assatassilor.

•

Numai după ce ieșiră din golf și un vânt proaspăt dinspre vest îi purtă încet împotriva curentului dominant al oceanului riscară TolramKetinet și SartoriIrvrash să se îmbrățișeze.

După ce-și relatară unul altuia câte ceva din aventurile lor, TolramKetinet conchise:

— Nu prea am de ce să fiu mândru. Din moment ce sunt soldat, nu mă pot plânge de locul unde sunt trimis. Sub comanda mea de general trupele s-au destrămat fără să apuc să duc o singură bătălie. E o rușine cu care o să trăiesc toată viața. Randonan înghite oameni cu totul.

După o clipă, fostul cancelar spuse:

— Sunt recunoscător pentru călătoriile făcute, pe care nu le-am plănuit mai mult ca tine. Sibornalezii s-au folosit de mine, dar din această experiență a ieșit ceva mai mult decât valoros.

Făcu un gest arătând-o pe Odi Jeseratabhar, a cărei rană era acum pansată și care stătea pe punte cu ochii închiși în timp ce-i asculta pe bărbați.

— Îmbătrânesc, iar iubirile celor bătrâni sunt întotdeauna amuzante pentru tineri ca tine, Hanra. Nu, nu nega.

Râse.

— Și încă ceva. Îmi dau seama pentru prima oară cât suntem de norocoși să trăim în această perioadă a Anului Mare, în care domnește arșița. Cum au supraviețuit strămoșii noștri iernii? Roata se va întoarce și-o să fie din nou iarnă. Ce soartă haină, să crești când Freyr e pe moarte și să nu știi nimic altceva! În unele părți din Sibornal, oamenii nu-l văd pe Freyr deloc în timpul secolelor de iarnă.

TolramKetinet ridică din umeri.

— E șansa…

— Dar amploarea enormă a creșterii și distrugerii… Poate că greșeala noastră este să ne gândim la noi înșine ca fiind separați de natură. Eh, știu de mult că nu ești prea captivat de asemenea speculații. Un lucru trebuie însă să-ți spun: cred că am rezolvat o chestiune de o asemenea natură revoluționară…

Șovăi, mângâindu-și mustața încă umedă. Zâmbind, TolramKetinet îl îndemnă să continue.

— Cred că am gândit ceva ce n-a mai gândit niciodată vreun om. Doamna aceasta m-a inspirat. Am nevoie să ajung în Oldorando sau Pannoval să-mi expun gândul în fața mai-marilor Sfântului Imperiu Pannovalan. Ar trebui s-o numesc deducția. Acolo aș fi răsplătit cu siguranță, iar Odi și cu mine am putea trăi confortabil.

Cercetându-i chipul mustăcios, TolramKetinet comentă:

— Deducții pentru care ești plătit! Trebuie să fie valoroase!

„Tipul e un prost și am știut-o întotdeauna”, gândi fostul cancelar, dar nu rezistă ocaziei de a explica.

— Vezi tu, continuă SartoriIrvrash, coborând glasul într-atât încât abia mai putea fi auzit din cauza plesnetului pânzei de deasupra lor. N-am putut suferi niciodată rasa ancipitală, spre deosebire de stăpânul meu. Aici se află o mare parte a neînțelegerilor dintre noi. Ideea, deducția mea, cântărește mult împotriva ancipitalilor. Așadar, va fi răsplătită, potrivit termenilor Declarației Pannovalane.

Ridicându-se de pe scaun, Odi Jeseratabhar îl luă de braț pe SartoriIrvrash și le spuse lui TolramKetinet și Lanstatet, care li se alăturase:

— S-ar putea să nu știți că regele JandolAnganol a distrus toată munca de-o viață a cancelarului, *Alfabetul istoriei și al naturii*. E o crimă care nu trebuie uitată. Deducția cancelarului, așa cum o numește el cu modestie, îl va răzbuna împotriva lui

JandolAnganol și poate ne va îngădui să lucrăm împreună la reconstituirea *Alfabetului*.

Lanstatet interveni tăios:

— Doamnă, ești dușmana noastră, ai jurat să ne distrugi țara natală. Ar trebui să fii sub punte, legată în lanțuri.

— Asta-i de domeniul trecutului, rosti SartoriIrvrash cu demnitate. Acum suntem doar niște cărturari hoinari. Și încă unii fără casă.

— Cărturari hoinari…

Era prea mult pentru general, așa că puse o întrebare practică.

— Cum o s-ajungeți în Pannoval?

— Oldorando mi-ar fi de-ajuns. E mai aproape și sper să ajung înaintea regelui, dacă nu e deja acolo, ca să-i provoc o maximă bătaie de cap înainte să se însoare cu prințesa madiș. Nici tu nu-l iubești, Hanra. Ai fi persoana ideală care să mă ducă acolo.

— Eu mă duc la Gravabagalinien, zise TolramKetinet, numai dacă albia asta o să ne ducă acolo și nu suntem ajunși din urmă de dușmanii noștri.

Cu toții se uitară în urmă. *Rugăciunea din Vajabhar* plutea acum în largul mării, înaintând cu trudă către est de-a lungul coastei. *Uniunea* ieșise din golful Keevasien, dar era departe la pupă. Nu exista niciun pericol imediat să-i prindă.

— La Gravabagalinien o s-o vezi pe sora ta, Mai, îi spuse SartoriIrvrash generalului.

Generalul surâse fără să răspundă.

Mai târziu în cursul zilei, în depărtare, zăriră și *Buna Speranță* pornită în urmărire, cu un catarg principal improvizat. Cele două vase urmăritoare se pierdură în ceață când nori de furtună se adunară din marea apuseană, cu marginile tivite cu arămiu. Fulgere izbucneau în tăcere în pântecele norului.

Un al doilea val de assatassi se înălță din mare, ca o aripă desfășurată, ca să se arunce pe uscat. *Rugăciunea* era prea departe de coastă ca să sufere vreo pagubă. Numai câțiva dintre peștii-șopârlă țâșniră peste navă. Oamenii priviră satisfăcuți la ceea ce îi năucise în acea dimineață. În timp ce se târau către Gravabagalinien, se lăsă bezna și cioburi minuscule de lumină apărură pe țărm, unde băștinașii se ospătau cu invadatorii morți.

•

Ceva fără identitate își croi drum spre locul unde locuia regina reginelor, în palatul ei de lemn: un trup uman.

RobaydayAnganol călătorise clandestin de la Matrassyl la Ottassol, luând-o înaintea tatălui său. Oriunde se ducea acum, mergea cu o grabă aparte în felul de a păși, uitându-se în urmă cu coada ochiului; nu știa, dar alura de om urmărit îl făcea să semene cu tatăl lui. Se gândea la el însuși ca la un urmăritor. Răzbunarea împotriva tatălui său îi umplea gândurile.

La Ottassol, în loc să meargă la palatul subteran pe care tatăl lui era așteptat să-l viziteze, se duse la un vechi prieten al lui SartoriIrvrash, deuteroscopistul și anatomistul Bardol CaraBansity. CaraBansity nu simțea o prea mare bunăvoință pentru rege sau pentru ciudatul lui fiu.

El și cu nevasta lui îi găzduiau pe membrii unei asociații de deuteroscopiști din Vallgos. Îi oferi lui Robayday un pat într-o casă pe care o avea în apropierea portului, unde, îi explică el, o fată avea să aibă grijă de nevoile lui.

Pe Robayday nu îl prea interesau femeile. Totuși, o găsi imediat atrăgătoare pe tânăra din casa lui CaraBansity, cu părul lung și castaniu și un aer misterios de autoritate, ca și cum știa un secret.

Îi spuse că se numește Metty, iar băiatul și-o aminti. Era o fată de care se bucurase cândva în Matrassyl. Mama ei îl ajutase pe tatăl lui când fusese rănit, după Bătălia de la Cosgatt. Numele adevărat era însă Abathy.

Fata nu-l recunoscu. Era, fără îndoială, o doamnă cu mulți iubiți. La început, indiferența lui Robayday n-o inspiră, iar tânărul o lăsă pe ea să vină la el. Pentru a-l impresiona, vorbi despre o legătură scandaloasă cu funcționari sibornalezi din Matrassyl; el îi privi expresia în timp ce vorbea și se gândi cât de diferită era viziunea ei despre lume, cu venirile și plecările sale clandestine.

— Nu mă recunoști pentru că sunt greu de recunoscut, dar a fost o vreme în care purtai mai puțin fard la ochi și eram apropiați…

Apoi ea îi rosti numele și-l îmbrățișă, arătând încântare.

Mai târziu, fata îi spuse că avea motive să-i fie recunoscătoare mamei ei, căreia îi trimitea bani cu regularitate, pentru că o învățase cum să se poarte cu bărbații. Avea o înclinație pentru cei de origine nobilă și puternici; fusese sedusă în mod rușinos

de CaraBansity, povesti ea, dar acum spera la lucruri mai bune. Îl sărută.

Își lăsă charfrulul să alunece și să-i dezvelească picioarele albe. Zărind cruzime peste tot, Robayday văzu pe moment numai capcana păianjenului. Intră cu înflăcărare. Mai târziu, rămaseră întinși alături și se sărutară, iar ea râse cu drăgălășenie. Tânărul o iubea și o ura în același timp.

Toate impulsurile îi spuneau să se grăbească să plece mai departe spre Oldorando, dar rămase cu fata încă o zi. O ura și o iubea.

A doua seară în casa ei. Credea că istoria va înceta dacă rămânea cu ea pe vecie. Tânăra își lăsă iar părul liber și-și ridică fusta, urcându-se iar pe divan cu el.

Se îmbrățișară. Făcură dragoste. Abathy era o fântână a încântării. Tocmai începea să-l dezbrace când în ușă se auzi o bătaie. Se ridicară amândoi, surprinși.

Se auzi din noi o bătaie, de această dată mai violentă. Ușa se deschise brusc și înăuntru năvăli un tânăr solid, îmbrăcat după moda din Dimariam. Era Div Muntras și venise în căutarea dragostei.

— Abathy! strigă.

Ea răspunse țipând uimită.

După ce călătorise singur până la Ottassol, Div o găsise solicitând pe drum informații. Vânduse tot ceea ce poseda, în afară de ceasul-talisman furat de la Billish, care se odihnea în siguranță la brâu. Și aici, la capătul drumului, o găsi pe fata care-i stăpânise gândurile de când lenevea cu voluptate alături de tatăl lui pe puntea *Doamnei din Lordryardry*, zbenguindu-se cu alt bărbat.

Sub impulsul furiei, chipul i se schimonosi. Ridică pumnii, răcni și atacă.

Robayday sări în picioare pe divan, cu spatele la perete. Fața i se înnegrise de furie din cauza intrusului. Să strige cineva la fiul regelui, și într-un asemenea moment! N-avea alt gând decât să-l omoare pe vizitatorul nepoftit. La brâu avea un pumnal făurit dintr-un corn de fagor, un instrument ascuțit cu două tăișuri. Îl scoase.

Div se înfurie și mai tare la vederea armei. Putea să scape curând de tipul ăsta slăbănog, de băgăciosul ăsta.

Abathy țipă la el, dar n-o băgă în seamă. Stătea cu mâinile la

gură, cu ochii măriți de groază. Asta îl mulțumea pe Div. Ea avea să urmeze.

Se repezi să atace, aterizând pe divan dintr-un salt. Primi vârful cornului chiar sub coaste. Vârful scrâșni pe os când alunecă înăuntru. Pumnalul pătrunse în carne până la plăsele, străpungând splina și stomacul, punct în care mânerul se rupse în mâna adversarului.

Un geamăt prelung de uimire îi scăpă lui Div. Sângele țâșni pe perete când se izbi de el și alunecă pe podea.

Furios, Robayday lăsă fata să plângă. Se duse după doi oameni care scăpară de cadavru, aruncându-l în Takissa.

Robayday fugi din oraș de parcă-l fugăreau câini turbați. Nu se mai întoarse niciodată la fată sau în cameră. Avea o întâlnire de care fusese în primejdie să uite, o întâlnire în Oldorando. De nenumărate ori, plânse și blestemă de-a lungul drumului.

Purtat de curent, trupul lui Div Muntras pluti printre ambarcațiuni către gura Takissei. Nimeni nu-l văzu cum se duce, pentru că cei mai mulți, chiar și sclavi, se bucurau de ospățul cu assatassi. Peștii îi dădură târcoale în timp ce masa îmbibată cu apă fu dusă în pântecele mării, pentru a deveni parte din curgerea apelor către vest, către Gravabagalinien.

•

În seara aceea, când soarele apuse, oamenii simpli coborâră pe plajele și promontoriile coastei borlieneze. Erau puși în mișcare de impulsul de a sărbători și de a oferi mulțumiri. În celelalte țări udate de mările înguste, Randonan, Thribriat, Iskahandi, Dimariam și Throssa, alte mulțimi se adunau.

Aici, marele ospăț cu assatassi se termina. Era timpul ca oamenii să-i mulțumească pentru binecuvântări spiritului care sălășluia în ape.

În timp ce femeile cântau și dansau pe nisip, bărbații lor intrară în apă ținând în mâini frunze pe care ardeau lumânări ce emanau un parfum dulce.

Pe fiecare plajă, pe măsură ce se apropia amurgul, erau lansate flote întregi de frunze. Unele pluteau încă, arzând slab, mult după ce căzuse întunericul, formând panorame amintind de superstițiile cu strigoi suspendați în bezna lor mai durabilă. Altele fură purtate departe pe mare înainte ca flăcările lor plăpânde să se stingă.

XVIII

VIZITATORI DIN ADÂNCURI

Oricine se apropia de Gravabagalinien putea să vadă din depărtare palatul de lemn care era refugiul reginei. Se înălța tăcut, ca o jucărie lăsată pe plajă.

Legenda spunea că Gravabagalinien era bântuit. Că, în urmă cu multă vreme, în locul palatului fragil se afla o fortăreață. Că aceasta fusese distrusă complet într-o mare bătălie.

Însă nimeni nu știa cine luptase acolo sau cu ce scop. Numai că muriseră mulți și fuseseră îngropați în morminte puțin adânci, acolo unde căzuseră. Despre umbrele lor, departe de sol-armonicele lor corecte, se spunea că bântuie încă locul.

Cu siguranță, o altă tragedie se juca pe vechiul pământ nesfințit. Pentru că venise vremea ca regele JandolAnganol să sosească în două corăbii cu oamenii și fagorii săi, cu Esomberr și CaraBansity, să divorțeze de regina lui.

Iar regina MyrdemInggala coborâse scările și se supusese divorțului. Se adusese vin și fuseseră îngăduite multe trăsnăi. Iar Alam Esomberr, trimisul C'Sarrului, se dusese către camera fostei regine la numai câteva ore după ce condusese ceremonia de divorț. Apoi sosise anunțul că Simoda Tal fusese ucisă în îndepărtatul Oldorando. Iar vestea dureroasă îi fusese adusă regelui când primele raze ale lui Batalix colorau în galben pereții exteriori scorojiți ai palatului.

Și acum treburile oamenilor și ale fagorilor aveau un caracter inevitabil, căci evenimentele se îndreptau spre un punct culminant în care chiar și principalii participanți aveau să fie luați de val, neajutorați.

Vocea lui JandolAnganol era joasă și plină de durere când își smulse părul din barbă și de pe cap, jelindu-se lui Akhanaba.

— Slujitorul tău se pleacă în fața ta, o, Mărețule. M-ai pedepsit cu suferință. Ai făcut ca armatele mele să se prăbușească înfrânte. L-ai făcut pe fiul meu să se lepede de mine. Ai făcut să divorțez de iubita mea regină, MyrdemInggala. Ai făcut ca cea menită să-mi devină mireasă să fie asasinată... Cât mai trebuie

să îndur de dragul tău? Nu lăsa poporul meu să sufere. Primește suferința mea, o, Mare Zeu, ca jertfă îndestulătoare pentru poporul meu.

Când se ridică și-și puse tunica, palidul AbstrogAthenat spuse cu un aer nepăsător:

— E adevărat că armata a pierdut Randonanul. Dar toate țările civilizate sunt înconjurate de altele barbare și sunt înfrânte când armatele le invadează. Ar trebui să mergem nu cu sabia, ci cu cuvântul Zeului.

— Campaniile militare se desfășoară în provincia Pannoval, nu într-o țară săracă, așa cum e a noastră, vicarule.

Potrivindu-și tunica peste răni, pipăi în buzunar ceasul cu trei cadrane pe care-l luase de la CaraBansity în Ottassol. Acum, la fel ca atunci, îl simți ca fiind un obiect rău-prevestitor.

AbstrogAthenat se înclină. Avea biciul la spate.

— Măcar l-am putea mulțumi pe Atotputernicul fiind mai umani și îndepărtând inumanul.

Cuprins brusc de furie, JandolAnganol întinse mâna dreaptă și-l lovi pe vicar cu încheieturile degetelor peste obraz.

— Rămâi la treburile Zeului și lasă-mi-le mie pe cele lumești!

Știa ce voia să zică vicarul. Se referise la prigonirea fagorilor din Borlien.

Lăsându-și tunica descheiată și simțind țesătura cum absoarbe sângele ultimei biciuiri, JandolAnganol urcă din capela subterană la parterul palatului de lemn. Yuli îl întâmpină țopăind vesel.

Tâmplele îi zvâcneau cu putere. Îl mângâie pe micul fagor și-și cufundă degetele în blana lui groasă.

Umbrele se întindeau încă în afara palatului. Nu prea știa cum să înfrunte dimineața; ajunsese la Gravabagalinien abia cu o zi în urmă și – în prezența trimisului Venerabilului C'Sarr, Alam Esomberr – divorțase de frumoasa lui regină.

Palatul avea obloanele trase, la fel ca în ziua precedentă. În camere, numeroși bărbați erau cufundați în somnul de după beție. Lumina își croia drum prin beznă într-o încrucișare de raze, semănând cu un coș împletit prin care trecu îndreptându-se spre ușă.

Când ieși afară, văzu că Prima Gardă Fagoriană Regală era de strajă. Merita oricum să vezi șirurile de coarne nemișcate, își spuse încercând să-și risipească proasta dispoziție.

Se plimbă la aer înainte de a se înteți arșița. Văzu marea și simți briza, dar nu le dădu atenție. Înaintea zorilor, în timp ce încă dormea adânc din cauza băuturii, Esomberr venise la el împreună cu noul lui cancelar, Bardol CaraBansity. Îl informaseră că prințesa madiș cu care avusese intenția să se însoare fusese ucisă de un asasin.

Totul era pierdut.

De ce trecuse prin atâtea necazuri ca să divorțeze de adevărata lui soție? Ce-l apucase? Existau despărțiri cărora nici cei mai tari nu le puteau supraviețui.

Își dorea să stea de vorbă cu regina.

O anumită sensibilitate îl reținea să trimită un mesager în camera ei. Știa că se afla acolo cu mica prințesă Tatro și aștepta să plece și să-și ia soldații cu el. Probabil că auzise veștile sosite în timpul nopții. Probabil se temea că va fi asasinată. Probabil că îl ura.

Se întoarse în stilul lui brusc, ca pentru a se surprinde singur. Noul cancelar se apropia cu pas greoi, hotărât.

JandolAnganol îl observă pe CaraBansity și îi întoarse spatele, bărbatul fiind silit să-i ocolească, pe el și pe Yuli, înainte de a face o plecăciune stângace.

Regele se uită lung la el. Niciunul dintre ei nu vorbi. CaraBansity întoarse privirea încețoșată dintr-a regelui.

— Mă găsești într-o dispoziție proastă.

— Nici eu n-am dormit, sire. Regret profund ceea ce vi s-a întâmplat.

— Proasta mea dispoziție nu se referă doar la Atotputernicul, ci și la tine, care nu ești atât de puternic.

— Ce-am făcut ca să vă nemulțumesc, sire?

Sprâncenele Vulturului se uniră, făcându-i privirea să semene și mai bine cu a unei păsări de pradă.

— Știu că în secret ești împotriva mea. Ai reputația unui om viclean. Ți-am văzut privirea încântată pe care n-ai putut s-o ascunzi când ai venit să anunți moartea… știi tu a cui.

— Prințesa madiș? Dacă aveți atât de puțină încredere în mine, n-ar trebui să vă fiu cancelar.

JandolAnganol îi arătă din nou spatele, cu țesătura galbenă a tunicii pătată de sânge.

CaraBansity începu să se foiască. Privi distrat către palat și văzu cum se scorojea vopseaua albă. Simți ce însemna să fii un

om simplu și ce însemna să fii rege.

Își iubea viața. Cunoștea mulți oameni și era de folos comunității. Își iubea nevasta. Prospera. Însă venise regele și-l înșfăcase împotriva voinței sale, de parcă era un sclav.

Acceptase rolul și, fiind un om de caracter, făcuse ce putea mai bine. Acum suveranul avea tupeul să-i spună că era împotriva lui în secret. Impertinența regală n-avea limite și deocamdată nu vedea nicio cale de a scăpa să meargă cu JandolAnganol până în Oldorando.

Îl părăsi compătimirea față de necazurile regelui.

— Voiam să spun, Maiestatea Voastră, începu el cu voce hotărâtă, apoi se îngrijoră pentru propria lui temeritate, uitându-se la spatele însângerat. E doar un fleac, desigur, dar înainte să ridicăm pânzele spre Ottassol mi-ați luat acel ceas interesant cu trei cadrane. Îl mai aveți?

Regele nu se întoarse, nici nu se mișcă. Răspunse:

— Îl am aici, în tunică.

CaraBansity inspiră adânc, apoi continuă pe un ton mult mai anemic decât intenționase:

— Vreți să mi-l restituiți, vă rog, Maiestatea Voastră?

— Nu-i momentul să vii să-mi ceri favoruri când Borlienul este amenințat.

Vorbi pe tonul Vulturului.

Rămaseră amândoi pe loc, urmărindu-l pe Yuli cum urinează în tufișurile de lângă palat.

Regele porni cu pas măsurat în direcția mării.

„Nu-s cu nimic mai bun decât un afurisit de sclav”, își zise CaraBansity și porni după el.

Cu fagorul țopăind alături, regele grăbi pasul, vorbind repede din mers, astfel încât deuteroscopistul corpolent fu silit să-l ajungă din urmă. Nu mai aminti niciodată de ceas.

— Akhanaba mi-a fost prielnic și a trimis multe roade în calea vieții mele. Și întotdeauna au fost cu atât mai parfumate, cu cât am văzut că mi se făgăduia mai mult. Aș fi putut avea mai mult decât mi-am dorit. E adevărat că am suferit și înfrângeri, dar am fost înconjurat de o atmosferă generală de speranță. Nu le-am îngăduit eșecurilor să mă tulbure multă vreme. Cât despre înfrângerea mea personală în Cosgatt… ei bine, am învățat din ea și am lăsat-o în urmă. În final, am obținut acolo o mare victorie.

Trecură de un șir de arbori de guing-guing. Regele smulse un fruct și mușcă din el până la sâmbure, lăsând sucul să-i curgă pe bărbie.

— Astăzi îmi privesc viața într-o nouă lumină. Poate că am primit deja tot ceea ce mi s-a făgăduit… La urma urmei, am mai mult de douăzeci și cinci de ani.

Vorbea cu greutate.

— Poate că asta e vara mea, iar în viitor, când voi scutura crengile, nu va cădea niciun fruct… Pot să mă mai bizui pe belșug? Nu ne avertizează religia că trebuie să ne așteptăm la foamete? Uf! Akhanaba e ca un sibornalez, mereu obsedat de iarna care va să vină.

Se plimbau de-a lungul falezei joase care separa uscatul de plaja unde obișnuia regina să înoate.

— Spune-mi, continuă JandolAnganol nepăsător, dacă tu, ca ateu, n-ai un model religios pe care să-l aplici, cum vezi greutățile în care mă aflu?

CaraBansity tăcea, ținându-și fața cărnoasă și roșie către pământ de parcă o păzea de privirea abrazivă a regelui. „Adună-ți curajul”, își spunea.

— Ei, hai, spune ce vrei. Nu prea sunt în formă! Am fost biciuit de vicarul meu…

Când CaraBansity se opri din mers, regele îi urmă exemplul.

— Sire, ca să-i fac o favoare unui prieten, am luat de curând la mine o tânără doamnă. Soția mea și cu mine primim mulți oameni, unii vii, alții morți; ca și animale pentru disecție și fagori, fie pentru disecție, fie ca paznici. Nimeni n-a provocat atâtea necazuri ca acea tânără doamnă. Îmi iubesc soția, și-o s-o iubesc mereu. Dar am dorit-o pe tânăra doamnă. O disprețuiam, și totuși am poftit-o. M-am disprețuit pe mine, și totuși am poftit-o.

— Dar ai avut-o?

CaraBansity râse și, pentru prima oară în prezența regelui, chipul i se lumină.

— Sire, am avut-o cam cum aveți dumneavoastră acel guing-guing, prin excelență fructul zilei-obscure. Sucul, sire, a curs… Dar a fost khmir, nu dragoste, iar după ce khmirul s-a stins – deși asta a durat cu siguranță ceva timp… timp de vară, sire –, m-am detestat și n-am mai vrut să am de-a face cu ea. Am dus-o departe și i-am zis să nu mă mai vadă niciodată. De atunci,

aflu că s-a întors la profesia mamei ei și a dus la moarte cel puțin un bărbat.

— La ce-mi folosesc toate astea? întrebă regele privindu-l trufaș.

— Sire, cred că principiul care vă pune viața în mișcare este pofta, mai curând decât dragostea. Îmi spuneți, în termeni religioși, că Akhanaba v-a fost prielnic și că v-a pus multe roade în cale. În termenii mei, ați luat ce-ai vrut, ați făcut ce-ați vrut și vreți să continuați la fel. Preferați ancipitalii ca instrumente ale poftei, fără să vă pese că în realitate fagorii nu sunt niciodată supuși. Cu excepția reginei reginelor, nimic nu vă poate sta cu adevărat în cale. Ea vă poate înfrunta pentru că numai ea, în întreaga lume, v-a impus dragostea și poate un pic de respect. De aceea o urâți, pentru că o iubiți. Stă între dumneavoastră și khmirul dumneavoastră. Numai ea vă poate stăpâni... dualitatea, în dumneavoastră, ca și în mine, și poate în toți bărbații, cele două principii sunt separate – dar în dumneavoastră, separarea e la fel de mare precum statul. Dacă preferați să credeți în Akhanaba, considerați înfrângerile suferite ca un avertisment că viața stă să v-o ia pe o cale greșită. Îndreptați-o cât timp vi se oferă șansa.

Se opriră pe faleză, fără să bage în seamă tunetele surde ale mării, și stătură față în față, amândoi încordați. Regele își ascultă cancelarul până la capăt fără nicio mișcare, în timp ce Yuli se rostogolea în iarba aspră din apropiere.

— Cum sugerezi să-mi îndrept viața?

Cineva mai puțin sigur de sine decât CaraBansity ar fi fost cuprins de teamă la auzul tonului regelui.

— Iată sfatul meu, Maiestatea Voastră. Nu vă duceți în Oldorando. Simoda Tal a murit. Nu mai aveți niciun motiv să vizitați o capitală neprietenoasă. Ca deuteroscopist, vă previn să n-o faceți.

Pe sub sprâncenele cărunte, CaraBansity observă cu atenție efectul vorbelor sale asupra lui JandolAnganol.

— Locul vă este în acest regat, acum mai mult ca niciodată, când dușmanii n-au uitat masacrul myrdolatrilor. Întoarceți-vă la Matrassyl. Regina legiuită e aici. Aruncați-vă la picioarele ei și cereți-i iertare. Rupeți de față cu ea actul de divorț. Luați înapoi ce iubiți mai mult. Liniștea sufletească vă depinde de regină. Respingeți ademenirile Pannovalului.

Vulturul privea încruntat către mare.

— Trăiți cumpătat, Maiestate. Recâștigați-vă fiul. Renunțați la Pannoval, alungați garda fagorilor, trăiți înțelept cu regina. Respingeți-l pe falsul Akhanaba, care v-a dus…

Însă mersese prea departe.

Regele se înfurie și se aruncă asupra lui CaraBansity cu tot trupul. În fața acestei mânii mai presus de rațiune, cancelarul începu să tremure și se prăbuși cu o clipă înainte ca JandolAnganol să ajungă la el.

Îngenunchind pe trupul culcat la pământ, regele scoase sabia, iar CaraBansity strigă speriat:

— Cruțați-mă, Maiestate! Noaptea trecută am salvat-o pe regină de la viol!

JandolAnganol se opri, apoi se ridică în picioare, cu vârful sabiei îndreptat spre trupul care stătea ghemuit la picioarele lui.

— Cine-ar îndrăzni s-o atingă pe regină când sunt eu pe-aproape? Răspunde!

— Maiestatea Voastră…

Glasul tremura ușor; buzele care rosteau cuvintele aproape că erau lipite de pământ; totuși, ceea ce spuneau se auzea clar.

— Erați beat. Și trimisul Esomberr s-a dus în camera ei s-o necinstească.

Regele răsuflă adânc. Băgă sabia în teacă și rămase nemișcat.

— Țărănoi netrebnic! Cum ai putea înțelege viața unui rege? Nu mă întorc pe drumul pe care am călcat o dată. S-ar putea să ai o viață, care-mi aparține și pot s-o iau, dar am un destin și o să merg acolo unde mă conduce Atotputernicul. Târăște-te înapoi unde ți-e locul! Nu-mi poți da mie sfaturi. Nu-mi mai ieși în drum!

Rămase totuși deasupra anatomistului umilit. Când Yuli veni să adulmece, regele se întoarse brusc și reveni la palatul de lemn.

Garda se dezmetici la strigătul său. Trebuiau să fie plecați din Gravabagalinien într-o oră. Aveau să mărșăluiască spre Oldorando, așa cum plănuiseră. Furia regelui stârni palatul de parcă era un cuib de crabi-crestați deranjat de ridicarea unui buștean. Se puteau auzi vicarii lui Esomberr, strigând unii la alții cu voci ascuțite.

Zarva ajunse până în apartamentul reginei, care se ridică în

picioare în mijlocul camerei ei de culoarea fildeșului, ascultând. Garda ei de corp stătea la ușă. Mai TolramKetinet se afla în anticameră cu două servitoare, strângând-o în brațe pe Tatro. Ferestrele erau acoperite de draperii groase. MyrdemInggala purta o rochie lungă, subțire. Avea chipul la fel de palid ca umbra unui graur pe zăpadă. Trase în piept aerul cald și-l dădu afară, ascultând sunetele oamenilor și ale zenelilor, înjurăturile și ordinele ce se auzeau de jos. Se duse la o fereastră, apoi, ca și când și-ar fi disprețuit propria slăbiciune, retrase mâna ridicată și se întoarse în locul unde așteptase înainte. Arșița făcea să apară stropi de transpirație care se agățau de frunte ca niște perle. Auzi o dată clar vocea regelui, apoi se lăsă tăcerea.

După plecarea regelui, CaraBansity coborî spre golf și ușor-ușor își recăpătă culoarea obrajilor. După un timp, începu să cânte. Își recăpătase libertatea, dacă nu și ceasul.

•

În suferința lui, regele se duse într-o cămăruță dintr-unul dintre turnurile șubrede și zăvorî ușa în urma lui. Praful care plutea prin încăpere dădea o substanță fantomatică fâșiilor aurii care străluceau printr-un grilaj. Locul mirosea a pene, a ciuperci și a paie vechi. Pe scândurile goale ale podelei era găinaț de porumbel, dar regele, neluându-l în seamă, se întinse pe jos și intră, printr-un efort de voință, în pauk.

Sufletul, detașat de trup, se domoli. Ca în căderea unei aripi de fluture, se cufundă în bezna catifelată. Bezna rămase când tot restul dispăru.

Acesta era paradoxul tărâmului nedefinit în care plutea acum sufletul în derivă: că se extindea peste tot și era un domeniu nesfârșit, fiind în același timp la fel de familiar pentru el ca spațiul întunecat de sub așternuturi pentru un copil.

Sufletul nu are ochi muritori, așa că are o viziune diferită. Vedea dedesubtul lui, prin obsidian, o mulțime de lumini slabe, imobile, dar părând să se miște în relație unele cu altele din cauza coborârii sufletului. Fiecare lumină fusese cândva un spirit viu. Fiecare era acum atras către marele principiu matern care avea să existe chiar și după dispariția lumii, idolul originar, principiul chiar mai mare decât – sau cel puțin deosebit de – zei precum Akhanaba.

Iar sufletul se deplasa în special către singura lumină care îl atrăgea, strigoiul tatălui său.

Scânteia care fusese cândva nici mai mult, nici mai puțin decât VarpalAnganol, regele Borlienului, semăna doar cu o schiță șovăitoare de raze de soare pe un perete vechi, cu coastele și pelvisul abia conturate. Tot ce mai rămânea din capul care purtase coroana era iluzia unei pietre, cu niște tăciuni amintind de orbite. Dedesubtul acestei cochilii – vizibile prin ea – erau spectre, ca niște dâre de praf.

— Tată, vin în fața ta, nevrednicul tău fiu, ca să implor iertare pentru crimele față de tine.

Astfel vorbi sufletul lui JandolAnganol, plutind unde nu era aer.

— Dragul meu fiu, ești bine-venit aici de câte ori găsești timp să-ți vizitezi tatăl, aflat acum în rândul morților. N-am nimic să-ți reproșez. Ai fost întotdeauna dragul meu fiu.

— Tată, nu mă deranjează reproșurile tale. Mai curând, întâmpin cu bucurie dojenile cele mai amare, pentru că știu cât de mare este păcatul meu împotriva ta.

Tăcerea ce se lăsa între dialogurile lor era nemărginită, pentru că nu exista nicio răsuflare.

— Taci, fiule. Nimeni n-are nevoie să vorbească acum despre păcat. Ai fost fiul meu iubitor, și asta e de-ajuns. Nu mai e nevoie să fie spus nimic. Nu te întrista.

Când părea vremea să vorbească, o flacără prăfoasă, nimic altceva decât moartea unei flăcări de lumânare, ieșea de unde fusese o gură. Fumul putea fi văzut cum urcă între colivia coastelor și prin gât.

Sufletul vorbi din nou.

— Tată, te rog să-ți reverși mânia asupra mea pentru tot ce-am făcut împotriva ta de-a lungul vieții și pentru că ți-am provocat moartea. Ușurează-mi vina. E prea mult de îndurat.

— Ești nevinovat, fiul meu, la fel de nevinovat ca valul care se sparge de mal. Nu te simți vinovat pentru fericirea pe care ai adus-o în viața mea. Acum, în continuarea acelei vieți, n-am să-ți fac niciun reproș.

— Tată, te-am ținut întemnițat zece ani într-un beci al castelului. În ce fel pot să-mi câștig iertarea pentru ceea ce am făcut?

Flacăra urcă, ieșind sub formă de scântei.

— Vremea aceea a trecut, fiule. Abia îmi aduc aminte de timpul în care am fost întemnițat, deoarece erai mereu acolo să

vorbești cu mine. Am prețuit acele clipe, pentru că-mi cereai sfaturi pe care le dădeam de bunăvoie, atât cât eram în stare.

— Era un loc nefericit.

— Mi-a dat răgaz să mă gândesc la eșecurile propriei mele vieți, să mă pregătesc pentru ceea ce urma să vină.

— Tată, cât mă rănește iertarea ta!

— Vino mai aproape, băiete, și lasă-mă să te alin.

Dar era interzis pentru cei vii să-i atingă pe morți pe tărâmul idolului originar. Dacă această ultimă dualitate era încălcată, ambii erau mistuiți. Sufletul pluti ușor, depărtându-se de lucrul care atârna în fața lui, în abis.

— Alină-mă cu alte sfaturi, tată.

— Vorbește.

— Mai întâi, spune-mi dacă acel fiu tulburat al meu a căzut printre voi. Mă tem de nesiguranța vieții lui.

— O să-l întâmpin cu bucurie pe băiat când sosește, nu-ți face griji, dar deocamdată încă umblă în lumea luminii.

După o clipă, sufletul comunică din nou.

— Tată, întrevezi situația mea printre cei vii. Sfătuiește-mă unde trebuie să mă duc. Să mă întorc la Matrassyl? Să rămân în Gravabagalinien? Sau să merg mai departe în Oldorando? Unde se află cel mai rodnic viitor?

— În fiecare loc e cineva care te așteaptă. Dar în Oldorando te așteaptă cineva pe care nu-l cunoști. Acela ține destinul tău în mână. Du-te în Oldorando.

— Sfatul tău mă va îndruma într-acolo.

Dintre batalioanele sclipitoare ale morților, sufletul se înălță, mai întâi încet, apoi în mare grabă. Undeva suna o tobă. Scânteile se risipiră dedesubt, cufundându-se înapoi în idolul originar.

•

Anatomia inertă de pe podeaua turnului începu încet să se miște. Membrele tresăriră. Regele se ridică în capul oaselor. Chipul îi era lipsit de expresie.

Singura făptură vie care-i întâlni privirea fu Yuli, care se târî mai aproape și spuse:

— Bietul meu rege în cumpănă…

Fără să răspundă, JandolAnganol ciufuli blana fagorului și-l lăsă să se cuibărească lângă el.

— Oh, Yuli, ce ți-e și cu viața asta…

După un minut, îl bătu pe umăr pe ancipital.

— Ești băiat bun. N-ai nimic rău în tine.

În timp ce creatura se strângea lângă el, regele simți într-un buzunar un obiect și scoase ceasul cu trei cadrane pe care-l luase de la CaraBansity. De câte ori se uita la el, gândurile i se tulburau, dar nu se îndura să-l arunce.

Ceasul îi aparținuse lui Billy, creatura care susținea că vine dintr-o lume care nu era stăpânită de Akhanaba. Nu trebuia să se mai gândească la el (așa cum alungase amintirea acelor myrdolatri blestemați), pentru că Billy pusese la îndoială întreaga structură a credinței pe care se clădise Sfântul Imperiu Pannovalan. Uneori, regele se temea că ar putea să rămână văduvit de credința lui religioasă, așa cum rămăsese văduvit de multe altele. Nu mai avea decât credința și supusul animal de companie.

Regele oftă și se ridică în picioare cu mare efort.

În mai puțin de o oră, JandolAnganol se afla în fruntea armatei sale, călare pe Lapwing, cu Alam Esomberr alături. În urmă veneau căpitanii regelui, apoi grupul lui Esomberr, iar după ei, corpul principal al Primei Gărzi Fagoriene Regale, cu urechile tresărind și ochii stacojii ațintiți înainte, mărșăluind către orașul Oldorando așa cum mai făcuseră cei din rasa lor cu multe secole în urmă.

•

Plecarea regelui din palatul de lemn, însoțită de o senzație de neliniște, avu efect asupra celor care priveau din Avernus. Se bucurau să-și abată atenția de la imaginea regelui în pauk. Până și admiratoarele devotate ale Maiestății Sale se simțeau stânjenite văzându-l întins cu fața în jos și cu spiritul plecat din corp.

În rândul populației umane de pe Helliconia, pauk, sau reconcilierea cu strămoșii, era ceva la fel de natural ca manifestarea disprețului. N-avea nicio semnificație religioasă specială, deși exista deseori alături de religie. Așa cum femeile rămâneau însărcinate cu vieți viitoare, la fel erau însărcinați oamenii cu viețile celor care plecaseră înaintea lor.

În Avernus, misterioasa practică helliconiană a paukului era privită ca o funcție religioasă aproximativ echivalentă cu rugăciunea. Ca atare, îi stingherea pe membrii celor șase familii. Aceștia nu aveau nicio inhibiție în ceea ce privea sexul;

monitorizarea constantă se ocupase de asta cu multă vreme în urmă; pentru ei, dragostea și emoțiile intense nu erau altceva decât efecte secundare ale funcțiilor zilnice, menite să fie ignorate când era posibil; dar de religie era greu să te ocupi.

Familiile priveau religia ca pe o obsesie primitivă, o boală, un opiu pentru cei care nu puteau judeca limpede. Sperau mereu ca SartoriIrvrash și cei ca el să devină mai activi în ateismul lor și să aducă moartea lui Akhanaba, contribuind astfel la o stare de fapt mai fericită. Nu le plăcea și nici nu înțelegeau paukul. Își doreau să nu se întâmple.

Pe Pământ existau alte păreri. Viața și moartea puteau fi percepute ca un întreg inseparabil; moartea nu era niciodată temută acolo unde viața era trăită cum trebuie. Pământenii priveau cu cel mai viu interes activitatea de pe Helliconia numită pauk. În primii ani de contact cu Helliconia, socotiseră starea de transă ca pe un fel de proiecție astrală a sufletului hellicONian, destul de asemănătoare cu o stare de meditație. Mai târziu, se dezvoltase un punct de vedere mai sofisticat; se ajunse la înțelegerea că oamenii de pe Helliconia posedau o abilitate specifică lor, de a aluneca dincolo de hotarul stabilit între viață și moarte și de a se întoarce. Această continuitate le fusese dăruită în compensație pentru remarcabilele discontinuități ale Anului lor Mare. Paukul avea o valoare evoluționară și era un punct de unire între oameni și planeta lor schimbătoare.

Din acest motiv, pământenii erau deosebit de interesați de pauk. În această perioadă, descoperiseră propria unitate cu planeta lor, legau această unitate de empatia tot mai mare cu Helliconia.

•

În zilele care urmară, lâncezeala o cuprinse pe regina reginelor și o copleși.

Pierduse lucrurile prețioase care dăduseră sens existenței sale. După furtună, florile nu mai ridicau niciodată capul atât de mult. Odată cu adâncul sentiment de vinovăție că își dezamăgise cumva regele, simțea împotriva lui și o furie amară. Dacă eșuase, nu era pentru că nu încercase, iar anii de iubire dedicați lui la fel de liber ca răsuflarea erau mai mult decât irosiți. Și totuși, mânia era mai mare decât dragostea. Acesta era lucrul cel mai crud. Înțelegea îndoiala de sine a lui

JandolAnganol ca nimeni altcineva. Nu reușea să se smulgă din legătura pe care o făuriseră cândva.

În fiecare zi, după rugăciune, intra în pauk pentru a vorbi cu spiritul mamei sale. După ce treceau stările de prostrație, amintindu-și cum SartoriIrvrash, în special, condamnase reconcilierea cu strămoșii ca fiind superstiție, MyrdemInggala, cuprinsă de îndoieli, se întreba dacă își vizitase mama câtuși de puțin, dacă nu cumva fantoma era doar în mintea ei, dacă exista supraviețuire după moarte, în afară de amintirile celor care încă nu trecuseră dincolo de țărmul interzis.

Se îndoia. Și totuși, paukul era consolarea ei, la fel de mult ca marea. Pentru că fratele ei mort, YeferalOboral, se afla acum printre strigoi, revărsând dragoste pentru ea în timp ce se scufunda către idolul originar. Teama nerostită a reginei, că fusese ucis de JandolAnganol, se dovedise nefondată. Știa acum cine purta vina. Pentru toate astea era recunoscătoare.

Regreta totuși că nu avea un motiv în plus să-l urască pe rege. Înota în mare în mijlocul suitei ei. Pacea minții o părăsea de câte ori se întorcea la țărm. Fagorii o purtau înapoi la palat pe tron; ranchiuna creștea pe măsură ce se apropia de porți. Zilele treceau pe lângă ea și nu întinerea. Abia dacă mai vorbea cu Mai. Se închidea în apartamentul ei și nu voia să vadă pe nimeni.

— Dacă te simți atât de rău, du-te după rege în Oldorando și pledează pe lângă reprezentanții C'Sarrului să anuleze divorțul, sugeră Mai nervoasă.

— Ție ți-ar plăcea să te duci după rege? întrebă MyrdemInggala. Mie nu.

Regina avea întipărită o amintire despre cum, în vremurile bune, această femeie, doamna ei de onoare, fusese atrasă în patul regelui și amândouă, ca niște târfe, se bucuraseră de plăceri în același timp. Însă niciuna dintre ele nu discutase vreodată despre acea întâmplare.

Mai ales din nevoia de a vorbi cu cineva, MyrdemInggala îl convinse pe CaraBansity să rămână la palat câteva zile, apoi pentru încă o zi. El insistă că acasă, în Matrassyl, îl aștepta soția lui. Regina stărui pe lângă el să mai stea puțin. El imploră să fie lăsat să plece, dar, oricât de abil ar fi fost, i se păru cu neputință să o refuze pe regină. Se plimbau în fiecare zi pe malul mării, întâlnind uneori turme de căprioare, cu Mai târându-și picioarele

în urma lor, amărâtă.

La o săptămână și două zile după plecarea lui JandolAnganol, a lui Esomberr și a grupului lor, regina stătea gânditoare în camera ei, privind către partea dinspre uscat a domeniului îngust. Ușa se izbi de perete și TatromanAdala intră în fugă, țipând un salut.

Copila ajunse la jumătatea spațiului dintre ușă și locul în care stătea ghemuită mama ei, care ridică fruntea și se uită cu atâta venin de sub părul zburlit încât Tatro se opri.

— Mamă! Vrei să te joci?

Mama văzu cum chipul copilăresc al fiicei sale purta trăsăturile familiei tatălui ei. Divinitățile procreației ar putea să-i rezerve și alte drame. Regina țipă la Tatro:

— Piei din ochii mei, vrăjitoare mică!

Uluită, jignită, furioasă și înspăimântată, copila se aprinse la față și izbucni în lacrimi și suspine.

Regina reginelor sări în picioare și se repezi la fată. O răsuci și o dădu afară din încăpere, trântind ușa în urma ei. Apoi, ținându-se cu mâinile de cap, începu și ea să plângă.

Mai târziu, starea de spirit a reginei se îmbunătăți. Își căută copila și se arătă îngrijorată din cauza ei. Lâncezeala făcu loc unei dispoziții exaltate. Își puse o rochie satara și coborî la parter. Fu solicitat tronul auriu portabil, deși arșița amiezii era apăsătoare. Fagori ascultători fără coarne îl aduseră. Veniră și majordomul ScufBar, și prințesa Tatro cu doica, și servitoarea doicii, cu brațele încărcate de cărți cu povești și de jucării.

Odată adunată mica procesiune, MyrdemInggala urcă pe tron și porniră pe drumul spre plajă. La această oră, nu-i însoțea niciun curtean. Freyr îi privea de jos, de peste creasta unei stânci, iar Batalix strălucea aproape la zenit.

Valuri leneșe, licărind ca și cum lumea abia începuse în ziua aceea, se apropiară și se sparseră de mal. În jurul Stâncii Linien, apa bolborosea ademenitor. Nu se zărea nicio urmă a assatassilor din zilele trecute, nici nu avea să se zărească până anul următor.

MyrdemInggala rămase o vreme pe plajă. Fagorii așteptau tăcuți lângă tron. Prințesa alerga entuziasmată, dând ordine doicii și servitoarei să construiască cel mai puternic castel de nisip care a existat vreodată. Nu se putea rezista atracției mării. Cu o legănare îndrăzneață a brațului, regina se eliberă de rochie

și lăsă să alunece centura de sub sâni. Trupul parfumat se oferea acum soarelui.

— Nu mă lăsa, mamă! țipă Tatro.

— N-o să stau mult, răspunse mama și alergă pe plajă ca să se arunce în marea ispititoare.

Ajunsă sub oglinda apei, făptura de uscat deveni și ea un pește, la fel de mlădioasă și aproape la fel de rapidă. Înotând cu putere, trecu de forma întunecată a Stâncii Linien, ca să iasă la suprafață abia când ajunse în largul golfului. Aici, promontoriul dinspre est se curba, creând un pasaj îngust între el și stânca singuratică. Strigă. Regina reginelor fu imediat înconjurată de delfini – prietenii ei, așa cum le spunea.

Veniră, după cum știa, în ordinea rangului. Nu trebuia decât să elibereze un strop de urină în apă și siluetele veneau, argintii, rotindu-se în jurul ei, din ce în ce mai aproape, până când își putea sprijini brațele pe doi dintre delfini, la fel de sigur ca pe brațele tronului.

Numai privilegiații o puteau atinge. Erau douăzeci și unu. Dincolo de ei era o Curte exterioară, nu mai puțin de șaizeci și patru. Uneori, unui membru al acestei Curți i se permitea să se alăture celei interioare. Dincolo de Curtea exterioară se afla o suită al cărei număr MyrdemInggala nu putea decât să-l ghicească și care conținea cea mai mare parte a mamelor, a puilor și a bătrânilor aparținând bancului – sau națiunii, cum gândea regina.

Dincolo de suită, mereu în gardă împotriva primejdiilor, era regimentul. Rareori vedea membri izolați ai acestuia și MyrdemInggala era descurajată să se apropie de ei, dar înțelegea că număra cu siguranță la fel de mulți membri ca suita. Înțelegea și că în adâncuri trăiau monștri de care delfinii se temeau. Datoria regimentului era să păzească suita și Curțile și să avertizeze în caz de pericol.

Regina avea încredere în prietenii săi mai mult decât în însoțitorii umani; totuși, la fel ca în orice relație de viață, ceva era interzis. Așa cum ea nu putea să le împărtășească viața pe uscat, delfinii aveau taine pe care nu i le puteau împărtăși.

Membrii Curții interioare îi vorbeau. Sunetele ascuțite ale celor apropiați erau umile și plăcute – cu adevărat MyrdemInggala era acceptată ca regină sub apă, la fel ca pe uscat. Mai departe în larg, se auzeau sunete prelungi de bariton,

cu mormăituri de bas profund amestecat într-un tipar de neînțeles.

— Ce e, dragii mei, prietenii mei?

Ridicară fețele zâmbitoare și-i sărutară umerii. Îi cunoștea pe toți membrii Curții interioare și le dăduse nume.

Ceva îi îngrijora pe delfini. Însă regina se relaxă și înotă cu ei la adâncime, în apele mai reci. Se roteau în spirală în jurul ei, atingând-o.

În secret, spera să zărească monștri. Nu fusese destul de multă vreme exilată în Gravabagalinien ca să-i vadă. Totuși, delfinii păreau să-i spună că de data asta necazurile veneau dinspre vest.

O preveniseră despre zborul mortal al assatassilor. Deși nu aveau același simț al timpului, începu să aprecieze că orice-ar fi venit sosea încet, dar neîndurător și avea să ajungă în curând. O străbăteau fiori stranii. Creaturile reacționau la fiori. Fiecare tremur al trupului reginei făcea parte din muzica lor.

Înțelegându-i curiozitatea, delfinii o călăuziră mai departe.

Privi prin straturile intens albastre ale mării. O aduseseră în apropierea unui recif, ale cărui alge erau învârtejite de curentul atotstăpânitor. Își croiră drum printre ele. În partea opusă era un bazin nisipos. Aici se afla, îndreptată spre vest, numeroasa suită a delfinilor.

Dincolo de ei, cu mișcările prudente ale unei patrule, se găsea întreaga forță a regimentului, unul lângă altul, cu trupurile aproape atingându-se, făcând marea să pară neagră și întinzându-se mai departe decât pătrundea privirea. Regina nu fusese niciodată lăsată să vadă de atât de aproape întregul banc sau să-și dea seama cât de mare era, cât de mulți indivizi îl alcătuiau. Felurite ranguri strânse laolaltă erau completate de o armonie extraordinară de sunete, extinsă mult dincolo de auzul ei uman.

Ieși la suprafață și Curtea o urmă. MyrdemInggala putea rămâne sub apă trei-patru minute, iar delfinii aveau nevoie să respire la fel ca ea.

Aruncă o privire spre țărm. Era departe. Gândea: „Într-o zi, aceste minunate creaturi pe care le pot iubi și în care pot avea încredere mă vor duce departe de spectacolul lumii. Mă voi schimba”. Nu-și dădea seama dacă tânjea după moarte sau după viață.

Pe țărmul îndepărtat dansau siluete. Una dintre ele flutura o pânză. Inițial regina fu indignată că-i foloseau rochia pentru acest scop. Apoi își dădu seama că îi făceau semn. Nu putea însemna decât că apăruse o problemă. Simțindu-se vinovată, gândurile ei se îndreptară către mica prințesă.

Își acoperi sânii, brusc neliniștită. Înainte de a se întoarce la mal, le adresă câteva cuvinte explicative delfinilor Curții interioare. Prietenii o urmară sau săltară în fața ei în formație de săgeată, creând un siaj favorabil înotului.

Rochia îi stătea neatinsă pe tron, păzită de fagorii impasibili. Una dintre servitoare, în disperare de cauză, își scosese propriul veșmânt ca să-l fluture. Și-l puse la loc când MyrdemInggala ieși din apă, nevrând ca trupul să-i fie comparat cu cel al reginei.

— E o corabie! strigă Tatro, nerăbdătoare să fie cea dintâi care dădea vestea. Vine o corabie!

De pe promontoriu, folosind luneta pe care o adusese ScufBar, regina văzu corabia. Trimise apoi după CaraBansity, însă până să ajungă el apăruseră în zare încă două pânze, doar pete neclare în obscuritatea orizontului vestic.

CaraBansity se frecă la ochi cu mâna greoaie după ce-i restitui luneta lui ScufBar.

— Doamnă, cred că cea mai apropiată corabie nu-i din Borlien.

— Atunci de unde?

— Într-o jumătate de oră, însemnele vor fi mai clare.

Regina insistă:

— Ești un încăpățânat. De unde-i nava? Nu-i poți recunoaște semnele de pe pânză?

— Dac-aș putea, doamnă, aș crede că e Roata Mare din Kharnabhar, dar ar fi absurd, pentru că ar însemna că e o navă sibornaleză foarte departe de casă.

MyrdemInggala înșfăcă luneta.

— E o navă sibornaleză destul de mare. Ce-ar putea să facă în apele astea?

Deuteroscopistul încrucișă brațele și-și luă o înfățișare serioasă.

— Nu ai niciun fel de apărare aici. Să sperăm că se îndreaptă spre Ottassol și că are intenții bune.

— Prietenii mei m-au avertizat în legătură cu asta, comentă regina cu seriozitate.

Ziua trecu greu. Corabia înainta încet. La palat era multă emoție. Fură rostogolite butoaie cu catran pe o creastă de deasupra micului golf, unde era de așteptat că va trebui să acosteze nava dacă destinația ei era Gravabagalinien. Măcar echipajul avea să înfrunte catranul aprins dacă se dovedea ostil.

Aerul deveni mai apăsător către seară. Nu mai era nicio îndoială acum în privința hierogramei de pe velă. Batalix se cufundă în aureole concentrice de lumină. Oamenii intrau și ieșeau din palat. Freyr dispăru în aceeași ceață ca tovarășul său. Amurgul zăbovea, pânza sclipea pe mare; făcea o voltă acum, ca să nu piardă vântul.

Odată cu întunericul, începură să apară stelele. Viermele de Noapte lumina puternic, cu Cicatricea Reginei luminând slab alături. Conștient de propria vulnerabilitate, micul grup se temea și spera.

Regina aștepta în sala cu obloanele trase. Lumânări înalte din seu de balenă pâlpâiau pe masă alături de ea. Vinul pe care un sclav îl turnase într-un pahar de cristal și peste care pusese gheață de Lordryardry era neatins și arunca pe masă pete roșietice. Privea gânditoare în partea cealaltă a încăperii, spre peretele gol, de parcă-și citea soarta. Aghiotantul ei intră și făcu o plecăciune.

— Doamnă, se aude zăngănitul lanțurilor. Coboară ancora.

Regina îl chemă pe CaraBansity și se duseră la țărm. Câțiva oameni și fagori fură chemați ca să aprindă, dacă era nevoie, butoaiele cu catran. Ardea numai o torță. Regina o luă și intră cu ea în apa întunecată. Nu părea deranjată că-și uda îmbrăcămintea. Ridicând torța deasupra capului, înaintă spre alte lumini care veneau către ea. Simți imediat pe picioare sărutul moale al prietenilor ei.

Un scârțâit se amesteca în vuietul valurilor. Peretele de lemn al corăbiei, cu velele strânse, abia se zărea pe fundal. Fusese coborâtă o barcă. Regina văzu oameni cu busturile goale încordându-se la vâsle. Doi bărbați stăteau în picioare în mijlocul bărcii, unul ținând un felinar, cu fețele prinse în nimbul de lumină.

— Cine îndrăznește să vină la țărm? strigă ea.

Și un glas răspunse, bărbătesc, încărcat de emoție:

— Regină MyrdemInggala, regina reginelor, tu ești?

— Cine întreabă?

Dar recunoscu vocea, chiar în timp ce răspunsul traversa distanța tot mai mică dintre ei.

— E generalul tău, doamnă, Hanra TolramKetinet.

Sări din barcă și păși prin apă până la mal. Regina ridică mâna către cei de pe creastă ca să nu aprindă butoaiele. Generalul îngenunche în fața ei, apucând-o de mâna pe care sclipea inelul cu piatră albastră. Cealaltă mână a reginei se sprijini de capul lui, ca să-și mențină echilibrul. În jurul lor, într-un semicerc, se afla garda de fagori a reginei.

CaraBansity înaintă, destul de uimit, să-l întâmpine pe însoțitorul generalului. Îmbrățișându-l strâns pe SartoriIrvrash, spuse:

— Aveam motive să cred că te ascunzi în Dimariam. De data asta m-am înșelat.

— Te înșeli rareori, dar acum ai greșit cu un întreg continent, replică SartoriIrvrash. Am călătorit prin lume... Tu ce faci?

— Am rămas aici de când a plecat regele. Pentru o vreme, JandolAnganol m-a recrutat pentru vechiul tău post și aproape că m-a omorât pentru asta. Am rămas de dragul fostei regine. Biata femeie... E într-o stare de spirit jalnică.

Cei doi bărbați se uitară spre MyrdemInggala și TolramKetinet, dar nu văzură nici urmă de jale la niciunul dintre ei.

— Ce știi despre fiul ei, Roba? întrebă SartoriIrvrash. Ai vești despre el?

— Și da, și nu.

CaraBansity se încruntă.

— Sunt câteva săptămâni de când a sosit la casa mea din Ottassol, chiar după zborul mortal al assatassilor. Băiatul e nebun și-o să provoace necazuri. I-am dat o cameră pentru o noapte.

Vru să spună mai mult, dar se întrerupse.

— Nu-i pomeni reginei despre Robay.

În timp ce ei discutau pe plajă, barca se întoarse la *Rugăciunea* pentru a-i aduce la țărm pe Odi Jeseratabhar și pe Lanstatet. Când vâslașii traseră barca la mal, întregul grup porni pe plajă către palat, în urma reginei și a lui TolramKetinet. La unele ferestre ale palatului se aprinseseră lumini.

SartoriIrvrash i-o prezentă suveranei pe Odi Jeseratabhar în termeni elogioși. CaraBansity deveni vizibil mai rece, atitudinea

lui arătând limpede că un amiral sibornalez nu era bine-venit pe pământ borlienez.

— Îți înțeleg sentimentele, îi șopti Odi lui CaraBansity.

Era palidă, cu buzele albe și părul dezordonat.

Se pregăti masa pentru oaspeții neașteptați, timp în care generalul se revăzu cu Mai, sora lui, și o îmbrățișă. Tânăra începu să plângă.

— O, Hanra, ce-o să se întâmple cu noi? întrebă. Du-mă înapoi la Matrassyl.

— O să fie totul bine acum, o liniști fratele ei.

Mai îl privi cu neîncredere. Voia să se elibereze de regină, nu s-o aibă drept cumnată.

Mâncară pește, apoi vânat servit cu sos de guing-guing. Băură din vinul lăsat de armata invadatoare a regelui, răcit cu cea mai bună gheață de Lordryardry. În timpul mesei, TolramKetinet le povesti celorlalți câte ceva despre suferințele îndurate în junglă de Armata a Doua, întorcându-se din când în când spre Lanstatet, care stătea lângă sora lui, pentru confirmarea câte unui aspect. Regina abia dacă părea să asculte, deși relatarea îi era adresată. Mâncă puțin, iar privirea, umbrită de genele lungi, se ridică rareori deasupra mesei.

După ce mâncară, regina luă de pe masă un sfeșnic de cositor și le spuse musafirilor:

— Noaptea e tot mai scurtă. O să vă conduc spre camerele voastre. Sunteți mult mai bine-veniți decât vizitatorii anteriori.

Subordonații lui Lanstatet primiră camerele din spatele palatului. Lui SartoriIrvrash și lui Odi Jeseratabhar li se dădu o cameră lângă apartamentul reginei și fu adusă o sclavă care s-o oblojească pe Odi.

Rămași singuri, MyrdemInggala și TolramKetinet se îndreptară spre scările ce duceau spre apartamentul reginei.

— Mă tem că ești obosită, vorbi încet bărbatul.

Regina nu răspunse și urcă pe trepte în fața lui. Chipul ei nu sugera însă oboseală, ci o energie reținută.

Pe coridorul de la etaj, obloanele de lemn vibrau din cauza adierii vântului. O pasăre matinală țipa dintr-un turn. Uitându-se pieziș la TolramKetinet, MyrdemInggala spuse:

— N-am soț, așa cum tu n-ai soție. Nici regină nu sunt, deși lumea încă mi se adresează astfel. Abia dacă am mai fost femeie de când am sosit aici. O să vezi ce sunt înainte de ivirea

zorilor.

Deschise larg ușile dormitorului și-i făcu semn să intre, însă bărbatul ezită.

— Pe idol…

— Idolul n-are decât să privească. Mi-am pierdut credința așa cum o să-mi pierd și rochia.

După ce intră și TolramKetinet, regina se descheie la gât și desfăcu rochia, astfel încât sânii frumoși și sfârcurile înconjurate de aureole mari, întunecate, se dezvăluiră bărbatului, care-i rosti numele, apoi închise ușa.

Nu dormiră deloc în scurtul timp rămas până la sosirea dimineții. TolramKetinet o îmbrățișă pe regină, iar ea i se dărui cu un efort de voință.

Astfel își primi, în sfârșit, răspuns scrisoarea trimisă prin intermediul Căpitanului Gheții.

•

Dimineața următoare aduse probleme uitate cu ocazia reîntâlnirilor din noaptea dinainte. *Uniunea* și *Buna Speranță* se apropiau de golful lipsit de apărare. Pasharatid li se alătura.

În ciuda crizei, Mai insistă să discute cu fratele ei timp de o jumătate de oră. În vreme ce-i povestea despre mizeriile vieții din Gravabagalinien, TolramKetinet adormi. Mai îi aruncă peste față un pahar cu apă ca să-l trezească. Clătinându-se furios pe picioare, bărbatul ieși din palat și se duse după regină pe țărm. MyrdemInggala privea marea alături de CaraBansity și de una dintre bătrâne.

Cei doi sori se aflau în sectoare diferite ale cerului, amândoi strălucind cu atât mai intens, cu cât erau gata de a fi acoperiți de nori negri de ploaie. Două vele licăreau în lumina intensă.

Uniunea era aproape, *Buna Speranță* la nu mai mult de o oră de navigație în urmă; hierogramele de pe pânzele întinse se zăreau limpede. *Uniunea* coborâse artimonul ca să-i permită însoțitoarei sale s-o ajungă din urmă.

Lanstatet își pusese deja oamenii să descarce echipament de pe *Rugăciunea*.

— Vin încoace. Akhanaba să ne-ajute! îi strigă lui TolramKetinet.

— Ce face femeia aia? întrebă generalul.

O bătrână, menajeră de multă vreme la palatul de lemn, îi ajuta pe soldații lui Lanstatet să descarce *Rugăciunea*. Era felul

ei de a-și arăta devotamentul pentru regină. Mai sus de ea, un bărbat rostogolea de pe punte butoiașe cu pulbere. Bătrâna direcționa butoiașele pe pasarelă, așa că unul dintre oșteni primi o altă sarcină.

— Vă ajut, ce crezi că fac? țipă ea la general.

Atenția îi fu distrasă. Următorul butoiaș se rostogoli pe pasarelă, o lovi în umăr și o trânti cu fața în pietriș.

Amețită, și cu fața plină de sânge, dar protestând, se lăsă ridicată de câțiva soldați, care o rezemară de un cufăr de pe plajă. MyrdemInggala coborî în fugă de pe promontoriu ca s-o aline.

Când îngenunche lângă bătrâna servitoare, TolramKetinet veni lângă ea și-i puse o mână pe umăr.

— Sosirea mea ți-a adus necazuri, doamnă. Nu asta am intenționat. Încep să regret că nu m-am dus direct la Ottassol.

Regina nu răspunse și o îmbrățișă pe bătrână, care închise ochii și răsufla normal.

— Sper să nu regreți că n-am navigat mai departe.

Profund întristată, MyrdemInggala se întoarse spre TolramKetinet.

— Hanra, nu regret nimic din ceea ce s-a petrecut noaptea trecută. A fost dorința mea. Am crezut că m-am eliberat de Jan, însă n-am obținut ce speram. Pentru asta, eu sunt de vină, nu tu.

— Dar ești liberă. A divorțat de tine, nu? Despre ce vorbești?

Părea furios.

— Știu că nu sunt un general prea bun, dar…

— O, încetează! îl întrerupse regina. N-are nimic de-a face cu tine. Ce-mi pasă că ți-ai pierdut afurisita de armată? Vorbesc despre o legătură profundă care a existat multă vreme între doi oameni… Unele lucruri nu se încheie când sperăm noi. Jan și cu mine… e ca și cum nu reușești să te trezești… oh, nu pot să exprim…

Puțin iritat, TolramKetinet replică:

— Ești obosită. Știu cum se supără femeile. Hai să vorbim mai târziu despre lucrurile astea. Să ne ocupăm mai întâi de ceea ce este urgent.

Arătă spre mare și continuă grav:

— Ținând cont că *Prietenia de Aur* n-a apărut, înseamnă că a fost prea avariată ca să navigheze. Amiralul Jeseratabhar spune

că Dienu Pasharatid era pe nava aceea. Poate că a fost ucisă, caz în care Io Pasharatid de pe *Uniunea* o să fie dornic de răzbunare.

— Mi-e teamă de omul acela, spuse MyrdemInggala. Am motive întemeiate.

Înclină capul către bătrână, iar generalul o privi pieziș.

— Sunt aici să te apăr de el, nu?

— Presupun că da, răspunse fără însuflețire regina. Cel puțin locotenentul tău face ceva în privința asta.

JandolAnganol avusese grijă să nu lase în urmă niciun fel de armament, așa că ocupanții palatului din lemn nu aveau posibilitatea de a se apăra. Dar stâncile care se întindeau până departe în mare începând de la Stânca Linien obligau orice vas de mărimea *Uniunii* să treacă printre ele și promontoriu, ceea ce le oferea apărătorilor o șansă. GortorLanstatet își întărise grupul de lucru de pe plajă cu fagori. Două tunuri mari de pe duneta *Rugăciunii din Vajabhar* fuseseră coborâte pe țărm și acum erau împinse pe promontoriu, unde aveau să domine golful.

ScufBar și un servitor veniră cu o targă s-o ducă pe femeia rănită înapoi la adăpostul palatului și să-i aplice bandaje cu gheață pe răni.

TolramKetinet plecă de lângă regină și alergă să ajute la amplasarea tunurilor. Vedea pericolul situației în care se aflau. În afară de fagori și de câteva ajutoare neînarmate, forțele de apărare de la Gravabagalinien erau formate numai din cei treisprezece care veniseră cu el din Ordelay. Cele două vase sibornaleze care se apropiau acum de golf numărau poate cincizeci de luptători bine înarmați. *Uniunea* lui Pasharatid își îndrepta bordul spre coastă.

Trăgând de funii, oamenii încercau să poziționeze al doilea tun.

Așezat în fața reginei cu mâinile încrucișate, CaraBansity zise:

— Doamnă, i-am dat regelui sfaturi bune care au fost primite cu indiferență. Dă-mi voie să te sfătuiesc și pe tine și sper că vei dovedi mai multă amabilitate. Ar trebui să-ți iei însoțitoarele, să înșeuezi zenelul și să pleci cât mai repede spre interiorul țării.

MyrdemInggala zâmbi trist.

— Mă bucur că-mi porți de grijă, Bardol. Pleacă *tu*. Întoarce-te la soția ta. Locul ăsta a devenit casa mea. Știi că se spune despre Gravabagalinien că este sălașul fantomelor celor uciși

aici, acum multă vreme, într-o bătălie. Aș prefera să mă alătur umbrelor decât să plec.

Bărbatul dădu din cap și spuse:

— S-ar putea să se întâmple așa. În cazul ăsta, o să rămân și eu, doamnă.

Ceva în expresia reginei îi arătă că era încântată de vorbele lui. Dintr-un impuls, femeia îl întrebă:

— Ce părere ai despre mezalianța dintre prietenul nostru Rushven și doamna uskută – și amiral, nici mai mult, nici mai puțin?

— E pașnică, dar asta nu-mi oferă nicio garanție. S-ar putea să fie mai sigur să ne descotorosim de ei. Sibornalezii ascund mereu câte ceva în mânecă. Trebuie să fim isteți, doamnă. Avem puține atuuri.

— Pare sincer devotată fostului meu cancelar.

— Dacă e așa, atunci a părăsit cauza sibornaleză. Și asta s-ar putea să-i dea lui Pasharatid încă un motiv să vină la țărm. Trimite-o de-aici, pentru siguranța tuturor.

Pe mare, o perdea de fum învăluise *Uniunea*. Rămăseseră vizibile doar pânzele. O clipă mai târziu, se auziră explozii.

Proiectilele căzură în apă, în apropierea unei stânci. A doua salvă va fi sigur mai bine țintită. Evident, omul de veghe zărise tunurile de pe țărm.

Loviturile de tun se dovediră însă doar avertismente. *Uniunea* se întoarse spre babord și porni direct spre micul golf.

Regina stătea singură, cu părul lung, încă despletit, fluturând în vânt. Cumva pregătită să moară. Putea fi cea mai bună cale de a-și rezolva necazurile. Nu era – spre disperarea ei – pregătită să-l accepte pe TolramKetinet, un om sincer, dar insensibil. Era supărată pe ea însăși pentru că-și crease față de el obligații emoționale. Adevărul era că trupul și mângâierile lui nu făcuseră decât să stârnească în ea un dor intens pentru Jan. Se simțea și mai singură decât înainte.

Mai mult, presimțea, cu o detașare melancolică, singurătatea lui Jan. Dacă ar fi fost mai matură, l-ar fi alinat.

Pe mare, ploaia musonică genera abisuri de întuneric și de lumină piezișă. Norii pluteau jos. *Buna Speranță* aproape se pierduse în beznă. MyrdemInggala privi cu atenție și văzu că prietenii ei înfruntau valurile. Ceea ce socotise greșit ca fiind agitație era frământarea trupurilor lor.

În secunda următoare, toată lumea lupta împotriva unui adevărat potop.

Unul dintre tunuri se împotmoli în noroi. Un om căzu în genunchi, înjurând. Toți blestemau și răcneau. Fitilul avea să fie udat dacă ploaia torențială continua.

Speranța de a plasa tunul în poziție de tragere dispăruse. Vântul își schimbă direcția odată cu furtuna. *Uniunea* era împinsă către golf.

Când corabia ajunse în dreptul Stâncii Linien, delfinii se aliniară în formație, blocând cu trupurile lor intrarea în golf.

Marinarii de pe *Uniunea*, pe jumătate orbiți de ploaie, strigară și arătară spre masa de spinări de sub vas. Era ca și cum corabia aluneca pe niște bolovani negri strălucitori. Delfinii se așezaseră ferm împotriva navei, încetinind-o.

Țipând înfrigurată, MyrdemInggala își uită tristețile și alergă spre apă. Bătu din palme și îi încurajă pe delfini. Nisipul și sarea o împroșcau peste gambe, năvălindu-i pe sub rochie. Se aruncă în valuri. TolramKetinet șovăi s-o urmeze. Nava se înălța deasupra ei și ploaia se revărsa cu putere.

Unul dintre prietenii reginei săltă din apă de parcă se așteptase la venirea ei și-i prinse rochia cu botul. Îl recunoscu drept unul dintre membrii importanți ai Curții interioare și-i rosti numele. Amestecul lui de țipete conținea un mesaj pe care MyrdemInggala îl descifră în mare parte: să se întoarcă la mal sau lucruri gigantice – nu înțelese exact ce anume – aveau s-o atace. Ceva de departe, din adâncuri, îi simțise mirosul.

Regina reginelor se retrase înspăimântată, însoțită de delfin. Când femeia ajunse pe nisip, mamiferul se cufundă sub spuma mării.

Uniunea era la numai câteva lungimi de navă de locul în care se aflau regina și ai ei. Între plajă și caracă erau delfini, atât Curțile, cât și regimentul, strânși unul lângă altul. Printre torentele violente, regina recunoscu silueta autoritară a lui Pasharatid care o recunoscu și el.

Stătea, înalt și sinistru, pe puntea măturată de ape, cu barba neagră, cu o jachetă desfăcută în fața ploii, cu o beretă trasă peste ochi. Se uită la ea, apoi acționă.

Avea în mână o suliță. Se cățără pe parapetul navei, se ținu cu o mână de parâme, se aplecă în față și împunse de mai multe ori în apă, care începu să se înroșească. Pasharatid lovea

fără oprire.

Pentru marinarii superstițioși, delfinul este o făptură sacră, aliată cu spiritele adâncurilor. Rănește-o și-ți pui propria viață în primejdie.

Pasharatid fu înconjurat de mateloți furioși. Sulița îi fu smulsă din mână și aruncată. Spectatorii de la țărm îl văzură continuând lupta pe punte până când soldații se repeziră să-l elibereze. Încăierarea continuă o vreme. Prietenii reginei împiedicaseră cu succes accesul în Gravabagalinien.

Furtuna era la apogeu. Valurile se ridicau tot mai sus, izbindu-se de plajă cu furie. Regina își strigă victoria, semănând mult, așa răvășită, cu mama ei, Shannana cea sălbatică, până când TolramKetinet o trase înapoi, de teamă să nu se arunce din nou în apă.

Fulgerele scânteiară în pântecele furtunii și apoi izbi tunetul. Norii alunecau ca niște cearșafuri umflate, conturând brusc *Buna Speranță* în ape argintii. Se afla la o treime de milă marină depărtare de însoțitoarea ei, iar echipajul se lupta s-o țină departe de țărm.

Un șir de delfini ieșea din golf și putea fi văzut cum se îndrepta dincolo de *Buna Speranță*, ca și cum ceva îi chemase acolo.

Cei de pe țărm jurară mai târziu că marea clocotise în jurul corăbiei din Loraj. Zgomotul se amplifică, se întrezări ceva agitându-se și din apă se ivi o siluetă uriașă, care ajunse să domine catargele *Bunei Speranțe*. Avea ochi, o față mare, scofâlcită, și mustăți care se zvârcoleau ca niște țipari. Monstrul continuă să iasă la suprafața apei, corpul fiindu-i acoperit cu solzi mai groși decât torsul unui bărbat. Furtuna era elementul său.

Apăru apoi un al doilea monstru, mult mai furios, judecând după mișcările bruște ale capului. Ca un șarpe gigantic, se ridică, izbi valurile și se scufundă, lăsând secțiuni din corpul ca o funie să sclipească încă în aerul vâscos.

Capul îi apăru din nou, făcând *Buna Speranță* să se clatine. Zvârcolindu-se, cele două creaturi își uniră forțele. O coadă ca un bici se izbi de un bord a caravelei, sfărâmând-o.

Apoi ambele fiare dispărură și marea se liniști. Se supuseseră chemării delfinilor și acum își croiau drum către abisurile oceanului. Deși își făceau apariția rar, uriașele creaturi se

numărau printre vietățile care se adaptaseră la Anul Mare de pe Helliconia.

În acest stadiu al existenței, șerpii cei mari erau asexuați. Perioada de împerechere intensă trecuse de mult. Fuseseră făpturi zburătoare și petrecuseră secole în anorexie amoroasă, hrănindu-se din procreație. La fel ca libelulele uriașe, specia lor flirtase deasupra celor doi poli singuratici ai lumii, lipsiți de dușmani și chiar de martori.

Odată cu sosirea Verii Mari, creaturile aeriene migraseră către mările sudului, în special spre Marea Vulturilor, unde înfățișarea lor îl făcuse pe un marinar mort de multă vreme și nepriceput la ornitologie să numească un ocean după ei. Pe insule îndepărtate, ca Poorich și Lordry, creaturile își lepădaseră aripile. Se târâseră pe burtă în apa sărată și acolo dăduseră naștere puilor.

Vara avea să fie petrecută în mare. În cele din urmă, trupurile uriașe aveau să se descompună, hrănind astfel assatassii și alți locuitori ai mării. Puii lacomi erau cunoscuți ca pești scufundaci. Nu erau câtuși de puțin pești. Când fiorii iernii lungi veneau să-i îmboldească, scufundacii ieșeau pe uscat și-și luau altă formă, purtând nume neplăcute, ca Viermele lui Wutra.

În actuala lor stare asexuată, cei doi șerpi fuseseră stârniți să acționeze de o amintire a trecutului îndepărtat. Amintirea le fusese adusă de delfini, sub forma unei urme de miros, răspândit în apă de regina reginelor în timpul menstruației.

În neliniștea confuză, își înfășuraseră trupurile unul în jurul celuilalt, dar nicio putere nu putea aduce înapoi ceea ce dispăruse.

Apariția înfiorătoare nimicise orice dorință de luptă a celor de la bordul *Uniunii* și *Bunei Speranțe*. Gravabagalinien era un loc bântuit. Invadatorii știau acum. Ambele corăbii întinseră fiecare pânză posibilă și fugiră spre răsărit din fața furtunii. Norii le acoperiră și dispărură.

Delfinii dispăruseră și ei.

Numai apele dezlănțuite se spărgeau de Stânca Linien cu bubuituri surde care se propagau de-a lungul plajei.

Apărătorii umani din Gravabagalinien se întoarseră prin ploaie la palatul de lemn.

•

Camerele palatului răsunau ca niște tobe sub greutatea ploii

musonice. Melodia se tot schimba pe măsură ce ploaia se domolea, apoi începea să cadă cu vigoare reînnoită.

În sala mare avea loc un consiliu de război prezidat de regină.

— Mai întâi, trebuie să ne fie limpede cu ce fel de om avem de-a face, zise TolramKetinet. Cancelar SartoriIrvrash, spune-ne ce știi despre Io Pasharatid. Te rog să vorbești la obiect.

SartoriIrvrash se ridică și se înclină în fața Maiestății Sale. Ceea ce avea de spus urma să fie într-adevăr scurt, dar deloc plăcut. Se scuză pentru că avea să aducă în discuție vechi întâmplări nefericite, dar viitorul era întotdeauna legat de trecut în feluri în care chiar și cel mai înțelept dintre ei abia dacă le putea anticipa. Ar fi putut da ca exemplu…

Întâlni privirea lui Odi Jeseratabhar și reveni la subiect. În anii petrecuți la Matrassyl, datoria lui de cancelar fusese să descopere secretele Curții. Când fratele reginei, YeferalOboral cel de îndrăgită amintire, era încă în viață, descoperise că Pasharatid – pe atunci ambasador al țării sale – se bucura de favorurile unei tinere, o fată de rând a cărei mamă ținea o casă de proastă reputație. El, cancelarul, descoperise, cu ajutorul lui VarpalAnganol, și că Pasharatid izbutise să privească trupul reginei când era goală. Individul era un ticălos, desfrânat și nesăbuit, ținut în frâu doar de soția lui, despre care aveau motive să creadă că era acum moartă.

Mai mult, dorea să le împărtășească zvonul – poate mai mult decât un zvon – auzit de la o călăuză pe nume Cel care Arată Calea, cu care se împrietenise în drumul său prin deșert spre Sibornal, conform căruia Io Pasharatid îl ucisese pe fratele reginei.

— Știu că așa e, confirmă MyrdemInggala cu un gest disprețuitor. Avem toate motivele să-l considerăm pe Io Pasharatid un om periculos.

TolramKetinet se ridică.

Adoptă o atitudine milităroasă și vorbi cu înflorituri retorice, aruncând priviri către regină ca să vadă cum era primită expunerea lui. Spuse că îngrijorarea referitoare la Pasharatid era evidentă. Era rezonabil să presupună că ticălosul comanda *Uniunea* și, în virtutea relațiilor sale, putea să-și extindă ordinele asupra comandantului *Bunei Speranțe*. El, TolramKetinet, evaluase situația militară din perspectiva inamicului și estimase că Pasharatid avea să facă următoarele mișcări. Una…

— Te rog, scurtează discursul sau riscăm să fim atacați chiar acum de acest individ, îl întrerupse CaraBansity. Înțelegem că ești un orator la fel de bun cum ești ca general.

Încruntându-se, TolramKetinet spuse că Pasharatid avea să decidă că două nave n-ar fi putut niciodată să cucerească Ottassolul. Planul lui cel mai bun ar fi s-o captureze pe regină și să forțeze astfel Ottassolul să se supună cererilor sale. Ar trebui să se aștepte ca Pasharatid să acosteze undeva la răsărit de Gravabagalinien, oriunde ar fi găsit o plajă favorabilă unui astfel de obiectiv. Apoi ar porni în marș către Gravabagalinien în fruntea oamenilor săi. El, TolramKetinet (se bătea în piept în timp ce vorbea), declara ca fiind necesară organizarea imediată a apărării împotriva acestui atac așteptat, suverana trebuind să se afle în siguranță.

După o discuție generală, regina dădu ordine. În timp ce vorbea, ploaia începu să picure pe masă.

— Din moment ce apa este elementul meu, nu mă pot plânge că se scurge prin acoperiș, comentă ea.

MyrdemInggala îi sfătui să construiască apărarea de-a lungul terenului palatului și generalul să facă un inventar al tuturor armelor și obstacolelor care puteau fi folosite în scop militar, fără a uita arsenalul de pe *Rugăciunea din Vajabhar*.

Întorcându-se către SartoriIrvrash, îi ordonă acestuia și lui Odi Jeseratabhar să plece imediat din palat. Ar putea lua trei zeneli din grajduri.

— Ești prea bună, doamnă, spuse SartoriIrvrash, deși expresia feței sugera că avea alte de gânduri. Te poți dispensa de noi?

— Dacă însoțitoarea ta poate să călărească, de ce nu?

— Nu cred că poate.

— Rushven, pot să mă lipsesc de tine așa cum a putut și Jan. Tu l-ai sfătuit în legătură cu planul de divorț, nu-i așa? Cât despre noua ta consoartă, înțeleg că este sau a fost o prietenă apropiată a ticălosului Io Pasharatid.

SartoriIrvrash fu luat prin surprindere.

— Doamnă, au fost multe încurcături... Au fost implicate multe chestiuni politice. Eram plătit să-l susțin pe rege.

— Aveai obiceiul să pretinzi că susții adevărul.

Bărbatul căută prin charfrul cu un aer absent, ca pentru a găsi o veronikană, apoi se mulțumi să-și netezească mustața.

— Uneori, cele două roluri coincideau. Știu că tu și regele

sunteți susținătorii fagorilor în regatul nostru. Totuși, ei sunt cauza principală a tuturor necazurilor omenești. Vara, avem ocazia să scăpăm de ei, când numărul lor e mic. În schimb, vara e vremea când ne dondănim între noi și nu mai suntem în stare să-i privim ca pe dușmanul nostru suprem. Crede-mă, doamnă, am studiat istorii cum ar fi *Thribriatiada lui Brakst* și am aflat…

Regina ridică o mână și-l întrerupse.

— Rushven, ajunge! Am fost prieteni, dar viața noastră s-a schimbat. Du-te în pace.

Pe neașteptate, fostul cancelar ocoli iute masa și o apucă de mână.

— Plecăm, plecăm! La urma urmei, m-am obișnuit să fiu tratat cu cruzime. Dar îndeplinește-mi o rugăminte înainte de plecare… Cu ajutorul lui Odi, am descoperit ceva de importanță vitală pentru noi toți. Ar trebui să mergem mai departe spre Oldorando și să-i prezentăm descoperirea Venerabilului C'Sarr, în speranța că s-ar putea să merite o răsplată. De asemenea, îl va face de ocară pe fostul tău soț. S-ar putea să-ți placă ce vei auzi…

— Care ți-e rugămintea? răbufni regina furioasă. Vrei să termini? Avem treburi mai importante.

— Rugămintea are de-a face cu descoperirea, doamnă. Pe când eram toți în siguranță la Matrassyl, îi citeam fetiței tale. Acum nu-ți mai pasă de asta. Îmi aduc aminte de fermecătoarea carte cu povești pe care o avea Tatro. Îmi îngădui să iau cartea cu mine la Oldorando?

MyrdemInggala își înăbuși greu râsul.

— Încercăm să ne pregătim pentru un atac terestru și tu vrei o carte cu povești pentru copii! Sigur că da, ia cartea, apoi dispari din fața mea și ia cu tine și gura aia care nu mai tace!

Bărbatul îi sărută mâna. În timp ce se îndrepta cu spatele către ușă, împreună cu Odi, zâmbi cu șiretenie și zise:

— Ploaia se oprește. Nu te teme, curând o să fim departe de refugiul ăsta neospitalier.

Regina aruncă un sfeșnic după spinarea care se retrăgea.

•

Pe o latură a palatului se afla o grădină întinsă, unde creșteau ierburi și pomi fructiferi. Tot aici exista un țarc în care se țineau porci, capre, găini și gâște. Dincolo de acesta se înălța un șir de copaci noduroși. Mai departe, întărituri joase de pământ,

acoperite cu iarbă, înconjurau terenul mlăștinos dinspre est, direcția dinspre care era posibil să atace trupele lui Pasharatid.

După o examinare atentă a terenului, TolramKetinet și Lanstatet hotărâră că trebuiau să folosească vechea linie de apărare.

Se gândiseră să evacueze Gravabagalinien pe corabie. Dar *Rugăciunea* nu fusese bine ancorată, așa că în timpul furtunii suferise avarii și abia dacă putea fi considerată în stare să plutească.

Tot ce era de valoare fu descărcat de pe navă. Folosiră o parte din lemnărie pentru a construi un foișor de pază în copacul cel mai solid.

Pe măsură ce solul se usca după furtună, unii dintre fagori fură puși să construiască un parapet defensiv de-a lungul întăriturilor de pământ. Alții fură trimiși să sape tranșee în apropiere.

Această priveliște plină de activitate îi întâmpină pe SartoriIrvrash și pe Odi Jeseratabhar când părăsiră palatul. Călăreau unul în spatele celuilalt pe zeneli, cu un al treilea animal în urmă, cărându-le bagajele. Îl văzură pe CaraBansity, care supraveghea săpăturile, și SartoriIrvrash se opri.

— Trebuie să-mi iau rămas-bun de la vechiul meu prieten, zise el în timp ce descăleca.

— Nu sta mult, îl preveni Odi. Din cauza mea n-ai prieteni aici.

Bărbatul se îndreptă de spate, dădu din cap și se duse spre deuteroscopist.

CaraBansity lucra cu câțiva ancipitali pe un petic de sol mlăștinos. Când ridică ochii și-l văzu pe SartoriIrvrash, chipul i se întunecă, apoi, zâmbi, silit parcă de presiunea emoției. Îi făcu semn lui SartoriIrvrash să se apropie.

— Aici e trecutul… întăriturile astea fac parte dintr-un vechi sistem de fortificații. Fagorii descoperă geometriile legendei devenite realitate…

Se îndreptă spre o groapă proaspăt săpată. SartoriIrvrash îl urmă. CaraBansity îngenunche la marginea gropii, fără să-i pese că se murdărește de noroi. La o lungime de braț sub stratul de iarbă, ieșind din pământul de turbă, se afla ceea ce la început SartoriIrvrash luă drept un sac negru vechi. Era sau fusese un om. Trupul zăcea întins pe partea stângă. Tunica scurtă din piele și bocancii sugerau că fusese soldat. Ascunse pe jumătate sub

silueta aplatizată se zăreau plăselele unei săbii. Profilul omului, cu gura deformată de dinții sparți, fusese modelat de presiunea pământului într-un surâs macabru. Carnea avea o nuanță de maro intens, strălucitor.

Fură descoperite și alte trupuri. Fagorii lucrau cu nepăsare, scormonind noroiul cu degetele. Din pământ apăru încă un soldat, cu o rană înspăimântătoare în piept. Cutele de pe față i se vedeau clar, ca desenate cu un creion. Globii oculari se năruiseră, dând expresiei o goliciune melancolică.

Mirosul de pivniță al solului le înțepa nările.

— Turba i-a conservat, observă SartoriIrvrash. Ar putea fi soldați care au murit în bătălie. Ar putea avea o sută de ani.

— Mult mai mult de-atât, îl corectă CaraBansity, sărind în tranșee. Scurmă pământul cu mâinile, scoase unul dintre obiectele pe care SartoriIrvrash le luase drept pietre și-l examină. Probabil asta l-a omorât pe tipul cu dinții sparți. E o sămânță de rajabaral, tare ca fierul. S-ar putea să fi fost coaptă, de aceea n-a germinat niciodată. Sunt mai mult de șase secole de când a fost primăvară, anotimpul în care rajabaralii fac semințe. Atacatorii au folosit semințele ca ghiulele. Aici e locul unde s-a purtat legendara bătălie din Gravabagalinien. Am găsit locul pentru că suntem pe cale să-l folosim din nou pentru o bătălie.

— Bieții de ei!

— De ei? Sau de noi?

Se duse în colțul din spate al excavației. Mai jos de corpul omului cu rana în piept era întins un fagor, parțial vizibil. Avea fața neagră, blana încâlcită și înroșită de apa mocirloasă și ajunsese să semene cu o formațiune vegetală presată.

— Vezi cum, până și atunci, oamenii și fagorii luptau și mureau împreună?

SartoriIrvrash pufni dezgustat.

— Ar fi putut la fel de bine să fie dușmani. N-ai nicio dovadă într-un fel sau altul.

— Cu siguranță e un semn rău. N-aș vrea să vadă regina sau TolramKetinet. Mai bine acoperim cadavrele.

Fostul cancelar se pregăti să se întoarcă.

— Nu toți acoperim secretele pe care le descoperim, prietene. Dețin cunoștințe care, odată ce le voi aduce la cunoștința autorităților din Pannoval, vor porni războiul împotriva rasei

ancipitale în tot Campannlatul.

CaraBansity îl privi cu suspiciune.

— O să fii plătit ca să stârnești războiul acela, da? Trăiește și lasă-i și pe alții să trăiască.

— Așa zici tu, Bardol, dar creaturile astea încornorate au o cu totul altă părere. Se vor înmulți mai mult ca noi și ne vor omorî dacă nu acționăm. Dacă ai fi văzut cu ochii tăi turmele de flambregi…

— Nu te ambala. Pasiunile provoacă întotdeauna necazuri… Acum, noi o să ne vedem de treabă. Probabil că sunt sute de corpuri sub pământ.

Încrucișându-și strâns mâinile la piept, SartoriIrvrash constată:

— M-ai primit cu răceală, la fel ca regina.

CaraBansity ieși încet din tranșee.

— Maiestatea Sa ți-a dat ce-ai cerut: o carte și trei zeneli.

Își prinse între dinți încheietura unui deget și se uită lung la fostul cancelar.

— De ce ești atât de mult împotriva mea, Bardol? Ai uitat vremea când, tineri fiind, ne uitam prin telescop și observam fazele lui Kaidaw în trecerea lui pe deasupra noastră și deduceam geometriile cosmice sub care trăim?

— N-am uitat. Vii însă aici, cu un ofițer sibornalez, un dușman pornit împotriva Borlienului. Regina e amenințată cu moartea și regatul cu dezmembrarea. N-am niciun strop de iubire pentru JandolAnganol și pentru fagori, dar vreau să-i văd mergând mai departe, pentru ca oamenii să se poată uita încă prin telescoape. Răstoarnă regatul, așa cum tu și cu ea ați face, și răstorni telescoapele.

Se uită cu amărăciune către mare, ridicând din umeri.

— Ai văzut cu ochii tăi cum Keevasien, cândva un loc cu o oarecare cultură, casa marelui YarapRombry, a fost nimicit cu nepăsare. Cultura poate înflori mai bine sub vechea nedreptate decât sub cea nouă. Asta-i tot ce spun.

— E o pledoarie pentru propriul tău mod de viață.

— O să lupt întotdeauna pentru propriul meu mod de viață. Cred în el. Chiar și când înseamnă să lupt cu mine însumi. Du-te, ia-ți cu tine femeia și adu-ți aminte că sibornalezii ascund mereu câte ceva în mânecă.

— De ce vorbești așa cu mine? Sunt o victimă. Un hoinar, un

exilat. Munca mea de-o viață a fost distrusă. Aș fi putut fi YarapRombry al epocii mele… Sunt nevinovat.

CaraBansity clătină din cap.

— Trăiești într-o epocă în care nevinovăția e o crimă. Pleacă împreună cu doamna ta. Du-te și împrăștie-ți otrava.

Se priviră unul pe altul provocator. SartoriIrvrash oftă, iar CaraBansity coborî la loc în tranșee.

SartoriIrvrash se întoarse în locul unde aștepta Odi Jeseratabhar cu animalele. Urcă pe zenel fără o vorbă, cu lacrimi în ochi.

O luară pe drumul care ducea spre nord, în Oldorando. JandolAnganol și suita lui trecuseră pe acolo cu numai câteva zile înainte, către casa miresei asasinate a regelui.

XIX

OLDORANDO

Sorii ardeau pe un cer fără nori, copleșind câmpia cu lumina lor combinată.

Regele JandolAnganol, Vulturul din Borlien, se bucura să fie din nou în sălbăticie. Modul său de a se bucura nu era unul obișnuit. Consta în principal din marșuri dure presărate cu pauze scurte, ceea ce nu era pe gustul trimisului iubitor de plăceri al C'Sarrului, Alam Esomberr.

Regele și armata sa, împreună cu clericii însoțitori, se apropiau de Oldorando dinspre sud, pe unul dintre vechile Drumuri ale Pelerinilor, care duceau prin Oldorando către Sfântul Pannoval.

Oldorando se afla la răscrucea Campannlatului. Ruta de migrație a fagorilor și diferitele ucte ale madișilor treceau pe la est și vest, pe lângă oraș. Vechiul drum al sării șerpuia spre nord în Quzinți și spre lacul Dorzin. La vest era Kace, deșănțatul Kace, adăpost al asasinilor, al meșteșugarilor, al vagabonzilor și al ticăloșilor; spre sud se întindea Borlienul, prietenosul Borlien, căminul și mai multor ticăloși.

JandolAnganol se apropia de o țară aflată în război, la fel ca a lui, cu barbarii. Conflictul dintre Oldorando și Kace izbucnise din cauza ineficienței regelui Sayren Stund, dar în aceeași măsură și din cauza răutății celor din Kace.

Pus în fața înfrângerii Armatei a Doua, JandolAnganol încheiase ceea ce era privit în general ca fiind o pace rușinoasă cu clanurile de pe dealurile din Kace, plătindu-le tribut în grâne ca să pecetluiască armistițiul.

Pentru cei din Kace, pacea era relativă; erau obișnuiți de multă vreme cu luptele distrugătoare. Pur și simplu își atârnau arbaletele de ușile colibelor și-și reluau ocupațiile tradiționale, printre care vânatul, răfuielile sângeroase, olăritul – erau experți în ceramică și făceau schimb de produse cu madișii, care ofereau covoare –, furatul, mineritul pietrelor prețioase și îmbolditul femeilor lor costelive să muncească mai mult. Dar

războiul cu Borlien, chiar dacă sporadic, insuflase clanurilor un nou sentiment de unitate.

Nereușind, datorită cine știe cărui noroc, să se certe în timpul prelungitei sărbătoriri a victoriei – când tributul în grâne al lui JandolAnganol a fost convertit în ceva mai plăcut de băut –, clanurile conducătoare din Kace acceptară drept suzeranul lor universal o brută puternică pe nume Skrumppabowr. Drept gest de bunăvoință cu ocazia alegerii, Skrumppabowr pusese să fie măcelăriți, sau „trași în țeapă”, după obiceiul local, toți oldorandanii care trăiau în Kace.

Următoarea mișcare a lui Skrumppabowr fusese să înlăture pagubele produse de război teraselor de irigații și satelor din sud-est. În acest scop, îi încurajase pe ancipitali să vină în Kace din Randonan, Quain și Oldorando. La schimb pentru munca lor, le garantase fagorilor libertatea și că nu vor fi prigoniți în Oldorando. Fiind păgâne, clanurile din Kace nu vedeau niciun motiv să-i persecute pe fagori atâta vreme cât nu deranjau prin comportament și nu se uitau la femeile lor.

JandolAnganol auzi cu plăcere de aceste evenimente. Îi confirmau părerea despre sine ca diplomat. Primitorii erau mai puțin încântați. Primitorii erau militanții Sfântului Imperiu Pannovalan, cu conexiuni înalte chiar pe lângă Scaunul din Pannoval. Kilandar al IX-lea, se zvonea, fusese el însuși Primitor în tinerețe.

Un detașament călare al Primitorilor, pornit din orașul Oldorando, făcuse o expediție îndrăzneață în Akace, o așezare montană sordidă care servea drept capitală, și masacrase peste noapte peste o mie de fagori nou-veniți, dar și câțiva locuitori din Kace.

Succesul nu se dovedi tocmai o victorie. Pe drumul spre casă, Primitorii, deveniți neatenți după rezultatul raidului, căzură în capcana clanurilor lui Skrumppabowr și fuseseră masacrați la rândul lor, mulți în moduri sadice. Un singur Primitor se întoarse în Oldorando, mai mult mort decât viu, și povesti cele întâmplate. Un par subțire din bambus îi fusese înfipt în anus, capătul ascuțit ieșind prin spatele claviculei umărului drept. Fusese tras în țeapă.

Rapoarte despre această atrocitate ajunseră la regele Sayren Stund, care declară război împotriva barbarilor și oferi o recompensă pe capul lui Skrumppabowr. De atunci se vărsase

sânge de ambele părți, dar mai ales de cea oldorandană. În prezent, jumătate din armata oldorandană – în care fagorilor nu le era îngăduit să servească – plecase în marșuri forțate prin pustietățile de damblaua-purcelului care creștea din abundență pe dealurile din Kace.

Regele își pierdu curând interesul pentru război. După asasinarea fiicei lui mai mari, Simoda Tal, se retrase între zidurile palatului și nu mai fu văzut decât rareori. Se învioră când auzi de apropierea lui JandolAnganol, dar numai la îndemnurile sfetnicilor, ale reginei sale madiș și ale fiicei care supraviețuise, Milua Tal.

— Cum să-l distrăm pe acest mare rege, Sayren, scumpule? întrebă regina Bathkaarnet-ea. Sunt doar o biată făptură, o floare fără vlagă. Vrei să asculți cântecele despre migrație?

— Mie unul nu-mi place omul. N-are cultură, îi răspunse soțul ei. Jandol o să-și aducă garda de fagori, având în vedere că nu-și poate permite să plătească soldați adevărați. Dacă trebuie să suportăm chestiile alea infecte în capitala noastră, poate că o să ne amuze ei pe noi cu isprăvile lor animalice.

Clima din Oldorando era fierbinte. Erupția muntelui Rustyjonnik declanșase un lanț de activități vulcanice. Un linţoliu sulfuros atârna peste țară. Steagurile pe care regele poruncise să fie înălțate pentru a-și saluta vărul din Borlien atârnau inerte în atmosfera sufocantă.

•

Regele din Borlien dădea dovadă de o energie debordantă. Drumul de la Gravabagalinien durase cea mai mare parte a unei zecimi, mai întâi de-a lungul terenurilor agricole din loess, apoi prin ținuturi sălbatice. Niciun ritm nu era destul de rapid pentru JandolAnganol. Numai Prima Gardă Fagoriană nu se plângea.

Veștile rele continuau să ajungă din urmă coloana. Recoltele pierdute și foametea domneau în tot regatul; dovezile erau evidente peste tot. Armata a Doua nu fusese doar înfrântă; n-avea să mai iasă niciodată din junglele Randonanului. Puținii oameni care se întorseseră se târâseră la casele lor, jurând să n-o mai facă niciodată pe soldații. Batalioanele de fagori care supraviețuiseră dispăruseră în sălbăticie.

Din Capitală, veștile nu erau cu nimic mai încurajatoare. Aliatul lui JandolAnganol, arhiprezbiterul BranzaBaginut, scria că Matrassyl era în stare de agitație, baronii amenințând să preia

puterea și să domnească în numele scritinei. Era datoria regelui să acționeze pozitiv, cât mai curând posibil.

Lui JandolAnganol îi făcea plăcere să se afle în mișcare, îi plăcea să savureze momentul și chiar tolera zilele cu soare strălucitor, departe de musonii de pe coastă. Parcă și-ar fi luat plăcerea din clocotul emoțiilor care-l inundau. Chipul îi deveni mai uscățiv, mai încordat, neînfrânarea mai vizibilă.

Alam Esomberr se simțea mai puțin entuziasmat. Crescut în casa tatălui său din alcovurile subterane din Pannoval, era nefericit în spațiu deschis și revoltat de ritmul forțat impus de rege. Trimisul spilcuit al Venerabilului C’Sarr ceru în sfârșit să se facă popas, știind că avea sprijinul suitei sale istovite.

Era zi-obscură, când flori abundente, strălucitoare, se deschideau printre ierburile mate, atrăgând atenția fluturilor de noapte. O pasăre țipa, insistând pe cele două note ale sale.

Lăsaseră în urmă terenurile de loess și traversau o zonă mlăștinoasă necultivată, pe care se întindeau câteva sate. În căutare de umbră, suita trimisului se retrase sub un enorm arbore denis, ale cărui frunze se mișcau în adierea vântului. Denisul dădea naștere multor trunchiuri, unele tinere, altele seculare, care se sprijineau fără vlagă unele de altele – la fel ca Esomberr –, cu coturi noduroase ce se răspândeau pe sol în toate direcțiile.

— Ce te împinge așa, Jandol? întrebă Esomberr. Pentru ce ne grăbim, dacă nu doar de dragul grabei ăsteia afurisite? Cu alte cuvinte, te așteaptă în Oldorando o soartă mai bună decât cea la care ai renunțat în Gravabagalinien?

Își întinse picioarele și aruncă o privire amuzată către chipul regelui.

JandolAnganol se ghemuise alături, balansându-se pe vârfurile picioarelor. Un miros de fum îi ajunse la nări și căută în depărtare originea lui. Aruncă pietricele în țărână.

Căpitanii regelui, armurierul regal și câțiva soldați se rezemau în toiege, la mică distanță. Câțiva fumau, unul îl sâcâia pe Yuli, împungând creatura cu toiagul.

— Trebuie să ajungem la Oldorando cât mai repede posibil.

Vorbise pe tonul cuiva care nu acceptă nicio scuză, dar Esomberr insistă.

— Și eu abia aștept să văd orașul acela mizerabil, fie și doar ca să mă înmoi pentru câteva milenii într-unul dintre faimoasele

lui izvoare termale. Asta nu înseamnă că sunt dornic *să fug* tot drumul până acolo. Te-ai schimbat din zilele petrecute în Pannoval, Jandol. Nu-i chiar atât de distractiv, dacă pot să zic așa…

Regele aruncă pietricele cu mai multă violență.

— Borlien are nevoie de o alianță cu Sayren Stund. Deuteroscopistul care mi-a adus ceasul cu trei cadrane, Bardol CaraBansity, a zis că n-am nicio treabă în Oldorando. În clipa aceea am fost convins că trebuie să merg acolo. Tatăl meu m-a sprijinit. Ultimele lui cuvinte au fost – în timp ce zăcea în brațele mele, pe moarte – „Du-te în Oldorando”. Destinele celor două țări, Borlien și Oldorando, au fost întotdeauna legate.

Aruncă o ultimă piatră cu furie, ca pentru a pune capăt discuției.

Esomberr nu răspunse. Rupse un fir de iarbă ca să-l mestece, brusc intimidat de privirea regelui.

După o clipă, JandolAnganol se ridică brusc și se propti pe picioare depărtându-le.

— Aici stau eu. În timp ce apăs asupra pământului, energiile lui se revarsă prin corpul meu. Fac parte din solul borlienez. Sunt o forță a naturii.

Ridică brațele, cu degetele întinse.

Fagorii, înarmați cu flinte, se așezaseră în cerc, nu prea departe, ca niște vite informe, cercetând câmpia. Unii scormoneau sub pietre și găseau larve sau crabi-crestați, pe care-i mâncau. Alții stăteau nemișcați, încercând să alunge muștele cu o scurtă tresărire a capului. Neliniștit, Esomberr se ridică în capul oaselor și spuse pe un ton sec:

— Nu înțeleg ce vrei să spui, dar îți urez distracție plăcută.

Regele scrută orizontul în timp ce vorbi.

— Ca să înțelegi bine ce fel de om sunt, o să-ți dau un exemplu. Deși mi-am părăsit regina, pe MyrdemInggala, dintr-un motiv oarecare, rămâne totuși a mea. Dacă descopăr că tu, de pildă, ai îndrăznit să intri în dormitorul ei când eram la Gravabagalinien, atunci, în ciuda prieteniei noastre, te voi ucide fără remușcări și-ți voi atârna măruntaiele de copacul ăsta.

Niciunul dintre ei nu se mișcă. Apoi Esomberr se ridică în picioare și se rezemă cu spatele de unul dintre trunchiurile denisului. Chipul îngust și frumos era mai palid decât o frunză moartă.

— Ți-a trecut vreodată prin minte că blestemații ăștia de fagori ai tăi, bine înarmați cu arme sibornaleze, stârnesc frica unor tipi obișnuiți ca mine? Că probabil o să fie prost primiți în capitala lui Sayren Stund, unde tocmai are loc o prigoană? Te temi vreodată că s-ar putea… să ajungi să semeni puțin cu un fagor?

Regele se întoarse încet, cu o expresie care trăda o lipsă totală de interes pentru întrebare.

— Privește.

Se strâmbă cu un amestec de grimasă și rânjet, apoi pufni pe nas. O rupse la fugă, își luă avânt și sări peste unul dintre trunchiurile copacului, mai mult de un metru deasupra solului. Fusese o săritură perfectă. Își recăpătă echilibrul, se întoarse și sări peste trunchi în direcție opusă, cu o forță care aproape că-l făcu să dea peste Esomberr.

— Am douăzeci și cinci de ani și o condiție fizică bună. Nu mă tem nici de oameni, nici de fagori. Secretul meu este capacitatea de a mă adapta la împrejurări. Oldorando va fi șansa mea. Câștig energie din geometria împrejurărilor… Nu mă supăra, Alam Esomberr, și nu uita ce ți-am spus cândva. Eu sunt una dintre șansele tale, nu invers.

Trimisul se mișcă într-o parte, tuși, ca pretext pentru a-și lua mâna de pe mânerul sabiei și a o duce la gură, și abia schiță un zâmbet.

— Ești într-o formă teribilă, văd asta. E nemaipomenit. Pe idol, te invidiez. E o afurisită de belea că eu și mica mea gloată de vicari nu suntem la înălțimea așteptărilor tale. M-am gândit întotdeauna că rugăciunile afectează musculatura. De aceea trebuie să-ți cer să pleci înainte cu suita ta și cu specia ta favorită – în ritmul tău rapid –, iar noi te vom urma cu pasul domol. Ce zici?

JandolAnganol îl privi fără să-și schimbe expresia, apoi făcu o grimasă.

— Foarte bine. Oamenii sunt pașnici prin aceste locuri. Păziți-vă însă de hoți, fiindcă n-au prea mult respect pentru vicari. Ține minte că ai asupra ta actul meu de divorț.

— Dacă vrei, ia-o tot înainte. O să-i înmânez C'Sarrului actul la momentul potrivit.

Întinse mâna regelui, dar acesta nu i-o strânse și, fără alte cuvinte, se răsuci pe călcâie și îl fluieră pe Yuli ca să vină lângă

el. O chemă apoi pe comandanta gărzii, gillota Ghht-Mlark Chzarn. Coloana non-umană se alinie și porni în marș; oamenii o urmară mai puțin ceremonios. În scurtă vreme, Alam Esomberr și însoțitorii rămaseră în urmă, la umbra arborelui denis. Apoi, pentru JandolAnganol, siluetele dispărură și copacul uriaș se pierdu în arșița strălucitoare a câmpiei.

•

Două zile mai târziu, regele își opri mica armată la câțiva kilometri înainte de intrarea în Oldorando. Șuvițe de fum se ridicau peste colinele din jur.

Bărbatul se rezemă de unul dintre vechii stâlpi de piatră care marcau peisajul. Nerăbdător să fie ajuns din urmă de coloana de fagori, JandolAnganol urmărea cu un deget desenul șerpuit de pe piatră, un model familiar format din două cercuri concentrice cu linii ondulate ducând de la cel interior la cel exterior. Doar pentru o clipă, se întrebă ce-ar putea însemna stâlpul și desenul; dar asemenea enigme – care probabil că nu se vor rezolva niciodată, așa cum nu se aștepta să i se spună ce rege mort de mult ridicase pietrele – îi ocupară mintea doar pentru o clipă. Gândurile i se îndreptau în întregime către ce se afla în viitorul imediat.

Ajunseseră într-o regiune care era de fapt un hinterland al legendarei așezări umane de care se apropiau.

Nu se zărea încă niciun semn al acelui oraș. Priveliștea cuprindea dealurile submontane ale Quzinților, traversând continentul ca o șiră a spinării blindată. În față se întindea unul dintre ucte.

Uctul de aici forma o linie mai curând roșcată decât verde, alcătuită din puțini arbori mari, dar din multe tufișuri și ferigi uriașe, împletite cu flori de crețișoară viu colorate, ale căror semințe constituiau hrana triburilor migratoare.

Niciun drum nu era atât de lat ca acesta. Spre deosebire de un drum obișnuit, nu era menit să fie parcurs de oameni. În ciuda jafului arangilor și fhlebihților, devenise de netrecut. Triburile madișilor și animalele lor mergeau pe margini. Astfel, împrăștiind semințe și fecale, protognosticii lățeau uctul fără să-și dea seama. Se lărgea an după an, devenind o fâșie de pădure.

Asta nu însemna că fâșia ar fi fost regulată. Forme de vegetație, ca damblaua-purcelului, ce se prindea de blana

animalelor, prosperaseră datorită condițiilor favorabile de sol și se răspândiseră în desișuri. Madișii ocoleau noile desișuri sau treceau de-a dreptul prin ele, lăsând o potecă ștearsă mai târziu de creșterea vegetației.

Ceea ce era accidental devenea statornicit. Uctul servea drept barieră. Fluturii și animalele mici întâlnite de-o parte a barierei nu se zăreau de partea cealaltă. Existau păsări și rozătoare, chiar și un șarpe auriu letal care stătea la adăpostul uctului și nu se aventura niciodată dincolo de hotarele lui. Mulți Ceilalți trăiau de-a lungul drumului.

Și oamenii recunoșteau existența uctului folosindu-l ca frontieră. Uctul marca granița dintre Borlienul de Nord și Oldorando.

Iar granița aceea era în flăcări.

O scurgere de lavă de la un vulcan care tocmai începuse să erupă incendiase uctul. Începuse să ardă de-a lungul său ca un fitil.

•

Instrumentele din Avernus înregistrau detaliile activității vulcanice tot mai intense de pe planeta de dedesubt, care se apropia de periastru. Datele transmise pe Pământ referitoare la muntele Rustyjonnik arătau că materialul provenit din erupție se înălțase până la cincizeci de kilometri. Straturile mai joase ale acestui nor erau purtate rapid spre est, înconjurând globul în cincisprezece zile. Materialul înălțat la peste douăzeci și unu de kilometri se mișcă spre vest cu fluxul dominant al stratosferei, ca să înconjoare planeta în șaizeci de zile.

Rezultate asemănătoare au fost obținute și de la alte erupții. Norii de praf care se adunau în stratosferă aproape dublaseră albedoul Helliconiei, reflectând arșița crescândă a lui Freyr dinspre suprafață. Astfel, elementele biosferei lucrau strâns legate, ca un trup sau ca o mașină, pentru a-i întreține procesele vitale.

În deceniile în care Freyr se afla cel mai aproape de Helliconia, planeta avea să fie apărată de cele mai rele efecte prin straturi de praf acid.

Nicăieri nu era observată această dramatică homeostază cu mai multă uimire și înfiorare decât pe Pământ.

Pe Helliconia, focul din pădure însemnă sfârșitul lumii pentru multe creaturi înspăimântate. Pentru un privitor detașat, era un

semn al hotărârii acelei lumi de a se salva pe sine și încărcătura sa de viață organică.

•

Armata lui JandolAnganol așteptă, cuibărită într-o vale îngustă. Un fuior de fum ce se ridica dinspre est anunța apropierea focului. Numeroși porci-sălbatici și căprioare alergau de-a lungul liniei uctului către vest, ca să se pună la adăpost. După ei veneau turme de fhlebihți mai lenți, scoțând un behăit asurzitor.

Trecură și familii de Ceilalți, încurajându-și puii cu gesturi umane. Aveau blană de culoare închisă și fețe albe. Unor specii le lipsea coada. Se balansară cu îndemânare dintr-o creangă în alta și dispărură.

JandolAnganol se ridică să urmărească vânatul fugind pe lângă ei. Yuli săltă jucăuș să i se alăture. Fagorii continuau să se odihnească nepăsători, ca vitele, mestecându-și rația zilnică de terci și carne uscată.

Către est, madișii și turmele lor fugeau din calea incendiului. În timp ce unele dintre animale alergau îngrozite în căutarea libertății sau se ascunseseră în desișuri, protognosticii rămâneau credincioși obiceiului și urmau linia uctului.

— Neghiobi orbi! exclamă JandolAnganol.

Mintea lui ageră născoci un plan. Ordonă unei părți din Garda Fagoriană să se ridice și puse la cale o capcană. Când apărură primii madiși, o frânghie mascată cu liane ghimpate sări brusc prin aer în fața lor. Se opriră năuciți, cu oi, asokini și câini învârtindu-li-se printre picioare.

Chipurile madișilor erau la fel de inocente ca fețele papagalilor sau ale florilor. Frunțile și bărbiile erau teșite, ochii și nasurile proeminente, ceea ce le dădea un aer permanent de incredulitate. Masculii aveau proeminențe pe frunte și maxilar. Părul le era brun lucios. Se strigau unii pe alții cu glasuri disperate de porumbel.

Grupul de fagori sări din ascunzătoare și se apropie de înspăimântații madiși. Fiecare fagor prinse de brațe trei-patru madiși, brațe înroșite de sori și pudrate de praful drumului. Se predară fără luptă. O gillotă prinse animalul călăuzitor, un asokin cu o tinichea lovindu-i-se de piept. Oile stăteau alături supuse.

Unii dintre madiși încercară să fugă. JandolAnganol lovi doi

dintre ei cu pumnul, trimițându-i la pământ. Rămaseră întinși în țărână, plângând. Alții veneau încontinuu din urmă, dar pe aceștia îi lăsă să plece.

Grupul forță trecerea prin uct cu cei prinși. Blana groasă a fagorilor îi făcea imuni la ghimpi. Împingându-i pe captivi în fața lor, traversară din Borlien în Oldorando. Erau deja în siguranță pe drum când focul se întinse rapid peste fâșia de pădure și lăsă în urmă cenușă.

În acest fel ajunseră în orașul Oldorando JandolAnganol și însoțitorii săi, semănând mai mult a ciobani decât a suită regală. Prizonierii protognostici erau zgâriați și sângerau, la fel și mulți dintre oameni. Regele însuși era acoperit de praf.

Era ceva aproape teatral în Oldorando, poate pentru că în inima sa se afla scena țipătoare pe care venerarea lui Akhanaba, Atotputernicul cu față bovină, atingea splendoarea maximă. Adevărata venerație e solitară; când oamenii religioși se adună laolaltă, pun în scenă ceremonii fastuoase pentru zeii lor.

Așezat în centrul dogoritor al Campannlatului, străbătut de râul Valvoral care-l lega de Matrassyl și – în cele din urmă – de mare, Oldorando era un oraș de tranzit. Peregrinii veneau mai ales să se închine sau pentru comerț.

În forma fizică a orașului era comemorată îndelungata existență a acestor două intenții opuse. Sectorul Holyval al orașului ducea în linie diagonală de la sud-vest spre nord-est, înălțându-se deasupra întinderii comerciale ca o stâncă ornamentată. Holyvalul includea Orașul Vechi, cu turnurile sale bizare cu șapte etaje, în care trăiau comunități religioase permanente. Aici se afla ordinul feminin al Academicienelor. Tot aici veneau pelerini și cerșetori, dar și pleava zeului, cei care încercau să-și demonstreze zgomotos adorația. Existau curți umbroase și locuri de rugăciune cufundate adânc în pământ. Și tot aici se înălțau domul cu mănăstirile sale asociate și palatul regelui Sayren Stund.

Cam toată lumea era de acord – cel puțin cei ale căror vieți erau strâns legate de Holyval – că acest sector, această diagonală a bunei-cuviințe trecea printre canalizări de vicii lumești.

În pereții împodobiți și în bastioanele amenințătoare ale Holyvalului se aflau tot felul de uși. Unele se deschideau numai

la ocazii festive. Altele permiteau accesul în Orașul Vechi exclusiv privilegiaților. Altele primeau numai femei sau numai bărbați (niciunui fagor nu-i era îngăduit să pângărească așezarea). Însă altele, printre cele mai folosite, le permiteau trecerea până și celor mai laice persoane. Între sacru și profan, ca și între cei vii și cei morți, era pusă o barieră care nu împiedica pe nimeni s-o traverseze.

Profanii locuiau în clădiri mai puțin grandioase, deși chiar și aici bogații își construiseră palatele de-a lungul bulevardelor principale. Nemernicii prosperau, cei buni își croiau drum prin viață cât de bine puteau. Din populația actuală a orașului de opt sute nouăzeci de mii de oameni, aproape o sută de mii făceau parte din ordine religioase și-l slujeau pe Akhanaba. Cel puțin la fel de mulți erau sclavi care îi serveau în aceeași măsură și pe credincioși și pe necredincioși.

Se potrivea cu spectacolele pe care le iubea Oldorando ca doi mesageri îmbrăcați în albastru și auriu să aștepte sosirea lui JandolAnganol la poarta de sud, cu o trăsură în care să-l ducă la regele Sayren Stund.

JandolAnganol refuză trăsura și, în loc să meargă pe calea triumfală de-a lungul bulevardului Wozen, defilă prin Pauk în fruntea suitei sale. Pauk era o zonă sărăcăcioasă, ticsită de taverne și de târguri prin care forfoteau negustori dispuși să cumpere atât animale, cât și protognostici.

— Madișii nu aduc profit în Embruddock, vorbi un negustor voinic, folosind vechiul nume al orașului. Avem destui și, la fel ca nondazii, nu fac treabă bună. Fagorii tăi ar face față muncilor, dar în orașul ăsta n-am voie să fac comerț cu fagori.

— Vând doar madiși și animale, omule. Spune-ți prețul sau mă duc în altă parte.

Când căzură de acord asupra unei sume, madișii fură vânduți în robie și animalele pentru tăiere. Regele se retrase satisfăcut. Era acum mai bine pregătit să-l întâlnească pe Sayren Stund. Înaintea tranzacției, n-avea la el nici măcar un roon. Fagorii trimiși la Matrassyl după aur nu se întorseseră.

Prima Gardă Fagoriană se puse apoi în mișcare și bătu pas de defilare pe bulevardul Wozen, unde mulțimea se adunase curioasă. Gloata îl ovaționă pe JandolAnganol în timp ce pășea cu Yuli alături. Era popular în rândul prostimii din Oldorando, în ciuda faptului că îi apăra pe ancipitalii oficial detestați. Oamenii

de rând comparau favorabil un om energic, pasionat, cu indolența monarhului lor. Oamenii simpli n-o cunoșteau pe regina reginelor și-l compătimeau pe regele a cărui viitoare mireasă fusese brutal asasinată, chiar dacă acea mireasă era o madișă sau pe jumătate madiș.

Printre oamenii de rând se găseau cei religioși. Clericii ieșiseră cu steaguri pe care scria „Leapădă-te de păcate”, „Sfârșitul lumii e aproape” sau „Pocăiește-te cât mai ai timp”. Aici, la fel ca în Borlien, Biserica Pannovalană exploata temerile publicului pentru a-i supune pe cei care gândeau liber.

Marșul continuă pe lângă antica Piramidă a regelui Denniss, prin sectorul Wozen, prin Piața Loylbryden, apoi dincolo de un pârâu, prin Parcul Fluierarului. Cu fața spre piață și spre parc străjuiau marele Dom al Străduinței și pitorescul palat din oraș al regelui. În centrul pieței, într-un pavilion aurit, regele Sayren Stund își aștepta vizitatorul.

Alături de rege stătea regina Bathkaarnet-ea, îmbrăcată cu un keedrant gri decorat cu trandafiri negri și cu o coroană incomodă. Între maiestățile lor, pe un tron mai mic, se afla de-acum singura lor fiică, Milua Tal. Cei trei ședeau la umbra unui baldachin, în timp ce curtenii lor asudau sub soarele arzător, într-o atmosferă năpădită de muște. Fanfara începuse să cânte. Se remarca lipsa soldaților, însă erau prezenți câțiva ofițeri mai în vârstă, îmbrăcați în uniforme strălucitoare. Garda civilă păstra ordinea în mulțime de-a lungul pieței.

Curtea din Oldorando era cunoscută pentru protocolul său sufocant. Sayren Stund făcuse tot ce-i stătuse în putință pentru a simplifica ceremonialul, dar sfetnicii săi și preoții se împotriviră. Mulți dintre ei, acoperiți de veșminte bogat ornamentate, se aliniaseră și așteptau cu solemnitate să strângă mâna lui JandolAnganol și să-l sărute pe obraji.

Vulturul îi măsura sfidător din priviri, alături de grupul de căpitani și de armurierul cocoșat, încă acoperit de praful drumului.

— Parada ta ar face cinste unui muzeu, vere Sayren, comentă el.

Sayren Stund era îmbrăcat, la fel ca ofițerii săi, într-un charfrul negru, pentru a exprima doliul. Coborî de pe tron și veni cu brațele întinse spre JandolAnganol, care făcu o plecăciune, ținându-se țeapăn. Yuli stătea la un pas în urma lui, trăgându-și

lapții când pe o nară, când pe alta, însă altfel nemișcat.

— Salutări în numele Atotputernicului. Curtea din Oldorando îți urează bun venit în vizita pașnică și fraternă în Capitala noastră. Fie ca Akhanaba să facă din această întâlnire una rodnică.

— Salutări în numele Atotputernicului. Îți mulțumesc pentru primirea fraternă. Am venit să-mi exprim condoleanțele și durerea pentru moartea fiicei tale, Simoda Tal, mireasa mea aleasă.

În timp ce vorbea, privirea lui JandolAnganol rămăsese ageră. Bărbatul n-avea încredere în Sayren Stund. Gazda îl plimbă de-a lungul rândurilor de demnitari, iar JandolAnganol se lăsă strâns de mână și sărutat pe obrajii murdari.

Vedea din comportamentul lui Sayren Stund că regele din Oldorando îi era ostil. Faptul că știa acest lucru îl chinuia. Se simțea ura din inimile oamenilor. Asasinarea lui Simoda Tal lăsase urme, cărora acum trebuia să le facă față.

Regina se apropie șchiopătând, sprijinindu-se de brațul lui Milua Tal. Bathkaarnet-ea își pierduse strălucirea, dar încă avea ceva în înfățișare, în felul în care își ținea capul – supusă, dar vioaie – care îl emoționa pe JandolAnganol. Își aduse aminte de o remarcă a lui Sayren Stund care-i fusese cândva relatată – de ce i se întipărise în memorie? „Odată ce ai trăit cu o femeie madiș, nu îți mai dorești alta”.

Atât Bathkaarnet-ea, cât și fiica ei aveau chipurile fermecătoare ale celor din neamul lor. Deși sângele lui Milua Tal fusese diluat de cel uman, purta o amprentă exotic de întunecată, sclipitoare, cu ochi mari, lucind de-o parte și de alta a nasului acvilin. Când îi fu prezentată, se uită direct la JandolAnganol și-i oferi Privirea de Acceptare. Se gândi pentru o clipă la experimentele de împerechere ale lui SartoriIrvrash; iată aici o încrucișare fertilă.

Chipul luminos al prințesei ieșea în evidență printre privirile cernite ale celor din jur și îl încântă pe bărbat.

— Semeni foarte mult cu portretul surorii tale care mi-a fost trimis. Ce-i drept, ești chiar mai frumoasă.

— Simoda și cu mine eram foarte asemănătoare, dar și foarte diferite, ca toate surorile, replică Milua Tal.

Muzica glasului ei sugera multe lucruri, focuri în noapte, Tatro când era bebeluș, gângurind într-o cameră răcoroasă, porumbei

într-un turn de lemn.

— Biata noastră Milua e copleșită de asasinarea surorii ei, la fel ca noi toți, interveni regele oftând. Avem agenți pretutindeni, trimiși în căutarea ucigașului, ticălosul care s-a dat drept madiș ca să intre în palat.

— A fost o lovitură crudă împotriva amândurora.

— Consiliul Suprem se va întruni săptămâna viitoare, cu o slujbă comemorativă specială pentru fiica plecată dintre noi, pe care Venerabilul C'Sarr în persoană o va binecuvânta cu prezența sa. Trebuie să rămâi cu noi pentru acest eveniment, vere. C'Sarrul va fi încântat să salute un membru apreciat al comunității sale și o să fie în avantajul tău să petreci puțin timp cu el, așa cum o să-ți dai seama. Ai cunoscut-o pe Sanctitatea Sa?

— Îl cunosc pe trimisul său, Alam Esomberr. O să sosească în scurt timp.

— A, da. Hm. Esomberr… Un tip șiret.

— Și îndrăzneț, completă JandolAnganol.

Fanfara începu să cânte din nou. Porniră de-a curmezișul pieței către palat, Milua Tal pășind alături de JandolAnganol. Îl privea cu ochi strălucitori, zâmbind. Regele o întrebă conspirativ:

— Îmi spui ce vârstă ai, doamnă, dacă păstrez secretul?

— O, asta-i una dintre întrebările pe care le aud cel mai des, replică ea pe ton dispreţuitor. Împreună cu „Îți place să fii prințesă?" Lumea se gândește la mine mai presus de vârsta mea și poate că are dreptate. Arșița tot mai mare din perioada actuală ajută la creșterea persoanelor mai tinere, le dezvoltă în toate privințele. Visez ca un adult de mai bine de un an. Te-ai visat vreodată în îmbrățișarea puternică și irezistibilă a unui zeu al focului?

JandolAnganol se aplecă la urechea ei și spuse jucăuș:

— Înainte să-ți dezvălui dacă sunt chiar acel zeu al focului, trebuie să-mi răspund la propria întrebare. Aș zice că n-ai mai mult de nouă ani.

— Nouă ani și cinci zecimi, răspunse ea, dar contează emoțiile, nu vârsta.

Fațada palatului era lungă, înaltă de trei etaje, având coloane masive, lustruite, de rajabaral înălțate peste liniile orizontale pronunțate ale etajelor superioare și acoperiș din țigle albastre

fabricate de olari din Kace. Palatul fusese construit în urmă cu peste trei sute cincizeci de Ani Mici, după ce o invazie a fagorilor distrusese parțial orașul. Deși lemnăria fusese înlocuită de atunci, proiectul original fusese respectat. Obloane de lemn, sofisticat sculptate, protejau ferestrele fără geamuri. Ușile erau sculptate în același fel, dar placate cu argint și căptușite cu panouri de lemn.

Un gong tubular se auzi înăuntru, ușile se deschiseră și Sayren Stund își invită oaspeții să intre.

Urmară două zile de ospețe și de discursuri găunoase. Izvoarele termale pentru care era faimos Oldorando se dovediră benefice. În dom avu loc o slujbă de mulțumire la care participară mulți demnitari de rang înalt ai cultului religios. Cântările magnifice, costumele impresionante și întunericul de sub marea boltă subterană reprezentau tot ceea ce-și putea dori Akhanaba.

JandolAnganol se rugă, cântă, vorbi, se supuse ceremoniilor și nu se încrezu în nimeni, așa cum nimeni nu era sigur în ceea ce-l privește pe acest bărbat straniu. Părea că toate privirile îl urmăresc. La rândul său, și regele stătea cu ochii pe toți. Era limpede de ce unii îl numeau Vulturul.

Se îngriji ca Prima Gardă Fagoriană să fie găzduită corespunzător. Pentru un oraș care ura fagorii, aceștia au fost însă bine tratați. Dincolo de Piața Loylbryden se afla Parcul Fluierarului, o zonă verde complet înconjurată de Valvoral sau de afluenții săi în care creșteau alamapi. Tot aici se afla Fluierarul-Ceas, faimos pe tot continentul. Gheizerul erupea la fiecare oră cu un sunet ascuțit, cu cea mai mare precizie. Treceau zile, săptămâni, zecimi, ani, secole; Fluierarul-Ceas încă erupea. Unii spuneau că durata orei și cele patruzeci de minute în care era împărțită fuseseră hotărâte de acest zgomot ieșit din pământ.

Un turn străvechi de șapte etaje și câteva pavilioane noi se aflau la marginile parcului. Fagorii fură încartiruiți în pavilioane. Cele patru poduri care duceau în parc erau păzite de fagori în interior și de oameni la exterior, astfel încât nimeni să nu poată intra în parc să-i atace pe ancipitali.

Gloatele se adunară curând să-i urmărească pe soldații ancipitali de dincolo de apă. Aceste creaturi bine instruite, aparent placide, erau mult diferite de fagorii din imaginația

populară, în care călăreau ca niște zei pe armăsari uriași brun-roșcați, alergând cu viteze uluitoare ca să aducă distrugere printre oameni. Acei călăreți ai furtunii înghețate aveau prea puține în comun cu fiarele care mărșăluiau posace prin parc.

Când JandolAnganol își lăsă cohortele pentru a se întoarce la Sayren Stund, observă cât de obosiți erau fagorii. Vorbi cu maiorul Chzarn, dar nu reuși să scoată de la ea decât că garda avea nevoie de timp pentru încartiruire.

Presupuse că zgomotul Fluierarului-Ceas îi irita puțin. După ce îi încurajă, plecă; Yuli zburda alături de el. Un miros sulfuros de vulcan plutea în aer.

Milua Tal îl întâmpină când intră pe porțile de argint ale palatului. În ultimele două zile se atașase tot mai mult de prințesă, de vocea ei.

— Au sosit unii dintre prietenii tăi. Ei spun că sunt evlavioși, dar toată lumea pare să fie pioasă aici. Șeful lor nu pare un astfel de om. E prea arătos. Se uită necuviincios la mine. Îți plac oamenii necuviincioși, rege Jandol? Pentru că eu cred că sunt cam necuviincioasă.

Regele izbucni în râs.

— Cred că ești necuviincioasă. La fel sunt cei mai mulți oameni. Inclusiv unii dintre venerabili.

— Trebuie să fii excepțional de necuviincios ca să ieși în evidență?

— E o deducție rezonabilă.

— De aceea ieși tu în evidență?

Fata își strecură mâna într-a lui, iar el o prinse.

— Sunt și alte motive. Unul dintre ele e că sunt un zeu al focului.

— Cei mai mulți oameni mă dezamăgesc teribil. Știi, când sora mea a fost omorâtă, am găsit-o așezată pe un scaun, complet îmbrăcată. Nu se vedea niciun pic de sânge. Mi-am imaginat oameni alergând speriați prin palat.

— Cum a fost omorâtă?

— Zyganki, au înjunghiat-o drept în inimă cu un corn de fagor! Tata zice că a fost un corn de fagor. De-a dreptul prin haine și prin inimă.

Aruncă o privire bănuitoare către Yuli, care mergea în spatele stăpânului său, dar fagorului i se tăiaseră coarnele.

— Ai fost speriată?

Îl privi cu dispreț.

— Nu mă gândesc niciodată la asta. Deloc. Presupun că mă gândesc la ea cum stătea pe scaun. Avea ochii deschiși.

Intrară în sala de recepții împodobită cu tapiserii. Avertismentul lui Milua Tal îl alertase pe JandolAnganol cu privire la sosirea lui Alam Esomberr și a „micii lui gloate de vicari”, cum îi numise chiar Esomberr. Erau înconjurați de o mulțime de oldorandani sus-puși, care discutau într-o atmosferă protocolară.

Privirea de vultur a lui JandolAnganol, pătrunzând până în fundul sălii, observă încă o figură familiară, care, în momentul sosirii regelui, era scoasă în grabă din sală pe o ușă dosnică. Figura se uită în urmă când părăsi încăperea și, în ciuda distanței și a celor aflați între ei, privirile celor doi se întâlniră. Apoi dispăru, și ușa se închise în urma lui.

La intrarea regelui, Esomberr se desprinse curtenitor de însoțitorii săi și, zâmbind batjocoritor, făcu o plecăciune în fața lui JandolAnganol.

— Iată-ne, după cum vezi, Jandol, grupul meu oarecum ecleziastic și cu mine. O gleznă scrântită, un caz de intoxicație alimentară, un trimis tânjind după viața lui luxoasă, altfel totul e în perfectă ordine. Plini de praf, desigur, după o călătorie ridicol de lungă pe domeniile tale…

Se îmbrățișară formal.

— Mă bucur că ai supraviețuit, Alam. O să vezi că viața de lux e destul de sumbră pe-aici, asta-i impresia mea.

Esomberr îl privea pe fagorul care stătea alături de rege. Întinse mâna să-l mângâie pe Yuli, apoi și-o retrase.

— Nu muști, nu-i așa, creatură?

— Zunt zivilizat, răspunse Yuli.

Esomberr ridică o sprânceană.

— Nu vreau să fiu nepoliticos, Jandol, dar gloata asta cam înțepată de-aici, Sayren Stund și ai lui, o să tolereze un știi-tu-ce în mijlocul lor, chiar și unul… zivilizat? Știi că va avea loc comemorarea morții logodnicei tale…

— Încă n-am avut necazuri. Dar în curând sosește C’Sarrul… Mai bine te-ai bucura de lux până atunci. Că veni vorba, tocmai l-am văzut pe fostul meu cancelar, SartoriIrvrash. Știi ceva despre el?

— Hm. Da, sire, știu.

Esomberr se frecă la nas.

— Eu și gloata mea de vicari ne-am întâlnit cu el și cu o sibornaleză la scurtă vreme după ce tu și pedestrașii tăi fagori ați luat-o înainte. Atât el, cât și doamna erau călare pe zeneli. Au făcut restul drumului alături de noi.

— Ce treabă are în Oldorando?

— Caută luxul?

— Mai încearcă. Ce ți-a zis?

Alam Esomberr privi în podea, ca și cum încerca să-și amintească ceva.

— Zyganki! Drumurile obosesc mintea... Hm... Păi, nu prea pot spune, sire. Mai bine îl întrebi chiar tu.

— A venit din Gravabagalinien? Ce-a căutat acolo?

— Sire, poate că dorea să vadă marea, așa cum am auzit că fac unii înainte să moară.

— În cazul ăsta, dorința lui s-ar putea să fi fost premonitorie, comentă JandolAnganol spiritual. În seara asta nu ești prea îndatoritor, Alam.

— Iartă-mă. Picioarele îmi sunt atât de obosite, încât mă doare și capul. S-ar putea să fiu mai eficient după ce fac o baie și mănânc. Între timp, te asigur că nu sunt câtuși de puțin prieten cu fostul tău cancelar.

— Cu excepția faptului că amândoi vreți să scăpați lumea de fagori.

— Dacă ar avea curaj să acționeze, la fel ar proceda și cei mai mulți oameni. De fagori și de tați.

Se priviră unul pe celălalt.

— Ar fi bine să nu ajungem la subiectul curajului, zise JandolAnganol și se îndepărtă.

Pătrunse într-un grup în care oameni cu charfruluri elegante și coafuri exotice discutau cu regele Sayren Stund și îi întrerupse fără să se scuze. Iritat, Sayren Stund le ceru conlocuitorilor săi să-l lase singur. Imediat, un lacheu înaintă cu o tavă de argint pentru a le oferi pahare de vin cu gheață. JandolAnganol se întoarse. Doar pe jumătate intenționat, răsturnă tava din mâna omului.

— Ei, asta-i! exclamă Sayren Stund. Nu contează, a fost un accident. Am văzut. Mai e destul vin. Și destulă gheață, de altfel, livrată acum de o *doamnă* căpitan, Immya Muntras. Trebuie să ne obișnuim cu astfel de schimbări.

— Frate rege, să lăsăm deoparte amabilitățile. Adăpostești în palat un om care a fost cancelarul meu, de care m-am descotorosit, un om pe care-l cred dușman, din moment ce a trecut de partea cauzei sibornaleze, pe nume SartoriIrvrash. Ce caută aici? Ți-a adus vreun mesaj secret de la fosta mea regină, așa cum mă tem?

— Omul despre care vorbești a ajuns aici abia acum douăzeci de minute, împreună cu domni care se bucură de o bună reputație, cum ar fi Alam Esomberr. Am fost de acord să-i ofer adăpost. A venit însoțit de o doamnă. Te asigur că n-o să fie oaspeți sub acest acoperiș.

— Ea e sibornaleză. L-am concediat pe omul ăsta. Trag concluzia că nu se află aici să-mi facă vreo favoare. Unde o să stea?

— Dragul meu frate, nu prea cred că e treaba mea sau a ta. Fluturele de noapte trebuie să rămână în amurg, după cum spunem noi.

— Unde-o să stea? Îl protejezi? Fii sincer cu mine.

Sayren Stund stătuse pe un fotoliu înalt. Se ridică plin de demnitate și spuse, nu înainte de a-i face semn soției sale să rămână pe loc:

— Se face prea cald aici. Hai să facem o plimbare în grădină.

Cei doi bărbați înaintară prin sală printr-un coridor de plecăciuni. Numai Yuli se luă după ei. Grădinile erau luminate de făclii așezate în nișe. Deoarece aici circula aproape la fel de puțin aer ca în palat, torțele ardeau cu flacără constantă. Un miros de sulf plutea deasupra aleilor îngrijite.

— Nu vreau să te supăr, frate Sayren, vorbi JandolAnganol. Dar înțelege că am dușmani necunoscuți aici. Mi-am dat seama doar din privirea lui SartoriIrvrash că acum îmi e dușman, venit să-mi facă necazuri. Negi asta?

Sayren Stund reuși să se controleze mai bine. Era corpolent și gâfâia mergând. Replică glacial:

— Ești conștient că oamenii obișnuiți din Oldorando, sau Embruddock, după cum le place unora să spună, îi privesc pe cei din țara ta – eu nu împărtășesc prejudecata asta – ca pe niște barbari. Nu-i pot educa în așa fel încât să le risipesc iluzia, nici măcar scoțând în evidență religia pe care o avem în comun.

— Cum răspunde asta la întrebarea mea?

— Of, mi s-a tăiat răsuflarea. Cred că am o alergie. Pot să te

întreb dacă ții fagorul ăla după tine doar ca să ne insulți pe mine și pe regină?

Îl arătă pe Yuli cu un gest disprețuitor.

JandolAnganol păru să fie pus în încurcătură.

— Nu-i nimic mai mult decât… un animal de companie. Se ține după mine peste tot.

— E insultător să aduci creatura asta aici. Ar trebui să fie trimisă pe Insula Fluierarului, împreună cu celelalte animale.

— E doar un animal de companie. Doarme noaptea la ușa dormitorului meu și latră dacă e vreun pericol.

Sayren Stund se opri din mers, duse mâinile la spate și se uită absorbit la o tufă.

— N-ar trebui să ne certăm. Avem amândoi greutățile noastre, eu în Kace, tu acasă la Matrassyl, dacă rapoartele care ajung la mine sunt demne de încredere. Dar nu trebuia să aduci creatura aici. Indiferent ce aș spune, curtenii mei sunt împotriva animalului tău.

— De ce n-ai zis când am sosit, acum două zile?

Regele oldorandan scoase un oftat greu.

— Ai avut două zile de grație. Gândește-te în felul următor. Venerabilul C'Sarr sosește în curând, după cum știi. Onoarea de a-l primi înseamnă mult, dar e și o mare responsabilitate. N-o să tolereze prezența unui fagor. Ne dai prea multe bătăi de cap, Jandol. Din moment ce ți-ai încheiat scopul aici, de ce nu te întorci mâine acasă, cu trupa ta de animale?

— Pe cine deranjează că mă aflu aici? M-ai invitat cu ocazia vizitei C'Sarrului. Ce otravă ți-a vărsat în urechi SartoriIrvrash?

— Vizita Venerabilului C'Sarr trebuie să se desfășoare pașnic. Poate că alianța cu puternicul Pannoval e mai importantă pentru mine decât pentru tine, din moment ce regatul meu e mai aproape. Sincer, fagorii și iubitorii de fagori nu sunt populari în partea asta de lume. Dacă nu mai ai niciun scop aici, îți urez călătorie plăcută mâine.

— Dacă am un scop?

Sayren Stund își drese glasul.

— Ce scop? Suntem amândoi oameni religioși, Jandol. Să mergem să ne rugăm și să ne autoflagelăm acum, iar mâine-dimineață să ne despărțim prieteni și aliați. Nu-i cel mai bine? Așa ne putem aminti cu plăcere de vizita ta. O să-ți dau o corabie cu care să cobori repede pe Valvoral și să ajungi acasă

cât ai clipi. Simți mirosul zaldalului înflorit? Minunat, nu-i așa?

— Am înțeles.

JandolAnganol încrucișă brațele.

— Dacă atât de solide îți sunt prietenia și religia, o să plecăm mâine.

— Plecarea ta mă va întrista. Regina și fiica noastră vor fi la fel de triste că ne părăsești.

— O să-ți satisfac cererea, oricât de meschină ar fi. În schimb, răspunde-mi la întrebare. Unde e SartoriIrvrash?

Regele din Oldorando dădu brusc dovadă de energie.

— N-ai niciun drept să-mi judeci cererea. Îți închipui că Simoda Tal ar fi moartă azi dacă n-ai fi fost logodit cu ea? A fost o crimă politică – biata fată n-avea niciun dușman personal. Apoi sosești la Curtea mea cu fagorii tăi împuțiți și te aștepți să fii bine-venit.

— Sayren, îți spun sincer, sufăr pentru moartea lui Simoda Tal. Dacă-l găsesc pe ucigaș, o să știu ce am de făcut. Nu-mi mări durerea dând vina pe mine pentru ticăloșia asta.

Sayren Stund îndrăzni să pună mâna pe brațul prietenului său.

— Nu-ți face griji pentru... omul despre care vorbești, fostul tău cancelar. I-am dat o cameră într-unul dintre hanurile monastice dintre palat și dom. N-o să trebuiască să-l întâlnești. Și n-o să ne despărțim dușmani. Asta nu se poate.

Își suflă nasul.

— Ai grijă doar să pleci mâine din Oldorando.

Își făcură o plecăciune reciprocă. JandolAnganol urcă încet în apartamentul lui dintr-o aripă a palatului. Yuli veni după el.

Pe pereți atârnau tapiserii banale, iar podeaua de scânduri era murdară. Ciocăni la ușa maiorului său de infanterie, dar nu primi răspuns. Se duse la ușa lui Fard Fantil și ciocăni. Armurierul regal îi strigă să intre. Cocoșatul stătea pe pat, lustruindu-și cizmele, și sări în picioare când văzu cine intră. Un soldat fagor stătea tăcut la fereastră, cu sulița în mână.

JandolAnganol nu pierdu vremea să treacă la subiect.

— Ești exact omul de care am nevoie. E orașul tău natal și cunoști obiceiurile locale mai bine decât mine. Plecăm mâine – da, e neașteptat, dar n-avem de-ales. Vom naviga spre Matrassyl.

— Necazuri, sire?

— Necazuri.

— E șmecher regele.

— Vreau să-l iau pe SartoriIrvrash cu mine, ca prizonier. E aici, în oraș. Vreau să-l găsești și să-l aduci la mine. Nu-l putem ucide. Moartea lui ar provoca un scandal uriaș. Adu-l aici pe furiș.

Fard Fantil începu să pășească de la un capăt la altul al camerei, cu mâna la frunte.

— Nu putem face așa ceva. E imposibil. Legea n-o să permită. Ce-a făcut?

JandolAnganol izbi cu pumnul în palmă.

— Știu cum gândește țicnitul ăla bătrân și periculos. A născocit vreo idee nebunească pentru a mă discredita. O să aibă legătură cumva cu fagorii. Înainte să iasă la iveală, trebuie să pun mâna pe el. Mâine-dimineață, la plecare, îl închidem într-un cufăr. N-o să afle nimeni. Stă într-unul dintre hanurile din spatele palatului. Mă bazez pe tine, Fard Fantil, pentru că ești un om bun. Vei fi răsplătit, îți promit.

Armurierul încă șovăia.

— Legea n-o să permită…

Cu voce de oțel, regele spuse:

— Ai un fagor aici în cameră. Am interzis categoric prezența în palat a ancipitalilor. În afară de puiul meu, toți fagorii trebuiau să fie încartiruiți în Parcul Fluierarului. Ar trebui să te biciuiesc pentru nerespectarea ordinelor și să te retrogradez.

— E servitorul meu personal, sire.

— Mi-l aduci pe SartoriIrvrash?

Cu o privire tristă, Fard Fantil încuviință.

Regele aruncă o pungă cu aur pe pat. Erau banii pe care-i căpătase în piață cu două zile mai devreme.

— Bine. Deghizează-te în călugăr, pleacă imediat. Ia-ți servitorul cu tine.

După ce omul și fagorul plecară, JandolAnganol rămase un timp în camera întunecoasă, cugetând. Vedea pe fereastră cometa lui YarapRombry, către nord. Vederea dârei strălucitoare în noapte retrezi amintirea ultimei întâlniri cu spiritul tatălui său și a predicției că avea să întâlnească în Oldorando pe cineva care îi va controla destinul. Era o referire la SartoriIrvrash? Încordat, examină și alte posibilități.

Satisfăcut că făcuse tot ce se putea face într-un loc ostil, se

întoarse în apartamentul lui, unde Yuli dormea în fața ușii, ca de obicei. Regele îl mângâie în timp ce trecea peste el.

Lângă pat fusese pusă o tavă cu vin și gheață. Poate că era felul lui Sayren Stund de a-și arăta recunoștința față de un musafir care pleca. Încruntat, JandolAnganol umplu un pahar, puse gheață și sorbi cu zgomot băutura rece și dulce. Apoi se dezbrăcă, se urcă în pat, se înveli cu păturile și adormi imediat. Întotdeauna dormea bine. În noaptea asta, dormi mai profund decât de obicei.

•

Visase mult și imaginile fuseseră tulburi. Se metamorfozase de mai multe ori și în cele din urmă deveni un zeu al focului, pășind prin foc auriu. Dar focul era mai puțin flacără și mai mult lichid. Era un zeu de foc al mării, iar MyrdemInggala călărea un delfin chiar în fața lui. Se luptă cu putere. Marea i se împotrivea.

În sfârșit o prinse. O ținu bine. Aurul era peste tot în jurul lor. Însă oroarea care-l urmărea de la hotarul visului venea repede asupra lui.

MyrdemInggala era alta decât credea. O greutate imensă și un aer bolnăvicios emanau din trupul reginei. Plângea în timp ce se lupta cu ea. Aurul i se scurgea pe gât și pe ochi. O simțea ca…

Se smulse din vis și se trezi. Pentru o clipă, abia îndrăzni să deschidă ochii. Se afla în pat, în palatul din Oldorando. Strângea ceva în mână. Tremura violent.

Aproape împotriva voinței sale, ochii i se deschiseră. Numai auriul din vis rămase, mânjind păturile și perna de mătase. Îl mânjea pe el.

Țipând, se ridică în capul oaselor, aruncând pieile care-l acopereau. Yuli zăcea lipit de el. Capul fagorului fusese tăiat. Era doar trupul rece. Sângele auriu încetase să curgă și se coagula într-o băltoacă lângă cadavru și sub rege.

JandolAnganol se aruncă pe podeaua goală, cu fața în jos. Plânse. Suspinele se înălțară dintr-un cotlon interior și zguduiră întregul corp pătat de sânge.

•

În capela regală a palatului din Oldorando se obișnuia ca în fiecare dimineață, la ora zece, să aibă loc un serviciu religios. Regele Sayren Stund, pentru a-și cinsti oaspeții, îl invitase în fiecare zi pe JandolAnganol să citească – așa cum era obiceiul lui

– din veneratul Testament al lui RayniLayan. În această dimineață, membrii regali ai cultului religios umplură capela și șușoteala lor sparse liniștea ce domnise până atunci între pereții întunecați. Mulți se îndoiau că regele borlienez avea să-și facă apariția.

Regele coborî însă în capelă. Se spălase de nenumărate ori și se îmbrăcase nu într-un charfrul, ci cu o tunică lungă până la genunchi și o manta ușoară și se încălțase în cizme. Chipul îi era de o paloare extremă. Îi tremurau mâinile. Pășea atent și se străduia să pară stăpân pe sine.

În timp ce cobora scările, armurierul veni în fugă și îi spuse:

— Sire, n-am primit niciun răspuns când am ciocănit la ușă mai devreme. Iertați-mă. În camera mea se află legat prizonierul. O să-l păzesc până e gata corabia. Spuneți-mi doar la ce oră pot să-l strecor la bord.

— Planurile se pot schimba, Fard Fantil.

Purtarea regelui, în aceeași măsură ca vorbele lui, îl îngrijorară pe armurier.

— Sunteți bolnav, sire? întrebă privind pe sub sprâncene.

— Întoarce-te în camera ta.

Fără să se uite în urmă, regele coborî la parter, apoi în capela regală. Era așteptat. Cântecul guzlei și al tobelor îi însoți intrarea. Privirile se întoarseră spre JandolAnganol, care merse țeapăn, ca urcat pe catalige, și luă loc în strană alături de Sayren Stund, care privea către altar, clipind repede, ca și cum ignora prezența celorlalți.

Strana regală era așezată separat, în fața congregației. Era o piesă ornamentată, cu laturile sculptate decorate cu argint. Șase trepte curbate duceau până la ea. Imediat mai jos se afla o strană mai simplă, cu o singură treaptă, în care stăteau regina Bathkaarnet-ea și fiica ei.

JandolAnganol se așeză lângă celălalt rege și slujba începu. Numai după un lung imn de laudă închinat lui Akhanaba se întoarse Sayren Stund și-i făcu semn lui JandolAnganol, la fel cum făcuse zilele trecute, să citească o parte din Testament.

Cu pași înceți, JandolAnganol coborî cele șase trepte, merse pe dalele negre și roșii către pupitru și se întoarse cu fața la congregație. Se lăsă o tăcere absolută. Fața lui era albă ca pergamentul.

Înfruntă masa de priviri încremenite. Citi curiozitate, zâmbete

ascunse, ură. Nicăieri nu detectă simpatie, în afară de chipul fetei de nouă ani care se ghemuise lângă mama ei. Fata îl observă pe rege când își îndreptă toată atenția spre ea, îi oferi vechea Privire de Acceptare a madișilor, ca atunci când se întâlniseră prima oară.

Vorbi. Glasul îi sună surprinzător de slab, dar, după un început șovăitor, câștigă putere.

— Altețele Voastre regale, nobilă asistență, trebuie să mă iertați dacă nu citesc și profit de ocazie ca să mă adresez vouă direct în acest loc sacru, unde Atotputernicul aude fiecare cuvânt și privește în fiecare inimă. Știu că trebuie să privească în inimile voastre și să vadă cât de mult îmi doriți binele, la fel de mult pe cât vi-l doresc și eu. Regatul meu este unul măreț și bogat. L-am lăsat totuși ca să vin aici aproape singur – aproape singur. Ne dorim toți ca popoarele noastre să trăiască în pace. Cel puțin aceasta mi-a fost de multă vreme dorința la fel și a tatălui meu înaintea mea. Ținta vieții mele este prosperitatea Borlienului. Așa am jurat. Există însă și o țintă personală. Îmi lipsește ceea ce un bărbat își dorește cel mai mult, chiar mai presus de serviciile aduse țării sale. Îmi lipsește o regină. Piatra pe care am pus-o în mișcare cu o jumătate de an în urmă se rostogolește încă. Hotărârea mea era atunci să mă căsătoresc cu o fiică a Casei Stund; îmi voi duce intenția la îndeplinire acum.

Se opri ca și cum se speriase el însuși de ceea ce era pe cale să spună. Ochi pătrunzători îi cercetau atent chipul pentru a-i găsi povestea vieții înscrisă acolo.

— Așadar, nu numai ca răspuns la ceea ce a făcut Alteța Sa regală, regele Sayren Stund, anunț aici, în fața tronului celui care este mai presus de orice putere umană, că eu – regele JandolAnganol din Casa Anganol – intenționez să unesc națiunile Borlien și Oldorando într-o legătură de sânge. Doresc să o iau în căsătorie cât mai curând posibil pe apreciata și iubita fiică a Maiestății Sale, prințesa Milua Tal Stund. Celebrarea căsătoriei noastre va avea loc, cu voia lui Akhanaba, în capitala mea, Matrassyl, din moment ce se dorește să plec într-acolo astăzi.

Mulți din congregație săriră în picioare, ca să vadă cum răspundea Sayren Stund la vestea uluitoare. Când JandolAnganol încetă să vorbească, rămaseră ca niște statui sub privirea lui glacială, în capelă se lăsă o tăcere absolută.

Sayren Stund alunecase treptat de pe scaun și nu se mai vedea. Scena fu întreruptă de țipătul de uimire al prințesei, care, revenindu-și repede din surpriză, se repezi să-l îmbrățișeze pe JandolAnganol.

— Voi sta alături de tine, spuse ea, și voi îndeplini rolul de soție în toate privințele.

XX

CUM S-A FĂCUT DREPTATE

Explodară artificii. Se adunară mulțimi. Se bău rathel. Se rostiră rugăciuni în locurile sacre ale orașului.

Populația din Oldorando jubilă la auzul veștii despre logodna lui JandolAnganol cu prințesa Milua Tal. Nu aveau niciun motiv logic să jubileze. Casa regală Stund și cultul religios cu care era asociată trăiau bine pe cheltuiala gloatei. Existau însă puține ocazii de a jubila și se profita de ele cu înțelepciune.

Familia regală câștigase compătimirea generală când prințesa Simoda Tal fusese asasinată. Asemenea evenimente îngrozitoare contribuiau la viața emoțională a oamenilor. Faptul că sora mai tânără era acum promisă bărbatului logodit înainte cu sora decedată era o lovitură de teatru plăcută. Se făceau speculații indecente despre când avusese Milua Tal prima menstruație și – ca de obicei – aveau loc dezbateri despre obiceiurile sexuale ale madișilor. Erau complet promiscui sau absolut monogami? Rămânea un mister veșnic, deși cele mai multe opinii masculine înclinau către prima alternativă.

JandolAnganol era primit cu o aprobare generală.

În viziunea publicului, era o figură sclipitoare, nici jignitor de tânăr, nici dezagreabil de bătrân. Se însurase și divorțase de una dintre cele mai frumoase femei din Campannlat. Cât despre motivul pentru care trebuia să se însoare acum cu o fată mai tânără decât fiul lui… asemenea legături dinastice nu erau prea rare; în schimb, numărul copilelor prostituate de la Poarta de Răsărit și din Uidok răspundea ușor la întrebare.

În legătură cu subiectul fagorilor, populația era mai indiferentă decât presupuneau cei de la palat. Cu siguranță, toți cunoșteau istoria populară și vremurile faimoase când hoardele de fagori distruseseră orașul. Dar asta fusese demult. Nu mai existau acum bande de fagori jefuitori. Fagorii deveniseră o priveliște rară în Oldorando. Oamenilor le plăcea să-i vadă în Parcul Fluierarului, uitându-se peste Valvoral la Prima Gardă Fagoriană. Într-un fel, erau populari. Nimic din toate astea nu

domolea resentimentul amar al regelui Sayren Stund.

Niciodată un om hotărât, lăsase să-i scape momentul în care ar fi putut interzice căsătoria. Acum se blestema singur și o afurisea pe regină, care era de acord cu nunta.

Bathkaarnet-ea era o femeie simplă. Îi plăcea JandolAnganol. Așa cum se exprima, cântând, „îi plăcea cum arată”. Deși nu avea niciun fel de afecțiune pentru rasa ancipitală, vedea în prigoanele neîncetate un soi de intoleranță care s-ar fi putut îndrepta cu ușurință asupra propriului ei neam; cu adevărat, madișii nu erau populari în Oldorando, iar incidentele violente împotriva lor erau frecvente. De aceea, considera că protectorul fagorilor avea să fie bun cu singura ei fiică rămasă, pe jumătate madiș.

Bathkaarnet-ea știa că Sayren Stund avea de mult intenția s-o mărite pe Milua Tal cu Taynth Indredd, un prinț din Pannoval mult mai bătrân și mai dezgustător decât JandolAnganol. Nu-i plăcea de Taynth Indredd. Nu-i plăcea ideea ca fata ei să trăiască în întunecosul Pannoval, îngropată sub munții Quzint. Nu era o soartă potrivită pentru o madiș, sau pentru fiica unei madiș. JandolAnganol și Matrassyl păreau o afacere mai bună.

Așadar, în felul ei modest, se opunea regelui, care se vedea astfel silit să găsească o altă cale de a-și arăta furia. Și avea la îndemână o cale.

Sayren Stund avea totuși o atitudine prietenoasă. Nu-și asuma însă nicio responsabilitate pentru uciderea lui Yuli. Îl invită pe JandolAnganol la o întâlnire pentru a discuta aranjamentele pentru nuntă. Se întâlniră într-o cameră de al cărei tavan erau agățate evantaie, în care se aflau ghivece mari cu vuluși și în care pereții erau acoperiți cu rogojini madișe viu colorate în loc de ferestre, în stilul din Pannoval.

Împreună cu Sayren Stund veniseră soția lui și un consilier de rang ecleziastic superior, un bărbat înalt, taciturn, cu o față ascuțită și nebărbierită, care se așeză în spate, nu se uită la nimeni și nu spuse nimic.

JandolAnganol sosi în uniformă completă, escortat de unul dintre căpitanii săi, un bărbat energic, mai degrabă obișnuit cu viața cazonă, care părea contrariat de noul său rol diplomatic.

Sayren Stund turnă vin și-i oferi un pahar lui JandolAnganol, însă el refuză.

— Faima viilor tale este bine cunoscută, dar am descoperit că

recolta asta mă adoarme.

Fără să ia în seamă înțepătura, Sayren Stund trecu la subiect.

— Suntem bucuroși că o să te însori cu prințesa Milua Tal. Îți aduci aminte că intenția ta era să te însori cu fiica mea ucisă în Oldorando. De aceea, îți cerem ca ceremonia să aibă loc aici, cu îngăduința Venerabilului C'Sarr.

— Sire, înțelesesem că trebuia să plec astăzi.

— A fost o neînțelegere. Am fost informați că oribila creatură domesticită, care te însoțea și a cărei prezență la palat a fost ofensatoare, a fost eliminată.

În timp ce vorbea, ochii îi alunecară către posacul său consilier, ca și cum căuta sprijin.

— Vei avea parte de festivitățile care ți se cuvin, fii liniștit.

— Ești sigur că C'Sarrul va ajunge aici în trei zile?

— Mesagerii lui sunt deja aici. Agenții noștri țin legătura. Anturajul lui a traversat lacul Dorzin. Alți oaspeți, cum ar fi prințul Taynth Indredd din Pannoval, sunt așteptați mâine. Nunta ta va fi un eveniment istoric.

Dându-și seama că Sayren Stund intenționa să profite de întârzierea C'Sarrului, JandolAnganol se retrase într-un colț al camerei să-i ceară părerea căpitanului său. Dorea să plece imediat, înainte ca perfidia de la palat să-l afecteze. Însă avea nevoie de o corabie, iar flota era la dispoziția lui Sayren Stund. Mai exista și problema presantă – așa cum îi aduse aminte căpitanul – a lui SartoriIrvrash, legat și cu căluș în gură, gata să se sufoce în dulapul din camera lui Fard Fantil.

I se adresă lui Sayren Stund.

— Avem motive să fim siguri că Venerabilul C'Sarr va oficia căsătoria? E foarte bătrân, nu-i așa?

Sayren Stund țuguie buzele.

— Înaintat în vârstă, cu siguranță. Venerabil. Nu chiar foarte bătrân, după cât pot eu să judec. Are poate treizeci și nouă de ani și o zecime sau două. Dar ar putea, desigur, să aibă obiecții în ceea ce privește alianța, ținând cont că Borlien continuă să adăpostească fagori și refuză să se supună cererilor pentru asuprirea ancipitalilor. Asupra acestui punct al doctrinei, n-aș dori să fiu dogmatic; firește, trebuie să auzim judecata de pe buzele sale sacre.

JandolAnganol se înroși de furie.

Cu voce reținută, replică:

— Există motive să credem că religia noastră – de care nimeni nu este mai atașat decât mine – a început cu o simplă adorare a fagorilor. Asta se întâmpla când atât fagorii, cât și oamenii trăiau mai primitiv. Deși istoria ecleziastică încearcă s-o ascundă, cândva Atotputernicul semăna bine cu un ancipital. În secolele mai recente, imaginile populare au estompat această asemănare, deși ea continuă să existe. Nimeni nu-și închipuie astăzi că fagorii sunt atotputernici. Știu din proprie experiență cât de docili pot fi dacă sunt tratați cu fermitate. De aceea nu poate fi just să-i persecutăm emițând edicte religioase.

Sayren Stund căută ajutor la sfetnicul său, care spuse cu voce dogită, fără să ridice privirea:

— Nu este o opinie care să cântărească mult în fața Sanctității Sale C'Sarrul, care ar spune că regele borlienez hulește împotriva lui Akhanaba.

— Chiar așa, întări Sayren Stund. Nu este un punct de vedere care să cântărească mult în fața niciunuia dintre noi, frate. C'Sarrul în persoană trebuie să te căsătorească și trebuie să-ți păstrezi părerile pentru tine.

Întâlnirea se termină brusc. Rămas singur cu regina și cu sfetnicul, Sayren Stund își frecă mâinile durdulii și zise:

— Nu ne rămâne decât să-l așteptăm pe C'Sarr. Avem la dispoziție trei zile să facem în așa fel încât nunta să nu aibă loc. Avem nevoie de SartoriIrvrash. Cazarma fagorilor din Parcul Fluierarului a fost percheziționată și nu l-am găsit. Asta înseamnă că se află în palat. Voi porunci să fie căutat în apartamentul regelui.

Consilierul își drese glasul.

— E și problema femeii, Odi Jeseratabhar. A ajuns aici cu SartoriIrvrash. În dimineața asta, s-a refugiat în reședința diplomatică sibornaleză, destul de tulburată, raportând dispariția prietenului ei. Înțeleg că e amiral. Agenții mei îmi spun că n-a fost bine primită. Ambasadorul s-ar putea s-o trateze ca pe o trădătoare. Cu toate acestea, n-o s-o predea, cel puțin deocamdată.

Sayren Stund se răcori cu evantaiul și bău puțin vin.

— Ne putem descurca fără ea.

— Mai există un avantaj în favoarea Maiestății Voastre pe care l-au descoperit avocații mei ecleziastici, continuă sfetnicul. Divorțul regelui JandolAnganol de MyrdemInggala este

consemnat într-un act care se află în posesia lui Alam Esomberr. Deși regele l-a semnat și pare să-și considere divorțul încheiat, o veche dispoziție a legii canonice pannovalane precizează că divorțul personalităților regale nu este absolut până când actul nu a ajuns în posesia C'Sarrului. Dispoziția a fost adoptată pentru a întârzia alianțele dinastice necugetate. Așa că în prezent regele JandolAnganol se află de facto sub o sentință de divorț provizorie.

— Și prin urmare nu se poate recăsători?

— Orice căsătorie contractată înainte ca decretul să fie absolut ar fi ilegală.

Sayren Stund bătu din palme și râse.

— Excelent. Excelent. Nu va scăpa de această impertinență.

— Dar avem nevoie de o alianță cu Borlien, interveni regina.

Soțul ei abia dacă se osteni să o privească.

— Draga mea, nu trebuie decât să-i subminăm poziția, să-l facem de ocară, iar Matrassylul îl va alunga. Agenții noștri raportează noi răzmerițe. Aș putea astfel interveni ca salvator al Borlienului, domnind peste ambele regate, așa cum în trecut Oldorando a domnit peste Borlien. N-ai simțul istoriei?

•

JandolAnganol era cât se poate de conștient de poziția sa dificilă. De câte ori se simțea descurajat, își îmboldea mânia gândindu-se la răutatea lui Sayren Stund. După ce-și revenise îndeajuns din șocul descoperirii trupului decapitat al lui Yuli ca să iasă din cameră, găsise capul, aruncat pe coridor. Câțiva pași mai încolo zăcea paznicul uman, înjunghiat mortal, cu fața ciopârțită cu sabia. JandolAnganol vomită. O zi mai târziu, greața încă îl copleșea. În ciuda arșiței, simțea un fior rece în trup.

După întâlnirea cu Sayren Stund, se duse în Parcul Fluierarului, unde o mică mulțime adunată îl ovaționă. Compania gărzii fagoriene îl mai liniști.

Inspectă clădirile cu mai multă grijă decât de obicei. Comandanții fagori se țineau după el. Unul dintre pavilioane fusese proiectat ca un fel de casă de oaspeți și era frumos mobilat. La etaj se afla un apartament complet.

— Apartamentul acesta va fi al meu, hotărî JandolAnganol.

— Este locul tău. Nicio persoană din Hrl-Drra Nhdo nu are intrare aici.

— Nici fagorii.

— Nu fagori.

— Voi o să-l păziți.

— Ezzte înțelegerea noazztră.

Nu văzu niciun motiv să se îngrijoreze că maiorul fagor folosise ceea ce era un vechi nume fagorian pentru Oldorando, deși știa de amintirile lor îndelungate și aparent de neșters. Se obișnuise de mult cu modul lor arhaic de a vorbi.

În timp ce se întorcea prin parc, escortat de patru fagori, pământul se clătină. Cutremurele erau frecvente în Oldorando. Acesta era al doilea pe care-l simțea de când sosise. Se uită către palat, dincolo de Piața Loylbryden. Își dori să se producă un cutremur destul de puternic încât să-l dărâme, dar își dădea seama că stâlpii de lemn înșirați de-a lungul fațadei erau proiectați pentru stabilitate maximă.

Curioșii și pierde-vară nu păreau îngrijorați. Un vânzător de gofre își vedea de afacere ca de obicei. Cu un tremur interior, JandolAnganol se întrebă dacă venea sfârșitul lumii, în ciuda a ceea ce spuneau toți înțelepții.

— Să se termine cu toate, își zise.

Apoi se gândi la Milua Tal.

•

Către apusul lui Batalix, mesageri sosiră în fugă la palat ca să anunțe că prințul Taynth Indredd ajungea la Poarta de Răsărit mai devreme decât era de așteptat. Fu trimisă o invitație oficială grupului lui JandolAnganol de a fi prezent la ceremonia de primire din Piața Loylbryden, o invitație care nu putea fi refuzată.

Indiferent la afacerile statului sau la războaiele în curs de desfășurare, Taynth Indredd fusese la vânătoare în Quzinți și venise încărcat cu trofee: piei, pene și fildeși. Sosi într-un palanchin, urmat de câteva cuști cu animale pe care le capturase. Într-una dintre ele, zece-doisprezece Ceilalți se oțărau la mulțime sau lâncezeau. O fanfară formată din doisprezece muzicanți cânta melodii vioaie și peste tot fluturau steaguri. Era o intrare mai impresionantă decât a lui JandolAnganol. Iar Taynth Indredd nici nu avu nevoie să se târguiască pentru câțiva bani la piață.

În suita prințului se afla unul dintre puținii prieteni ai lui JandolAnganol la Curtea din Pannoval, Guaddl Ulbobeg, care

arăta istovit după călătorie. Când ceremonia oficială de primire dădu semne că se transforma într-un chef prelungit, JandolAnganol reuși să stea de vorbă cu bătrânul.

— Am devenit prea fragil pentru a participa la asemenea expediții, mărturisi Guaddl Ulbobeg.

Coborî vocea ca să adauge:

— Iar între noi fie vorba, Taynth Indredd devine tot mai exasperant cu fiecare zecime. Mi-aș dori foarte mult să mă retrag din serviciul lui. La urma urmei, am treizeci și șase de ani și un sfert.

— De ce nu te retragi?

Guaddl Ulbobeg puse o mână pe brațul lui JandolAnganol. Regele fu mișcat de gestul de prietenie.

— Ar însemna ca odată cu postul să renunț și la episcopatul de Prayn. Nu-ți amintești că sunt episcop al Sfântului Imperiu Pannovalan, fie el binecuvântat? Dacă aș demisiona înainte de a mi se permite să mă retrag, aș pierde postul și toate avantajele ce decurg din el... Taynth Indredd, că veni vorba, nu e tocmai mulțumit de tine, așa că dă-mi voie să te previn.

JandolAnganol izbucni în râs.

— Toată lumea mă urăște, din câte observ. Cu ce l-am jignit pe Taynth Indredd?

— O, știe toată lumea că el și pomposul nostru prieten Sayren Stund aveau intenția ca el să se însoare cu Milua Tal, până ți-ai băgat tu nasul.

— Ce știi despre asta?

— Știu tot. Știu și că o să mă duc să fac baie și apoi să mă bag în pat. Băutura nu face bine la vârsta mea.

— Mai vorbim dimineață. Somn ușor.

•

Cutremurele reîncepură în pragul nopții. De data asta, fură destul de puternice ca să provoace panică. În părțile mai sărace ale orașului, fură dislocate țigle și balcoane. Femeile ieșiră în stradă țipând. Sclavii răspândiră panica prin palat.

Lui JandolAnganol îi convenea de minune. Pentru a-și atinge scopurile, avea nevoie de o diversiune. Căpitanii săi cercetaseră terenul din spatele palatului și descoperiseră – așa cum era de așteptat la o clădire care nu trebuise să servească drept fortăreață prea multă vreme – că existau multe ieșiri. Unele fuseseră făcute de către personalul palatului pentru propria lor

comoditate. Deși existau gărzi în față, oricine putea să plece prin spate. Așa cum făcu JandolAnganol.

Doar ca să afle că palatul avea propriile diversiuni. Pe aleea care ducea dincolo de latura de nord-est a palatului, sosi o trăsură trasă de șase zeneli. Din ea coborâră patru bărbați solizi. Unul ținu zenelul din frunte, în timp ce ceilalți trei se îndreptară spre una dintre portiere. O deschiseră și strigară la cineva dinăuntrul trăsurii. Când nu se auzi niciun răspuns, doi dintre oameni urcară și, lovind și înjurând, traseră afară o siluetă legată. Capul prizonierului era acoperit cu o pătură. Când gemu prea deslușit, captivul primi o lovitură în spate.

Fără grabă, cei trei zdrahoni descuiară o ușă de fier și trecură într-o dependință a palatului. Ușa se trânti în urma lor.

JandolAnganol urmări acest eveniment din ascunzătoarea unui portic. Alături de el se afla silueta fragilă a lui Milua Tal. Din locul în care stăteau, simțeau mirosul parfumului greu de zaldal, asupra căruia Sayren Stund îi atrăsese atenția mai devreme.

În pavilionul din Parcul Fluieratului, pe care-l numeau pavilionul alb, își stabiliră refugiul. Aveau să fie în siguranță sub protecția Gărzii Fagoriene. Regele era încă preocupat de priveliștea la care tocmai fuseseră martori pe alee.

— Cred că tatăl tău are intenția să mă omoare înainte de a pleca din Oldorando.

— Să te omoare n-ar fi atât de rău, dar e hotărât să te facă de ocară. O să aflu cum, dacă pot, dar acum îmi aruncă numai priviri întunecate. Oh, cum pot fi regii atât de dificili? Sper că tu n-o să fii așa când o să ajungem la Matrassyl. Sunt atât de curioasă să-l văd și să cobor cu nava pe Valvoral! Corăbiile care plutesc în aval pot atinge o viteză fantastică, mai mare decât a păsărilor. Aveți pecubea în Borlien? Mi-ar plăcea să am câteva la mine în cameră, așa cum are mama. Cel puțin patru pecubea, poate când, dacă-ți poți permite. Tata zice că vrei să mă omori, ca să te răzbuni, și să-mi tai capul, dar eu n-am făcut decât să râd și să scot limba – ai văzut cât de lungă e limba mea? –, și l-am întrebat: „Răzbunare pentru ce, bătrân rege nebun?”, ceea ce l-a înfuriat. Credeam c-o să facă apoplexie.

Trăncăni fericită mai departe în timp ce examina apartamentul.

Cu singurul lor felinar în mână, JandolAnganol spuse:

— Nu vreau să-ți fac niciun rău, Milua, crede-mă. Toată lumea

are impresia că-s ticălos. Sunt în mâinile lui Akhanaba, așa cum suntem toți. Nu vreau să-i fac vreun rău nici măcar tatălui tău.

Se așeză pe pat și se uită pe fereastră; chipul de pasăre ieșea în evidență în întuneric.

— Asta i-am zis și eu, sau ceva asemănător. Era atât de furios, încât a lăsat să-i scape ceva. Îl știi pe SartoriIrvrash?

— Îl știu bine.

— E din nou în mâinile tatii. Oamenii lui l-au găsit în camera cocoșatului.

El clătină din cap.

— Nu. E încă legat și cu căluș, ascuns într-un dulap. Căpitanii mei o să-l aducă încoace, pentru siguranță.

Milua Tal scoase râsul ei gâlgâit.

— Te-a păcălit, Jan. A fost înlocuit cu un sclav. L-au găsit pe adevăratul SartoriIrvrash când toată lumea îl întâmpina pe prințul Taynth cel gras și bătrân.

— Pe idol! Omul ăla îmi aduce necazuri, numai necazuri! A fost cancelarul meu. Oare ce știe? Milua, orice s-ar întâmpla, o să înfrunt cu îndrăzneală. Trebuie să înfrunt cu îndrăzneală, pentru că e vorba despre onoarea mea!

— Oh, zyganki! „E vorba despre onoarea mea!” Parcă ești tata când vorbești așa. N-ar trebui să spui că ești nebun după frumusețea mea infantilă sau așa ceva?

Regele o prinse de mâini.

— S-ar putea și asta, drăguța mea Milua! Dar ceea ce încerc să explic este că soiul ăsta de nebunie nu-i bun de nimic fără ceva care să-l susțină. Trebuie să supraviețuiesc dezonoarei, s-o depășesc, să rămân neatins de ea. Numai astfel îmi voi recăpăta onoarea. Toți mă vor respecta pentru că am supraviețuit. Atunci va fi posibil să încheiem o alianță între țara mea și a ta, așa cum doresc de mult, și o s-o închei cu tatăl tău sau cu oricine îi urmează.

Ea bătu din palme.

— Eu îl urmez! Atunci o să avem fiecare câte o țară întreagă!

În ciuda încordării, a premoniției că alte rele urmau să i se întâmple, izbucni în râs și o îmbrățișă strâns.

Pământul se zgudui iar.

— Putem să dormim aici, împreună? șopti ea.

— Nu, ar fi o greșeală. Mâine-dimineață mergem să-l vedem pe prietenul meu Esomberr.

— Credeam că nu ți-e prieten!

— Pot să mi-l fac prieten. E îngâmfat, dar nu e om rău.

•

Tremurul pământului se stinse. Noaptea trecu. Freyr își spori intensitatea, ascuns din nou vederii de negura gălbuie, iar temperatura crescu.

În ziua aceea, puține persoane importante fură văzute în palat. Regele Sayren Stund anunță că nu va ține audiențe; cei care pierduseră o casă ori un copil în timpul seismelor se văitară în zadar în anticameră sau fură întorși din drum. Nici regele JandolAnganol nu era de văzut. Nici tânăra prințesă.

În ziua următoare, opt gardieni solizi din Oldorando îl arestară pe JandolAnganol.

Îl prinseră în timp ce cobora scara dinspre camera lui. Deși se luptă, fu pus la pământ și dus într-un loc de detenție. Îmbrâncit pe o scară spiralată din piatră și aruncat într-o temniță, regele zăcu multe minute întins pe podea, gâfâind nervos.

— Yuli, Yuli, repetă la nesfârșit. Am fost atât de abătut de ce ți-au făcut, încât nu m-am gândit serios la primejdia la care eram expus… Nu m-am gândit deloc…

După câteva minute de tăcere, spuse din nou, de data aceasta mai tare:

— Am fost prea încrezător. Ăsta a fost mereu defectul meu. Am crezut prea mult că pot stăpâni situația…

Mult mai târziu, se ridică de pe podea și se uită neajutorat în jur. Un prici servea drept pat și bancă. Lumina se strecura printr-o fereastră înaltă. Într-un colț se afla un jgheab pentru scopuri igienice. Se așeză pe bancă și se gândi la lunga întemnițare a tatălui său.

Când moralul i se prăbuși și mai mult, se gândi la Milua Tal.

— Sayren Stund, nemernicule, dacă-i atingi o singură geană…

Stătea țeapăn. Până la urmă, se sili să se destindă și se rezemă cu spatele de zidul umed al celulei. Cu un răcnet, sări în sus și începu să umble de colo până colo, între perete și ușă.

Încetă doar când auzi tropăit de cizme coborând scările. Ușa fu descuiată și împinsă cu putere, iar un membru îmbrăcat în negru al clerului local intră însoțit de doi soldați înarmați.

— Cu ce drept am fost întemnițat, eu, un prinț oaspete dintr-o țară prietenă?

— Am venit să te informez că ești acuzat de crimă. Vei fi

judecat mâine, în zorii lui Batalix, înaintea unei curți ecleziastice.

Vocea sepulcrală făcu o pauză, apoi adăugă:

— Pregătește-te.

JandolAnganol înaintă furios.

— Pe cine-am omorât, turmă de criminali ce sunteți? Ce ticăloșie mai e și asta? Al cui asasinat mi se pune în cârcă?

Sulițe încrucișate îi opriră înaintarea.

Preotul răspunse:

— Ești acuzat de asasinarea prințesei Simoda Tal, fiica cea mare a regelui Sayren Stund din Oldorando.

Clericul se înclină, apoi se retrase.

Regele rămase pe loc, cu ochii ațintiți la ușă, fără să clipească, de parcă jurase să nu mai clipească până când nu va fi liber din nou.

Rămase aproape nemișcat. Starea de încordare îi spori vigilența, fiind pregătit să atace pe oricine ar fi îndrăznit să intre în temniță.

Nu veni însă nimeni. Nu i se aduse mâncare, nici apă. În timpul nopții se simți un tremur slab – atât de slab, încât ar fi putut fi într-o arteră, mai curând decât în pământ – și o pulbere de mortar se așeză pe podeaua pietruită. Nimic altceva. Nici măcar un șobolan nu-l vizită pe JandolAnganol.

Când lumina se prelinse în temniță, regele se duse la jgheabul de piatră. Se urcă pe el, se agăță de scobiturile făcute în piatră de prizonierii dinaintea lui și reuși să se uite pe fereastra fără geam. O boare de aer proaspăt îi suflă pe obraz.

Temnița se afla în partea din față a palatului, aproape de colțul dinspre dom, după cum aprecie JandolAnganol. Putea vedea Piața Loylbryden. Poziția în care se găsea nu-i permitea să vadă dincolo de ea, pe deasupra vârfurilor arborilor din parc.

Piața era pustie. Se gândi că, dacă ar aștepta destul, s-ar putea s-o vadă pe Milua Tal, asta dacă nu era și ea prizoniera tatălui ei.

Vedea însă înspre vest. Peticul de cer era senin și Batalix arunca umbre lungi peste pavaj. Umbrele păliră și apoi se separară în două când Freyr răsări și el. Apoi se șterseră când negura reveni și temperatura începu să crească.

Apărură niște muncitori. Aduseră cu ei platforme și stâlpi din lemn. Felul în care se mișcau le trăda resemnarea: erau gata să

facă treaba, dar nu și să se grăbească. După un timp, montară un eșafod.

JandolAnganol părăsi postul de observație și se așeză pe bancă masându-și tâmplele.

La un moment dat, câțiva soldați veniră după el. Regele se zbătu inutil și fu pus în lanțuri, apoi împins cu nepăsare în susul scărilor de piatră.

•

Totul se petrecuse așa cum ar fi dorit regele Sayren Stund. În enantiodromia neîncetată care afectează toate lucrurile, transformându-le în opusul lor, putea acum să triumfe asupra celui care, atât de recent, triumfase asupra lui. Țopăia încântat, scotea țipete de bucurie, o îmbrățișa pe Bathkaarnet-ea, arunca vesel priviri răutăcioase către fiica lui abătută.

— Vezi tu, copilă, ticălosul ăsta pe care l-ai luat în brațe e pe cale să fie înfierat ca ucigaș în fața tuturor.

Înaintă spre ea cu voioșie.

— Mâine îi vei îmbrățișa cadavrul. Da, încă douăzeci și cinci de ore și virginitatea ta va fi pe veci la adăpost de JandolAnganol.

— De ce nu mă spânzuri și pe mine, tată, ca să scapi de grija fiicelor tale?

O încăpere a palatului, consacrată de cler pentru scopuri judiciare, fusese rezervată pentru a servi drept sală de judecată. Rămurele de veronikană, de rarizom și de foi-de-munte – socotite plante răcoritoare – fuseseră agățate de pereți ca să coboare temperatura înăbușitoare și să parfumeze. Multe minți luminate de la Curte și din oraș se adunaseră să urmărească procedurile, câteva dintre ele nici pe departe în acord cu regele lor, așa cum presupunea el.

Cei trei actori principali ai dramei erau regele, consilierul său Crispan Mornu și un judecător pe nume Kimon Euras, a cărui poziție în cultul religios era aceea de ministru al arhivelor judiciare.

Kimon Euras era atât de slab, încât se încovoia de parcă pielea prea strânsă îi îndoia șira spinării. Era chel, iar pielea feței etala o paloare cenușie amintind de pergamentul pe care-l păstra cu parcimonie. Aspectul de păianjen și keedrantul negru care-i acoperea picioarele strâmbe păreau să garanteze că va fi la fel de zgârcit în privința îndurării.

Când demnitarii se așezară la locurile lor, se auzi sunetul unui gong și doi soldați aleși pentru forța lor îl aduseră pe regele JandolAnganol în mijlocul sălii, în văzul tuturor.

Separarea dintre prizonier și cei liberi este clară în orice instanță de judecată. Aici era mai vizibilă decât de obicei. Scurta încarcerare a regelui fusese de-ajuns pentru ca pielea și tunica să i se murdărească. Totuși, stătea cu fruntea sus, rotindu-și privirea mai mult ca o pasăre de pradă decât ca un om în căutarea milei. Eleganța care-i definea mișcările și silueta nu îl părăsise.

Kimon Euras începu o cuvântare lungă, pulberile de pe vechile documente gâdilându-i nările. Vorbi doar puțin mai tare când ajunse la paragraful în care se spunea că „iubita noastră prințesă Simoda Tal a fost ucisă cu sălbăticie, chiar în acest palat, prin înjunghiere cu un corn de ancipital. Regele JandolAnganol din Borlien este acuzat de a fi instigatorul crimei”.

JandolAnganol strigă imediat, sfidător. Un aprod îl lovi pe la spate și-i spuse:

— Prizonierilor nu le este permis să vorbească în sala de judecată. Orice altă întrerupere va fi pedepsită cu încarcerarea.

Crispan Mornu reușise să găsească pentru această ocazie un veșmânt de un negru mai profund decât de obicei. Culoarea i se reflecta pe fălci, pe obraji, în ochi și, când vorbea, în gât.

— Avem intenția să demonstrăm că vina regelui borlienez se impune de la sine și că venirea lui aici nu a avut alt scop decât asasinarea prințesei Milua Tal, pentru a pune capăt astfel descendenței Casei Stund. Vom prezenta o copie a instrumentului cu care a fost ucisă prințesa. O să-l aducem în fața completului de judecată pe autorul efectiv al faptei. O să demonstrăm că toate probele îl indică pe prizonier ca inițiator al crudului complot. Aduceți pumnalul.

Un sclav înaintă grăbit și aduse obiectul cerut.

Neputându-se abține, Sayren Stund întinse mâna înaintea lui Crispan Mornu și apucă arma.

— Acesta este cornul unui fagor. Are două margini ascuțite și, ca urmare, nu poate fi confundat cu al niciunui alt animal. Corespunde configurației rănii din pieptul răposatei prințese. Biata fetiță! Nu încercăm să pretindem că este arma cu care a fost comisă crima. Pumnalul acela s-a pierdut. Aceasta este doar

una asemănătoare, proaspăt scoasă din capul unui fagor. Doresc să le reamintesc celor de față, și trebuie judecat dacă amănuntul este relevant, că prizonierul a avut ca animal de companie un pui de fagor căruia i s-a dat numele, în mod blasfemiator, după marele războinic al acestei națiuni, Yuli. Dacă insulta a fost intenționată sau datorată ignoranței, nu e nevoie să întrebăm.

— Sayren Stund, cruzimea îți va fi răsplătită din plin, rosti JandolAnganol și primi o lovitură plină de zel.

După ce pumnalul de corn fu trecut din mână în mână, silueta curbată a lui Kimon Euras se descolăci suficient ca să întrebe:

— Ce altceva are de adus acuzarea ca probă?

— Ați văzut arma cu care a fost comisă fapta, anunță Crispan Mornu. Îl veți cunoaște acum pe cel care a folosit arma pentru a o ucide pe prințesa Simoda Tal.

Un băiat care se zbătea fu târât în fața Curții. Avea capul acoperit cu o pătură, iar JandolAnganol se gândi imediat la prizonierul adus la palat, în miez de noapte, cu trăsura.

Băiatul fu așezat în spațiul din fața judecătorului, care dădu ordin ca pătura să fie înlăturată.

Tânărul dezvăluit astfel părea alcătuit dintr-o coamă de păr zburlită, un chip împurpurat și o cămașă ruptă. Când fu lovit cu putere și începu să scâncească în loc să se zbată, JandolAnganol își recunoscu fiul.

— Roba! strigă el și primi un pumn în rinichi care-l făcu să se încovoaie din cauza durerii. Se lăsă să cadă pe o banchetă, copleșit la vederea propriului fiu în captivitate – Roba, care se temuse întotdeauna de captivitate.

— Această tânără persoană a fost capturată de agenții Maiestății Sale în portul Ottassol din Borlien, relată Crispan Mornu. A fost greu de găsit, pentru că se dă uneori drept madiș și le adoptă obiceiurile și modul de-a se îmbrăca. Cu toate acestea, este uman. Numele său este RobaydayAnganol. E fiul acuzatului și se vorbește mult de firea lui sălbatică.

— Ai omorât-o pe răposata prințesă Simoda Tal? întrebă cu vocea gâtuită judecătorul.

Robayday izbucni într-un acces de plâns, în timpul căruia fu auzit spunând că nu a omorât pe nimeni, că n-a mai fost niciodată în Oldorando și că nu voia decât să fie lăsat să-și trăiască viața.

— N-ai comis crima la instigarea tatălui tău? vru să știe Crispan Mornu, făcând fiecare cuvânt să sune precum căderea unei mici securi.

— Îl urăsc pe tatăl meu! Mi-e frică de el! N-aș face niciodată ce-mi poruncește!

— Atunci de ce-ai ucis-o pe prințesă?

— N-am ucis-o! N-am ucis-o! Sunt nevinovat, jur!

— Dar pe cine ai omorât?

— N-am omorât pe nimeni!

Ca și cum acestea erau chiar vorbele pe care așteptase să le audă toată viața, Crispan Mornu ridică mâna și înălță nasul până când luci în lumină de parcă fusese lustruit.

— Îl auziți pe acest tânăr care susține că n-a omorât pe nimeni. Chemăm un martor care va dovedi că este un mincinos. Aduceți martorul.

O tânără doamnă intră în sala de judecată, mergând liberă, deși nervoasă, între două gărzi. Fu îndrumată să se oprească mai jos de platforma judecătorului, în timp ce membrii instanței o priviră cu aviditate. Frumusețea și tinerețea ei erau atrăgătoare. Avea obrajii intens fardați. Își aranjase părul negru într-o coafură insolită. Purta un chagirack strâns pe corp, al cărui model floral îi scotea în evidență silueta. Stătea cu o mână în șold, ușor sfidătoare, și reușea să pară în același timp inocentă și seducătoare.

Judecătorul Kimon Euras aplecă țeasta de alabastru în față și fu probabil răsplătit cu o privire de sus în centura care-i ținea sânii, pentru că întrebă, pe un ton mult mai uman decât fusese cazul până acum:

— Care ți-e numele, doamnă?

Femeia răspunse parcă lipsită de curaj:

— AbathVasidol, vă rog, de obicei numită Abathy de prieteni.

— Sunt sigur că ai o mulțime de prieteni, comentă judecătorul.

Insensibil la remarca aceea, Crispan Mornu spuse:

— Această doamnă a fost adusă aici tot de către agenții Maiestății Sale. Nu a venit ca prizonieră, ci de bunăvoie, și va fi răsplătită pentru eforturile ei în numele adevărului. Abathy, ne spui când l-ai văzut ultima oară pe acest tânăr și care au fost împrejurările?

Abathy își umezi buzele și răspunse:

— O, domnule, eram în camera mea, cămăruța mea din Ottassol. Prietenul meu era cu mine, prietenul meu Div. Stăteam pe pat, știți, și vorbeam. Și dintr-odată, omul ăsta de-aici…

Se opri.

— Continuă, fetițo.

— E prea groaznic, domnule…

Asupra Curții se lăsase o tăcere grea, ca și cum până și ierburile răcoritoare s-ar fi înecat în căldură.

— Păi, domnule, omul ăsta de-aici a intrat peste noi înarmat cu un pumnal. Voia să merg cu el, însă eu n-am vrut. Nu fac asemenea lucruri. Div a vrut să mă apere și omul ăsta l-a lovit cu pumnalul – sau cornul, știți – și l-a omorât. L-a înjunghiat pe Div în stomac.

Arătă cu delicatețe spre abdomenul ei și membrii completului de judecată își întinseră gâturile ca să vadă mai bine.

— Și ce s-a întâmplat apoi?

— Păi, domnule, știți, omul ăsta a luat corpul și l-a aruncat în mare.

— Totul e o minciună, o urzeală mincinoasă! exclamă JandolAnganol.

Fata fu cea care-i răspunse furios. Se simțea în largul ei în sala de judecată și începea să-i placă rolul pe care-l juca.

— Nu-i o minciună. E adevărul. Prizonierul a luat corpul lui Div și l-a aruncat în mare. Și lucrul extraordinar a fost că după câteva zile s-a întors, corpul adică, ambalat în gheață, la Ottassol, pentru că l-am văzut în casa prietenului și protectorului meu, Bardol CaraBansity, cel care a devenit mai târziu cancelarul regelui.

JandolAnganol râse gâtuit și apelă direct la judecător.

— Cum poate crede cineva o asemenea poveste imposibilă?

— Nu e imposibilă și o pot dovedi, replică Abathy cu îndrăzneală. Div avea o bijuterie specială cu trei fețe mișcătoare cu cifre, un ceas. Cifrele erau vii. Div o ținea în centura pe care o purta în jurul taliei.

Indică pe propriul corp la ce zonă se referea și gâturile judecătorilor se întinseră din nou.

— Aceeași bijuterie a ajuns la CaraBansity, iar el i-a dat-o Maiestății Sale, care probabil încă se află în posesia ei, încheie femeia și arătă cu degetul către JandolAnganol.

Regele era vizibil năucit și rămase tăcut. Ceasul zăcea uitat în

buzunarul de la tunică.

Își aminti acum, mult prea târziu, cum se temuse întotdeauna de ceas ca de un obiect străin, un obiect al științei în care nu avea încredere. Când BillishOwpin, omul care pretindea că venise din altă lume, îi oferise ceasul, JandolAnganol i-l înapoiase. În mod misterios, se întorsese mai târziu prin intermediul deuteroscopistului. În ciuda intențiilor sale, nu scăpase niciodată de el.

Acum îl trădase.

Nu putea vorbi. Un blestem coborâse asupra lui; asta își dădea seama, dar nu-și dădea seama când se întâmplase. Nici măcar devotamentul pentru Akhanaba nu-l salvase.

— Maiestatea Voastră, frate, vorbi Sayren Stund savurând momentul, ai această bijuterie cu cifre mișcătoare?

JandolAnganol răspunse abia auzit:

— E darul de nuntă pentru prințesa Milua Tal…

În sală izbucni hărmălaia. Clericii cerură să se facă liniște, Sayren Stund își savura triumful.

Când ordinea fu restabilită, Crispan Mornu îi puse încă o întrebare lui Abathy.

— Ești sigură că acest tânăr, RobaydayAnganol, fiul regelui, este omul care ți-a ucis prietenul, pe Div? L-ai mai văzut după aceea?

— Domnule, a fost o mare bătaie de cap pentru mine. Nu voia să plece. Nu știu ce s-ar fi întâmplat cu mine dacă oamenii voștri nu l-ar fi arestat.

O scurtă tăcere se înstăpâni în timp ce toată lumea cugeta la ce i s-ar fi putut întâmpla unei tinere doamne atât de atrăgătoare.

— Dă-mi voie să-ți pun o ultimă întrebare, destul de personală, vorbi Crispan Mornu fixând-o pe Abathy cu privirea. Evident, ești o femeie de origine umilă. Totuși, pari să ai prieteni cu relații sus-puse. Zvonurile pomenesc numele tău alături de cel al unui anumit ambasador sibornalez. Ce-ai de spus despre asta?

— Rușine, se auzi un glas din mulțime, dar Abathy răspunse netulburată:

— Am avut plăcerea de a cunoaște un domn sibornalez. Îmi plac sibornalezii pentru bunele lor maniere, domnule.

— Mulțumesc, Abathy, mărturia ta a fost neprețuită.

Crispan Mornu reuși să zâmbească, apoi se întoarse spre asistență, vorbind numai după plecarea fetei.

— Îndrăznesc să afirm că nu mai aveți nevoie de nicio dovadă. Această tânără nevinovată ne-a spus tot ce avem nevoie să știm. Contrar minciunilor sale, fiul regelui Borlienului este dat în vileag ca ucigaș. Am auzit cum a ucis în Ottassol, poate la instrucțiunile tatălui său, doar ca să obțină un fleac pe care să-l aducă aici. Arma lui favorită era un corn de fagor; o ucisese deja pe Simoda Tal folosind aceeași armă. Tatăl lui a venit încoace să se bucure de ospitalitatea noastră, să-și ducă la îndeplinire planurile malefice împotriva singurei fiice rămase Maiestății Sale. Am descoperit astfel cel mai mare complot din istorie. N-am nicio șovăială să cer – în numele Curții și al întregii noastre națiuni – pedeapsa cu moartea atât pentru tată, cât și pentru fiu.

Cutezanța lui RobaydayAnganol se prăbușise îndată ce Abathy intrase în sală. Părea doar un derbedeu, iar vocea i se stinse când spuse:

— Vă rog, lăsați-mă să plec. Sunt făcut pentru viață, nu pentru moarte. N-am complotat cu nimeni, nici măcar cu tatăl meu. Neg acest lucru și toate celelalte acuzații.

Crispan Mornu se întoarse brusc și-l înfruntă pe tânăr.

— Încă negi asasinarea prințesei Simoda Tal?

Robayday își umezi buzele.

— Poate o frunză să ucidă? Sunt doar o frunză, domnule, prinsă în furtuna lumii.

— Maiestatea Sa Regina Bathkaarnet-ea este pregătită să te identifice ca vizitator al palatului cu o vreme în urmă, când ai venit deghizat ca madiș cu scopul precis de a comite odioasa faptă. Vrei ca Maiestatea Sa să te identifice?

Un tremurat puternic îl cuprinse pe Robayday.

— Nu.

— Atunci cazul este dovedit. Tânărul de față, prinț pe deasupra, a intrat în palat și – la comanda tatălui său – a ucis-o pe iubita noastră prințesă Simoda Tal.

Toate privirile se întoarseră către judecător, care era așteptat să rostească sentința.

— Verdictul este următorul: mâna care a comis crima abjectă aparține fiului. Mintea care a controlat mâna este a tatălui. Așadar, unde se află izvorul vinovăției? Răspunsul este

limpede…

Robayday scoase un strigăt și întinse o mână de parcă voia să intercepteze vorbele lui Kimon Euras.

— Minciuni! Minciuni! Minciuna plutește în aer. O să rostesc adevărul, chiar dacă îmi va aduce moartea. Mărturisesc, am ucis-o pe prințesă, dar am făcut-o nu pentru că sunt aliat cu tatăl meu regele. O, nu. Asta e cu neputință. Suntem ziua și noaptea. Am făcut ce-am făcut ca să-i pricinuiesc rău. Iată-l acolo, un simplu om, nu un rege! Da, doar un om, în timp ce mama mea rămâne regina reginelor. Aliat cu tatăl meu? N-aș ucide pentru el mai mult decât m-aș însura pentru el. Îl declar pe ticălos nevinovat. Dacă trebuie să mor de moartea voastră sordidă, atunci să nu se spună niciodată, nici măcar aici, că am fost aliat cu el. Aș fi vrut să fim aliați. De ce să ajut pe cineva care nu m-a ajutat niciodată?

În tăcerea care urmă, Crispan Mornu vorbi cu răceală:

— I-ai fi putut face tatălui tău mai mult rău tăcând din gură.

Robay îi aruncă o privire glacială.

— M-am temut întotdeauna de răutatea oamenilor, iar tu ești mult mai odios decât amărâtul împovărat cu coroana Borlienului.

JandolAnganol ridică ochii spre tavan, ca pentru a încerca să se detașeze de evenimentele pământești. Dar plângea.

Peste sunetul emoției fremătătoare, judecătorul își drese glasul.

— Ținând cont de mărturisirea fiului, tatăl se dovedește a fi nevinovat. Istoria este plină de fii nerecunoscători… De aceea hotărăsc, sub îndrumarea lui Akhanaba Atotputernicul, ca tatăl să fie eliberat, iar fiul să fie luat de aici și spânzurat de îndată ce hotărăște Maiestatea Sa Regele Sayren Stund.

— Voi muri eu în locul lui, iar el poate să domnească în locul meu!

Cuvintele se auziră dinspre JandolAnganol, rostite cu glas ferm.

— Verdictul este irevocabil. Curtea este închisă.

Pe deasupra zgomotului pașilor se auzi vocea lui Sayren Stund.

— Mergeți și vă relaxați. Pregătiți-vă pentru spectacolul de după-amiază, când o să ascultăm ce-are să ne spună fostul cancelar al regelui JandolAnganol, SartoriIrvrash.

XXI

MASACRAREA LUI AKHANABA

Drama de la Curte și umilirea lui JandolAnganol fuseseră urmărite de un public mult mai mare decât și-ar fi închipuit regele.

Personalul din Avernus nu era totuși ocupat în întregime cu povestea în care regele juca un rol principal. Unii savanți studiau evenimente care aveau loc în alte locuri de pe planetă sau scenarii în care regele juca doar un rol ocazional. Un grup de femei de știință din familia Tan, de exemplu, avea ca specialitate originile conflictelor de lungă durată. Urmăreau câteva conflicte de-a lungul generațiilor, studiind cum începeau neînțelegerile, cum erau întreținute și cum se rezolvau în cele din urmă. Unul dintre cazurile lor privea un sat din Borlienul de Nord prin care trecuse regele în drumul spre Oldorando. Acolo, conflictul se referea inițial la problema dacă porcii aflați în proprietatea a doi vecini trebuiau să bea apă din același pârâu. Pârâul dispăruse și la fel și porcii, dar două sate existau pe locul acela, încremenite în ură și încă numind uciderea vecinilor „împungerea porcilor”. Regele JandolAnganol, trecând cu fagorii săi printr-unul dintre sate, dar nu și prin celălalt, exacerbase vrajba, iar un tânăr își rupsese un deget într-o încăierare în noaptea aceea.

Însă respectivele femei de știință încă nu aflaseră despre incident. Toate consemnările lor erau stocate automat pentru studiu, în timp ce în prezent lucrau la un capitol al conflictului care avusese loc în urmă cu două secole; studiau înregistrările video ale unei expuneri indecente, când un bătrân dintr-un sat fusese batjocorit de oameni din alt sat. După incidentul sordid, cineva compusese o elegie având ca temă acest subiect, care încă se cânta la ocazii festive. Pentru învățatele doamne Tan, asemenea incidente erau la fel de vitale ca procesul regelui și de mai mare semnificație decât austeritățile anorganicului.

Alte grupuri studiau probleme și mai ezoterice. Liniile de descendență ale fagorilor erau deosebit de atent urmărite.

Chestiunea mobilității fagorilor, enigmatică pentru helliconieni, era acum destul de bine înțeleasă în Avernus. Ancipitalii aveau tipare arhaice de comportament de la care nu se abăteau cu ușurință, dar acele tipare erau mai sofisticate decât se presupusese. Exista un tip de fagor „domestic” care accepta stăpânirea omului la fel de ușor ca pe cea a kzahhnului; dar, ascuns de ochii oamenilor, era un ancipital mult mai independent, care supraviețuia anotimpurilor în mare măsură așa cum făcuseră strămoșii săi; o creatură liberă, neinfluențată de omenire.

Istoria orașului Oldorando avea și ea cercetătorii săi. Aceștia urmăreau viețile întrețesute ale indivizilor doar în mod general.

Când savanții din Avernus își îndreptaseră atenția pentru prima oară spre Oldorando, sau Embruddock, cum se numea atunci, nu era mare lucru în afară de un loc cu izvoare fierbinți unde se întâlneau două râuri. În jurul izvoarelor, câteva turnuri joase se înălțau în mijlocul unui imens deșert de gheață. Chiar și atunci, în primii ani ai cercetării, era vizibil că reprezenta un loc strategic, cu potențial de creștere când se îmbunătățea climatul.

Oldorando era acum mai mare și mai populat decât îl văzuse vreodată oricare dintre cele șase familii. Ca orice organism viu, se extindea pe vreme favorabilă și se contracta pe vreme ostilă.

Dar povestea era abia începută în ceea ce-i privea pe avernusieni, care păstrau înregistrările și transmiteau pe Pământ un flux continuu de informații; transmisiunile prezente urmau să ajungă acolo în anul 7877. Complexitatea biosferei helliconiene și reacția la schimbare de-a lungul Anului Mare puteau fi înțelese numai după ce aveau să fie studiate cel puțin două cicluri complete.

Savanții puteau extrapola. Puteau emite presupuneri inteligente. Dar nu puteau vedea viitorul, nu mai mult decât putea vedea regele JandolAnganol ce avea să se întâmple chiar în acea după-amiază.

•

Sayren Stund nu mai fusese într-o dispoziție atât de bună dinainte de moartea fiicei sale mai mari. Înainte de evenimentul după-amiezii, care trebuia să-l umilească și mai mult pe JandolAnganol, Stund servi o masă ușoară cu păstrăvi de grotă de Dorzin și convocă o întâlnire cu cei mai apropiați membri ai consiliului său, pentru a le demonstra cât de inteligent fusese.

— Bineînțeles că n-am avut niciodată intenția să-l spânzur pe regele JandolAnganol, își informă consilierii cu jovialitate. Amenințarea execuției trebuia să-l reducă, așa cum a zis fiu-său, la statutul de om simplu, fără apărare. Crede că poate face cum vrea. Nu-i așa.

Când termină de vorbit, prim-ministrul se ridică să adreseze mulțumiri Maiestății Sale.

— Apreciem în mod deosebit umilirea de către Maiestatea Voastră a unui monarh care îi ocrotește pe fagori și îi tratează aproape ca și cum sunt umani. Noi, în Oldorando, nu putem avea nicio îndoială, nu trebuie să avem nicio îndoială că ancipitalii sunt animale, nimic mai mult. Deși vorbesc, au toate caracteristicile animalelor. Asemenea lor sunt însă și pagalii, și papagalii. Spre deosebire de papagali, fagorii sunt întotdeauna ostili omenirii. Nu știm de unde vin. Par să se fi născut spre finalul Perioadei Reci. Suntem conștienți – și asta nu pricepe regele JandolAnganol – că trebuie eliminați, mai întâi din societatea umană, apoi de pe fața planetei. Încartiruirea în parcul orașului nostru a brutelor lui JandolAnganol este înjositoare. Evenimentul care va avea loc după-amiază ne va da încă o dată ocazia să-i arătăm recunoștință regelui Sayren Stund pentru că ne va scăpa pe vecie atât de această turmă de sălbăticiuni, cât și de stăpânul turmei.

Discursul fu aplaudat cu entuziasm. Chiar și Sayren Stund bătu din palme. Fiecare cuvânt din cuvântarea ministrului era un ecou al propriilor lui vorbe.

Lui Sayren Stund îi place să fie lingușit. Știa totuși că încă avea nevoie de alianța cu Borlienul și dorea să se asigure că va fi partenerul principal. Spera și ca distracția de după-amiază să impresioneze națiunea cu care era deja într-o alianță incomodă, Pannoval. Intenționa să aducă în discuție monopolul C’Sarrului asupra militarismului și religiei, dar nu ar fi avut sorți de izbândă decât dacă ar fi realimentat ura pannovalanilor împotriva rasei ancipitale. După ce vorbise cu SartoriIrvrash, prevedea că învățatul putea să-i ofere exact acest lucru.

Suveranul încheiase un târg cu SartoriIrvrash. În schimbul declarațiilor sale și al distrugerii autorității lui JandolAnganol, Sayren Stund avea s-o elibereze pe Odi Jeseratabhar din ambasada Sibornalului, în ciuda împotrivirii sibornalezilor. Le promise protecție lui SartoriIrvrash și lui Odi, dându-le asigurări

că palatul său este locul în care ar putea trăi și lucra în liniște. Târgul fusese acceptat cu încântare de toate părțile.

•

Arșița dimineții îi copleșise pe mulți dintre cei prezenți la Curte. Rapoartele care soseau la palat menționau sute de morți de atacuri de inimă în oraș. Diversiunea după-amiezii era de aceea pusă în scenă în grădinile regale, udate de jeturile de apă ce țâșneau din aspersoare.

Când se adunară distinșii membri ai Curții și ai cultului religios, își făcu apariția Sayren Stund, cu regina la braț și cu fiica lor urmându-i. Mijind ochii, se uită după JandolAnganol. Milua Tal îl zări prima și traversă pajiștea în grabă ca să se ducă lângă el. Stătea sub un copac, împreună cu armurierul său regal și cu doi dintre căpitani.

— Tipul nu duce lipsă de îndrăzneală, recunosc, murmură Sayren Stund.

Îi înmânase lui JandolAnganol o scrisoare în care își exprima părerea de rău pentru întemnițare și pentru că dovezile erau atât de evident împotriva lui. Nu știa că Bathkaarnet-ea scrisese o notă mai simplă, exprimându-și îndurerarea pentru întregul incident și referindu-se la soțul ei ca la un „sugrumător de iubire”.

După ce Maiestatea Sa se așeză comod pe tron, răsună un gong și apăru Crispan Mornu, îmbrăcat, ca de obicei, în negru. Evident, ministrul arhivelor judiciare, Kimon Euras, era prea copleșit de activitățile de dimineață ca să mai reușească să facă ceva. Crispan Mornu era singurul la comandă.

Urcă pe platforma montată în mijlocul gazonului, se înclină în fața regelui și vorbi cu glasul care avea, așa cum remarcase cândva un glumeț de la Curte, același parfum ca viața sexuală a unui călău public.

— În această după-amiază avem parte de o rară bucurie. Vom fi martorii progresului în domeniul istoriei și al filosofiei naturale. De câteva generații, noi, considerându-ne a face parte dintre națiunile luminate, am ajuns să înțelegem că istoria culturilor noastre este, în cel mai bun caz, intermitentă. Acest lucru este determinat de Anul nostru Mare, format din o mie opt sute douăzeci și cinci de Ani Mici, nu din războaie, așa cum s-a spus fără niciun temei. Anul Mare presupune o perioadă de arșiță intensă și câteva secole de frig intens – pedepsele

Atotputernicului pentru păcatele omenirii.

O să ascultăm pe cineva care a pătruns dincolo de aceste discontinuități pentru a ne aduce vești despre chestiuni care ne privesc astăzi în mod special. Ele se referă mai ales la relația noastră cu bestiile pe care Atotputernicul le-a trimis ca să ne pedepsească, și anume fagorii. Vă rog, distinși auditori, să-l ascultați atent pe învățatul maestru SartoriIrvrash.

Aplauze apatice, politicoase, întâmpinară intrarea în scenă a fostului cancelar. Încă o dovadă că muzica și poveștile fără perdea erau de preferat efortului intelectual.

Când aplauzele se stinseră, SartoriIrvrash făcu un pas înainte. Deși își netezea mustața cu un gest familiar și se uita pe furiș în stânga și în dreapta, nu părea nervos. Alături de el se afla Odi Jeseratabhar, îmbrăcată cu un chagirack înflorat. Își revenise după rănile provocate de assatassi. O mare parte din aroganța ei uskută rămăsese în privirea cu care îi examina pe cei prezenți. Avea însă o expresie mai blândă când se uita la SartoriIrvrash.

Bărbatul purta o pălărie de in ca să-și acopere chelia. Avea în brațe câteva cărți, pe care le așeză cu grijă pe masă înainte să vorbească. Calmul profesoral cu care începu nu trădă nimic din consternarea pe care avea s-o provoace.

— Îi sunt recunoscător Maiestății Sale Regelui Sayren Stund pentru adăpostul pe care mi l-a oferit la Curte. În lunga mea viață au existat multe vicisitudini și nici măcar aici, în Oldorando, n-am fost ferit de necazuri din partea celor care sunt dușmanii cunoașterii. Mult prea des, cei care urăsc învățătura sunt chiar cei pe care ar trebui să ne bazăm cel mai mult s-o încurajeze. Am servit, vreme de mulți ani, drept cancelar regelui VarpalAnganol și mai târziu fiului său, care îndrăznește să fie prezent aici, în ciuda întâlnirii cu justiția din această dimineață. El m-a concediat pe nedrept din funcție. În anii petrecuți la Matrassyl, am realizat un studiu al lumii noastre, intitulat *Alfabetul istoriei și al naturii*, în care am urmărit să integrez și să disting între mit și realitate. Asupra acestui subiect mă voi opri în continuare. Când am fost concediat, toate manuscrisele mele au fost arse, așa că munca mea de-o viață a fost distrusă. Cunoașterea memorată nu a fost însă distrusă. Cu ajutorul ei, cu experiențele pe care le-am avut de atunci și în special cu sprijinul doamnei de lângă mine, Odi Jeseratabhar, amiral preot-

războinic al flotei sibornaleze, am ajuns să înțeleg mult din ceea ce înainte reprezenta un mister. Un anumit mister în special. Un mister cosmologic, unul care afectează viața noastră de zi cu zi. Fiți îngăduitori cu mine, în ciuda arșiței, pentru că am să fiu cât mai scurt cu putință, deși mi se spune că nu este întotdeauna obiceiul meu.

Râse și se uită în jur. Toți îi arătau atenție, reală sau prefăcută. Încurajat, își începu argumentația.

— Sper ca vorbele mele să nu jignească pe nimeni. Am credința că oamenii iubesc adevărul mai presus de orice. Suntem atât de absorbiți de griji, încât observăm rareori transformările prin care trece planeta pe care locuim. E mai minunată decât credem. E plină de viață. Indiferent de anotimp, viața există peste tot, de la un pol la altul. Turme nesfârșite de flambregi, fiecare turmă numărând milioane de animale, cutreieră neîncetat vastul continent Sibornal. O asemenea priveliște este de neuitat. De unde au venit animalele? De câtă vreme sunt acolo? Nu avem răspuns la asemenea întrebări. Putem rămâne doar muți de uimire. Secretele antichității ar putea fi dezvăluite doar dacă am înceta războaiele. Dacă toți regii ar avea înțelepciunea lui Sayren Stund.

Se înclină în direcția regelui oldorandan, care îi surâse în semn de răspuns, neștiind ce avea să urmeze. Se auziră bătăi răzlețe din palme.

— În timp ce viața se desfășura pașnic la Curtea din Matrassyl, am avut privilegiul de a mă bucura de compania lui MyrdemInggala, numită de supușii ei regina reginelor – doar pentru că nu aveau cunoștință de existența reginei Bathkaarnet-ea, desigur și a fiicei sale, TatromanAdala. Tatro avea o culegere de povești pe care i le citeam. Deși toate manuscrisele mi-au fost distruse, așa cum am spus, basmele lui Tatro au scăpat de ghearele focului chiar și după ce nemilosul ei tată a trimis-o în exil. Avem aici o copie a cărții fetiței.

Simțind importanța momentului, Odi se ridică în picioare și ridică o mână, astfel încât să vadă toți cartea pe care o ținea între degete.

— În cartea de povești a lui Tatro există una numită „Ochiul de argint”. Am citit-o de multe ori, fără să-mi dau însă seama de semnificația ei ascunsă. Numai după ce am călătorit, am înțeles tâlcul istorisirii. Poate că turmele de flambregi mi-au adus

aminte de ancipitalii primitivi.

Până în acest punct, discursul lui SartoriIrvrash, lipsit de vechea lui pedanterie, menținuse în rândul publicului o atenție scăzută. Mulți dintre spectatorii tolăniți pe iarbă erau prigonitori și aveau o ură naturală contra fagorilor, dar auzul cuvântului „ancipitali” le trezi interesul.

— Există un ancipital în basmul Ochiului de argint, o gillotă. Rolul ei este acela de sfetnic al unui rege dintr-o țară mitică, Ponpt. Ei bine, poate nu chiar atât de mitică; Ponpt, acum numită Ponipot, există încă la apus de Bariere. Această gillotă îi este superioară regelui și-i oferă înțelepciunea cu ajutorul căreia el domnește. Depinde de ea ca un fiu de o mamă. La sfârșitul poveștii, regele o omoară pe gillotă. Ochiul de argint este un corp asemănător unui soare argintiu care strălucește numai noaptea. Ca o stea apropiată, fără căldură. Când gillota este ucisă, Ochiul de argint se îndepărtează și se pierde pentru totdeauna. Ce înseamnă oare toate astea? Care este înțelesul basmului?

SartoriIrvrash se apleca peste podium și îndreptă degetul arătător către publicul vizibil nerăbdător să afle continuarea poveștii.

— Cheia enigmei a apărut când mă aflam pe o corabie uskută ce naviga în strâmtoarea Cadmer. Odi, doamna aici de față, și cu mine am acostat pe insula Gleeat, unde am reușit să capturăm o gillotă sălbatică având blana neagră. Femelele ancipitale au o menstruație de o zi ca preludiu la ciclul estral, când intră în călduri. Din cauza prejudecăților mele legate de specie, nu cunosc nativa ancipitală sau hurdhu, dar am descoperit atunci că gillota folosea pentru ciclu cuvântul „zekmmrr”. Asta era cheia! Iertați-mă dacă un asemenea subiect pare prea dezgustător pentru a medita la el.

În studiile mele – toate distruse de marele rege JandolAnganol – notasem că până și fagorii păstrau una sau două legende. Nu mă așteptam să aibă vreun sens. Există una în care se spune că Helliconia a avut cândva un corp-soră care se rotea în jurul ei, așa cum Batalix se rotește în jurul lui Freyr. Acest corp-soră s-a îndepărtat când a sosit Freyr și când s-a născut omenirea. Așa spune legenda. Iar în nativă, numele corpului este T’Sehn-Hrr.

De ce-ar fi „zekmmrr” și „T’Sehn-Hrr” același cuvânt? Asta era întrebarea pe care mi-am pus-o.

Zekmmrrul unei gillote are loc de zece ori într-un An Mic, la fiecare șase săptămâni. Ca urmare, putem crede că acest ochi ceresc sau lună servea ca mecanism de sincronizare pentru cicluri. Dar înconjura luna „T'Sehn-Hrr" Helliconia, presupunând că a existat, o dată la fiecare șase săptămâni? Cum să controlăm ceva care s-a întâmplat cu atât de multă vreme în urmă, încât istoria umanității nu a consemnat nimic în legătură cu acest lucru?

Răspunsul se află în povestea lui Tatro care spune că Ochiul de argint de pe cer se deschidea și se închidea. Asta poate însemna că se făcea mai mare sau mai mic, potrivit cu distanța, așa cum face Freyr. Devenea larg deschis, sau plin, de zece ori pe an. Asta era. Din nou de zece ori. Piesele mozaicului se potrivesc. Înțelegeți concluzia de netăgăduit la care am ajuns?

Privindu-și publicul, SartoriIrvrash își dădu seama că, într-adevăr, mulți dintre ei nu înțeleseseră. Așteptau politicoși să termine, așa că fu nevoit să continue.

— Lumea noastră a avut cândva o lună, o lună de argint care a dispărut în momentul în care în ceruri s-au produs perturbații. Încă nu știm cum s-au întâmplat toate acestea. Luna se numea T'Sehn-Hrr, iar T'Sehn-Hrr e nume ancipital.

SartoriIrvrash se întrerupse, se uită pe notițe, apoi se sfătui scurt cu Odi. Își reluă discursul cu o notă de asprime în glas.

— De ce-ar trebui ca luna să aibă doar nume ancipital? De ce nu există nicio consemnare umană a acestui corp dispărut? Răspunsul ne duce în labirinturile și încurcăturile antichității, în care, tot căutând, am găsit luna dispărută. Nu pe cer, ci strălucind în limbajul nostru de zi cu zi. Cum este împărțit calendarul nostru? Opt zile într-o săptămână, șase săptămâni într-o zecime, zece zecimi într-un an de patru sute optzeci de zile… Nu ne punem niciodată întrebări. Nu ne întrebăm de ce o zecime se numește zecime, pentru că sunt zece într-un an. Dar acesta nu este întregul adevăr. Cuvântul nostru „zecime" comemorează vremea în care Ochiul de argint era deschis și luna era plină, ceea ce înseamnă că omenirea a adoptat cuvântul fagor „zekmmrr". „Zecime" e „zekmmrr", adică „T'Sehn-Hrr".

Mulțimea începu să murmure. Sayren Stund era vizibil stânjenit. Dar SartoriIrvrash înălță cartea lui Tatro și ceru liniște. Era atât de absorbit, încât nu văzu capcana care i se întinsese.

— Așteptați concluzia, prieteni. Regele JandolAnganol trebuie să audă și el adevărul – el, care i-a protejat și încurajat pe ancipitali să se înmulțească.

În acel moment însă nimeni nu era interesat de JandolAnganol. Chipurile furioase erau îndreptate chiar spre SartoriIrvrash.

— Concluzia este clară. Rasa ancipitală, pe seama căreia putem pune multe dintre dificultățile pe care umanitatea a fost nevoită să le depășească de-a lungul timpului, nu este o rasă de invadatori noi, ca driații, ci una antică. Acoperea cândva Helliconia așa cum flambregii populează Regiunile Circumpolare. Fagorii n-au apărut în vremea ultimei Ierni Weyr, cum o numesc sibornalezii. Povestea asta se bazează pe ignoranță. Basmul spune însă adevărul. *Fagorii au precedat cu mult omenirea*. Erau aici, pe Helliconia, înainte de apariția lui Freyr, posibil cu mult înainte. Omenirea a apărut mai târziu și depindea de fagori. Omenirea a învățat limbajul de la fagori și folosește încă multe dintre cuvintele lor. „Khmir” este cuvântul nativ pentru „călduri”. „Helliconia” însăși este un vechi termen ancipital.

Discursul era un atac împotriva sensibilităților religioase ale lui JandolAnganol. Stupefiat de cele auzite, nu fusese în stare să spună nimic. De data aceasta își regăsi glasul și strigă:

— Minciuni, erezii, blasfemie!

Strigătul de blasfemie fu preluat de alte voci. Dar Sayren Stund ordonase gărzii să aibă grijă ca JandolAnganol să nu întrerupă. Câțiva bărbați zdraveni se apropiară de el, însă căpitanii lui JandolAnganol îi întâmpinară cu săbiile scoase și se produse o încăierare.

SartoriIrvrash ridică vocea.

— Acum puteți vedea adevărul. Fagorii au precedat omenirea și au dominat lumea noastră. Probabil că îi tratau pe strămoșii noștri ca pe niște animale până când aceștia s-au răsculat împotriva lor.

— Să-l ascultăm! Cine îndrăznește să spună că se înșală? strigă regina Bathkaarnet-ea.

Soțul ei o lovi peste gură.

Învălmășeala din public spori. Oamenii se ridicau în picioare și strigau sau îngenuncheau să se roage. Alte gărzi sosiră la fața locului, în timp ce unele doamne de la Curte încercau să fugă.

Se stârnise o bătaie în jurul lui JandolAnganol. Prima piatră fu aruncată în SartoriIrvrash. Fluturând pumnul, acesta continuă să vorbească.

•

În acea gloată, acum înfuriată, exista cel puțin un observator imperturbabil, trimisul Alam Esomberr. Era detașat de drama umană. Incapabil să se lase adânc impresionat de evenimente, nu făcea decât să se amuze de pe urma efectelor acestora.

Cei de pe Pământ, îndepărtați în timp și spațiu, priveau scena de pe pajiștea regelui Sayren Stund cu mai puțină detașare. Știau că SartoriIrvrash rostise adevărul în general, chiar dacă amănuntele erau uneori incorecte. Știau și că oamenii nu iubeau adevărul mai presus de orice, așa cum pretindeau. Pentru adevăr trebuia să lupți permanent, pentru că era în mod constant ascuns. Adevărul putea să se îndepărteze ca un ochi de argint, fără să mai fie zărit vreodată.

Când T'Sehn-Hrr se îndepărtase, nicio ființă umană nu fusese martora evenimentului. Cosmologii din Avernus și de pe Pământ îl reconstituiseră și credeau că îl înțeleseseră. În timpul marilor transformări care avuseseră loc în sistem în urmă cu opt milioane de ani tereștri, forțele gravitaționale ale stelei numite acum Freyr, cu o masă de 14,8 ori mai mare decât a Soarelui, smulseseră T'Sehn-Hrr din atracția Helliconiei.

Calculele indicau că T'Sehn-Hrr avea o rază de o mie două sute cincizeci și doi de kilometri, pe lângă cei șapte mii șapte sute douăzeci și trei de kilometri ai Helliconiei. Era îndoielnic faptul că satelitul fusese capabil să susțină viața.

Exista, în schimb, certitudinea că evenimentele acelei epoci fuseseră atât de aproape de catastrofă, încât rămăseseră întipărite în mințile eotemporale ale fagorilor. Cerul se prăbușise și nimeni nu uitase.

Mai impresionant pentru mintea umană era felul în care Helliconia supraviețuise chiar și pierderii satelitului ei și evenimentelor cosmologice care provocaseră pierderea.

•

— Da, știu. Sună a sacrilegiu și îmi pare rău, strigă SartoriIrvrash, în timp ce Odi se apropiase de el, iar zarva creștea. Adevărul trebuie spus și auzit. Fagorii erau cândva rasa dominantă și va deveni din nou astfel dacă li se permite să trăiască. Experimentele pe care le-am întreprins arată, cred, că

am fost animale. Divinitățile genetice au creat omenirea din Ceilalți, aceștia fiind animalele de companie ale ancipitalilor înainte de evoluție. Omenirea a evoluat din Ceilalți, așa cum fagorii au evoluat din flambregi și este posibil ca într-o zi fagorii să acopere din nou pământul. Încă așteaptă să coboare, călare pe kaidavi, de pe Nktryhkul Înalt, și să se răzbune. Ne vor nimici, vă previn. Intensificați prigoana! Ancipitalii trebuie distruși vara, când omenirea e puternică. La sosirea iernii, kaidavii se vor întoarce. Însă nu trebuie să ne irosim energia luptând între noi. Ar trebui să luptăm cu mai vechii dușmani și cu oamenii care îi protejează.

Dar oamenii se luptau deja între ei. Cei mai religioși erau deseori aceia, precum Crispan Mornu, care aprobau cel mai mult prigoana. Iar acum, un nechemat care le vorbise jignindu-le cele mai profunde principii religioase, încurajându-le însă cele mai violente instincte. Primul care aruncase o piatră fusese atacat de vecinul lui. Proiectilele zburau prin toată grădina. Curând, primul pumnal mușcă în carne. Un om fugi printre straturile de flori, sângerând, și căzu cu fața la pământ. Femeile țipară. Lupta deveni și mai generală pe măsură ce furia și temerile creșteau.

În timp ce Alam Esomberr se retrăgea în tăcere, o reprezentare în miniatură a războiului făcea victime în grădinile palatului.

Cel care provocase inconștient haosul privea îngrozit. Era greu de închipuit modul în care reacționau oamenii la învățătură. Idioții! O piatră îl lovi pe SartoriIrvrash în gură și bărbatul se prăbuși.

Odi Jeseratabhar se aruncă deasupra lui, plângând și încercând să-l protejeze de ploaia de pietre.

Câțiva călugări tineri se repeziră spre ea și o traseră deoparte izbind-o cu pumnii, apoi furia lor se îndreptă spre fostul cancelar. Măcar ei refuzau să audă numele lui Akhanaba pângărit.

Crispan Mornu, de teamă că lucrurile scăpau de tot de sub control, ridică brațele cu intenția de a face liniște, dar primi lovitura unei săbii. Odi se întoarse și o luă la fugă; o bătrână o prinse însă de veșminte, iar în clipa următoare se lupta pentru viața ei printre mai multe femei furioase.

Zarva crescu, iar în mai puțin de-o oră se răspândi în oraș, amplificată de călugări, care ieșiră din palat plini de sânge,

purtând deasupra capului cadavrul lui SartoriIrvrash și pe cel al însoțitoarei lui sibornaleze, strigând:

— Blasfematorul a murit! Trăiască Akhanaba!

Încăierările din grădină continuară pe străzi, în timp ce leșurile celor doi erau purtate pe bulevardul Wozen înainte de a fi aruncate la câini. Apoi se lăsă o tăcere apăsătoare. Până și Prima Gardă Fagoriană din parc părea să aștepte.

Planul lui Sayren Stund eșuase îngrozitor.

SartoriIrvrash intenționase să se răzbune pe fostul lui stăpân și să facă în așa fel încât Prima Gardă Fagoriană să fie măcelărită. Însă dragostea lui de cunoaștere de dragul cunoașterii și ura pentru semenii lui oameni îl trădaseră. Nu reușise să-și înțeleagă publicul. Ca rezultat, credința religioasă fusese pusă sub semnul întrebării, și asta cu o zi înainte ca Împăratul Sfântului Pannoval, marele C'Sarr Kilandar al IX-lea, să sosească în Oldorando pentru a le acorda credincioșilor binecuvântarea lui Akhanaba.

Cuvintele cu cel mai mare ecou printre oameni sunt rostite de martiri. Călugării răspândiră fără să vrea ereziile lui SartoriIrvrash, care găsiră sol fertil în care să crească. În câteva zile, călugării înșiși aveau să fie cei atacați.

Ceea ce ațâța mulțimea să se înfurie astfel era un aspect al dezvăluirilor de care SartoriIrvrash nu fusese conștient. Ascultătorii aveau să facă o conexiune prin intermediul credinței de care SartoriIrvrash, cu simpatiile lui limitate, nu era capabil.

Înțeleseră că zvonul înăbușit de multă vreme de către cler îi înfrunta acum direct. Toată înțelepciunea lumii existase dintotdeauna. Akhanaba era ancipital, iar ei înșiși, și părinții lor înaintea lor, își petrecuseră viața venerând un fagor. Se rugau chiar fiarei pe care o persecutau. „Prin urmare, nu întrebați dacă sunt om, animal sau piatră", spuneau scripturile. Acum, comoditatea credinței se prăbușea în fața unui fapt banal. Natura zeului venerat, cel care ținea laolaltă sistemul politic, era ancipitală.

Ce-ar fi trebuit să nege oamenii pentru a-și face viața suportabilă? Insuportabilul adevăr? Sau insuportabila lor religie?

Până și servitorii de la palat își neglijau îndatoririle, întrebându-se unii pe alții: „Suntem sclavii sclavilor?" Asupra stăpânilor lor se abătuse o criză spirituală. Aceștia socotiseră de la sine înțeles că erau stăpânii lumii lor. Dintr-odată, planeta

devenea un alt loc, unul în care erau nou-veniți prin comparație, și umili pe deasupra.

Aveau loc dezbateri aprinse. Mulți dintre credincioși respingeau cu totul ipoteza lui SartoriIrvrash, susținând că nu este decât o țesătură de minciuni. Dar, ca întotdeauna în asemenea situații, alții o acceptau și declarau că știuseră tot timpul adevărul. Chinul se amplifica.

Pe Sayren Stund, religia îl interesa doar din punct de vedere practic. Pentru el nu era ființa vie care era pentru JandolAnganol. Îi păsa de ea doar dacă-i asigura domnia. Brusc, totul era pus la îndoială.

Nefericitul rege din Oldorando petrecu restul după-amiezii închis în apartamentul soției sale. Din când în când, o trimitea pe Bathkaarnet-ea să o caute pe Milua Tal sau primea mesageri care îi aduceau vești despre violențele din oraș și despre o luptă aprigă desfășurată într-una dintre cele mai vechi mănăstiri.

— N-avem soldați, plânse Sayren Stund.

— Nici credință, completă soția lui, cu un fel de satisfacție. Ai nevoie de amândouă ca să menții ordinea în orașul ăsta îngrozitor.

— Și presupun că JandolAnganol a reușit să scape. Ar fi trebuit să rămână pentru execuția fiului său.

Gândul îl înveseli până la sosirea lui Crispan Mornu, mai pe seară. Înfățișarea consilierului arăta că era capabil să se scofâlcească încă și mai mult. Se înclină în fața suveranului său și spuse:

— Maiestate, dacă apreciez corect situația tulbure, problema centrală s-a mutat de la JandolAnganol și se concentrează acum asupra credinței noastre. Trebuie să sperăm că discursul nestăpânit din această după-amiază o să fie uitat curând. Oamenii nu pot suporta prea multă vreme să se gândească la ei înșiși ca fiind mai prejos decât brutele de fagori. Ar fi un moment potrivit să avem grijă ca JandolAnganol să dispară complet din atenția noastră. După legea canonică, actul de divorț nu are valabilitate, iar în această dimineață i-am expus pretențiile la adevărata lor valoare. S-a terminat cu puterea lui. De aceea, ar trebui să-l scoatem din oraș înainte de a-i vorbi Venerabilului C'Sarr chiar și prin intermediul lui Esomberr sau al lui Ulbobeg. C'Sarrul o să trebuiască să înfrunte o problemă mai amplă, cea a crizei spirituale. Chestiunea căsătoriei fiicei tale

poate fi rezolvată printr-o înțelegere între părți.

— O, știu ce sugerezi, Crispan, interveni Bathkaarnet-ea.

Mornu, în felul lui de a vorbi pe ocolite, îi amintea Maiestății Sale că Milua Tal trebuia măritată rapid cu prințul Taynth Indredd din Pannoval; în acest fel, autoritatea religioasă asupra Oldorandoului s-ar fi întărit.

Crispan Mornu nu dădu niciun semn că ar fi auzit remarca reginei.

— Ce-o să faci, Maiestate?

— Oh, cred c-o să fac o baie…

Crispan Mornu scoase o scrisoare dintr-un loc ascuns al veșmântului său.

— Raportul de săptămâna asta din Matrassyl sugerează că diverse probleme de acolo s-ar putea să atingă în curând un stadiu critic. Unndreid Barosul, Năpasta Mordriatului, a murit căzând de pe zenel în timpul unei încăierări. Cât timp a amenințat Borlienul, în capitală s-a menținut o oarecare unitate. Acum, cu Unndreid mort și JandolAnganol plecat…

Lăsă fraza în suspensie și zâmbi viclean.

— Oferă-i lui JandolAnganol o corabie rapidă, Maiestatea Voastră – două dacă e nevoie –, ca să plece împreună cu garda lui fagoriană cât mai iute posibil. S-ar putea să accepte. Insistă față de el că ne confruntăm cu o situație pe care n-o putem controla și că prețioasele lui animale trebuie luate de aici sau măcelărite. Se mândrește că se adaptează la împrejurări. O să avem grijă să plece.

Sayren Stund se șterse la frunte și cântări problema.

— JandolAnganol n-o să accepte niciodată un sfat atât de bun de la mine. Lasă-i pe prietenii lui să-i propună.

— Prietenii lui?

— Da, prietenii lui din Pannoval. Alam Esomberr și vrednicul de dispreț Guaddl Ulbobeg. Adu-i încoace cât timp mă îmbăiez.

Apoi, adresându-i-se soției sale, întrebă:

— Vii să te bucuri de priveliște, draga mea?

•

Gloata era în acțiune. Adunarea ei putea fi urmărită din Avernus. Oldorando era plin de pierde-vară. Belelele aveau întotdeauna spectatori. Gură-cască ieșeau din taverne, unde se îndeletniciseră cu nimicuri, își închideau prăvăliile, ieșeau din locașurile de cult și hoinăreau prin locurile sacre doar ca să ia

parte la indiferent ce se petrecea.

Oare ce hrattock zisese că erau inferiori fagorilor? Unde era acum acesta? O fi nemernicul care i se adresează mulțimii...

Mulți avernusieni priveau cu dispreț încăierările, iar pretextul lor, cu și mai mare dispreț. Alții, care reflectau mai profund, vedeau un alt aspect al problemei. Oricât de absurdă și de primitivă, chestiunea ridicată de SartoriIrvrash își avea analogia la bordul Stației Terestre de Observație, iar acolo nu răzmerițele aveau s-o rezolve.

„*Credința: o vremelnicie*”. *Așa scria în tratatul* Despre prelungirea unui anotimp helliconian dincolo de durata vieții unei ființe umane. *Credința în progresul tehnologic ce inspirase construirea lui Avernus devenise, de-a lungul generațiilor, o capcană pentru cei de la bord, la fel cum acumularea de credințe numită akhanabism devenise o capcană.*

Aflați într-o liniște sufletească introspectivă, cei care conduceau Avernus nu vedeau nicio scăpare din capcana lor. Se temeau de schimbarea de care aveau cea mai mare nevoie. Oricât de condescendentă le era atitudinea față de nespălații care alergau pe strada Gâștei sau pe bulevardul Wozen, nespălații aveau o speranță refuzată celor aflați mult deasupra lor. Încins de luptă sau de băutură, un om de pe strada Gâștei putea să-și folosească pumnii sau să urle în fața catedralei. Putea să fie nedumerit, dar nu îndura pustietatea pe care o îndurau sfătuitorii celor șase familii. Credința: o vremelnicie. Era adevărat. Credința murise în mare parte în Avernus, lăsând disperarea în locul ei.

Indivizii disperă, nu însă și popoarele. Chiar când cei mai vârstnici priveau de sus și transmiteau plictisiți pe Pământ scene de confuzie care păreau să reflecte propria lor zădărnicie, o altă facțiune căpăta formă cu îndrăzneală în stație.

Acea facțiune își spunea deja aganiperi. Membrii ei erau tineri și nesăbuiți. Știau că n-aveau nicio șansă să se întoarcă pe Pământ sau – așa cum demonstrase cu succes exemplul recent al lui Billy Xiao Pin – să trăiască pe Helliconia. Dar pe Aganip exista o șansă. Evitând camerele de supraveghere mereu vigilente, își făceau provizii și își alegeau o navetă pe care și-o puteau însuși ca să-i transporte pe planeta pustie. În inimile lor, speranța era la fel de mare ca oricare alta de pe strada Gâștei.

•

Seara deveni puțin mai răcoroasă. Avu loc un nou cutremur de pământ, dar trecu aproape neobservat în mijlocul agitației generale.

Calmat și răcorit după baie, bine hrănit, regele Sayren Stund se afla în dispoziția potrivită ca să-i primească pe Alam Esomberr și pe mai bătrânul Guaddl Ulbobeg. Se așeză confortabil pe o sofa și-și așeză nevasta în spatele lui, ca să compună un tablou atrăgător înainte de a-i pofti pe cei doi să intre.

Fură îndeplinite toate politețurile, apoi o sclavă turnă vin în pahare deja răcite cu gheață de Lordryardry.

Guaddl Ulbobeg purta o eșarfă ecleziastică peste un charfrul vaporos. Intră șovăitor și nu păru cu nimic mai în largul lui la vederea lui Crispan Mornu. Își simțea poziția amenințată și arăta acest lucru prin modul nervos de a se purta.

Alam Esomberr, prin contrast, era excesiv de vesel. Îmbrăcat bine, ca de obicei, se apropie de sofaua regelui și sărută mâinile ambelor maiestăți cu aerul unuia imun la bacterii.

— Sire, ne-ai oferit în după-amiaza asta un spectacol așa cum ai promis. Felicitările mele. Cât de iscusit a vorbit bătrânul tău pezevenghi ateu! Desigur, credința ne e doar adâncită de îndoială. Cu toate acestea, ce întorsătură amuzantă a sorții ca detestatul rege JandolAnganol, iubitorul de fagori, să fie demascat ca protector eroic al copiilor Zeului.

Râse încântat de ceea ce spusese și se întoarse către consilierul Mornu ca să-i aprecieze amuzamentul.

— Asta-i blasfemie, zise Crispan Mornu aspru.

Esomberr dădu din cap și zâmbi.

— Acum, că *Zeul* are o nouă definiție, sigur și blasfemia are una? Erezia de ieri, domnule, este percepută ca adevărata cale de astăzi, pe care trebuie să pășim cât mai iute cu putință.

— Nu știu de ce ești atât de vesel, se plânse Sayren Stund. Dar sper să profit de buna ta dispoziție. Vreau să vă cer amândurora o favoare. Femeie, servește-ne cu vin!

— Vom face orice poruncește Maiestatea Voastră, replică Guaddl Ulbobeg, cu un aer neliniștit și strângând paharul în mână.

Regele își luă un aer grav și spuse plin de emfază:

— Vă voi asigura cele necesare pentru a-l convinge pe JandolAnganol să plece imediat din regatul nostru, înainte de a o

ademeni pe biata mea copilă Milua Tal să se mărite cu el.

Esomberr și Guaddl Ulbobeg se priviră unul pe altul.

— Ei? insistă regele.

— Sire, răspunse Esomberr și răsuci un smoc de păr de la ceafă, astfel încât trebui să privească în jos.

Guaddl Ulbobeg își drese glasul și apoi, mai mult sau mai puțin ca o reacție întârziată, și-l drese din nou.

— Pot să îndrăznesc să o întreb pe Maiestatea Voastră dacă v-ați văzut fiica în ultima vreme?

— Cât despre mine, sire, sunt aproape cu totul în puterea regelui Borlienului, adăugă Esomberr, încă răsucindu-și smocul, din cauza unei indiscreții care îmi aparține și care o privește – absolut de neiertat – pe regina reginelor. Așadar, când regele Borlienului a venit la noi în după-amiaza asta, cerându-ne ajutorul, ne-am simțit obligați…

Din moment ce lăsă fraza în suspensie în timp ce examina chipul lui Sayren Stund, Ulbobeg continuă discursul:

— Eu, fiind episcop al Casei Venerabilului C'Sarr din Pannoval și, ca urmare, împuternicit să acționez în locul Sanctității Sale în anumite probleme ce țin ce cult…

— Iar eu, reluă Esomberr, având încă asupra mea, din neglijență, un act de divorț semnat de fosta regină MyrdemInggala care ar fi trebuit înmânat C'Sarrului sau unuia dintre reprezentanții săi, cu zecimi în urmă… cu scuze pentru că folosesc acest cuvânt de-acum rușinos…

— Și amândoi având grijă, continuă Guaddl Ulbobeg, acum cu mai multă încântare în glas, să nu o împovărăm peste măsură pe Sanctitatea Sa cu prea multe sarcini în această vizită de plăcere între națiuni-surori…

— Când vor fi mai multe probleme litigioase…

— Sau să o deranjăm pe Maiestatea Voastră cu…

— Ajunge! strigă Sayren Stund. Treceți la subiect! Tergiversați prea mult.

— Exact ce ne-am spus și noi acum câteva ore, încuviință Esomberr, oferind cel mai elegant surâs al său. Nu trebuie să tergiversăm – perfect exprimat, Maiestatea Voastră… Ca urmare, cu puterile încredințate nouă de cei de deasupra noastră, am celebrat căsătoria între JandolAnganol și frumoasa voastră fiică, Milua Tal. A fost o slujbă simplă, dar emoționantă, la care am fi dorit ca Maiestatea Voastră să fie prezentă.

Regele căzu de pe sofa, se ridică și răcni:

— Au fost căsătoriți?

— Nu, sire, *sunt* căsătoriți, preciză Guaddl Ulbobeg. Am îndeplinit ceremonia și le-am ascultat jurămintele în locul Sanctității Sale.

— Iar eu am fost martor și am ținut inelul, zise Esomberr. Unii dintre căpitanii regelui din Borlien au fost și ei prezenți. Dar niciun fagor. De asta vă asigur.

— Sunt căsătoriți? repetă Sayren Stund cu privirea rătăcită.

Căzu pe spate, în brațele soției sale.

— Dorim să vă felicităm, maiestățile voastre, vorbi suav Esomberr. Suntem siguri că norocosul cuplu va fi foarte fericit.

•

Venise seara zilei următoare. Negura se risipise către amurg și stelele străluceau spre est. Culorile magnificului apus al lui Freyr zăboveau încă în partea de vest a cerului. Nu bătea vântul. În schimb, pământul se cutremura des.

Sanctitatea Sa C'Sarrul Kilandar al IX-lea ajunsese în Oldorando la amiază. Kilandar era un bătrân cu păr lung și alb. Se retrase în apartamentul ce-i fusese pus la dispoziție, ca să-și revină după lunga și obositoarea călătorie. În timp ce zăcea istovit, diverși funcționari, apoi regele Sayren Stund, cuprins de febra scuzelor, veniră să-i vorbească bătrânului despre neorânduiala religioasă în care avea să găsească regatul Oldorando.

Sanctitatea Sa ascultă cu luare-aminte. În înțelepciunea sa, declară că avea să țină o slujbă specială la apusul lui Freyr – nu în dom, ci în capela palatului –, în timpul căreia avea să se adreseze congregației și avea să rezolve toate îndoielile. Zvonul că ancipitalii erau o rasă străveche, superioară, avea să fie demascat ca un neadevăr total. Vocea ateilor nu trebuia să precumpănească niciodată câtă vreme era în putere.

Când începu slujba, bătrânul C'Sarr îi impresionă pe cei prezenți cu discursul lui elevat. Prea puțini erau aceia care nu veniseră să-l asculte.

Doi dintre cei câțiva absenți la întâlnirea cu C'Sarrul stăteau împreună în pavilionul alb din Parcul Fluierarului.

Regele JandolAnganol, pentru penitență și cu recunoștință, tocmai se rugase și se autoflagelase. Se spăla de sânge cu apă adusă de la izvoarele termale, turnată de un sclav.

— Cum poți face o asemenea cruzime, soțul meu? exclamă Milua Tal intrând vioaie în încăpere.

Era desculță și purta o rochie satara transparentă.

— Din ce altceva suntem făcuți dacă nu din carne? Din ce altceva ai vrea să fii făcut?

— Există o separare între carne și spirit, despre care trebuie să ne amintim amândoi. N-o să-ți cer să treci prin aceleași ritualuri, însă trebuie să fii îngăduitoare cu înclinațiile mele religioase.

— Dar carnea ta mi-e dragă. Acum e carnea mea și dacă o mai rănești mult, o să te omor. Când dormi, o să mă așez cu dosul pe fața ta și o să te sufoc.

Îl strânse în brațe și rochia i se udă. Regele îi făcu semn sclavului să plece, apoi o sărută și o mângâie pe tânăra lui soție.

— Carnea ta tânără mi-e dragă, dar sunt hotărât să nu te cunosc trupește până la a zecea ta aniversare.

— O, nu, Jan! Mai sunt când zecimi până atunci! Nu-s atât de mică și de slabă, o să vezi.

— Cinci zecimi nu-i mult și n-o să ne facă niciun rău să așteptăm.

Milua Tal se agăță de el și-l trase pe pat, luptându-se și zvârcolindu-se în brațele lui, râzând în hohote.

— Ba n-o să aștept deloc! Știu tot ce trebuie să facă o soție!

Începură să se sărute cu pasiune. Apoi bărbatul o împinse râzând.

— Femeiușcă aprigă, odorul meu, floricică! O să așteptăm până când împrejurările vor fi mai favorabile și voi încheia pace cu părinții tăi.

— Dar împrejurările ne sunt favorabile acum, se văită ea.

Ca s-o distragă, regele îi zise:

— Ascultă, am un mic dar de nuntă pentru tine. E aproape tot ce am aici. O să te îngrop în cadouri când ne întoarcem acasă la Matrassyl.

Scoase din tunică ceasul cu trei cadrane și i-l întinse.

Cifrele străluceau pe ecran:

07:31:15 18:21:90 19:24:40

Milua Tal îl luă și păru dezamăgită. Încercă să-l pună pe frunte, dar capetele brățării nu se puteau închide la spate.

— Unde-ar trebui să-l port?

— Ca brățară?

— Poate-așa. Ei, mulțumesc, Jan. O să-l port mai târziu.

Aruncă ceasul din mână și apoi, cu o mișcare bruscă, trase de pe ea rochia udă.

— Privește-mă și spune-mi dacă o să capeți ceva de bună calitate.

Începu să se roage, dar ochii nu voiau să i se închidă în timp ce ea dansa prin cameră și zâmbea lasciv văzând trezirea khmirului. Alergă spre ea, o prinse și o duse în pat.

— Foarte bine, delicioasa mea Milua Tal. Aici începe viața noastră conjugală.

Cu peste o oră mai târziu, fură treziți din extaz de un cutremur violent. Lemnăria din jurul lor trosni, iar mica lampă ce le lumina așternutul fu aruncată pe podea. Patul pârâi. Săriră în picioare, goi, și simțiră cum se zguduia podeaua.

— Ar trebui să ieșim? întrebă ea.

— Așteaptă puțin.

Cutremurul dură mult. Dinspre oraș se auzeau urletele câinilor. Apoi se termină și se instală o tăcere mormântală.

În acea tăcere, gândurile umblau ca niște viermi în capul regelui. Se gândi la jurămintele pe care le făcuse – toate încălcate. La oamenii pe care-i iubea – toți trădați. La speranțele pe care le nutrise – toate moarte. Nu găsea alinare nicăieri, în liniștea atotstăpânitoare, nici măcar în trupul uman transpirat lipit de al lui.

Ochii cu privirea de plumb se fixară asupra unui obiect care căzuse pe rogojina întinsă pe podea. Era ceasul care-i aparținuse cândva lui BillishOwpin, obiectul unei științe necunoscute care-și țesuse calea prin zecimile declinului său.

Cu strigăt brusc de mânie, sări în sus și aruncă ceasul afară, prin fereastra îndreptată spre nord. Rămase pe loc, gol, cu o privire cruntă, sfidând parcă obiectul să se întoarcă în mâna lui.

După o clipă de spaimă, Milua Tal veni lângă el, punându-i mâna pe umăr. Fără cuvinte, se aplecară pe fereastră să respire aerul răcoros.

O lumină albă, stranie, strălucea spre nord, scoțând în evidență conturul orizontului și al arborilor. În mijlocul ei dansau fulgere.

— Pe idol, ce se petrece? întrebă JandolAnganol, încleștând

mâinile pe umerii subțiri ai miresei lui.

— Nu te îngrijora, Jan. Sunt luminile cutremurului. Se vor stinge curând. Le vedem deseori după un cutremur puternic. E un fel de curcubeu de noapte.

— S-a lăsat liniștea.

Își dădu seama că dinspre cazarma Primei Gărzi Fagoriene nu se auzea niciun sunet și se neliniști brusc.

— Aud ceva!

Fata alergă brusc la fereastra opusă și țipă.

— Jandol! Uite! Palatul!

Fugi după ea și se uită afară. Pe partea opusă a Pieței Loylbryden, palatul era în flăcări. Întreaga fațadă de lemn ardea, cu nori de fum înălțându-se către stele.

— Cutremurul trebuie să fi provocat un incendiu. Hai să mergem să vedem dacă putem ajuta. Repede, repede! Biata mea mamă…

Îngroziți, cei doi se îmbrăcară și ieșiră în fugă. Nu erau fagori în parc, dar, când traversară piața, îi văzură.

Prima Gardă Fagoriană, înarmată, privea palatul aprins și-l păzea. Urmăreau fără să se miște cum flăcările puneau stăpânire cu tot mai multă putere. Târgoveții păstrau distanța, privind neajutorați, ținuți deoparte de fagori.

JandolAnganol vru să treacă printre fagori, dar o suliță îi tăie calea. Maiorul fagor Ghht-Mlark Chzarn își salută conducătorul și vorbi.

— Nu poți să faci venire la mai multă apropiere, domnule, pentru că pericol. Am făcut aducere de flăcări la toți Fiii lui Freyr în locașul rugăciunii de sub pământ. Cunoaștere ajunge la creierii noștri că rege rău și rege religios ar aduce ucidere la toți servitorii de la această Gardă.

— N-aveați niciun ordin.

Abia putea să vorbească.

— L-ați ucis pe Akhanaba, zeul făcut după chipul vostru.

Creatura din fața lui, cu ochii adânci, stacojii, își duse la țeastă mâna cu trei degete.

— Ordine formate în creieri. Fac sosire de mult timp. Odată, locul ăsta fozzt străvechiul Hrrm-Bhhrd Ydohk… Zicere mai departe…

— I-ați omorât pe C’Sarr, pe Akhanaba… pe toți…

Abia auzea ce spunea ancipitalul, pentru că Milua Tal îl ținea

de mână și țipa din toate puterile.

— Mama, mama, biata mea mamă!

— Hrrm-Bhhrd Ydohk odată loc străvechi al neamului ancipital. Nu dat lui Fiii lui Freyr.

Regele nu reușea să înțeleagă. Împinse sulița, apoi scoase sabia.

— Lasă-mă să trec, maior Chzarn, sau o să te omor.

Știa cât de inutile erau amenințările. Chzarn răspunse fără emoție:

— Nu trecere, domnule.

— Ești zeul focului, Jan. Ordonă-i să moară!

În timp ce striga, prințesa îi zgârie carnea, dar el nu se mișcă. Chzarn era absorbită să-i explice ceva și se luptă cu vorbele înainte să reușească să spună:

— Străvechi Hrrm-Bhhrd Ydohk loc bun, domnule. Aer-armonice fac un cântec. Înainte Fiii lui Freyr în Hrl-Ichor Yhar. În timp străvechi al lui T'Sehn-Hrr.

— E prezentul, prezentul! Trăim și murim în timpul prezent, gillotă!

Încercă s-o lovească, dar nu reuși, în ciuda fetei care țipa lângă el. Voința îl părăsi. Flăcările ardeau în pupilele ochilor lui pe jumătate închiși.

Fagorul continuă să explice cu încăpățânare.

— Ancipitali aici, domnule, înainte de Fiii lui Freyr. Înainte ca Freyr face lumină rea. Înainte ducere T'Sehn-Hrr, domnule. Locuri vechi, domnule.

Sau poate spusese doar „lucruri vechi”. În furia pârjolului, era imposibil să auzi. Cu un vuiet, o parte din acoperișul palatului se nărui și o coloană de foc urcă spre cer. Stâlpii se prăbușiră înspre piață.

Mulțimea strigă la unison și se dădu înapoi. Printre privitori se afla AbathVasidol, agățată de brațul unui domn de la Ambasada sibornaleză.

— Venerabilul C'Sarr… totul e distrus, striga JandolAnganol cuprins de durere.

Milua Tal își ascunse fața la pieptul soțului ei și începu să plângă.

— Totul e distrus… totul e distrus…

Nu făcu nicio încercare să o aline pe fată sau s-o dea la o parte. Nu însemna nimic pentru el. Flăcările îi devorau spiritul.

În acel holocaust îi erau consumate ambițiile, chiar acele ambiții pe care focul i le împlinea. Putea să fie stăpân în Oldorando și în Borlien, dar în acea transformare neîncetată a lucrurilor în opusul lor, acea enantiodromie pedepsitoare care transforma un zeu într-un fagor, nu-și mai dorea să stăpânească.

Fagorii îi aduseseră un triumf în care își vedea limpede înfrângerea. Gândurile îi zburară spre MyrdemInggala; însă vara lui și a ei se încheiase, iar acest rug uriaș pentru inamicii săi erau farul care-i anunța toamna.

— Totul e distrus, rosti cu voce tare.

Dar o siluetă se apropie de el, mergând cu eleganță printre rândurile Primei Gărzi Fagoriene, sosind aproape ca la plimbare, la timp ca să remarce:

— Nu chiar totul, mă bucur să spun.

În ciuda încercării de a-și păstra nonșalanța obișnuită, Esomberr avea chipul palid și tremura vizibil.

— Din moment ce nu l-am venerat niciodată pe Atotputernicul cu cine știe ce fervoare, fie el om sau fagor, m-am gândit să mă scuz de la predica C’Sarrului pe acest subiect. Un noroc teribil, după cum s-a dovedit. Să-ți fie învățătură, Maiestate! Să mergi mai rar la locuri de rugăciune.

Milua Tal îl privi furioasă și zise:

— De ce nu fugi? Părinții mei sunt acolo!

Esomberr flutură un deget spre ea.

— Trebuie să înveți să te adaptezi la împrejurări, așa cum pretinde soțul tău că face. Dacă părinții tăi au pierit – și presupun că spui adevărul –, atunci pot să fiu primul care te felicită pentru că ai devenit prima regină atât în Borlien, cât și în Oldorando. Sper la o avansare din partea ta, ca principal instrument al căsătoriei voastre clandestine. S-ar putea să nu ajung niciodată C’Sarr, dar știți amândoi că sfaturile mele sunt bune. Sunt vesel, chiar și în vremuri ostile ca acestea.

JandolAnganol clătină din cap. O luă pe Milua Tal de umeri și începu s-o convingă să plece de lângă incendiu.

— Nu putem face nimic. Nu rezolvă nimic să omorâm un fagor sau doi. O să așteptăm dimineața. Există un sâmbure de adevăr în cinismul lui Esomberr.

— Cinism? întrebă Esomberr încetișor. Nu fac brutele tale doar să imite ce le-ai făcut tu myrdolatrilor? Nu e niciun pic de cinism în faptul că profiți de asta? Brutele tale te-au încoronat rege în

Oldorando.

Pe chipul regelui era întipărit ceva ce Esomberr nu suporta să vadă.

— Dacă întreaga Curte e rasă de pe fața pământului, ce altceva îmi rămâne decât să stau aici și să-mi fac datoria, să am grijă ca succesiunea să continue legal în numele lui Milua Tal? O să-mi găsesc bucurie în sarcina asta, Esomberr?

— O să te adaptezi la împrejurări, cu siguranță. Cum aș face și eu. Ce înseamnă bucurie?

Plecară mai departe, cu prințesa târându-și picioarele și având nevoie de sprijin.

În sfârșit, regele spuse:

— Altfel ar fi anarhie, caz în care Pannovalul ar interveni. Fie că o să-mi aducă bucurie sau lacrimi, se pare că avem într-adevăr o șansă să facem din cele două regate ale noastre unul singur, puternic împotriva dușmanilor.

— Mereu dușmani! se plânse Milua Tal zeului ei învins.

JandolAnganol se întoarse spre Esomberr, cu aerul că nu-i venea câtuși de puțin să creadă.

— C'Sarrul însuși a pierit. C'Sarrul...

— I-a lipsit intervenția divină, da. Dar am o veste bună pentru tine. Regele Sayren Stund s-ar putea să nu intre în istorie ca cel mai înțelept monarh, dar a avut un impuls generos înainte să moară. A fost probabil îndemnat de mama noii tale regine. Maiestatea Sa n-a prea putut suporta să-l spânzure pe fiul noului său ginere și a pus să fie eliberat acum vreo oră. Poate ca un soi de dar de nuntă...

— L-a eliberat pe Robayday?

Încruntarea îi dispăru pentru o clipă.

Încă o secțiune a palatului se prăbuși. Coloanele înalte de lemn ardeau ca niște lumânări. Tot mai mulți dintre locuitorii din Oldorando se strecurară în tăcere ca să caște gura la incendiu, știind că n-o să mai aibă parte niciodată de o asemenea noapte. Mulți, în inimile lor superstițioase, vedeau asta ca pe de mult prorocitul sfârșit al lumii.

— L-am văzut pe băiat plecând liber. Sălbatic ca întotdeauna. Sau mai rău. O săgeată plecată dintr-un arc ar fi o bună comparație.

Un geamăt scăpă de pe buzele lui JandolAnganol.

— Bietul băiat, de ce n-a venit la mine? Speram ca în sfârșit

să nu mă mai urască…

— S-a așezat probabil la coadă ca să-i sărute rănile lui SartoriIrvrash cel mort – o formă neigienică de amuzament, dacă am văzut vreodată una.

— De ce n-a venit Rob la mine?

Nu exista niciun răspuns, dar JandolAnganol îl putea ghici: fusese ascuns în pavilion cu Milua Tal. Aveau să treacă multe zecimi până când consecințele acestei zile să iasă complet la iveală, iar el va trebui să le supraviețuiască.

Ca și cum i-ar fi răspuns gândurilor, Alam Esomberr zise:

— Pot să întreb ce intenționezi să faci cu faimoasa Gardă Fagoriană care a comis această atrocitate?

Regele îi aruncă o privire tăioasă și continuă să se îndepărteze de incendiu.

— Poate o să-mi spui cum o să rezolve vreodată omenirea problema cu fagorii, răspunse el.

TRIMISUL

Soldații de pe *Buna Speranță* și de pe *Uniunea* acostară pe țărmul borlienez și mărșăluiră spre vest către Gravabagalinien sub comanda lui Io Pasharatid.

Pe măsură ce mica armată înainta, Pasharatid culegea vești despre dezordinile pe cale să copleșească Matrassylul. Conștiința oamenilor se trezise încet pe măsură ce rumegau vestea masacrului myrdolatrilor; regele nu avea să fie bine-venit la întoarcere.

În mintea lui Pasharatid se născuse un plan la care se gândea cu o asemenea convingere încât părea deja real. O va lua pe regina reginelor; Gravabagalinien va cădea în fața lui, și ea la fel. Matrassyl o va accepta cu bucurie ca regină. El va domni în calitate de consort; nu era ambițios din punct de vedere politic. Trecutul său, cu eschivări, dezamăgiri și dizgrații, va fi dat uitării. Un mic angajament militar și tot ceea ce-și dorea va fi al lui.

Cercetașii trimiși în recunoaștere raportară că în jurul palatului de lemn fuseseră construite fortificații. Atacă în zorii lui Batalix, când negura se întindea peste ținut. Pușcașii avansară doi câte doi, cu flintele cu tambur pregătite, protejați de lăncieri.

Un steag alb flutura din spatele fortificațiilor. O siluetă masivă ieși cu prudență la vedere. Pasharatid le făcu semn soldaților să se oprească și înaintă singur. Era conștient de cât era de curajos. Se simțea cuceritor din cap până-n picioare.

Bărbatul îndesat se apropie. Se opriră la cel mult o lungime de lance.

Bardol CaraBansity vorbi. Întrebă de ce era atacat un loc aproape fără apărare.

Io Pasharatid răspunse trufaș că era un om onorabil. Cerea doar predarea reginei MyrdemInggala, după care avea să părăsească palatul.

CaraBansity desenă cercul sacru pe frunte și pufni răsunător. Vai, răspunse el, regina reginelor era moartă, ucisă de o săgeată trasă de un agent al fostului ei soț, regele JandolAnganol.

Pasharatid răspunse furios că nu-i venea să creadă.

— Convinge-te singur, zise CaraBansity și își îndreptă privirea către mare.

Câțiva oameni lansau o barcă funerară.

Pasharatid alergă spre plajă. Patru bărbați cu capetele plecate purtau un catafalc pe care zăcea un trup sub straturi de muselină albă. Tivul țesăturii fâlfâia în adierea care se întețea. O cunună de flori era așezată deasupra corpului. O femeie bătrână plângea la marginea apei.

Cei patru bărbați purtară respectuos catafalcul la bordul caravelei albe, *Rugăciunea din Vajabhar*, corabia avariată fusese reparată destul de bine pentru o călătorie care nu avea de-a face cu cei vii. Bărbații așezară catafalcul sub catarg și se retraseră.

ScufBar, bătrânul majordom al reginei, îmbrăcat în negru, păși la bordul vasului ținând într-o mână o torță aprinsă. Se înclină adânc în fața trupului înfășurat în muselină. Apoi dădu foc la vreascurile îngrămădite din belșug pe punte.

În timp ce focul se întețea, vântul ce începuse să bată împinse nava, care ieși încet din golf. Fumul se învolbura deasupra apei.

Pasharatid își trânti coiful în nisip, strigând spre oamenii lui:

— În genunchi, hrattocki ce sunteți! Rugați-vă Azoiaxicului pentru sufletul frumoasei doamne! Regina a murit, oh, regina reginelor a murit!

•

CaraBansity zâmbea din când în când în timp ce călărea un zenel cafeniu înapoi către soția lui din Ottassol. Era un tip deștept și vicleșugul îi reușise; țelul lui Pasharatid fusese deviat. Pe degetul mic al mâinii drepte purta darul reginei, un inel cu piatră albastră ca marea.

Regina plecase din Gravabagalinien cu numai câteva ore înainte de sosirea lui Pasharatid. Împreună cu ea plecaseră generalul, sora lui, prințesa Tatro, și câțiva slujitori. Își croiau drum spre nord, peste câmpiile fertile din Borlien, către Matrassyl.

Oriunde mergeau, țăranii ieșeau din colibe, bărbați, femei și copii, și invocau binecuvântarea asupra ei. Cei mai săraci dintre oameni alergau să-i hrănească însoțitorii și s-o ajute în orice fel cu putință.

Regina își simțea inima plină. Dar nu era inima care fusese odată; căldura ei dispăruse. Poate că avea să-l accepte cu

timpul pe TolramKetinet. Asta rămânea de văzut. Avea nevoie mai întâi să-și găsească fiul și să-l aline. Abia atunci viitorul putea fi stabilit.

Pasharatid rămase pe țărm multă vreme. O turmă de căprioare coborî pe plajă și începu să pască fără să-l bage în seamă.

Corabia funerară pluti în largul mării, purtând cadavrul unei servitoare care murise din cauza unui butoiaș cu pulbere ce căzuse peste ea. Flăcările se înălțau drept, iar fumul cobora peste valuri. Un trosnet de lemnărie ajunse până la urechile lui Pasharatid.

Plânse, își smulse tunica și se gândi la tot ce nu avea să se mai întâmple vreodată. Căzu în genunchi pe nisip, plângând pentru o moarte care nu se petrecuse încă.

Animalele mării se rotiră în jurul vasului cuprins de flăcări. Abandonară apele de coastă și se îndreptară către adâncuri. Deplasându-se organizat, înotară unde niciun om nu navigase încă, pentru a se contopi cu pustietatea lichidă a Helliconiei.

•

Anii trecură, iar generația tumultuoasă se stinse... Mult după ce regina se pierdu din atenția muritorilor, o mare parte din ceea ce era nemuritor la ea călători peste nemăsuratele abisuri ale spațiului și fu primit pe Pământ. Acolo, acele trăsături și acel chip prinseră din nou viață. Suferințele, bucuriile, defectele, virtuțile, totul fu evocat din nou pentru popoarele de pe Pământ.

Pe Helliconia, toate amintirile despre regină se pierdură curând, așa cum valurile se pierd pe plajă.

•

T'Sehn-Hrr lucea deasupra. Lumina lunii era albastră. Chiar în timpul zilei, când Batalix strălucea prin negurile răcoroase, lumina zilei era albastră.

Totul se potrivea perfect rasei ancipitale. Temperaturile erau scăzute. Țineau coarnele sus și nu aveau nevoie să se grăbească. Trăiau în munții tropicali și pădurile din peninsula Pegovin din Hespagorat. Trăiau în pace unii cu alții.

Pe măsură ce puii creșteau, devenind creagi și apoi adulți pe deplin, blana le devenea deasă și neagră. Chiar pui fiind, erau extrem de puternici. Sulițele aruncate de ei puteau omorî și la o distanță de nouăzeci de metri. Cu aceste arme îi ucideau pe membrii cetelor care le încălcau teritoriul.

Începuseră să stăpânească arta focului. Călătoreau cu vetrele pe umeri și uneori puteau fi văzute grupuri care coborau pe coastă ca să prindă pește, cu flăcări purtate pe dale de piatră pe umerii lați.

Instrumentele de bronz nu erau mai presus de înțelegerea lor. Cu acest metal se împodobeau; luciul cald al bronzului putea fi văzut în jurul focurilor ce ardeau în peșterile lor din munți. Stăpâneau olăria destul de bine ca să facă oale din pământ, uneori cu modele complicate, cărora le dădeau formă ca să semene cu cojile fructelor pe care le mâncau. Acoperăminte aspre pentru corp erau țesute din trestie și din plante târâtoare. Aveau darul limbajului. Stallunii și gillotele mergeau la vânătoare sau își cultivau puținele legume împreună. Nu existau certuri între masculi și femele.

Cetele de ancipitali aveau animale domestice. Asokinii trăiau aproape în simbioză cu ei și serveau drept câini de vânătoare. Protognosticii erau mai puțin folositori din punct de vedere practic; bufoneriile lor erau tolerate numai pentru amuzament.

Când Batalix apunea și lumina se scurgea din lumea răcoroasă, ancipitalii se cufundau nepăsători în somn. Dormeau ghemuiți, ca vitele, întinzându-se acolo unde stătuseră în picioare. Adormeau imediat. Niciun vis nu le bântuia țestele lungi în timpul orelor liniștite din noapte.

Se împerecheau și vânau numai când luna T'Sehn-Hrr era plină. Aceasta era cea mai potrivită vreme. Ucideau orice animal pe care îl întâlneau, orice pasăre, orice alt ancipital. N-aveau niciun motiv să ucidă; acesta era, pur și simplu, modul lor de viață.

La lumina zilei, unele dintre cete, care trăiau către sud, vânau flambregi. Vastul continent, continentul polar sudic Hespagorat, era populat de milioane de capete de flambregi. Odată cu aceștia veneau nori de muște. Odată cu norii de muște venea musca galbenă. Așa că fagorii omorau flambregii, îi masacrau cu zecile, ucideau capii turmelor, ucideau femelele, gravide sau nu, omorau puii.

Flambregii nu erau niciodată împiedicați să pornească spre nord, prin câmpiile din peninsula Pegovin. Ancipitalii nu oboseau niciodată să-i omoare. Anii veneau și treceau, secolele de asemenea, iar uciderea turmelor părea să nu înceteze. Nu exista istorie printre cete, cu excepția celei a morții.

Împerecherea avea loc la lună plină; un an mai târziu, nașterea se petrecea la lună plină. Puii deveneau încet adulți. Totul se desfășura lent, ca și cum nici chiar bătăile inimii nu se grăbeau, iar ritmul tihnit în care creștea un copac era măsura tuturor lucrurilor. Când marele disc alb al lunii se cufunda în cețurile de la orizont, totul era în mare măsură la fel ca atunci când răsărise din aceleași cețuri. Fiind una cu acest ritm leneș, fagorii erau guvernați de el; timpul nu avea nicio relevanță pentru ei.

Animalele lor de companie mureau. Când erau găsite fără viață, trupurile Celorlalți erau aruncate la întâmplare, în afara taberei, ca să le mănânce vulturii. Marii fagori negri nu cunoșteau moartea; moartea nu însemna pentru ei mai mult decât timpul. Când îmbătrâneau, mișcările le încetineau. Deși rămâneau în adăpostul familiilor vag delimitate, deveneau altfel. An după an, capacitățile lor deveneau tot mai restrânse, își pierdeau limbajul, apoi și capacitatea de mișcare.

Tribul manifesta atunci un fel de grijă. Nu se ocupau însă decât de indivizii care sucombau în fața vârstei. Acești fagori bătrâni nu mai aveau nicio responsabilitate, erau venerați, scoși la orice ocazie festivă, ca de exemplu când se pregătea un atac asupra unei cete învecinate.

Ca întruchipări ale timpului apatic, fagorii bătrâni treceau fără schimbări perceptibile dincolo de bariera neclară care separa viața de alte stări. Timpul li se coagula în măruntaie. Se micșorau, pentru a deveni de-a lungul multor ani nimic mai mult decât mici imagini cheratinoase. Chiar și atunci, pâlpâirile existenței nu erau complet epuizate. Erau consultați. Încă jucau un rol în viața cetei. Numai când se dezintegrau se putea spune că le venea sfârșitul; și mulți erau atât de delicat manevrați, încât supraviețuiau secole întregi.

Acest stil de viață crepuscular continuă multă vreme. Vara și iarna aduceau puține schimbări în peninsula care se întindea aproape până la ecuator. În alte părți, în timpul iernii, mările puteau să înghețe; în peninsulă, sus în munți, jos în văile împădurite, se păstra un paradis letargic neschimbat pentru multe, multe luni, multe luni și multe epoci.

Rasa ancipitală nu reacționa cu tragere de inimă la schimbare. Steaua necunoscută – neanunțată și fără precedent – era un punct strălucitor cu mult înainte de a intra în calculele

cetelor.

Primii fagori cu blana albă care își făcură apariția fură tratați cu indiferență. Mulți dintre ei ajunseră la maturitate. Au dat naștere unor progenituri albe. Abia atunci fură alungați. Proscrișii trăiau de-a lungul țărmurilor îngrozitoare ale mării Kowass, hrănindu-se cu iguane. Îi duceau în spate pe Ceilalți îmblânziți de ei, care aruncau la răstimpuri alge uscate în vetrele portabile.

La asfințit, fagori și Ceilalți puteau fi văzuți înșirați pe mal, mutându-se nefericiți spre est. Odată cu trecerea anilor, fagorii albi deveneau mai numeroși, exodul către est mai constant. Își marcau drumul cu stâlpi din piatră, poate în speranța că într-o zi s-ar putea întoarce acasă. Acea întoarcere n-avea să se întâmple însă niciodată.

În schimb, steaua malignă de pe cer deveni tot mai strălucitoare, eclipsând toate celelalte stele, până când, la fel ca T’Sehn-Hrr, aruncă umbră în timpul nopții. Apoi rasa ancipitală, după multe consultări cu bătrânii, îi puseră stelei celei noi un nume: *Frehyr*, ceea ce însemna frică.

De la o generație la alta, nu părea să fie nicio diferență în magnitudinea stelei fricii. Dar creștea. Și din generație în generație, fagorii albi mutanți se răspândiră de-a lungul coastelor Hespagoratului. La vest de peninsula Pegovin, fură opriți de mlaștinile din țara care avea să fie cunoscută mai târziu ca Dimariam. Către est, acopereau încet ținuturile alpine din Throssa, pentru a ajunge, după mai mult de trei mii de kilometri, la podul de uscat Cadmer. Toate acestea fură îndeplinite cu hotărârea apatică specifică rasei ancipitale.

Peste podul de uscat, răspândindu-se în Radado, pătrunseră în teritorii unde clima semăna mai bine cu cea din Pegovin. Unii se stabiliră acolo; alții, sosind mai târziu, plecară să caute mai departe. Întotdeauna, în timp ce mergeau, își ridicau stâlpii de piatră, ca să marcheze aer-armonicele sănătoase care duceau înapoi la căminul lor ancestral.

Sosi vremea catastrofei. Steaua îmbătrânită, Batalix, cu încărcătura ei de planete, fu capturată de steaua fricii, tânără, furioasă, umplând spațiul din jurul ei cu radiații. Steaua fricii avea un însoțitor mai slab. În timpul transformărilor cosmice care urmară, când se stabiliră noi orbite, însoțitorul mai slab se pierdu. Porni în goană pe un nou curs, luând cu el una dintre

planetele lui Batalix și luna Helliconiei, T'Sehn-Hrr. Batalix însuși se mută într-o poziție captivă în jurul stelei fricii. Aceasta a fost Catastrofa, pe care rasa ancipitală nu avea s-o uite niciodată.

Mișcările telurice care au afectat planeta au făcut ca străvechiul pod de uscat peste strâmtoarea Cadmer să se prăbușească. Legătura dintre Hespagorat și Campannlat era astfel întreruptă.

În vremea acestor transformări, Ceilalți se schimbară. Erau acum mai firavi decât mentorii lor, dar mai agili și mai flexibili la minte. Exodul din Pegovin le transformase rolul față de fagori; nu mai erau priviți doar ca animale de companie, ci li se cerea să caute mâncare pentru a hrăni ceata.

Revoluția se petrecu din întâmplare.

Un grup de Ceilalți căuta hrană într-un golf de lângă coasta din Radado când mareea le tăie calea. Fură izolați temporar pe o insulă unde laguna favoriza abundența de pești-uleioși. Un astfel de pește era una dintre noile manifestări ale sistemului ecologic; se înmulțiseră în mări cu milioanele. Ceilalți rămaseră și se ospătară.

Mai târziu, pentru că-și pierduseră mentorii, plecaseră pe cont propriu, îndreptându-se către nord-vest până într-o țară aproape pustie pe care o numiră Ponpt. Acolo se fondară cele Zece Triburi, sau Olle Onez. Până la urmă, versiunea lor puternic modificată de ancipitală, care deveni cunoscută ca oloneză, se răspândi în Campannlat. Dar asta nu se întâmplă decât după ce peste ținutul sălbatic trecuseră multe secole de schimbări.

Alții se schimbară ei înșiși. Cele Zece Triburi se separară și deveniră mai multe. Se adaptară repede la noile împrejurări în care se găseau. Unele triburi nu se așezară niciodată și se apucară să cutreiere noul continent. Marii lor dușmani erau fagorii, pe care îi priveau cu toate acestea ca pe niște zei. Asemenea iluzii – asemenea aspirații – făceau parte integrantă din reacția lor la lumea în care se descopereau pe ei înșiși. Se bucurau, vânau, se înmulțeau și noul soare strălucea deasupra lor.

Când se instaură prima Iarnă Mare, când acea primă vară turbulentă trecu, minților eotemporale ale fagorilor li se păruse probabil că totul revenea la normal. Aceasta fu perioada în care cele Zece Triburi fură puse la încercare; maleabile din punct de vedere genetic, aveau să-și vadă existențele viitoare modelate

de gradul de succes cu care înfruntau secolele de apastron, când Batalix se târa prin cele mai lente sectoare ale noii sale orbite. Acele triburi care se adaptară cel mai bine ajunseră în primăvara următoare cu o nouă siguranță de sine. Deveniseră omenirea.

Masculi și femele se bucurară de noua lor experiență. Simțeau că lumea și viitorul le aparțineau. Existau însă momente – în care își petreceau nopțile în jurul focurilor de tabără cu acoperișul de stele deasupra capului – în care goluri misterioase se deschideau în viața lor și păreau să privească spre un golf lipsit de punți de legătură. Își aminteau atunci de perioada în care creaturi mai mari aveau grijă de ei și le aplicau o justiție aspră. Adormeau în tăcere, iar cuvinte fără sunet li se formau pe buze.

Nevoia de a venera și de a fi cârmuiți – și de a se răscula împotriva cârmuirii – nu-i părăsi niciodată, nici măcar când Freyr își proclamă din nou puterea.

Noul climat, cu nivelurile sale de energie mai înalte, nu le pria fagorilor cu blană albă. Freyr, deasupra lor, era simbolul tuturor relelor care se petrecuseră. Ciopliră pe pietrele lor de aer-armonice un simbol apotropaic: un cerc înăuntrul altuia, cu raze ca niște spițe conectându-l pe cel interior cu cel exterior. Pentru ochiul fagorian, era mai întâi de toate o imagine a lui T'Sehn-Hrr care se îndepărtează de Hrl-Ichor Yhar. Mai târziu ajunse să fie privit precum ceva diferit, ca un desen al lui Freyr cu razele sale, strivind Hrl-Ichor Yhar pe măsură ce se apropia.

În timp ce unii dintre vorbitorii de oloneză se transformară, generație după generație, în detestații Fii ai lui Freyr, fagorii își pierdură încet cultura. Rămaseră însă curajoși și ținură coarnele sus, pentru că noul climat nu era pe de-a-ntregul favorabil Fiilor.

Deși Freyr nu plecă niciodată, existau perioade lungi în care se îndepărta atât de mult, încât își ascundea chipul în acoperișul de stele. Atunci, încă o dată, ancipitalii aveau să poată stăpâni asupra Fiilor lui Freyr. Odată cu următoarea Vreme a Frigului aveau să-și nimicească în întregime vechiul dușman. Vremea aceea nu sosise încă. Însă avea să vină.

aldiss

HELICONIA

VARA

